

An t-eagrán Gaeilge

Reachtaíocht

Imleabhar 65

23 Márta 2022

Clár

II Gníomhartha neamhrechtacha

COMHAONTUITHE IDIRNÁISIÚNTA

- ★ Comhaontú idir an tAontas Eorpach agus an Comhphobal Eorpach do Fhuinneamh Adamhach, de pháirt, agus an Úcráin, den pháirt eile, maidir le rannpháirtíocht na hÚcráine sa chlár Fís Eorpach — an Clár Réime um Thaighde agus um Nuálaíocht agus i gClár Taighde agus Oiliúna an Chomhphobail Eorpaigh do Fhuinneamh Adamhach (2021-2025) lena gcomhlánaítear Fís Eorpach — an Clár Réime um Thaighde agus um Nuálaíocht 1
- ★ Comhaontú idir an tAontas Eorpach, de pháirt, agus Poblacht na Moldóive, den pháirt eile, maidir le rannpháirtíocht Phoblacht na Moldóive i gclár an Aontais, Fís Eorpach — an Clár Réime um Thaighde agus um Nuálaíocht 18
- ★ Comhaontú idirnáisiúnta idir an tAontas Eorpach, de pháirt, agus Poblacht na Tuirce, den pháirt eile, maidir le rannpháirtíocht Phoblacht na Tuirce i gclár an Aontais, Fís Eorpach — an Clár Réime um Thaighde agus um Nuálaíocht 33
- ★ Comhaontú idir an tAontas Eorpach, de pháirt, agus Poblacht na hAirméine, den pháirt eile, maidir le rannpháirtíocht Phoblacht na hAirméine i gclár an Aontais, Fís Eorpach — an Clár Réime um Thaighde agus um Nuálaíocht 48
- ★ Comhaontú idir an tAontas Eorpach agus Poblacht na Seirbia maidir le rannpháirtíocht Phoblacht na Seirbia i gclár an Aontais, Fís Eorpach — an Clár Réime um Thaighde agus um Nuálaíocht 63

GA

Tagraíonn gníomhartha a bhfuil a dteidil i gcló éadrom do bhainistiú cúrsaí talmhaíochta ó lá go lá agus go ginearálta bíonn tréimhse theoranta bailíochta i gceist leo.

Tá teidil na ngníomhartha eile i gcló trom agus tagann réiltín rompu.

- ★ Comhaontú idirnáisiúnta idir an tAontas Eorpach, de pháirt, agus an Bhoisnia agus an Heirseagaivéin, den pháirt eile, maidir le rannpháirtíocht na Boisia agus na Heirseagaivéine i gclár an Aontais, Fís Eorpach — an Clár Réime um Thaighde agus um Nuálaíocht 79
- ★ Comhaontú idirnáisiúnta idir an tAontas Eorpach, de pháirt, agus an Chosaiv *, den pháirt eile, maidir le rannpháirtíocht na Cosaive i gclár an Aontais, Fís Eorpach — an Clár Réime um Thaighde agus um Nuálaíocht 95
- ★ Comhaontú idirnáisiúnta idir an tAontas Eorpach, de pháirt, agus Montainéagró, den pháirt eile, maidir le rannpháirtíocht Mhontainéagró i gclár an Aontais, Fís Eorpach — an Clár Réime um Thaighde agus um Nuálaíocht 110
- ★ Comhaontú idirnáisiúnta idir an tAontas Eorpach, de pháirt, agus Poblacht na Macadóine Thuaidh, den pháirt eile, maidir le rannpháirtíocht na Macadóine Thuaidh i gclár an Aontais, Fís Eorpach — an Clár Réime um Thaighde agus um Nuálaíocht 126
- ★ Comhaontú idir an tAontas Eorpach, de pháirt, agus Iosrael, den pháirt eile, maidir le rannpháirtíocht Iosrael i gclár an Aontais, Fís Eorpach — an Clár Réime um Thaighde agus um Nuálaíocht 143
- ★ Comhaontú Idirnáisiúnta idir an tAontas Eorpach, de pháirt, agus an tSeoirsia, den pháirt eile, maidir le rannpháirtíocht na Seoirsia i gclár an Aontais, Fís Eorpach - an Clár Réime um Thaighde agus um Nuálaíocht 158
- ★ Comhaontú idirnáisiúnta idir an tAontas Eorpach, de pháirt, agus Comhairle Airí Phoblacht na hAlbáine, den pháirt eile, maidir le rannpháirtíocht Phoblacht na hAlbáine i gclár an Aontais, Fís Eorpach — an Clár Réime um Thaighde agus um Nuálaíocht 174

* Tá an t-ainmniú sin gan dochar do sheasaimh ar stádas, agus tá sé i gcomhréir le Rún 1244/1999 ó Chomhairle Slándála na Náisiún Aontaithe agus le Tuairim na Cúirte Breithiúnais Idirnáisiúnta (CBI) maidir le dearbhú neamhspleáchais na Cosaive.

II

(Gníomhartha neamhrechtacha)

COMHAONTUITHE IDIRNÁISIÚNTA

COMHAONTÚ

idir an tAontas Eorpach agus an Comhphobal Eorpach do Fhuinneamh Adamhach, de pháirt, agus an Úcráin, den pháirt eile, maidir le rannpháirtíocht na hÚcráine sa chlár Fís Eorpach — an Clár Réime um Thaighde agus um Nuálaíocht agus i gClár Taighde agus Oiliúna an Chomhphobail Eorpaigh do Fhuinneamh Adamhach (2021-2025) lena gcomhlánaítear Fís Eorpach — an Clár Réime um Thaighde agus um Nuálaíocht

An Coimisiún Eorpach (dá ngairtear “an Coimisiún” anseo feasta), thar ceann an Aontais Eorpaigh agus an Chomhphobail Eorpaigh do Fhuinneamh Adamhach (dá ngairtear “Euratom” anseo feasta),

de pháirt,

agus

an Úcráin (dá ngairtear “an Úcráin” anseo feasta),

den pháirt eile,

dá ngairtear “na Páirtithe” anseo feasta

DE BHRÍ go sonraítear sa Chomhaontú Comhlachais idir an tAontas Eorpach agus a mBallstáit, de pháirt, agus an Úcráin, den pháirt eile ⁽¹⁾ (dá ngairtear “an Comhaontú Comhlachais” anseo feasta), de bhrí go sonraítear ann go mbeidh ar na Páirtithe a gcomhar eolaíoch agus teicneolaíoch a fhorbairt agus a neartú d’fhonn cur leis an bhforbairt eolaíoch féin agus d’fhonn a n-acmhainneacht eolaíoch a atreisiú chun rannchuidiú le dúshlán náisiúnta agus dhomhanda a réiteach;

DE BHRÍ go ndéantar go sonrath leis an gComhaontú Comhlachais maidir le cur chun cinn an taighde eolaíoch shibhialta i réimsí na sábháilteachta agus na slándála núicléiche, lena n-áirítear taighde comhphárteach agus gníomhaíochtaí forbartha, agus oiliúna agus soghluaisteachta eolaithe, agus de bhrí go sonraítear ann gur cheart an comhar san earnáil núicléach shibhialta a dhéanamh trí chomhaontuithe sonracha sa réimse seo a chur chun feidhme;

DE BHRÍ go sonraítear i bPrótacal III a ghabhann leis an gComhaontú Comhlachais go ndéanfar na téarmaí agus na coinníollacha sonracha maidir le rannpháirtíocht na hÚcráine i ngach clár sonrath, go háirithe an ranníocaíocht airgeadais is iníoctha agus na nósanna imeachta tuairiscithe agus meastóireachta, a chinneadh i Meabhrán Tuisceana idir an Coimisiún agus údaráis inniúla na hÚcráine ar bhonn na gcritéar arna mbunú leis na cláir lena mbaineann ⁽²⁾;

⁽¹⁾ IO L 161, 29.5.2014, lch. 3.

⁽²⁾ Is Meabhrán Tuisceana atá sa Chomhaontú seo a bhfuil na héifeachtaí dlíthiúla céanna aige agus atá ag Meabhrán Tuisceana a shonraítear faoi Phrótacal III a ghabhann leis an gComhaontú Comhlachais idir an tAontas Eorpach agus a mBallstáit, de pháirt, agus an Úcráin, den pháirt eile, maidir le Creat-Chomhaontú idir an tAontas Eorpach agus an Úcráin maidir leis na príonsabail ghinearálta i dtaca le rannpháirtíocht na hÚcráine i gclár an Aontais.

DE BHRÍ gur bunaíodh clár an Aontais Eorpaigh, Fís Eorpach — an Clár Réime um Thaighde agus um Nuálaíocht (dá ngairtear “an Clár Fís Eorpach” anseo feasta), le Rialachán (AE) 2021/695 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle ⁽³⁾;

DE BHRÍ gur bunaíodh Clár Taighde agus Oiliúna an Chomhphobail Eorpaigh do Fhuinneamh Adamhach (2021-2025) lena gcomhlánaítear Fís Eorpach – an Clár Réime um Thaighde agus um Nuálaíocht (dá ngairtear “Clár Euratom” anseo feasta), le Rialachán (Euratom) 2021/765 ón gComhairle ⁽⁴⁾;

I BHFIANAISE iarrachtaí an Aontais Eorpaigh an fhreagairt a stiúradh trí dhul i gcomhar lena chomhpháirtithe idirnáisiúnta chun aghaidh a thabhairt ar dhúshláin dhomhanda i gcomhréir leis an bplean gníomhaíochta ar mhaithe le daoine, an pláinéad agus an rathúnas i gClár Oibre na Náisiún Aontaithe “I mbun athraithe: Clár Oibre 2030 don Fhorbairt Inbhuanaithe”, agus á admháil dóibh gur uirlisí fíor-riachtanacha iad an taighde agus an nuálaíocht agus gurb iad is mó a spreagann an fás inbhuanaithe a bheidh á threorú ag an nuálaíocht, an t-iomaíochas agus an tarraingteacht eacnamaíoch;

AG AITHINT DÓIBH na bprionsabal ginearálta mar a leagtar amach i Rialachán (AE) 2021/695 agus i Rialachán (Euratom) 2021/765;

DE BHRÍ gurb é cuspóir ginearálta Chlár Euratom taighde núicléach agus gníomhaíochtaí oiliúna núicléacha a shaothrú agus béim á cur ar fheabhsú leanúnach na sábháilteachta núicléiche, na slándála núicléiche agus na cosanta ar radaíocht, mar aon le baint amach chuspóirí Fís Eorpach a chomhlánú *inter alia* i gcomhthéacs an aistrithe fuinnimh;

AG ADMHÁIL DÓIBH chuspóirí an Limistéir Eorpaigh Taighde athnuaite chun limistéar coiteann eolaíoch agus teicneolaíoch a fhorbairt, margadh aonair don taighde agus don nuálaíocht a chruthú, an comhar idir ollscoileanna agus malartú dea-chleachtas agus gairmeacha taighde tarraingteacha a chothú agus a éascú, soghluaisteacht trasteorann agus idirearnálach taighdeoirí a éascú, saorghluaiseacht eolais eolaíoch agus nuálaíochta eolaíche a chothú, an urraim don tsaoirse acadúil agus do shaoirse an taighde eolaíoch a chur chun cinn, tacú le hoideachas eolaíochta agus gníomhaíochtaí cumarsáide, agus iomaíochas agus tarraingteacht na ngeilleagar rannpháirteach a spreagadh, agus ag admháil dóibh gur príomh-chomhpháirtithe iad na tíortha comhlachaithe san iarracht sin;

AG CUR I dTÁBHACHT ról na gComhpháirtíochtaí Eorpacha a thugann aghaidh ar roinnt de na dúshláin is práinní atá san Eoraip trí thionscnaimh chomhbheartaithe taighde agus nuálaíochta lena rannchuidítear go mór le tosaíochtaí an Aontais Eorpaigh agus Euratom i réimse an taighde agus na nuálaíochta ina bhfuil gá le mais chriticiúil agus físhadarmach agus tábhacht rannpháirtíocht na dtíortha comhlachaithe sna Comhpháirtíochtaí sin;

AG FÉACHAINT le coinníollacha comhthairbheacha a bhunú chun poist chuibhiúla a chruthú, éiceachórais nuálaíochta na bPáirtithe a neartú agus tacú leo trí chabhrú le fiontair nuálaíocht agus méadú a dhéanamh i margaí na bPáirtithe agus trí ghlacadh na nuálaíochta, mar aon le cur in úsáid agus inrochtaineacht na nuálaíochta, a éascú, lena n-áirítear gníomhaíochtaí fothaithe acmhainneachta;

⁽³⁾ Rialachán (AE) 2021/695 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 28 Aibreán 2021 lena mbunaítear Fís Eorpach – an Clár Réime um Thaighde agus um Nuálaíocht, lena leagtar síos a rialacha maidir le rannpháirtíocht agus scaipeadh, agus lena naisghairtear Rialachán (AE) Uimh. 1290/2013 agus (AE) Uimh. 1291/2013 (IO L 170, 12.5.2021, lch. 1.).

⁽⁴⁾ Rialachán (Euratom) 2021/765 ón gComhairle an 10 Bealtaine 2021 lena mbunaítear Clár Taighde agus Oiliúna an Chomhphobail Eorpaigh do Fhuinneamh Adamhach don tréimhse 2021-2025 lena gcomhlánaítear Fís Eorpach – an Clár Réime um Thaighde agus um Nuálaíocht agus lena leasaítear Rialachán (Euratom) 2018/1563 (IO L 167 I, 12.5.2021, lch. 81).

AG AITHINT DÓIBH gur cheart go dtiocfadh sochair fhrithpháirteacha as rannpháirtíocht chómhálartach i gcláir thaighde agus nuálaíochta a chéile; agus á admháil dóibh go bhforchoimeádann na Páirtithe a gceart chun teorainn nó coinníoll a chur le rannpháirtíocht ina gcláir thaighde agus nuálaíochta; lena n-áirítear, go háirithe, i gcás gníomhaíochtaí a bhaineann lena sócmhainní straitéiseacha, leasanna, neamhspleáchas nó slándáil;

I bhFIANAISE spriocanna coiteanna, luachanna agus naisc láidre na bPáirtithe i réimse an taighde agus na nuálaíochta, lena n-áirítear san earnáil núicléach, arna mbunú san am a chuaigh thart trí na comhaontuithe maidir le rannpháirtíocht na hÚcráine sa Chlár Fís 2020 agus i gClár Taighde agus Oiliúna Euratom (2014-2018) agus sa Chlár ina dhiaidh, agus i roinnt comhaontuithe idirnáisiúnta eile atá mar bhonn agus mar thaca ag an gcaidreamh idir na Páirtithe ⁽⁵⁾, agus ag aithint dóibh mhian chomhchoiteann na bPáirtithe a gcaidreamh agus an comhar eatarthu a fhorbairt, a neartú, a spreagadh agus a shíneadh a thuilleadh ann,

TAR ÉIS COMHAONTÚ MAR A LEANAS:

Airteagal 1

Raon feidhme an chomhlachais

1. Glacfaidh an Úcráin páirt mar thír chomhlachaithe i ngach cuid den chlár Fís Eorpach — an Clár Réime um Thaighde agus um Nuálaíocht (an Clár Fís Eorpach), agus rannchuideoidh sí le gach cuid de, dá dtagraítear in Airteagal 4 de Rialachán (AE) 2021/695 agus a chuirtear chun feidhme trí bhithin an chláir shonraigh arna bhunú le Cinneadh (AE) 2021/764 ón gComhairle ⁽⁶⁾, sna leaganacha is cothroime le dáta díobh, agus trí bhithin ranníocaíocht airgeadais leis an Institiúid Eorpach um Nuálaíocht agus Teicneolaíocht. Glacfaidh an Úcráin páirt mar thír chomhlachaithe i ngach cuid de Chlár Taighde agus Oiliúna Euratom (Clár Euratom), agus rannchuideoidh sí le gach cuid de, clár a bunaíodh le Rialachán (Euratom) 2021/765, sa leagan is cothroime le dáta de.

2. Beidh feidhm ag Rialachán (AE) 2021/819 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle ⁽⁷⁾, agus Cinneadh (AE) 2021/820 ⁽⁸⁾, sna leaganacha is cothroime le dáta díobh, beidh feidhm acu maidir le rannpháirtíocht eintitis dhlítheanacha na hÚcráine i bPobail Eolais agus Nuálaíochta.

Airteagal 2

Téarmaí agus coinníollacha sonracha na rannpháirtíochta sa Chlár Fís Eorpach agus i gClár Euratom

1. Glacfaidh an Úcráin páirt sa Chlár Fís Eorpach agus i gClár Euratom i gcomhréir leis na coinníollacha a leagtar síos i bPrótacal III a ghabhann leis an gComhaontú Comhlachais idir an tAontas Eorpach agus a Bhallstáit, de pháirt, agus an Úcráin, den pháirt eile, agus faoi na téarmaí agus na coinníollacha a leagtar amach sa Chomhaontú seo, sna gníomhartha dlí dá dtagraítear in Airteagal 1 den Chomhaontú seo, agus in aon rialail eile a bhaineann le cur chun feidhme na gClár sin, sna leaganacha is cothroime le dáta díobh.

2. Mura bhforáiltear a mhalairt sna téarmaí agus sna coinníollacha dá dtagraítear i mír 1 den Airteagal seo, lena n-áirítear i gcur chun feidhme Airteagal 22(5) de Rialachán (AE) 2021/695, féadfaidh eintitis dhlítheanacha atá bunaithe san Úcráin páirt a ghlacadh i ngníomhaíochtaí indíreacha an Chláir Fís Eorpach agus Chláir Euratom faoi choinníollacha atá coibhéiseach leis na coinníollacha is infheidhme maidir le heintitis dhlítheanacha atá bunaithe san Aontas Eorpach, lena n-áirítear urraim do bhearta sriantacha an Aontais Eorpaigh ⁽⁹⁾.

3. Sula ndéanfar cinneadh maidir le cé acu atá nó nach bhfuil eintitis dhlítheanacha atá bunaithe san Úcráin incháilithe chun páirt a ghlacadh i ngníomhaíocht a bhaineann le sócmhainní straitéiseacha, leasanna, neamhspleáchas nó slándáil an Aontais Eorpaigh faoi Airteagal 22(5) de Rialachán (AE) 2021/695, féadfaidh an Coimisiún faisnéis nó dearbhuithe sonracha a iarraidh, amhail:

a) faisnéis maidir le cé acu a deonaíodh nó a dheonófar rochtain chómhálartach d'eintitis dhlítheanacha atá bunaithe san Aontas Eorpach ar chláir, ar thionscadail agus ar ghníomhaíochtaí na hÚcráine atá ann cheana agus atá beartaithe, ar cláir, tionscadail agus gníomhaíochtaí iad atá coibhéiseach leis an ngníomhaíocht Fís Eorpach lena mbaineann;

⁽⁵⁾ An Comhaontú um Chomhar idir Comh-aireacht Airí na hÚcráine agus an Comhphobal i réimse an chomhleá núicléach rialaithe (IO L 322, 27.11.2002, lch. 40), an Comhaontú um Chomhar idir Comh-aireacht Airí na hÚcráine agus an Comhphobal i réimse na sábháilteachta núicléice (IO L 322, 27.11.2002, lch. 33.) agus an Comhaontú idir Comh-aireacht Airí na hÚcráine agus Euratom um Chomhar maidir le hÚsáid Shíochánta an Fhuinnimh Núicléach (IO L 261, 22.9.2006, lch. 27.).

⁽⁶⁾ Cinneadh (AE) 2021/764 ón gComhairle an 10 Bealtaine 2021 lena mbunaítear an Clár Sonrach lena gcuirtear chun feidhme Fís Eorpach - an Clár Réime um Thaighde agus um Nuálaíocht, agus lena n-aisghairtear Cinneadh 2013/743/AE (IO L 167 I, 12.5.2021, lch. 1).

⁽⁷⁾ Rialachán (AE) 2021/819 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 20 Bealtaine 2021 maidir leis an Institiúid Eorpach um Nuálaíocht agus Teicneolaíocht (athmhúnlú), (IO L 189, 28.5.2021, lch. 61.).

⁽⁸⁾ Cinneadh (AE) 2021/820 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 20 Bealtaine 2021 maidir le Clár Oibre Straitéiseach um Nuálaíocht na hInstitiúide Eorpaí um Nuálaíocht agus Teicneolaíocht (EIT) 2021-2027: Borradh a chur faoi Thallann Nuálaíochta agus faoi Chumas Nuálaíochta na hEorpa agus lena n-aisghairtear Cinneadh Uimh. 1312/2013/AE (IO L 189, 28.5.2021, lch. 91.).

⁽⁹⁾ Glactar bearta sriantacha an Aontais Eorpaigh de bhun Airteagal 29 den Chonradh ar an Aontas Eorpach nó de bhun Airteagal 215 den Chonradh ar Fheidhmiú an Aontais Eorpaigh.

- b) faisnéis maidir le cé acu atá nó nach bhfuil sásra náisiúnta um scagadh ar infheistíocht ag an Úcráin agus dearbhuithe go ndéanfaidh údarás na hÚcráine tuairisciú chuig an gCoimisiún agus go rachaidh siad i gcomhairle leis maidir le haon chás féideartha i gcás, agus sásra den chineál sin á chur i bhfeidhm, ina bhfaighidh siad eolas faoi infheistíocht eachtrach/táthcheangal atá beartaithe ag eintiteas atá bunaithe lasmuigh den Úcráin, nó atá á rialú ó lasmuigh di, ar eintiteas dlítheanach de chuid na hÚcráine, a fuair cistiú ó Fhís Eorpach i ngníomhaíochtaí a bhaineann le sócmhainní straitéiseacha, leasanna, neamhspleáchas nó slándáil an Aontais, ar choinníoll go soláthróidh an Coimisiún don Úcráin liosta de na heintitis dhlítheanacha ábhartha atá bunaithe san Úcráin tar éis shíniú na gcomhaontuithe deontais leis na heintitis sin; agus
- c) dearbhuithe nach mbeidh aon cheann de na torthaí, na teicneolaíochtaí, na seirbhísí nó na táirgí arna bhforbairt faoi na gníomhaíochtaí lena mbaineann ag eintitis atá bunaithe san Úcráin faoi réir srianta ar a n-onnmhairiú chuig Ballstáit an Aontais Eorpaigh le linn na gníomhaíochta agus ar feadh 4 bliana tar éis dheireadh na gníomhaíochta. Roinnídh an Úcráin liosta cothrom le dáta de na hábhair maidir le srianta náisiúnta ar onnmhairiú ar bhonn bliantúil, le linn na gníomhaíochta agus ar feadh 4 bliana tar éis dheireadh na gníomhaíochta.
4. Féadfaidh eintitis dhlítheanacha atá bunaithe san Úcráin páirt a ghlacadh i ngníomhaíochtaí an Airmheáin Chomhpháirtigh Taighde (JRC), faoi théarmaí agus coinníollacha atá coibhéiseach leis na téarmaí agus na coinníollacha is infheidhme maidir le heintitis dhlítheanacha atá bunaithe san Aontas Eorpach ach amháin má tá gá le teorainneacha chun comhsheasmhacht a áirithiú le raon feidhme na rannpháirtíochta a eascraíonn as cur chun feidhme mhír 2 agus 3 den Airteagal seo.
5. I gcás ina gcuirfidh an tAontas Eorpach an Clár Fís Eorpach chun feidhme trí Airteagail 185 agus 187 den Chonradh ar Fheidmiú an Aontais Eorpaigh a chur i bhfeidhm, féadfaidh an Úcráin agus eintitis dhlítheanacha na hÚcráine páirt a ghlacadh sna struchtúir dhlíthiúla a chruthaítear faoi na forálacha sin, i gcomhréir le gníomhartha dlí de chuid an Aontais Eorpaigh a ghlacadh nó a ghlacfar chun na struchtúir dhlíthiúla sin a bhunú.
6. Leis an gComhaontú seo, ní bheidh an Úcráin i dteideal a bheith ina Ball den Chomhghnóthas Eorpach um ITER agus um Fhuinneamh Comhleá a Fhorbairt, nó páirt a ghlacadh sa Chomhaontú maidir le Bunú na hEagraíochta Fuinnimh Comhleá ITER chun an Tionscadal ITER a chur chun feidhme.
7. Beidh sé de cheart ag ionadaithe na hÚcráine páirt a ghlacadh mar bhreathnóirí sa choiste dá dtagraítear in Airteagal 14 de Chinneadh (AE) 2021/764 agus sa choiste dá dtagraítear in Airteagal 16 de Rialachán (Euratom) 2021/765, gan cearta vótála agus le haghaidh pointí a bhaineann leis an Úcráin, agus léi sin amháin.
- Tiocfaidh na coistí seo le chéile gan ionadaithe na hÚcráine a bheith i láthair tráth na vótála. Cuirfear an Úcráin ar an eolas faoin toradh.
8. An fhoirm a bheidh ar an rannpháirtíocht dá dtagraítear sa mhír roimhe seo, lena n-áirítear nósanna imeachta maidir le faisnéis agus doiciméadacht a fháil, beidh sí ar aon fhoirm leis an bhfoirm is infheidhme maidir le hionadaithe ó Bhallstáit an Aontais Eorpaigh. Na cearta is infheidhme maidir le tíortha comhlachaithe, sin iad na cearta ionadaíochta agus rannpháirtíochta a bheidh ag an Úcráin sa Choiste um an Limistéar Eorpach Taighde agus ina fhoghrúpaí.
9. Beidh sé de cheart ag ionadaithe na hÚcráine páirt a ghlacadh mar bhreathnóirí ar Bhord Gobharnóirí JRC, gan cearta vótála a bheith acu. Faoi réir an choinníll sin, rialófar an rannpháirtíocht sin leis na rialacha agus na nósanna imeachta céanna is infheidhme maidir le hionadaithe Bhallstáit an Aontais Eorpaigh, lena n-áirítear cearta labhartha agus nósanna imeachta maidir le faisnéis agus doiciméadacht a fháil i ndáil le pointe a bhaineann leis an Úcráin.
10. Féadfaidh an Úcráin páirt a ghlacadh i gCuibhreannas don Bhonneagar Taighde Eorpach (ERIC) i gcomhréir le Rialachán (CE) Uimh. 723/2009 ón gComhairle ⁽¹⁰⁾, sa leagan is cothroime le dáta de, agus leis an ngníomh dlí lena mbunaítear ERIC.
11. Na costais taistil agus na speansais chothaithe a thabhoídh ionadaithe agus saineolaithe na hÚcráine as bheith páirteach mar bhreathnóirí in obair an choiste dá dtagraítear in Airteagal 14 de Chinneadh (AE) 2021/764 agus sa choiste dá dtagraítear in Airteagal 16 de Rialachán (Euratom) 2021/765, nó i gcruinnithe eile a bhaineann le cur chun feidhme an Chláir Fís Eorpach nó Chláir Euratom, aisíocfaidh an tAontas Eorpach iad ar an mbonn céanna agus i gcomhréir leis na nósanna imeachta atá i bhfeidhm le haghaidh ionadaithe Bhallstáit an Aontais Eorpaigh.

⁽¹⁰⁾ Rialachán (CE) Uimh. 723/2009 ón gComhairle an 25 Meitheamh 2009 maidir le Creat dlíthiúil an Chomhphobail maidir le Cuibhreannas don Bhonneagar Taighde Eorpach (ERIC) (IO L 206, 8.8.2009, lch. 1.).

12. Déanfaidh na Páirtithe gach iarracht, laistigh de chreat na bhforálacha atá ann cheana, chun saorghluaiseacht agus áit chónaithe na n-eolaithe a ghlacann páirt sna gníomhaíochtaí a chumhdaítear leis an gComhaontú seo a éascú agus chun gluaiseacht trasteorann earraí agus seirbhísí atá ceaptha lena n-úsáid i ngníomhaíochtaí den sórt sin a éascú.

13. Déanfaidh an Úcráin na bearta uile is gá, mar is iomchuí, chun a áirithiú go mbeidh earraí agus seirbhísí, a cheannófar san Úcráin nó a allmhaireofar isteach san Úcráin, arb earraí agus seirbhísí iad a mhaoineítear i bpáirt nó go hiomlán de bhun na gcomhaontuithe deontais agus/nó na gconarthaí a tugadh i gcrích chun na gníomhaíochtaí a bhaint amach i gcomhréir leis an gComhaontú seo, go mbeidh siad díolmhaithe ó dhleachtanna custaim, ó dhleachtanna allmhairiúcháin agus ó mhuirir fhioscacha eile, lena n-áirítear CBL, is infheidhme san Úcráin.

Airteagal 3

Ranníocaíocht airgeadais

1. Rannpháirtíocht na hÚcráine nó rannpháirtíocht eintitis dhlítheanacha na hÚcráine sa Chlár Fís Eorpach agus i gClár Euratom, beidh sí faoi réir ranníocaíocht airgeadais ón Úcráin leis an dá Chlár faoi seach agus lena gcostais ghaolmhara bhainistíochta, chur i bhfeidhm agus oibríúcháin faoi bhuiséad ginearálta an Aontais Eorpaigh (dá ngairtear “buiséad an Aontais” anseo feasta).

2. Is éard a bheidh i ranníocaíocht airgeadais na hÚcráine le gach Clár suim na méideanna seo a leanas:

a) ranníocaíocht oibríochtúil; agus

b) táille rannpháirtíochta.

3. Beidh ranníocaíocht airgeadais na hÚcráine le gach ceann den dá Chlár i bhfoirm íocaíochta bliantúla in dhá thráthchuid, agus beidh sí le híoc i mí an Mheithimh agus mí Mheán Fómhair ar a dhéanaí.

4. Cumhdófar le ranníocaíocht oibríochtúil na hÚcráine le gach Clár caiteachas oibríochtúil agus caiteachas tacaíochta an Chláir sin agus beidh sí sa bhreis, i gcás leithreasuithe faoi chomhair gealltanais agus leithreasuithe íocaíochta araon, ar na méideanna arna n-iontráil i mbuiséad an Aontais Eorpaigh arna ghlacadh go cinnitheach le haghaidh an Chláir lena mbaineann, lena n-áirítear aon leithreasú a chomhfhreagraíonn do ghealltanais saortha a chuirtear ar fáil arís dá dtagraítear in Airteagal 15(3) de Rialachán (AE, Euratom) 2018/1046 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle ⁽¹¹⁾, sa leagan is cothroime le dáta de (dá ngairtear “an Rialachán Airgeadais” anseo feasta), agus arna méadú le hioncam sannta seachtrach nach n-eascraíonn as ranníocaíochtaí airgeadais leis an gClár lena mbaineann ó dheontóirí eile ⁽¹²⁾.

I gcás ioncam sannta seachtrach a leithdháiltear ar an gClár Fís Eorpach faoi Airteagal 3(1) de Rialachán (AE) 2020/2094 ón gComhairle ⁽¹³⁾, comhfhreagróidh an méadú seo do na leithreasuithe bliantúla a léirítear sna doiciméid a ghabhann le Dréachtbuiséad an Choimisiúin maidir leis an gClár Fís Eorpach.

5. Gach ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh de chuid na hÚcráine le gach Clár, beidh sí bunaithe ar threoir ranníoca arna sainiú mar an cóimheas idir Olltáirgeacht Intíre (OTI) na hÚcráine ag praghsanna an mhargaidh agus OTI an Aontais Eorpaigh ag praghsanna an mhargaidh. Is iad seirbhísí tiomnaithe an Choimisiúin a chinnfidh na OTInna ag praghsanna an mhargaidh a bheidh le cur i bhfeidhm bunaithe ar na sonraí staidrimh is déanaí atá ar fáil do ríomhanna buiséid sa bhliain roimh an mbliain ina mbeidh an íocaíocht bhliantúil le híoc. De mhaolú air sin, le haghaidh 2021, is ar OTI na bliana 2019 ag praghsanna an mhargaidh a bheidh ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh na hÚcráine le gach Clár bunaithe. Leagtar síos coigeartuithe ar an treoir ranníoca sin in Iarscríbhinn I.

6. Ríomhfar ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh na hÚcráine le gach Clár tríd an treoir ranníoca, arna coigeartú, a chur i bhfeidhm ar na leithreasuithe faoi chomhair gealltanais tosaigh arna n-iontráil i mbuiséad an Aontais a ghlacfar go cinnitheach i leith na bliana is infheidhme chun an Clár lena mbaineann a mhaoiniú, leithreasuithe a mhéadófar i gcomhréir le mír 4.

⁽¹¹⁾ Rialachán (AE, Euratom) 2018/1046 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 18 Iúil 2018 maidir leis na rialacha airgeadais is infheidhme maidir le buiséad ginearálta an Aontais, lena leasaítear Rialachán (AE) Uimh. 1296/2013, (AE) Uimh. 1301/2013, (AE) Uimh. 1303/2013, (AE) Uimh. 1304/2013, (AE) Uimh. 1309/2013, (AE) Uimh. 1316/2013, (AE) Uimh. 223/2014, (AE) Uimh. 283/2014, agus Cinneadh Uimh. 541/2014/AE agus lena n-aisghairtear Rialachán (AE, Euratom) Uimh. 966/2012 (IO L 193, 30.7.2018, lch. 1).

⁽¹²⁾ Áirítear leis seo go háirithe, i ndáil leis an gClár Fís Eorpach, na hacmhainní ó Ionstraim Théarnaimh an Aontais Eorpaigh arna bunú le Rialachán (AE) 2020/2094 ón gComhairle an 14 Nollaig 2020 lena mbunaítear Ionstraim Théarnaimh an Aontais Eorpaigh chun tacú leis an téarnamh i ndiaidh ghéarchéim COVID-19 (IO L 433 I, 22.12.2020, lch. 23.).

⁽¹³⁾ Rialachán (AE) 2020/2094 ón gComhairle an 14 Nollaig 2020 lena mbunaítear Ionstraim Théarnaimh de chuid an Aontais Eorpaigh chun tacú leis an téarnamh i ndiaidh ghéarchéim COVID-19 (IO L 433 I, 22.12.2020, lch. 23.).

7. Is 4 % den ranníocaíocht oibríochtúil bhliantúil tosaigh leis an gClár lena mbaineann a bheidh i dtáille rannpháirtíochta na hÚcráine le gach Clár, táille a ríomhfar i gcomhréir le mír 5 agus 6, agus déanfar í a chéimniú isteach mar a leagtar amach in Iarscríbhinn I. Ní bheidh an táille rannpháirtíochta faoi réir coigeartuithe ná ceartuithe cúlghabhálacha.

8. Féadfar ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh na hÚcráine le gach Clár le haghaidh bhliain N a choigeartú suas nó síos go cúlghabhálach i mbliain amháin nó níos mó blianta ina dhiaidh sin ar bhonn na ngealltanais buiséadach a dhéanfar maidir leis na leithreasuithe faoi chomhair gealltanais le haghaidh bhliain N sin, ranníocaíocht a mhéadófar i gcomhréir le mír 4, agus ar bhonn chur chun feidhme a ngealltanais dlíthiúil agus a ngealltanais saortha. Leagtar amach na forálacha mionsonraithe maidir le cur chun feidhme an Airteagal seo in Iarscríbhinn I.

9. Soláthróidh an tAontas Eorpach don Úcráin faisnéis i ndáil lena rannpháirtíocht airgeadais mar a áirítear san fhaisnéis bhuiséadach, chuntasaíochta, feidhmíochta agus mheastóireachta arna soláthar d'údaráis bhuiséadacha agus d'údaráis um urscaoileadh an Aontais Eorpaigh maidir leis an gClár Fís Eorpach agus maidir le Clár Euratom. Soláthrófar an fhaisnéis sin agus aird chúil á tabhairt do rialacha rúndachta agus cosanta sonraí an Aontais Eorpaigh, Euratom agus na hÚcráine agus beidh sí gan dochar don fhaisnéis atá an Úcráin i dteideal a fháil faoi Iarscríbhinn III.

10. Is in euro a dhéanfar ranníocaíochtaí uile na hÚcráine nó na híocaíochtaí uile ón Aontas Eorpach agus is in euro a ríomhfar na méideanna a bheidh dlite nó le fáil.

Airteagal 4

Rialacha maidir le cur i bhfeidhm an tsásra ceartúcháin uathoibríoch ar ranníocaíocht oibríochtúil na hÚcráine leis an gClár Fís Eorpach

1. Beidh feidhm ag sásra ceartúcháin uathoibríoch le ranníocaíocht oibríochtúil na hÚcráine leis an gClár Fís Eorpach.

2. Beidh feidhm ag sásra ceartúcháin uathoibríoch ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh na hÚcráine leis an gClár Fís Eorpach le haghaidh bhliain N, a choigeartófar i gcomhréir le hAirteagal 3(8), agus déanfar é a ríomh i mbliain N+2. Beidh sé bunaithe ar fheidhmíocht na hÚcráine agus ar fheidhmíocht eintitis dhlítheanacha na hÚcráine sna codanna sin den Chlár Fís Eorpach a chuirtear chun feidhme trí dheontais iomaíocha a mhaoineítear le leithreasuithe faoi chomhair gealltanais na bliana N, a mhéadófar i gcomhréir le hAirteagal 3(4).

Déanfar méid an cheartúcháin uathoibríoch a ríomh bunaithe ar an difríocht idir:

a) méideanna tosaigh na ngealltanais dlíthiúil le haghaidh deontais iomaíocha ón gClár Fís Eorpach a dhéanfar iarbhrí leis an Úcráin nó le heintitis dhlítheanacha na hÚcráine a mhaoineofar le leithreasuithe faoi chomhair gealltanais na bliana N, leithreasuithe a mhéadófar i gcomhréir le hAirteagal 3(4); agus

b) an ranníocaíocht oibríochtúil chomhfhreagrach do bhliain N a íocfaidh an Úcráin de réir a choigeartófar de bhun Airteagal 3(8), cé is moite de chostais neamh-idirghabhálacha arna maoiniú le leithreasuithe faoi chomhair gealltanais ó bhliain N, leithreasuithe a mhéadófar i gcomhréir le hAirteagal 3(4).

3. I gcás inar mó an méid dá dtagraítear i mír 2, cibé acu atá an méid sin dearfach nó diúltach, ná 8 % de ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh chomhfhreagrach na hÚcráine leis an gClár Fís Eorpach arna coigeartú de bhun Airteagal 3(8), ceartófar ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh na hÚcráine leis an gClár sin le haghaidh bhliain N. Is é an méid a sháraíonn an tairseach 8 % sin an méid a bheidh dlite nó le fáil ag an Úcráin mar ranníocaíocht bhreise nó mar laghdú ar ranníocaíocht na hÚcráine leis an gClár Fís Eorpach faoin sásra ceartúcháin uathoibríoch, ní chuirfear an méid faoin tairseach 8 % sin san áireamh agus an ranníocaíocht bhreise atá dlite nó le cúiteamh á ríomh.

4. Is in Iarscríbhinn I a leagtar síos rialacha mionsonraithe maidir leis an sásra ceartúcháin uathoibríoch is infheidhme maidir le ranníocaíocht oibríochtúil na hÚcráine leis an gClár Fís Eorpach.

*Airteagal 5***Cómhálartacht**

1. Féadfaidh eintitis dhlítheanacha atá bunaithe san Aontas Eorpach páirt a ghlacadh i gcláir, i dtionscadail agus i ngníomhaíochtaí na hÚcráine atá coibhéiseach leis an gClár Fís Eorpach nó le Clár Euratom, i gcomhréir le reachtaíocht na hÚcráine.
2. Is i gCuid I d'Iarscríbhinn II a sholáthraítear an liosta de chláir, de thionscadail nó de ghníomhaíochtaí coibhéiseacha na hÚcráine, atá oscailte le haghaidh rannpháirtíocht na n-eintiteas dlítheanach atá bunaithe san Aontas Eorpach. Déanfaidh an Úcráin gach iarracht a cuid clár, tionscadal agus gníomhaíochtaí a shainítear i gCuid II d'Iarscríbhinn II a oscailt de réir a chéile maidir le rannpháirtíocht na n-eintiteas dlítheanach atá bunaithe san Aontas Eorpach.
3. Beidh cistiú ó eintitis dhlítheanacha na hÚcráine atá bunaithe san Aontas Eorpach faoi réir reachtaíocht na hÚcráine lena rialaítear oibriú na gclár, na dtionscadal agus na ngníomhaíochtaí taighde agus nuálaíochta. I gcás nach soláthrófar cistiú, féadfaidh eintitis dhlítheanacha atá bunaithe san Aontas Eorpach páirt a ghlacadh trí bhíthin a gcuid acmhainní féin.

*Airteagal 6***An Eolaíocht Oscailte**

Déanfaidh na Páirtithe cleachtais eolaíochta oscailte a chur chun cinn agus a spreagadh go frithpháirteach ina gcuid clár, tionscadal agus gníomhaíochtaí i gcomhréir le rialacha an Chláir Fís Eorpach agus Chláir Euratom agus le reachtaíocht na hÚcráine.

*Airteagal 7***Faireachán, Meastóireacht agus Tuairisciú**

1. Gan dochar de fhreagrachtaí an Choimisiúin, na hOifige Eorpaí Frith-Chalaoise (OLAF) agus Chúirt Iniúchóirí an Aontais Eorpaigh i ndáil le faireachán agus meastóireacht a dhéanamh ar an gClár Fís Eorpach agus ar Chlár Euratom, déanfar faireachán leanúnach ar rannpháirtíocht na hÚcráine sna Cláir sin ar bhonn comhpháirtíochta lena mbeidh baint ag an gCoimisiún agus ag an Úcráin.
2. Leagtar síos in Iarscríbhinn III na rialacha maidir leis an mbainistíocht fhóna airgeadais, lena n-áirítear bearta rialaithe airgeadais, na bearta téarnaimh agus na bearta frithchalaoise eile i ndáil le cistiú ón Aontas Eorpach faoin gComhaontú seo.

*Airteagal 8***Comhchoiste idir an tAontas Eorpach/Euratom agus an Úcráin um Thaighde agus um Nuálaíocht**

1. Bunaítear leis seo an Comhchoiste idir an tAontas Eorpach/Euratom agus an Úcráin um Thaighde agus um Nuálaíocht (dá ngairtear "an Comhchoiste idir an tAontas Eorpach/Euratom agus an Úcráin" anseo feasta). Áireofar an méid seo a leanas i gcúraimí an Chomhchoiste idir an tAontas Eorpach/Euratom agus an Úcráin:
 - a) measúnú, meastóireacht agus athbhreithniú a dhéanamh ar chur chun feidhme an Chomhaontaithe seo, go háirithe:
 - (i) rannpháirtíocht agus feidhmíocht eintitis dhlítheanacha na hÚcráine sa Chlár Fís Eorpach agus i gClár Euratom;
 - (ii) leibhéal oscailteachta (frithpháirtí) na n-eintiteas dlítheanach atá bunaithe i ngach Páirtí páirt a ghlacadh i gcláir, i dtionscadail agus i ngníomhaíochtaí an Pháirtí eile;
 - (iii) cur chun feidhme an tsásra ranníocaíochta airgeadais agus an tsásra ceartúcháin uathoibríoch i gcomhréir le hAirteagal 3 agus 4;
 - (iv) malartú faisnéise agus scrúdú a dhéanamh ar aon cheist a d'fhéadfadh a bheith ann maidir le saothrú torthaí, lena n-áirítear cearta maoine intleachtúla;
 - b) plé a dhéanamh, arna iarraidh sin do cheachtar Páirtí, ar shrianta arna gcur i bhfeidhm nó atá beartaithe ag na Páirtithe ar an rochtain ar a gcláir thaighde agus nuálaíochta féin, lena n-áirítear go háirithe i gcás gníomhaíochtaí a bhaineann lena sócmhainní straitéiseacha, leasanna, neamhspleáchas nó slándáil;
 - c) scrúdú a dhéanamh ar an gcaoi ar féidir comhar a fheabhsú agus a fhorbairt;
 - d) plé comhpháirteach a dhéanamh ar threoshuíomhanna agus ar thosaíochtaí na mbeartas a bheidh ann amach anseo a bhaineann leis an taighde agus an nuálaíocht agus le pleanáil taighde leasa choitinn; agus
 - e) malartú faisnéise, *inter alia*, maidir le reachtaíocht nua, cinntí nua nó cláir thaighde agus nuálaíochta náisiúnta nua atá ábhartha maidir le cur chun feidhme an Chomhaontaithe seo.

2. Déanfaidh an Comhchoiste idir an tAontas Eorpach/Euratom agus an Úcráin, ar a mbeidh ionadaithe an Aontais Eorpaigh agus Euratom agus na hÚcráine, a Rialacha Nós Imeachta a ghlacadh.
3. Féadfaidh an Comhchoiste idir an tAontas Eorpach/Euratom agus an Úcráin a chinneadh aon mheitheal/aon chomhlacht comhairleach a bhunú ar bhonn ad hoc ar leibhéal na saineolaithe a bheidh in ann cúnaimh a thabhairt an Comhaontú seo a chur chun feidhme.
4. Tiocfaidh an Comhchoiste idir an tAontas Eorpach/Euratom agus an Úcráin le chéile uair amháin sa bhliain ar a laghad, agus, i gcás ina n-éileofar sin le himthosca speisialta, arna iarraidh sin d'aon Pháirtí. Déanfaidh an tAontas Eorpach agus an Úcráin na cruinnithe a eagrú agus a óstáil ar bhonn idirmhalartach.
5. Oibreoidh an Comhchoiste idir an tAontas Eorpach/Euratom agus an Úcráin ar bhonn leanúnach trí fhaisnéis ábhartha a mhalartú trí bhíthin aon mhodh cumarsáide; go háirithe a mhéid a bhaineann le rannpháirtíocht/feidhmíocht eintitis dhlítheanacha na hÚcráine. Féadfaidh an Comhchoiste idir an tAontas Eorpach/Euratom agus an Úcráin, go háirithe, a chuid cúraimí a dhéanamh i scríbhinn aon uair is gá.

Airteagal 9

Forálacha críochnaitheacha

1. Tiocfaidh an Comhaontú seo i bhfeidhm ar an dáta a thabharfaidh an dá Pháirtí fógra dá chéile gur cuireadh i gcrích a nósanna imeachta inmheánacha is gá chun na críche sin.
2. Beidh feidhm ag an gComhaontú seo ón 1 Eanáir 2021. Fanfaidh sé i bhfeidhm chomh fada agus is gá chun go dtabharfar i gcrích na tionscadail, na gníomhartha agus na gníomhaíochtaí uile, nó codanna díobh, a mhaoiníofar ón gClár Eorpach Fís agus ó Chlár Euratom, na gníomhartha uile is gá chun leasanna airgeadais an Aontais Eorpaigh a chosaint agus na hoibleagáidí airgeadais uile a eascraíonn as cur chun feidhme an Comhaontaithe seo idir na Páirtithe.
3. Cuirfear síneadh leis an gComhaontú seo agus beidh feidhm aige le haghaidh na tréimhse 2026-2027 faoi na téarmaí agus na coinníollacha céanna do chomharba Chlár Euratom, mura rud é, laistigh de 3 mhí tar éis an clár comharba sin a fhoilsiú in *Iris Oifigiúil an Aontais Eorpaigh*, go dtabharfaidh ceachtar Páirtí fógra faoina chinneadh gan an Comhaontú seo a leathnú chun an clár comharba sin a chumhdach. I gcás fógra den sórt sin, ní bheidh feidhm ag an gComhaontú seo amháin ón 1 Eanáir 2026 i leith chomharba Chlár Euratom.
4. Féadfaidh an tAontas Eorpach nó Euratom cur i bhfeidhm an Chomhaontaithe seo maidir leis an gClár Fís Eorpach nó leis an gClár Euratom a chur ar fionraí i gcás neamhíocaíocht pháirteach nó neamhíocaíocht iomlán na ranníocaíochta airgeadais leis an gClár faoi seach atá dlite ag an Úcráin faoin gComhaontú seo.

I gcás neamhíocaíocht a d'fhéadfadh cur chun feidhme agus bainistiú an Chláir Fís Eorpach nó Chláir Euratom a chur i mbaol go mór, seolfaidh an Coimisiún Eorpach litir mheabhrúcháin fhoirmiúil. I gcás nach ndéanfar aon íocaíocht laistigh de 20 lá oibre tar éis na litreach meabhrúcháin foirmiúla, tabharfaidh an Coimisiún Eorpach fógra don Úcráin maidir le cur ar fionraí chur i bhfeidhm an Chomhaontaithe seo maidir leis an gClár ábhartha trí litir fógra fhoirmiúil, fionraí a thiocfaidh i bhfeidhm 15 lá tar éis don Úcráin an fógra sin a fháil.

I gcás ina gcuirfear cur i bhfeidhm an Comhaontaithe seo ar fionraí i gcomhréir leis an gcéad fhomhír den mhír seo, ní bheidh eintitis dhlítheanacha atá bunaithe san Úcráin incháilithe páirt a ghlacadh i nósanna imeachta dámhachtana faoin gClár ábhartha nach bhfuil tugtha i gcrích go fóill nuair a chuirfear an fhionraí i bhfeidhm. Measfar nós imeachta dámhachtana a bheith tugtha i gcrích nuair a ghlacfar gealltanais dhlíthiúla de lámh mar thoradh ar an nós imeachta sin.

Leis an bhfionraí, ní dhéanfar difear do na gealltanais dhlíthiúla arna ndéanamh de lámh faoin gClár ábhartha leis na heintitis dhlítheanacha atá bunaithe san Úcráin sular tháinig an fhionraí i bhfeidhm. Leanfaidh an Comhaontú seo d'feidhm a bheith aige maidir le gealltanais dhlíthiúla den sórt sin.

Tabharfaidh an Coimisiún, ag gníomhú dó thar ceann an Aontais Eorpaigh agus Euratom, fógra láithreach don Úcráin a luaite a gheobhaidh sé méid iomlán na ranníocaíochta airgeadais atá dlite don Chlár ábhartha. Cuirfear deireadh leis an bhfionraí i ndáil leis an gClár seo le héifeacht láithreach ar an bhfógra sin a thabhairt.

Ón dáta a chuirfeadh deireadh leis an bhfionraí, beidh eintitis dhlítheanacha na hÚcráine incháilithe arís le haghaidh nósanna imeachta dámhachtana a sheolfar faoin gClár ábhartha tar éis an dáta sin agus le haghaidh nósanna imeachta dámhachtana a seoladh roimh an dáta sin, ar nósanna imeachta dámhachtana iad nach bhfuil na sprioc-amanna chun iarratais a chur isteach dultha in éag.

5. Féadfaidh ceachtar Páirtí an Comhaontú seo a fhoirceannadh tráth ar bith trí fhógra i scríbhinn a thabhairt go bhfuil sé beartaithe é a fhoirceannadh.

Tiocfaidh an fhoirceannadh i bhfeidhm trí mhí féilire tar éis an dáta a gheobhaidh an seolaí an fógra i scríbhinn. Is éard a bheidh sa dáta foirceanta chun críocha an Chomhaontaithe seo, an dáta a thiocfaidh an fhoirceannadh i bhfeidhm.

6. I gcás ina ndéanfar an Comhaontú seo a fhoirceannadh i gcomhréir le mír 5, comhaontaíonn na Páirtithe an méid seo a leanas:

- (a) leanfar le tionscadail, gníomhartha agus gníomhaíochtaí, nó codanna díobh, a ndearnadh gealltanais dhlíthiúla a ghlacadh de láimh ina leith tar éis theacht i bhfeidhm an Chomhaontaithe seo, agus sula scoirfidh an Comhaontú seo d'fheidhm a bheith aige nó sula ndéanfar é a fhoirceannadh, leanfar leo go dtí go dtabharfar i gcrích iad faoi na coinníollacha a leagtar síos sa Chomhaontú seo;
- (b) íocfar ina hiomláine i gcomhréir le hAirteagal 3 ranníocaíocht airgeadais bhliantúil an dá Chlár dá dtagraítear faoi Airteagal 3(1) den Chomhaontú seo le haghaidh bhliain N, ar lena linn a dhéanfar an Comhaontú seo a fhoirceannadh. Déanfar ranníocaíocht oibríochtúil bhliain N faoin gClár Fís Eorpach a choigeartú i gcomhréir le hAirteagal 3(8) agus a cheartú i gcomhréir le hAirteagal 4 den Chomhaontú seo. Déanfar ranníocaíocht oibríochtúil bhliain N faoin gClár Euratom a choigeartú i gcomhréir le hAirteagal 3(8) den Chomhaontú seo. Ní dhéanfar an táille rannpháirtíochta a íocfar le haghaidh bhliain N mar chuid den ranníocaíocht airgeadais don dá Chlár lena mbaineann a choigeartú ná a cheartú.
- (c) tar éis na bliana ar lena linn a dhéanfar an Comhaontú seo a fhoirceannadh, déanfar na ranníocaíochtaí oibríochtúla tosaigh, a íocadh don dá Chlár dá dtagraítear in Airteagal 3(1) le haghaidh na mblianta ar lena linn a bhí feidhm ag an gComhaontú seo, a choigeartú i gcomhréir le hAirteagal 3(8). I gcás an Chláir Fís Eorpach, ceartófar na ranníocaíochtaí seo go huathoibríoch i gcomhréir le hAirteagal 4.

Socróidh na Páirtithe de chomhthoil aon iarmhairt eile a ghabhann le fhoirceannadh an Chomhaontaithe seo.

7. Ní fhéadfar an Comhaontú seo a leasú ach amháin i scríbhinn de chomhthoil na bPáirtithe. Leanfaidh teacht i bhfeidhm na leasuithe an nós imeachta céanna is infheidhme maidir le teacht i bhfeidhm an Chomhaontaithe seo.

8. Cuid dhílis den Chomhaontú seo a bheidh sna hIarscríbhinní a ghabhann leis.

Arna dhéanamh i gCív, an 12 Deireadh Fómhair sa bhliain 2021, i ndúblach, i mBéarla agus san Úcráinis, agus comhúdarás ag gach téacs. I gcás ina mbeidh éagsúlacht sa léirmhíniú, is ag an téacs Béarla a bheidh an forlámhas.

*Thar ceann an Choimisiúin Eorpaigh, thar ceann
an Aontais Eorpaigh agus Euratom,*

Josep BORRELL

Leas-Uachtarán ar an gCoimisiún Eorpach

Thar ceann na hÚcráine,

Serhii SHKARLET

Aire Oideachais agus Eolaíochta na hÚcráine

IARSCRÍBHINN I

Rialacha lena rialaítear ranníocaíocht airgeadais na hÚcráine leis an gClár Fís Eorpach (2021-2027) agus le Clár Taighde agus Oiliúna Euratom (2021-2025)**I. Ranníocaíocht airgeadais na hÚcráine a ríomh**

1. Beidh ranníocaíocht airgeadais na hÚcráine leis an gClár Fís Eorpach ar leithligh ó ranníocaíocht airgeadais na hÚcráine le Clár Euratom. Déanfar ranníocaíocht airgeadais na hÚcráine leis an gClár Fís Eorpach agus le Clár Euratom faoi seach a bhunú ar bhonn bliantúil i gcomhréir leis an méid a bheidh ar fáil gach bliain i mbuiséad an Aontais le haghaidh leithreasuithe faoi chomhair gealltanais is gá chun an Clár Fís Eorpach agus Clár Euratom faoi seach a bhainistiú, a chur i bhfeidhm agus a oibriú, agus beidh an ranníocaíocht sin sa bhreis ar an méid sin.

2. An táille rannpháirtíochta le haghaidh dá Chlár dá dtagraítear in Airteagal 3(7) den Chomhaontú seo, déanfar í a chéimniú isteach mar a leanas:

— 2021: 0.5 %;

— 2022: 1 %;

— 2023: 1.5 %;

— 2024: 2 %;

— 2025: 2.5 %;

— 2026: 3 %;

— 2027: 4 %.

3. I gcomhréir le hAirteagal 3(5) den Chomhaontú seo, déanfar an ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh atá le híoc ag an Úcráin maidir lena rannpháirtíocht sa Chlár Fís Eorpach agus i gClár Euratom faoi seach a ríomh le haghaidh na mblianta airgeadais faoi seach trí choigeartú a chur i bhfeidhm ar an treoir ranníoca.

Is éard a bheidh sa choigeartú ar an treoir ranníoca:

$$\text{An Treoir Ranníocha arna Choigeartú} = \text{An Treoir Ranníoca} \times \text{Comhéifeacht}$$

Is 0.07 a bheidh sa chomhéifeacht a úsáidfeadh sa ríomh thuasluaite chun an treoir ranníoca a choigeartú i gcás an Chláir Fís Eorpach agus is 0.21 a bheidh sa chomhéifeacht a úsáidfeadh i gcás Chláir Taighde agus Oiliúna Euratom.

4. I gcomhréir le hAirteagal 3(8) den Chomhaontú seo, sa bhliain N+1 a dhéanfar an chéad choigeartú ar an ranníocaíocht airgeadais le gach Clár dá dtagraítear in Airteagal 3(1) a bhaineann le cur chun feidhme an bhuiséid le haghaidh bhliain N nuair a choigeartófar an ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh don Chlár seo le haghaidh bhliain N suas nó síos de réir na difríochta idir:

a) ranníocaíocht choigeartaithe arna ríomh tríd an treoir ranníoca a choigeartófar le haghaidh bhliain N a chur i bhfeidhm maidir le suim:

i. mhéid na ngealltanais buiséadach a rinneadh maidir le leithreasuithe faoi chomhair gealltanais a údaráid le haghaidh bhliain N don Chlár lena mbaineann faoi bhuiséad an Aontais Eorpaigh ar vótáladh ina fhabhar agus maidir le leithreasuithe faoi chomhair gealltanais a chomhfhreagraíonn do ghealltanais saortha a chuirtear ar fáil arís; agus

ii. aon leithreasú faoi chomhair gealltanais atá bunaithe ar ioncam sannta seachtrach nach dtagann as ranníocaíochtaí airgeadais leis an gClár lena mbaineann ó dheontóirí eile agus a bhí ar fáil ag deireadh bhliain N;

b) agus an ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh leis an gClár seo le haghaidh bhliain N.

Ag tosú i mbliain N+2, agus gach bliain ina dhiaidh sin, go dtí go mbeidh na gealltanais bhuiséadacha uile a mhaoinítear faoi leithreasaithe faoi chomhair gealltanais a thionscnaítear ó bhliain N, íoctha nó saortha, agus 3 bliana ar a dhéanaí tar éis dheireadh an Chláir Fís Eorpach nó Chláir Euratom, ríomhfaidh an tAontas coigeartú ar ranníocaíocht oibríochtúil an dá Chlár faoi seach le haghaidh bhliain N trí ranníocaíocht oibríochtúil na hÚcráine a laghdú faoin méid a fuarthas tríd an treoir ranníoca, arna coigeartú le haghaidh bhliain N, a chur i bhfeidhm maidir leis na gealltanais saortha a rinneadh gach bliain maidir le gealltanais bhliain N a mhaoinítear faoi bhuiséad an Aontais ar vótáladh ina fhabhar nó ó ghealltanais saortha a chuirtear ar fáil arís.

Más rud é go gcuirfead ar ceal na leithreasuithe faoi chomhair gealltanais a eascraíonn as ioncam sannta seachtrach bhliain N, ar leithreasuithe iad nach dtagann as ranníocaíochtaí airgeadais leis an gClár lena mbaineann ó dheontóirí eile, déanfar ranníocaíocht oibríochtúil na hÚcráine a laghdú faoin méid a fuarthas tríd an treoir ranníoca, arna coigeartú le haghaidh bhliain N, a chur i bhfeidhm maidir leis an méid a cuireadh ar ceal.

II. Ranníocaíocht oibríochtúil na hÚcráine is infheidhme maidir leis an gClár Fís Eorpach a cheartú go huathoibríoch

1. Chun an ceartúchán uathoibríoch is infheidhme faoin gClár Fís Eorpach, agus faoin gClár sin amháin, dá dtagraítear in Airteagal 4 den Chomhaontú seo a ríomh, beidh feidhm ag na módúlachtaí seo a leanas:

- a) ciallaíonn “deontais iomaíocha” deontais a dhámhtar trí ghlaonna ar thograí inar féidir na tairbhíthe deiridh a shainaitheint tráth a ríomhtar an ceartúchán uathoibríoch. Eisiatar tacaíocht airgeadais do thríú páirtithe mar a shainmhínítear in Airteagal 204 den Rialachán Airgeadais;
- b) i gcás ina síneofar gealltanais dlíthiúil le cuibhreas, is iad na méideanna carnacha a leithdháiltear ar thairbhíthe is eintitis de chuid na hÚcráine na méideanna a úsáidfead chun méideanna tosaigh an ghealltanais dlíthiúil a bhunú i gcomhréir le miondealú tásach buiséid an chomhaontaithe deontais;
- c) bunófar méideanna uile na ngealltanais dlíthiúil a chomhfhreagraíonn do dheontais iomaíocha trí úsáid a bhaint as córas leictreonach an Choimisiúin Eorpaigh, e-Corda, agus asbhainfead iad ar an dara Céadaoin i mí Feabhra na bliana N+2;
- d) ciallaíonn “costais neamh-idirghabhálacha” costais an Chláir seachas deontais iomaíocha, lena n-áirítear caiteachas tacaíochta, riarachán clárshonrach, gníomhaíochtaí eile ⁽¹⁾;
- e) measfar gur costais neamh-idirghabhálacha iad na méideanna a leithdháiltear ar eagraíochtaí idirnáisiúnta mar eintitis dhlítheanacha arb iad an tairbhí deiridh ⁽²⁾ iad.

2. Cuirfead an sásra i bhfeidhm mar a leanas:

- a) Ceartúcháin uathoibríocha le haghaidh bhliain N i ndáil le forghníomhú leithreasuithe faoi chomhair gealltanais i leith bhliain N, cuirfead i bhfeidhm iad bunaithe ar shonraí bhliain N agus ar shonraí bhliain N+1 ó e-Corda dá dtagraítear i bpointe (c) de mhír (1) de phointe (II) den Iarscríbhinn seo i mbliain N+2 tar éis aon choigeartú i gcomhréir le hAirteagal 3(8) den Chomhaontú seo a chur i bhfeidhm maidir le ranníocaíocht na hÚcráine leis an gClár Fís Eorpach. Is é an méid a bhreithneofar méid na ndeontas iomaíoch a bhfuil sonraí ar fáil ina leith, tráth a ríomhtar an ceartúchán.
- b) Ag tosú i mbliain N+2 agus suas go dtí 2029, déanfar méid an cheartúcháin uathoibríoch a ríomh le haghaidh bhliain N tríd an difríocht idir na nithe seo a leanas a ghlacadh:
 - i. méid iomlán na ndeontas iomaíoch arna gcionroinnt ar an Úcráin nó ar eintitis dhlítheanacha na hÚcráine mar ghealltanais arna ndéanamh maidir le leithreasuithe buiséid le haghaidh bhliain N; agus

⁽¹⁾ I measc na ngníomhaíochtaí eile, go háirithe, tá soláthar, duaiseanna, ionstraimí airgeadais, gníomhaíochtaí díreacha an Airmheáin Chomhpháirtigh Taighde, Síntiúis (an Eagraíocht um Chomhar agus Forbairt Eacnamaíochta, Eureka, an Chomhpháirtíocht Idirnáisiúnta um Chomhar in Éifeachtúlacht Fuinnimh, an Ghníomhaireacht Idirnáisiúnta Fuinnimh, ...), saíneolaithe (meastóirí, faireachán ar thionscadail) etc.

⁽²⁾ Ní mheasfar gur costais neamh-idirghabhálacha iad eagraíochtaí idirnáisiúnta ach amháin más tairbhíthe deiridh iad. Ní bheidh feidhm aige sin i gcás inar comhordaitheoir ar thionscadal í an eagraíocht idirnáisiúnta (agus cistí á ndáileadh ar chomhordaitheoirí eile).

ii. méid ranníocaíocht oibríochtúil choigeartaithe na hÚcráine le haghaidh bhliain N arna iolrú faoin gcóimheas idir:

- A. méid na ndeontas iomaíoch arna ndéanamh maidir le leithreasuithe faoi chomhair gealltanais le haghaidh bhliain N; agus
- B. iomlán na leithreasuithe buiséadacha údaraithe faoi chomhair gealltanais le haghaidh bhliain N, lena n-áirítear costais neamh-idirghabhálacha.

III. Íocaíocht ranníocaíocht airgeadais na hÚcráine le gach Clár, íocaíocht na gcoigeartuithe a rinneadh ar ranníocaíocht oibríochtúil na hÚcráine le gach Clár, agus íocaíocht an cheartúcháin uathoibríoch is infheidhme maidir le ranníocaíocht oibríochtúil na hÚcráine leis an gClár Fís Eorpach

1. Cuirfidh an Coimisiún an fhaisnéis seo a leanas in iúl don Úcráin a luaithé is féidir agus tráth nach déanaí ná tráth eisiúna an chéad ghlaó ar chistí na bliana airgeadais le haghaidh an dá Chlár lena mbaineann dá dtagraítear in Airteagal 3(1) den Chomhaontú seo:

- a. na méideanna i leithreasuithe faoi chomhair gealltanais i mbuiséad an Aontais arna nglacadh go críochnaitheach le haghaidh na bliana i gceist do na línte buiséid lena gcumhdaítear rannpháirtíocht na hÚcráine sa Chlár Fís Eorpach agus i gClár Euratom faoi seach, más ábhartha, méid na leithreasuithe sannta seachtracha nach dtagann as ranníocaíocht airgeadais ó dheontóirí eile ar na línte buiséid sin;
- b. méid na táille rannpháirtíochta dá dtagraítear in Airteagal 3(7) den Chomhaontú seo le haghaidh gach Clár lena mbaineann;
- c. ó bhliain N+1 de chur chun feidhme an Chláir Fís Eorpach agus Chlár Euratom, cur chun feidhme leithreasuithe faoi chomhair gealltanais a chomhfhreagraíonn do bhliain bhuiséadach N agus leibhéal na ngealltanais saortha le haghaidh gach Clár lena mbaineann;
- d. i gcás an Chláir Fís Eorpach, agus i gcás an chláir sin amháin, agus maidir leis an gcuid den Chlár Fís Eorpach ina bhfuil gá leis an bhfaisnéis sin chun an ceartúchán uathoibríoch, leibhéal na ngealltanais a tugadh i bhfabhar eintitis dhlítheanacha na hÚcráine arna miondealú de réir bhliain chomhfhreagrach na leithreasuithe buiséadacha agus leibhéal iomlán gaolmhar na ngealltanais a ríomh.

I gcás gach ceann den dá Chlár, ar bhonn a Dhréachtbhuiséid, soláthróidh an Coimisiún meastachán ar fhaisnéis le haghaidh na bliana dár gcionn faoi phointí (a) agus (b) a luaithé is féidir, agus, faoin 1 Meán Fómhair den bhliain airgeadais ar a dhéanaí.

2. I mí Aibreáin agus i mí Iúil i ngach bliain airgeadais, eiseoidh an Coimisiún glao ar chistí chuig an Úcráin a chomhfhreagraíonn dá ranníocaíocht faoi gach ceann den dá Chlár dá dtagraítear in Airteagal 3(1) den Chomhaontú seo.

Le gach glao ar chistí, déanfar foráil maidir le híocaíocht sé dhódhéagú de ranníocaíocht na hÚcráine atá dlite faoi na Cláir lena mbaineann tráth nach déanaí ná 60 lá tar éis eisiúint an ghlaó ar chistí.

3. De mhaolú ar mhír 2, déanfar an ranníocaíocht airgeadais le haghaidh 2021 a dheighilt ina tráthchodanna, a roinnfear thar roinnt glaonna ar chistí lena ngabhfaidh an scideal íocaíochta seo a leanas:

— 50 % den ranníocaíocht airgeadais le haghaidh 2021 atá le híoc in 2022;

— 50 % den ranníocaíocht airgeadais le haghaidh 2021 atá le híoc in 2023.

Áireofar na méideanna comhfhreagracha i nglao ar chistí na bliana lena mbaineann.

3. Féadfar a áireamh freisin sa ghlaó ar chistí a eiseofar i mí Aibreáin gach bliain, coigeartuithe ar an ranníocaíocht airgeadais a íocfaidh an Úcráin as cur chun feidhme, bainistiú agus oibriú an Chláir Réime um Thaighde agus um Nuálaíocht nó Chlár Taighde agus Oiliúna Euratom a bhí ann roimhe ar ghlac an Úcráin páirt iontu.

4. I gcás an Chláir Fís Eorpach, gach bliain ó 2023 amach, léireofar sna glaonna ar chistí méid an cheartúcháin uathoibríoch is infheidhme maidir leis an ranníocaíocht oibríochtúil a íocfar le haghaidh bhliain N-2 leis an gClár Fís Eorpach.

I gcás gach ceann de na blianta airgeadais 2028, 2029 agus 2030, an méid a eascraíonn as an gceartúchán uathoibríoch a chur i bhfeidhm maidir leis na ranníocaíochtaí oibríochtúla a íocfaidh an Úcráin sa bhliain 2026 agus sa bhliain 2027 leis an gClár Fís Eorpach, nó an méid a eascraíonn as na coigeartuithe a dhéanfar i gcomhréir le hAirteagal 3(8) den Chomhaontú seo, beidh sé dlite don Úcráin nó dlite uaidh.

5. Íocfaidh an Úcráin a ranníocaíocht airgeadais faoin gComhaontú seo le haghaidh dá Chlár i gcomhréir le pointe III den Iarscríbhinn seo. In éagmais íocaíocht na hÚcráine faoin dáta dlite, seolfaidh an Coimisiún litir mheabhrúcháin fhoirmiúil.

Is é an toradh a bheidh ar aon mhoill ar íocaíocht na ranníocaíochta i gcás ceachtar den dá Chlár go n-íocfaidh an Úcráin ús mainneachtana ar an méid atá gan íoc ón dáta dlite.

Is é an ráta úis ar mhéideanna is infhaighte nach n-íoctar ar an dáta dlite an ráta arna chur i bhfeidhm ag an mBanc Ceannais Eorpach ar a phríomhoibríochtaí athmhaoinithe, arna fhoilsiú i sraith C d'Iris Oifigiúil an Aontais Eorpaigh, a bheidh i bhfeidhm ar an gcéad lá féilire den mhí ina mbeidh an dáta dlite, agus é sin méadaithe faoi aon phointe céatadán go leith.

IARSCRÍBHINN II

Liosta neamh-uileghabhálach de chláir, de thionscadail agus de ghníomhaíochtaí coibhéiseacha na hÚcráine**Cuid 1**

Cláir na hÚcráine atá oscailte le haghaidh rannpháirtíocht na n-eintiteas dlítheanach atá bunaithe san Aontas Eorpach
Is iad na cláir seo a leanas cláir na hÚcráine atá oscailte le haghaidh rannpháirtíocht na n-eintiteas dlítheanach atá bunaithe san Aontas Eorpach:

- Glaonna iomaíochas ó Fhondúireacht Náisiúnta Taighde na hÚcráine
- Roghnú iomaíoch na bhforbairtí eolaíochas agus teicniúla (turgnamhacha) faoin ordú stáit, a cheadófar le hordú ó Aireacht Oideachais agus Eolaíochta na hÚcráine
- Roghnú iomaíoch na n-oibreacha agus na dtionscadal eolaíoch agus teicniúil arna maoiniú ag ionstraim sheachtrach tacaíochta an Aontais Eorpaigh chun oibleagáidí na hÚcráine i gclár réime an Aontais Eorpaigh um thaighde eolaíoch agus um nuálaíocht “Fís 2020” a chomhlíonadh
- Roghnú iomaíoch Chiste Nuathionscanta na hÚcráine

Cuid 2

Cláir a ngabhann an Úcráin uirthi féin iad a oscailt de réir a chéile d'eintitis dhlítheanacha atá bunaithe san Aontas Eorpach a bheith páirteach

Is iad na cláir seo a leanas cláir na hÚcráine a bheidh oscailte le haghaidh rannpháirtíocht na n-eintiteas dlítheanach atá bunaithe san Aontas Eorpach

- Fondúireacht Uachtarán na hÚcráine maidir le tacaíocht d'oideachas, d'eolaíocht agus do spóirt

IARSCRÍBHINN III

Bainistíocht Fhónta Airgeadais

Leasanna airgeadais a chosaint agus a aisghabháil

*Airteagal 1***Athbhreithnithe agus iniúchtaí**

1. Beidh sé de cheart ag an Aontas Eorpach, i gcomhréir leis na gníomhartha is infheidhme ó cheann amháin nó níos mó d'institiúidí nó comhlachtaí an Aontais agus mar a fhoráiltear i gcomhaontuithe agus/nó i gconarthaí ábhartha, athbhreithnithe agus iniúchtaí teicniúla, eolaíocha, airgeadais, nó cineálacha eile athbhreithnithe agus iniúchtaí, a dhéanamh ar áitreabh aon duine nádúrtha a bhfuil cónaí air san Úcráin nó ar áitreabh aon eintitis dhlítheanaigh atá bunaithe san Úcráin agus a fhaigheann cistiú ón Aontas Eorpach, chomh maith le haon tríú páirtí atá rannpháirteach i gcur chun feidhme chistí an Aontais atá ina chónaí nó bunaithe san Úcráin. Féadfaidh gníomhairí institiúidí agus comhlachtaí an Aontais Eorpaigh, go háirithe gníomhairí an Choimisiúin Eorpaigh agus Chúirt Iniúchóirí na hEorpa na hathbhreithnithe agus na hiniúchtaí sin a dhéanamh, nó féadfaidh daoine eile, ar thug an Coimisiún Eorpach sainordú dóibh, iad a dhéanamh.
2. Beidh rochtain iomchuí ag gníomhairí institiúidí agus comhlachtaí an Aontais, go háirithe gníomhairí an Choimisiúin Eorpaigh agus Chúirt Iniúchóirí na hEorpa, agus na daoine eile ar thug an Coimisiún Eorpach sainordú dóibh, ar láithreáin, oibreacha agus doiciméid (idir leaganacha leictreonacha agus leaganacha páipéir) agus ar an bhfaisnéis uile is gá chun na hiniúchtaí sin a dhéanamh, lena n-áirítear an ceart chun cóip fhisiceach/leictreonach d'aon doiciméad nó d'ábhar aon mheáin sonraí, agus sleachta ó na doiciméid sin, atá ag an duine nádúrtha nó dlítheanach atá faoi iniúchadh nó ag an tríú páirtí atá faoi iniúchadh.
3. Ní chuirfidh an Úcráin cosc ná aon bhac ar leith ar an gceart iontrála san Úcráin ná ar rochtain ar áitreabh na ngníomhairí agus na ndaoine eile dá dtagraítear i mír 2 ar fhorais fheidhmiú a ndualgas dá dtagraítear san Airteagal seo.
4. Féadfar na hathbhreithnithe agus na hiniúchtaí a dhéanamh freisin, tar éis chur i bhfeidhm an Chomhaontaithe seo a chur ar fionraí, de bhun Airteagal 9(5) de, nó tar éis fhoirceannadh an Chomhaontaithe seo, ar bhonn na dtéarmaí a leagtar síos sna gníomhartha is infheidhme ó cheann amháin nó níos mó d'institiúidí nó comhlachtaí an Aontais agus dá bhforáiltear i gcomhaontuithe agus/nó i gconarthaí ábhartha i ndáil le haon ghealltanais dlíthiúil lena gcuirtear chun feidhme buiséad an Aontais Eorpaigh ar gealltanais é a bheidh déanta ag an Aontas Eorpach roimh an dáta óna ngabhfaidh éifeacht le fionraí chur i bhfeidhm an Chomhaontaithe seo de bhun Airteagal 9(5) ann nó le foirceannadh an Chomhaontaithe seo.

*Airteagal 2***Neamhrialtachtaí, calaois agus cionta coiriúla eile a dhéanann difear do leasanna airgeadais an Aontais a chomhrac**

1. Údarófar don Choimisiún Eorpach agus don Oifig Eorpach Frith-Chalaoise (OLAF) imscrúduithe riaracháin a dhéanamh i gcrích na hÚcráine, lena n-áirítear seiceálacha agus cigireachtaí ar an láthair. Déanfar na himscrúduithe sin i gcomhréir leis na téarmaí agus na coinníollacha arna mbunú leis na gníomhartha is infheidhme ó cheann amháin nó níos mó d'institiúidí an Aontais.
2. Cuirfidh údarais inniúla na hÚcráine an Coimisiún Eorpach nó OLAF ar an eolas laistigh de thréimhse réasúnach ama faoi aon fhíoras nó amhras atá tugtha faoi deara acu i ndáil le neamhrialtacht, calaois nó gníomhaíocht neamhdhleathach eile lena ndéantar difear do leasanna airgeadais an Aontais.
3. Féadfar seiceálacha agus cigireachtaí ar an láthair a dhéanamh ar áitreabh aon duine nádúrtha a bhfuil cónaí air san Úcráin nó ar áitreabh aon eintitis dhlítheanaigh atá bunaithe san Úcráin agus a fhaigheann cistí ón Aontas, chomh maith le haon tríú páirtí atá rannpháirteach i gcur chun feidhme chistí an Aontais atá ina chónaí nó bunaithe san Úcráin.
4. Is é an Coimisiún Eorpach nó OLAF, i ndlúthchomhar le húdaráis inniúil na hÚcráine arna ainmniú ag rialtas na hÚcráine, a ullmhóidh agus a thabharfaidh i gcrích na seiceálacha agus na cigireachtaí ar an láthair. Tabharfar fógra, tréimhse réasúnach ama roimh ré, don údaráis ainmnithe faoi aidhm, cuspóir agus bunús dlí na seiceálacha agus na cigireachtaí, ionas go mbeidh sé in ann cúnaimh a thabhairt. Chuige sin, féadfaidh oifigigh údarais inniúla na hÚcráine páirt a ghlacadh sna seiceálacha agus sna cigireachtaí ar an láthair.
5. Arna iarraidh sin d'údarais na hÚcráine, féadfar na seiceálacha agus na cigireachtaí ar an láthair a dhéanamh go comhpháirteach leis an gCoimisiún Eorpach nó le OLAF.

6. Beidh rochtain ag gníomhairí an Choimisiúin agus ag baill foirne OLAF ar an bhfaisnéis agus ar an doiciméadacht uile, lena n-áirítear sonraí ríomhaireachta, maidir leis na hoibríochtaí lena mbaineann, atá riachtanach chun na seiceálacha agus na cigireachtaí ar an láthair a dhéanamh mar is cuí. Féadfaidh siad, go háirithe, doiciméid ábhartha a chóipeáil.
7. I gcás ina gcuireann duine, eintiteas nó tríú páirtí eile i gcoinne seiceáil nó cigireacht ar an láthair, tabharfaidh údarás na hÚcráine cúnadh, ag gníomhú dóibh i gcomhréir le rialacha agus rialacháin náisiúnta, don Choimisiún Eorpach nó do OLAF, ionas gur féidir leo a ndualgas a chomhlíonadh maidir le seiceáil nó cigireacht ar an láthair a dhéanamh. Áireofar leis an gcúnadh sin na bearta réamhchúraim iomchuí a dhéanamh faoin dlí náisiúnta, go háirithe chun fianaise a chosaint.
8. Cuirfidh an Coimisiún Eorpach nó OLAF údarás inniúla na hÚcráine ar an eolas faoi thoradh na seiceálacha agus na gcigireachtaí sin. Tuairisceoidh an Coimisiún Eorpach nó OLAF, go háirithe, a luaithe is féidir d'údarás inniúil na hÚcráine maidir le haon fhíoras nó aon amhras a bhaineann le neamhrialtacht atá tugtha faoi deara acu le linn na seiceála nó na cigireachta ar an láthair.
9. Gan dochar do chur i bhfeidhm dhlí coiriúil na hÚcráine, féadfaidh an Coimisiún Eorpach bearta agus pionóis riaracháin a fhorchur ar dhaoine dlítheanacha nó ar dhaoine nádúrtha de chuid na hÚcráine a ghlacann páirt i gcur chun feidhme cláir nó gníomhaíochta i gcomhréir le reachtaíocht an Aontais Eorpaigh.
10. Chun críocha chur chun feidhme cuí an Airteagail seo, déanfaidh an Coimisiún Eorpach nó OLAF agus údarás inniúla na hÚcráine faisnéis a mhalartú go rialta agus, arna iarraidh sin do cheann de na páirtithe sa Chomhaontú seo, rachaidh siad i gcomhairle le chéile.
11. Chun comhar agus malartú faisnéise éifeachtach le OLAF a éascú, ainmneoidh an Úcráin pointe teagmhála.
12. An malartú faisnéise a dhéanfar idir an Coimisiún Eorpach nó OLAF agus údarás inniúla na hÚcráine, déanfar é agus aird chuí á tabhairt ar na ceanglais rúndachta. Na sonraí pearsanta a áireofar sa mhalartú faisnéise, cosnófar iad i gcomhréir leis na rialacha is infheidhme.
13. Oibreoidh údarás na hÚcráine i gcomhar le hOifig an Ionchúisitheora Phoiblí Eorpaigh ionas go mbeidh siad in ann a ndualgas a chomhlíonadh maidir le déantóirí cionta coiriúla, agus a gcomhchoirithe, i gcionta coiriúla a dhéanann dífeall do leasanna airgeadais an Aontais Eorpaigh, a imscrúdú, a ionchúiseamh agus a thabhairt chun breithiúnais i gcomhréir leis an reachtaíocht is infheidhme.

Airteagal 3

Aisghabháil agus forfheidhmiú

1. Cinntí arna nglacadh ag an gCoimisiún Eorpach lena bhforchuirtear oibleagáid airgid ar dhaoine dlítheanacha nó nádúrtha seachas Stáit i ndáil le haon éileamh a eascraíonn as an gClár Fís Eorpach, beidh siad in-fhorfheidhmithe san Úcráin. Beidh an t-ordú maidir lena fhorfheidhmiú i gceangal leis an gcinneadh, gan aon fhoirmiúlacht eile seachas fíorú ar bharántúlacht an chinnidh ag an údarás náisiúnta arna ainmniú chun na críche sin ag rialtas na hÚcráine. Cuirfidh rialtas na hÚcráine a údarás náisiúnta ainmnithe in iúl don Choimisiún agus do Chúirt Bheithiúnais an Aontais Eorpaigh. I gcomhréir le hAirteagal 4, beidh an Coimisiún Eorpach i dteideal fógra maidir le cinntí in-fhorfheidhmithe den sórt sin a thabhairt go díreach do dhaoine a bhfuil cónaí orthu san Úcráin agus d'eintitis dhlítheanacha atá bunaithe san Úcráin. Déanfar an forfheidhmiú i gcomhréir le dlí agus rialacha nós imeachta na hÚcráine.
2. I gcás breithiúnais agus orduithe ó Chúirt Bheithiúnais an Aontais Eorpaigh a thugtar i gcur i bhfeidhm clásail eadrána atá i gconradh nó i gcomhaontú i ndáil le cláir, gníomhaíochtaí, gníomhartha nó tionscadail an Aontais, beidh siad in-fhorfheidhmithe san Úcráin ar an gcaoi chéanna le cinntí ón gCoimisiún Eorpach dá dtagraítear i mír (1).
3. Beidh dlínse ag Chúirt Bheithiúnais an Aontais Eorpaigh chun athbheithniú a dhéanamh ar dhlíthiúlacht an chinnidh ón gCoimisiún dá dtagraítear i mír 1 agus forfheidhmiú an chinnidh sin a chur ar fionraí. Beidh dlínse ag Cúirteanna na hÚcráine, áfach, ar ghearáin á rá go bhfuil an forfheidhmiú á dhéanamh ar bhealach neamhrialtach.

*Airteagal 4***Cumarsáid agus malartú faisnéise**

Institiúidí agus comhlachtaí an Aontais Eorpaigh atá rannpháirteach i gcur chun feidhme an Chláir Fís Eorpach, nó i rialú an chláir sin, beidh siad i dteideal cumarsáid a dhéanamh go díreach, lena n-áirítear trí chórais malartaíthe leictreonaigh, le haon duine nádúrtha a bhfuil cónaí air san Úcráin nó le haon eintiteas dlítheanach atá bunaithe inti agus a fhaigheann cistí ón Aontas, chomh maith le haon tríú páirtí atá rannpháirteach i gcur chun feidhme chistí an Aontais agus a bhfuil cónaí air san Úcráin nó atá bunaithe inti. Féadfaidh na daoine, na heintitis agus na páirtithe sin an fhaisnéis agus an doiciméadacht ábhartha uile a chur go díreach faoi bhráid institiúidí agus comhlachtaí an Aontais Eorpaigh, ar faisnéis agus doiciméadacht iad a cheanglaítear orthu a chur isteach ar bhonn reachtaíocht an Aontais Eorpaigh is infheidhme maidir le clár an Aontais agus ar bhonn na gconarthaí nó na gcomhaontuithe arna dtabhairt i gcrích chun an clár sin a chur chun feidhme.

COMHAONTÚ

idir an tAontas Eorpach, de pháirt, agus Poblacht na Moldóive, den pháirt eile, maidir le rannpháirtíocht Phoblacht na Moldóive i gclár an Aontais, Fís Eorpach — an Clár Réime um Thaighde agus um Nuálaíocht

An Coimisiún Eorpach (dá ngairtear “an Coimisiún” anseo feasta), thar ceann an Aontais Eorpaigh, de pháirt,

agus

Poblacht na Moldóive,

den pháirt eile,

dá ngairtear “na Páirtithe” anseo feasta,

DE BHRÍ go sonraítear i bPrótacal I den Chomhaontú Comhlachais idir an tAontas Eorpach agus an Comhphobal Eorpach do Fhuinneamh Adamhach agus a mBallstáit, de pháirt, agus Poblacht na Moldóive, den pháirt eile ⁽¹⁾, maidir le Creat-Chomhaontú idir an tAontas Eorpach agus Poblacht na Moldóive maidir leis na prionsabail ghinearálta i dtaca le rannpháirtíocht Phoblacht na Moldóive i gclár an Aontais ⁽²⁾, de bhrí go sonraítear ann go ndéanfar téarmaí agus coinníollacha sonracha maidir le rannpháirtíocht Phoblacht na Moldóive i ngach clár sonrach, go háirithe an ranníocaíocht airgeadais is iníoctha agus na nósanna imeachta tuairiscithe agus meastóireachta, a chinneadh i Meabhrán Tuisceana idir an Coimisiún Eorpach agus údaráis inniúla Phoblacht na Moldóive ar bhonn na gcritéar arna mbunú leis na cláir lena mbaineann ⁽³⁾;

DE BHRÍ gur bunaíodh clár an Aontais Eorpaigh, Fís Eorpach — an Clár Réime um Thaighde agus um Nuálaíocht, le Rialachán (AE) 2021/695 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle ⁽⁴⁾ (dá ngairtear “an Clár Fís Eorpach” anseo feasta);

I bhFIANAISE iarrachtaí an Aontais Eorpaigh an fhreagairt a stiúradh trí dhul i gcomhar lena chomhpháirtithe idirnáisiúnta chun aghaidh a thabhairt ar dhúshláin dhomhanda i gcomhréir leis an bplean gníomhaíochta ar mhaithe le daoine, an pláinéad agus an rathúnas i gClár Oibre na Náisiún Aontaithe “I mbun athraithe: Clár Oibre 2030 don Fhorbairt Inbhuanaithe”, agus á admháil dóibh gur uirlisí fíor-riachtanacha iad an taighde agus an nuálaíocht agus gurb iad is mó a spreagann an fás inbhuanaithe a bheidh á threorú ag an nuálaíocht, an t-iomaíochas agus an tarraingteacht eacnamaíoch;

AG AITHINT DÓIBH na bprionsabail ginearálta mar a leagtar amach i Rialachán (AE) 2021/695;

AG ADMHÁIL DÓIBH chuspóirí an Limistéir Eorpaigh Taighde athnuaithe chun limistéar coiteann eolaíoch agus teicneolaíoch a fhorbairt, margadh aonair don taighde agus don nuálaíocht a chruthú, an comhar idir eagraíochtaí i réimse an taighde agus na nuálaíochta, lena n-áirítear ollscoileanna, agus malartú dea-chleachtas agus gairmeacha taighde tarraingteacha a chothú agus a éascú, soghluaisteacht trasteorann agus idirearnálach taighdeoirí a éascú, saorghluaiseacht eolais eolaíoch agus nuálaíochta eolaíche a chothú, an urraim don tsaoirse acadúil agus do shaoirse an taighde eolaíoch a chur chun cinn, tacú le hoideachas eolaíochta agus gníomhaíochtaí cumarsáide, agus iomaíochas agus tarraingteacht na ngeilleagar rannpháirteach a spreagadh, agus ag admháil dóibh gur príomh-chomhpháirtithe iad na tíortha comhlachaithe san iarracht sin;

AG CUR i dTÁBHACHT ról na gComhpháirtíochtaí Eorpacha a thugann aghaidh ar roinnt de na dúshláin is práinní atá san Eoraip trí thionscnaimh chomhbheartaithe taighde agus nuálaíochta lena rannchuidítear go mór le tosaíochtaí an Aontais Eorpaigh i réimse an taighde agus na nuálaíochta ina bhfuil gá le mais chriticiúil agus fíis fhadtéarmach agus tábhacht rannpháirtíocht na dtíortha comhlachaithe sna Comhpháirtíochtaí sin;

⁽¹⁾ IO L 260, 30.8.2014, lch. 4.

⁽²⁾ IO L 260, 30.8.2014, lch. 619.

⁽³⁾ Is Meabhrán Tuisceana atá sa Chomhaontú seo a bhfuil na héifeachtaí dlíthiúla céanna aige agus atá ag an Meabhrán Tuisceana a shonraítear faoi Phrótacal I maidir le Creat-Chomhaontú idir an tAontas Eorpach agus Poblacht na Moldóive maidir leis na prionsabail ghinearálta i dtaca le rannpháirtíocht Phoblacht na Moldóive i gclár an Aontais.

⁽⁴⁾ Rialachán (AE) 2021/695 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 28 Aibreán 2021 lena mbunaítear Fís Eorpach – an Clár Réime um Thaighde agus um Nuálaíocht, lena leagtar síos a rialacha maidir le rannpháirtíocht agus scaipeadh, agus lena n-aisghairtear Rialachán (AE) Uimh. 1290/2013 agus (AE) Uimh. 1291/2013 (IO L 170, 12.5.2021, lch. 1.).

AG FÉACHAINT le coinníollacha comhthairbheacha a bhunú chun poist chuibhiúla a chruthú, éiceachórais nuálaíochta na bPáirtithe a neartú agus tacú leo trí chabhrú le fiontair nuálaíocht agus méadú a dhéanamh i margáí na bPáirtithe agus trí ghlacadh na nuálaíochta, mar aon le cur in úsáid agus inrochtaineacht na nuálaíochta, a éascú, lena n-áirítear gníomhaíochtaí fothaithe acmhainneachta;

AG AITHINT DÓIBH gur cheart go dtiocfadh sochair fhrithpháirteacha as rannpháirtíocht chómhálartach i gcláir thaighde agus nuálaíochta a chéile; agus á admháil dóibh go bhforchoimeádann na Páirtithe a gceart chun teorainn nó coinníoll a chur le rannpháirtíocht ina gcláir thaighde agus nuálaíochta; lena n-áirítear, go háirithe, i gcás gníomhaíochtaí a bhaineann lena sócmhainní straitéiseacha, leasanna, neamhspleáchas nó slándáil;

I bhFIANAISE spriocanna coiteanna, luachanna agus naisc láidre na bPáirtithe i réimse an taighde agus na nuálaíochta, arna mbunú san am a chuaigh thart trí na Comhaontuithe Comhlachais a ghabh leis na Cláir Réime ina dhiaidh sin, agus ag aithint dóibh mian chomhoiteann na bPáirtithe a gcaidreamh agus an comhar eatarthu a fhorbairt, a neartú, a spreagadh agus a shíneadh a thuilleadh ann,

TAR ÉIS COMHAONTÚ MAR A LEANAS:

Airteagal 1

Raon feidhme an chomhlachais

1. Glacfaidh Poblacht na Moldóive páirt mar thír chomhlachaithe i ngach cuid den Chlár Fís Eorpach — an Clár Réime um Thaighde agus um Nuálaíocht (an Clár Fís Eorpach), agus rannchuideoidh sí le gach cuid de, dá dtagraítear in Airteagal 4 de Rialachán (AE) 2021/695 agus a chuirtear chun feidhme trí bhíthin an chláir shonraigh arna bhunú le Cinneadh (AE) 2021/764 ⁽⁵⁾, sna leaganacha is cothroime le dáta díobh, agus trí bhíthin ranníocaíocht airgeadais leis an Institiúid Eorpach um Nuálaíocht agus Teicneolaíocht.

2. Beidh feidhm ag Rialachán (AE) 2021/819 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle ⁽⁶⁾, agus Cinneadh (AE) 2021/820 ⁽⁷⁾, sna leaganacha is cothroime le dáta díobh; beidh feidhm acu maidir le rannpháirtíocht eintitis dhlítheanacha na Moldóive i bPobail Eolais agus Nuálaíochta.

Airteagal 2

Téarmaí agus coinníollacha sonracha na rannpháirtíochta sa Chlár Fís Eorpach

1. Glacfaidh Poblacht na Moldóive páirt sa Chlár Fís Eorpach i gcomhréir leis na coinníollacha a leagtar síos i bPrótocal I a ghabhann leis an gComhaontú Comhlachais idir an tAontas Eorpach agus an Comhphobal Eorpach do Fhuinneamh Adamhach agus a mBallstáit, de pháirt, agus Poblacht na Moldóive, den pháirt eile, maidir le Creat-Chomhaontú idir an tAontas Eorpach agus Poblacht na Moldóive maidir leis na príonsabail ghinearálta i dtaca le rannpháirtíocht Phoblacht na Moldóive i gcláir an Aontais agus faoi na téarmaí agus na coinníollacha a leagtar amach sa Chomhaontú seo, sna gníomhartha dlí dá dtagraítear in Airteagal 1 den Chomhaontú seo, agus in aon riail eile a bhaineann le cur chun feidhme an Chláir Fís Eorpach, sna leaganacha is cothroime le dáta díobh.

2. Mura bhforáiltear a mhalairt sna téarmaí agus sna coinníollacha dá dtagraítear i mír 1 den Airteagal seo, lena n-áirítear i gcur chun feidhme Airteagal 22(5) de Rialachán (AE) 2021/695, féadfaidh eintitis dhlítheanacha atá bunaithe i bPoblacht na Moldóive páirt a ghlacadh i ngníomhaíochtaí indíreacha an Chláir Fís Eorpach faoi choinníollacha atá coibhéiseach leis na coinníollacha is infheidhme maidir le heintitis dhlítheanacha atá bunaithe san Aontas Eorpach, lena n-áirítear urraim do bhearta sriantacha an Aontais Eorpaigh ⁽⁸⁾.

3. Sula ndéanfar cinneadh maidir le cé acu atá nó nach bhfuil eintitis dhlítheanacha atá bunaithe i bPoblacht na Moldóive incháilithe chun páirt a ghlacadh i ngníomhaíocht a bhaineann le sócmhainní straitéiseacha, leasanna, neamhspleáchas nó slándáil an Aontais Eorpaigh faoi Airteagal 22(5) de Rialachán (AE) 2021/695, féadfaidh an Coimisiún faisnéis nó dearbhuithe sonracha a iarraidh, amhail:

a) faisnéis maidir le cé acu a deonaíodh nó a dheonófar rochtain chómhálartach d'eintitis dhlítheanacha atá bunaithe san Aontas Eorpach ar chláir agus ar thionscadail Phoblacht na Moldóive atá ann cheana agus atá beartaithe, ar cláir agus tionscadail iad atá coibhéiseach leis an ngníomhaíocht Fís Eorpach lena mbaineann;

⁽⁵⁾ Cinneadh (AE) 2021/764 ón gComhairle an 10 Bealtaine 2021 lena mbunaítear an Clár Sonrach lena gcuirtear chun feidhme Fís Eorpach — an Clár Réime um Thaighde agus um Nuálaíocht, agus lena n-aisghairtear Cinneadh 2013/743/AE (IO L 167 I, 12.5.2021, lch. 1).

⁽⁶⁾ Rialachán (AE) 2021/819 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 20 Bealtaine 2021 maidir leis an Institiúid Eorpach um Nuálaíocht agus Teicneolaíocht (athmhúnlú), (IO L 189, 28.5.2021, lch. 61.).

⁽⁷⁾ Cinneadh (AE) 2021/820 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 20 Bealtaine 2021 maidir le Clár Oibre Straitéiseach um Nuálaíocht na hInstitiúide Eorpaí um Nuálaíocht agus Teicneolaíocht (EIT) 2021-2027: Borradh a chur faoi Thallann Nuálaíochta agus faoi Chumas Nuálaíochta na hEorpa agus lena n-aisghairtear Cinneadh Uimh. 1312/2013/AE (IO L 189, 28.5.2021, lch. 91.).

⁽⁸⁾ Glactar bearta sriantacha an Aontais Eorpaigh de bhun Airteagal 29 den Chonradh ar an Aontas Eorpach nó de bhun Airteagal 215 den Chonradh ar Fheidhmiú an Aontais Eorpaigh.

- b) faisnéis maidir le cé acu atá nó nach bhfuil sásra náisiúnta um scagadh ar infheistíocht ag Poblacht na Moldóive agus dearbhuithe go ndéanfaidh údarás Phoblacht na Moldóive tuairisciú chuig an gCoimisiún agus go rachaidh siad i gcomhairle leis maidir le haon chás féideartha i gcás, agus sásra den chineál sin á chur i bhfeidhm, ina bhfaighidh siad eolas faoi infheistíocht eachtrach/tátcheangal atá beartaithe ag eintiteas atá bunaithe lasmuigh de Phoblacht na Moldóive, nó atá á rialú ó lasmuigh di, ar eintiteas dlítheanach de chuid na Moldóive, a fuair cistiú ó Fhís Eorpach i ngníomhaíochtaí a bhaineann le sócmhainní straitéiseacha, leasanna, neamhspleáchas nó slándáil an Aontais, ar choinníoll go soláthróidh an Coimisiún do Phoblacht na Moldóive liosta de na heintitis dhlítheanacha ábhartha atá bunaithe i bPoblacht na Moldóive tar éis shíniú na gcomhaontuithe deontais leis na heintitis sin; agus
- c) dearbhuithe nach mbeidh aon cheann de na torthaí, na teicneolaíochtaí, na seirbhísí nó na táirgí arna bhforbairt faoi na gníomhaíochtaí lena mbaineann ag eintitis atá bunaithe i bPoblacht na Moldóive faoi réir srianta ar a nonmhairiú chuig Ballstáit an Aontais Eorpaigh le linn na gníomhaíochta agus ar feadh 4 bliana tar éis dheireadh na gníomhaíochta. Roinnídh Poblacht na Moldóive liosta cothrom le dáta de na hábhair maidir le srianta náisiúnta ar onmhairiú ar bhonn bliantúil, le linn na gníomhaíochta agus ar feadh 4 bliana tar éis dheireadh na gníomhaíochta.
4. Féadfaidh eintitis dhlítheanacha atá bunaithe i bPoblacht na Moldóive páirt a ghlacadh i ngníomhaíochtaí an Airmheáin Chomhpháirtigh Taighde (JRC), faoi théarmaí agus coinníollacha atá coibhéiseach leis na téarmaí agus na coinníollacha is infheidhme maidir le heintitis dhlítheanacha atá bunaithe san Aontas Eorpach ach amháin má tá gá le teorainneacha chun comhsheasmhacht a áirithiú le raon feidhme na rannpháirtíochta a eascraíonn as cur chun feidhme mhír 2 agus 3 den Airteagal seo.
5. I gcás ina gcuirfidh an tAontas Eorpach an Clár Fís Eorpach chun feidhme trí Airteagail 185 agus 187 den Chonradh ar Fheidhmiú an Aontais Eorpaigh a chur i bhfeidhm, féadfaidh Poblacht na Moldóive agus eintitis dhlítheanacha na Moldóive páirt a ghlacadh sna struchtúir dhlíthiúla a chruthaítear faoi na forálacha sin, i gcomhréir le gníomhartha dlí de chuid an Aontais Eorpaigh a ghlacadh nó a ghlacfar chun na struchtúir dhlíthiúla sin a bhunú.
6. Beidh sé de cheart ag ionadaithe Phoblacht na Moldóive páirt a ghlacadh mar bhreathnóirí sa choiste dá dtagraítear in Airteagal 14 de Chinneadh (AE) 2021/764, gan cearta vótála agus le haghaidh pointí a bhaineann le Poblacht na Moldóive.
- Tiocfaidh na coistí seo le chéile gan ionadaithe Phoblacht na Moldóive a bheith i láthair tráth na vótála. Cuirfear Poblacht na Moldóive ar an eolas faoin toradh.
- An fhoirm a bheidh ar an rannpháirtíocht dá dtagraítear sa mhír seo, lena n-áirítear nósanna imeachta maidir le faisnéis agus doiciméadacht a fháil, beidh sí ar aon fhoirm leis an bhfoirm is infheidhme maidir le hionadaithe ó Bhallstáit an Aontais Eorpaigh.
7. Na cearta is infheidhme maidir le tíortha comhlachaithe, sin iad na cearta ionadaíochta agus rannpháirtíochta a bheidh ag Poblacht na Moldóive sa Choiste um an Limistéar Eorpach Taighde agus ina fhoghrúpaí.
8. Beidh sé de cheart ag ionadaithe Phoblacht na Moldóive páirt a ghlacadh mar bhreathnóirí ar Bhord Gobharnóirí JRC, gan cearta vótála a bheith acu. Faoi réir an choinníll sin, rialófar an rannpháirtíocht sin leis na rialacha agus na nósanna imeachta céanna is infheidhme maidir le hionadaithe Bhallstáit an Aontais Eorpaigh, lena n-áirítear cearta labhartha agus nósanna imeachta maidir le faisnéis agus doiciméadacht a fháil i ndáil le pointe a bhaineann le Poblacht na Moldóive.
9. Féadfaidh Poblacht na Moldóive páirt a ghlacadh i gCuibhreannas don Bhonneagar Taighde Eorpach (ERIC) i gcomhréir le Rialachán (CE) Uimh. 723/2009 ón gComhairle ⁽⁹⁾, sa leagan is cothroime le dáta de, agus leis an ngníomh dlí lena mbunaítear ERIC.
10. Na costais taistil agus na speansais chothaithe a thabhoídh ionadaithe agus saineolaithe Phoblacht na Moldóive as bheith páirteach mar bhreathnóirí in obair an choiste dá dtagraítear in Airteagal 14 de Chinneadh (AE) 2021/764, nó i gcruinnithe eile a bhaineann le cur chun feidhme an Chláir Fís Eorpach, aisíocfaidh an tAontas Eorpach iad ar an mbonn céanna agus i gcomhréir leis na nósanna imeachta atá i bhfeidhm le haghaidh ionadaithe Bhallstáit an Aontais Eorpaigh.
11. Déanfaidh na Páirtithe gach iarracht, laistigh de chreat na bhforálacha atá ann cheana, chun saorghluaiseacht agus áit chónaithe na n-eolaithe a ghlacann páirt sna gníomhaíochtaí a chumhdaítear leis an gComhaontú seo a éascú agus chun gluaiseacht trasteorann earraí agus seirbhísí atá ceaptha lena n-úsáid i ngníomhaíochtaí den sórt sin a éascú.

⁽⁹⁾ Rialachán (CE) Uimh. 723/2009 ón gComhairle an 25 Meitheamh 2009 maidir le Creat dlíthiúil an Chomhphobail maidir le Cuibhreannas don Bhonneagar Taighde Eorpach (ERIC) (IO L 206, 8.8.2009, lch. 1).

12. Déanfaidh Poblacht na Moldóive na bearta uile is gá, mar is iomchuí, chun a áirithiú go mbeidh earraí agus seirbhísí, a cheannófar i bPoblacht na Moldóive nó a allmhaireofar isteach i bPoblacht na Moldóive, arb earraí agus seirbhísí iad a mhaoineáir i bpáirt nó go hiomlán de bhun na gcomhaontuithe deontais agus/nó na gconarthaí a tugadh i gcrích chun na gníomhaíochtaí a bhaint amach i gcomhréir leis an gComhaontú seo, go mbeidh siad díolmhaithe ó dhleachtanna custaim, ó dhleachtanna allmhairiúcháin agus ó mhuirir fhioscacha eile, lena n-áirítear CBL, is infheidhme i bPoblacht na Moldóive.

Airteagal 3

Ranníocaíocht airgeadais

1. Rannpháirtíocht Phoblacht na Moldóive nó rannpháirtíocht eintitis dhlítheanacha na Moldóive sa Chlár Fís Eorpach, beidh sí faoi réir ranníocaíocht airgeadais ó Phoblacht na Moldóive leis an gClár agus leis na costais ghaolmhara bhainistíochta, chur i bhfeidhm agus oibríúcháin faoi bhuiséad ginearálta an Aontais Eorpaigh (dá ngairtear “buiséad an Aontais” anseo feasta).

2. Is éard a bheidh sa ranníocaíocht airgeadais suim na méideanna seo a leanas:

a) ranníocaíocht oibríochtúil; agus

b) táille rannpháirtíochta.

3. Beidh an ranníocaíocht airgeadais i bhfoirm íocaíochta bliantúla a dhéanfar in dhá thráthchuid, agus beidh sí le híoc i mí na Bealtaine agus i mí Iúil ar a dhéanaí.

4. Cumhdófar leis an ranníocaíocht oibríochtúil caiteachas oibríochtúil agus caiteachas tacaíochta an Chláir agus beidh sí sa bhreis, i gcás leithreasuithe faoi chomhair gealltanais agus leithreasuithe íocaíochta araon, ar na méideanna arna n-iontráil i mbuiséad an Aontais Eorpaigh arna ghlacadh go cinntitheach le haghaidh an Chláir Fís Eorpach, lena n-áirítear aon leithreasú a chomhfhreagraíonn do ghealltanais saortha a chuirtear ar fáil arís dá dtagraítear in Airteagal 15(3) de Rialachán (AE, Euratom) 2018/1046 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle⁽¹⁰⁾, sa leagan is cothroime le dáta de (dá ngairtear “an Rialachán Airgeadais” anseo feasta), agus arna méadú le hioncam sannta seachtrach nach n-eascaíonn as ranníocaíochtaí airgeadais leis an gClár Fís Eorpach ó dheontóirí eile⁽¹¹⁾.

I gcás ioncam sannta seachtrach a leithdháiltear ar an gClár Fís Eorpach faoi Airteagal 3(1) de Rialachán (AE) 2020/2094 ón gComhairle lena mbunaítear Ionstraim Théarnaimh de chuid an Aontais Eorpaigh chun tacú leis an téarnamh i ndiaidh ghéarchéim COVID-19⁽¹²⁾, comhfhreagróidh an méadú seo do na leithreasuithe bliantúla a léirítear sna doiciméid a ghabhann leis an Dréachtbuiséad maidir leis an gClár Fís Eorpach.

5. Beidh an ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh bunaithe ar threoir ranníoca arna sainiú mar an cóimheas idir Olltáirgeacht Intíre (OTI) Phoblacht na Moldóive ag praghsanna an mhargaidh agus OTI an Aontais Eorpaigh ag praghsanna an mhargaidh. Is iad seirbhísí tiomnaithe an Choimisiúin a chinneadh na OTIanna ag praghsanna an mhargaidh a bheidh le cur i bhfeidhm bunaithe ar na sonraí staidrimh is déanaí atá ar fáil do ríomhanna buiséid sa bhliain roimh an mbliain ina mbeidh an íocaíocht bhliantúil le híoc. De mhaolú air sin, le haghaidh 2021, is ar OTI na bliana 2019 ag praghsanna an mhargaidh a bheidh an ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh bunaithe. Leagtar síos coigeartuithe ar an treoir ranníoca sin in Iarscríbhinn I.

6. Ríomhfar an ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh tríd an treoir ranníoca, arna coigeartú, a chur i bhfeidhm ar na leithreasuithe faoi chomhair gealltanais tosaigh arna n-iontráil i mbuiséad an Aontais Eorpaigh a ghlacfar go cinntitheach i leith na bliana is infheidhme chun an Clár Fís Eorpach a mhaoiniú, leithreasuithe a mhéadófar i gcomhréir le mír 4 den Airteagal seo.

7. Is 4 % den ranníocaíocht oibríochtúil bhliantúil tosaigh a bheidh sa táille rannpháirtíochta, táille a ríomhfar i gcomhréir le mír 5 agus 6 den Airteagal seo, agus déanfar í a chéimniú isteach mar a leagtar amach in Iarscríbhinn I. Ní bheidh an táille rannpháirtíochta faoi réir coigeartuithe ná ceartuithe cúlghabhálacha.

8. Féadfar an ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh le haghaidh bhliain N a choigeartú suas nó síos go cúlghabhálach i mbliain amháin nó níos mó blianta ina dhiaidh sin ar bhonn na ngealltanais buiséadach a dhéanfar maidir leis na leithreasuithe faoi chomhair gealltanais le haghaidh bhliain N sin, ranníocaíocht a mhéadófar i gcomhréir le mír 4 den Airteagal seo, agus ar bhonn chur chun feidhme a ngealltanais dlíthiúil agus a ngealltanais saortha. Leagtar amach na forálacha mionsonraithe maidir le cur chun feidhme an Airteagail seo in Iarscríbhinn I.

⁽¹⁰⁾ Rialachán (AE, Euratom) 2018/1046 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 18 Iúil 2018 maidir leis na rialacha airgeadais is infheidhme maidir le buiséad ginearálta an Aontais, lena leasaítear Rialachán (AE) Uimh. 1296/2013, (AE) Uimh. 1301/2013, (AE) Uimh. 1303/2013, (AE) Uimh. 1304/2013, (AE) Uimh. 1309/2013, (AE) Uimh. 1316/2013, (AE) Uimh. 223/2014, (AE) Uimh. 283/2014, agus Cinneadh Uimh. 541/2014/AE agus lena n-aisghairtear Rialachán (AE, Euratom) Uimh. 966/2012 (IO L 193, 30.7.2018, lch. 1).

⁽¹¹⁾ Áirítear leis seo go háirithe na hacmhainní ó Ionstraim Théarnaimh an Aontais Eorpaigh arna bunú le Rialachán (AE) 2020/2094 ón gComhairle an 14 Nollaig 2020 lena mbunaítear Ionstraim Théarnaimh an Aontais Eorpaigh chun tacú leis an téarnamh i ndiaidh ghéarchéim COVID-19 (IO L 433 I, 22.12.2020, lch. 23).

⁽¹²⁾ IO L 433 I, 22.12.2020, lch. 23.

9. Soláthróidh an tAontas Eorpach do Phoblacht na Moldóive faisnéis i ndáil lena rannpháirtíocht airgeadais mar a áirítear san fhaisnéis bhuiséadach, chuntasaíochta, feidhmíochta agus mheastóireachta arna soláthar d'údarás bhuiséadacha agus d'údarás um urscaoileadh an Aontais Eorpaigh maidir leis an gClár Fís Eorpach. Soláthrófar an fhaisnéis sin agus aird chuí á tabhairt do rialacha rúndachta agus cosanta sonraí an Aontais Eorpaigh agus Phoblacht na Moldóive agus beidh sí gan dochar don fhaisnéis atá Poblacht na Moldóive i dteideal a fháil faoi Iarscríbhinn III.

10. Is in euro a dhéanfar ranníocaíochtaí uile Phoblacht na Moldóive nó na híocaíochtaí uile ón Aontas Eorpach agus is in euro a ríomhfar na méideanna a bheidh dlite nó le fáil.

Airteagal 4

Sásra ceartúcháin uathoibríoch

1. Beidh feidhm ag sásra ceartúcháin uathoibríoch ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh Phoblacht na Moldóive le haghaidh bhliain N, a choigeartófar i gcomhréir le hAirteagal 3(8), agus déanfar é a ríomh i mbliain N+2. Beidh sé bunaithe ar fheidhmíocht Phoblacht na Moldóive agus ar fheidhmíocht eintitis dhlítheanacha na Moldóive sna codanna sin den Chlár Fís Eorpach a chuirtear chun feidhme trí dheontais iomaíocha a mhaoinítear le leithreasuithe faoi chomhair gealltanais na bliana N, a mhéadófar i gcomhréir le hAirteagal 3(4).

Déanfar méid an cheartúcháin uathoibríoch a ríomh bunaithe ar an difríocht idir:

- a) méideanna tosaigh na ngealltanais dlíthiúil le haghaidh deontais iomaíocha a dhéanfar iarbhír le Poblacht na Moldóive nó le heintitis dhlítheanacha na Moldóive a mhaoiníofar le leithreasuithe faoi chomhair gealltanais na bliana N, leithreasuithe a mhéadófar i gcomhréir le hAirteagal 3(4); agus
- b) an ranníocaíocht oibríochtúil chomhfhreagrach do bhliain N a íocfaidh Poblacht na Moldóive de réir a choigeartófar de bhun Airteagal 3(8), cé is moite de chostais neamh-idirghabhálacha arna maoiniú le leithreasuithe faoi chomhair gealltanais ó bhliain N, leithreasuithe a mhéadófar i gcomhréir le hAirteagal 3(4).

2. I gcás inar mó an méid dá dtagraítear i mír 1, cibé acu atá an méid sin dearfach nó diúltach, ná 8 % den ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh chomhfhreagrach arna coigeartú de bhun Airteagal 3(8), ceartófar ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh Phoblacht na Moldóive le haghaidh bhliain N. Is é an méid a sháraíonn an tairseach 8 % sin an méid a bheidh dlite nó le fáil ag Poblacht na Moldóive mar ranníocaíocht bhreise nó mar laghdú ar ranníocaíocht Phoblacht na Moldóive faoin sásra ceartúcháin uathoibríoch, ní chuirfean an méid faoin tairseach 8 % sin san áireamh agus an ranníocaíocht bhreise atá dlite nó le fáil á ríomh.

3. Leagtar síos rialacha mionsonraithe maidir leis an sásra ceartúcháin uathoibríoch in Iarscríbhinn I.

Airteagal 5

Cómhalartacht

1. Féadfaidh eintitis dhlítheanacha atá bunaithe san Aontas Eorpach páirt a ghlacadh i gclár agus i dtionscadail Phoblacht na Moldóive atá coibhéiseach leis an gClár Fís Eorpach, i gcomhréir leis an reachtaíocht náisiúnta is infheidhme i bPoblacht na Moldóive.

2. Soláthraítear liosta neamh-uileghabhálach de chlár agus de thionscadail choibhéiseacha Phoblacht na Moldóive in Iarscríbhinn II.

3. Beidh cistiú ó eintitis dhlítheanacha Phoblacht na Moldóive atá bunaithe san Aontas Eorpach faoi réir na reachtaíochta náisiúnta is infheidhme i bPoblacht na Moldóive lena rialaítear oibriú na gclár agus na dtionscadail taighde agus nuálaíochta. I gcás nach soláthrófar cistiú, féadfaidh eintitis dhlítheanacha atá bunaithe san Aontas páirt a ghlacadh trí bhíthin a gcuid acmhainní féin.

Airteagal 6

An Eolaíocht Oscailte

Déanfaidh na Páirtithe cleachtais eolaíochta oscailte a chur chun cinn agus a spreagadh go frithpháirteach ina gcuid clár agus tionscadal i gcomhréir le rialacha an Chláir Fís Eorpach agus leis an reachtaíocht náisiúnta is infheidhme i bPoblacht na Moldóive.

*Airteagal 7***Faireachán, Meastóireacht agus Tuairisciú**

1. Gan dochar de fhreagrachtaí an Choimisiúin, na hOifige Eorpaí Frith-Chalaoise (OLAF) agus Chúirt Iniúchóirí an Aontais Eorpaigh i ndáil le faireachán, meastóireacht agus tuairisciú a dhéanamh ar an gClár Fís Eorpach, déanfar faireachán leanúnach ar rannpháirtíocht Phoblacht na Moldóive sa Chlár sin ar bhonn comhpháirtíochta lena mbeidh baint ag an gCoimisiún agus ag Poblacht na Moldóive.
2. Leagtar síos in Iarscríbhinn III na rialacha maidir leis an mbainistíocht fhóna airgeadais, lena n-áirítear bearta rialaithe airgeadais, na bearta téarnaimh agus na bearta frithchalaoise eile i ndáil le cistiú ón Aontas Eorpach faoin gComhaontú seo.

*Airteagal 8***Comhchoiste idir an tAontas Eorpach agus Poblacht na Moldóive um Thaighde agus um Nuálaíocht**

1. Bunaítear leis seo an Comhchoiste idir an tAontas Eorpach agus Poblacht na Moldóive um Thaighde agus um Nuálaíocht (dá ngairtear "an Comhchoiste idir an tAontas Eorpach agus Poblacht na Moldóive" anseo feasta). Áireofar an méid seo a leanas i gcúraimí an Chomhchoiste idir an tAontas Eorpach agus Poblacht na Moldóive:
 - a) measúnú, meastóireacht agus athbhreithniú a dhéanamh ar chur chun feidhme an Chomhaontaithe seo, go háirithe:
 - (i) rannpháirtíocht agus feidhmíocht eintitis dhlítheanacha Phoblacht na Moldóive sa Chlár Fís Eorpach;
 - (ii) leibhéal oscailteachta (frithpháirtí) na n-eintiteas dlítheanach atá bunaithe i ngach Páirtí páirt a ghlacadh i gcláir agus i dtionscadail an Pháirtí eile;
 - (iii) cur chun feidhme an tsásra ranníocaíochta airgeadais agus an tsásra ceartúcháin uathoibríoch i gcomhréir le hAirteagal 3 agus 4;
 - (iv) malartú faisnéise agus scrúdú a dhéanamh ar aon cheist a d'fhéadfadh a bheith ann maidir le saothrú torthaí, lena n-áirítear cearta maoine intleachtúla;
 - b) plé a dhéanamh, arna iarraidh sin do cheachtar Páirtí, ar shrianta arna gcur i bhfeidhm nó atá beartaithe ag na Páirtithe ar an rochtain ar a gcláir thaighde agus nuálaíochta féin, lena n-áirítear go háirithe i gcás gníomhaíochtaí a bhaineann lena sócmhainní straitéiseacha, leasanna, neamhspleáchas nó slándáil;
 - c) scrúdú a dhéanamh ar an gcaoi ar féidir comhar a fheabhsú agus a fhorbairt;

plé comhpháirteach a dhéanamh ar threoshuíomhanna agus ar thosaíochtaí na mbeartas a bheidh ann amach anseo a bhaineann leis an taighde agus an nuálaíocht agus le pleanáil taighde leasa choitinn; agus
 - d) malartú faisnéise, *inter alia*, maidir le reachtaíocht nua, cinntí nua nó cláir thaighde agus nuálaíochta náisiúnta nua atá ábhartha maidir le cur chun feidhme an Chomhaontaithe seo.
2. Déanfaidh an Comhchoiste idir an tAontas Eorpach agus Poblacht na Moldóive, ar a mbeidh ionadaithe an Aontais Eorpaigh agus Phoblacht na Moldóive, a Rialacha Nós Imeachta a ghlacadh.
3. Féadfaidh an Comhchoiste idir an tAontas Eorpach agus Poblacht na Moldóive a chinneadh aon mheitheal/aon chomhlacht comhairleach a bhunú ar bhonn *ad hoc* ar leibhéal na saineolaithe a bheidh in ann cúnamh a thabhairt an Comhaontú seo a chur chun feidhme.
4. Tiocfaidh an Comhchoiste idir an tAontas Eorpach agus Poblacht na Moldóive le chéile uair amháin sa bhliain ar a laghad, agus, i gcás ina n-éileofar sin le himthosca speisialta, arna iarraidh sin d'aon Pháirtí. Déanfaidh an tAontas Eorpach agus an tÚdarás Náisiúnta arna ainmniú ag Rialtas Phoblacht na Moldóive na cruinnithe a eagrú agus a óstáil ar bhonn idir-mhalartach.
5. Oibreoidh an Comhchoiste idir an tAontas Eorpach agus Poblacht na Moldóive ar bhonn leanúnach trí fhaisnéis ábhartha a mhalartú trí bhíthin aon mhodh cumarsáide; go háirithe a mhéid a bhaineann le rannpháirtíocht/feidhmíocht eintitis dhlítheanacha Phoblacht na Moldóive. Féadfaidh an Comhchoiste idir an tAontas Eorpach agus Poblacht na Moldóive, go háirithe, a chuid cúraimí a dhéanamh i scríbhinn aon uair is gá.

*Airteagal 9***Forálacha críochnaitheacha**

1. Tiocfaidh an Comhaontú seo i bhfeidhm ar an dáta a thabharfaidh an dá Pháirtí fógra dá chéile gur cuireadh i gcrích a nósanna imeachta inmheánacha is gá chun na críche sin.
2. Beidh feidhm ag an gComhaontú seo ón 1 Eanáir 2021. Fanfaidh sé i bhfeidhm chomh fada agus is gá chun go dtabharfar i gcrích na tionscadail, na gníomhartha agus na gníomhaíochtaí uile, nó codanna díobh, a mhaoineofar ón gClár Eorpach Fís, na gníomhartha uile is gá chun leasanna airgeadais an Aontais Eorpaigh a chosaint agus na hoibleagáidí airgeadais uile a eascraíonn as cur chun feidhme an Comhaontaithe seo idir na Páirtithe.
3. Cuirfear an Comhaontú seo i bhfeidhm go sealadach i gcomhréir le nósanna imeachta inmheánacha agus reachtaíocht an dá Pháirtí. Tosóidh an cur i bhfeidhm sealadach ar an dáta a thabharfaidh an dá Pháirtí fógra dá chéile gur cuireadh i gcrích a nósanna imeachta inmheánacha is gá chun na críche sin.
4. Sa chás go dtabharfaidh Poblacht na Moldóive fógra don Choimisiún, ag feidhmiú dó thar ceann an Aontais Eorpaigh, nach gcuirfidh siad i gcrích a nósanna imeachta inmheánacha is gá le haghaidh theacht i bhfeidhm an Chomhaontaithe seo, scoirfidh an Comhaontú seo d'fheidhm shealadach a bheith aige ar an dáta a gheobhaidh an Coimisiún an fógra sin, arb éard a bheidh sa dáta sin an dáta scoir chun críoche an Chomhaontaithe seo.
5. Féadfaidh an tAontas Eorpach cur i bhfeidhm an Chomhaontaithe seo a chur ar fionraí i gcás neamhíocaíocht pháirteach nó neamhíocaíocht iomlán na ranníocaíochta airgeadais atá dlite ag Poblacht na Moldóive faoin gComhaontú seo.

I gcás neamhíocaíocht a d'fhéadfadh cur chun feidhme agus bainistiú an Chláir Fís Eorpach a chur i mbaol go mór, seolfaidh an Coimisiún litir mheabhrúcháin fhoirmiúil. I gcás nach ndéanfar aon íocaíocht laistigh de 20 lá oibre tar éis na litreach meabhrúcháin foirmiúla, tabharfaidh an Coimisiún fógra do Phoblacht na Moldóive maidir le cur ar fionraí chur i bhfeidhm an Chomhaontaithe seo trí litir fógra fhoirmiúil, fionraí a thiocfaidh i bhfeidhm 15 lá tar éis do Phoblacht na Moldóive an fógra sin a fháil.

I gcás ina gcuirfear cur i bhfeidhm an Comhaontaithe seo ar fionraí, ní bheidh eintitis dhlítheanacha atá bunaithe i bPoblacht na Moldóive incháilithe páirt a ghlacadh i nósanna imeachta dámhachtana nach bhfuil tugtha i gcrích go fóill nuair a chuirfear an fhionraí i bhfeidhm. Measfar nós imeachta dámhachtana a bheith tugtha i gcrích nuair a ghlacfar gealltanais dhlíthiúla de láimh mar thoradh ar an nós imeachta sin.

Leis an bhfionraí, ní dhéanfar difear do na gealltanais dhlíthiúla arna ndéanamh de láimh leis na heintitis dhlítheanacha atá bunaithe i bPoblacht na Moldóive sular tháinig an fhionraí i bhfeidhm. Leanfaidh an Comhaontú seo d'fheidhm a bheith aige maidir le gealltanais dhlíthiúla den sórt sin.

Tabharfaidh an tAontas Eorpach fógra láithreach do Phoblacht na Moldóive a luaite a gheobhaidh an tAontas Eorpach méid iomlán na ranníocaíochta airgeadais atá dlite. Cuirfear deireadh leis an bhfionraí le héifeacht láithreach ar an bhfógra sin a thabhairt.

Ón dáta a chuirfear deireadh leis an bhfionraí, beidh eintitis dhlítheanacha Phoblacht na Moldóive incháilithe arís le haghaidh nósanna imeachta dámhachtana a sheolfar tar éis an dáta sin agus le haghaidh nósanna imeachta dámhachtana a seoladh roimh an dáta sin, ar nósanna imeachta dámhachtana iad nach bhfuil na sprioc-amanna chun iarratais a chur isteach dultha in éag.

6. Féadfaidh ceachtar Páirtí an Comhaontú seo a fhoirceannadh tráth ar bith trí fhógra i scríbhinn a thabhairt go bhfuil sé beartaithe é a fhoirceannadh.

Tiocfaidh an fhoirceannadh i bhfeidhm trí mhí féilire tar éis an dáta a gheobhaidh an seolaí an fógra i scríbhinn. Is éard a bheidh sa dáta foirceanta chun críoche an Chomhaontaithe seo, an dáta a thiocfaidh an fhoirceannadh i bhfeidhm.

7. I gcás ina scoirfidh an Comhaontú seo d'fheidhm shealadach a bheith aige i gcomhréir le mír 4 den Airteagal seo nó i gcás ina ndéanfar é a fhoirceannadh i gcomhréir le mír 6 den Airteagal seo, comhaontaíonn na Páirtithe gurb amlaidh:

- (a) leanfar le tionscadail, gníomhartha agus gníomhaíochtaí, nó codanna díobh, a ndearnadh gealltanais dhlíthiúla a ghlacadh de láimh ina leith le linn chur i bhfeidhm sealadach agus/nó tar éis theacht i bhfeidhm an Chomhaontaithe seo, agus sula scoirfidh an Comhaontú seo d'fheidhm a bheith aige nó sula ndéanfar é a fhoirceannadh, leanfar leo go dtí go dtabharfar i gcrích iad faoi na coinníollacha a leagtar síos sa Chomhaontú seo;

- (b) íocfar ina hiomláine i gcomhréir le hAirteagal 3 ranníocaíocht airgeadais bhliantúil bhliain N, ar lena linn a scoirfidh an Comhaontú seo d'fheidhm shealadach a bheith aige nó a dhéanfar é a fhoirceannadh. Déanfar ranníocaíocht oibríochtúil bhliain N a choigeartú i gcomhréir le hAirteagal 3(8) agus a cheartú i gcomhréir le hAirteagal 4 den Chomhaontú seo. Ní dhéanfar an táille rannpháirtíochta a íocfar le haghaidh bhliain N a choigeartú ná a cheartú; agus
- (c) tar éis na bliana ar lena linn a scoirfidh an Comhaontú seo d'fheidhm shealadach a bheith aige nó a dhéanfar é a fhoirceannadh, déanfar na ranníocaíochtaí oibríochtúla tosaigh, a íocadh le haghaidh na mblianta ar lena linn a bhí feidhm ag an gComhaontú seo, a choigeartú i gcomhréir le hAirteagal 3(8) agus ceartófar go huathoibríoch iad i gcomhréir le hAirteagal 4 den Chomhaontú seo.

Socróidh na Páirtithe de chomhthoil aon iarmhairt eile a ghabhann le cur i bhfeidhm sealadach an Chomhaontaithe seo a fhoirceannadh nó a scor.

8. Ní fhéadfar an Comhaontú seo a leasú ach amháin i scríbhinn de chomhthoil na bPáirtithe. Leanfaidh teacht i bhfeidhm na leasuithe an nós imeachta céanna is infheidhme maidir le teacht i bhfeidhm an Chomhaontaithe seo.

9. Cuid dhílis den Chomhaontú seo a bheidh sna hlarscríbhinní a ghabhann leis.

Dréachtófar an Comhaontú seo in dhá scríbhinn bhunaidh i mBéarla agus sa Rómáinis, agus comhúdarás ag gach téacs. I gcás ina mbeidh éagsúlacht sa léirmhíniú, is ag an téacs Béarla a bheidh an forlámhas.

Arna dhéanamh sa Bhruiséil, an 27^ú lá de mhí Dheireadh Fómhair sa bhliain 2021 in dhá scríbhinn bhunaidh, i mBéarla agus sa Rómáinis.

*Thar ceann an Choimisiúin, thar ceann an
Aontais Eorpaigh,
Mariya GABRIEL*

*An Coimisinéir um Nuálaíocht, um Thaighde, um
Chultúr, um Oideachas agus um an Óige*

*Thar ceann Phoblacht na Moldóive,
Natalia GAVRILIȚA
Príomh-Aire*

IARSCRÍBHINN I

Rialacha lena rialáítear ranníocaíocht airgeadais Phoblacht na Moldóive leis an gClár Fís Eorpach (2021-2027)**I. Ranníocaíocht airgeadais Phoblacht na Moldóive a ríomh**

1. Déanfar ranníocaíocht airgeadais Phoblacht na Moldóive leis an gClár Fís Eorpach a bhunú ar bhonn bliantúil i gcomhréir leis an méid a bheidh ar fáil gach bliain i mbuiséad an Aontais le haghaidh leithreasuithe faoi chomhair gealltanais is gá chun an Clár Fís Eorpach a bhainistiú, a chur i bhfeidhm agus a oibriú, agus beidh an ranníocaíocht sin sa bhreis ar an méid sin, méid a mhéadófar i gcomhréir le hAirteagal 3(4) den Chomhaontú seo.

2. An táille rannpháirtíochta dá dtagraítear in Airteagal 3(7) den Chomhaontú seo, déanfar í a chéimniú isteach mar a leanas:

— 2021: 0,5 %;

— 2022: 1 %;

— 2023: 1,5 %;

— 2024: 2 %;

— 2025: 2,5 %;

— 2026: 3 %;

— 2027: 4 %.

3. I gcomhréir le hAirteagal 3(5) den Chomhaontú seo, déanfar an ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh atá le híoc ag Poblacht na Moldóive maidir lena rannpháirtíocht sa Chlár Fís Eorpach a ríomh le haghaidh na mblianta airgeadais faoi seach trí choigeartú a chur i bhfeidhm ar an treoir ranníoca.

Is éard a bheidh sa choigeartú ar an treoir ranníoca:

$$\text{An Treoir Ranníoca arna Choigeartú} = \text{An Treoir Ranníoca} \times \text{Comhéifeacht}$$

Is 0,10 a bheidh sa chomhéifeacht a úsáidfear sa ríomh thuasluaite chun an treoir ranníoca a choigeartú.

4. I gcomhréir le hAirteagal 3(8) den Chomhaontú seo, sa bhliain N+1 a dhéanfar an chéad choigeartú a bhaineann le cur chun feidhme an bhuiséid le haghaidh bhliain N nuair a choigeartófar ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh bhliain N suas nó síos de réir na difríochta idir:

a) ranníocaíocht choigeartaithe arna ríomh tríd an treoir ranníoca a choigeartófar le haghaidh bhliain N a chur i bhfeidhm maidir le suim:

i. mhéid na ngealltanais buiséadach a rinneadh maidir le leithreasuithe faoi chomhair gealltanais a údaráidh le haghaidh bhliain N faoi bhuiséad an Aontais Eorpaigh ar vótáladh ina fhabhar agus maidir le leithreasuithe faoi chomhair gealltanais a chomhfhreagraíonn do ghealltanais saortha a chuirtear ar fáil arís; agus

ii. aon leithreasú faoi chomhair gealltanais atá bunaithe ar ioncam sannta seachtrach nach dtagann as ranníocaíochtaí airgeadais leis an gClár Fís Eorpach ó dheontóirí eile agus a bhí ar fáil ag deireadh bhliain N ⁽¹⁾. I gcás ioncam sannta seachtrach a shanntar d'Fhís Eorpach faoi Airteagal 3(1) de Rialachán (AE) 2020/2094 ón gComhairle lena mbunaítear Ionstraim Théarnaimh de chuid an Aontais Eorpaigh chun tacú leis an téarnamh i ndiaidh ghéarchéim COVID-19 ⁽²⁾, úsáidfear na méideanna táscaha ilbhliantúla i gclársceidealú CAI chun an ranníocaíocht choigeartaithe a ríomh.

⁽¹⁾ Áirítear leis seo go háirithe na hacmhainní ó Ionstraim Théarnaimh an Aontais Eorpaigh arna bunú le Rialachán (AE) 2020/2094 ón gComhairle an 14 Nollaig 2020 lena mbunaítear Ionstraim Théarnaimh an Aontais Eorpaigh chun tacú leis an téarnamh i ndiaidh ghéarchéim COVID-19 (IO L 433 I, 22.12.2020, lch. 23.).

⁽²⁾ IO L 433 I, 22.12.2020, lch. 23.

b) agus ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh bhliain N.

Ag tosú i mbliain N+2, agus gach bliain ina dhiaidh sin, go dtí go mbeidh na gealltanais bhuiséadacha uile a mhaoinítear faoi leithreasaithe faoi chomhair gealltanais a thionscnaítear ó bhliain N, arna méadú i gcomhréir le hAirteagal 3(4) den Chomhaontú seo, íoctha nó saortha, agus 3 bliana ar a dhéanaí tar éis dheireadh an Chláir Fís Eorpach, ríomhfaidh an tAontas coigeartú ar ranníocaíocht oibríochtúil bhliain N trí ranníocaíocht oibríochtúil Phoblacht na Moldóive a laghdú faoin méid a fuarthas tríd an treoir ranníoca, arna coigeartú le haghaidh bhliain N, a chur i bhfeidhm maidir leis na gealltanais saortha a rinneadh gach bliain maidir le gealltanais bhliain N a mhaoinítear faoi bhuiséad an Aontais nó ó ghealltanais saortha a chuirtear ar fáil arís.

I gcás ina gcuirfead ar ceal na méideanna a eascraíonn as ioncam sannta seachtrach bhliain N (chun leithreasuithe faoi chomhair gealltanais, agus, i gcás méideanna faoi Rialachán (AE) 2020/2094 ón gComhairle, na méideanna táscaha ilbhliantúla i gclársceidealú CAI, a áireamh) nach dtagann as ranníocaíochtaí airgeadais leis an gClár Fís Eorpach ó dheontóirí eile, déanfar ranníocaíocht oibríochtúil Phoblacht na Moldóive a laghdú faoin méid a fuarthas tríd an treoir ranníoca, arna coigeartú le haghaidh bhliain N, a chur i bhfeidhm maidir leis an méid a cuireadh ar ceal.

II. Ranníocaíocht oibríochtúil Phoblacht na Moldóive a cheartú go huathoibríoch

1. Chun an ceartúchán uathoibríoch dá dtagraítear in Airteagal 4 den Chomhaontú seo a ríomh, beidh feidhm ag na módúlachtaí seo a leanas:

- a) ciallaíonn “deontais iomaíocha” deontais a dhámhtar trí ghlaonna ar thograí inar féidir na tairbhíthe deiridh a shainaitheint tráth a ríomhtar an ceartúchán uathoibríoch. Eisiatar tacaíocht airgeadais do thrú páirtithe mar a shainmhínítear in Airteagal 204 den Rialachán Airgeadais;
- b) i gcás ina síneofar gealltanais dlíthiúil le cuibhreas, is iad na méideanna carnacha a leithdháiltear ar thairbhíthe is eintitis de chuid na Moldóive na méideanna a úsáidfead chun méideanna tosaigh an ghealltanais dlíthiúil a bhunú i gcomhréir le miondealú táscach buiséid an chomhaontaithe deontais;
- c) bunófar méideanna uile na ngealltanais dlíthiúil a chomhfhreagraíonn do dheontais iomaíocha trí úsáid a bhaint as córas leictreonach an Choimisiúin Eorpach, e-Corda, agus asbhainfead iad ar an dara Céadaoin i mí Feabhra na bliana N+2;
- d) ciallaíonn “costais neamh-idirghabhálacha” costais an Chláir seachas deontais iomaíocha, lena n-áirítear caiteachas tacaíochta, riarachán clárshonrach, gníomhaíochtaí eile ⁽³⁾;
- e) measfar gur costais neamh-idirghabhálacha iad na méideanna a leithdháiltear ar eagraíochtaí idirnáisiúnta mar eintitis dhlítheanacha arb iad an tairbhí deiridh ⁽⁴⁾ iad.

2. Cuirfead an sásra i bhfeidhm mar a leanas:

- a) Ceartúcháin uathoibríocha le haghaidh bhliain N i ndáil le forghníomhú leithreasuithe faoi chomhair gealltanais i leith bhliain N, arna méadú i gcomhréir le hAirteagal 3(4) den Chomhaontú seo, cuirfead i bhfeidhm iad bunaithe ar shonraí bhliain N agus ar shonraí bhliain N+1 ó e-Corda dá dtagraítear i bpointe (c) de mhír (1) de phointe (II) den Iarscríbhinn seo i mbliain N+2 tar éis aon choigeartú i gcomhréir le hAirteagal 3(8) den Chomhaontú seo a chur i bhfeidhm maidir le ranníocaíocht Phoblacht na Moldóive leis an gClár Fís Eorpach. Is é an méid a bhreithneofar méid na ndeontas iomaíoch a bhfuil sonraí ar fáil ina leith, tráth a ríomhtar an ceartúchán.
- b) Ag tosú i mbliain N+2 agus suas go dtí 2029, déanfar méid an cheartúcháin uathoibríoch a ríomh le haghaidh bhliain N tríd an difríocht idir na nithe seo a leanas a ghlacadh:
 - i. méid iomlán na ndeontas iomaíoch arna gcionroinnt ar Phoblacht na Moldóive nó ar eintitis dhlítheanacha na Moldóive mar ghealltanais arna ndéanamh maidir le leithreasuithe buiséid le haghaidh bhliain N; agus

⁽³⁾ I measc na ngníomhaíochtaí eile, go háirithe, tá soláthar, duaiseanna, ionstraimí airgeadais, gníomhaíochtaí díreacha an Airmheáin Chomhpháirtigh Taighde, Síntiúis (an Eagraíocht um Chomhar agus Forbairt Eacnamaíochta, Eureka, an Chomhpháirtíocht Idirnáisiúnta um Chomhar in Éifeachtúlacht Fuinnimh, an Ghníomhaireacht Idirnáisiúnta Fuinnimh, ...), saineolaithe (meastóirí, faireachán ar thionscadail) etc.

⁽⁴⁾ Ní mheasfar gur costais neamh-idirghabhálacha iad eagraíochtaí idirnáisiúnta ach amháin más tairbhíthe deiridh iad. Ní bheidh feidhm aige sin i gcás inar comhordaitheoir ar thionscadal í an eagraíocht idirnáisiúnta (agus cistí á ndáileadh ar chomhordaitheoirí eile).

ii. méid ranníocaíocht oibríochtúil choigeartaithe Phoblacht na Moldóive le haghaidh bhliain N arna iolrú faoin gcóimheas idir:

A. méid na ndeontas iomaíoch arna dtabhairt ar leithreasuithe faoi chomhair gealltanais do bhliain N, arna méadú i gcomhréir le hAirteagal 3(4) den Chomhaontú seo; agus

B. iomlán na leithreasuithe buiséadacha údaraithe faoi chomhair gealltanais le haghaidh bhliain N, lena n-áirítear costais neamh-idirghabhálacha.

III. Íocaíocht ranníocaíocht airgeadais Phoblacht na Moldóive, íocaíocht na gcoigeartuithe a rinneadh ar ranníocaíocht oibríochtúil Phoblacht na Moldóive, agus íocaíocht an cheartúcháin uathoibríoch is infheidhme maidir le ranníocaíocht oibríochtúil Phoblacht na Moldóive

1. Cuirfidh an Coimisiún an fhaisnéis seo a leanas in iúl do Phoblacht na Moldóive a luaithe is féidir agus tráth nach déanaí ná tráth eisiúna an chéad ghlaio ar chistí na bliana airgeadais:

a. na méideanna i leithreasuithe faoi chomhair gealltanais i mbuiséad an Aontais arna nglacadh go críochnaitheach le haghaidh na bliana i gceist do na línte buiséid lena gcumhdaítear rannpháirtíocht Phoblacht na Moldóive sa Chlár Fís Eorpach, méideanna a mhéadófar, más ábhartha, i gcomhréir le hAirteagal 3(4) den Chomhaontú seo;

b. méid na táille rannpháirtíochta dá dtagraítear in Airteagal 3(7) den Chomhaontú seo;

c. ó bhliain N+1 de chur chun feidhme an Chláir Fís Eorpach, cur chun feidhme leithreasuithe faoi chomhair gealltanais a chomhfhreagraíonn do bhliain bhuiséadach N, leithreasuithe a mhéadófar i gcomhréir le hAirteagal 3(4) den Chomhaontú seo, agus leibhéal na ngealltanais saortha;

d. maidir leis an gcuid den Chlár Fís Eorpach ina bhfuil gá leis an bhfaisnéis sin chun an ceartúchán uathoibríoch, leibhéal na ngealltanais a tugadh i bhfabhar eintitis dhlítheanacha na Moldóive arna miondealú de réir bhliain chomhfhreagrach na leithreasuithe buiséadacha agus leibhéal iomlán gaolmhar na ngealltanais a ríomh.

Ar bhonn a Dhréachtbhuiséid, soláthróidh an Coimisiún meastachán ar fhaisnéis le haghaidh na bliana dár gcionn faoi phointí (a) agus (b) a luaithe is féidir, agus, faoin 1 Meán Fómhair den bhliain airgeadais ar a dhéanaí.

2. I mí Aibreáin agus i mí an Mheithimh gach bliain airgeadais ar a dhéanaí, eiseoidh an Coimisiún glao ar chistí chuig Poblacht na Moldóive a chomhfhreagraíonn dá ranníocaíocht faoin gComhaontú seo.

Le gach glao ar chistí, déanfar foráil maidir le híocaíocht sé dhóhdhéagú de ranníocaíocht Phoblacht na Moldóive tráth nach déanaí ná 30 lá tar éis eisiúint an ghlaio ar chistí.

I gcás na chéad bhliana de chur chun feidhme an Chomhaontaithe seo, eiseoidh an Coimisiún aon ghlaio amháin ar chistí laistigh de 60 lá ó shíniú an Chomhaontaithe seo.

3. Gach bliain ó 2023 amach, léireofar sna glaonna ar chistí méid an cheartúcháin uathoibríoch is infheidhme maidir leis an ranníocaíocht oibríochtúil a íocfar le haghaidh bhliain N-2.

Féadfar a áireamh freisin sa ghlaio ar chistí a eiseofar i mí Aibreáin ar a dhéanaí, coigeartuithe ar an ranníocaíocht airgeadais a íocfaidh Poblacht na Moldóive as cur chun feidhme, bainistiú agus oibriú an Chláir nó na gClár Réime um Thaighde agus um Nuálaíocht a bhí ann roimhe ar ghlac Poblacht na Moldóive páirt iontu.

I gcás gach ceann de na blianta airgeadais 2028, 2029 agus 2030, an méid a eascraíonn as an gceartúchán uathoibríoch a chur i bhfeidhm maidir leis na ranníocaíochtaí oibríochtúla a íocfaidh Poblacht na Moldóive sa bhliain 2026 agus sa bhliain 2027, nó an méid a eascraíonn as na coigeartuithe a dhéanfar i gcomhréir le hAirteagal 3(8) den Chomhaontú seo, beidh sé dlite do Phoblacht na Moldóive nó dlite uaidh.

4. Íocfaidh Poblacht na Moldóive a ranníocaíocht airgeadais faoin gComhaontú seo i gcomhréir le pointe (III) den Iarscríbhinn seo. In éagmais íocaíocht Phoblacht na Moldóive faoin dáta dlite, seolfaidh an Coimisiún litir mheabhrúcháin fhoirmiúil. Is é an toradh a bheidh ar aon mhoill ar íocaíocht na ranníocaíochta go n-íocfaidh Poblacht na Moldóive ús mainneachtana ar an méid atá gan íoc ón dáta dlite.

Is é an ráta úis ar mhéideanna is infhaighte nach n-íoctar ar an dáta dlite an ráta arna chur i bhfeidhm ag an mBanc Ceannais Eorpach ar a phríomhoibríochtaí athmhaoinithe, arna fhoilsiú i sraith C d'Iris Oifigiúil an Aontais Eorpaigh, a bheidh i bhfeidhm ar an gcéad lá féilire den mhí ina mbeidh an dáta dlite, agus é sin méadaithe faoi aon phointe céatadán go leith.

*IARSCRÍBHINN II***Liosta de chláir agus de thionscadail choibhéiseacha Phoblacht na Moldóive**

Is mar chláir agus tionscadail atá coibhéiseach leis an gClár Fís Eorpach i bPoblacht na Moldóive a mheasfar an liosta neamh-uileghabhálach seo a leanas:

- Cláir Stáit;
 - Cláir um Aistriú Teicneolaíochta agus um Nuálaíocht;
 - Cláir Dhéthaobhacha agus Ithaobhacha;
 - Cláir iar-Dhochtúireachta.
-

IARSCRÍBHINN III

Bainistíocht Fhónta Airgeadais

Leasanna airgeadais a chosaint agus a aisghabháil

*Airteagal 1***Athbhreithnithe agus iniúchtaí**

1. Beidh sé de cheart ag an Aontas Eorpach, i gcomhréir leis na gníomhartha is infheidhme ó cheann amháin nó níos mó d'institiúidí nó comhlachtaí an Aontais agus mar a fhoráiltear i gcomhaontuithe agus/nó i gconarthaí ábhartha, athbhreithnithe agus iniúchtaí teicniúla, eolaíocha, airgeadais, nó cineálacha eile athbhreithnithe agus iniúchtaí, a dhéanamh ar áitreabh aon duine nádúrtha a bhfuil cónaí air i bPoblacht na Moldóive nó ar áitreabh aon eintitis dhlítheanaigh atá bunaithe i bPoblacht na Moldóive agus a fhaigheann cistiú ón Aontas Eorpach, chomh maith le haon tríú páirtí atá rannpháirteach i gcur chun feidhme chistí an Aontais atá ina chónaí nó bunaithe i bPoblacht na Moldóive. Féadfaidh gníomhairí institiúidí agus chomhlachtaí an Aontais Eorpaigh, go háirithe gníomhairí an Choimisiúin Eorpaigh agus Chúirt Iniúchóirí na hEorpa na hathbhreithnithe agus na hiniúchtaí sin a dhéanamh, nó féadfaidh daoine eile, ar thug an Coimisiún Eorpach sainordú dóibh, iad a dhéanamh.
2. Beidh rochtain iomchuí ag gníomhairí institiúidí agus chomhlachtaí an Aontais, go háirithe gníomhairí an Choimisiúin Eorpaigh agus Chúirt Iniúchóirí na hEorpa, agus na daoine eile ar thug an Coimisiún Eorpach sainordú dóibh, ar láithreáin, oibreacha agus doiciméid (idir leaganacha leictreonacha agus leaganacha páipéir) agus ar an bhfaisnéis uile is gá chun na hiniúchtaí sin a dhéanamh, lena n-áirítear an ceart chun cóip fhisiceach/leictreonach d'aon doiciméad nó d'ábhar aon mheáin sonraí, agus sleachta ó na doiciméid sin, atá ag an duine nádúrtha nó dlítheanach atá faoi iniúchadh nó ag an tríú páirtí atá faoi iniúchadh.
3. Ní chuirfidh Poblacht na Moldóive cosc ná aon bhac ar leith ar an gceart iontrála i bPoblacht na Moldóive ná ar rochtain ar áitreabh na ngníomhairí agus na ndaoine eile dá dtagraítear i mír 2 ar fhorais fheidhmiú a ndualgas dá dtagraítear san Airteagal seo.
4. Féadfar na hathbhreithnithe agus na hiniúchtaí a dhéanamh freisin, tar éis chur i bhfeidhm an Chomhaontaithe seo a chur ar fionraí, de bhun Airteagal 9(5) de, tar éis scor an chur i bhfeidhm shealadaigh nó tar éis fhoirceannadh an Chomhaontaithe seo, ar bhonn na dtéarmaí a leagtar síos sna gníomhartha is infheidhme ó cheann amháin nó níos mó d'institiúidí nó comhlachtaí an Aontais agus dá bhforáiltear i gcomhaontuithe agus/nó i gconarthaí ábhartha i ndáil le haon ghealltanais dlítheanach lena gcuirtear chun feidhme buiséad an Aontais Eorpaigh ar gealltanais é a bheidh déanta ag an Aontas Eorpach roimh an dáta óna ngabhfaidh éifeacht le fionraí chur i bhfeidhm an Chomhaontaithe seo de bhun Airteagal 9(5) ann, le scor an chur i bhfeidhm shealadaigh nó le foirceannadh an Chomhaontaithe seo.

*Airteagal 2***An comhrac i gcoinne neamhrialtachtaí, calaoise agus cionta coiriúla eile a dhéanann difear do leasanna airgeadais an Aontais**

1. Údarófar don Choimisiún Eorpach agus don Oifig Eorpach Frith-Chalaoise (OLAF) imscrúduithe riaracháin a dhéanamh i gcríoch Phoblacht na Moldóive, lena n-áirítear seiceálacha agus cigireachtaí ar an láthair. Déanfar na himscrúduithe sin i gcomhréir leis na téarmaí agus na coinníollacha arna mbunú leis na gníomhartha is infheidhme ó cheann amháin nó níos mó d'institiúidí an Aontais.
2. Cuirfidh údaráis inniúla na Moldóive an Coimisiún Eorpach nó OLAF ar an eolas laistigh de thréimhse réasúnach ama faoi aon fhíoras nó amhras atá tugtha faoi deara acu i ndáil le neamhrialtacht, calaois nó gníomhaíocht neamhdhleathach eile lena ndéantar difear do leasanna airgeadais an Aontais.
3. Féadfar seiceálacha agus cigireachtaí ar an láthair a dhéanamh ar áitreabh aon duine nádúrtha a bhfuil cónaí air i bPoblacht na Moldóive nó ar áitreabh aon eintitis dhlítheanaigh atá bunaithe i bPoblacht na Moldóive agus a fhaigheann cistí ón Aontas, chomh maith le haon tríú páirtí atá rannpháirteach i gcur chun feidhme chistí an Aontais atá ina chónaí nó bunaithe i bPoblacht na Moldóive.
4. Is é an Coimisiún Eorpach nó OLAF, i ndlúthchomhar le húdarás inniúil na Moldóive arna ainmniú ag rialtas na Moldóive, a ullmhóidh agus a thabharfaidh i gcrích na seiceálacha agus na cigireachtaí ar an láthair. Tabharfar fógra, tréimhse réasúnach ama roimh ré, don údarás ainmnithe faoi aidhm, cuspóir agus bunús dlí na seiceálacha agus na cigireachtaí, ionas go mbeidh sé in ann cúnaimh a thabhairt. Chuige sin, féadfaidh oifigigh údaráis inniúla na Moldóive páirt a ghlacadh sna seiceálacha agus sna cigireachtaí ar an láthair.
5. Arna iarraidh sin d'údaráis na Moldóive, féadfar na seiceálacha agus na cigireachtaí ar an láthair a dhéanamh go comhpháirteach leis an gCoimisiún Eorpach nó le OLAF.

6. Beidh rochtain ag gníomhairí an Choimisiúin agus ag baill foirne OLAF ar an bhfaisnéis agus ar an doiciméadacht uile, lena n-áirítear sonraí ríomhaireachta, maidir leis na hoibríochtaí lena mbaineann, atá riachtanach chun na seiceálacha agus na cigireachtaí ar an láthair a dhéanamh mar is cuí. Féadfaidh siad, go háirithe, doiciméid ábhartha a chóipeáil.
7. I gcás ina gcuireann duine, einteach nó tríú páirtí eile i gcoinne seiceáil nó cigireacht ar an láthair, tabharfaidh údarais na Moldóive cúnadh, ag gníomhú dóibh i gcomhréir le rialacha agus rialacháin náisiúnta, don Choimisiún Eorpach nó do OLAF, ionas gur féidir leo a ndualgas a chomhlíonadh maidir le seiceáil nó cigireacht ar an láthair a dhéanamh. Áireofar leis an gcúnadh sin na bearta réamhchúraim iomchuí a dhéanamh faoin dlí náisiúnta, go háirithe chun fianaise a chosaint.
8. Cuirfidh an Coimisiún Eorpach nó OLAF údarais inniúla na Moldóive ar an eolas faoi thoradh na seiceálacha agus na gcigireachtaí sin. Tuairisceoidh an Coimisiún Eorpach nó OLAF, go háirithe, a luaithe is féidir d'údarás inniúil na Moldóive maidir le haon fhíoras nó aon amhras a bhaineann le neamhrialtacht atá tugtha faoi deara acu le linn na seiceála nó na cigireachta ar an láthair.
9. Gan dochar do chur i bhfeidhm dhlí coiriúil na Moldóive, féadfaidh an Coimisiún Eorpach bearta agus pionóis riaracháin a fhorchur ar dhaoine dlítheanacha nó ar dhaoine nádúrtha de chuid Phoblacht na Moldóive a ghlacann páirt i gcur chun feidhme cláir nó gníomhaíochta i gcomhréir le reachtaíocht an Aontais Eorpaigh.
10. Chun críocha chur chun feidhme cuí an Airteagail seo, déanfaidh an Coimisiún Eorpach nó OLAF agus údarais inniúla na Moldóive faisnéis a mhalartú go rialta agus, arna iarraidh sin do cheann de na páirtithe sa Chomhaontú seo, rachaidh siad i gcomhairle le chéile.
11. Chun comhar agus malartú faisnéise éifeachtach le OLAF a éascú, ainmneoidh Poblacht na Moldóive pointe teagmhála.
12. An malartú faisnéise a dhéanfar idir an Coimisiún Eorpach nó OLAF agus údarais inniúla na Moldóive, déanfar é agus aird chuí á tabhairt ar na ceanglais rúndachta. Na sonraí pearsanta a áireofar sa mhalartú faisnéise, cosnófar iad i gcomhréir leis na rialacha is infheidhme.
13. Oibreoidh údarais na Moldóive i gcomhar le hOifig an Ionchúisitheora Phoiblí Eorpaigh ionas go mbeidh siad in ann a ndualgas a chomhlíonadh maidir le déantóirí cionta coiriúla, agus a gcomhchoirithe, i gcionta coiriúla a dhéanann difear do leasanna airgeadais an Aontais Eorpaigh, a imscrúdú, a ionchúiseamh agus a thabhairt chun breithiúnais i gcomhréir leis an reachtaíocht is infheidhme.

Airteagal 3

Aisghabháil agus forfheidhmiú

1. Cinnfí arna nglacadh ag an gCoimisiún Eorpach lena bhforchuirtear oibleagáid airgid ar dhaoine dlítheanacha nó nádúrtha seachas Stáit i ndáil le haon éileamh a eascraíonn as an gClár Fís Eorpach, beidh siad in-fhorfheidhmithe i bPoblacht na Moldóive. Beidh an t-ordú maidir lena fhorfheidhmiú i gceangal leis an gcinneadh, gan aon fhoirmiúlacht eile seachas fíorú ar bharántúlacht an chinnidh ag an údarás náisiúnta arna ainmniú chun na críche sin ag Rialtas Phoblacht na Moldóive. Cuirfidh rialtas Phoblacht na Moldóive a údarás náisiúnta ainmnithe in iúl don Choimisiún agus do Chúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh. I gcomhréir le hAirteagal 4, beidh an Coimisiún Eorpach i dteideal fógra maidir le cinnfí in-fhorfheidhmithe den sórt sin a thabhairt go díreach do dhaoine a bhfuil cónaí orthu i bPoblacht na Moldóive agus d'eintitis dhlítheanacha atá bunaithe i bPoblacht na Moldóive. Déanfar an forfheidhmiú i gcomhréir le dlí agus rialacha nós imeachta na Moldóive.
2. I gcás breithiúnais agus orduithe ó Chúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh a thugtar i gcur i bhfeidhm clásail eadrána atá i gconradh nó i gcomhaontú i ndáil le cláir, gníomhaíochtaí, gníomhartha nó tionscadail an Aontais, beidh siad in-fhorfheidhmithe i bPoblacht na Moldóive ar an gcaoi chéanna le cinnfí ón gCoimisiún Eorpach dá dtagraítear i mír (1).
3. Beidh dlínse ag Chúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh chun athbhreithniú a dhéanamh ar dhlíthiúlacht an chinnidh ón gCoimisiún dá dtagraítear i mír 1 agus forfheidhmiú an chinnidh sin a chur ar fionraí. Beidh dlínse ag cúirteanna Phoblacht na Moldóive, áfach, i dtaca le gearáin á rá go bhfuil an forfheidhmiú á chur i gcrích ar dhóigh neamhrialta.

*Airteagal 4***Cumarsáid agus malartú faisnéise**

Institiúidí agus comhlachtaí an Aontais Eorpaigh atá rannpháirteach i gcur chun feidhme an Chláir Fís Eorpach, nó i rialú an chláir sin, beidh siad i dteideal cumarsáid a dhéanamh go díreach, lena n-áirítear trí chórais malartaíthe leictreonaigh, le haon duine nádúrtha a bhfuil cónaí air i bPoblacht na Moldóive nó le haon eintiteas dlítheanach atá bunaithe inti agus a fhaigheann cistí ón Aontas, chomh maith le haon tríú páirtí atá rannpháirteach i gcur chun feidhme chistí an Aontais agus a bhfuil cónaí air i bPoblacht na Moldóive nó atá bunaithe inti. Féadfaidh na daoine, na heintitis agus na páirtithe sin an fhaisnéis agus an doiciméadacht ábhartha uile a chur go díreach faoi bhráid institiúidí agus chomhlachtaí an Aontais Eorpaigh, ar faisnéis agus doiciméadacht iad a cheanglaítear orthu a chur isteach ar bhonn reachtaíocht an Aontais Eorpaigh is infheidhme maidir le clár an Aontais agus ar bhonn na gconarthaí nó na gcomhaontuithe arna dtabhairt i gcrích chun an clár sin a chur chun feidhme.

COMHAONTÚ IDIRNÁISIÚNTA

idir an tAontas Eorpach, de pháirt, agus Poblacht na Tuirce, den pháirt eile, maidir le rannpháirtíocht Phoblacht na Tuirce i gclár an Aontais, Fís Eorpach — an Clár Réime um Thaighde agus um Nuálaíocht

An Coimisiún Eorpach (dá ngairtear “an Coimisiún” anseo feasta), thar ceann an Aontais Eorpaigh,

de pháirt,

agus

Rialtas Phoblacht na Tuirce (dá ngairtear “an Tuirc” anseo feasta), arna hionadú ag an Aireacht Gnóthaí Eachtracha, an Stiúirthóireacht um Ghnóthaí an Aontais Eorpaigh,

den pháirt eile,

dá ngairtear “na Páirtithe” anseo feasta,

DE BHRÍ go sonraítear sa Chreat-Chomhaontú idir an Comhphobal Eorpach agus Poblacht na Tuirce maidir leis na prionsabail ghinearálta i dtaca le rannpháirtíocht Phoblacht na Tuirce i gClár Chomhphobail ⁽¹⁾ a síníodh sa Bhruiséil an 26 Feabhra 2002, de bhrí go sonraítear ann go ndéanfar na téarmaí agus na coinníollacha sonracha maidir le rannpháirtíocht Phoblacht na Tuirce i ngach clár sonrach, go háirithe an ranníocaíocht airgeadais is infíoctha, a chinneadh trí chomhaontú idir an Coimisiún Eorpach agus údaráis inniúla na Tuirce;

DE BHRÍ gur bunaíodh clár an Aontais Eorpaigh, Fís Eorpach – an Clár Réime um Thaighde agus um Nuálaíocht, le Rialachán (AE) 2021/695 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle ⁽²⁾ (dá ngairtear “an Clár Fís Eorpach” anseo feasta);

I bhFIANAISE iarrachtaí an Aontais Eorpaigh an fhreagairt a stiúradh trí dhul i gcomhar lena chomhpháirtithe idirnáisiúnta chun aghaidh a thabhairt ar dhúshlán dhomhanda i gcomhréir leis an bplean gníomhaíochta ar mhaithe le daoine, an pláinéad agus an rathúnas i gClár Oibre na Náisiún Aontaithe “I mbun athraithe: Clár Oibre 2030 don Fhorbairt Inbhuanaithe”, agus á admháil dóibh gur uirlisí fíor-riachtanacha iad an taighde agus an nuálaíocht agus gurb iad is mó a spreagann an fás inbhuanaithe a bheidh á threorú ag an nuálaíocht, an t-iomaíochas agus an tarraingteacht eacnamaíoch;

AG AITHINT DÓIBH na bprionsabail ginearálta mar a leagtar amach i Rialachán (AE) 2021/695;

AG ADMHÁIL DÓIBH chuspóirí an Limistéir Eorpaigh Taighde athnuaithe chun limistéar coiteann eolaíoch agus teicneolaíoch a fhorbairt, margadh aonair don taighde agus don nuálaíocht a chruthú, an comhar idir ollscoileanna agus malartú dea-chleachtas agus gairmeacha taighde tarraingteacha a chothú agus a éascú, soghluaisteacht trasteorann agus idirearnálach taighdeoirí a éascú, saorghluaiseacht eolais eolaíoch agus nuálaíochta eolaíche a chothú, an urraim don tsaoirse acadúil agus do shaoirse an taighde eolaíoch a chur chun cinn, tacú le hoideachas eolaíochta agus gníomhaíochtaí cumarsáide, agus iomaíochas agus tarraingteacht na ngeilleagar rannpháirtiteach a spreagadh, agus ag admháil dóibh gur príomh-chomhpháirtithe iad na tíortha comhlachaithe san iarracht sin;

AG CUR I DTÁBHACHT ról na gComhpháirtíochtaí Eorpacha a thugann aghaidh ar roinnt de na dúshláin is práinní atá san Eoraip trí thionscnaimh chomhbheartaithe taighde agus nuálaíochta lena rannchuidítear go mór le tosaíochtaí an Aontais Eorpaigh i réimse an taighde agus na nuálaíochta ina bhfuil gá le mais chriticiúil agus fíis fhadtéarmach agus tábhacht rannpháirtíocht na dtíortha comhlachaithe sna Comhpháirtíochtaí sin;

AG FÉACHAINT le coinníollacha comhthairbheacha a bhunú chun poist chuibhiúla a chruthú, éiceachórais nuálaíochta na bPáirtithe a neartú agus tacú leo trí chabhrú le fiontair nuálaíocht agus méadú a dhéanamh i margáí na bPáirtithe agus trí ghlacadh na nuálaíochta, mar aon le cur in úsáid agus inrochtaineacht na nuálaíochta, a éascú, lena n-áirítear gníomhaíochtaí fothaithe acmhainneachta;

AG AITHINT DÓIBH gur cheart go dtiocfadh sochair fhrithpháirteacha as rannpháirtíocht chómhálartach i gclár taighde agus nuálaíochta a chéile; agus á admháil dóibh go bhforchoimeádan na Páirtithe a gceart chun teorainn nó coinníoll a chur le rannpháirtíocht ina gclár taighde agus nuálaíochta; lena n-áirítear, go háirithe, i gcás gníomhaíochtaí a bhaineann lena sócmhainní straitéiseacha, leasanna, neamhspleáchas nó slándáil;

⁽¹⁾ IO L 61, 2.3.2002, lch. 29.

⁽²⁾ Rialachán (AE) 2021/695 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 28 Aibreán 2021 lena mbunaítear Fís Eorpach – an Clár Réime um Thaighde agus um Nuálaíocht, lena leagtar síos a rialacha maidir le rannpháirtíocht agus scaipeadh agus lena n-aisghairtear Rialachán (AE) Uimh. 1290/2013 agus (AE) Uimh. 1291/2013 (IO L 170, 12.5.2021, lch. 1).

I bhFIANAISE spriocanna coiteanna, luachanna agus naisc láidre na bPáirtithe i réimse an taighde agus na nuálaíochta, arna mbunú san am a chuaigh thart trí na Comhaontuithe Comhlachais maidir leis na Clár Réime ina dhiaidh sin, agus ag aithint dóibh mian chomhchoiteann na bPáirtithe a gcaidreamh agus an comhar eatarthu a fhorbairt, a neartú, a spreagadh agus a shíneadh a thuilleadh ann,

TAR ÉIS COMHAONTÚ MAR A LEANAS:

Airteagal 1

Raon feidhme an chomhlachais

1. Glacfaidh an Tuirc páirt mar thír chomhlachaithe i ngach cuid den Chlár Fís Eorpach – an Clár Réime um Thaighde agus um Nuálaíocht (an Clár Fís Eorpach), agus rannchuideoidh sí le gach cuid de, dá dtagraítear in Airteagal 4 de Rialachán (AE) 2021/695 agus a chuirtear chun feidhme trí bhíthin an chláir shonraigh arna bhunú le Cinneadh (AE) 2021/764 ⁽³⁾, sna leaganacha is cothroime le dáta díobh, agus trí bhíthin ranníocaíocht airgeadais leis an Institiúid Eorpach um Nuálaíocht agus Teicneolaíocht.

2. Beidh feidhm ag Rialachán (AE) 2021/819 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle ⁽⁴⁾, agus Cinneadh (AE) 2021/820 ⁽⁵⁾, sna leaganacha is cothroime le dáta díobh; beidh feidhm acu maidir le rannpháirtíocht eintitis dhlítheanacha na Tuirce i bPobail Eolais agus Nuálaíochta.

Airteagal 2

Téarmaí agus coinníollacha sonracha na rannpháirtíochta sa Chlár Fís Eorpach

1. Glacfaidh an Tuirc páirt sa Chlár Fís Eorpach i gcomhréir leis na coinníollacha a leagtar síos sa Chreat-Chomhaontú idir an Comhphobal Eorpach agus Poblacht na Tuirce maidir leis na príonsabail ghinearálta i dtaca le rannpháirtíocht Phoblacht na Tuirce i gClár Chomhphobail, agus faoi na téarmaí agus na coinníollacha a leagtar amach sa Chomhaontú seo, sna gníomhartha dlí dá dtagraítear in Airteagal 1 den Chomhaontú seo, agus in aon rial eile a bhaineann le cur chun feidhme an Chláir Fís Eorpach, sna leaganacha is cothroime le dáta díobh.

2. Mura bhforáiltear a mhalairt sna téarmaí agus sna coinníollacha dá dtagraítear i mír 1 den Airteagal seo, lena n-áirítear i gcur chun feidhme Airteagal 22(5) de Rialachán (AE) 2021/695, féadfaidh eintitis dhlítheanacha atá bunaithe sa Tuirc páirt a ghlacadh i ngníomhaíochtaí indíreacha an Chláir Fís Eorpach faoi choinníollacha atá coibhéiseach leis na coinníollacha is infheidhme maidir le heintitis dhlítheanacha atá bunaithe san Aontas Eorpach, lena n-áirítear urraim do bhearta sriantacha an Aontais Eorpaigh ⁽⁶⁾.

3. Sula ndéanfar cinneadh maidir le cé acu atá nó nach bhfuil eintitis dhlítheanacha atá bunaithe sa Tuirc incháilithe chun páirt a ghlacadh i ngníomhaíocht a bhaineann le sócmhainní straitéiseacha, leasanna, neamhspleáchas nó slándáil an Aontais Eorpaigh faoi Airteagal 22(5) de Rialachán (AE) 2021/695, féadfaidh an Coimisiún faisnéis nó dearbhuithe sonracha a iarraidh, amhail:

- a) faisnéis maidir le cé acu a deonaíodh nó a dheonófar rochtain chómhálartach d'eintitis dhlítheanacha atá bunaithe san Aontas Eorpach ar chláir agus ar thionscadail na Tuirce, nó codanna díobh, atá ann cheana agus atá beartaithe, ar chláir agus tionscadail iad atá coibhéiseach leis an ngníomhaíocht Fís Eorpach lena mbaineann;
- b) faisnéis maidir le cé acu atá nó nach bhfuil sásra náisiúnta um scagadh ar infheistíocht ag an Tuirc agus dearbhuithe go ndéanfaidh údarais na Tuirce tuairisciú chuig an gCoimisiún agus go rachaidh siad i gcomhairle leis maidir le haon chás féideartha i gcás, agus sásra den chineál sin á chur i bhfeidhm, ina bhfaighidh siad eolas faoi infheistíocht eachtrach/táthcheangal atá beartaithe ag eintiteas atá bunaithe lasmuigh den Tuirc, nó atá á rialú ó lasmuigh di, ar eintiteas dlítheanach de chuid na Tuirce, a fuair cistiú ó Fhís Eorpach i ngníomhaíochtaí a bhaineann le sócmhainní straitéiseacha, leasanna, neamhspleáchas nó slándáil an Aontais, ar choinníoll go soláthróidh an Coimisiún don Tuirc liosta de na heintitis dhlítheanacha ábhartha atá bunaithe sa Tuirc tar éis shíniú na gcomhaontuithe deontais leis na heintitis sin; agus
- c) dearbhuithe nach mbeidh aon cheann de na torthaí, na teicneolaíochtaí, na seirbhísí nó na táirgí arna bhforbairt faoi na gníomhaíochtaí lena mbaineann ag eintitis atá bunaithe sa Tuirc faoi réir srianta ar a n-onnmhairiú chuig Ballstáit an Aontais Eorpaigh le linn na gníomhaíochta agus ar feadh 4 bliana tar éis dheireadh na gníomhaíochta. Roinnfidh an Tuirc liosta cothrom le dáta de na hábhair maidir le srianta náisiúnta ar onnmhairiú ar bhonn bliantúil, le linn na gníomhaíochta agus ar feadh 4 bliana tar éis dheireadh na gníomhaíochta.

⁽³⁾ Cinneadh (AE) 2021/764 ón gComhairle an 10 Bealtaine 2021 maidir leis an gclár sonracha a bhunú chun Fís Eorpach – an Clár Réime um Thaighde agus um Nuálaíocht a chur chun feidhme, agus lena n-aisghairtear Cinneadh 2013/743/AE (IO L 167 I, 12.5.2021, lch. 1.).

⁽⁴⁾ Rialachán (AE) 2021/819 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 20 Bealtaine 2021 maidir leis an Institiúid Eorpach um Nuálaíocht agus Teicneolaíocht (athmhúnlú) (IO L 189, 28.5.2021, lch. 61.).

⁽⁵⁾ Cinneadh (AE) 2021/820 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 20 Bealtaine 2021 maidir le Clár Oibre Straitéiseach um Nuálaíocht na hInstitiúide Eorpaí um Nuálaíocht agus Teicneolaíocht (EIT) 2021-2027: Borradh a chur faoi Thallann Nuálaíochta agus faoi Chumas Nuálaíochta na hEorpa agus lena n-aisghairtear Cinneadh Uimh. 1312/2013/AE (IO L 189, 28.5.2021, lch. 91.).

⁽⁶⁾ Glactar bearta sriantacha an Aontais Eorpaigh de bhun Airteagal 29 den Chonradh ar an Aontas Eorpach nó de bhun Airteagal 215 den Chonradh ar Fheidhmiú an Aontais Eorpaigh.

4. I gcás ina gcuirfidh an tAontas Eorpach an Clár Fís Eorpach chun feidhme trí Airteagal 185 agus Airteagal 187 den Chonradh ar Fheidhmiú an Aontais Eorpaigh a chur i bhfeidhm, féadfaidh an Tuirc agus eintitis dhlítheanacha na Tuirce páirt a ghlacadh sna struchtúir dhlíthiúla a chruthaítear faoi na forálacha sin, i gcomhréir le gníomhartha dlí de chuid an Aontais Eorpaigh a ghlacadh nó a ghlacfar chun na struchtúir dhlíthiúla sin a bhunú.

5. Beidh sé de cheart ag ionadaithe na Tuirce páirt a ghlacadh mar bhreathnóirí sa choiste dá dtagraítear in Airteagal 14 de Chinneadh (AE) 2021/764, gan cearta vótála agus le haghaidh pointí a bhaineann leis an Tuirc.

Tiocfaidh na coistí seo le chéile gan ionadaithe na Tuirce a bheith i láthair tráth na vótála. Cuirfear an Tuirc ar an eolas faoin toradh.

An fhoirm a bheidh ar an rannpháirtíocht dá dtagraítear sa mhír seo, lena n-áirítear nósanna imeachta maidir le faisnéis agus doiciméadacht a fháil, beidh sí ar aon fhoirm leis an bhfoirm is infheidhme maidir le hionadaithe ó Bhallstáit an Aontais Eorpaigh.

6. Na cearta is infheidhme maidir le tíortha comhlachaithe, sin iad na cearta ionadaíochta agus rannpháirtíochta a bheidh ag an Tuirc sa Choiste um an Limistéar Eorpach Taighde agus ina fhoghrúpaí.

7. Beidh sé de cheart ag ionadaithe na Tuirce páirt a ghlacadh mar bhreathnóirí ar Bhord Gobharnóirí JRC, gan cearta vótála a bheith acu. Faoi réir an choinníll sin, rialófar an rannpháirtíocht sin leis na rialacha agus na nósanna imeachta céanna is infheidhme maidir le hionadaithe Bhallstáit an Aontais Eorpaigh, lena n-áirítear cearta labhartha agus nósanna imeachta maidir le faisnéis agus doiciméadacht a fháil i ndáil le pointe a bhaineann leis an Tuirc.

8. Féadfaidh an Tuirc páirt a ghlacadh i gCuibhreannas don Bhonneagar Taighde Eorpach (ERIC) i gcomhréir le Rialachán (CE) Uimh. 723/2009 ón gComhairle (7), sa leagan is cothroime le dáta de, agus leis an ngníomh dlí lena mbunaítear ERIC.

9. Na costais taistil agus na speansais chothaithe a thabhoídh ionadaithe agus saineolaithe na Tuirce as bheith páirteach mar bhreathnóirí in obair an choiste dá dtagraítear in Airteagal 14 de Chinneadh (AE) 2021/764, nó i gcruinnithe eile a bhaineann le cur chun feidhme an Chláir Fís Eorpach, aisíocfaidh an tAontas Eorpach iad ar an mbonn céanna agus i gcomhréir leis na nósanna imeachta atá i bhfeidhm le haghaidh ionadaithe Bhallstáit an Aontais Eorpaigh.

10. Déanfaidh na Páirtithe gach iarracht, laistigh de chreat na bhforálacha atá ann cheana, chun saorghluaiseacht agus áit chónaithe na n-eolaithe a ghlacann páirt sna gníomhaíochtaí a chumhdaítear leis an gComhaontú seo a éascú agus chun gluaiseacht trasteorann earraí agus seirbhísí atá ceaptha lena n-úsáid i ngníomhaíochtaí den sórt sin a éascú.

11. Déanfaidh an Tuirc na bearta uile is gá, mar is iomchuí, chun a áirithiú go mbeidh earraí agus seirbhísí, a cheannófar sa Tuirc nó a allmhaireofar isteach sa Tuirc, arb earraí agus seirbhísí iad a mhaoinítear i bpáirt nó go hiomlán de bhun na gcomhaontuithe deontais agus/nó na gconarthaí a tugadh i gcrích chun na gníomhaíochtaí a bhaint amach i gcomhréir leis an gComhaontú seo, go mbeidh siad díolmhaithe ó dhleachtanna custaim, ó dhleachtanna allmhairiúcháin agus ó mhuirir fhioscacha eile, lena n-áirítear CBL, is infheidhme sa Tuirc.

Airteagal 3

Ranníocaíocht airgeadais

1. Rannpháirtíocht na Tuirce nó rannpháirtíocht eintitis dhlítheanacha na Tuirce sa Chlár Fís Eorpach, beidh sí faoi réir ranníocaíocht airgeadais ón Tuirc leis an gClár agus leis na costais ghaolmhara bhainistíochta, chur i bhfeidhm agus oibriúcháin faoi bhuiséad ginearálta an Aontais Eorpaigh (dá ngairtear “buiséad an Aontais” anseo feasta).

2. Is éard a bheidh sa ranníocaíocht airgeadais suim na méideanna seo a leanas:

a) ranníocaíocht oibríochtúil; agus

b) táille rannpháirtíochta.

3. Beidh an ranníocaíocht airgeadais i bhfoirm íocaíochta bliantúla a dhéanfar in dhá thráthchuid, agus beidh sí le híoc i mí an Mheithimh agus mí Lúnasa ar a dhéanaí.

(7) Rialachán (CE) Uimh. 723/2009 ón gComhairle an 25 Meitheamh 2009 maidir le Creat dlíthiúil an Chomhphobail maidir le Cuibhreannas don Bhonneagar Taighde Eorpach (ERIC) (IO L 206, 8.8.2009, lch. 1.).

4. Cumhdófar leis an ranníocaíocht oibríochtúil caiteachas oibríochtúil agus caiteachas tacaíochta an Chláir agus beidh sí sa bhreis, i gcás leithreasuithe faoi chomhair gealltanais agus leithreasuithe íocaíochta araon, ar na méideanna arna n-iontráil i mbuiséad an Aontais Eorpaigh arna ghlacadh go cinntitheach le haghaidh an Chláir Fís Eorpach, lena n-áirítear aon leithreasú a chomhfhreagraíonn do ghealltanais saortha a chuirtear ar fáil arís dá dtagraítear in Airteagal 15 (3) de Rialachán (AE, Euratom) 2018/1046 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle ⁽⁸⁾, sa leagan is cothroime le dáta de (dá ngairtear “an Rialachán Airgeadais” anseo feasta), agus arna méadú le hioncam sannta seachtrach nach n-eascaíonn as ranníocaíochtaí airgeadais leis an gClár Fís Eorpach ó dheontóirí eile ⁽⁹⁾.

I gcás ioncam sannta seachtrach a leithdháiltear ar an gClár Fís Eorpach faoi Airteagal 3.1 de Rialachán (AE) 2020/2094 ón gComhairle lena mbunaítear Ionstraim Théarnaimh de chuid an Aontais Eorpaigh chun tacú leis an téarnamh i ndiaidh ghéarchéim COVID-19 ⁽¹⁰⁾, comhfhreagróidh an méadú seo do na leithreasuithe bliantúla a léirítear sna doiciméid a ghabhann leis an Dréachtbuiséad maidir leis an gClár Fís Eorpach.

5. Beidh an ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh bunaithe ar threoir ranníoca arna sainiú mar an cóimheas idir Olltáirgeacht Intíre (OTI) na Tuirce ag praghsanna an mhargaidh agus OTI an Aontais Eorpaigh ag praghsanna an mhargaidh. Is iad seirbhísí tiomnaithe an Choimisiúin a chinneadh na OTInna ag praghsanna an mhargaidh a bheidh le cur i bhfeidhm bunaithe ar na sonraí staidrimh is déanaí atá ar fáil do ríomhanna buiséid sa bhliain roimh an mbliain ina mbeidh an íocaíocht bhliantúil le hióc. De mhaolú air sin, le haghaidh 2021, is ar OTI na bliana 2019 ag praghsanna an mhargaidh a bheidh an ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh bunaithe. Leagtar síos coigeartuithe ar an treoir ranníoca sin in Iarscríbhinn I.

6. Ríomhfar an ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh tríd an treoir ranníoca, arna coigeartú, a chur i bhfeidhm ar na leithreasuithe faoi chomhair gealltanais tosaigh arna n-iontráil i mbuiséad an Aontais Eorpaigh a ghlacfar go cinntitheach i leith na bliana is infheidhme chun an Clár Fís Eorpach a mhaoiniú, leithreasuithe a mhéadófar i gcomhréir le mír 4 den Airteagal seo.

7. Is 4 % den ranníocaíocht oibríochtúil bhliantúil tosaigh a bheidh sa táille rannpháirtíochta, táille a ríomhfar i gcomhréir le mír 5 agus 6 den Airteagal seo, agus déanfar í a chéimniú isteach mar a leagtar amach in Iarscríbhinn I. Ní bheidh an táille rannpháirtíochta faoi réir coigeartuithe ná ceartuithe cúlghabhálacha.

8. Féadfar an ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh le haghaidh bhliain N a choigeartú suas nó síos go cúlghabhálach i mbliain amháin nó níos mó blianta ina dhiaidh sin ar bhonn na ngealltanais buiséadach a dhéanfar maidir leis na leithreasuithe faoi chomhair gealltanais le haghaidh bhliain N sin, ranníocaíocht a mhéadófar i gcomhréir le mír 4 den Airteagal seo, agus ar bhonn chur chun feidhme a ngealltanais dlíthiúil agus a ngealltanais saortha. Leagtar amach na forálacha mionsonraithe maidir le cur chun feidhme an Airteagail seo in Iarscríbhinn I.

9. Soláthróidh an tAontas Eorpach don Tuirc faisnéis i ndáil lena rannpháirtíocht airgeadais mar a áirítear san fhaisnéis bhuiséadach, chuntasaíochta, feidhmíochta agus mheastóireachta arna soláthar d’údaráis bhuiséadacha agus d’údaráis um urscaoileadh an Aontais Eorpaigh maidir leis an gClár Fís Eorpach. Soláthrófar an fhaisnéis sin agus aird chuí á tabhairt do rialacha rúndachta agus cosanta sonraí an Aontais Eorpaigh agus na Tuirce agus beidh sí gan dochar don fhaisnéis atá an Tuirc i dteideal a fháil faoi Iarscríbhinn III.

10. Is in euro a dhéanfar ranníocaíochtaí uile na Tuirce nó na hiocaíochtaí uile ón Aontas Eorpach agus is in euro a ríomhfar na méideanna a bheidh dlíte nó le fáil.

Airteagal 4

Sásra ceartúcháin uathoibríoch

1. Beidh feidhm ag sásra ceartúcháin uathoibríoch ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh na Tuirce le haghaidh bhliain N, a choigeartófar i gcomhréir le hAirteagal 3(8), agus déanfar é a ríomh i mbliain N+2. Beidh sé bunaithe ar fheidhmíocht na Tuirce agus ar fheidhmíocht eintitis dhlítheanacha na Tuirce sna codanna sin den Chlár Fís Eorpach a chuirtear chun feidhme trí dheontais iomaíochta a mhaoinítear le leithreasuithe faoi chomhair gealltanais na bliana N, a mhéadófar i gcomhréir le hAirteagal 3(4).

⁽⁸⁾ Rialachán (AE, Euratom) 2018/1046 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 18 Iúil 2018 maidir leis na rialacha airgeadais is infheidhme maidir le buiséad ginearálta an Aontais, lena leasaítear Rialachán (AE) Uimh. 1296/2013, (AE) Uimh. 1301/2013, (AE) Uimh. 1303/2013, (AE) Uimh. 1304/2013, (AE) Uimh. 1309/2013, (AE) Uimh. 1316/2013, (AE) Uimh. 223/2014, (AE) Uimh. 283/2014, agus Cinneadh Uimh. 541/2014/AE agus lena n-aisghairtear Rialachán (AE, Euratom) Uimh. 966/2012 (IO L 193, 30.7.2018, lch. 1).

⁽⁹⁾ Áirítear leis seo go háirithe na hacmhainní ó Ionstraim Théarnaimh an Aontais Eorpaigh arna bunú le Rialachán (AE) 2020/2094 ón gComhairle an 14 Nollaig 2020 lena mbunaítear Ionstraim Théarnaimh an Aontais Eorpaigh chun tacú leis an téarnamh i ndiaidh ghéarchéim COVID-19 (IO L 433 I, 22.12.2020, lch. 23).

⁽¹⁰⁾ IO L 433 I, 22.12.2020, lch. 23.

Déanfar méid an cheartúcháin uathoibríoch a ríomh bunaithe ar an difríocht idir:

- a) méideanna tosaigh na ngealltanais dlíthiúil le haghaidh deontais iomaíocha a dhéanfar iarbhír leis an Tuirc nó le heintitis dhlítheanacha na Tuirce a mhaoineofar le leithreasuithe faoi chomhair gealltanais na bliana N, leithreasuithe a mhéadófar i gcomhréir le hAirteagal 3(4);

agus

- b) an ranníocaíocht oibríochtúil chomhfhreagrach do bhliain N a íocfaidh an Tuirc de réir a choigeartófar de bhun Airteagal 3(8), cé is moite de chostais neamh-idirghabhálacha arna maoiniú le leithreasuithe faoi chomhair gealltanais ó bhliain N, leithreasuithe a mhéadófar i gcomhréir le hAirteagal 3(4).

2. I gcás inar mó an méid dá dtagraítear i mír 1, cibé acu atá an méid sin dearfach nó diúltach, ná 8 % den ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh chomhfhreagrach arna coigeartú de bhun Airteagal 3(8), ceartófar ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh na Tuirce le haghaidh bhliain N. Is é an méid a sháraíonn an tairseach 8 % sin an méid a bheidh dlite nó le fáil ag an Tuirc mar ranníocaíocht bhreise nó mar laghdú ar ranníocaíocht na Tuirce faoin sásra ceartúcháin uathoibríoch. Ní chuirfear an méid faoin tairseach 8 % sin san áireamh agus an ranníocaíocht bhreise atá dlite nó le cúiteamh á ríomh.

3. Leagtar síos rialacha mionsonraithe maidir leis an sásra ceartúcháin uathoibríoch in Iarscríbhinn I.

Airteagal 5

Cómhálartacht

1. Féadfaidh eintitis dhlítheanacha atá bunaithe san Aontas Eorpach páirt a ghlacadh i gclár agus i dtionscadail na Tuirce, nó i gcodanna díobh, atá coibhéiseach leis an gClár Fís Eorpach, i gcomhréir le rialacháin is infheidhme na Tuirce.
2. Soláthraítear liosta neamh-uileghabhálach de chlár agus de thionscadail choibhéiseacha na Tuirce, nó codanna díobh, in Iarscríbhinn II.
3. Beidh cistiú ó eintitis dhlítheanacha na Tuirce atá bunaithe san Aontas Eorpach faoi réir rialacháin is infheidhme na Tuirce lena rialaítear oibriú na gclár agus na dtionscadal taighde agus nuálaíochta, nó codanna díobh. I gcás nach soláthrófar cistiú, féadfaidh eintitis dhlítheanacha atá bunaithe san Aontas páirt a ghlacadh trí bhíthin a gcuid acmhainní féin.

Airteagal 6

An Eolaíocht Oscailte

Déanfaidh na Páirtithe cleachtais eolaíochta oscailte a chur chun cinn agus a spreagadh go frithpháirteach ina gcuid clár agus tionscadal, nó codanna díobh, i gcomhréir le rialacha an Chláir Fís Eorpach agus le rialacháin is infheidhme na Tuirce.

Airteagal 7

Faireachán, Meastóireacht agus Tuairisciú

1. Gan dochar do fhreagrachtaí an Choimisiúin, na hOifige Eorpaí Frith-Chalaoise (OLAF) agus Chúirt Iniúchóirí an Aontais Eorpaigh i ndáil le faireachán agus meastóireacht a dhéanamh ar an gClár Fís Eorpach, déanfar faireachán leanúnach ar rannpháirtíocht na Tuirce sa Chlár sin ar bhonn comhpháirtíochta lena mbeidh baint ag an gCoimisiún agus ag an Tuirc.
2. Leagtar síos in Iarscríbhinn III na rialacha maidir leis an mbainistíocht fhóna airgeadais, lena n-áirítear bearta rialaithe airgeadais, na bearta téarnaimh agus na bearta frithchalaoise eile i ndáil le cistiú ón Aontas Eorpach faoin gComhaontú seo.

Airteagal 8

Comhchoiste idir an tAontas Eorpach agus an Tuirc um Thaighde agus um Nuálaíocht

1. Bunaítear leis seo an Comhchoiste idir an tAontas Eorpach agus an Tuirc um Thaighde agus um Nuálaíocht (dá ngairtear “an Comhchoiste idir an tAontas Eorpach agus an Tuirc” anseo feasta). Áireofar an méid seo a leanas i gcúraimí an Chomhchoiste idir an tAontas Eorpach agus an Tuirc:

- a) measúnú, meastóireacht agus athbhreithniú a dhéanamh ar chur chun feidhme an Chomhaontaithe seo, go háirithe:

- (i) rannpháirtíocht agus feidhmíocht eintitis dhlítheanacha na Tuirce sa Chlár Fís Eorpach;

- (ii) leibhéal oscailteachta (frithpháirtí) na n-eintiteas dlítheanach atá bunaithe i ngach Páirtí páirt a ghlacadh i gcláir agus i dtionscail an Pháirtí eile, nó i gcodanna díobh;
 - (iii) cur chun feidhme an tsásra ranníocaíochta airgeadais agus an tsásra ceartúcháin uathoibríoch i gcomhréir le hAirteagal 3 agus 4;
 - (iv) malartú faisnéise agus scrúdú a dhéanamh ar aon cheist a d'fhéadfadh a bheith ann maidir le saothrú torthaí, lena n-áirítear cearta maoinne intleachtúla;
- b) plé a dhéanamh, arna iarraidh sin do cheachtar Páirtí, ar shrianta arna gcur i bhfeidhm nó atá beartaithe ag na Páirtithe ar an rochtain ar a gcláir thaighde agus nuálaíochta féin, lena n-áirítear go háirithe i gcás gníomhaíochtaí a bhaineann lena sócmhainní straitéiseacha, leasanna, neamhspleáchas nó slándáil;
- c) scrúdú a dhéanamh ar an gcaoi ar féidir comhar a fheabhsú agus a fhorbairt;
- plé comhpháirteach a dhéanamh ar threoshuíomhanna agus ar thosaíochtaí na mbeartas a bheidh ann amach anseo a bhaineann leis an taighde agus an nuálaíocht agus le pleanáil taighde leasa choitinn; agus
- d) malartú faisnéise, *inter alia*, maidir le reachtaíocht nua, cinntí nua nó cláir thaighde agus nuálaíochta náisiúnta nua atá ábhartha maidir le cur chun feidhme an Chomhaontaithe seo.
2. Déanfaidh an Comhchoiste idir an tAontas Eorpach agus an Tuirc, ar a mbeidh ionadaithe an Aontais Eorpaigh agus na Tuirce, a Rialacha Nós Imeachta a ghlacadh.
3. Féadfaidh an Comhchoiste idir an tAontas Eorpach agus an Tuirc a chinneadh aon mheitheal/aon chomhlacht comhairleach a bhunú ar bhonn ad hoc ar leibhéal na saineolaithe a bheidh in ann cúnamh a thabhairt an Comhaontú seo a chur chun feidhme.
4. Tiocfaidh an Comhchoiste idir an tAontas Eorpach agus an Tuirc le chéile uair amháin sa bhliain ar a laghad, agus, i gcás ina n-éileofar sin le himthosca speisialta, arna iarraidh sin d'aon Pháirtí. Déanfaidh an tAontas Eorpach agus Udarás Náisiúnta na Tuirce na cruinnithe a eagrú agus a óstáil ar bhonn idirmhalartach.
5. Oibreoidh an Comhchoiste idir an tAontas Eorpach agus an Tuirc ar bhonn leanúnach trí fhaisnéis ábhartha a mhalartú trí bhíthin aon mhodh cumarsáide; go háirithe a mhéid a bhaineann le rannpháirtíocht/feidhmíocht eintitis dlítheanacha na Tuirce. Féadfaidh an Comhchoiste idir an tAontas Eorpach agus an Tuirc, go háirithe, a chuid cúraimí a dhéanamh i scríbhinn aon uair is gá.

Airteagal 9

Forálacha críochnaitheacha

1. Tiocfaidh an Comhaontú seo i bhfeidhm ar an dáta a thabharfaidh an dá Pháirtí fógra dá chéile gur cuireadh i gcrích a nósanna imeachta inmheánacha is gá chun na críche sin.
2. Beidh feidhm ag an gComhaontú seo ón 1 Eanáir 2021. Fanfaidh sé i bhfeidhm chomh fada agus is gá chun go dtabharfar i gcrích na tionscail, na gníomhartha agus na gníomhaíochtaí uile, nó codanna díobh, a mhaoineofar ón gClár Eorpach Fís, na gníomhartha uile is gá chun leasanna airgeadais an Aontais Eorpaigh a chosaint agus na hoibleagáidí airgeadais uile a eascraíonn as cur chun feidhme an Chomhaontaithe seo idir na Páirtithe.
3. Féadfaidh an tAontas Eorpach cur i bhfeidhm an Chomhaontaithe seo a chur ar fionraí i gcás neamhíocaíocht pháirteach nó neamhíocaíocht iomlán na ranníocaíochta airgeadais atá dlite ag an Tuirc faoin gComhaontú seo.

I gcás neamhíocaíocht a d'fhéadfadh cur chun feidhme agus bainistiú an Chláir Fís Eorpach a chur i mbaol go mór, seolfaidh an Coimisiún litir mheabhrúcháin fhoirmiúil. I gcás nach ndéanfar aon fócaíocht laistigh de 20 lá oibre tar éis na litreach meabhrúcháin foirmiúla, tabharfaidh an Coimisiún fógra don Tuirc maidir le cur ar fionraí chur i bhfeidhm an Chomhaontaithe seo trí litir fógra fhoirmiúil agus tiocfaidh an fhionraí i bhfeidhm 15 lá tar éis don Tuirc an fógra sin a fháil.

I gcás ina gcuirfead cur i bhfeidhm an Chomhaontaithe seo ar fionraí, ní bheidh eintitis dlítheanacha atá bunaithe sa Tuirc incháilithe páirt a ghlacadh i nósanna imeachta dámhachtana nach bhfuil tugtha i gcrích go fóill nuair a chuirfead an fhionraí i bhfeidhm. Measfar nós imeachta dámhachtana a bheith tugtha i gcrích nuair a ghlacfar gealltanais dhlíthiúla de lámh mar thoradh ar an nós imeachta sin.

Leis an bhfionraí, ní dhéanfar difear do na gealltanais dhlíthiúla arna ndéanamh de lámh leis na heintitis dlítheanacha atá bunaithe sa Tuirc sular tháinig an fhionraí i bhfeidhm. Leanfaidh an Comhaontú seo d'fhéidhm a bheith aige maidir le gealltanais dhlíthiúla den sórt sin.

Tabharfaidh an tAontas Eorpach fógra láithreach don Tuirc a luaithe a gheobhaidh an tAontas Eorpach méid iomlán na ranniocaíochta airgeadais atá dlite. Cuirfear deireadh leis an bhfionraí le héifeacht láithreach ar an bhfógra sin a thabhairt.

Ón dáta a chuirfear deireadh leis an bhfionraí, beidh eintitis dhlítheanacha na Tuirce incháilithe arís le haghaidh nósanna imeachta dámhachtana a sheolfar tar éis an dáta sin agus le haghaidh nósanna imeachta dámhachtana a seoladh roimh an dáta sin, ar nósanna imeachta dámhachtana iad nach bhfuil na sprioc-amanna chun iarratais a chur isteach dulta in éag.

4. Féadfaidh ceachtar Páirtí an Comhaontú seo a fhoirceannadh tráth ar bith trí fhógra i scríbhinn a thabhairt go bhfuil sé beartaithe é a fhoirceannadh.

Tiocfaidh an foirceannadh i bhfeidhm trí mhí féilire tar éis an dáta a gheobhaidh an seolaí an fógra i scríbhinn. Is éard a bheidh sa dáta foirceanta chun críocha an Chomhaontaithe seo, an dáta a thiofadh an foirceannadh i bhfeidhm.

5. I gcás ina ndéanfar an Comhaontú seo a fhoirceannadh i gcomhréir le mír 4 den Airteagal seo, comhaontaíonn na Páirtithe an méid seo a leanas:

(a) leanfar le tionscadail, gníomhartha agus gníomhaíochtaí, nó codanna díobh, a ndearnadh gealltanais dhlíthiúla a ghlacadh de lámh ina leith tar éis theacht i bhfeidhm an Chomhaontaithe seo, agus sula ndéanfar an Comhaontú seo a fhoirceannadh, leanfar leo go dtí go dtabharfar i gcrích iad faoi na coinníollacha a leagtar síos sa Chomhaontú seo;

(b) íocfar ina hiomláine i gcomhréir le hAirteagal 3 ranniocaíocht airgeadais bhliantúil bhliain N, ar lena linn a dhéanfar an Comhaontú seo a fhoirceannadh. Déanfar ranniocaíocht oibríochtúil bhliain N a choigeartú i gcomhréir le hAirteagal 3(8) agus a cheartú i gcomhréir le hAirteagal 4 den Chomhaontú seo. Ní dhéanfar an táille rannpháirtíochta a íocfar le haghaidh bhliain N a choigeartú ná a cheartú;

(c) tar éis na bliana ar lena linn a dhéanfar an Comhaontú seo a fhoirceannadh, déanfar na ranniocaíochtaí oibríochtúla tosaigh, a íocadh le haghaidh na mblianta ar lena linn a bhí feidhm ag an gComhaontú seo, a choigeartú i gcomhréir le hAirteagal 3(8) agus ceartófar go huathoibríoch iad i gcomhréir le hAirteagal 4 den Chomhaontú seo.

Socróidh na Páirtithe de chomhthoil aon iarmhairt eile a ghabhann le foirceannadh an Chomhaontaithe seo.

6. Ní fhéadfar an Comhaontú seo a leasú ach amháin i scríbhinn de chomhthoil na bPáirtithe. Leanfaidh teacht i bhfeidhm na leasuithe an nós imeachta céanna is infheidhme maidir le teacht i bhfeidhm an Chomhaontaithe seo.

7. Cuid dhílis den Chomhaontú seo a bheidh sna hIarscríbhinní a ghabhann leis.

Dréachtófar an Comhaontú seo i ndúblach i mBéarla agus sa Tuircis, agus comhúdarás ag gach téacs. I gcás ina mbeidh éagsúlacht sa léirmhíniú, is ag an téacs Béarla a bheidh an forlámhas.

Arna dhéanamh sa Bhruiséil, an 27^ú lá de mhí Dheireadh Fómhair sa bhliain 2021 in dhá chóip i mBéarla agus in dhá chóip sa Tuircis.

*Thar ceann an Choimisiúin,
thar ceann an Aontais Eorpaigh,*

Mariya GABRIEL

An Coimisinéir

*um Nuálaíocht, um Thaighde, um Chultúr,
um Oideachas agus um an Óige*

*Thar ceann Rialtas
Phoblacht na Tuirce,*

Faruk KAYMAKCI,

Ambasadóir

*Stiúrthóir Ghnóthaí an Aontais Eorpaigh agus
an Leas-Aire Gnóthaí Eachtracha*

IARSCRÍBHINN I

Rialacha lena rialaítear ranníocaíocht airgeadais Phoblacht na Tuirce leis an gClár Fís Eorpach (2021-2027)**I. Ranníocaíocht airgeadais na Tuirce a ríomh**

1. Déanfar ranníocaíocht airgeadais na Tuirce leis an gClár Fís Eorpach a bhunú ar bhonn bliantúil i gcomhréir leis an méid a bheidh ar fáil gach bliain i mbuiséad an Aontais le haghaidh leithreasuithe faoi chomhair gealltanais is gá chun an Clár Fís Eorpach a bhainistiú, a chur i bhfeidhm agus a oibriú, agus beidh an ranníocaíocht sin sa bhreis ar an méid sin, méid a mhéadófar i gcomhréir le hAirteagal 3(4) den Chomhaontú seo.

2. An táille rannpháirtíochta dá dtagraítear in Airteagal 3(7) den Chomhaontú seo, déanfar í a chéimniú isteach mar a leanas:

— 2021: 0.5 %;

— 2022: 1 %;

— 2023: 1.5 %;

— 2024: 2 %;

— 2025: 2.5 %;

— 2026: 3 %;

— 2027: 4 %.

3. I gcomhréir le hAirteagal 3(5) den Chomhaontú seo, déanfar an ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh atá le híoc ag an Tuirc maidir lena rannpháirtíocht sa Chlár Fís Eorpach a ríomh le haghaidh na mblianta airgeadais faoi seach trí choigeartú a chur i bhfeidhm ar an treoir ranníoca.

Is éard a bheidh sa choigeartú ar an treoir ranníoca:

$$\text{An Treoir Ranníoca arna Choigeartú} = \text{An Treoir Ranníoca} \times \text{Comhéifeacht}$$

Is 0.07 a bheidh sa chomhéifeacht a úsáidfear sa ríomh thuasluaite chun an treoir ranníoca a choigeartú.

4. I gcomhréir le hAirteagal 3(8) den Chomhaontú seo, sa bhliain N+1 a dhéanfar an chéad choigeartú a bhaineann le cur chun feidhme an bhuiséid le haghaidh bhliain N nuair a choigeartófar ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh bhliain N suas nó síos de réir na difríochta idir:

a) ranníocaíocht choigeartaithe arna ríomh tríd an treoir ranníoca a choigeartófar le haghaidh bhliain N a chur i bhfeidhm maidir le suim:

i. mhéid na ngealltanais buiséadach a rinneadh maidir le leithreasuithe faoi chomhair gealltanais a údaráidh le haghaidh bhliain N faoi bhuiséad an Aontais Eorpaigh ar vótáladh ina fhabhar agus maidir le leithreasuithe faoi chomhair gealltanais a chomhfhreagraíonn do ghealltanais saortha a chuirtear ar fáil arís; agus

ii. aon leithreasú faoi chomhair gealltanais atá bunaithe ar ioncam sannta seachtrach nach dtagann as ranníocaíochtaí airgeadais leis an gClár Fís Eorpach ó dheontóirí eile agus a bhí ar fáil ag deireadh bhliain N ⁽¹⁾. I gcás ioncam sannta seachtrach a shanntar d'Fhís Eorpach faoi Airteagal 3(1) de Rialachán (AE) 2020/2094 ón gComhairle lena mbunaítear Ionstraim Théarnaimh de chuid an Aontais Eorpaigh chun tacú leis an téarnamh i ndiaidh ghéarchéim COVID-19 ⁽²⁾, úsáidfear na méideanna táscaha ilbhliantúla i gclársceidealú CAI chun an ranníocaíocht choigeartaithe a ríomh.

⁽¹⁾ Áirítear leis seo go háirithe na hacmhainní ó Ionstraim Théarnaimh an Aontais Eorpaigh arna bunú le Rialachán (AE) 2020/2094 ón gComhairle an 14 Nollaig 2020 lena mbunaítear Ionstraim Théarnaimh an Aontais Eorpaigh chun tacú leis an téarnamh i ndiaidh ghéarchéim COVID-19 (IO L 433 I, 22.12.2020, lch. 23.).

⁽²⁾ IO L 433 I, 22.12.2020, lch. 23.

b) agus ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh bhliain N.

Ag tosú i mbliain N+2, agus gach bliain ina dhiaidh sin, go dtí go mbeidh na gealltanais bhuiséadacha uile a mhaoinítear faoi leithreasaithe faoi chomhair gealltanais a thionscnaítear ó bhliain N, arna méadú i gcomhréir le hAirteagal 3(4) den Chomhaontú seo, íoctha nó saortha, agus 3 bliana ar a dhéanaí tar éis dheireadh an Chláir Fís Eorpach, ríomhfaidh an tAontas coigeartú ar ranníocaíocht oibríochtúil bhliain N trí ranníocaíocht oibríochtúil na Tuirce a laghdú faoin méid a fuarthas tríd an treoir ranníoca, arna coigeartú le haghaidh bhliain N, a chur i bhfeidhm maidir leis na gealltanais saortha a rinneadh gach bliain maidir le gealltanais bhliain N a mhaoinítear faoi bhuiséad an Aontais nó ó ghealltanais saortha a chuirtear ar fáil arís.

I gcás ina gcuirfead ar ceal na méideanna a eascraíonn as ioncam sannta seachtrach bhliain N (chun leithreasuithe faoi chomhair gealltanais, agus, i gcás méideanna faoi Rialachán (AE) 2020/2094 ón gComhairle, na méideanna táscaha ilbhliantúla i gclársceidealú CAI, a áireamh) nach dtagann as ranníocaíochtaí airgeadais leis an gClár Fís Eorpach ó dheontóirí eile, déanfar ranníocaíocht oibríochtúil na Tuirce a laghdú faoin méid a fuarthas tríd an treoir ranníoca, arna coigeartú le haghaidh bhliain N, a chur i bhfeidhm maidir leis an méid a cuireadh ar ceal.

II. Ranníocaíocht oibríochtúil na Tuirce a cheartú go huathoibríoch

1. Chun an ceartúchán uathoibríoch dá dtagraítear in Airteagal 4 den Chomhaontú seo a ríomh, beidh feidhm ag na módúlachtaí seo a leanas:

- a) ciallaíonn “deontais iomaíocha” deontais a dhámhtar trí ghlaonna ar thograí inar féidir na tairbhíthe deiridh a shainaitheint tráth a ríomhtar an ceartúchán uathoibríoch. Eisiatar tacaíocht airgeadais do thrú páirtithe mar a shainmhínítear in Airteagal 204 den Rialachán Airgeadais;
- b) i gcás ina síneofar gealltanais dlíthiúil le cuibhreas, is iad na méideanna carnacha a leithdháiltear ar thairbhíthe is eintitis de chuid na Tuirce na méideanna a úsáidfead chun méideanna tosaigh an ghealltanais dhlíthiúil a bhunú i gcomhréir le miondealú táscach buiséid an chomhaontaithe deontais;
- c) bunófar méideanna uile na ngealltanais dlíthiúil a chomhfhreagraíonn do dheontais iomaíocha trí úsáid a bhaint as córas leictreonach an Choimisiúin Eorpach, e-Corda, agus asbhainfead iad ar an dara Céadaoin i mí Feabhra na bliana N+2;
- d) ciallaíonn “costais neamh-idirghabhálacha” costais an Chláir seachas deontais iomaíocha, lena n-áirítear caiteachas tacaíochta, riarachán clárshonrach, gníomhaíochtaí eile ⁽³⁾;
- e) measfar gur costais neamh-idirghabhálacha iad na méideanna a leithdháiltear ar eagraíochtaí idirnáisiúnta mar eintitis dhlítheanacha arb iad an tairbhí deiridh ⁽⁴⁾ iad.

2. Cuirfead an sásra i bhfeidhm mar a leanas:

a) Ceartúcháin uathoibríocha le haghaidh bhliain N i ndáil le forghníomhú leithreasuithe faoi chomhair gealltanais i leith bhliain N, arna méadú i gcomhréir le hAirteagal 3(4) den Chomhaontú seo, cuirfead i bhfeidhm iad bunaithe ar shonraí bhliain N agus ar shonraí bhliain N+1 ó e-Corda dá dtagraítear i bpointe (II), mír (1), pointe (c), den Iarscríbhinn seo i mbliain N+2 tar éis aon choigeartú i gcomhréir le hAirteagal 3(8) den Chomhaontú seo a chur i bhfeidhm maidir le ranníocaíocht na Tuirce leis an gClár Fís Eorpach. Is é an méid a bhreithneofar méid na ndeontas iomaíoch a bhfuil sonraí ar fáil ina leith, tráth a ríomhtar an ceartúchán.

b) Ag tosú i mbliain N+2 agus suas go dtí 2029, déanfar méid an cheartúcháin uathoibríoch a ríomh le haghaidh bhliain N tríd an difríocht idir na nithe seo a leanas a ghlacadh:

- i. méid iomlán na ndeontas iomaíoch arna gcionroinnt ar an Tuirc nó ar eintitis dhlítheanacha na Tuirce mar ghealltanais arna ndéanamh maidir le leithreasuithe buiséid le haghaidh bhliain N; agus

⁽³⁾ I measc na ngníomhaíochtaí eile, go háirithe, tá soláthar, duaiseanna, ionstraimí airgeadais, gníomhaíochtaí díreacha an Airmheáin Chomhpháirtigh Taighde, Síntiúis (an Eagraíocht um Chomhar agus Forbairt Eacnamaíochta, Eureka, an Chomhpháirtíocht Idirnáisiúnta um Chomhar in Éifeachtúlacht Fuinnimh, an Ghníomhaireacht Idirnáisiúnta Fuinnimh, ...), saíneolaithe (meastóirí, faireachán ar thionscadail) etc.

⁽⁴⁾ Ní mheasfar gur costais neamh-idirghabhálacha iad eagraíochtaí idirnáisiúnta ach amháin más tairbhíthe deiridh iad. Ní bheidh feidhm aige sin i gcás inar comhordaitheoir ar thionscadal í an eagraíocht idirnáisiúnta (agus cistí á ndáileadh ar chomhordaitheoirí eile).

ii. méid ranníocaíocht oibríochtúil choigeartaithe na Tuirce le haghaidh bhliain N arna iolrú faoin gcóimheas idir:

A. méid na ndeontas iomaíoch arna dtabhairt ar leithreasuithe faoi chomhair gealltanais do bhliain N, arna méadú i gcomhréir le hAirteagal 3(4) den Chomhaontú seo; agus

B. iomlán na leithreasuithe buiséadacha údaraithe faoi chomhair gealltanais le haghaidh bhliain N, lena n-áirítear costais neamh-idirghabhálacha.

III. Íocaíocht ranníocaíocht airgeadais na Tuirce, íocaíocht na gcoigeartuithe a rinneadh ar ranníocaíocht oibríochtúil na Tuirce, agus íocaíocht an cheartúcháin uathoibríoch is infheidhme maidir le ranníocaíocht oibríochtúil na Tuirce

1. Cuirfidh an Coimisiún an fhaisnéis seo a leanas in iúl don Tuirc a luaithe is féidir agus tráth nach déanaí ná tráth eisiúna an chéad ghlaio ar chistí na bliana airgeadais:

a. na méideanna i leithreasuithe faoi chomhair gealltanais i mbuiséad an Aontais arna nglacadh go críochnaitheach le haghaidh na bliana i gceist do na línte buiséid lena gcumhdaítear rannpháirtíocht na Tuirce sa Chlár Fís Eorpach, méideanna a mhéadófar, más ábhartha, i gcomhréir le hAirteagal 3(4) den Chomhaontú seo;

b. méid na táille rannpháirtíochta dá dtagraítear in Airteagal 3(7) den Chomhaontú seo;

c. ó bhliain N+1 de chur chun feidhme an Chláir Fís Eorpach, cur chun feidhme leithreasuithe faoi chomhair gealltanais a chomhfhreagraíonn do bhliain bhuiséadach N, leithreasuithe a mhéadófar i gcomhréir le hAirteagal 3(4) den Chomhaontú seo, agus leibhéal na ngealltanais saortha;

d. maidir leis an gcuid den Chlár Fís Eorpach ina bhfuil gá leis an bhfaisnéis sin chun an ceartúchán uathoibríoch, leibhéal na ngealltanais a tugadh i bhfabhar eintitis dlítheanacha na Tuirce arna miondealú de réir bhliain chomhfhreagrach na leithreasuithe buiséadacha agus leibhéal iomlán gaolmhar na ngealltanais a ríomh.

Ar bhonn a Dhréachtbhuiséid, soláthróidh an Coimisiún meastachán ar fhaisnéis le haghaidh na bliana dár gcionn faoi phointe (a) agus pointe (b) a luaithe is féidir, agus, faoin 1 Meán Fómhair den bhliain airgeadais ar a dhéanaí.

2. I mí Aibreáin agus i mí an Mheithimh gach bliain airgeadais ar a dhéanaí, eiseoidh an Coimisiún glao ar chistí chuig an Tuirc a chomhfhreagraíonn dá ranníocaíocht faoin gComhaontú seo.

Le gach glao ar chistí, déanfar foráil maidir le híocaíocht sé dhódhéagú de ranníocaíocht na Tuirce tráth nach déanaí ná 60 lá tar éis eisiúint an ghlaio ar chistí.

I gcás na chéad bhliana de chur chun feidhme an Chomhaontaithe seo, eiseoidh an Coimisiún aon ghlaio amháin ar chistí laistigh de 60 lá tar éis an dáta ar a dtosóidh éifeachtaí dlíthiúla ag gabháil leis an gComhaontú seo.

3. Gach bliain ó 2023 amach, léireofar sna glaonna ar chistí méid an cheartúcháin uathoibríoch is infheidhme maidir leis an ranníocaíocht oibríochtúil a íocfar le haghaidh bhliain N-2.

Féadfar a áireamh freisin sa ghlaio ar chistí a eiseofar i mí Aibreáin ar a dhéanaí, coigeartuithe ar an ranníocaíocht airgeadais a íocfaidh an Tuirc as cur chun feidhme, bainistíú agus oibriú an Chláir nó na gClár Réime um Thaighde agus um Nuálaíocht a bhí ann roimhe ar ghlac an Tuirc páirt iontu.

I gcás gach ceann de na blianta airgeadais 2028, 2029 agus 2030, an méid a eascraíonn as an gceartúchán uathoibríoch a chur i bhfeidhm maidir leis na ranníocaíochtaí oibríochtúla a íocfaidh an Tuirc sa bhliain 2026 agus sa bhliain 2027, nó an méid a eascraíonn as na coigeartuithe a dhéanfar i gcomhréir le hAirteagal 3(8) den Chomhaontú seo, beidh sé dlite don Tuirc nó dlite uathí.

4. Íocfaidh an Tuirc a ranníocaíocht airgeadais faoin gComhaontú seo i gcomhréir le pointe (III) den Iarscríbhinn seo. In éagmais íocaíocht na Tuirce faoin dáta dlite, seolfaidh an Coimisiún litir mheabhrúcháin fhoirmiúil.

Is é an toradh a bheidh ar aon mhoill ar íocaíocht na ranníocaíochta go n-íocfaidh an Tuirc ús mainneachtana ar an méid atá gan íoc ón dáta dlite.

Is é an ráta úis ar mhéideanna is infhaighte nach n-íoctar ar an dáta dlite an ráta arna chur i bhfeidhm ag an mBanc Ceannais Eorpach ar a phríomhoibríochtaí athmhaoinithe, arna fhoilsiú i sraith C d'Iris Oifigiúil an Aontais Eorpaigh, a bheidh i bhfeidhm ar an gcéad lá féilire den mhí ina mbeidh an dáta dlite, agus é sin méadaithe faoi aon phointe céatadán go leith.

*IARSCRÍBHINN II***Liosta neamh-uileghabhálach de chláir agus de thionscadail choibhéiseacha na Tuirce, nó codanna díobh**

Is mar chláir agus tionscadail na Tuirce, nó codanna díobh, atá coibhéiseach leis an gClár Fís Eorpach a mheasfar an liosta neamh-uileghabhálach seo a leanas:

- Tacaíochtaí um Thaighde agus Forbairt Acadúil (ARDEB - An Stiúrtóireacht um Chláir Cistithe Taighde Acadúil);
 - Tacaíochtaí um Thaighde agus Forbairt Thionsclaíoch (TEYDEB - An Stiúrtóireacht um Chláir Deontais Teicneolaíochta agus Nuálaíochta);
 - Bainistiú Acmhainní Daonna (BÍDEB - An Roinn um Chomhaltachtaí Eolaíochta agus um Chláir Dheontais).
-

IARSCRÍBHINN III

Bainistíocht Fhónta Airgeadais

Leasanna airgeadais a chosaint agus a aisghabháil

*Airteagal 1***Athbhreithnithe agus iniúchtaí**

1. Beidh sé de cheart ag an Aontas Eorpach, i gcomhréir leis na gníomhartha is infheidhme ó cheann amháin nó níos mó d'institiúidí nó comhlachtaí an Aontais agus mar a fhoráiltear i gcomhaontuithe agus/nó i gconarthaí ábhartha, athbhreithnithe agus iniúchtaí teicniúla, eolaíocha, airgeadais, nó cineálacha eile athbhreithnithe agus iniúchtaí, a dhéanamh ar áitreabh aon duine nádúrtha a bhfuil cónaí air sa Tuirc nó ar áitreabh aon eintitis dhlítheanaigh atá bunaithe sa Tuirc agus a fhaigheann cistiú ón Aontas Eorpach, chomh maith le haon tríú páirtí atá rannpháirteach i gcur chun feidhme chistí an Aontais atá ina chónaí nó bunaithe sa Tuirc. Féadfaidh gníomhairí institiúidí agus comhlachtaí an Aontais Eorpaigh, go háirithe gníomhairí an Choimisiúin Eorpaigh agus Chúirt Iniúchóirí na hEorpa na hathbhreithnithe agus na hiniúchtaí sin a dhéanamh, nó féadfaidh daoine eile, ar thug an Coimisiún Eorpach sainordú dóibh, iad a dhéanamh.
2. Beidh rochtain iomchuí ag gníomhairí institiúidí agus comhlachtaí an Aontais, go háirithe gníomhairí an Choimisiúin Eorpaigh agus Chúirt Iniúchóirí na hEorpa, agus na daoine eile ar thug an Coimisiún Eorpach sainordú dóibh, ar láithreáin, oibreacha agus doiciméid (idir leaganacha leictreonacha agus leaganacha páipéir) agus ar an bhfaisnéis uile is gá chun na hiniúchtaí sin a dhéanamh, lena n-áirítear an ceart chun cóip fhisiceach/leictreonach d'aon doiciméad nó d'ábhar aon mheáin sonraí, agus sleachta ó na doiciméid sin, atá ag an duine nádúrtha nó dlítheanach atá faoi iniúchadh nó ag an tríú páirtí atá faoi iniúchadh.
3. Ní chuirfidh an Tuirc cosc ná aon bhac ar leith ar an gceart iontrála sa Tuirc ná ar rochtain ar áitreabh na gníomhairí agus na ndaoine eile dá dtagraítear i mír 2 ar fhorais fheidhmiú a ndualgas dá dtagraítear san Airteagal seo.
4. Féadfar na hathbhreithnithe agus na hiniúchtaí a dhéanamh freisin, tar éis chur i bhfeidhm an Chomhaontaithe seo a chur ar fionraí, de bhun Airteagal 9(3) de, nó tar éis fhoirceannadh an Chomhaontaithe seo, ar bhonn na dtéarmaí a leagtar síos sna gníomhartha is infheidhme ó cheann amháin nó níos mó d'institiúidí nó comhlachtaí an Aontais agus dá bhforáiltear i gcomhaontuithe agus/nó i gconarthaí ábhartha i ndáil le haon ghealltanas dlíthiúil lena gcuirtear chun feidhme buiséad an Aontais Eorpaigh ar gealltanas é a bheidh déanta ag an Aontas Eorpach roimh an dáta óna ngabhfaidh éifeacht le fionraí chur i bhfeidhm an Chomhaontaithe seo de bhun Airteagal 9(3) ann nó le foirceannadh an Chomhaontaithe seo.

*Airteagal 2***An comhrac i gcoinne neamhrialtachtaí, calaoise agus cionta coiriúla eile a dhéanann difear do leasanna airgeadais an Aontais**

1. Údarófar don Choimisiún Eorpach agus don Oifig Eorpach Frith-Chalaoise (OLAF) imscrúduithe riaracháin a dhéanamh i gcríoch na Tuirce, lena n-áirítear seiceálacha agus cigireachtaí ar an láthair. Déanfar na himscrúduithe sin i gcomhréir leis na téarmaí agus na coinníollacha arna mbunú leis na gníomhartha is infheidhme ó cheann amháin nó níos mó d'institiúidí an Aontais.
2. Cuirfidh údaráis inniúla na Tuirce an Coimisiún Eorpach nó OLAF ar an eolas laistigh de thréimhse réasúnach ama faoi aon fhíoras nó amhras atá tugtha faoi deara acu i ndáil le neamhrialtacht, calaois nó gníomhaíocht neamhdhleathach eile lena ndéantar difear do leasanna airgeadais an Aontais.
3. Féadfar seiceálacha agus cigireachtaí ar an láthair a dhéanamh ar áitreabh aon duine nádúrtha a bhfuil cónaí air sa Tuirc nó ar áitreabh aon eintitis dhlítheanaigh atá bunaithe sa Tuirc agus a fhaigheann cistí ón Aontas, chomh maith le haon tríú páirtí atá rannpháirteach i gcur chun feidhme chistí an Aontais atá ina chónaí nó bunaithe sa Tuirc.
4. Is é an Coimisiún Eorpach nó OLAF, i ndlúthchomhar le húdarás inniúil na Tuirce arna ainmniú ag rialtas na Tuirce, a ullmhóidh agus a thabharfaidh i gcrích na seiceálacha agus na cigireachtaí. Tabharfar fógra, tréimhse réasúnach ama roimh ré, don údarás ainmnithe faoi aidhm, cuspóir agus bunús dlí na seiceálacha agus na cigireachtaí, ionas go mbeidh sé in ann cúnaimh a thabhairt. Chuige sin, féadfaidh oifigigh údaráis inniúla na Tuirce páirt a ghlacadh sna seiceálacha agus sna cigireachtaí ar an láthair.
5. Arna iarraidh sin d'údaráis na Tuirce, féadfar na seiceálacha agus na cigireachtaí ar an láthair a dhéanamh go comhpháirteach leis an gCoimisiún Eorpach nó le OLAF.

6. Beidh rochtain ag gníomhairí an Choimisiúin agus ag baill foirne OLAF ar an bhfaisnéis agus ar an doiciméadacht uile, lena n-áirítear sonraí ríomhaireachta, maidir leis na hoibríochtaí lena mbaineann, atá riachtanach chun na seiceálacha agus na cigireachtaí ar an láthair a dhéanamh mar is cuí. Féadfaidh siad, go háirithe, doiciméid ábhartha a chóipeáil.
7. I gcás ina gcuireann duine, eintiteas nó tríú páirtí eile i gcoinne seiceáil nó cigireacht ar an láthair, tabharfaidh údarás na Tuirce cúnaimh, ag gníomhú dóibh i gcomhréir le rialacha agus rialacháin náisiúnta, don Choimisiún Eorpach nó do OLAF, ionas gur féidir leo a ndualgas a chomhlíonadh maidir le seiceáil nó cigireacht ar an láthair a dhéanamh. Áireofar leis an gcúnaimh sin na bearta réamhchúraim iomchuí a dhéanamh faoin dlí náisiúnta, go háirithe chun fianaise a chosaint.
8. Cuirfidh an Coimisiún Eorpach nó OLAF údarás na Tuirce ar an eolas faoi thoradh na seiceálacha agus na gcigireachtaí sin. Tuairisceoidh an Coimisiún Eorpach nó OLAF, go háirithe, a luaithe is féidir d'údarás inniúil na Tuirce maidir le haon fhíoras nó aon amhras a bhaineann le neamhrialtacht atá tugtha faoi deara acu le linn na seiceála nó na cigireachta ar an láthair.
9. Gan dochar do chur i bhfeidhm dhlí coiriúil na Tuirce, féadfaidh an Coimisiún Eorpach bearta agus pionóis riaracháin a fhorchur ar dhaoine dlítheanacha nó ar dhaoine nádúrtha de chuid na Tuirce a ghlacann páirt i gcur chun feidhme cláir nó gníomhaíochta i gcomhréir le reachtaíocht an Aontais Eorpaigh.
10. Chun críocha chur chun feidhme cuí an Airteagail seo, déanfaidh an Coimisiún Eorpach nó OLAF agus údarás inniúla na Tuirce faisnéis a mhalartú go rialta agus, arna iarraidh sin do cheann de na páirtithe sa Chomhaontú seo, rachaidh siad i gcomhairle le chéile.
11. Chun comhar agus malartú faisnéise éifeachtach le OLAF a éascú, is í Seirbhís Comhordúcháin Frith-Chalaoise (AFCOS) na Tuirce a bheidh mar phointe teagmhála ainmnithe don Tuirc.
12. An malartú faisnéise a dhéanfar idir an Coimisiún Eorpach nó OLAF agus údarás inniúla na Tuirce, déanfar é agus aird chuí á tabhairt ar na ceanglais rúndachta. Na sonraí pearsanta a áireofar sa mhalartú faisnéise, cosnófar iad i gcomhréir leis na rialacha is infheidhme.
13. Oibreoidh údarás na Tuirce i gcomhar le hOifig an Ionchúisitheora Phoiblí Eorpaigh ionas go mbeidh siad in ann a ndualgas a chomhlíonadh maidir le déantóirí cionta coiriúla, agus a gcomhchoirithe, i gcionta coiriúla a dhéanann dífead do leasanna airgeadais an Aontais Eorpaigh, a imscrúdú, a ionchúiseamh agus a thabhairt chun breithiúnais i gcomhréir leis an reachtaíocht is infheidhme.

Airteagal 3

Aisghabháil agus forfheidhmiú

1. Cinntí arna nglacadh ag an gCoimisiún Eorpach lena bhforchuirtear oibleagáid airgid ar dhaoine dlítheanacha nó nádúrtha seachas Stáit i ndáil le haon éileamh a eascraíonn as an gClár Fís Eorpach, beidh siad in-fhorfheidhmithe sa Tuirc. Beidh an t-ordú maidir lena fhorfheidhmiú i gceangal leis an gcinneadh, gan aon fhoirmiúlacht eile seachas fíorú ar bharántúlacht an chinnidh ag an údarás náisiúnta arna ainmniú chun na críche sin ag rialtas na Tuirce. Cuirfidh rialtas na Tuirce a údarás náisiúnta ainmnithe in iúl don Choimisiún agus do Chúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh. I gcomhréir le hAirteagal 4, beidh an Coimisiún Eorpach i dteideal fógra maidir le cinní in-fhorfheidhmithe den sórt sin a thabhairt go díreach do dhaoine a bhfuil cónaí orthu sa Tuirc agus d'eintitis dhlítheanacha atá bunaithe sa Tuirc. Déanfar an forfheidhmiú i gcomhréir le dlí agus rialacha nós imeachta na Tuirce.
2. I gcás breithiúnais agus orduithe ó Chúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh a thugtar i gcur i bhfeidhm clásail eadrána atá i gconradh nó i gcomhaontú i ndáil le cláir, gníomhaíochtaí, gníomhartha nó tionscadail an Aontais, beidh siad in-fhorfheidhmithe sa Tuirc ar an gcaoi chéanna le cinní ón gCoimisiún Eorpach dá dtagraítear i mír (1).
3. Beidh dlínse ag Cúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh chun athbhreithniú a dhéanamh ar dhlíthiúlacht an chinnidh ón gCoimisiún dá dtagraítear i mír 1 agus forfheidhmiú an chinnidh sin a chur ar fionraí. Beidh dlínse ag Cúirteanna na Tuirce, áfach, ar ghearáin á rá go bhfuil an forfheidhmiú á dhéanamh ar bhealach neamhrialtach.

*Airteagal 4***Cumarsáid agus malartú faisnéise**

Institiúidí agus comhlachtaí an Aontais Eorpaigh atá rannpháirteach i gcur chun feidhme an Chláir Fís Eorpach, nó i rialú an chláir sin, beidh siad i dteideal cumarsáid a dhéanamh go díreach, lena n-áirítear trí chórais malartaíthe leictreonaigh, le haon duine nádúrtha a bhfuil cónaí air sa Tuirc nó le haon eintiteas dlítheanach atá bunaithe inti agus a fhaigheann cistí ón Aontas, chomh maith le haon tríú páirtí atá rannpháirteach i gcur chun feidhme chistí an Aontais agus a bhfuil cónaí air sa Tuirc nó atá bunaithe inti. Féadfaidh na daoine, na heintitis agus na páirtithe sin an fhaisnéis agus an doiciméadacht ábhartha uile a chur go díreach faoi bhráid institiúidí agus comhlachtaí an Aontais Eorpaigh, ar faisnéis agus doiciméadacht iad a cheanglaítear orthu a chur isteach ar bhonn reachtaíocht an Aontais Eorpaigh is infheidhme maidir le clár an Aontais agus ar bhonn na gconarthaí nó na gcomhaontuithe arna dtabhairt i gcrích chun an clár sin a chur chun feidhme.

COMHAONTÚ**idir an tAontas Eorpach, de pháirt, agus Poblacht na hAirméine, den pháirt eile, maidir le rannpháirtíocht Phoblacht na hAirméine i gclár an Aontais, Fís Eorpach — an Clár Réime um Thaighde agus um Nuálaíocht**

An Coimisiún Eorpach (dá ngairtear “an Coimisiún” anseo feasta), thar ceann an Aontais Eorpaigh,

de pháirt,

agus

Rialtas Phoblacht na hAirméine (dá ngairtear “an Airméin” anseo feasta),

den pháirt eile,

dá ngairtear “na Páirtithe” anseo feasta,

DE BHRÍ go sonraítear sa Phrótacal a ghabhann leis an gComhaontú Comhpháirtíochta agus Comhair idir na Comhphobail Eorpacha agus a mBallstáit, de pháirt, agus Poblacht na hAirméine, den pháirt eile, maidir le Creat-Chomhaontú idir an tAontas Eorpach agus Poblacht na hAirméine maidir leis na prionsabail ghinearálta i dtaca le rannpháirtíocht na hAirméine i gclár an Aontais ⁽¹⁾, de bhí go sonraítear ann go ndéanfar na téarmaí agus na coinníollacha sonracha maidir le rannpháirtíocht na hAirméine i ngach clár sonrach, go háirithe an ranníocaíocht airgeadais is iníoctha agus na nósanna imeachta tuairiscithe agus meastóireachta, a chinneadh i Meabhrán Tuisceana ⁽²⁾ idir an Coimisiún Eorpach agus údarais inniúla na hAirméine ar bhonn na gcritéar arna mbunú leis na cláir lena mbaineann;

DE BHRÍ gur bunaíodh clár an Aontais Eorpaigh, Fís Eorpach — an Clár Réime um Thaighde agus um Nuálaíocht, le Rialachán (AE) 2021/695 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle ⁽³⁾ (dá ngairtear “an Clár Fís Eorpach” anseo feasta);

I bhFIANAISE iarrachtaí an Aontais Eorpaigh an fhreagairt a stiúradh trí dhul i gcomhar lena chomhpháirtithe idirnáisiúnta chun aghaidh a thabhairt ar dhúshláin dhomhanda i gcomhréir leis an bplean gníomhaíochta ar mhaithe le daoine, an pláinéad agus an rathúnas i gClár Oibre na Náisiún Aontaithe “I mbun athraithe: Clár Oibre 2030 don Fhorbairt Inbhuanaithe”, agus á admháil dóibh gur uirlisí fíor-riachtanacha iad an taighde agus an nuálaíocht agus gurb iad is mó a spreagann an fás inbhuanaithe a bheidh á threorú ag an nuálaíocht, an t-iomaíochas agus an tarraingteacht eacnamaíoch;

AG AITHINT DÓIBH na bprionsabal ginearálta mar a leagtar amach i Rialachán (AE) 2021/695;

AG ADMHÁIL DÓIBH chuspóirí an Limistéir Eorpaigh Taighde athnuaithe chun limistéar coiteann eolaíoch agus teicneolaíoch a fhorbairt, margadh aonair don taighde agus don nuálaíocht a chruthú, an comhar idir ollscoileanna agus malartú dea-chleachtas agus gairmeacha taighde tarraingteacha a chothú agus a éascú, soghluaisteacht trasteorann agus idirearnálach taighdeoirí a éascú, saorghluaiseacht eolais eolaíoch agus nuálaíochta eolaíche a chothú, an urraim don tsaoirse acadúil agus do shaoirse an taighde eolaíoch a chur chun cinn, tacú le hoideachas eolaíochta agus gníomhaíochtaí cumarsáide, agus iomaíochas agus tarraingteacht na ngeilleagar rannpháirteach a spreagadh, agus ag admháil dóibh gur príomh-chomhpháirtithe iad na tíortha comhlachaithe san iarracht sin;

AG CUR I dTÁBHACHT ról na gComhpháirtíochtaí Eorpacha a thugann aghaidh ar roinnt de na dúshláin is práinní atá san Eoraip trí thionscnaimh chomhbheartaithe taighde agus nuálaíochta lena rannchuidítear go mór le tosaíochtaí an Aontais Eorpaigh i réimse an taighde agus na nuálaíochta ina bhfuil gá le mais chriticiúil agus fíis fhadtéarmach agus tábhacht rannpháirtíocht na dtíortha comhlachaithe sna Comhpháirtíochtaí sin;

⁽¹⁾ IO L 174, 13.6.2014, lch. 3.

⁽²⁾ Is Meabhrán Tuisceana atá sa Chomhaontú seo a bhfuil na héifeachtaí dlíthiúla céanna aige agus atá ag Meabhrán Tuisceana a shonraítear faoin bPrótacal a ghabhann leis an gComhaontú Comhpháirtíochta agus Comhair idir na Comhphobail Eorpacha agus a mBallstáit, de pháirt, agus Poblacht na hAirméine, den pháirt eile, maidir le Creat-Chomhaontú idir an tAontas Eorpach agus Poblacht na hAirméine maidir leis na prionsabail ghinearálta i dtaca le rannpháirtíocht na hAirméine i gClár an Aontais.

⁽³⁾ Rialachán (AE) 2021/695 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 28 Aibreán 2021 lena mbunaítear Fís Eorpach – an Clár Réime um Thaighde agus um Nuálaíocht, lena leagtar síos na rialacha maidir le rannpháirtíocht agus leathadh agus lena n-aisghairtear Rialachán (AE) Uimh. 1290/2013 agus (AE) Uimh. 1291/2013 (IO L 170, 12.5.2021, lch. 1).

AG FÉACHAINT le coinníollacha comhthairbheacha a bhunú chun poist chuibhiúla a chruthú, éiceachórais nuálaíochta na bPáirtithe a neartú agus tacú leo trí chabhrú le fiontair nuálaíocht agus méadú a dhéanamh i margáí na bPáirtithe agus trí ghlacadh na nuálaíochta, mar aon le cur in úsáid agus inrochtaineacht na nuálaíochta, a éascú, lena n-áirítear gníomhaíochtaí fothaithe acmhainneachta;

AG AITHINT DÓIBH gur cheart go dtiocfadh sochair fhrithpháirteacha as rannpháirtíocht chómhálartach i gcláir thaighde agus nuálaíochta a chéile; agus á admháil dóibh go bhforchoimeádan na Páirtithe a gceart chun teorainn nó coinníoll a chur le rannpháirtíocht ina gcláir thaighde agus nuálaíochta; lena n-áirítear, go háirithe, i gcás gníomhaíochtaí a bhaineann lena sócmhainní straitéiseacha, leasanna, neamhspleáchas nó slándáil;

I bhFIANAISE spriocanna coiteanna, luachanna agus naisc láidre na bPáirtithe i réimse an taighde agus na nuálaíochta, arna mbunú san am a chuaigh thart tríd an gComhaontú Comhlachais maidir leis an gClár Fís 2020, agus ag aithint dóibh mian chomhchoiteann na bPáirtithe a gcaidreamh agus an comhar eatarthu a fhorbairt, a neartú, a spreagadh agus a shíneadh a thuilleadh ann,

TAR ÉIS COMHAONTÚ MAR A LEANAS:

Airteagal 1

Raon feidhme an chomhlachais

1. Glacfaidh an Airméin páirt mar thír chomhlachaithe i ngach cuid den Chlár Fís Eorpach — an Clár Réime um Thaighde agus um Nuálaíocht (an Clár Fís Eorpach), agus rannchuideoidh sí le gach cuid de, dá dtagraítear in Airteagal 4 de Rialachán (AE) 2021/695 agus a chuirtear chun feidhme trí bhíthin an chláir shonraigh arna bhunú le Cinneadh (AE) 2021/764 ⁽⁴⁾, sna leaganacha is cothroime le dáta díobh, agus trí bhíthin ranníocaíocht airgeadais leis an Institiúid Eorpach um Nuálaíocht agus Teicneolaíocht.
2. Beidh feidhm ag Rialachán (AE) 2021/819 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle ⁽⁵⁾, agus Cinneadh (AE) 2021/820 ⁽⁶⁾, sna leaganacha is cothroime le dáta díobh; beidh feidhm acu maidir le rannpháirtíocht eintitis dhlítheanacha na hAirméine i bPobail Eolais agus Nuálaíochta.

Airteagal 2

Téarmaí agus coinníollacha sonracha na rannpháirtíochta sa Chlár Fís Eorpach

1. Glacfaidh an Airméin páirt sa Chlár Fís Eorpach i gcomhréir leis na coinníollacha a leagtar síos sa Phrótocal a ghabhann leis an gComhaontú Comhpháirtíochta agus Comhair idir na Comhphobail Eorpacha agus a mBallstáit, de pháirt, agus Poblacht na hAirméine, den pháirt eile, maidir le Creat-Chomhaontú idir an tAontas Eorpach agus Poblacht na hAirméine maidir leis na prionsabail ghinearálta i dtaca le rannpháirtíocht na hAirméine i gcláir an Aontais agus faoi na téarmaí agus na coinníollacha a leagtar amach sa Chomhaontú seo, sna gníomhartha dlí dá dtagraítear in Airteagal 1 den Chomhaontú seo, agus in aon riail eile a bhaineann le cur chun feidhme an Chláir Fís Eorpach, sna leaganacha is cothroime le dáta díobh.
2. Mura bhforáiltear a mhalairt sna téarmaí agus sna coinníollacha dá dtagraítear i mír 1 den Airteagal seo, lena n-áirítear i gcur chun feidhme Airteagal 22(5) de Rialachán (AE) 2021/695, féadfaidh eintitis dhlítheanacha atá bunaithe san Airméin páirt a ghlacadh i ngníomhaíochtaí indéacha an Chláir Fís Eorpach faoi choinníollacha atá coibhéiseach leis na coinníollacha is infheidhme maidir le heintitis dhlítheanacha atá bunaithe san Aontas Eorpach, lena n-áirítear urraim do bhearta sriantacha an Aontais Eorpaigh ⁽⁷⁾.
3. Sula ndéanfar cinneadh maidir le cé acu atá nó nach bhfuil eintitis dhlítheanacha atá bunaithe san Airméin incháilithe chun páirt a ghlacadh i ngníomhaíocht a bhaineann le sócmhainní straitéiseacha, leasanna, neamhspleáchas nó slándáil an Aontais Eorpaigh faoi Airteagal 22(5) de Rialachán (AE) 2021/695, féadfaidh an Coimisiún faisnéis nó dearbhuithe sonracha a iarraidh, amhail:
 - a) faisnéis maidir le cé acu a deonaíodh nó a dheonófar rochtain chómhálartach d'eintitis dhlítheanacha atá bunaithe san Aontas Eorpach ar chláir na hAirméine atá ann cheana agus atá beartaithe, ar cláir iad atá coibhéiseach leis an ngníomhaíocht Fís Eorpach lena mbaineann;

⁽⁴⁾ Cinneadh (AE) 2021/764 ón gComhairle an 10 Bealtaine 2021 lena mbunaítear an Clár Sonrach lena gcuirtear chun feidhme Fís Eorpach — an Clár Réime um Thaighde agus um Nuálaíocht, agus lena n-aisghairtear Cinneadh 2013/743/AE (IO L 167 I, 12.5.2021, lch. 1.).

⁽⁵⁾ Rialachán (AE) 2021/819 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 20 Bealtaine 2021 maidir leis an Institiúid Eorpach um Nuálaíocht agus Teicneolaíocht (athmhúnlú) (IO L 189, 28.5.2021, lch. 61.).

⁽⁶⁾ Cinneadh (AE) 2021/820 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 20 Bealtaine 2021 maidir le Clár Oibre Straitéiseach um Nuálaíocht na hInstitiúide Eorpaí um Nuálaíocht agus Teicneolaíocht (EIT) 2021-2027: Borradh a chur faoi Thallann Nuálaíochta agus faoi Chumas Nuálaíochta na hEorpa agus lena n-aisghairtear Cinneadh Uimh. 1312/2013/AE (IO L 189, 28.5.2021, lch. 91.).

⁽⁷⁾ Glactar bearta sriantacha an Aontais Eorpaigh de bhun Airteagal 29 den Chonradh ar an Aontas Eorpach nó de bhun Airteagal 215 den Chonradh ar Fheidmiú an Aontais Eorpaigh.

- b) faisnéis maidir le cé acu atá nó nach bhfuil sásra náisiúnta um scagadh ar infheistíocht ag an Airméin agus dearbhuithe go ndéanfaidh údarais na hAirméine tuairisciú chuig an gCoimisiún agus go rachaidh siad i gcomhairle leis maidir le haon chás féideartha i gcás, agus sásra den chineál sin á chur i bhfeidhm, ina bhfaighidh siad eolas faoi infheistíocht eachtrach/táthcheangal atá beartaithe ag eintiteas atá bunaithe lasmuigh den Airméin, nó atá á rialú ó lasmuigh di, ar eintiteas dlítheanach de chuid na hAirméine, a fuair cistiú ó Fhís Eorpach i ngníomhaíochtaí a bhaineann le sócmhainní straitéiseacha, leasanna, neamhspleáchas nó slándáil an Aontais, ar choinníoll go soláthróidh an Coimisiún don Airméin liosta de na heintitis dhlítheanacha ábhartha atá bunaithe san Airméin tar éis shíniú na gcomhaontuithe deontais leis na heintitis sin; agus
- c) dearbhuithe nach mbeidh aon cheann de na torthaí, na teicneolaíochtaí, na seirbhísí nó na táirgí arna bhforbairt faoi na gníomhaíochtaí lena mbaineann ag eintitis atá bunaithe san Airméin faoi réir srianta ar a n-onnmhairiú chuig Ballstáit an Aontais Eorpaigh le linn na gníomhaíochta agus ar feadh 4 bliana tar éis dheireadh na gníomhaíochta. Roinnídh an Airméin liosta cothrom le dáta de na hábhair maidir le srianta náisiúnta ar onnmhairiú ar bhonn bliantúil, le linn na gníomhaíochta agus ar feadh 4 bliana tar éis dheireadh na gníomhaíochta.
4. Féadfaidh eintitis dhlítheanacha atá bunaithe san Airméin páirt a ghlacadh i ngníomhaíochtaí an Airmheáin Chomhpháirtigh Taighde (JRC), faoi théarmaí agus coinníollacha atá coibhéiseach leis na téarmaí agus na coinníollacha is infheidhme maidir le heintitis dhlítheanacha atá bunaithe san Aontas Eorpach ach amháin má tá gá le teorainneacha chun comhsheasmhacht a áirithiú le raon feidhme na rannpháirtíochta a eascraíonn as cur chun feidhme mhír 2 agus 3 den Airteagal seo.
5. I gcás ina gcuirfidh an tAontas Eorpach an Clár Fís Eorpach chun feidhme trí Airteagail 185 agus 187 den Chonradh ar Fheidhmiú an Aontais Eorpaigh a chur i bhfeidhm, féadfaidh an Airméin agus eintitis dhlítheanacha na hAirméine páirt a ghlacadh sna struchtúir dhlíthiúla a chruthaítear faoi na forálacha sin, i gcomhréir le gníomhartha dlí de chuid an Aontais Eorpaigh a ghlacadh nó a ghlacfar chun na struchtúir dhlíthiúla sin a bhunú.
6. Beidh sé de cheart ag ionadaithe na hAirméine páirt a ghlacadh mar bhreathnóirí sa choiste dá dtagraítear in Airteagal 14 de Chinneadh (AE) 2021/764, gan cearta vótála agus le haghaidh pointí a bhaineann leis an Airméin.
- Tiocfaidh na coistí seo le chéile gan ionadaithe na hAirméine a bheith i láthair tráth na vótála. Cuirfear an Airméin ar an eolas faoin toradh.
- An fhoirm a bheidh ar an rannpháirtíocht dá dtagraítear sa mhír seo, lena n-áirítear nósanna imeachta maidir le faisnéis agus doiciméadacht a fháil, beidh sí ar aon fhoirm leis an bhfoirm is infheidhme maidir le hionadaithe ó Bhallstáit an Aontais Eorpaigh.
7. Na cearta is infheidhme maidir le tíortha comhlachaithe, sin iad na cearta ionadaíochta agus rannpháirtíochta a bheidh ag an Airméin sa Choiste um an Limistéar Eorpach Taighde agus ina fhoghrúpaí.
8. Beidh sé de cheart ag ionadaithe na hAirméine páirt a ghlacadh mar bhreathnóirí ar Bhord Gobharnóirí JRC, gan cearta vótála a bheith acu. Faoi réir an choinníll sin, rialófar an rannpháirtíocht sin leis na rialacha agus na nósanna imeachta céanna is infheidhme maidir le hionadaithe Bhallstáit an Aontais Eorpaigh, lena n-áirítear cearta labhartha agus nósanna imeachta maidir le faisnéis agus doiciméadacht a fháil i ndáil le pointe a bhaineann leis an Airméin.
9. Féadfaidh an Airméin páirt a ghlacadh i gCuibhreannas don Bhonneagar Taighde Eorpach (ERIC) i gcomhréir le Rialachán (CE) Uimh. 723/2009 ón gComhairle ⁽⁸⁾, sa leagan is cothroime le dáta de, agus leis an ngníomh dlí lena mbunaítear ERIC.
10. Na costais taistil agus na speansais chothaithe a thabhoídh ionadaithe agus saineolaithe na hAirméine as bheith páirteach mar bhreathnóirí in obair an choiste dá dtagraítear in Airteagal 14 de Chinneadh (AE) 2021/764, nó i gcruinnithe eile a bhaineann le cur chun feidhme an Chláir Fís Eorpach, aisíocfaidh an tAontas Eorpach iad ar an mbonn céanna agus i gcomhréir leis na nósanna imeachta atá i bhfeidhm le haghaidh ionadaithe Bhallstáit an Aontais Eorpaigh.
11. Déanfaidh na Páirtithe gach iarracht, laistigh de chreat na bhforálacha atá ann cheana, chun saorghluaiseacht agus áit chónaithe na n-eolaithe a ghlacann páirt sna gníomhaíochtaí a chumhdaítear leis an gComhaontú seo a éascú agus chun gluaiseacht trasteorann earraí agus seirbhísí atá ceaptha lena n-úsáid i ngníomhaíochtaí den sórt sin a éascú.

⁽⁸⁾ Rialachán (CE) Uimh. 723/2009 ón gComhairle an 25 Meitheamh 2009 maidir le Creat dlíthiúil an Chomhphobail maidir le Cuibhreannas don Bhonneagar Taighde Eorpach (ERIC) (IO L 206, 8.8.2009, lch. 1.).

12. Déanfaidh an Airméin na bearta uile is gá, mar is iomchuí, chun a áirithiú go mbeidh earraí agus seirbhísí, a cheannófar san Airméin nó a allmhaireofar isteach san Airméin, arb earraí agus seirbhísí iad a mhaoinítear i bpáirt nó go hiomlán de bhun na gcomhaontuithe deontais agus/nó na gconarthaí a tugadh i gcrích chun na gníomhaíochtaí a bhaint amach i gcomhréir leis an gComhaontú seo, go mbeidh siad díolmhaithe ó dhleachtanna custaim, ó dhleachtanna allmhairiúcháin agus ó mhuirir fhioscacha eile, lena n-áirítear CBL, is infheidhme san Airméin.

Airteagal 3

Ranníocaíocht airgeadais

1. Rannpháirtíocht na hAirméine nó rannpháirtíocht eintitis dhlítheanacha na hAirméine sa Chlár Fís Eorpach, beidh sí faoi réir ranníocaíocht airgeadais ón Airméin leis an gClár agus leis na costais ghaolmhara bhainistíochta, chur i bhfeidhm agus oibriúcháin faoi bhuiséad ginearálta an Aontais Eorpaigh (dá ngairtear “buiséad an Aontais” anseo feasta).

2. Is éard a bheidh sa ranníocaíocht airgeadais suim na méideanna seo a leanas:

a) ranníocaíocht oibríochtúil; agus

b) táille rannpháirtíochta.

3. Beidh an ranníocaíocht airgeadais i bhfoirm íocaíochta bliantúla a dhéanfar in dhá thráthchuid, agus beidh sí le híoc i mí na Bealtaine agus i mí Iúil ar a dhéanaí.

4. Cumhdófar leis an ranníocaíocht oibríochtúil caiteachas oibríochtúil agus caiteachas tacaíochta an Chláir agus beidh sí sa bhreis, i gcás leithreasuithe faoi chomhair gealltanais agus leithreasuithe íocaíochta araon, ar na méideanna arna n-iontráil i mbuiséad an Aontais Eorpaigh arna ghlacadh go cinntitheach le haghaidh an Chláir Fís Eorpach, lena n-áirítear aon leithreasú a chomhfhreagraíonn do ghealltanais saortha a chuirtear ar fáil arís dá dtagraítear in Airteagal 15(3) de Rialachán (AE, Euratom) 2018/1046 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle ⁽⁹⁾, sa leagan is cothroime le dáta de (dá ngairtear “an Rialachán Airgeadais” anseo feasta), agus arna méadú le hioncam sannta seachtrach nach n-eascaíonn as ranníocaíochtaí airgeadais leis an gClár Fís Eorpach ó dheontóirí eile ⁽¹⁰⁾.

I gcás ioncam sannta seachtrach a leithdháiltear ar an gClár Fís Eorpach faoi Airteagal 3.1 de Rialachán (AE) 2020/2094 ón gComhairle lena mbunaítear Ionstraim Théarnaimh de chuid an Aontais Eorpaigh chun tacú leis an téarnamh i ndiaidh ghéarchéim COVID-19 ⁽¹¹⁾, comhfhreagróidh an méadú seo do na leithreasuithe bliantúla a léirítear sna doiciméid a ghabhann leis an Dréachtbuiséad maidir leis an gClár Fís Eorpach.

5. Beidh an ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh bunaithe ar threoir ranníoca arna sainiú mar an cóimheas idir Olltáirgeacht Intíre (OTI) na hAirméine ag praghsanna an mhargaidh agus OTI an Aontais Eorpaigh ag praghsanna an mhargaidh. Is iad seirbhísí tiomnaithe an Choimisiúin a chinneadh na OTInna ag praghsanna an mhargaidh a bheidh le cur i bhfeidhm bunaithe ar na sonraí staidrimh is déanaí atá ar fáil do ríomhanna buiséid sa bhliain roimh an mbliain ina mbeidh an íocaíocht bhliantúil le híoc. De mhaolú air sin, le haghaidh 2021, is ar OTI na bliana 2019 ag praghsanna an mhargaidh a bheidh an ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh bunaithe. Leagtar síos coigeartuithe ar an treoir ranníoca sin in Iarscríbhinn I.

6. Ríomhfar an ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh tríd an treoir ranníoca, arna coigeartú, a chur i bhfeidhm ar na leithreasuithe faoi chomhair gealltanais tosaigh arna n-iontráil i mbuiséad an Aontais Eorpaigh a ghlacfar go cinntitheach i leith na bliana is infheidhme chun an Clár Fís Eorpach a mhaoiniú, leithreasuithe a mhéadófar i gcomhréir le mír 4 den Airteagal seo.

7. Is 4 % den ranníocaíocht oibríochtúil bhliantúil tosaigh a bheidh sa táille rannpháirtíochta, táille a ríomhfar i gcomhréir le mír 5 agus 6 den Airteagal seo, agus déanfar í a chéimniú isteach mar a leagtar amach in Iarscríbhinn I. Ní bheidh an táille rannpháirtíochta faoi réir coigeartuithe ná ceartuithe cúlghabhálacha.

8. Féadfar an ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh le haghaidh bhliain N a choigeartú suas nó síos go cúlghabhálach i mbliain amháin nó níos mó blianta ina dhiaidh sin ar bhonn na ngealltanais buiséadach a dhéanfar maidir leis na leithreasuithe faoi chomhair gealltanais le haghaidh bhliain N sin, ranníocaíocht a mhéadófar i gcomhréir le mír 4 den Airteagal seo, agus ar bhonn chur chun feidhme a ngealltanais dlíthiúil agus a ngealltanais saortha. Leagtar amach na forálacha mionsonraithe maidir le cur chun feidhme an Airteagail seo in Iarscríbhinn I.

⁽⁹⁾ Rialachán (AE, Euratom) 2018/1046 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 18 Iúil 2018 maidir leis na rialacha airgeadais is infheidhme maidir le buiséad ginearálta an Aontais, lena leasaítear Rialachán (AE) Uimh. 1296/2013, (AE) Uimh. 1301/2013, (AE) Uimh. 1303/2013, (AE) Uimh. 1304/2013, (AE) Uimh. 1309/2013, (AE) Uimh. 1316/2013, (AE) Uimh. 223/2014, (AE) Uimh. 283/2014, agus Cinneadh Uimh. 541/2014/AE agus lena n-aisghairtear Rialachán (AE, Euratom) Uimh. 966/2012 (IO L 193, 30.7.2018, lch. 1).

⁽¹⁰⁾ Áirítear leis seo go háirithe na hacmhainní ó Ionstraim Théarnaimh an Aontais Eorpaigh arna bunú le Rialachán (AE) 2020/2094 ón gComhairle an 14 Nollaig 2020 lena mbunaítear Ionstraim Théarnaimh an Aontais Eorpaigh chun tacú leis an téarnamh i ndiaidh ghéarchéim COVID-19 (IO L 433 I, 22.12.2020, lch. 23.).

⁽¹¹⁾ IO L 433 I, 22.12.2020, lch. 23.

9. Soláthróidh an tAontas Eorpach don Airméin faisnéis i ndáil lena rannpháirtíocht airgeadais mar a áirítear san fhaisnéis bhuiséadach, chuntasaíochta, feidhmíochta agus mheastóireachta arna soláthar d'údarás bhuiséadacha agus d'údarás um urscaoileadh an Aontais Eorpaigh maidir leis an gClár Fis Eorpach. Soláthrófar an fhaisnéis sin agus aird chuí á tabhairt do rialacha rúndachta agus cosanta sonraí an Aontais Eorpaigh agus na hAirméine agus beidh sí gan dochar don fhaisnéis atá an Airméin i dteideal a fháil faoi Iarscríbhinn III.

10. Is in euro a dhéanfar ranníocaíochtaí uile na hAirméine nó na híocaíochtaí uile ón Aontas Eorpach agus is in euro a ríomhfar na méideanna a bheidh dlite nó le fáil.

Airteagal 4

Sásra ceartúcháin uathoibríoch

1. Beidh feidhm ag sásra ceartúcháin uathoibríoch ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh na hAirméine le haghaidh bhliain N, a choigeartófar i gcomhréir le hAirteagal 3(8), agus déanfar é a ríomh i mbliain N+2. Beidh sé bunaithe ar fheidhmíocht na hAirméine agus ar fheidhmíocht eintitis dhlítheanacha na hAirméine sna codanna sin den Chlár Fis Eorpach a chuirtear chun feidhme trí dheontais iomaíocha a mhaoinítear le leithreasuithe faoi chomhair gealltanais na bliana N, a mhéadófar i gcomhréir le hAirteagal 3(4).

Déanfar méid an cheartúcháin uathoibríoch a ríomh bunaithe ar an difríocht idir:

- a) méideanna tosaigh na ngealltanais dlíthiúil le haghaidh deontais iomaíocha a dhéanfar iarbhrí leis an Airméin nó le heintitis dhlítheanacha na hAirméine a mhaoiníofar le leithreasuithe faoi chomhair gealltanais na bliana N, leithreasuithe a mhéadófar i gcomhréir le hAirteagal 3(4); agus
- b) an ranníocaíocht oibríochtúil chomhfhreagrach do bhliain N a íocfaidh an Airméin de réir a choigeartófar de bhun Airteagal 3(8), cé is moite de chostais neamh-idirghabhálacha arna maoiniú le leithreasuithe faoi chomhair gealltanais ó bhliain N, leithreasuithe a mhéadófar i gcomhréir le hAirteagal 3(4).

2. I gcás inar mó an méid dá dtagraítear i mír 1, cibé acu atá an méid sin dearfach nó diúltach, ná 8 % den ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh chomhfhreagrach arna coigeartú de bhun Airteagal 3(8), ceartófar ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh na hAirméine le haghaidh bhliain N. Is é an méid a sháraíonn an tairseach 8 % sin an méid a bheidh dlite nó le fáil ag an Airméin mar ranníocaíocht bhreise nó mar laghdú ar ranníocaíocht na hAirméine faoin sásra ceartúcháin uathoibríoch, ní chuirfear an méid faoin tairseach 8 % sin san áireamh agus an ranníocaíocht bhreise atá dlite nó le cúiteamh á ríomh.

3. Leagtar síos rialacha mionsonraithe maidir leis an sásra ceartúcháin uathoibríoch in Iarscríbhinn I.

Airteagal 5

Cómhalartacht

1. Féadfaidh eintitis dhlítheanacha atá bunaithe san Aontas Eorpach páirt a ghlacadh i gclár na hAirméine atá coibhéiseach leis an gClár Fis Eorpach, i gcomhréir le reachtaíocht na hAirméine.
2. Soláthraítear liosta neamh-uileghabhálach de chlár choibhéiseacha na hAirméine in Iarscríbhinn II.
3. Beidh cistiú ó eintitis dhlítheanacha na hAirméine atá bunaithe san Aontas Eorpach faoi réir reachtaíocht na hAirméine lena rialaítear oibriú na gclár taighde agus nuálaíochta. I gcás nach soláthrófar cistiú, féadfaidh eintitis dhlítheanacha atá bunaithe san Aontas páirt a ghlacadh trí bhíthin a gcuid acmhainní féin.

Airteagal 6

An Eolaíocht Oscailte

Déanfaidh na Páirtithe cleachtais eolaíochta oscailte a chur chun cinn agus a spreagadh go frithpháirteach ina gcuid clár i gcomhréir le rialacha an Chlár Fis Eorpach agus le reachtaíocht na hAirméine.

Airteagal 7

Faireachán, Meastóireacht agus Tuairisciú

1. Gan dochar de fhreagrachtaí an Choimisiúin, na hOifige Eorpaí Frith-Chalaoise (OLAF) agus Chúirt Iniúchóirí an Aontais Eorpaigh i ndáil le faireachán agus meastóireacht a dhéanamh ar an gClár Fis Eorpach, déanfar faireachán leanúnach ar rannpháirtíocht na hAirméine sa Chlár sin ar bhonn comhpháirtíochta lena mbeidh baint ag an gCoimisiún agus ag an Airméin.

2. Leagtar síos in Iarscríbhinn III na rialacha maidir leis an mbainistíocht fhóna airgeadais, lena n-áirítear bearta rialaithe airgeadais, na bearta téarnaimh agus na bearta frithchalaoise eile i ndáil le cistiú ón Aontas Eorpach faoin gComhaontú seo.

Airteagal 8

Comhchoiste idir an tAontas Eorpach agus an Airméin um Thaighde agus um Nuálaíocht

1. Bunaítear leis seo an Comhchoiste idir an tAontas Eorpach agus an Airméin um Thaighde agus um Nuálaíocht (dá ngairtear “an Comhchoiste idir an tAontas Eorpach agus an Airméin” anseo feasta). Áireofar an méid seo a leanas i gcúraimí an Chomhchoiste idir an tAontas Eorpach agus an Airméin:
 - a) measúnú, meastóireacht agus athbhreithniú a dhéanamh ar chur chun feidhme an Chomhaontaithe seo, go háirithe:
 - (i) rannpháirtíocht agus feidhmíocht eintitis dhlítheanacha na hAirméine sa Chlár Fís Eorpach;
 - (ii) leibhéal oscailteachta (frithpháirtí) na n-eintiteas dlítheanach atá bunaithe i ngach Páirtí páirt a ghlacadh i gcláir, i mbearta, i dtionscadail agus i ngníomhartha an Pháirtí eile, nó i gcodanna díobh;
 - (iii) cur chun feidhme an tsásra ranníocaíochta airgeadais agus an tsásra ceartúcháin uathoibríoch i gcomhréir le hAirteagal 3 agus 4;
 - (iv) malartú faisnéise agus scrúdú a dhéanamh ar aon cheist a d’fhéadfadh a bheith ann maidir le saothrú torthaí, lena n-áirítear cearta maoinne intleachtúla;
 - b) plé a dhéanamh, arna iarraidh sin do cheachtar Páirtí, ar shrianta arna gcur i bhfeidhm nó atá beartaithe ag na Páirtithe ar an rochtain ar a gcláir thaighde agus nuálaíochta féin, lena n-áirítear go háirithe i gcás gníomhaíochtaí a bhaineann lena sócmhainní straitéiseacha, leasanna, neamhspleáchas nó slándáil;
 - c) scrúdú a dhéanamh ar an gcaoi ar féidir comhar a fheabhsú agus a fhorbairt;
 - d) plé comhpháirteach a dhéanamh ar threoshuíomhanna agus ar thosaíochtaí na mbeartas a bheidh ann amach anseo a bhaineann leis an taighde agus an nuálaíocht agus le pleanáil taighde leasa choitinn; agus
 - e) malartú faisnéise, *inter alia*, maidir le reachtaíocht nua, cinntí nua nó cláir thaighde agus nuálaíochta náisiúnta nua atá ábhartha maidir le cur chun feidhme an Chomhaontaithe seo.
2. Déanfaidh an Comhchoiste idir an tAontas Eorpach agus an Airméin, ar a mbeidh ionadaithe an Aontais Eorpaigh agus na hAirméine, a Rialacha Nós Imeachta a ghlacadh.
3. Féadfaidh an Comhchoiste idir an tAontas Eorpach agus an Airméin a chinneadh aon mheitheal/aon chomhlacht comhairleach a bhunú ar bhonn ad hoc ar leibhéal na saineolaithe a bheidh in ann cúnamh a thabhairt an Comhaontú seo a chur chun feidhme.
4. Tiocfaidh an Comhchoiste idir an tAontas Eorpach agus an Airméin le chéile uair amháin sa bhliain ar a laghad, agus, i gcás ina n-éileofar sin le himthosca speisialta, arna iarraidh sin d’aon Pháirtí. Déanfaidh an tAontas Eorpach agus Údarás Náisiúnta na hAirméine na cruinnithe a eagrú agus a óstáil ar bhonn idirmhalartach.
5. Oibreoidh an Comhchoiste idir an tAontas Eorpach agus an Airméin ar bhonn leanúnach trí fhaisnéis ábhartha a mhalartú trí bhíthin aon mhodh cumarsáide; go háirithe a mhéid a bhaineann le rannpháirtíocht/feidhmíocht eintitis dhlítheanacha na hAirméine. Féadfaidh an Comhchoiste idir an tAontas Eorpach agus an Airméin, go háirithe, a chuid cúraimí a dhéanamh i scríbhinn aon uair is gá.

Airteagal 9

Forálacha críochnaitheacha

1. Tiocfaidh an Comhaontú seo i bhfeidhm ar an dáta a thabharfaidh an dá Pháirtí fógra dá chéile gur cuireadh i gcrích a nósanna imeachta inmheánacha is gá chun na críche sin.
 2. Beidh feidhm ag an gComhaontú seo ón 1 Eanáir 2021. Fanfaidh sé i bhfeidhm chomh fada agus is gá chun go dtabharfar i gcrích na tionscadail, na gníomhartha agus na gníomhaíochtaí uile, nó codanna díobh, a mhaoineofar ón gClár Eorpach Fís, na gníomhartha uile is gá chun leasanna airgeadais an Aontais Eorpaigh a chosaint agus na hoibleagáidí airgeadais uile a eascraíonn as cur chun feidhme an Comhaontaithe seo idir na Páirtithe.
 3. Féadfaidh an tAontas Eorpach cur i bhfeidhm an Chomhaontaithe seo a chur ar fionraí i gcás neamhíocaíocht pháirteach nó neamhíocaíocht iomlán na ranníocaíochta airgeadais atá dlite ag an Airméin faoin gComhaontú seo.
- I gcás neamhíocaíocht a d’fhéadfadh cur chun feidhme agus bainistiú an Chláir Fís Eorpach a chur i mbaol go mór, seolfaidh an Coimisiún litir mheabhrúcháin fhoirmiúil. I gcás nach ndéanfar aon íocaíocht laistigh de 20 lá oibre tar éis na litreach meabhrúcháin foirmiúla, tabharfaidh an Coimisiún fógra don Airméin maidir le cur ar fionraí chur i bhfeidhm an Chomhaontaithe seo trí litir fógra fhoirmiúil, fionraí a thiocfaidh i bhfeidhm 15 lá tar éis don Airméin an fógra sin a fháil.

I gcás ina gcuirfear cur i bhfeidhm an Comhaontaithe seo ar fionraí, ní bheidh eintitis dhlítheanacha atá bunaithe san Airméin incháilithe páirt a ghlacadh i nósanna imeachta dámhachtana nach bhfuil tugtha i gcrích go fóill nuair a chuirfear an fhionraí i bhfeidhm. Measfar nós imeachta dámhachtana a bheith tugtha i gcrích nuair a ghlacfar gealltanais dhlíthiúla de lámh mar thoradh ar an nós imeachta sin.

Leis an bhfionraí, ní dhéanfar difear do na gealltanais dhlíthiúla arna ndéanamh de lámh leis na heintitis dhlítheanacha atá bunaithe san Airméin sular tháinig an fhionraí i bhfeidhm. Leanfaidh an Comhaontú seo d'fheidhm a bheith aige maidir le gealltanais dhlíthiúla den sórt sin.

Tabharfaidh an tAontas Eorpach fógra láithreach don Airméin a luaithe a gheobhaidh an tAontas Eorpach méid iomlán na ranníocaíochta airgeadais atá dlite. Cuirfear deireadh leis an bhfionraí le héifeacht láithreach ar an bhfógra sin a thabhairt.

Ón dáta a chuirfear deireadh leis an bhfionraí, beidh eintitis dhlítheanacha na hAirméine incháilithe arís le haghaidh nósanna imeachta dámhachtana a sheolfar tar éis an dáta sin agus le haghaidh nósanna imeachta dámhachtana a seoladh roimh an dáta sin, ar nósanna imeachta dámhachtana iad nach bhfuil na sprioc-amanna chun iarratais a chur isteach dulta in éag.

4. Féadfaidh ceachtar Páirtí an Comhaontú seo a fhoirceannadh tráth ar bith trí fhógra i scríbhinn a thabhairt go bhfuil sé beartaithe é a fhoirceannadh. Tiocfaidh an foirceannadh i bhfeidhm trí mhí féilire tar éis an dáta a gheobhaidh an seolaí an fógra i scríbhinn. Is éard a bheidh sa dáta foirceanta chun críocha an Chomhaontaithe seo, an dáta a thiocfaidh an foirceannadh i bhfeidhm.

5. I gcás ina ndéanfar an Comhaontú seo a fhoirceannadh i gcomhréir le mír 4 den Airteagal seo, comhaontaíonn na Páirtithe an méid seo a leanas:

- (a) leanfar le tionscadail, gníomhartha agus gníomhaíochtaí, nó codanna díobh, a ndearnadh gealltanais dhlíthiúla a ghlacadh de lámh ina leith tar éis theacht i bhfeidhm an Chomhaontaithe seo, agus sula ndéanfar an Comhaontú seo a fhoirceannadh, leanfar leo go dtí go dtabharfar i gcrích iad faoi na coinníollacha a leagtar síos sa Chomhaontú seo;
- (b) íocfar ina hiomláine i gcomhréir le hAirteagal 3 ranníocaíocht airgeadais bhliantúil bhliain N, ar lena linn a dhéanfar an Comhaontú seo a fhoirceannadh. Déanfar ranníocaíocht oibríochtúil bhliain N a choigeartú i gcomhréir le hAirteagal 3(8) agus a cheartú i gcomhréir le hAirteagal 4 den Chomhaontú seo. Ní dhéanfar an táille rannpháirtíochta a íocfar le haghaidh bhliain N a choigeartú ná a cheartú, agus
- (c) tar éis na bliana ar lena linn a dhéanfar an Comhaontú seo a fhoirceannadh, déanfar na ranníocaíochtaí oibríochtúla tosaigh, a íocadh le haghaidh na mblianta ar lena linn a bhí feidhm ag an gComhaontú seo, a choigeartú i gcomhréir le hAirteagal 3(8) agus ceartófar go huathoibríoch iad i gcomhréir le hAirteagal 4 den Chomhaontú seo.

Socróidh na Páirtithe de chomhthoil aon iarmhairt eile a ghabhann le foirceannadh an Chomhaontaithe seo.

6. Ní fhéadfar an Comhaontú seo a leasú ach amháin i scríbhinn de chomhthoil na bPáirtithe. Leanfaidh teacht i bhfeidhm na leasuithe an nós imeachta céanna is infheidhme maidir le teacht i bhfeidhm an Chomhaontaithe seo.

7. Cuid dhílis den Chomhaontú seo a bheidh sna hlarscríbhinní a ghabhann leis.

Dréachtófar an Comhaontú seo i ndúblach i mBéarla agus san Airméinis, agus comhúdarás ag gach téacs. I gcás ina mbeidh éagsúlacht sa léirmhíniú, is ag an téacs Béarla a bheidh an forlámhas.

Arna dhéanamh sa Bhruiséil, an 12^ú lá de mhí na Samhna sa bhliain 2021 in dhá chóip bhunaidh, san Airméinis agus i mBéarla.

*Thar ceann an Choimisiúin, thar ceann an
Aontais Eorpaigh,
Signe RATSO
An Nuáil Oscailte agus an Príomh-Idirbheartaí
Leas-Ard-Stiúrthóir
le haghaidh an Chomhlachais Fís Eorpach
Ard-Stiúrthóireacht an Taighde agus na
Nuálaíochta*

*Thar ceann Phoblacht na hAirméine,
Anna AGHADJANIAN
Ambasadóir Urghnách agus Lánchumhachtach
Phoblacht na hAirméine chuig Ríocht na
Beilge, Ceann Mhísean Phoblacht na
hAirméine chuig an Aontas Eorpach*

IARSCRÍBHINN I

Rialacha lena rialáítear ranníocaíocht airgeadais na hAirméine leis an gClár Fís Eorpach (2021-2027)**I. Ranníocaíocht airgeadais na hairméine a ríomh**

1. Déanfar ranníocaíocht airgeadais na hAirméine leis an gClár Fís Eorpach a bhunú ar bhonn bliantúil i gcomhréir leis an méid a bheidh ar fáil gach bliain i mbuiséad an Aontais le haghaidh leithreasuithe faoi chomhair gealltanais is gá chun an Clár Fís Eorpach a bhainistiú, a chur i bhfeidhm agus a oibriú, agus beidh an ranníocaíocht sin sa bhreis ar an méid sin, méid a mhéadófar i gcomhréir le hAirteagal 3(4) den Chomhaontú seo.

2. An táille rannpháirtíochta dá dtagraítear in Airteagal 3(7) den Chomhaontú seo, déanfar í a chéimniú isteach mar a leanas:

— 2021: 0,5 %;

— 2022: 1 %;

— 2023: 1,5 %;

— 2024: 2 %;

— 2025: 2,5 %;

— 2026: 3 %;

— 2027: 4 %.

3. I gcomhréir le hAirteagal 3(5) den Chomhaontú seo, déanfar an ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh atá le híoc ag an Airméin maidir lena rannpháirtíocht sa Chlár Fís Eorpach a ríomh le haghaidh na mblianta airgeadais faoi seach trí choigeartú a chur i bhfeidhm ar an treoir ranníoca.

Is éard a bheidh sa choigeartú ar an treoir ranníoca:

$$\text{An Treoir Ranníocha arna Coigeartú} = \text{An Treoir Ranníoca} \times \text{Comhéifeacht}$$

Is 0,05 a bheidh sa chomhéifeacht a úsáidfeadh sa ríomh thuasluaite chun an treoir ranníoca a choigeartú.

4. I gcomhréir le hAirteagal 3(8) den Chomhaontú seo, sa bhliain N+1 a dhéanfar an chéad choigeartú a bhaineann le cur chun feidhme an bhuiséid le haghaidh bhliain N nuair a choigeartófar ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh bhliain N suas nó síos de réir na difríochta idir:

a) ranníocaíocht choigeartaithe arna ríomh tríd an treoir ranníoca a choigeartófar le haghaidh bhliain N a chur i bhfeidhm maidir le suim:

i. mhéid na ngealltanais buiséadach a rinneadh maidir le leithreasuithe faoi chomhair gealltanais a údaráidh le haghaidh bhliain N faoi bhuiséad an Aontais Eorpaigh ar vótáladh ina fhabhar agus maidir le leithreasuithe faoi chomhair gealltanais a chomhfhreagraíonn do ghealltanais saortha a chuirtear ar fáil arís; agus

ii. aon leithreasú faoi chomhair gealltanais atá bunaithe ar ioncam sannta seachtrach nach dtagann as ranníocaíochtaí airgeadais leis an gClár Fís Eorpach ó dheontóirí eile agus a bhí ar fáil ag deireadh bhliain N ⁽¹⁾. I gcás ioncam sannta seachtrach a shanntar d'Fhís Eorpach faoi Airteagal 3(1) de Rialachán (AE) 2020/2094 ón gComhairle lena mbunaítear Ionstraim Théarnaimh de chuid an Aontais Eorpaigh chun tacú leis an téarnamh i ndiaidh ghéarchéim COVID-19 ⁽²⁾, úsáidfeadh na méideanna táscaha ilbhliantúla i gclársceidealú CAI chun an ranníocaíocht choigeartaithe a ríomh.

⁽¹⁾ Áirítear leis seo go háirithe na hacmhainní ó Ionstraim Théarnaimh an Aontais Eorpaigh arna bunú le Rialachán (AE) 2020/2094 ón gComhairle an 14 Nollaig 2020 lena mbunaítear Ionstraim Théarnaimh an Aontais Eorpaigh chun tacú leis an téarnamh i ndiaidh ghéarchéim COVID-19 (IO L 433 I, 22.12.2020, lch. 23.).

⁽²⁾ IO L 433 I, 22.12.2020, lch. 23.

b) agus ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh bhliain N.

Ag tosú i mbliain N+2, agus gach bliain ina dhiaidh sin, go dtí go mbeidh na gealltanais bhuiséadacha uile a mhaoineáir faoi leithreasaithe faoi chomhair gealltanais a thionscnaítear ó bhliain N, arna méadú i gcomhréir le hAirteagal 3(4) den Chomhaontú seo, íoctha nó saortha, agus 3 bliana ar a dhéanaí tar éis dheireadh an Chláir Fís Eorpach, ríomhfaidh an tAontas coigeartú ar ranníocaíocht oibríochtúil bhliain N trí ranníocaíocht oibríochtúil na hAirméine a laghdú faoin méid a fuarthas tríd an treoir ranníoca, arna coigeartú le haghaidh bhliain N, a chur i bhfeidhm maidir leis na gealltanais saortha a rinneadh gach bliain maidir le gealltanais bhliain N a mhaoineáir faoi bhuiséad an Aontais nó ó ghealltanais saortha a chuirtear ar fáil arís.

I gcás ina gcuirfead ar ceal na méideanna a eascraíonn as ioncam sannta seachtrach bhliain N (chun leithreasuithe faoi chomhair gealltanais, agus, i gcás méideanna faoi Rialachán (AE) 2020/2094 ón gComhairle, na méideanna táscaha ilbhliantúla i gclársceidealú CAI, a áireamh) nach dtagann as ranníocaíochtaí airgeadais leis an gClár Fís Eorpach ó dheontóirí eile, déanfar ranníocaíocht oibríochtúil na hAirméine a laghdú faoin méid a fuarthas tríd an treoir ranníoca, arna coigeartú le haghaidh bhliain N, a chur i bhfeidhm maidir leis an méid a cuireadh ar ceal.

II. Ranníocaíocht oibríochtúil na hairméine a cheartú go huathoibríoch

1. Chun an ceartúchán uathoibríoch dá dtagraítear in Airteagal 4 den Chomhaontú seo a ríomh, beidh feidhm ag na módúlachtaí seo a leanas:

- a) ciallaíonn “deontais iomaíocha” deontais a dhámhtar trí ghlaonna ar thograí inar féidir na tairbhíthe deiridh a shainaitheint tráth a ríomhtar an ceartúchán uathoibríoch. Eisiatar tacaíocht airgeadais do thrú páirtithe mar a shainmhínítear in Airteagal 204 den Rialachán Airgeadais;
- b) i gcás ina síneofar gealltanais dlíthiúil le cuibhreas, is iad na méideanna carnacha a leithdháiltear ar thairbhíthe is eintitis de chuid na hAirméine na méideanna a úsáidfead chun méideanna tosaigh an ghealltanais dhlíthiúil a bhunú i gcomhréir le miondealú táscah buiséid an chomhaontaithe deontais;
- c) bunófar méideanna uile na ngealltanais dlíthiúil a chomhfhreagraíonn do dheontais iomaíocha trí úsáid a bhaint as córas leictreonach an Choimisiúin Eorpach, e-Corda, agus asbhainfead iad ar an dara Céadaoin i mí Feabhra na bliana N+2;
- d) ciallaíonn “costais neamh-idirghabhálacha” costais an Chláir seachas deontais iomaíocha, lena n-áirítear caiteachas tacaíochta, riarachán clárshonrach, gníomhaíochtaí eile ⁽³⁾;
- e) measfar gur costais neamh-idirghabhálacha iad na méideanna a leithdháiltear ar eagraíochtaí idirnáisiúnta mar eintitis dhlítheanacha arb iad an tairbhí deiridh ⁽⁴⁾ iad.

2. Cuirfead an sásra i bhfeidhm mar a leanas:

- a) Ceartúcháin uathoibríocha le haghaidh bhliain N i ndáil le forghníomhú leithreasuithe faoi chomhair gealltanais i leith bhliain N, arna méadú i gcomhréir le hAirteagal 3(4) den Chomhaontú seo, cuirfead i bhfeidhm iad bunaithe ar shonraí bhliain N agus ar shonraí bhliain N+1 ó e-Corda dá dtagraítear i bpointe (c) de mhír (1) de phointe (II) den Iarscríbhinn seo i mbliain N+2 tar éis aon choigeartú i gcomhréir le hAirteagal 3(8) den Chomhaontú seo a chur i bhfeidhm maidir le ranníocaíocht na hAirméine leis an gClár Fís Eorpach. Is é an méid a bhreithneofar méid na ndeontas iomaíoch a bhfuil sonraí ar fáil ina leith, tráth a ríomhtar an ceartúchán.
- b) Ag tosú i mbliain N+2 agus suas go dtí 2029, déanfar méid an cheartúcháin uathoibríoch a ríomh le haghaidh bhliain N tríd an difríocht idir na nithe seo a leanas a ghlacadh:
 - i. méid iomlán na ndeontas iomaíoch arna gcionroinnt ar an Airméin nó ar eintitis dhlítheanacha na hAirméine mar ghealltanais arna ndéanamh maidir le leithreasuithe buiséid le haghaidh bhliain N; agus

⁽³⁾ I measc na ngníomhaíochtaí eile, go háirithe, tá soláthar, duaiseanna, ionstraimí airgeadais, gníomhaíochtaí díreacha an Airmheáin Chomhpháirtigh Taighde, Síntiúis (an Eagraíocht um Chomhar agus Forbairt Eacnamaíochta, Eureka, an Chomhpháirtíocht Idirnáisiúnta um Chomhar in Éifeachtúlacht Fuinnimh, an Ghníomhaireacht Idirnáisiúnta Fuinnimh, ...), saíneolaithe (meastóirí, faireachán ar thionscadail) etc.

⁽⁴⁾ Ní mheasfar gur costais neamh-idirghabhálacha iad eagraíochtaí idirnáisiúnta ach amháin más tairbhíthe deiridh iad. Ní bheidh feidhm aige sin i gcás inar comhordaitheoir ar thionscadal í an eagraíocht idirnáisiúnta (agus cistí á ndáileadh ar chomhordaitheoirí eile).

ii. méid ranníocaíocht oibríochtúil choigeartaithe na hAirméine le haghaidh bhliain N arna iolrú faoin gcóimheas idir:

A. méid na ndeontas iomaíoch arna dtabhairt ar leithreasuithe faoi chomhair gealltanais do bhliain N, arna méadú i gcomhréir le hAirteagal 3(4) den Chomhaontú seo; agus

B. iomlán na leithreasuithe buiséadacha údaraithe faoi chomhair gealltanais le haghaidh bhliain N, lena n-áirítear costais neamh-idirghabhálacha.

III. Íocaíocht ranníocaíocht airgeadais na hAirméine, íocaíocht na coigeartuithe a rinneadh ar ranníocaíocht oibríochtúil na hAirméine, agus íocaíocht an cheartúcháin uathoibríoch is infheidhme maidir le ranníocaíocht oibríochtúil na hAirméine

1. Cuirfidh an Coimisiún an fhaisnéis seo a leanas in iúl don Airméin a luaithe is féidir agus tráth nach déanaí ná tráth eisiúna an chéad ghlaio ar chistí na bliana airgeadais:

a. na méideanna i leithreasuithe faoi chomhair gealltanais i mbuiséad an Aontais arna nglacadh go críochnaitheach le haghaidh na bliana i gceist do na línte buiséid lena gcumhdaítear rannpháirtíocht na hAirméine sa Chlár Fís Eorpach, méideanna a mhéadófar, más ábhartha, i gcomhréir le hAirteagal 3(4) den Chomhaontú seo;

b. méid na táille rannpháirtíochta dá dtagraítear in Airteagal 3(7) den Chomhaontú seo;

c. ó bhliain N+1 de chur chun feidhme an Chláir Fís Eorpach, cur chun feidhme leithreasuithe faoi chomhair gealltanais a chomhfhreagraíonn do bhliain bhuiséadach N, leithreasuithe a mhéadófar i gcomhréir le hAirteagal 3(4) den Chomhaontú seo, agus leibhéal na gealltanais saortha;

d. maidir leis an gcuid den Chlár Fís Eorpach ina bhfuil gá leis an bhfaisnéis sin chun an ceartúchán uathoibríoch, leibhéal na ngealltanais a tugadh i bhfabhar eintitis dhlítheanacha na hAirméine arna miondealú de réir bhliain chomhfhreagrach na leithreasuithe buiséadacha agus leibhéal iomlán gaolmhar na ngealltanais a ríomh.

Ar bhonn a Dhréachtbhuiséid, soláthróidh an Coimisiún meastachán ar fhaisnéis le haghaidh na bliana dár gcionn faoi phointí (a) agus (b) a luaithe is féidir, agus, faoin 1 Meán Fómhair den bhliain airgeadais ar a dhéanaí.

2. I mí Aibreáin agus i mí an Mheithimh gach bliain airgeadais ar a dhéanaí, eiseoidh an Coimisiún glao ar chistí chuig an Airméin a chomhfhreagraíonn dá ranníocaíocht faoin gComhaontú seo.

Le gach glao ar chistí, déanfar foráil maidir le híocaíocht sé dhódhéagú de ranníocaíocht na hAirméine tráth nach déanaí ná 30 lá tar éis eisiúint an ghlaio ar chistí.

I gcás na chéad bhliana de chur chun feidhme an Chomhaontaithe seo, eiseoidh an Coimisiún aon ghlaio amháin ar chistí laistigh de 60 lá ó shíniú an Chomhaontaithe seo.

3. Gach bliain ó 2023 amach, léireofar sna glaonna ar chiste méid an cheartúcháin uathoibríoch is infheidhme maidir leis an ranníocaíocht oibríochtúil a íocfar le haghaidh bhliain N-2.

Féadfar a áireamh freisin sa ghlaio ar chistí a eiseofar i mí Aibreáin ar a dhéanaí, coigeartuithe ar an ranníocaíocht airgeadais a íocfaidh an Airméin as cur chun feidhme, bainistiú agus oibriú an Chláir nó na gClár Réime um Thaighde agus um Nuálaíocht a bhí ann roimhe ar ghlac an Airméin páirt iontu.

I gcás gach ceann de na blianta airgeadais 2028, 2029 agus 2030, an méid a eascraíonn as an gceartúchán uathoibríoch a chur i bhfeidhm maidir leis na ranníocaíochtaí oibríochtúla a íocfaidh an Airméin sa bhliain 2026 agus sa bhliain 2027, nó an méid a eascraíonn as na coigeartuithe a dhéanfar i gcomhréir le hAirteagal 3(8) den Chomhaontú seo, beidh sé dlite don Airméin nó dlite uathí.

4. Íocfaidh an Airméin a ranníocaíocht airgeadais faoin gComhaontú seo i gcomhréir le pointe (III) den Iarscríbhinn seo. In éagmais íocaíocht na hAirméine faoin dáta dlite, seolfaidh an Coimisiún litir mheabhrúcháin fhoirmiúil.

Is é an toradh a bheidh ar aon mhoill ar íocaíocht na ranníocaíochta go n-íocfaidh an Airméin ús mainneachtana ar an méid atá gan íoc ón dáta dlite.

Is é an ráta úis ar mhéideanna is infhaighte nach n-íoctar ar an dáta dlite an ráta arna chur i bhfeidhm ag an mBanc Ceannais Eorpach ar a phríomhoibríochtaí athmhaoinithe, arna fhoilsiú i sraith C d'Iris Oifigiúil an Aontais Eorpaigh, a bheidh i bhfeidhm ar an gcéad lá féilire den mhí ina mbeidh an dáta dlite, agus é sin méadaithe faoi aon phointe céatadán go leith.

*IARSCRÍBHINN II***Liosta neamh-uileghabhálach de chlár choibhéiseacha na hAirméine**

Is mar chlár atá coibhéiseach leis an gClár Fís Eorpach san Airméin a mheasfar an liosta neamh-uileghabhálach seo a leanas:

— [...]

—

IARSCRÍBHINN III

Bainistíocht Fhóna Airgeadais

Leasanna airgeadais a chosaint agus a aisghabháil

*Airteagal 1***Athbhreithnithe agus iniúchtaí**

1. Beidh sé de cheart ag an Aontas Eorpach, i gcomhréir leis na gníomhartha is infheidhme ó cheann amháin nó níos mó d'institiúidí nó comhlachtaí an Aontais agus mar a fhoráiltear i gcomhaontuithe agus/nó i gconarthaí ábhartha, athbhreithnithe agus iniúchtaí teicniúla, eolaíocha, airgeadais, nó cineálacha eile athbhreithnithe agus iniúchtaí, a dhéanamh ar áitreabh aon duine nádúrtha a bhfuil cónaí air san Airméin nó ar áitreabh aon eintitis dhlítheanaigh atá bunaithe san Airméin agus a fhaigheann cistí ón Aontas Eorpach, chomh maith le haon tríú páirtí atá rannpháirteach i gcur chun feidhme chistí an Aontais atá ina chónaí nó bunaithe san Airméin. Féadfaidh gníomhairí institiúidí agus chomhlachtaí an Aontais Eorpaigh, go háirithe gníomhairí an Choimisiúin Eorpaigh agus Chúirt Iniúchóirí na hEorpa na hathbhreithnithe agus na hiniúchtaí sin a dhéanamh, nó féadfaidh daoine eile, ar thug an Coimisiún Eorpach sainordú dóibh, iad a dhéanamh.
2. Beidh rochtain iomchuí ag gníomhairí institiúidí agus chomhlachtaí an Aontais, go háirithe gníomhairí an Choimisiúin Eorpaigh agus Chúirt Iniúchóirí na hEorpa, agus na daoine eile ar thug an Coimisiún Eorpach sainordú dóibh, ar láithreáin, oibreacha agus doiciméid (idir leaganacha leictreonacha agus leaganacha páipéir) agus ar an bhfaisnéis uile is gá chun na hiniúchtaí sin a dhéanamh, lena n-áirítear an ceart chun cóip fhisiceach/leictreonach d'aon doiciméad nó d'ábhar aon mheáin sonraí, agus sleachta ó na doiciméid sin, atá ag an duine nádúrtha nó dlítheanach atá faoi iniúchadh nó ag an tríú páirtí atá faoi iniúchadh.
3. Ní chuirfidh an Airméin cosc ná aon bhac ar leith ar an gceart iontrála san Airméin ná ar rochtain ar áitreabh na ngníomhairí agus na ndaoine eile dá dtagraítear i mír 2 ar fhorais fheidhmiú a ndualgas dá dtagraítear san Airteagal seo.
4. Féadfar na hathbhreithnithe agus na hiniúchtaí a dhéanamh freisin, tar éis chur i bhfeidhm an Chomhaontaithe seo a chur ar fionraí, de bhun Airteagal 9(5) de, nó tar éis fhoirceannadh an Chomhaontaithe seo, ar bhonn na dtéarmaí a leagtar síos sna gníomhartha is infheidhme ó cheann amháin nó níos mó d'institiúidí nó comhlachtaí an Aontais agus dá bhforáiltear i gcomhaontuithe agus/nó i gconarthaí ábhartha i ndáil le haon ghealltanais dlíthiúil lena gcuirtear chun feidhme buiséad an Aontais Eorpaigh ar gealltanais é a bheidh déanta ag an Aontas Eorpach roimh an dáta óna ngabhfaidh éifeacht le fionraí chur i bhfeidhm an Chomhaontaithe seo de bhun Airteagal 9(5) ann nó le foirceannadh an Chomhaontaithe seo.

*Airteagal 2***An comhrac i gcoinne neamhrialtachtaí, calaoise agus cionta coiriúla eile a dhéanann difear do leasanna airgeadais an Aontais**

1. Údarófar don Choimisiún Eorpach agus don Oifig Eorpach Frith-Chalaoise (OLAF) imscrúduithe riaracháin a dhéanamh i gcríoch na hAirméine, lena n-áirítear seiceálacha agus cigireachtaí ar an láthair. Déanfar na himscrúduithe sin i gcomhréir leis na téarmaí agus na coinníollacha arna mbunú leis na gníomhartha is infheidhme ó cheann amháin nó níos mó d'institiúidí an Aontais.
2. Cuirfidh údarais inniúla na hAirméine an Coimisiún Eorpach nó OLAF ar an eolas laistigh de thréimhse réasúnach ama faoi aon fhíoras nó amhras atá tugtha faoi deara acu i ndáil le neamhrialtacht, calaois nó gníomhaíocht neamhdhleathach eile lena ndéantar difear do leasanna airgeadais an Aontais.
3. Féadfar seiceálacha agus cigireachtaí ar an láthair a dhéanamh ar áitreabh aon duine nádúrtha a bhfuil cónaí air san Airméin nó ar áitreabh aon eintitis dhlítheanaigh atá bunaithe san Airméin agus a fhaigheann cistí ón Aontas, chomh maith le haon tríú páirtí atá rannpháirteach i gcur chun feidhme chistí an Aontais atá ina chónaí nó bunaithe san Airméin.
4. Is é an Coimisiún Eorpach nó OLAF, i ndlúthchomhar le húdaráis inniúil na hAirméine arna ainmniú ag rialtas na hAirméine, a ullmhóidh agus a thabharfaidh i gcrích na seiceálacha agus na cigireachtaí. Tabharfar fógra, tréimhse réasúnach ama roimh ré, don údaráis ainmnithe faoi aidhm, cuspóir agus bunús dlí na seiceálacha agus na gcigireachtaí, ionas go mbeidh sé in ann cúnaimh a thabhairt. Chuige sin, féadfaidh oifigigh údarais inniúla na hAirméine páirt a ghlacadh sna seiceálacha agus sna cigireachtaí ar an láthair.
5. Arna iarraidh sin d'údarais na hAirméine, féadfar na seiceálacha agus na cigireachtaí ar an láthair a dhéanamh go comhpháirteach leis an gCoimisiún Eorpach nó le OLAF.

6. Beidh rochtain ag gníomhairí an Choimisiúin agus ag baill foirne OLAF ar an bhfaisnéis agus ar an doiciméadacht uile, lena n-áirítear sonraí ríomhaireachta, maidir leis na hoibríochtaí lena mbaineann, atá riachtanach chun na seiceálacha agus na cigireachtaí ar an láthair a dhéanamh mar is cuí. Féadfaidh siad, go háirithe, doiciméid ábhartha a chóipeáil.
7. I gcás ina gcuireann duine, eintiteas nó tríú páirtí eile i gcoinne seiceáil nó cigireacht ar an láthair, tabharfaidh údarás na hAirméine cúnaimh, ag gníomhú dóibh i gcomhréir le rialacha agus rialacháin náisiúnta, don Choimisiún Eorpach nó do OLAF, ionas gur féidir leo a ndualgas a chomhlíonadh maidir le seiceáil nó cigireacht ar an láthair a dhéanamh. Áireofar leis an gcúnaimh sin na bearta réamhchúraim iomchuí a dhéanamh faoin dlí náisiúnta, go háirithe chun fianaise a chosaint.
8. Cuirfidh an Coimisiún Eorpach nó OLAF údarás na hAirméine ar an eolas faoi thoradh na seiceálacha agus na gcigireachtaí sin. Tuairisceoidh an Coimisiún Eorpach nó OLAF, go háirithe, a luaithe is féidir d'údarás inniúil na hAirméine maidir le haon fhíoras nó aon amhras a bhaineann le neamhrialtacht atá tugtha faoi deara acu le linn na seiceála nó na cigireachta ar an láthair.
9. Gan dochar do chur i bhfeidhm dhlí coiriúil na hAirméine, féadfaidh an Coimisiún Eorpach bearta agus pionóis riaracháin a fhorchur ar dhaoine dlítheanacha nó ar dhaoine nádúrtha de chuid na hAirméine a ghlacann páirt i gcur chun feidhme cláir nó gníomhaíochta i gcomhréir le reachtaíocht an Aontais Eorpaigh.
10. Chun críocha chur chun feidhme cuí an Airteagail seo, déanfaidh an Coimisiún Eorpach nó OLAF agus údarás inniúla na hAirméine faisnéis a mhalartú go rialta agus, arna iarraidh sin do cheann de na páirtithe sa Chomhaontú seo, rachaidh siad i gcomhairle le chéile.
11. Chun comhar agus malartú faisnéise éifeachtach le OLAF a éascú, ainmneoidh an Airméin pointe teagmhála.
12. An malartú faisnéise a dhéanfar idir an Coimisiún Eorpach nó OLAF agus údarás inniúla na hAirméine, déanfar é agus aird chuí á tabhairt ar na ceanglais rúndachta. Na sonraí pearsanta a áireofar sa mhalartú faisnéise, cosnófar iad i gcomhréir leis na rialacha is infheidhme.
13. Oibreoidh údarás na hAirméine i gcomhar le hOifig an Ionchúisitheora Phoiblí Eorpaigh ionas go mbeidh siad in ann a ndualgas a chomhlíonadh maidir le déantóirí cionta coiriúla, agus a gcomhchoirithe, i gcionta coiriúla a dhéanann difear do leasanna airgeadais an Aontais Eorpaigh, a imscrúdú, a ionchúiseamh agus a thabhairt chun breithiúnais i gcomhréir leis an reachtaíocht is infheidhme.

Airteagal 3

Aisghabháil agus forfheidhmiú

1. Cinntí arna nglacadh ag an gCoimisiún Eorpach lena bhforchuirtear oibleagáid airgid ar dhaoine dlítheanacha nó nádúrtha seachas Stáit i ndáil le haon éileamh a eascraíonn as an gClár Fís Eorpach, beidh siad in-fhorfheidhmithe san Airméin. Beidh an t-ordú maidir lena fhorfheidhmiú i gceangal leis an gcinneadh, gan aon fhoirmiúlacht eile seachas fíorú ar bharántúlacht an chinnidh ag an údarás náisiúnta arna ainmniú chun na críche sin ag rialtas na hAirméine.

Cuirfidh rialtas na hAirméine a údarás náisiúnta ainmnithe in iúl don Choimisiún agus do Chúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh. I gcomhréir le hAirteagal 4, beidh an Coimisiún Eorpach i dteideal fógra maidir le cinntí in-fhorfheidhmithe den sórt sin a thabhairt go díreach do dhaoine a bhfuil cónaí orthu san Airméin agus d'eintitis dhlítheanacha atá bunaithe san Airméin. Déanfar an forfheidhmiú i gcomhréir le dlí agus rialacha nós imeachta na hAirméine.

2. I gcás breithiúnais agus orduithe ó Chúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh a thugtar i gcur i bhfeidhm clásail eadrána atá i gconradh nó i gcomhaontú i ndáil le cláir, gníomhaíochtaí, gníomhartha nó tionscadail an Aontais, beidh siad in-fhorfheidhmithe san Airméin ar an gcaoi chéanna le cinntí ón gCoimisiún Eorpach dá dtagraítear i mír (1).

3. Beidh dlínse ag Cúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh chun athbhreithniú a dhéanamh ar dhlíthiúlacht an chinnidh ón gCoimisiún dá dtagraítear i mír 1 agus forfheidhmiú an chinnidh sin a chur ar fionraí. Beidh dlínse ag Cúirteanna na hAirméine, áfach, ar ghearáin á rá go bhfuil an forfheidhmiú á dhéanamh ar bhealach neamhrialta.

*Airteagal 4***Cumarsáid agus malartú faisnéise**

Institiúidí agus chomhlachtaí an Aontais Eorpaigh atá rannpháirteach i gcur chun feidhme an Chláir Fís Eorpach, nó i rialú an chláir sin, beidh siad i dteideal cumarsáid a dhéanamh go díreach, lena n-áirítear trí chórais malartaithe leictreonaigh, le haon duine nádúrtha a bhfuil cónaí air san Airméin nó le haon eintiteas dlítheanach atá bunaithe inti agus a fhaigheann cistí ón Aontas, chomh maith le haon tríú páirtí atá rannpháirteach i gcur chun feidhme chistí an Aontais agus a bhfuil cónaí air san Airméin nó atá bunaithe inti. Féadfaidh na daoine, na heintitis agus na páirtithe sin an fhaisnéis agus an doiciméadacht ábhartha uile a chur go díreach faoi bhráid institiúidí agus chomhlachtaí an Aontais Eorpaigh, ar fhaisnéis agus doiciméadacht iad a cheanglaítear orthu a chur isteach ar bhonn reachtaíocht an Aontais Eorpaigh is infheidhme maidir le clár an Aontais agus ar bhonn na gconarthaí nó na gcomhaontuithe arna dtabhairt i gcrích chun an clár sin a chur chun feidhme.

COMHAONTÚ**idir an tAontas Eorpach agus Poblacht na Seirbia maidir le rannpháirtíocht Phoblacht na Seirbia i gClár an Aontais, Fís Eorpach — an Clár Réime um Thaighde agus um Nuálaíocht**

An Coimisiún Eorpach (dá ngairtear “an Coimisiún” anseo feasta), thar ceann an Aontais Eorpaigh,

de pháirt,

agus

Rialtas Phoblacht na Seirbia (dá ngairtear “an tSeirbia” anseo feasta),

den pháirt eile,

dá ngairtear “na Páirtithe” anseo feasta,

DE BHRÍ go sonraítear sa Chreat-Chomhaontú idir an Comhphobal Eorpach agus an tSeirbia maidir leis na prionsabail ghinearálta i dtaca le rannpháirtíocht na Seirbia i gClár Chomhphobail ⁽¹⁾, de bhrí go sonraítear ann go ndéanfar na téarmaí agus na coinníollacha sonracha maidir le rannpháirtíocht na Seirbia i ngach clár sonrach, go háirithe an ranníocaíocht airgeadais is iníoctha, a chinneadh trí chomhaontú, i bhfoirm Meabhráin Tuisceana ⁽²⁾, idir an Coimisiún Eorpach agus údaráis inniúla na Seirbia;

DE BHRÍ gur bunaíodh clár an Aontais Eorpaigh, Fís Eorpach — an Clár Réime um Thaighde agus um Nuálaíocht, le Rialachán (AE) 2021/695 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle ⁽³⁾ (dá ngairtear “an Clár Fís Eorpach” anseo feasta);

I bhFIANAISE iarrachtaí an Aontais Eorpaigh an fhreagairt a stiúradh trí dhul i gcomhar lena chomhpháirtithe idirnáisiúnta chun aghaidh a thabhairt ar dhúshláin dhomhanda i gcomhréir leis an bplean gníomhaíochta ar mhaithe le daoine, an pláinéad agus an rathúnas i gClár Oibre na Náisiún Aontaithe “I mbun athraithe: Clár Oibre 2030 don Fhorbairt Inbhuanaithe”, agus á admháil dóibh gur uirlisí fíor-riachtanacha iad an taighde agus an nuálaíocht agus gurb iad is mó a spreagann an fás inbhuanaithe a bheidh á threorú ag an nuálaíocht, an t-iomaíochas agus an tarraingteacht eacnamaíoch;

AG AITHINT DÓIBH na bprionsabail ghinearálta mar a leagtar amach i Rialachán (AE) 2021/695;

AG ADMHÁIL DÓIBH chuspóirí an Limistéir Eorpaigh Taighde athnuaithe chun limistéar coiteann eolaíoch agus teicneolaíoch a fhorbairt, margadh aonair don taighde agus don nuálaíocht a chruthú, an comhar idir ollscoileanna agus malartú dea-chleachtas agus gairmeacha taighde tarraingteacha a chothú agus a éascú, soghluaisteacht trasteorann agus idirearnálach taighdeoirí a éascú, saorghluaiseacht eolais eolaíoch agus nuálaíochta eolaíche a chothú, an urraim don tsaoirse acadúil agus do shaoirse an taighde eolaíoch a chur chun cinn, tacú le hoideachas eolaíochta agus gníomhaíochtaí cumarsáide, agus iomaíochas agus tarraingteacht na ngeilleagar rannpháirteach a spreagadh, agus ag admháil dóibh gur príomh-chomhpháirtithe iad na tíortha comhlachaithe san iarracht sin;

⁽¹⁾ IO L 192, 22.7.2005, lch. 29.

⁽²⁾ Is Meabhrán Tuisceana atá sa Chomhaontú seo a bhfuil na héifeachtaí dlíthiúla céanna aige agus atá ag an Meabhrán Tuisceana a shonraítear faoin gCreat-Chomhaontú idir an Comhphobal Eorpach agus an tSeirbia maidir leis na prionsabail ghinearálta i dtaca le rannpháirtíocht na Seirbia i gClár Chomhphobail.

⁽³⁾ Rialachán (AE) 2021/695 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 28 Aibreán 2021 lena mbunaítear Fís Eorpach - an Clár Réime um Thaighde agus um Nuálaíocht, lena leagtar síos na rialacha maidir le rannpháirtíocht agus leathadh, agus lena leasaítear Rialachán (AE) Uimh. 1290/2013 agus (AE) Uimh. 1291/2013, IO L 170, 12.5.2021, lch. 1.

AG CUR I dTÁBHACHT ról na gComhpháirtíochtaí Eorpacha a thugann aghaidh ar roinnt de na dúshláin is práinní atá san Eoraip trí thionscnaimh chomhbheartaithe taighde agus nuálaíochta lena rannchuidítear go mór le tosaíochtaí an Aontais Eorpaigh i réimse an taighde agus na nuálaíochta ina bhfuil gá le mais chriticiúil agus fis fhadtéarmach agus tábhacht rannpháirtíocht na dtíortha comhlachaithe sna Comhpháirtíochtaí sin;

I bhFIANAISE gur léir go bhfuil an taighde agus an nuálaíocht thar a bheith tábhachtach i réigiún na mBalcán Thiar i dtaca leis an gcomhar agus le tionscadail chomhphárteacha taighde agus nuálaíochta a chistiú lena gcumasófar rochtain chomhphárteach ar bharr feabhais, eolas, nuálaíocht, líonra agus acmhainní taighde. Tá deiseanna luachmhara curtha ar fáil aige don fhorbairt dhaonna, rud a chuirfidh go mór leis an dóchúlacht go n-éireoidh leis teacht ar réitigh chomhphárteacha ar dhúshláin réigiúnacha agus dhomhanda;

AG FÉACHAINT le coinníollacha comhthairbheacha a bhunú chun poist a chruthú, éiceachórais nuálaíochta na bPáirtithe a neartú agus tacú leo trí chabhrú le frontair nuálaíocht agus méadú a dhéanamh i margáí na bPáirtithe agus trí ghlacadh na nuálaíochta, mar aon le cur in úsáid agus inrochtaineacht na nuálaíochta, a éascú, lena n-áirítear gníomhaíochtaí fothaithe acmhainneacha;

AG AITHINT DÓIBH gur cheart go dtiocfadh sochair fhrithphárteacha as rannpháirtíocht chómhalartach i gcláir taighde agus nuálaíochta a chéile; agus á admháil dóibh go bhforchoimeádan na Páirtithe a gceart chun teorainn nó coinníoll a chur le rannpháirtíocht ina gcláir taighde agus nuálaíochta; lena n-áirítear, go háirithe, i gcás gníomhaíochtaí a bhaineann lena sócmhainní straitéiseacha, leasanna, neamhspleáchas nó slándáil;

I bhFIANAISE spriocanna coiteanna, luachanna agus naisc láidre na bPáirtithe i réimse an taighde agus na nuálaíochta, arna mbunú san am a chuaigh thart trí na Comhaontuithe Comhlachais a ghabh leis na Cláir Réime ina dhiaidh sin, agus ag aithint dóibh mian chomhchoiteann na bPáirtithe a gcaidreamh agus an comhar eatarthu a fhorbairt, a neartú, a spreagadh agus a shíneadh a thuilleadh ann,

TAR ÉIS COMHAONTÚ MAR A LEANAS:

Airteagal 1

Raon feidhme an chomhlachais

1. Glacfaidh an tSeirbia páirt mar thír chomhlachaithe i ngach cuid den Chlár Fís Eorpach — an Clár Réime um Thaighde agus um Nuálaíocht (an Clár Fís Eorpach), agus rannchuideoidh sí le gach cuid de, dá dtagraítear in Airteagal 4 de Rialachán (AE) 2021/695 agus a chuirtear chun feidhme trí bhíthin an chlár shonraigh arna bhunú le Cinneadh (AE) 2021/764 ⁽⁴⁾, sna leaganacha is cothroime le dáta díobh, agus trí bhíthin ranníocaíocht airgeadais leis an Institiúid Eorpach um Nuálaíocht agus Teicneolaíocht.

2. Beidh feidhm ag Rialachán (AE) 2021/819 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle ⁽⁵⁾, agus Cinneadh (AE) 2021/820 ⁽⁶⁾, sna leaganacha is cothroime le dáta díobh, beidh feidhm acu maidir le rannpháirtíocht eintitis dhlítheanacha na Seirbia i bPobail Eolais agus Nuálaíochta.

Airteagal 2

Téarmaí agus coinníollacha sonracha na rannpháirtíochta sa Chlár Fís Eorpach

1. Glacfaidh an tSeirbia páirt sa Chlár Fís Eorpach i gcomhréir leis na coinníollacha a leagtar síos sa Chreat-Chomhaontú idir an Comhphobal Eorpach agus an tSeirbia maidir leis na prionsabail ghinearálta i dtaca le rannpháirtíocht na Seirbia i gcláir Chomhphobail, agus faoi na téarmaí agus na coinníollacha a leagtar amach sa Chomhaontú seo, sna gníomhartha dlí dá dtagraítear in Airteagal 1 den Chomhaontú seo, agus in aon rial eile a bhaineann le cur chun feidhme an Chláir Fís Eorpach, sna leaganacha is cothroime le dáta díobh.

⁽⁴⁾ Cinneadh (AE) 2021/764 ón gComhairle an 10 Bealtaine 2021 lena mbunaítear an Clár Sonrach lena gcuirtear chun feidhme Fís Eorpach - an Clár Réime um Thaighde agus um Nuálaíocht, agus lena n-aisghairtear Cinneadh 2013/743/AE (IO L 167 I, 12.5.2021, lch. 1.).

⁽⁵⁾ Rialachán (AE) 2021/819 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 20 Bealtaine 2021 maidir leis an Institiúid Eorpach um Nuálaíocht agus Teicneolaíocht (athmhúnlú) (IO L 189, 28.5.2021, lch. 61.).

⁽⁶⁾ Cinneadh (AE) 2021/820 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 20 Bealtaine 2021 maidir le Clár Oibre Straitéiseach um Nuálaíocht na hInstitiúide Eorpaí um Nuálaíocht agus Teicneolaíocht (EIT) 2021-2027: Borradh a chur faoi Thallann Nuálaíochta agus faoi Chumas Nuálaíochta na hEorpa agus lena n-aisghairtear Cinneadh Uimh. 1312/2013/AE (IO L 189, 28.5.2021, lch. 91.).

2. Mura bhforáiltear a mhalairt sna téarmaí agus sna coinníollacha dá dtagraítear i mír 1 den Airteagal seo, lena n-áirítear i gcur chun feidhme Airteagal 22(5) de Rialachán (AE) 2021/695, féadfaidh eintitis dhlítheanacha atá bunaithe sa tSeirbia páirt a ghlacadh i ngníomhaíochtaí indíreacha an Chláir Fís Eorpach faoi choinníollacha atá coibhéiseach leis na coinníollacha is infheidhme maidir le heintitis dhlítheanacha atá bunaithe san Aontas Eorpach, lena n-áirítear urraim do bhearta sriantacha an Aontais Eorpaigh (7).

3. Sula ndéanfar cinneadh maidir le cé acu atá nó nach bhfuil eintitis dhlítheanacha atá bunaithe sa tSeirbia incháilithe chun páirt a ghlacadh i ngníomhaíocht a bhaineann le sócmhainní straitéiseacha, leasanna, neamhspleáchas nó slándáil an Aontais Eorpaigh faoi Airteagal 22(5) de Rialachán (AE) 2021/695, féadfaidh an Coimisiún faisnéis nó dearbhuithe sonracha a iarraidh, amhail:

- a) faisnéis maidir le cé acu a deonaíodh nó a dheonófar rochtain chómhálartach d'eintitis dhlítheanacha atá bunaithe san Aontas Eorpach ar chláir nó ar ghníomhartha na Seirbia atá ann cheana agus atá beartaithe, ar cláir agus gníomhartha iad atá coibhéiseach leis an ngníomhaíocht Fís Eorpach lena mbaineann;
- b) faisnéis maidir le cé acu atá nó nach bhfuil sásra náisiúnta um scagadh ar infheistíocht ag an tSeirbia agus dearbhuithe go ndéanfaidh údarais na Seirbia tuairiscíú chuig an gCoimisiún agus go rachaidh siad i gcomhairle leis maidir le haon chás féideartha i gcás, agus sásra den chineál sin á chur i bhfeidhm, ina bhfaighidh siad eolas faoi infheistíocht eachtrach/táthcheangal atá beartaithe ag eintiteas atá bunaithe lasmuigh den tSeirbia, nó atá á rialú ó lasmuigh di, ar eintiteas dlítheanach de chuid na Seirbia, a fuair cistiú ó Fhís Eorpach i ngníomhaíochtaí a bhaineann le sócmhainní straitéiseacha, leasanna, neamhspleáchas nó slándáil an Aontais, ar choinníoll go soláthróidh an Coimisiún don tSeirbia liosta de na heintitis dhlítheanacha ábhartha atá bunaithe sa tSeirbia tar éis shíniú na gcomhaontuithe deontais leis na heintitis sin; agus
- c) dearbhuithe nach mbeidh aon cheann de na torthaí, na teicneolaíochtaí, na seirbhísí nó na táirgí arna bhforbairt faoi na gníomhaíochtaí lena mbaineann ag eintitis atá bunaithe sa tSeirbia faoi réir srianta ar a n-onnmhairiú chuig Ballstáit an Aontais Eorpaigh le linn na gníomhaíochta agus ar feadh 4 bliana tar éis dheireadh na gníomhaíochta. Roinnfidh an tSeirbia liosta cothrom le dáta de na hábhair maidir le srianta náisiúnta ar onnmhairiú ar bhonn bliantúil, le linn na gníomhaíochta agus ar feadh 4 bliana tar éis dheireadh na gníomhaíochta.

4. Féadfaidh eintitis dhlítheanacha atá bunaithe sa tSeirbia páirt a ghlacadh i ngníomhaíochtaí an Airmheáin Chomhpháirtigh Taighde (JRC), faoi théarmaí agus coinníollacha atá coibhéiseach leis na téarmaí agus na coinníollacha is infheidhme maidir le heintitis dhlítheanacha atá bunaithe san Aontas Eorpach ach amháin má tá gá le teorainneacha chun comhsheasmhacht a áirithiú le raon feidhme na rannpháirtíochta a eascraíonn as cur chun feidhme mhír 2 agus 3 den Airteagal seo.

5. I gcás ina gcuirfidh an tAontas Eorpach an Clár Fís Eorpach chun feidhme trí Airteagal 185 agus Airteagal 187 den Chonradh ar Fheidhmiú an Aontais Eorpaigh a chur i bhfeidhm, féadfaidh an tSeirbia agus eintitis dhlítheanacha na Seirbia páirt a ghlacadh sna struchtúir dhlíthiúla a chruthaítear faoi na forálacha sin, i gcomhréir le gníomhartha dlí de chuid an Aontais Eorpaigh a glacadh nó a ghlacfar chun na struchtúir dhlíthiúla sin a bhunú.

6. Beidh sé de cheart ag ionadaithe na Seirbia páirt a ghlacadh mar bhreathnóirí sa choiste dá dtagraítear in Airteagal 14 de Chinneadh (AE) 2021/764, gan cearta vótála agus le haghaidh pointí a bhaineann leis an tSeirbia.

Tiocfaidh na coistí seo le chéile gan ionadaithe na Seirbia a bheith i láthair tráth na vótála. Cuirfear an tSeirbia ar an eolas faoin toradh.

An fhoirm a bheidh ar an rannpháirtíocht dá dtagraítear sa mhír seo, lena n-áirítear nósanna imeachta maidir le faisnéis agus doiciméadacht a fháil, beidh sí ar aon fhoirm leis an bhfoirm is infheidhme maidir le hionadaithe ó Bhallstáit an Aontais Eorpaigh.

7. Na cearta is infheidhme maidir le tíortha comhlachaithe, sin iad na cearta ionadaíochta agus rannpháirtíochta a bheidh ag an tSeirbia sa Choiste um an Limistéar Eorpach Taighde agus ina fhoghrúpaí.

(7) Glactar bearta sriantacha an Aontais Eorpaigh de bhun Airteagal 29 den Chonradh ar an Aontas Eorpach nó de bhun Airteagal 215 den Chonradh ar Fheidhmiú an Aontais Eorpaigh.

8. Beidh sé de cheart ag ionadaithe na Seirbia páirt a ghlacadh mar bhreathnóirí ar Bhord Gobharnóirí JRC, gan cearta vótála a bheith acu. Faoi réir an choinníll sin, rialófar an rannpháirtíocht sin leis na rialacha agus na nósanna imeachta céanna is infheidhme maidir le hionadaithe Bhallstáit an Aontais Eorpaigh, lena n-áirítear cearta labhartha agus nósanna imeachta maidir le faisnéis agus doiciméadacht a fháil i ndáil le pointe a bhaineann leis an tSeirbia.
9. Féadfaidh an tSeirbia páirt a ghlacadh i gCuibhreannas don Bhonneagar Taighde Eorpach (ERIC) i gcomhréir le Rialachán (CE) Uimh. 723/2009 ón gComhairle ⁽⁸⁾, sa leagan is cothroime le dáta de, agus leis an ngníomh dlí lena mbunaítear ERIC.
10. Na costais taistil agus na speansais chothaithe a thabhóidh ionadaithe agus saineolaithe na Seirbia as bheith páirteach mar bhreathnóirí in obair an choiste dá dtagraítear in Airteagal 14 de Chinneadh (AE) 2021/764, nó i gcruinnithe eile a bhaineann le cur chun feidhme an Chláir Fís Eorpach, aisíocfaidh an tAontas Eorpach iad ar an mbonn céanna agus i gcomhréir leis na nósanna imeachta atá i bhfeidhm le haghaidh ionadaithe Bhallstáit an Aontais Eorpaigh.
11. Déanfaidh na Páirtithe gach iarracht, laistigh de chreat na bhforálacha atá ann cheana, chun saorghluaiseacht agus áit chónaithe na n-eolaithe a ghlacann páirt sna gníomhaíochtaí a chumhdaítear leis an gComhaontú seo a éascú agus chun gluaiseacht trasteorann earraí agus seirbhísí atá ceaptha lena n-úsáid i ngníomhaíochtaí den sórt sin a éascú.
12. Déanfaidh an tSeirbia na bearta uile is gá, mar is iomchuí, chun a áirithiú go mbeidh earraí agus seirbhísí, a cheannófar sa tSeirbia nó a allmhaireofar isteach sa tSeirbia, arb earraí agus seirbhísí iad a mhaoinítear i bpáirt nó go hiomlán de bhun na gcomhaontuithe deontais agus/nó na gconarthaí a tugadh i gcrích chun na gníomhaíochtaí a bhaint amach i gcomhréir leis an gComhaontú seo, go mbeidh siad díolmhaithe ó dhleachtanna custaim, ó dhleachtanna allmhairiúcháin agus ó mhuirir fhioscacha eile, lena n-áirítear CBL, is infheidhme sa tSeirbia.

Airteagal 3

Ranníocaíocht airgeadais

1. Rannpháirtíocht na Seirbia nó rannpháirtíocht eintitis dhlítheanacha na Seirbia sa Chlár Fís Eorpach, beidh sí faoi réir ranníocaíocht airgeadais ón tSeirbia leis an gClár agus leis na costais ghaolmhara bhainistíochta, chur i bhfeidhm agus oibriúcháin faoi bhuiséad ginearálta an Aontais Eorpaigh (dá ngairtear “buiséad an Aontais” anseo feasta).
2. Is éard a bheidh sa ranníocaíocht airgeadais suim na méideanna seo a leanas:
 - a) ranníocaíocht oibríochtúil; agus
 - b) táille rannpháirtíochta.
3. Beidh an ranníocaíocht airgeadais i bhfoirm íocaíochta bliantúla a dhéanfar in dhá thráthchuid, agus beidh sí le híoc i mí na Bealtaine agus i mí Iúil ar a dhéanaí.
4. Cumhdófar leis an ranníocaíocht oibríochtúil caiteachas oibríochtúil agus caiteachas tacaíochta an Chláir agus beidh sí sa bhreis, i gcás leithreasuithe faoi chomhair gealltanais agus leithreasuithe íocaíochta araon, ar na méideanna arna n-iontráil i mbuiséad an Aontais Eorpaigh arna ghlacadh go cinntitheach le haghaidh an Chláir Fís Eorpach, lena n-áirítear aon leithreasú a chomhfhreagraíonn do ghealltanais saortha a chuirtear ar fáil arís dá dtagraítear in Airteagal 15(3) de Rialachán (AE, Euratom) 2018/1046 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle ⁽⁹⁾, sa leagan is cothroime le dáta de (dá ngairtear “an Rialachán Airgeadais” anseo feasta), agus arna méadú le hioncam sannta seachtrach nach n-eascraíonn as ranníocaíochtaí airgeadais leis an gClár Fís Eorpach ó dheontóirí ⁽¹⁰⁾ eile.

I gcás ioncam sannta seachtrach a leithdháiltear ar an gClár Fís Eorpach faoi Airteagal 3.1 de Rialachán (AE) 2020/2094 ón gComhairle lena mbunaítear Ionstraim Théarnaimh de chuid an Aontais Eorpaigh chun tacú leis an téarnamh i ndiaidh ghéarchéim COVID-19 ⁽¹¹⁾, comhfhreagróidh an méadú seo do na leithreasuithe bliantúla a léirítear sna doiciméid a ghabhann leis an Dréachtbhuiséad maidir leis an gClár Fís Eorpach.

⁽⁸⁾ Rialachán (CE) Uimh. 723/2009 ón gComhairle an 25 Meitheamh 2009 maidir le Creat dlíthiúil an Chomhphobail maidir le Cuibhreannas don Bhonneagar Taighde Eorpach (ERIC) (IO L 206, 8.8.2009, lch. 1.).

⁽⁹⁾ Rialachán (AE, Euratom) 2018/1046 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 18 Iúil 2018 maidir leis na rialacha airgeadais is infheidhme maidir le buiséad ginearálta an Aontais, lena leasaítear Rialachán (AE) Uimh. 1296/2013, (AE) Uimh. 1301/2013, (AE) Uimh. 1303/2013, (AE) Uimh. 1304/2013, (AE) Uimh. 1309/2013, (AE) Uimh. 1316/2013, (AE) Uimh. 223/2014, (AE) Uimh. 283/2014, agus Cinneadh Uimh. 541/2014/AE agus lena n-aisghairtear Rialachán (AE, Euratom) Uimh. 966/2012 (IO L 193, 30.7.2018, lch. 1).

⁽¹⁰⁾ Áirítear leis seo go háirithe na hacmhainní ó Ionstraim Théarnaimh an Aontais Eorpaigh arna bunú le Rialachán (AE) 2020/2094 ón gComhairle an 14 Nollaig 2020 lena mbunaítear Ionstraim Théarnaimh an Aontais Eorpaigh chun tacú leis an téarnamh i ndiaidh ghéarchéim COVID-19 (IO L 433 I, 22.12.2020, lch. 23.).

⁽¹¹⁾ IO L 433 I, 22.12.2020, lch. 23.

5. Beidh an ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh bunaithe ar threoir ranníoca arna sainiú mar an cóimheas idir Olltáirgeacht Intíre (OTI) na Seirbia ag praghsanna an mhargaidh agus OTI an Aontais Eorpaigh ag praghsanna an mhargaidh. Is iad seirbhísí tiomnaithe an Choimisiúin a chinnfidh na OTInna ag praghsanna an mhargaidh a bheidh le cur i bhfeidhm bunaithe ar na sonraí staidrimh is déanaí atá ar fáil do ríomhanna buiséid sa bhliain roimh an mbliain ina mbeidh an íocaíocht bhliantúil le híoc. De mhaolú air sin, le haghaidh 2021, is ar OTI na bliana 2019 ag praghsanna an mhargaidh a bheidh an ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh bunaithe. Leagtar síos coigeartuithe ar an treoir ranníoca sin in Iarscríbhinn I.

6. Ríomhfar an ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh tríd an treoir ranníoca, arna coigeartú, a chur i bhfeidhm ar na leithreasuithe faoi chomhair gealltanais tosaigh arna n-iontráil i mbuiséad an Aontais Eorpaigh a ghlacfar go cinntitheach i leith na bliana is infheidhme chun an Clár Fís Eorpach a mhaoiniú, leithreasuithe a mhéadófar i gcomhréir le mír 4 den Airteagal seo.

7. Is 4 % den ranníocaíocht oibríochtúil bhliantúil tosaigh a bheidh sa táille rannpháirtíochta, táille a ríomhfar i gcomhréir le mír 5 agus 6 den Airteagal seo, agus déanfar í a chéimniú isteach mar a leagtar amach in Iarscríbhinn I. Ní bheidh an táille rannpháirtíochta faoi réir coigeartuithe ná ceartuithe cúlghabhálacha.

8. Féadfar an ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh le haghaidh bhliain N a choigeartú suas nó síos go cúlghabhálach i mbliain amháin nó níos mó blianta ina dhiaidh sin ar bhonn na ngealltanais buiséadach a dhéanfar maidir leis na leithreasuithe faoi chomhair gealltanais le haghaidh bhliain N sin, ranníocaíocht a mhéadófar i gcomhréir le mír 4 den Airteagal seo, agus ar bhonn chur chun feidhme a ngealltanais dlíthiúil agus a ngealltanais saortha. Leagtar amach na forálacha mionsonraithe maidir le cur chun feidhme an Airteagal seo in Iarscríbhinn I.

9. Soláthróidh an tAontas Eorpach don tSeirbia faisnéis i ndáil lena rannpháirtíocht airgeadais mar a áirítear san fhaisnéis bhuiséadach, chuntasaíochta, feidhmíochta agus mheastóireachta arna soláthar d'údaráis bhuiséadacha agus d'údaráis um urscaoileadh an Aontais Eorpaigh maidir leis an gClár Fís Eorpach. Soláthrófar an fhaisnéis sin agus aird chuí á tabhairt do rialacha rúndachta agus cosanta sonraí an Aontais Eorpaigh agus na Seirbia agus beidh sí gan dochar don fhaisnéis atá an tSeirbia i dteideal a fháil faoi Iarscríbhinn III.

10. Is in euro a dhéanfar ranníocaíochtaí uile na Seirbia nó na híocaíochtaí uile ón Aontas Eorpach agus is in euro a ríomhfar na méideanna a bheidh dlite nó le fáil.

Airteagal 4

Sásra ceartúcháin uathoibríoch

1. Beidh feidhm ag sásra ceartúcháin uathoibríoch ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh na Seirbia le haghaidh bhliain N, a choigeartófar i gcomhréir le hAirteagal 3(8), agus déanfar é a ríomh i mbliain N+2. Beidh sé bunaithe ar fheidhmíocht na Seirbia agus ar fheidhmíocht eintitis dhlítheanacha na Seirbia sna codanna sin den Chlár Fís Eorpach a chuirtear chun feidhme trí dheontais iomaíocha a mhaoinítear le leithreasuithe faoi chomhair gealltanais na bliana N, a mhéadófar i gcomhréir le hAirteagal 3(4).

Déanfar méid an cheartúcháin uathoibríoch a ríomh bunaithe ar an difríocht idir:

- a) méideanna tosaigh na ngealltanais dlíthiúil le haghaidh deontais iomaíocha a dhéanfar iarbhir leis an tSeirbia nó le heintitis dhlítheanacha na Seirbia a mhaoiníofar le leithreasuithe faoi chomhair gealltanais na bliana N, leithreasuithe a mhéadófar i gcomhréir le hAirteagal 3(4); agus
- b) an ranníocaíocht oibríochtúil chomhfhreagrach do bhliain N a íocfaidh an tSeirbia de réir a choigeartófar de bhun Airteagal 3(8), cé is moite de chostais neamh-idirghabhálacha arna maoiniú le leithreasuithe faoi chomhair gealltanais ó bhliain N, leithreasuithe a mhéadófar i gcomhréir le hAirteagal 3(4).

2. I gcás inar mó an méid dá dtagraítear i mír 1, cibé acu atá an méid sin dearfach nó diúltach, ná 8 % den ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh chomhfhreagrach arna coigeartú de bhun Airteagal 3(8), ceartófar ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh na Seirbia le haghaidh bhliain N. Is é an méid a sháraíonn an tairseach 8 % sin an méid a bheidh dlite nó le fáil ag an tSeirbia mar ranníocaíocht bhreise nó mar laghdú ar ranníocaíocht na Seirbia faoin sásra ceartúcháin uathoibríoch. Ní chuirfear an méid faoin tairseach 8 % sin san áireamh agus an ranníocaíocht bhreise atá dlite nó le cúiteamh á ríomh.

3. Leagtar síos rialacha mionsonraithe maidir leis an sásra ceartúcháin uathoibríoch in Iarscríbhinn I.

Airteagal 5

Cómhalartacht

1. Féadfaidh eintitis dhlítheanacha atá bunaithe san Aontas Eorpach páirt a ghlacadh i gcláir agus i ngníomhartha na Seirbia atá coibhéseach leis an gClár Fís Eorpach, i gcomhréir le reachtaíocht na Seirbia.
2. Soláthraítear liosta neamh-uileghabhálach de chláir agus de ghníomhartha coibhéseacha na Seirbia in Iarscríbhinn II.
3. Beidh cistiú ó eintitis dhlítheanacha na Seirbia atá bunaithe san Aontas Eorpach faoi réir reachtaíocht na Seirbia lena rialaítear oibriú na gclár agus na ngníomhartha taighde agus nuálaíochta. I gcás nach soláthrófar cistiú, féadfaidh eintitis dhlítheanacha atá bunaithe san Aontas páirt a ghlacadh trí bhíthin a gcuid acmhainní féin.

Airteagal 6

An Eolaíocht Oscailte

Déanfaidh na Páirtithe cleachtais eolaíochta oscailte a chur chun cinn agus a spreagadh go frithpháirteach ina gcuid clár agus gníomhartha i gcomhréir le rialacha an Chláir Fís Eorpach agus le reachtaíocht na Seirbia.

Airteagal 7

Faireachán, Meastóireacht agus Tuairisciú

1. Gan dochar do fhreagrachtaí an Choimisiúin, na hOifige Eorpaí Frith-Chalaoise (OLAF) agus Chúirt Iniúchóirí an Aontais Eorpaigh i ndáil le faireachán agus meastóireacht a dhéanamh ar an gClár Fís Eorpach, déanfar faireachán leanúnach ar rannpháirtíocht na Seirbia sa Chlár sin ar bhonn comhpháirtíochta lena mbeidh baint ag an gCoimisiún agus ag an tSeirbia.
2. Leagtar síos in Iarscríbhinn III na rialacha maidir leis an mbainistíocht fhóna airgeadais, lena n-áirítear bearta rialaithe airgeadais, na bearta téarnaimh agus na bearta frithchalaoise eile i ndáil le cistiú ón Aontas Eorpach faoin gComhaontú seo.

Airteagal 8

Comhchoiste idir an tAontas Eorpach agus an tSeirbia um Thaighde agus um Nuálaíocht

1. Bunaítear leis seo an Comhchoiste idir an tAontas Eorpach agus an tSeirbia um Thaighde agus um Nuálaíocht (dá ngairtear “an Comhchoiste idir an tAontas Eorpach agus an tSeirbia” anseo feasta). Áireofar an méid seo a leanas i gcúraimí an Chomhchoiste idir an tAontas Eorpach agus an tSeirbia:
 - a) measúnú, meastóireacht agus athbhreithniú a dhéanamh ar chur chun feidhme an Chomhaontaithe seo, go háirithe:
 - (i) rannpháirtíocht agus feidhmíocht eintitis dhlítheanacha na Seirbia sa Chlár Fís Eorpach;
 - (ii) leibhéal oscailteachta (frithpháirtí) na n-eintiteas dlítheanach atá bunaithe i ngach Páirtí páirt a ghlacadh i gcláir agus i ngníomhartha an Pháirtí eile;
 - (iii) cur chun feidhme an tsásra ranníocaíochta airgeadais agus an tsásra ceartúcháin uathoibríoch i gcomhréir le hAirteagal 3 agus 4;
 - (iv) malartú faisnéise agus scrúdú a dhéanamh ar aon cheist a d’fhéadfadh a bheith ann maidir le saothrú torthaí, lena n-áirítear cearta maoine intleachtúla;
 - b) plé a dhéanamh, arna iarraidh sin do cheachtar Páirtí, ar shrianta arna gcur i bhfeidhm nó atá beartaithe ag na Páirtithe ar an rochtain ar a gcláir thaighde agus nuálaíochta féin, lena n-áirítear go háirithe i gcás gníomhaíochtaí a bhaineann lena sócmhainní straitéiseacha, leasanna, neamhspleáchas nó slándáil;

- c) scrúdú a dhéanamh ar an gcaoi ar féidir comhar a fheabhsú agus a fhorbairt;
 - d) plé comhpháirteach a dhéanamh ar threoshuíomhanna agus ar thosaíochtaí na mbeartas a bheidh ann amach anseo a bhaineann leis an taighde agus an nuálaíocht agus le pleanáil taighde leasa choitinn; agus
 - e) malartú faisnéise, *inter alia*, maidir le reachtaíocht nua, cinntí nua nó clár thaighde agus nuálaíochta náisiúnta nua atá ábhartha maidir le cur chun feidhme an Chomhaontaithe seo.
2. Déanfaidh an Comhchoiste idir an tAontas Eorpach agus an tSeirbia, ar a mbeidh ionadaithe an Aontais Eorpaigh agus na Seirbia, a Rialacha Nós Imeachta a ghlacadh.
 3. Féadfaidh an Comhchoiste idir an tAontas Eorpach agus an tSeirbia a chinneadh aon mheitheal/aon chomhlacht comhairleach a bhunú ar bhonn *ad hoc* ar leibhéal na saineolaithe a bheidh in ann cúnamh a thabhairt an Comhaontú seo a chur chun feidhme.
 4. Tiocfaidh an Comhchoiste idir an tAontas Eorpach agus an tSeirbia le chéile uair amháin sa bhliain ar a laghad, agus, i gcás ina n-éileofar sin le himthosca speisialta, arna iarraidh sin d'aon Pháirtí. Déanfaidh an tAontas Eorpach agus Udarás Náisiúnta na Seirbia na cruinnithe a eagrú agus a óstáil ar bhonn idirmhalartach.
 5. Oibreoidh an Comhchoiste idir an tAontas Eorpach agus an tSeirbia ar bhonn leanúnach trí fhaisnéis ábhartha a mhalartú trí bhíthin aon mhodh cumarsáide; go háirithe a mhéid a bhaineann le rannpháirtíocht/feidhmíocht eintitis dhlítheanacha na Seirbia. Féadfaidh an Comhchoiste idir an tAontas Eorpach agus an tSeirbia, go háirithe, a chuid cúraimí a dhéanamh i scríbhinn aon uair is gá.

Airteagal 9

Forálacha críochnaitheacha

1. Tiocfaidh an Comhaontú seo i bhfeidhm ar an dáta a thabharfaidh an dá Pháirtí fógra dá chéile gur cuireadh i gcrích a nósanna imeachta inmheánacha is gá chun na críche sin.
2. Beidh feidhm ag an gComhaontú seo ón 1 Eanáir 2021. Fanfaidh sé i bhfeidhm chomh fada agus is gá chun go dtabharfar i gcrích na tionscadail, na gníomhartha agus na gníomhaíochtaí uile, nó codanna díobh, a mhaoineofar ón gClár Eorpach Fís, na gníomhartha uile is gá chun leasanna airgeadais an Aontais Eorpaigh a chosaint agus na hoibleagáidí airgeadais uile a eascraíonn as cur chun feidhme an Comhaontaithe seo idir na Páirtithe.
3. Féadfaidh an tAontas Eorpach agus an tSeirbia an Comhaontú seo a chur i bhfeidhm go sealadach i gcomhréir lena gcuid nósanna imeachta inmheánacha agus reachtaíochta féin. Tosóidh an cur i bhfeidhm sealadach ar an dáta a thabharfaidh an dá Pháirtí fógra dá chéile gur cuireadh i gcrích a nósanna imeachta inmheánacha is gá chun na críche sin.
4. Sa chás go dtabharfaidh an tSeirbia fógra don Choimisiún, ag feidhmiú dó thar ceann an Aontais Eorpaigh, nach gcuirfidh siad i gcrích a nósanna imeachta inmheánacha is gá le haghaidh theacht i bhfeidhm an Chomhaontaithe seo, scoirfidh an Comhaontú seo d'fheidhm shealadach a bheith aige ar an dáta a gheobhaidh an Coimisiún an fógra sin, arb éard a bheidh sa dáta sin an dáta scoir chun críoche an Chomhaontaithe seo.
5. Féadfaidh an tAontas Eorpach cur i bhfeidhm an Chomhaontaithe seo a chur ar fionraí i gcás neamhíocaíocht pháirteach nó neamhíocaíocht iomlán na ranníocaíochta airgeadais atá dlite ag an tSeirbia faoin gComhaontú seo.

I gcás neamhíocaíocht a d'fhéadfadh cur chun feidhme agus bainistiú an Chláir Fís Eorpach a chur i mbaol go mór, seolfaidh an Coimisiún litir mheabhrúcháin fhoirmiúil. I gcás nach ndéanfar aon íocaíocht laistigh de 20 lá oibre tar éis na litreach meabhrúcháin foirmiúla, tabharfaidh an Coimisiún fógra don tSeirbia maidir le cur ar fionraí chur i bhfeidhm an Chomhaontaithe seo trí litir fógra fhoirmiúil agus tiocfaidh an fhionraí i bhfeidhm 15 lá tar éis don tSeirbia an fógra sin a fháil.

I gcás ina gcuirfear cur i bhfeidhm an Comhaontaithe seo ar fionraí, ní bheidh eintitis dhlítheanacha atá bunaithe sa tSeirbia incháilithe páirt a ghlacadh i nósanna imeachta dámhachtana nach bhfuil tugtha i gcrích go fóill nuair a chuirfear an fhionraí i bhfeidhm. Measfar nós imeachta dámhachtana a bheith tugtha i gcrích nuair a ghlacfar gealltanais dhlíthiúla de láimh mar thoradh ar an nós imeachta sin.

Leis an bhfionraí, ní dhéanfar difear do na gealltanais dhlíthiúla arna ndéanamh de láimh leis na heintitis dhlítheanacha atá bunaithe sa tSeirbia sular tháinig an fhionraí i bhfeidhm. Leanfaidh an Comhaontú seo d'fheidhm a bheith aige maidir le gealltanais dhlíthiúla den sórt sin.

Tabharfaidh an tAontas Eorpach fógra láithreach don tSeirbia a luaite a gheobhaidh an tAontas Eorpach méid iomlán na ranníocaíochta airgeadais atá dlite. Cuirfear deireadh leis an bhfionraí le héifeacht láithreach ar an bhfógra sin a thabhairt.

Ón dáta a chuirfear deireadh leis an bhfionraí, beidh eintitis dhlítheanacha na Seirbia incháilithe arís le haghaidh nósanna imeachta dámhachtana a sheolfar tar éis an dáta sin agus le haghaidh nósanna imeachta dámhachtana a seoladh roimh an dáta sin, ar nósanna imeachta dámhachtana iad nach bhfuil na sprioc-amanna chun iarratais a chur isteach dultha in éag.

6. Féadfaidh ceachtar Páirtí an Comhaontú seo a fhoirceannadh tráth ar bith trí fhógra i scríbhinn a thabhairt go bhfuil sé beartaithe é a fhoirceannadh. Tiocfaidh an foirceannadh i bhfeidhm trí mhí féilire tar éis an dáta a gheobhaidh an seolaí an fógra i scríbhinn. Is éard a bheidh sa dáta foirceanta chun críocha an Chomhaontaithe seo, an dáta a thiocfaidh an foirceannadh i bhfeidhm.

7. I gcás ina scoirfidh an Comhaontú seo d'fheidhm shealadach a bheith aige i gcomhréir le mír 4 den Airteagal seo nó i gcás ina ndéanfar é a fhoirceannadh i gcomhréir le mír 6 den Airteagal seo, comhaontaíonn na Páirtithe gurb amhlaidh:

- leanfar le tionscadail, gníomhartha agus gníomhaíochtaí, nó codanna díobh, a ndéanadh gealltanais dhlíthiúla a ghlacadh de láimh ina leith le linn chur i bhfeidhm sealadach agus/nó tar éis theacht i bhfeidhm an Chomhaontaithe seo, agus sula scoirfidh an Comhaontú seo d'fheidhm a bheith aige nó sula ndéanfar é a fhoirceannadh, leanfar leo go dtí go dtabharfar i gcrích iad faoi na coinníollacha a leagtar síos sa Chomhaontú seo;
- íocfar ina hiomláine i gcomhréir le hAirteagal 3 ranníocaíocht airgeadais bhliantúil bhliain N, ar lena linn a scoirfidh an Comhaontú seo d'fheidhm shealadach a bheith aige nó a dhéanfar é a fhoirceannadh. Déanfar ranníocaíocht oibríochtúil bhliain N a choigeartú i gcomhréir le hAirteagal 3(8) agus a cheartú i gcomhréir le hAirteagal 4 den Chomhaontú seo. Ní dhéanfar an táille rannpháirtíochta a íocfar le haghaidh bhliain N a choigeartú ná a cheartú;
- tar éis na bliana ar lena linn a scoirfidh an Comhaontú seo d'fheidhm shealadach a bheith aige nó a dhéanfar é a fhoirceannadh, déanfar na ranníocaíochtaí oibríochtúla tosaigh, a íocadh le haghaidh na mblianta ar lena linn a bhí feidhm ag an gComhaontú seo, a choigeartú i gcomhréir le hAirteagal 3(8) agus ceartófar go huathoibríoch iad i gcomhréir le hAirteagal 4 den Chomhaontú seo; agus

Socróidh na Páirtithe de chomhthoil aon iarmhairt eile a ghabhann le cur i bhfeidhm sealadach an Chomhaontaithe seo a fhoirceannadh nó a scor.

8. Ní fhéadfar an Comhaontú seo a leasú ach amháin i scríbhinn de chomhthoil na bPáirtithe. Leanfaidh teacht i bhfeidhm na leasuithe an nós imeachta céanna is infheidhme maidir le teacht i bhfeidhm an Chomhaontaithe seo.

9. Cuid dhílis den Chomhaontú seo a bheidh sna hIarscríbhinní a ghabhann leis.

Dréachtófar an Comhaontú seo i ndúblach i mBéarla agus sa tSeirbis, agus comhúdarás ag gach téacs. I gcás ina mbeidh éagsúlacht sa léirmhíniú, is ag an téacs Béarla a bheidh an forlámhas.

Arna dhéanamh sa Bhruiséil, an 6^ú lá de mhí na Nollag, agus i mBéalgrád, an 1^ú lá de mhí na Nollag sa bhliain 2021.

*Thar ceann an Choimisiúin, thar ceann an
Aontais Eorpaigh,*

Mariya GABRIEL

*An Coimisinéir um Nuálaíocht, um Thaighde, um
Chultúr, um Oideachas agus um an Óige*

*Thar ceann Rialtas Phoblacht na Seirbia,
Branko RUŽIĆ*

*An Chéad Leas-Phríomh-Aire agus an tAire
Oideachais, Eolaíochta agus Forbartha
Teicneolaíche*

IARSCRÍBHINN I

Rialacha lena rialáítear ranníocaíocht airgeadais na Seirbia leis an gClár Fís Eorpach (2021-2027)**I. Ranníocaíocht airgeadais na Seirbia a ríomh**

1. Déanfar ranníocaíocht airgeadais na Seirbia leis an gClár Fís Eorpach a bhunú ar bhonn bliantúil i gcomhréir leis an méid a bheidh ar fáil gach bliain i mbuiséad an Aontais le haghaidh leithreasuithe faoi chomhair gealltanais is gá chun an Clár Fís Eorpach a bhainistiú, a chur i bhfeidhm agus a oibriú, agus beidh an ranníocaíocht sin sa bhreis ar an méid sin, méid a mhéadófar i gcomhréir le hAirteagal 3(4) den Chomhaontú seo.

2. An táille rannpháirtíochta dá dtagraítear in Airteagal 3(7) den Chomhaontú seo, déanfar í a chéimniú isteach mar a leanas:

— 2021: 0.5 %;

— 2022: 1 %;

— 2023: 1.5 %;

— 2024: 2 %;

— 2025: 2.5 %;

— 2026: 3 %;

— 2027: 4 %.

3. I gcomhréir le hAirteagal 3(5) den Chomhaontú seo, déanfar an ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh atá le híoc ag an tSeirbia maidir lena rannpháirtíocht sa Chlár Fís Eorpach a ríomh le haghaidh na mblianta airgeadais faoi seach trí choigeartú a chur i bhfeidhm ar an treoir ranníoca.

Is éard a bheidh sa choigeartú ar an treoir ranníoca:

$$\text{An Treoir Ranníoca arna Choigeartú} = \text{An Treoir Ranníoca} \times \text{Chomhéifeacht}$$

Is 0,45 a bheidh sa chomhéifeacht a úsáidfeá sa ríomh thuasluaite chun an treoir ranníoca a choigeartú.

4. I gcomhréir le hAirteagal 3(8) den Chomhaontú seo, sa bhliain N+1 a dhéanfar an chéad choigeartú a bhaineann le cur chun feidhme an bhuiséid le haghaidh bhliain N nuair a choigeartófar ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh bhliain N suas nó síos de réir na difríochta idir:

a) ranníocaíocht choigeartaithe arna ríomh tríd an treoir ranníoca a choigeartófar le haghaidh bhliain N a chur i bhfeidhm maidir le suim:

i. mhéid na ngealltanais buiséadach a rinneadh maidir le leithreasuithe faoi chomhair gealltanais a údaráidh le haghaidh bhliain N faoi bhuiséad an Aontais Eorpaigh ar vótáladh ina fhabhar agus maidir le leithreasuithe faoi chomhair gealltanais a chomhfhreagraíonn do ghealltanais saortha a chuirtear ar fáil arís; agus

ii. aon leithreasú faoi chomhair gealltanais atá bunaithe ar ioncam sannta seachtrach nach dtagann as ranníocaíochtaí airgeadais leis an gClár Fís Eorpach ó dheontóirí eile agus a bhí ar fáil ag deireadh bhliain N ⁽¹⁾. I gcás ioncam sannta seachtrach a shanntar d'Fhís Eorpach faoi Airteagal 3(1) de Rialachán (AE) 2020/2094 ón gComhairle lena mbunaítear Ionstraim Théarnaimh de chuid an Aontais Eorpaigh chun tacú leis an téarnamh i ndiaidh ghéarchéim COVID-19 ⁽²⁾, úsáidfeá na méideanna táscaha ilbhliantúla i gclársceidealú CAI chun an ranníocaíocht choigeartaithe a ríomh.

⁽¹⁾ Áirítear leis seo go háirithe na hacmhainní ó Ionstraim Théarnaimh an Aontais Eorpaigh arna bunú le Rialachán (AE) 2020/2094 ón gComhairle an 14 Nollaig 2020 lena mbunaítear Ionstraim Théarnaimh an Aontais Eorpaigh chun tacú leis an téarnamh i ndiaidh ghéarchéim COVID-19 (IO L 433 I, 22.12.2020, lch. 23.).

⁽²⁾ IO L 433 I, 22.12.2020, lch. 23.

b) agus ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh bhliain N.

Ag tosú i mbliain N+2, agus gach bliain ina dhiaidh sin, go dtí go mbeidh na gealltanais bhuiséadacha uile a mhaoinítear faoi leithreasaithe faoi chomhair gealltanais a thionscnaítear ó bhliain N, arna méadú i gcomhréir le hAirteagal 3(4) den Chomhaontú seo, íoctha nó saortha, agus 3 bliana ar a dhéanaí tar éis dheireadh an Chláir Fís Eorpach, ríomhfaidh an tAontas coigeartú ar ranníocaíocht oibríochtúil bhliain N trí ranníocaíocht oibríochtúil na Seirbia a laghdú faoin méid a fuarthas tríd an treoir ranníoca, arna coigeartú le haghaidh bhliain N, a chur i bhfeidhm maidir leis na gealltanais saortha a rinneadh gach bliain maidir le gealltanais bhliain N a mhaoinítear faoi bhuiséad an Aontais nó ó ghealltanais saortha a chuirtear ar fáil arís.

I gcás ina gcuirfeadh ar ceal na méideanna a eascraíonn as ioncam sannta seachtrach bhliain N (chun leithreasuithe faoi chomhair gealltanais, agus, i gcás méideanna faoi Rialachán (AE) 2020/2094 ón gComhairle, na méideanna táscaha ilbhliantúla i gclársceidealú CAI, a áireamh) nach dtagann as ranníocaíochtaí airgeadais leis an gClár Fís Eorpach ó dheontóirí eile, déanfar ranníocaíocht oibríochtúil na Seirbia a laghdú faoin méid a fuarthas tríd an treoir ranníoca, arna coigeartú le haghaidh bhliain N, a chur i bhfeidhm maidir leis an méid a cuireadh ar ceal.

II. Ranníocaíocht oibríochtúil na Seirbia a cheartú go huathoibríoch

1. Chun an ceartúchán uathoibríoch dá dtagraítear in Airteagal 4 den Chomhaontú seo a ríomh, beidh feidhm ag na módúlachtaí seo a leanas:

- a) ciallaíonn “deontais iomaíocha” deontais a dhámhtar trí ghlaonna ar thograí inar féidir na tairbhíthe deiridh a shainaitheint tráth a ríomhtar an ceartúchán uathoibríoch. Eisiatar tacaíocht airgeadais do thríú páirtithe mar a shainmhínítear in Airteagal 204 den Rialachán Airgeadais;
- b) i gcás ina síneofar gealltanais dlíthiúil le cuibhreas, is iad na méideanna carnacha a leithdháiltear ar thairbhíthe is eintitis de chuid na Seirbia na méideanna a úsáidfeadh chun méideanna tosaigh an ghealltanais dhlíthiúil a bhunú i gcomhréir le miondealú tásach buiséid an chomhaontaithe deontais;
- c) bunófar méideanna uile na ngealltanais dlíthiúil a chomhfhreagraíonn do dheontais iomaíocha trí úsáid a bhaint as córas leictreonach an Choimisiúin Eorpaigh, eCorda, agus asbhainfeadh iad ar an dara Céadaoin i mí Feabhra na bliana N+2;
- d) ciallaíonn “costais neamh-idirghabhálacha” costais an Chláir seachas deontais iomaíocha, lena n-áirítear caiteachas tacaíochta, riarachán clárshonrach, gníomhaíochtaí eile⁽³⁾;
- e) measfar gur costais neamh-idirghabhálacha iad na méideanna a leithdháiltear ar eagraíochtaí idirnáisiúnta mar eintitis dhlítheanacha arb iad an tairbhí deiridh⁽⁴⁾ iad.

2. Cuirfeadh an sásra i bhfeidhm mar a leanas:

- a) Ceartúcháin uathoibríocha le haghaidh bhliain N i ndáil le forghníomhú leithreasuithe faoi chomhair gealltanais i leith bhliain N, arna méadú i gcomhréir le hAirteagal 3(4) den Chomhaontú seo, cuirfeadh i bhfeidhm iad bunaithe ar shonraí bhliain N agus ar shonraí bhliain N+1 ó eCorda dá dtagraítear i bpointe (c) de mhír (1) de phointe (II) den Iarscríbhinn seo i mbliain N+2 tar éis aon choigeartú i gcomhréir le hAirteagal 3(8) den Chomhaontú seo a chur i bhfeidhm maidir le ranníocaíocht na Seirbia leis an gClár Fís Eorpach. Is é an méid a bhreithneofar méid na ndeontas iomaíoch a bhfuil sonraí ar fáil ina leith, tráth a ríomhtar an ceartúchán.

⁽³⁾ I measc na ngníomhaíochtaí eile, go háirithe, tá soláthar, duaiseanna, ionstraimí airgeadais, gníomhaíochtaí díreacha an Airmheáin Chomhpháirtigh Taighde, Síntiúis (an Eagraíocht um Chomhar agus Forbairt Eacnamaíochta, Eureka, an Chomhpháirtíocht Idirnáisiúnta um Chomhar in Éifeachtúlacht Fuinnimh, an Ghníomhaireacht Idirnáisiúnta Fuinnimh, ...), saineolaithe (meastóirí, faireachán ar thionscadail) etc.

⁽⁴⁾ Ní mheasfar gur costais neamh-idirghabhálacha iad eagraíochtaí idirnáisiúnta ach amháin más tairbhíthe deiridh iad. Ní bheidh feidhm aige sin i gcás inar comhordaitheoir ar thionscadal í an eagraíocht idirnáisiúnta (agus cistí á ndáileadh ar chomhordaitheoirí eile).

b) Ag tosú i mbliain N+2 agus suas go dtí 2029, déanfar méid an cheartúcháin uathoibríoch a ríomh le haghaidh bhliain N tríd an difríocht idir na nithe seo a leanas a ghlacadh:

i. méid iomlán na ndeontas iomaíoch arna gcionroinnt ar an tSeirbia nó ar eintitis dhlítheanacha na Seirbia mar ghealltanais arna ndéanamh maidir le leithreasuithe buiséid le haghaidh bhliain N; agus

ii. méid ranníocaíocht oibríochtúil choigeartaithe na Seirbia le haghaidh bhliain N arna iolrú faoin gcóimheas idir:

A. méid na ndeontas iomaíoch arna dtabhairt ar leithreasuithe faoi chomhair gealltanais do bhliain N, arna méadú i gcomhréir le hAirteagal 3(4) den Chomhaontú seo; agus

B. iomlán na leithreasuithe buiséadacha údaraithe faoi chomhair gealltanais le haghaidh bhliain N, lena n-áirítear costais neamh-idirghabhálacha.

III. **Íocaíocht ranníocaíocht airgeadais na Seirbia, íocaíocht na coigeartuithe a rinneadh ar ranníocaíocht oibríochtúil na Seirbia, agus íocaíocht an cheartúcháin uathoibríoch is infheidhme maidir le ranníocaíocht oibríochtúil na Seirbia**

1. Cuirfidh an Coimisiún an fhaisnéis seo a leanas in iúl don tSeirbia a luaithe is féidir agus tráth nach déanaí ná tráth eisiúna an chéad ghlaio ar chistí na bliana airgeadais:

a. na méideanna i leithreasuithe faoi chomhair gealltanais i mbuiséad an Aontais arna nglacadh go críochnaitheach le haghaidh na bliana i gceist do na línte buiséid lena gcumhdaítear rannpháirtíocht na Seirbia sa Chlár Fís Eorpach, méideanna a mhéadófar, más ábhartha, i gcomhréir le hAirteagal 3(4) den Chomhaontú seo;

b. méid na táille rannpháirtíochta dá dtagraítear in Airteagal 3(7) den Chomhaontú seo;

c. ó bhliain N+1 de chur chun feidhme an Chláir Fís Eorpach, cur chun feidhme leithreasuithe faoi chomhair gealltanais a chomhfhreagraíonn do bhliain bhuiséadach N, leithreasuithe a mhéadófar i gcomhréir le hAirteagal 3(4) den Chomhaontú seo, agus leibhéal na ngealltanais saortha;

d. maidir leis an gcuid den Chlár Fís Eorpach ina bhfuil gá leis an bhfaisnéis sin chun an ceartúchán uathoibríoch, leibhéal na ngealltanais a tugadh i bhfabhar eintitis dhlítheanacha na Seirbia arna miondealú de réir bhliain chomhfhreagrach na leithreasuithe buiséadacha agus leibhéal iomlán gaolmhar na ngealltanais a ríomh.

Ar bhonn a Dhréachtbuiséid, soláthróidh an Coimisiún meastachán ar fhaisnéis le haghaidh na bliana dár gcionn faoi phointe (a) agus pointe (b) a luaithe is féidir, agus, faoin 1 Meán Fómhair den bhliain airgeadais ar a dhéanaí.

2. I mí Aibreáin agus i mí an Mheithimh gach bliain airgeadais ar a dhéanaí, eiseoidh an Coimisiún glao ar chistí chuig an tSeirbia a chomhfhreagraíonn dá ranníocaíocht faoin gComhaontú seo.

Le gach glao ar chistí, déanfar foráil maidir le híocaíocht sé dhódhéagú de ranníocaíocht na Seirbia tráth nach déanaí ná 30 lá tar éis eisiúint an ghlaio ar chistí.

I gcás na chéad bhliana de chur chun feidhme an Chomhaontaithe seo, eiseoidh an Coimisiún aon ghlaio amháin ar chistí laistigh de 60 lá tar éis an dáta ar a dtosóidh éifeachtaí dlíthiúla ag gabháil leis an gComhaontú seo.

3. Gach bliain ó 2023 amach, léireofar sna glaonna ar chistí méid an cheartúcháin uathoibríoch is infheidhme maidir leis an ranníocaíocht oibríochtúil a íocar le haghaidh bhliain N-2.

Féadfar a áireamh freisin sa ghlaio ar chistí a eiseofar i mí Aibreáin ar a dhéanaí, coigeartuithe ar an ranníocaíocht airgeadais a íocfaidh an tSeirbia as cur chun feidhme, bainistiú agus oibriú an Chláir nó na gClár Réime um Thaighde agus um Nuálaíocht a bhí ann roimhe ar ghlac an tSeirbia páirt iontu.

I gcás gach ceann de na blianta airgeadais 2028, 2029 agus 2030, an méid a eascraíonn as an gceartúchán uathoibríoch a chur i bhfeidhm maidir leis na ranníocaíochtaí oibríochtúla a íocfaidh an tSeirbia sa bhliain 2026 agus sa bhliain 2027, nó an méid a eascraíonn as na coigeartuithe a dhéanfar i gcomhréir le hAirteagal 3(8) den Chomhaontú seo, beidh sé dlite don tSeirbia nó dlite uaidh

4. Íocfaidh an tSeirbia a ranníocaíocht airgeadais faoin gComhaontú seo i gcomhréir le pointe III den Iarscríbhinn seo. In éagmais íocaíocht na Seirbia faoin dáta dlite, seolfaidh an Coimisiún litir mheabhrúcháin fhoirmiúil.

Is é an toradh a bheidh ar aon mhoill ar íocaíocht na ranníocaíochta go n-íocfaidh an tSeirbia ús mainneachtana ar an méid atá gan íoc ón dáta dlite.

Is é an ráta úis ar mhéideanna is infhaighte nach n-íoctar ar an dáta dlite an ráta arna chur i bhfeidhm ag an mBanc Ceannais Eorpach ar a phríomhoibríochtaí athmhaoinithe, arna fhoilsiú i sraith C d'Iris Oifigiúil an Aontais Eorpaigh, a bheidh i bhfeidhm ar an gcéad lá féilire den mhí ina mbeidh an dáta dlite, agus é sin méadaithe faoi aon phointe céatadáin go leith.

IARSCRÍBHINN II

Liosta neamh-uileghabhálach de chlár agus de ghníomhartha coibhéiseacha na Seirbia

Is mar chlár agus gníomhartha na Seirbia atá coibhéiseach leis an gClár Fís Eorpach a mheasfar an liosta neamh-uileghabhálach seo a leanas:

clár agus gníomhartha taighde agus forbartha agus nuálaíochta á bhfoilsíú ag:

- An Aireacht Oideachais, Eolaíochta agus Forbartha Teicneolaíche;
 - Ciste Nuálaíochta na Seirbia;
 - Ciste Eolaíochta Phoblacht na Seirbia;
 - An Aireacht Geilleagair;
 - An Aireacht Talmhaíochta, Foraoiseachta agus Bainistíochta Uisce;
 - An Aireacht um Chosaint Comhshaoil.
-

IARSCRÍBHINN III

Bainistíocht Fhóna Airgeadais

Leasanna airgeadais a chosaint agus a aisghabháil

*Airteagal 1***Athbhreithnithe agus iniúchtaí**

1. Beidh sé de cheart ag an Aontas Eorpach, i gcomhréir leis na gníomhartha is infheidhme ó cheann amháin nó níos mó d'institiúidí nó comhlachtaí an Aontais agus mar a fhoráiltear i gcomhaontuithe agus/nó i gconarthaí ábhartha, athbhreithnithe agus iniúchtaí teicniúla, eolaíocha, airgeadais, nó cineálacha eile athbhreithnithe agus iniúchtaí, a dhéanamh ar áitreabh aon duine nádúrtha a bhfuil cónaí air sa tSeirbia nó ar áitreabh aon eintitis dhlítheanaigh atá bunaithe sa tSeirbia agus a fhaigheann cistiú ón Aontas Eorpach, chomh maith le haon tríú páirtí atá rannpháirteach i gcur chun feidhme chistí an Aontais atá ina chónaí nó bunaithe sa tSeirbia. Féadfaidh gníomhairí institiúidí agus chomhlachtaí an Aontais Eorpaigh, go háirithe gníomhairí an Choimisiúin Eorpaigh agus Chúirt Iniúchóirí na hEorpa na hathbhreithnithe agus na hiniúchtaí sin a dhéanamh, nó féadfaidh daoine eile, ar thug an Coimisiún Eorpach sainordú dóibh, iad a dhéanamh.
2. Beidh rochtain iomchuí ag gníomhairí institiúidí agus chomhlachtaí an Aontais, go háirithe gníomhairí an Choimisiúin Eorpaigh agus Chúirt Iniúchóirí na hEorpa, agus na daoine eile ar thug an Coimisiún Eorpach sainordú dóibh, ar láithreáin, oibreacha agus doiciméid (idir leaganacha leictreonacha agus leaganacha páipéir) agus ar an bhfaisnéis uile is gá chun na hiniúchtaí sin a dhéanamh, lena n-áirítear an ceart chun cóip fhisiceach/leictreonach d'aon doiciméad nó d'ábhar aon mheáin sonraí, agus sleachta ó na doiciméid sin, atá ag an duine nádúrtha nó dlítheanach atá faoi iniúchadh nó ag an tríú páirtí atá faoi iniúchadh.
3. Ní chuirfidh an tSeirbia cosc ná aon bhac ar leith ar an gceart iontrála sa tSeirbia ná ar rochtain ar áitreabh na ngníomhairí agus na ndaoine eile dá dtagraítear i mír 2 ar fhorais fheidhmiú a ndualgas dá dtagraítear san Airteagal seo.
4. Féadfar na hathbhreithnithe agus na hiniúchtaí a dhéanamh freisin, tar éis chur i bhfeidhm an Chomhaontaithe seo a chur ar fionraí, de bhun Airteagal 9(5) de, tar éis scor an chur i bhfeidhm shealadaigh nó tar éis fhoirceannadh an Chomhaontaithe seo, ar bhonn na dtéarmaí a leagtar síos sna gníomhartha is infheidhme ó cheann amháin nó níos mó d'institiúidí nó comhlachtaí an Aontais agus dá bhforáiltear i gcomhaontuithe agus/nó i gconarthaí ábhartha i ndáil le haon ghealltanais dlíthiúil lena gcuirtear chun feidhme buiséad an Aontais Eorpaigh ar gealltanais é a bheidh déanta ag an Aontas Eorpach roimh an dáta óna ngabhfaidh éifeacht le fionraí chur i bhfeidhm an Chomhaontaithe seo de bhun Airteagal 9(5) ann, le scor an chur i bhfeidhm shealadaigh nó le foirceannadh an Chomhaontaithe seo.

*Airteagal 2***An comhrac i gcoinne neamhrialtachtaí, calaoise agus cionta coiriúla eile a dhéanann difear do leasanna airgeadais an Aontais**

1. Údarófar don Choimisiún Eorpach agus don Oifig Eorpach Frith-Chalaoise (OLAF) imscrúduithe riaracháin a dhéanamh i gcríoch na Seirbia, lena n-áirítear seiceálacha agus cigireachtaí ar an láthair. Déanfar na himscrúduithe sin i gcomhréir leis na téarmaí agus na coinníollacha arna mbunú leis na gníomhartha is infheidhme ó cheann amháin nó níos mó d'institiúidí an Aontais.
2. Cuirfidh údaráis inniúla na Seirbia an Coimisiún Eorpach nó OLAF ar an eolas laistigh de thréimhse réasúnach ama faoi aon fhíoras nó amhras atá tugtha faoi deara acu i ndáil le neamhrialtacht, calaois nó gníomhaíocht neamhdhleathach eile lena ndéantar difear do leasanna airgeadais an Aontais.
3. Féadfar seiceálacha agus cigireachtaí ar an láthair a dhéanamh ar áitreabh aon duine nádúrtha a bhfuil cónaí air sa tSeirbia nó ar áitreabh aon eintitis dhlítheanaigh atá bunaithe sa tSeirbia agus a fhaigheann cistí ón Aontas, chomh maith le haon tríú páirtí atá rannpháirteach i gcur chun feidhme chistí an Aontais atá ina chónaí nó bunaithe sa tSeirbia.
4. Is é an Coimisiún Eorpach nó OLAF, i ndlúthchomhar le húdaráis inniúil na Seirbia arna ainmniú ag rialtas na Seirbia, a ullmhóidh agus a thabharfaidh i gcrích na seiceálacha agus na cigireachtaí ar an láthair. Tabharfar fógra, tréimhse réasúnach ama roimh ré, don údaráis ainmnithe faoi aidhm, cuspóir agus bunús dlí na seiceálacha agus na cigireachtaí, ionas go mbeidh sé in ann cúnaimh a thabhairt. Chuige sin, féadfaidh oifigigh údaráis inniúla na Seirbia páirt a ghlacadh sna seiceálacha agus sna cigireachtaí ar an láthair.
5. Arna iarraidh sin d'údaráis na Seirbia, féadfar na seiceálacha agus na cigireachtaí ar an láthair a dhéanamh go comhpháirteach leis an gCoimisiún Eorpach nó le OLAF.

6. Beidh rochtain ag gníomhairí an Choimisiúin agus ag baill foirne OLAF ar an bhfaisnéis agus ar an doiciméadacht uile, lena n-áirítear sonraí ríomhaireachta, maidir leis na hoibríochtaí lena mbaineann, atá riachtanach chun na seiceálacha agus na cigireachtaí ar an láthair a dhéanamh mar is cuí. Féadfaidh siad, go háirithe, doiciméid ábhartha a chóipeáil.
7. I gcás ina gcuireann duine, eintiteas nó tríú páirtí eile i gcoinne seiceáil nó cigireacht ar an láthair, tabharfaidh údarás na Seirbia cúnaimh, ag gníomhú dóibh i gcomhréir le rialacha agus rialacháin náisiúnta, don Choimisiún Eorpach nó do OLAF, ionas gur féidir leo a ndualgas a chomhlíonadh maidir le seiceáil nó cigireacht ar an láthair a dhéanamh. Áireofar leis an gcúnaimh sin na bearta réamhchúraim iomchuí a dhéanamh faoin dlí náisiúnta, go háirithe chun fianaise a chosaint.
8. Cuirfidh an Coimisiún Eorpach nó OLAF údarás inniúla na Seirbia ar an eolas faoi thoradh na seiceálacha agus na gcigireachtaí sin. Tuairisceoidh an Coimisiún Eorpach nó OLAF, go háirithe, a luaithe is féidir d'údarás inniúil na Seirbia maidir le haon fhíoras nó aon amhras a bhaineann le neamhrialtacht atá tugtha faoi deara acu le linn na seiceála nó na cigireachta ar an láthair.
9. Gan dochar do chur i bhfeidhm dhlí coiriúil na Seirbia, féadfaidh an Coimisiún Eorpach bearta agus pionóis riaracháin a fhorchur ar dhaoine dlítheanacha nó ar dhaoine nádúrtha de chuid na Seirbia a ghlacann páirt i gcur chun feidhme cláir nó gníomhaíochta i gcomhréir le reachtaíocht an Aontais Eorpaigh.
10. Chun críocha chur chun feidhme cuí an Airteagail seo, déanfaidh an Coimisiún Eorpach nó OLAF agus údarás inniúla na Seirbia faisnéis a mhalartú go rialta agus, arna iarraidh sin do cheann de na páirtithe sa Chomhaontú seo, rachaidh siad i gcomhairle le chéile.
11. Chun comhar agus malartú faisnéise éifeachtach le OLAF a éascú, is í Seirbhís Comhordúcháin Frith-Chalaoise (AFCOS) na Seirbia a bheidh mar phointe teagmhála ainmnithe don tSeirbia.
12. An malartú faisnéise a dhéanfar idir an Coimisiún Eorpach nó OLAF agus údarás inniúla na Seirbia, déanfar é agus aird chuí á tabhairt ar na ceanglais rúndachta. Na sonraí pearsanta a áireofar sa mhalartú faisnéise, cosnófar iad i gcomhréir leis na rialacha is infheidhme.
13. Oibreoidh údarás na Seirbia i gcomhar le hOifig an Ionchúisitheora Phoiblí Eorpaigh ionas go mbeidh siad in ann a ndualgas a chomhlíonadh maidir le déantóirí cionta coiriúla, agus a gcomhchoirithe, i gcionta coiriúla a dhéanann dífead do leasanna airgeadais an Aontais Eorpaigh, a imscrúdú, a ionchúiseamh agus a thabhairt chun breithiúnais i gcomhréir leis an reachtaíocht is infheidhme.

Airteagal 3

Aisghabháil agus forfheidhmiú

1. Cinntí arna nglacadh ag an gCoimisiún Eorpach lena bhforchuirtear oibleagáid airgid ar dhaoine dlítheanacha nó nádúrtha seachas Stáit i ndáil le haon éileamh a eascraíonn as an gClár Fís Eorpach, beidh siad in-fhorfheidhmithe sa tSeirbia. Beidh an t-ordú maidir lena fhorfheidhmiú i gceangal leis an gcinneadh, gan aon fhoirmiúlacht eile seachas fíorú ar bharántúlacht an chinnidh ag an údarás náisiúnta arna ainmniú chun na críche sin ag an tSeirbia. Cuirfidh rialtas na Seirbia a údarás náisiúnta ainmnithe in iúl don Choimisiún agus do Chúirt Bheithiúnais an Aontais Eorpaigh. I gcomhréir le hAirteagal 4, beidh an Coimisiún Eorpach i dteideal fógra maidir le cinní in-fhorfheidhmithe den sórt sin a thabhairt go díreach do dhaoine a bhfuil cónaí orthu sa tSeirbia agus d'eintitis dhlítheanacha atá bunaithe sa tSeirbia. Déanfar an forfheidhmiú i gcomhréir le dlí agus rialacha nós imeachta na Seirbia.
2. I gcás breithiúnais agus orduithe ó Chúirt Bheithiúnais an Aontais Eorpaigh a thugtar i gcur i bhfeidhm clásail eadrána atá i gconradh nó i gcomhaontú i ndáil le cláir, gníomhaíochtaí, gníomhartha nó tionscadail an Aontais, beidh siad in-fhorfheidhmithe sa tSeirbia ar an gcaoi chéanna le cinní ón gCoimisiún Eorpach dá dtagraítear i mír (1).
3. Beidh dlínse ag Cúirt Bheithiúnais an Aontais Eorpaigh chun athbheithniú a dhéanamh ar dhlíthiúlacht an chinnidh ón gCoimisiún dá dtagraítear i mír 1 agus forfheidhmiú an chinnidh sin a chur ar fionraí. Beidh dlínse ag Cúirteanna na Seirbia, áfach, ar ghearáin á rá go bhfuil an forfheidhmiú á dhéanamh ar bhealach neamhrialta.

*Airteagal 4***Cumarsáid agus malartú faisnéise**

Institiúidí agus comhlachtaí an Aontais Eorpaigh atá rannpháirteach i gcur chun feidhme an Chláir Fís Eorpach, nó i rialú an chláir sin, beidh siad i dteideal cumarsáid a dhéanamh go díreach, lena n-áirítear trí chórais malartaíthe leictreonaigh, le haon duine nádúrtha a bhfuil cónaí air sa tSeirbia nó le haon eintiteas dlítheanach atá bunaithe inti agus a fhaigheann cistí ón Aontas, chomh maith le haon tríú páirtí atá rannpháirteach i gcur chun feidhme chistí an Aontais agus a bhfuil cónaí air sa tSeirbia nó atá bunaithe inti. Féadfaidh na daoine, na heintitis agus na páirtithe sin an fhaisnéis agus an doiciméadacht ábhartha uile a chur go díreach faoi bhráid institiúidí agus comhlachtaí an Aontais Eorpaigh, ar faisnéis agus doiciméadacht iad a cheanglaítear orthu a chur isteach ar bhonn reachtaíocht an Aontais Eorpaigh is infheidhme maidir le clár an Aontais agus ar bhonn na gconarthaí nó na gcomhaontuithe arna dtabhairt i gcrích chun an clár sin a chur chun feidhme.

COMHAONTÚ IDIRNÁISIÚNTA**idir an tAontas Eorpach, de pháirt, agus an Bhoisnia agus an Heirseagaivéin, den pháirt eile, maidir le rannpháirtíocht na Boisnia agus na Heirseagaivéine i gClár an Aontais, Fís Eorpach — an Clár Réime um Thaighde agus um Nuálaíocht**

An Coimisiún Eorpach (dá ngairtear “an Coimisiún” anseo feasta), thar ceann an Aontais Eorpaigh,

de pháirt,

agus

An Bhoisnia agus an Heirseagaivéin (dá ngairtear “an Bhoisnia agus an Heirseagaivéin” anseo feasta),

den pháirt eile,

(dá ngairtear “na Páirtithe” anseo feasta),

DE BHRÍ go sonraítear sa Chreat-Chomhaontú idir an Comhphobal Eorpach agus an Bhoisnia agus an Heirseagaivéin maidir leis na prionsabail ghinearálta i dtaca le rannpháirtíocht na Boisnia agus na Heirseagaivéine i gClár Chomhphobail ⁽¹⁾, de bhrí go sonraítear ann go ndéanfar na téarmaí agus na coinníollacha sonracha maidir le rannpháirtíocht na Boisnia agus na Heirseagaivéine i ngach clár sonrach, go háirithe an ranníocaíocht airgeadais is iníoctha, a chinneadh trí chomhaontú, i bhfoirm Meabhráin Tuisceana ⁽²⁾, idir an Coimisiún Eorpach agus an Bhoisnia agus an Heirseagaivéin;

DE BHRÍ gur bunaíodh clár an Aontais Eorpaigh, Fís Eorpach — an Clár Réime um Thaighde agus um Nuálaíocht, le Rialachán (AE) 2021/695 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle ⁽³⁾ (dá ngairtear “an Clár Fís Eorpach” anseo feasta);

I bhFIANAISE iarrachtaí an Aontais Eorpaigh an fhreagairt a stiúradh trí dhul i gcomhar lena chomhpháirtithe idirnáisiúnta chun aghaidh a thabhairt ar dhúshlán dhomhanda i gcomhréir leis an bplean gníomhaíochta ar mhaithe le daoine, an pláinéad agus an rathúnas i gClár Oibre na Náisiún Aontaithe “I mbun athraithe: Clár Oibre 2030 don Fhorbairt Inbhuanaithe”, agus á admháil dóibh gur uirlisí fíor-riachtanacha iad an taighde agus an nuálaíocht agus gurb iad is mó a spreagann an fás inbhuanaithe a bheidh á threorú ag an nuálaíocht, an t-iomaíochas agus an tarraingteacht eacnamaíoch;

AG AITHINT DÓIBH na bprionsabail ginearálta mar a leagtar amach i Rialachán (AE) 2021/695;

AG ADMHÁIL DÓIBH chuspóirí an Limistéir Eorpaigh Taighde athnuaite chun limistéar coiteann eolaíoch agus teicneolaíoch a fhorbairt, margadh aonair don taighde agus don nuálaíocht a chruthú, an comhar idir ollscoileanna agus malartú dea-chleachtas agus gairmeacha taighde tarraingteacha a chothú agus a éascú, soghluaisteacht trasteorann agus idirearnálach taighdeoirí a éascú, saorghluaiseacht eolais eolaíoch agus nuálaíochta eolaíche a chothú, an urraim don tsaoirse acadúil agus do shaoirse an taighde eolaíoch a chur chun cinn, tacú le hoideachas eolaíochta agus gníomhaíochtaí cumarsáide, agus iomaíochas agus tarraingteacht na ngeilleagar rannpháirteach a spreagadh, agus ag admháil dóibh gur príomh-chomhpháirtithe iad na tíortha comhlachaithe san iarracht sin;

AG CUR I dTÁBHACHT ról na gComhpháirtíochtaí Eorpacha a thugann aghaidh ar roinnt de na dúshláin is práinní atá san Eoraip trí thionscnaimh chomhbheartaithe taighde agus nuálaíochta lena rannchuidítear go mór le tosaíochtaí an Aontais Eorpaigh i réimse an taighde agus na nuálaíochta ina bhfuil gá le mais chriticiúil agus fíis fhadtéarmach agus tábhacht rannpháirtíocht na dtíortha comhlachaithe sna Comhpháirtíochtaí sin;

I bhFIANAISE gur léir go bhfuil an taighde agus an nuálaíocht thar a bheith tábhachtach i réigiún na mBalcán Thiar i dtaca leis an gcomhar agus le tionscadail chomhpháirteacha taighde agus nuálaíochta a chistiú lena gcumasófar rochtain chomhpháirteach ar bharr feabhais, eolas, nuálaíocht, líonra agus acmhainní taighde. Tá deiseanna luachmhara curtha ar fáil aige don fhorbairt dhaonna, rud a chuirfidh go mór leis an dóchúlacht go n-éireoidh leis teacht ar réitigh chomhpháirteacha ar dhúshlán réigiúnacha agus dhomhanda;

⁽¹⁾ IO L 192, 22.7.2005, lch. 9.

⁽²⁾ Is Meabhrán Tuisceana atá sa Chomhaontú seo a bhfuil na héifeachtaí dlíthiúla céanna aige agus atá ag an Meabhrán Tuisceana a shonraítear faoin gCreat-Chomhaontú idir an Comhphobal Eorpach agus an Bhoisnia agus an Heirseagaivéin maidir leis na prionsabail ghinearálta i dtaca le rannpháirtíocht na Boisnia agus na Heirseagaivéine i gClár Chomhphobail.

⁽³⁾ Rialachán (AE) 2021/695 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 28 Aibreán 2021 lena mbunaítear Fís Eorpach – an Clár Réime um Thaighde agus um Nuálaíocht, lena leagtar síos na rialacha maidir le rannpháirtíocht agus leathadh agus lena n-aisghairtear Rialachán (AE) Uimh. 1290/2013 agus (AE) Uimh. 1291/2013 (IO L 170, 12.5.2021, lch. 1).

AG FÉACHAINT le coinníollacha comhthairbheacha a bhunú chun poist a chruthú, éiceachórais nuálaíochta na bPáirtithe a neartú agus tacú leo trí chabhrú le fiontair nuálaíocht agus méadú a dhéanamh i margáí na bPáirtithe agus trí ghlacadh na nuálaíochta, mar aon le cur in úsáid agus inrochtaineacht na nuálaíochta, a éascú, lena n-áirítear gníomhaíochtaí fothaithe acmhainneacha;

AG AITHINT DÓIBH gur cheart go dtiocfadh sochair fhrithpháirteacha as rannpháirtíocht chómhálartach i gcláir thaighde agus nuálaíochta a chéile; agus á admháil dóibh go bhforchoimeádann na Páirtithe a gceart chun teorainn nó coinníoll a chur le rannpháirtíocht ina gcláir thaighde agus nuálaíochta; lena n-áirítear, go háirithe, i gcás gníomhaíochtaí a bhaineann lena sócmhainní straitéiseacha, leasanna, neamhspleáchas nó slándáil;

I bhFIANAISE spriocanna coiteanna, luachanna agus naisc láidre na bPáirtithe i réimse an taighde agus na nuálaíochta, arna mbunú san am a chuaigh thart trí na Comhaontuithe Comhlachais a ghabh leis na Cláir Réime ina dhiaidh sin, agus ag aithint dóibh mian chomhchoiteann na bPáirtithe a gcaidreamh agus an comhar eatarthu a fhorbairt, a neartú, a spreagadh agus a shíneadh a thuilleadh ann,

TAR ÉIS COMHAONTÚ MAR A LEANAS:

Airteagal 1

Raon feidhme an chomhlachais

1. Glacfaidh an Bhoisnia agus an Heirseagaivéin páirt mar thír chomhlachaithe i ngach cuid den Chlár Fís Eorpach — an Clár Réime um Thaighde agus um Nuálaíocht (an Clár Fís Eorpach), agus rannchuideoidh sí le gach cuid de, dá dtagraítear in Airteagal 4 de Rialachán (AE) 2021/695 agus a chuirtear chun feidhme trí bhíthin an chláir shonraigh arna bhunú le Cinneadh (AE) 2021/764 ⁽⁴⁾, sna leaganacha is cothroime le dáta díobh, agus trí bhíthin ranníocaíocht airgeadais leis an Institiúid Eorpach um Nuálaíocht agus Teicneolaíocht.
2. Beidh feidhm ag Rialachán (AE) 2021/819 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle ⁽⁵⁾, agus Cinneadh (AE) 2021/820 ⁽⁶⁾, sna leaganacha is cothroime le dáta díobh; beidh feidhm acu maidir le rannpháirtíocht na n-eintiteas dlítheanach atá bunaithe sa Bhoisnia agus sa Heirseagaivéin ⁽⁷⁾ i bPobail Eolais agus Nuálaíochta.

Airteagal 2

Téarmaí agus coinníollacha sonracha na rannpháirtíochta sa Chlár Fís Eorpach

1. Glacfaidh an Bhoisnia agus an Heirseagaivéin páirt sa Chlár Fís Eorpach i gcomhréir leis na coinníollacha a leagtar síos sa Chreat-Chomhaontú idir an Comhphobal Eorpach agus an Bhoisnia agus an Heirseagaivéin maidir leis na prionsabail ghinearálta i dtaca le rannpháirtíocht na Boisia agus na Heirseagaivéine i gcláir Chomhphobail, agus faoi na téarmaí agus na coinníollacha a leagtar amach sa Chomhaontú seo, sna gníomhartha dlí dá dtagraítear in Airteagal 1 den Chomhaontú seo, agus in aon riail eile a bhaineann le cur chun feidhme an Chláir Fís Eorpach, sna leaganacha is cothroime le dáta díobh.
2. Mura bhforáiltear a mhalairt sna téarmaí agus sna coinníollacha dá dtagraítear i mír 1 den Airteagal seo, lena n-áirítear i gcur chun feidhme Airteagal 22(5) de Rialachán (AE) 2021/695, féadfaidh eintitis dhlítheanacha atá bunaithe sa Bhoisnia agus sa Heirseagaivéin páirt a ghlacadh i ngníomhaíochtaí indíreacha an Chláir Fís Eorpach faoi choinníollacha atá coibhéiseach leis na coinníollacha is infheidhme maidir le heintitis dhlítheanacha atá bunaithe san Aontas Eorpach, lena n-áirítear urraim do bhearta sriantacha an Aontais Eorpaigh ⁽⁸⁾.
3. Sula ndéanfar cinneadh maidir le cé acu atá nó nach bhfuil eintitis dhlítheanacha atá bunaithe sa Bhoisnia agus sa Heirseagaivéin incháilithe chun páirt a ghlacadh i ngníomhaíocht a bhaineann le sócmhainní straitéiseacha, leasanna, neamhspleáchas nó slándáil an Aontais Eorpaigh faoi Airteagal 22(5) de Rialachán (AE) 2021/695, féadfaidh an Coimisiún faisnéis nó dearbhuithe sonracha a iarraidh, amhail:
 - a) faisnéis maidir le cé acu a deonaíodh nó a dheonófar rochtain chómhálartach d'eintitis dhlítheanacha atá bunaithe san Aontas Eorpach ar chláir nó ar thionscadail na Boisia agus na Heirseagaivéine atá ann cheana agus atá beartaithe, ar cláir agus tionscadail iad atá coibhéiseach leis an ngníomhaíocht Fís Eorpach lena mbaineann;

⁽⁴⁾ Cinneadh (AE) 2021/764 ón gComhairle an 10 Bealtaine 2021 lena mbunaítear an Clár Sonrach lena gcuirtear chun feidhme Fís Eorpach — an Clár Réime um Thaighde agus um Nuálaíocht, agus lena n-aisghairtear Cinneadh 2013/743/AE (IO L 167 I, 12.5.2021, lch. 1.).

⁽⁵⁾ Rialachán (AE) Uimh. 2021/819 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 20 Bealtaine 2021 maidir leis an Institiúid Eorpach um Nuálaíocht agus Teicneolaíocht (athmhúnlú) (IO L 189, 28.5.2021, lch. 61).

⁽⁶⁾ Cinneadh (AE) 2021/820 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 20 Bealtaine 2021 maidir le Clár Oibre Straitéiseach um Nuálaíocht na hInstitiúide Eorpaí um Nuálaíocht agus Teicneolaíocht (EIT) 2021-2027: Borradh a chur faoi Thallann Nuálaíochta agus faoi Chumas Nuálaíochta na hEorpa agus lena n-aisghairtear Cinneadh Uimh. 1312/2013/AE (IO L 189, 28.5.2021, lch. 91.).

⁽⁷⁾ Ciallaíonn “eintitis dhlítheanacha” aon duine nádúrtha nó dlítheanach i gcomhréir le mír (16) d’Airteagal 2 den Chlár Fís Eorpach. Ní thagraíonn an téarma “eintitis dhlítheanacha” go díreach nó go hindíreach don dá Eintiteas atá sa Bhoisnia agus sa Heirseagaivéin: Cónaidhm na Boisia agus na Heirseagaivéine agus Republika Srpska.

⁽⁸⁾ Glactar bearta sriantacha an Aontais Eorpaigh de bhun Airteagal 29 den Chonradh ar an Aontas Eorpach nó de bhun Airteagal 215 den Chonradh ar Fheidhmiú an Aontais Eorpaigh.

- b) faisnéis maidir le cé acu atá nó nach bhfuil sásra náisiúnta um scagadh ar infheistíocht ag an mBoisnia agus an Heirseagaivéin agus dearbhuithe go ndéanfaidh údaráis na Boisnia agus na Heirseagaivéine tuairisciú chuig an gCoimisiún agus go rachaidh siad i gcomhairle leis maidir le haon chás féideartha i gcás, agus sásra den chineál sin á chur i bhfeidhm, ina bhfaighidh siad eolas faoi infheistíocht eachtrach/táthcheangal atá beartaithe ag eintiteas atá bunaithe lasmuigh den Bhoisnia agus an Heirseagaivéin, nó atá á rialú ó lasmuigh di, ar eintiteas dlítheanach de chuid na Boisnia agus na Heirseagaivéine, a fuair cistiú ó Fhís Eorpach i ngníomhaíochtaí a bhaineann le sócmhainní straitéiseacha, leasanna, neamhspleáchas nó slándáil an Aontais, ar choinníoll go soláthróidh an Coimisiún don Bhoisnia agus an Heirseagaivéin liosta de na heintitis dhlítheanacha ábhartha atá bunaithe sa Bhoisnia agus sa Heirseagaivéin tar éis shíniú na gcomhaontuithe deontais leis na heintitis sin; agus
- c) dearbhuithe nach mbeidh aon cheann de na torthaí, na teicneolaíochtaí, na seirbhísí nó na táirgí arna bhforbairt faoi na gníomhaíochtaí lena mbaineann ag eintitis atá bunaithe sa Bhoisnia agus sa Heirseagaivéin faoi réir srianta ar a n-onnmhairiú chuig Ballstáit an Aontais Eorpaigh le linn na gníomhaíochta agus ar feadh 4 bliana tar éis dheireadh na gníomhaíochta. Roinnfidh an Bhoisnia agus an Heirseagaivéin liosta cothrom le dáta de na hábhair maidir le srianta náisiúnta ar onnmhairiú ar bhonn bliantúil, le linn na gníomhaíochta agus ar feadh 4 bliana tar éis dheireadh na gníomhaíochta.
4. Féadfaidh eintitis dhlítheanacha atá bunaithe sa Bhoisnia agus sa Heirseagaivéin páirt a ghlacadh i ngníomhaíochtaí an Airmheáin Chomhpháirtigh Taighde (JRC), faoi théarmaí agus coinníollacha atá coibhéiseach leis na téarmaí agus na coinníollacha is infheidhme maidir le heintitis dhlítheanacha atá bunaithe san Aontas Eorpach ach amháin má tá gá le teorainneacha chun comhsheasmhacht a áirithiú le raon feidhme na rannpháirtíochta a eascraíonn as cur chun feidhme mhír 2 agus 3 den Airteagal seo.
5. I gcás ina gcuirfidh an tAontas Eorpach an Clár Fís Eorpach chun feidhme trí Airteagal 185 agus Airteagal 187 den Chonradh ar Fheidhmiú an Aontais Eorpaigh a chur i bhfeidhm, féadfaidh an Bhoisnia agus an Heirseagaivéin agus eintitis dhlítheanacha atá bunaithe sa Bhoisnia agus sa Heirseagaivéin páirt a ghlacadh sna struchtúir dhlíthiúla a chruthaítear faoi na forálacha sin, i gcomhréir le gníomhartha dlí de chuid an Aontais Eorpaigh a ghlacadh nó a ghlacfar chun na struchtúir dhlíthiúla sin a bhunú.
6. Beidh sé de cheart ag ionadaithe na Boisnia agus na Heirseagaivéine páirt a ghlacadh mar bhreathnóirí sa choiste dá dtagraítear in Airteagal 14 de Chinneadh (AE) 2021/764, gan cearta vótála agus le haghaidh pointí a bhaineann leis an mBoisnia agus an Heirseagaivéin.
- Tiocfaidh na coistí seo le chéile gan ionadaithe na Boisnia agus na Heirseagaivéine a bheith i láthair tráth na vótála.
- Cuirfear an Bhoisnia agus an Heirseagaivéin ar an eolas faoin toradh. An fhoirm a bheidh ar an rannpháirtíocht dá dtagraítear sa mhír seo, lena n-áirítear nósanna imeachta maidir le faisnéis agus doiciméadacht a fháil, beidh sí ar aon fhoirm leis an bhfoirm is infheidhme maidir le hionadaithe Bhallstáit an Aontais Eorpaigh.
7. Na cearta is infheidhme maidir le tíortha comhlachaithe, sin iad na cearta ionadaíochta agus rannpháirtíochta a bheidh ag an mBoisnia agus an Heirseagaivéin sa Choiste um an Limistéar Eorpach Taighde agus ina fhoghrúpaí.
8. Beidh sé de cheart ag ionadaithe na Boisnia agus na Heirseagaivéine páirt a ghlacadh mar bhreathnóirí ar Bhord Gobharnóirí JRC, gan cearta vótála a bheith acu. Faoi réir an choinníll sin, rialófar an rannpháirtíocht sin leis na rialacha agus na nósanna imeachta céanna is infheidhme maidir le hionadaithe Bhallstáit an Aontais Eorpaigh, lena n-áirítear cearta labhartha agus nósanna imeachta maidir le faisnéis agus doiciméadacht a fháil i ndáil le pointe a bhaineann leis an mBoisnia agus an Heirseagaivéin.
9. Féadfaidh an Bhoisnia agus an Heirseagaivéin páirt a ghlacadh i gCuibhreannas don Bhoneagar Taighde Eorpach (ERIC) i gcomhréir le Rialachán (CE) Uimh. 723/2009 ón gComhairle ⁽⁹⁾, sa leagan is cothroime le dáta de, agus leis an ngníomh dlí lena mbunaítear ERIC.
10. Na costais taistil agus na speansais chothaithe a thabhoídh ionadaithe agus saineolaithe na Boisnia agus na Heirseagaivéine as bheith páirteach mar bhreathnóirí in obair an choiste dá dtagraítear in Airteagal 14 de Chinneadh (AE) 2021/764, nó i gcrúinnithe eile a bhaineann le cur chun feidhme an Chláir Fís Eorpach, aisíocfaidh an tAontas Eorpach iad ar an mbonn céanna agus i gcomhréir leis na nósanna imeachta atá i bhfeidhm le haghaidh ionadaithe Bhallstáit an Aontais Eorpaigh.
11. Déanfaidh na Páirtithe gach iarracht, laistigh de chreat na bhforálacha atá ann cheana, chun saorghluaiseacht agus áit chónaithe na n-eolaithe a ghlacann páirt sna gníomhaíochtaí a chumhdaítear leis an gComhaontú seo a éascú agus chun gluaiseacht trasteorann earraí agus seirbhísí atá ceaptha lena n-úsáid i ngníomhaíochtaí den sórt sin a éascú.

⁽⁹⁾ Rialachán (CE) Uimh. 723/2009 ón gComhairle an 25 Meitheamh 2009 maidir le Creat dlíthiúil an Chomhphobail maidir le Cuibhreannas don Bhoneagar Taighde Eorpach (ERIC) (IO L 206, 8.8.2009, lch. 1.).

12. Déanfaidh an Bhoisnia agus an Heirseagaivéin na bearta uile is gá, mar is iomchuí, chun a áirithiú go mbeidh earraí agus seirbhísí, a cheannófar sa Bhoisnia agus sa Heirseagaivéin nó a allmhaireofar isteach sa Bhoisnia agus sa Heirseagaivéin, arb earraí agus seirbhísí iad a mhaoinítear i bpáirt nó go hiomlán de bhun na gcomhaontuithe deontais agus/nó na gconarthaí a tugadh i gcrích chun na gníomhaíochtaí a bhaint amach i gcomhréir leis an gComhaontú seo, go mbeidh siad díolmhaithe ó dhleachtanna custaim, ó dhleachtanna allmhairiúcháin agus ó mhuirir fhioscacha eile, lena n-áirítear CBL, is infheidhme sa Bhoisnia agus sa Heirseagaivéin.

Airteagal 3

Ranníocaíocht airgeadais

1. Rannpháirtíocht na Boisnia agus na Heirseagaivéine nó rannpháirtíocht na n-eintiteas dlítheanach atá bunaithe sa Bhoisnia agus sa Heirseagaivéin sa Chlár Fís Eorpach, beidh sí faoi réir ranníocaíocht airgeadais ón mBoisnia agus an Heirseagaivéin leis an gClár agus leis na costais ghaolmhara bhainistíochta, chur i bhfeidhm agus oibríúcháin faoi bhuiséad ginearálta an Aontais Eorpaigh (dá ngairtear “buiséad an Aontais” anseo feasta).

2. Is éard a bheidh sa ranníocaíocht airgeadais suim na méideanna seo a leanas:

a) ranníocaíocht oibríochtúil; agus

b) táille rannpháirtíochta.

3. Beidh an ranníocaíocht airgeadais i bhfoirm íocaíochta bliantúla a dhéanfar in dhá thráthchuid, agus beidh sí le híoc i mí na Bealtaine agus i mí Iúil ar a dhéanaí.

4. Cumhdófar leis an ranníocaíocht oibríochtúil caiteachas oibríochtúil agus caiteachas tacaíochta an Chláir agus beidh sí sa bhreis, i gcás leithreasuithe faoi chomhair gealltanais agus leithreasuithe íocaíochta araon, ar na méideanna arna n-iontráil i mbuiséad an Aontais Eorpaigh arna ghlacadh go cinntitheach le haghaidh an Chláir Fís Eorpach, lena n-áirítear aon leithreasú a chomhfhreagraíonn do ghealltanais saortha a chuirtear ar fáil arís dá dtagraítear in Airteagal 15(3) de Rialachán (AE, Euratom) 2018/1046 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle⁽¹⁰⁾, sa leagan is cothroime le dáta de (dá ngairtear “an Rialachán Airgeadais” anseo feasta), agus arna méadú le hioncam sannta seachtrach nach n-eascaíonn as ranníocaíochtaí airgeadais leis an gClár Fís Eorpach ó dheontóirí⁽¹¹⁾ eile.

I gcás ioncam sannta seachtrach a leithdháiltear ar an gClár Fís Eorpach faoi Airteagal 3.1 de Rialachán (AE) 2020/2094 ón gComhairle lena mbunáitear Ionstraim Théarnaimh de chuid an Aontais Eorpaigh chun tacú leis an téarnamh i ndiaidh ghéarchéim COVID-19⁽¹²⁾, comhfhreagróidh an méadú seo do na leithreasuithe bliantúla a léirítear sna doiciméid a ghabhann leis an Dréachtbuiséad maidir leis an gClár Fís Eorpach.

5. Beidh an ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh bunaithe ar threoir ranníoca arna sainiú mar an cóimheas idir Olltáirgeacht Intíre (OTI) na Boisnia agus na Heirseagaivéine ag praghsanna an mhargaidh agus OTI an Aontais Eorpaigh ag praghsanna an mhargaidh. Is iad seirbhísí tiomnaithe an Choimisiúin a chinneadh na OTInna ag praghsanna an mhargaidh a bheidh le cur i bhfeidhm bunaithe ar na sonraí staidrimh is déanaí atá ar fáil do ríomhanna buiséid sa bhliain roimh an mbliain ina mbeidh an íocaíocht bhliantúil le híoc. De mhaolú air sin, le haghaidh 2021, is ar OTI na bliana 2019 ag praghsanna an mhargaidh a bheidh an ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh bunaithe. Leagtar síos coigeartuithe ar an treoir ranníoca sin in Iarscríbhinn I.

6. Ríomhfar an ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh tríd an treoir ranníoca, arna coigeartú, a chur i bhfeidhm ar na leithreasuithe faoi chomhair gealltanais tosaigh arna n-iontráil i mbuiséad an Aontais Eorpaigh a ghlacfar go cinntitheach i leith na bliana is infheidhme chun an Clár Fís Eorpach a mhaoiniú, leithreasuithe a mhéadófar i gcomhréir le mír 4 den Airteagal seo.

7. Is 4 % den ranníocaíocht oibríochtúil bhliantúil tosaigh a bheidh sa táille rannpháirtíochta, táille a ríomhfar i gcomhréir le mír 5 agus 6 den Airteagal seo, agus déanfar í a chéimniú isteach mar a leagtar amach in Iarscríbhinn I. Ní bheidh an táille rannpháirtíochta faoi réir coigeartuithe ná ceartuithe cúlghabhálacha.

8. Féadfar an ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh le haghaidh bhliain N a choigeartú suas nó síos go cúlghabhálach i mbliain amháin nó níos mó blianta ina dhiaidh sin ar bhonn na ngealltanais buiséadach a dhéanfar maidir leis na leithreasuithe faoi chomhair gealltanais le haghaidh bhliain N sin, ranníocaíocht a mhéadófar i gcomhréir le mír 4 den Airteagal seo, agus ar bhonn chur chun feidhme a ngealltanais dlíthiúil agus a ngealltanais saortha. Leagtar amach na forálacha mionsonraithe maidir le cur chun feidhme an Airteagail seo in Iarscríbhinn I.

⁽¹⁰⁾ Rialachán (AE, Euratom) 2018/1046 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 18 Iúil 2018 maidir leis na rialacha airgeadais is infheidhme maidir le buiséad ginearálta an Aontais, lena leasaítear Rialachán (AE) Uimh. 1296/2013, (AE) Uimh. 1301/2013, (AE) Uimh. 1303/2013, (AE) Uimh. 1304/2013, (AE) Uimh. 1309/2013, (AE) Uimh. 1316/2013, (AE) Uimh. 223/2014, (AE) Uimh. 283/2014, agus Cinneadh Uimh. 541/2014/AE agus lena n-aisghairtear Rialachán (AE, Euratom) Uimh. 966/2012 (IO L 193, 30.7.2018, lch. 1.).

⁽¹¹⁾ Áirítear leis seo go háirithe na hacmhainní ó Ionstraim Théarnaimh an Aontais Eorpaigh arna bunú le Rialachán (AE) 2020/2094 ón gComhairle an 14 Nollaig 2020 lena mbunáitear Ionstraim Théarnaimh an Aontais Eorpaigh chun tacú leis an téarnamh i ndiaidh ghéarchéim COVID-19 (IO L 433 I, 22.12.2020, lch. 23.).

⁽¹²⁾ IO L 433 I, 22.12.2020, lch. 23.

9. Soláthróidh an tAontas Eorpach don Bhoisnia agus an Heirseagaivéin faisnéis i ndáil lena rannpháirtíocht airgeadais mar a áirítear san fhaisnéis bhuiséadach, chuntasaíochta, feidhmíochta agus mheastóireachta arna soláthar d'údaráis bhuiséadacha agus d'údaráis um urscaoileadh an Aontais Eorpaigh maidir leis an gClár Fís Eorpach. Soláthrófar an fhaisnéis sin agus aird chuí á tabhairt do rialacha rúndachta agus cosanta sonraí an Aontais Eorpaigh agus na Boisnia agus na Heirseagaivéine agus beidh sí gan dochar don fhaisnéis atá an Bhoisnia agus an Heirseagaivéin i dteideal a fháil faoi Iarscríbhinn III.

10. Is in euro a dhéanfar ranníocaíochtaí uile na Boisnia agus na Heirseagaivéine nó na híocaíochtaí uile ón Aontas Eorpach agus is in euro a ríomhfar na méideanna a bheidh dlite nó le fáil.

Airteagal 4

Sásra ceartúcháin uathoibríoch

1. Beidh feidhm ag sásra ceartúcháin uathoibríoch ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh na Boisnia agus na Heirseagaivéine le haghaidh bhliain N, a choigeartófar i gcomhréir le hAirteagal 3(8), agus déanfar é a ríomh i mbliain N+2. Beidh sé bunaithe ar fheidhmíocht na Boisnia agus na Heirseagaivéine agus ar fheidhmíocht na n-eintiteas dlítheanach atá bunaithe sa Bhoisnia agus sa Heirseagaivéin sna codanna sin den Chlár Fís Eorpach a chuirtear chun feidhme trí dheontais iomaíocha a mhaoinítear le leithreasuithe faoi chomhair gealltanais na bliana N, a mhéadófar i gcomhréir le hAirteagal 3(4).

Déanfar méid an cheartúcháin uathoibríoch a ríomh bunaithe ar an difríocht idir:

- a) méideanna tosaigh na ngealltanais dlíthiúil le haghaidh deontais iomaíocha a dhéanfar iarbhair leis an mBoisnia agus an Heirseagaivéin nó le heintitis dhlítheanacha atá bunaithe sa Bhoisnia agus sa Heirseagaivéin a mhaoinítear le leithreasuithe faoi chomhair gealltanais na bliana N, leithreasuithe a mhéadófar i gcomhréir le hAirteagal 3(4); agus
- b) an ranníocaíocht oibríochtúil chomhfhreagrach do bhliain N a íocfaidh an Bhoisnia agus an Heirseagaivéin de réir a choigeartófar de bhun Airteagal 3(8), cé is moite de chostais neamh-idirghabhálacha arna maoiniú le leithreasuithe faoi chomhair gealltanais ó bhliain N, leithreasuithe a mhéadófar i gcomhréir le hAirteagal 3(4).

2. I gcás inar mó an méid dá dtagraítear i mír 1, cibé acu atá an méid sin dearfach nó diúltach, ná 8 % den ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh chomhfhreagrach arna coigeartú de bhun Airteagal 3(8), ceartófar ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh na Boisnia agus na Heirseagaivéine le haghaidh bhliain N. Is é an méid a sháraíonn an tairseach 8 % sin an méid a bheidh dlite nó le fáil ag an mBoisnia agus an Heirseagaivéin mar ranníocaíocht bhreise nó mar laghdú ar ranníocaíocht na Boisnia agus na Heirseagaivéine faoin sásra ceartúcháin uathoibríoch. Ní chuirfean an méid faoin tairseach 8 % sin san áireamh agus an ranníocaíocht bhreise atá dlite nó le cúiteamh á ríomh.

3. Leagtar síos rialacha mionsonraithe maidir leis an sásra ceartúcháin uathoibríoch in Iarscríbhinn I.

Airteagal 5

Cómhalartacht

1. Féadfaidh eintitis dhlítheanacha atá bunaithe san Aontas Eorpach páirt a ghlacadh i gclár nó i dtionscadail na Boisnia agus na Heirseagaivéine atá coibhéiseach leis an gClár Fís Eorpach, i gcomhréir le reachtaíocht na Boisnia agus na Heirseagaivéine.

2. Is in Iarscríbhinn II a sholáthraítear an liosta de chlár nó de thionscadail choibhéiseacha na Boisnia agus na Heirseagaivéine, atá oscailte le haghaidh rannpháirtíochta na n-eintiteas dlítheanach atá bunaithe san Aontas Eorpach.

3. Beidh cistiú ó eintitis dhlítheanacha na Boisnia agus na Heirseagaivéine atá bunaithe san Aontas Eorpach faoi réir reachtaíochta na Boisnia agus na Heirseagaivéine lena rialaítear oibriú na gclár nó na dtionscadal taighde agus nuálaíochta. I gcás nach soláthrófar cistiú, féadfaidh eintitis dhlítheanacha atá bunaithe san Aontas páirt a ghlacadh trí bhíthin a gcuid acmhainní féin.

Airteagal 6

An Eolaíocht Oscailte

Déanfaidh na Páirtithe cleachtais eolaíochta oscailte a chur chun cinn agus a spreagadh go frithpháirteach ina gcuid clár nó tionscadal i gcomhréir le rialacha an Chláir Fís Eorpach agus le reachtaíocht na Boisnia agus na Heirseagaivéine.

*Airteagal 7***Faireachán, Meastóireacht agus Tuairisciú**

1. Gan dochar do fhreagrachtaí an Choimisiúin, na hOifige Eorpaí Frith-Chalaoise (OLAF) agus Chúirt Iniúchóirí an Aontais Eorpaigh i ndáil le faireachán agus meastóireacht a dhéanamh ar an gClár Fís Eorpach, déanfar faireachán leanúnach ar rannpháirtíocht na Boisia agus na Heirseagaivéine sa Chlár sin ar bhonn comhpháirtíochta lena mbeidh baint ag an gCoimisiún agus ag an mBoisia agus an Heirseagaivéin.
2. Leagtar síos in Iarscríbhinn III na rialacha maidir leis an mbainistíocht fhóna airgeadais, lena n-áirítear bearta rialaithe airgeadais, na bearta téarnaimh agus na bearta frithchalaoise eile i ndáil le cistiú ón Aontas Eorpach faoin gComhaontú seo.

*Airteagal 8***Comhchoiste idir an tAontas Eorpach agus an Bhoisia agus an Heirseagaivéin um Thaighde agus um Nuálaíocht**

1. Bunaítear leis seo an Comhchoiste idir an tAontas Eorpach agus an Bhoisia agus an Heirseagaivéin um Thaighde agus um Nuálaíocht (dá ngairtear “an Comhchoiste idir an tAontas Eorpach agus an Bhoisia agus an Heirseagaivéin” anseo feasta). Áireofar an méid seo a leanas i gcúraimí an Chomhchoiste idir an tAontas Eorpach agus an Bhoisia agus an Heirseagaivéin:
 - a) measúnú, meastóireacht agus athbhreithniú a dhéanamh ar chur chun feidhme an Chomhaontaithe seo, go háirithe:
 - (i) rannpháirtíocht agus feidhmíocht na n-eintiteas dlítheanach atá bunaithe sa Bhoisia agus sa Heirseagaivéin sa Chlár Fís Eorpach;
 - (ii) leibhéal oscailteachta (frithpháirtí) na n-eintiteas dlítheanach atá bunaithe i ngach Páirtí páirt a ghlacadh i gcláir nó i dtionscadail an Pháirtí eile;
 - (iii) cur chun feidhme an tsásra ranníocaíochta airgeadais agus an tsásra ceartúcháin uathoibríoch i gcomhréir le hAirteagal 3 agus 4;
 - (iv) malartú faisnéise agus scrúdú a dhéanamh ar aon cheist a d’fhéadfadh a bheith ann maidir le saothrú torthaí, lena n-áirítear cearta maoine intleachtúla;
 - b) plé a dhéanamh, arna iarraidh sin do cheachtar Páirtí, ar shrianta arna gcur i bhfeidhm nó atá beartaithe ag na Páirtithe ar an rochtain ar a gcláir thaighde agus nuálaíochta féin, lena n-áirítear go háirithe i gcás gníomhaíochtaí a bhaineann lena sócmhainní straitéiseacha, leasanna, neamhspleáchas nó slándáil;
 - c) scrúdú a dhéanamh ar an gcaoi ar féidir comhar a fheabhsú agus a fhorbairt; agus
 - d) plé comhpháirteach a dhéanamh ar threoshuíomhanna agus ar thosaíochtaí na mbeartas a bheidh ann amach anseo a bhaineann leis an taighde agus an nuálaíocht agus le pleanáil taighde leasa choitinn;
 - e) malartú faisnéise, *inter alia*, maidir le reachtaíocht nua, cinntí nua nó cláir thaighde agus nuálaíochta náisiúnta nua atá ábhartha maidir le cur chun feidhme an Chomhaontaithe seo.
2. Déanfaidh an Comhchoiste idir an tAontas Eorpach agus an Bhoisia agus an Heirseagaivéin, ar a mbeidh ionadaithe an Aontais Eorpaigh agus na Boisia agus na Heirseagaivéine, a Rialacha Nós Imeachta a ghlacadh.
3. Féadfaidh an Comhchoiste idir an tAontas Eorpach agus an Bhoisia agus an Heirseagaivéin a chinneadh aon mheitheal/aon chomhlacht comhairleach a bhunú ar bhonn *ad hoc* ar leibhéal na saineolaithe a bheidh in ann cúnamh a thabhairt an Comhaontú seo a chur chun feidhme.
4. Tiocfaidh an Comhchoiste idir an tAontas Eorpach agus an Bhoisia agus an Heirseagaivéin le chéile uair amháin sa bhliain ar a laghad, agus, i gcás ina n-éileofar sin le himthosca speisialta, arna iarraidh sin d’aon Pháirtí. Déanfaidh an tAontas Eorpach agus an Bhoisia agus an Heirseagaivéin na cruinnithe a eagrú agus a óstáil ar bhonn idirghalartach.
5. Oibreoidh an Comhchoiste idir an tAontas Eorpach agus an Bhoisia agus an Heirseagaivéin ar bhonn leanúnach trí fhaisnéis ábhartha a mhalartú trí bhíthin aon mhodh cumarsáide; go háirithe a mhéid a bhaineann le rannpháirtíocht/feidhmíocht na n-eintiteas dlítheanach atá bunaithe sa Bhoisia agus sa Heirseagaivéin. Féadfaidh an Comhchoiste idir an tAontas Eorpach agus an Bhoisia agus an Heirseagaivéin, go háirithe, a chuid cúraimí a dhéanamh i scríbhinn aon uair is gá.

*Airteagal 9***Forálacha críochnaitheacha**

1. Tiocfaidh an Comhaontú seo i bhfeidhm ar an dáta a thabharfaidh an dá Pháirtí fógra dá chéile gur cuireadh i gcrích a nósanna imeachta inmheánacha is gá chun na críche sin.

2. Beidh feidhm ag an gComhaontú seo ón 1 Eanáir 2021. Fanfaidh sé i bhfeidhm chomh fada agus is gá chun go dtabharfar i gcrích na tionscadail, na gníomhartha agus na gníomhaíochtaí uile, nó codanna díobh, a mhaoiníofar ón gClár Eorpach Fís, na gníomhartha uile is gá chun leasanna airgeadais an Aontais Eorpaigh a chosaint agus na hoibleagáidí airgeadais uile a eascraíonn as cur chun feidhme an Comhaontaithe seo idir na Páirtithe.

3. Féadfaidh an tAontas Eorpach agus an Bhoisnia agus an Heirseagaivéin an Comhaontú seo a chur i bhfeidhm go sealadach i gcomhréir lena gcuid nósanna imeachta inmheánacha agus reachtaíochta féin. Tosóidh an cur i bhfeidhm sealadach ar an dáta a thabharfaidh an dá Pháirtí fógra dá chéile gur cuireadh i gcrích a nósanna imeachta inmheánacha is gá chun na críche sin.

4. Sa chás go dtabharfaidh an Bhoisnia agus an Heirseagaivéin fógra don Choimisiún, ag feidhmiú dó thar ceann an Aontais Eorpaigh, nach gcuirfidh siad i gcrích a nósanna imeachta inmheánacha is gá le haghaidh theacht i bhfeidhm an Chomhaontaithe seo, scoirfidh an Comhaontú seo d'fheidhm shealadach a bheith aige ar an dáta a gheobhaidh an Coimisiún an fógra sin, arb éard a bheidh sa dáta sin an dáta scoir chun críocha an Chomhaontaithe seo.

5. Féadfaidh an tAontas Eorpach cur i bhfeidhm an Chomhaontaithe seo a chur ar fionraí i gcás neamhíocaíocht pháirteach nó neamhíocaíocht iomlán na ranníocaíochta airgeadais atá dlite ag an mBoisnia agus an Heirseagaivéin faoin gComhaontú seo.

I gcás neamhíocaíocht a d'fhéadfadh cur chun feidhme agus bainistiú an Chláir Fís Eorpach a chur i mbaol go mór, seolfaidh an Coimisiún litir mheabhrúcháin fhoirmiúil. I gcás nach ndéanfar aon íocaíocht laistigh de 20 lá oibre tar éis na litreach meabhrúcháin foirmiúla, tabharfaidh an Coimisiún fógra don Bhoisnia agus an Heirseagaivéin maidir le cur ar fionraí chur i bhfeidhm an Chomhaontaithe seo trí litir fógra fhoirmiúil, fionraí a thiocfaidh i bhfeidhm 15 lá tar éis don Bhoisnia agus an Heirseagaivéin an fógra sin a fháil.

I gcás ina gcuirfear cur i bhfeidhm an Comhaontaithe seo ar fionraí, ní bheidh eintitis dhlítheanacha atá bunaithe sa Bhoisnia agus sa Heirseagaivéin incháilithe páirt a ghlacadh i nósanna imeachta dámhachtana nach bhfuil tugtha i gcrích go fóill nuair a chuirfear an fionraí i bhfeidhm. Measfar nós imeachta dámhachtana a bheith tugtha i gcrích nuair a ghlacfar gealltanais dhlíthiúla de láimh mar thoradh ar an nós imeachta sin.

Leis an bhfionraí, ní dhéanfar difear do na gealltanais dhlíthiúla arna ndéanamh de láimh leis na heintitis dhlítheanacha atá bunaithe sa Bhoisnia agus sa Heirseagaivéin sular tháinig an fionraí i bhfeidhm. Leanfaidh an Comhaontú seo d'fheidhm a bheith aige maidir le gealltanais dhlíthiúla den sórt sin.

Tabharfaidh an tAontas Eorpach fógra láithreach don Bhoisnia agus an Heirseagaivéin a luaithe a gheobhaidh an tAontas Eorpach méid iomlán na ranníocaíochta airgeadais atá dlite. Cuirfear deireadh leis an bhfionraí le héifeacht láithreach ar an bhfógra sin a thabhairt.

Ón dáta a chuirfear deireadh leis an bhfionraí, beidh eintitis dhlítheanacha atá bunaithe sa Bhoisnia agus sa Heirseagaivéin incháilithe arís le haghaidh nósanna imeachta dámhachtana a sheolfar tar éis an dáta sin agus le haghaidh nósanna imeachta dámhachtana a seoladh roimh an dáta sin, ar nósanna imeachta dámhachtana iad nach bhfuil na sprioc-amanna chun iarratais a chur isteach dultha in éag.

6. Féadfaidh ceachtar Páirtí an Comhaontú seo a fhoirceannadh tráth ar bith trí fhógra i scríbhinn a thabhairt go bhfuil sé beartaithe é a fhoirceannadh. Tiocfaidh an fhoirceannadh i bhfeidhm trí mhí féilire tar éis an dáta a gheobhaidh an seolaí an fógra i scríbhinn. Is éard a bheidh sa dáta foirceanta chun críocha an Chomhaontaithe seo, an dáta a thiocfaidh an fhoirceannadh i bhfeidhm.

7. I gcás ina scoirfidh an Comhaontú seo d'fheidhm shealadach a bheith aige i gcomhréir le mír 4 den Airteagal seo nó i gcás ina ndéanfar é a fhoirceannadh i gcomhréir le mír 6 den Airteagal seo, comhaontaíonn na Páirtithe gurb amhlaidh:

- (a) leanfar le tionscadail, gníomhartha agus gníomhaíochtaí, nó codanna díobh, a ndéanadh gealltanais dhlíthiúla a ghlacadh de láimh ina leith le linn chur i bhfeidhm sealadach agus/nó tar éis theacht i bhfeidhm an Chomhaontaithe seo, agus sula scoirfidh an Comhaontú seo d'fheidhm a bheith aige nó sula ndéanfar é a fhoirceannadh, leanfar leo go dtí go dtabharfar i gcrích iad faoi na coinníollacha a leagtar síos sa Chomhaontú seo;
- (b) íocfar ina hiomláine i gcomhréir le hAirteagal 3 ranníocaíocht airgeadais bhliantúil bhliain N, ar lena linn a scoirfidh an Comhaontú seo d'fheidhm shealadach a bheith aige nó a dhéanfar é a fhoirceannadh. Déanfar ranníocaíocht oibríochtúil bhliain N a choigeartú i gcomhréir le hAirteagal 3(8) agus a cheartú i gcomhréir le hAirteagal 4 den Chomhaontú seo. Ní dhéanfar an táille rannpháirtíochta a íocfar le haghaidh bhliain N a choigeartú ná a cheartú; agus
- (c) tar éis na bliana ar lena linn a scoirfidh an Comhaontú seo d'fheidhm shealadach a bheith aige nó a dhéanfar é a fhoirceannadh, déanfar na ranníocaíochtaí oibríochtúla tosaigh, a íocadh le haghaidh na mblianta ar lena linn a bhí feidhm ag an gComhaontú seo, a choigeartú i gcomhréir le hAirteagal 3(8) agus ceartófar go huathoibríoch iad i gcomhréir le hAirteagal 4 den Chomhaontú seo.

Socróidh na Páirtithe de chomhthoil aon iarmhairt eile a ghabhann le cur i bhfeidhm sealadach an Chomhaontaithe seo a fhoirceannadh nó a scor.

8. Ní fhéadfar an Comhaontú seo a leasú ach amháin i scríbhinn de chomhthoil na bPáirtithe. Leanfaidh teacht i bhfeidhm na leasuithe an nós imeachta céanna is infheidhme maidir le teacht i bhfeidhm an Chomhaontaithe seo.

9. Cuid dhílis den Chomhaontú seo a bheidh sna hlarscríbhinní a ghabhann leis.

Dréachtófar an Comhaontú seo i ndúblach i mBéarla, sa Bhoisnis, sa Chróitis agus sa tSeirbis, agus comhúdarás ag gach téacs. I gcás ina mbeidh éagsúlacht sa léirmhíniú, is ag an téacs Béarla a bheidh an forlámhas.

Arna dhéanamh sa Bhruiséil, an 6^ú lá de mhí na Nollag sa bhliain 2021 agus i Sairéavó: an 22^ú lá de mhí na Nollag 2021.

*Thar ceann an Choimisiúin, thar ceann an
Aontais Eorpaigh,*

Mariya GABRIEL

*An Coimisinéir um Nuálaíocht, um Thaighde, um
Chultúr, um Oideachas agus um an Óige*

Thar ceann na Boisia agus na Heirseagaivéine,

Ankica Gudeljević

*Aire Gnóthaí Sibhialta na Boisia agus na
Heirseagaivéine*

IARSCRÍBHINN I

Rialacha lena rialáítear ranníocaíocht airgeadais na Boisnia agus na Heirseagaivéine leis an gClár Fís Eorpach (2021-2027)**I. Ranníocaíocht airgeadais na Boisnia agus na Heirseagaivéine a ríomh**

1. Déanfar ranníocaíocht airgeadais na Boisnia agus na Heirseagaivéine leis an gClár Fís Eorpach a bhunú ar bhonn bliantúil i gcomhréir leis an méid a bheidh ar fáil gach bliain i mbuiséad an Aontais le haghaidh leithreasuithe faoi chomhair gealltanais is gá chun an Clár Fís Eorpach a bhainistiú, a chur i bhfeidhm agus a oibriú, agus beidh an ranníocaíocht sin sa bhreis ar an méid sin, méid a mhéadófar i gcomhréir le hAirteagal 3(4) den Chomhaontú seo.

2. An táille rannpháirtíochta dá dtagraítear in Airteagal 3(7) den Chomhaontú seo, déanfar í a chéimniú isteach mar a leanas:

— 2021: 0,5 %;

— 2022: 1 %;

— 2023: 1,5 %;

— 2024: 2 %;

— 2025: 2,5 %;

— 2026: 3 %;

— 2027: 4 %.

3. I gcomhréir le hAirteagal 3(5) den Chomhaontú seo, déanfar an ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh atá le híoc ag an mBoisnia agus an Heirseagaivéin maidir lena rannpháirtíocht sa Chlár Fís Eorpach a ríomh le haghaidh na mblianta airgeadais faoi seach trí choigeartú a chur i bhfeidhm ar an treoir ranníoca.

Is éard a bheidh sa choigeartú ar an treoir ranníoca:

$$\text{An Treoir Ranníoca arna Coigeartú} = \text{An Treoir Ranníoca} \times \text{Chomhéifeacht}$$

Is 0,09 a bheidh sa chomhéifeacht a úsáidfear sa ríomh thuasluaite chun an treoir ranníoca a choigeartú.

4. I gcomhréir le hAirteagal 3(8) den Chomhaontú seo, sa bhliain N+1 a dhéanfar an chéad choigeartú a bhaineann le cur chun feidhme an bhuiséid le haghaidh bhliain N nuair a choigeartófar ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh bhliain N suas nó síos de réir na difríochta idir:

a) ranníocaíocht choigeartaithe arna ríomh tríd an treoir ranníoca a choigeartófar le haghaidh bhliain N a chur i bhfeidhm maidir le suim:

i. mhéid na ngealltanais buiséadach a rinneadh maidir le leithreasuithe faoi chomhair gealltanais a údaráidh le haghaidh bhliain N faoi bhuiséad an Aontais Eorpaigh ar vótáladh ina fhabhar agus maidir le leithreasuithe faoi chomhair gealltanais a chomhfhreagraíonn do ghealltanais saortha a chuirtear ar fáil arís; agus

ii. aon leithreasú faoi chomhair gealltanais atá bunaithe ar ioncam sannta seachtrach nach dtagann as ranníocaíochtaí airgeadais leis an gClár Fís Eorpach ó dheontóirí eile agus a bhí ar fáil ag deireadh bhliain N ⁽¹⁾. I gcás ioncam sannta seachtrach a shanntar d'Fhís Eorpach faoi Airteagal 3(1) de Rialachán (AE) 2020/2094 ón gComhairle lena mbunaítear Ionstraim Théarnaimh de chuid an Aontais Eorpaigh chun tacú leis an téarnamh i ndiaidh ghéarchéim COVID-19 ⁽²⁾, úsáidfear na méideanna táscaha ilbhliantúla i gclársceidealú CAI chun an ranníocaíocht choigeartaithe a ríomh.

⁽¹⁾ Áirítear leis seo go háirithe na hacmhainní ó Ionstraim Théarnaimh an Aontais Eorpaigh arna bunú le Rialachán (AE) 2020/2094 ón gComhairle an 14 Nollaig 2020 lena mbunaítear Ionstraim Théarnaimh an Aontais Eorpaigh chun tacú leis an téarnamh i ndiaidh ghéarchéim COVID-19 (IO L 433 I, 22.12.2020, lch. 23.).

⁽²⁾ IO L 433 I, 22.12.2020, lch. 23.

b) agus ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh bhliain N.

Ag tosú i mbliain N+2, agus gach bliain ina dhiaidh sin, go dtí go mbeidh na gealltanais bhuiséadacha uile a mhaoinítear faoi leithreasaithe faoi chomhair gealltanais a thionscnaítear ó bhliain N, arna méadú i gcomhréir le hAirteagal 3(4) den Chomhaontú seo, íoctha nó saortha, agus 3 bliana ar a dhéanaí tar éis dheireadh an Chláir Fís Eorpach, ríomhfaidh an tAontas coigeartú ar ranníocaíocht oibríochtúil bhliain N trí ranníocaíocht oibríochtúil na Boisia agus na Heirseagaivéine a laghdú faoin méid a fuarthas tríd an treoir ranníoca, arna coigeartú le haghaidh bhliain N, a chur i bhfeidhm maidir leis na gealltanais saortha a rinneadh gach bliain maidir le gealltanais bhliain N a mhaoinítear faoi bhuiséad an Aontais nó ó ghealltanais saortha a chuirtear ar fáil arís.

I gcás ina gcuirfeadh ar ceal na méideanna a eascraíonn as ioncam sannta seachtrach bhliain N (chun leithreasuithe faoi chomhair gealltanais, agus, i gcás méideanna faoi Rialachán (AE) 2020/2094 ón gComhairle, na méideanna táscaha ilbhliantúla i gclársceidealú CAI, a áireamh) nach dtagann as ranníocaíochtaí airgeadais leis an gClár Fís Eorpach ó dheontóirí eile, déanfar ranníocaíocht oibríochtúil na Boisia agus na Heirseagaivéine a laghdú faoin méid a fuarthas tríd an treoir ranníoca, arna coigeartú le haghaidh bhliain N, a chur i bhfeidhm maidir leis an méid a cuireadh ar ceal.

II. Ranníocaíocht oibríochtúil na Boisia agus na Heirseagaivéine a cheartú go huathoibríoch

1. Chun an ceartúchán uathoibríoch dá dtagraítear in Airteagal 4 den Chomhaontú seo a ríomh, beidh feidhm ag na módúlachtaí seo a leanas:

- a) ciallaíonn “deontais iomaíocha” deontais a dhámhtar trí ghlaonna ar thograí inar féidir na tairbhíthe deiridh a shainaitheint tráth a ríomhtar an ceartúchán uathoibríoch. Eisiatar tacaíocht airgeadais do thrú páirtithe mar a shainmhínítear in Airteagal 204 den Rialachán Airgeadais;
- b) i gcás ina síneofar gealltanais dlíthiúil le cuibhreas, is iad na méideanna carnacha a leithdháiltear ar thairbhíthe is eintitis dhlítheanacha atá bunaithe sa Bhoisia agus sa Heirseagaivéin na méideanna a úsáidfeadh chun méideanna tosaigh an ghealltanais dlíthiúil a bhunú i gcomhréir le miondealú tásach buiséid an chomhaontaithe deontais;
- c) bunófar méideanna uile na ngealltanais dlíthiúil a chomhfhreagraíonn do dheontais iomaíocha trí úsáid a bhaint as córas leictreonach an Choimisiúin Eorpach, eCorda, agus asbhainfeadh iad ar an dara Céadaoin i mí Feabhra na bliana N+2;
- d) ciallaíonn “costais neamh-idirghabhálacha” costais an Chláir seachas deontais iomaíocha, lena n-áirítear caiteachas tacaíochta, riarachán clárshonrach, gníomhaíochtaí eile ⁽³⁾;
- e) measfar gur costais neamh-idirghabhálacha iad na méideanna a leithdháiltear ar eagraíochtaí idirnáisiúnta mar eintitis dhlítheanacha arb iad an tairbhí deiridh ⁽⁴⁾ iad.

2. Cuirfeadh an sásra i bhfeidhm mar a leanas:

- a) Ceartúcháin uathoibríocha le haghaidh bhliain N i ndáil le forghníomhú leithreasuithe faoi chomhair gealltanais i leith bhliain N, arna méadú i gcomhréir le hAirteagal 3(4) den Chomhaontú seo, cuirfeadh i bhfeidhm iad bunaithe ar shonraí bhliain N agus ar shonraí bhliain N+1 ó eCorda dá dtagraítear i bpointe (c) de mhír (1) de phointe (II) den Iarscríbhinn seo i mbliain N+2 tar éis aon choigeartú i gcomhréir le hAirteagal 3(8) den Chomhaontú seo a chur i bhfeidhm maidir le ranníocaíocht na Boisia agus na Heirseagaivéine leis an gClár Fís Eorpach. Is é an méid a bhreithneofar méid na ndeontas iomaíoch a bhfuil sonraí ar fáil ina leith, tráth a ríomhtar an ceartúchán.

⁽³⁾ I measc na ngníomhaíochtaí eile, go háirithe, tá soláthar, duaiseanna, ionstraimí airgeadais, gníomhaíochtaí díreacha an Airmheáin Chomhpháirtigh Taighde, Síntiúis (an Eagraíocht um Chomhar agus Forbairt Eacnamaíochta, Eureka, an Chomhpháirtíocht Idirnáisiúnta um Chomhar in Éifeachtúlacht Fuinnimh, an Ghníomhaireacht Idirnáisiúnta Fuinnimh, ...), saineolaithe (meastóirí, faireachán ar thionscadail) etc.

⁽⁴⁾ Ní mheasfar gur costais neamh-idirghabhálacha iad eagraíochtaí idirnáisiúnta ach amháin más tairbhíthe deiridh iad. Ní bheidh feidhm aige sin i gcás inar comhordaitheoir ar thionscadal í an eagraíocht idirnáisiúnta (agus cistí á ndáileadh ar chomhordaitheoirí eile).

b) Ag tosú i mbliain N+2 agus suas go dtí 2029, déanfar méid an cheartúcháin uathoibríoch a ríomh le haghaidh bhliain N tríd an difríocht idir na nithe seo a leanas a ghlacadh:

i. méid iomlán na ndeontas iomaíoch arna gcionroinnt ar an mBoisnia agus an Heirseagaivéin nó ar eintitis dhlítheanacha atá bunaithe sa Bhoisnia agus sa Heirseagaivéin mar ghealltanais arna ndéanamh maidir le leithreasuithe buiséid le haghaidh bhliain N; agus

ii. méid ranníocaíocht oibríochtúil choigeartaithe na Boisnia agus na Heirseagaivéine le haghaidh bhliain N arna iolrú faoin gcóimheas idir:

A. méid na ndeontas iomaíoch arna dtabhairt ar leithreasuithe faoi chomhair gealltanais do bhliain N, arna méadú i gcomhréir le hAirteagal 3(4) den Chomhaontú seo; agus

B. iomlán na leithreasuithe buiséidacha údaraithe faoi chomhair gealltanais le haghaidh bhliain N, lena n-áirítear costais neamh-idirghabhálacha.

III. Íocaíocht ranníocaíocht airgeadais na Boisnia agus na Heirseagaivéine, íocaíocht na gcoigeartuithe a rinneadh ar ranníocaíocht oibríochtúil na Boisnia agus na Heirseagaivéine, agus íocaíocht an cheartúcháin uathoibríoch is infheidhme maidir le ranníocaíocht oibríochtúil na Boisnia agus na Heirseagaivéine

1. Cuirfidh an Coimisiún an fhaisnéis seo a leanas in iúl don Bhoisnia agus an Heirseagaivéin a luaithe is féidir agus tráth nach déanaí ná tráth eisiúna an chéad ghlaio ar chistí na bliana airgeadais:

a. na méideanna i leithreasuithe faoi chomhair gealltanais i mbuiséad an Aontais arna nglacadh go críochnaitheach le haghaidh na bliana i gceist do na línte buiséid lena gcumhdaítear rannpháirtíocht na Boisnia agus na Heirseagaivéine sa Chlár Fís Eorpach, méideanna a mhéadófar, más ábhartha, i gcomhréir le hAirteagal 3(4) den Chomhaontú seo;

b. méid na táille rannpháirtíochta dá dtagraítear in Airteagal 3(7) den Chomhaontú seo;

c. ó bhliain N+1 de chur chun feidhme an Chláir Fís Eorpach, cur chun feidhme leithreasuithe faoi chomhair gealltanais a chomhfhreagraíonn do bhliain bhuiséidach N, leithreasuithe a mhéadófar i gcomhréir le hAirteagal 3(4) den Chomhaontú seo, agus leibhéal na ngealltanais saortha;

d. maidir leis an gcuid den Chlár Fís Eorpach ina bhfuil gá leis an bhfaisnéis sin chun an ceartúchán uathoibríoch, leibhéal na ngealltanais a tugadh i bhfabhar eintitis dhlítheanacha na Boisnia agus na Heirseagaivéine arna miondealú de réir bhliain chomhfhreagrach na leithreasuithe buiséidacha agus leibhéal iomlán gaolmhar na ngealltanais a ríomh.

Ar bhonn a Dhréachtbuiséid, soláthróidh an Coimisiún meastachán ar fhaisnéis le haghaidh na bliana dár gcionn faoi pointe (a) agus pointe (b) a luaithe is féidir, agus, faoin 1 Meán Fómhair den bhliain airgeadais ar a dhéanaí.

2. I mí Aibreáin agus i mí an Mheithimh gach bliain airgeadais ar a dhéanaí, eiseoidh an Coimisiún glao ar chistí chuig an mBoisnia agus an Heirseagaivéin a chomhfhreagraíonn dá ranníocaíocht faoin gComhaontú seo.

Le gach glao ar chistí, déanfar foráil maidir le híocaíocht sé dhódhéagú de ranníocaíocht na Boisnia agus na Heirseagaivéine tráth nach déanaí ná 45 lá tar éis eisiúint an ghlaio ar chistí.

I gcás na chéad bhliana de chur chun feidhme an Chomhaontaithe seo, eiseoidh an Coimisiún aon ghlaio amháin ar chistí laistigh de 90 lá tar éis an dáta ar a dtosóidh éifeachtaí dlíthiúla ag gabháil leis an gComhaontú seo.

3. Gach bliain ó 2023 amach, léireofar sna glaonna ar chistí méid an cheartúcháin uathoibríoch is infheidhme maidir leis an ranníocaíocht oibríochtúil a íocfar le haghaidh bhliain N-2.

Féadfar a áireamh freisin sa ghlaó ar chistí a eiseofar i mí Aibreáin ar a dhéanaí, coigeartuithe ar an ranníocaíocht airgeadais a íocfaidh an Bhoisnia agus an Heirseagaivéin as cur chun feidhme, bainistiú agus oibriú an Chláir nó na gClár Réime um Thaighde agus um Nuálaíocht a bhí ann roimhe ar ghlac an Bhoisnia agus an Heirseagaivéin páirt iontu.

I gcás gach ceann de na blianta airgeadais 2028, 2029 agus 2030, an méid a eascraíonn as an gceartúchán uathoibríoch a chur i bhfeidhm maidir leis na ranníocaíochtaí oibríochtúla a íocfaidh an Bhoisnia agus an Heirseagaivéin sa bhliain 2026 agus sa bhliain 2027, nó an méid a eascraíonn as na coigeartuithe a dhéanfar i gcomhréir le hAirteagal 3(8) den Chomhaontú seo, beidh sé dlite don Bhoisnia agus an Heirseagaivéin nó dlite uaidh

4. Íocfaidh an Bhoisnia agus an Heirseagaivéin a ranníocaíocht airgeadais faoin gComhaontú seo i gcomhréir le pointe (III) den Iarscríbhinn seo. In éagmais íocaíocht na Boisnia agus na Heirseagaivéine faoin dáta dlite, seolfaidh an Coimisiún litir mheabhrúcháin fhoirmiúil.

Is é an toradh a bheidh ar aon mhoill ar íocaíocht na ranníocaíochta go n-íocfaidh an Bhoisnia agus an Heirseagaivéin ús mainneachtana ar an méid atá gan íoc ón dáta dlite.

Is é an ráta úis ar mhéideanna is infhaighte nach n-íoctar ar an dáta dlite an ráta arna chur i bhfeidhm ag an mBanc Ceannais Eorpach ar a phríomhoibríochtaí athmhaoinithe, arna fhoilsiú i sraith C d'Iris Oifigiúil an Aontais Eorpaigh, a bheidh i bhfeidhm ar an gcéad lá féilire den mhí ina mbeidh an dáta dlite, agus é sin méadaithe faoi aon pointe céatadán go leith.

*IARSCRÍBHINN II***Liosta neamh-uileghabhálach de chláir nó de thionscadail choibhéiseacha na Boisia agus na Heirseagaivéine**

Is mar chláir, tionscadail, gníomhartha agus gníomhaíochtaí atá coibhéiseach leis an gClár Fís Eorpach sa Bhoisia agus sa Heirseagaivéin a mheasfar an liosta neamh-uileghabhálach seo a leanas:

[...]

IARSCRÍBHINN III

Bainistíocht Fhónta Airgeadais

Leasanna airgeadais a chosaint agus a aisghabháil

*Airteagal 1***Athbhreithnithe agus iniúchtaí**

1. Beidh sé de cheart ag an Aontas Eorpach, i gcomhréir leis na gníomhartha is infheidhme ó cheann amháin nó níos mó d'institiúidí nó comhlachtaí an Aontais agus mar a fhoráiltear i gcomhaontuithe agus/nó i gconarthaí ábhartha, athbhreithnithe agus iniúchtaí teicniúla, eolaíocha, airgeadais, nó cineálacha eile athbhreithnithe agus iniúchtaí, a dhéanamh ar áitreabh aon duine nádúrtha a bhfuil cónaí air sa Bhoisnia agus sa Heirseagaivéin nó ar áitreabh aon eintitis dhlítheanaigh atá bunaithe sa Bhoisnia agus sa Heirseagaivéin agus a fhaigheann cistiú ón Aontas Eorpach, chomh maith le haon tríú páirtí atá rannpháirteach i gcur chun feidhme chistí an Aontais atá ina chónaí nó bunaithe sa Bhoisnia agus sa Heirseagaivéin. Féadfaidh gníomhairí institiúidí agus comhlachtaí an Aontais Eorpaigh, go háirithe gníomhairí an Choimisiúin Eorpaigh agus Chúirt Iniúchóirí na hEorpa na hathbhreithnithe agus na hiniúchtaí sin a dhéanamh, nó féadfaidh daoine eile, ar thug an Coimisiún Eorpach sainordú dóibh, iad a dhéanamh.
2. Beidh rochtain iomchuí ag gníomhairí institiúidí agus comhlachtaí an Aontais, go háirithe gníomhairí an Choimisiúin Eorpaigh agus Chúirt Iniúchóirí na hEorpa, agus na daoine eile ar thug an Coimisiún Eorpach sainordú dóibh, ar láithreáin, oibreacha agus doiciméid (idir leaganacha leictreonacha agus leaganacha páipéir) agus ar an bhfaisnéis uile is gá chun na hiniúchtaí sin a dhéanamh, lena n-áirítear an ceart chun cóip fhisiceach/leictreonach d'aon doiciméad nó d'ábhar aon mheáin sonraí, agus sleachta ó na doiciméid sin, atá ag an duine nádúrtha nó dlítheanach atá faoi iniúchadh nó ag an tríú páirtí atá faoi iniúchadh.
3. Ní chuirfidh an Bhoisnia agus an Heirseagaivéin cosc ná aon bhac ar leith ar an gceart iontrála sa Bhoisnia agus sa Heirseagaivéin ná ar rochtain ar áitreabh na gníomhairí agus na ndaoine eile dá dtagraítear i mír 2 ar fhorais fheidhmiú a ndualgas dá dtagraítear san Airteagal seo.
4. Féadfar na hathbhreithnithe agus na hiniúchtaí a dhéanamh freisin, tar éis chur i bhfeidhm an Chomhaontaithe seo a chur ar fionraí, de bhun Airteagal 9(5) de, tar éis scor an chur i bhfeidhm shealadaigh nó tar éis fhoirceannadh an Chomhaontaithe seo, ar bhonn na dtéarmaí a leagtar síos sna gníomhartha is infheidhme ó cheann amháin nó níos mó d'institiúidí nó comhlachtaí an Aontais agus dá bhforáiltear i gcomhaontuithe agus/nó i gconarthaí ábhartha i ndáil le haon ghealltanais dlíthiúil lena gcuirtear chun feidhme buiséad an Aontais Eorpaigh ar gealltanais é a bheidh déanta ag an Aontas Eorpach roimh an dáta óna ngabhfaidh éifeacht le fionraí chur i bhfeidhm an Chomhaontaithe seo de bhun Airteagal 9(5) ann, le scor an chur i bhfeidhm shealadaigh nó le foirceannadh an Chomhaontaithe seo.

*Airteagal 2***An comhrac i gcoinne neamhrialtachtaí, calaoise agus cionta coiriúla eile a dhéanann difear do leasanna airgeadais an Aontais**

1. Údarófar don Choimisiún Eorpach agus don Oifig Eorpach Frith-Chalaoise (OLAF) imscrúduithe riaracháin a dhéanamh i gcríoch na Boisnia agus na Heirseagaivéine, lena n-áirítear seiceálacha agus cigireachtaí ar an láthair. Déanfar na himscrúduithe sin i gcomhréir leis na téarmaí agus na coinníollacha arna mbunú leis na gníomhartha is infheidhme ó cheann amháin nó níos mó d'institiúidí an Aontais.
2. Cuirfidh údaráis inniúla na Boisnia agus na Heirseagaivéine an Coimisiún Eorpach nó OLAF ar an eolas laistigh de thréimhse réasúnach ama faoi aon fhóras nó amhras atá tugtha faoi deara acu i ndáil le neamhrialtacht, calaois nó gníomhaíocht neamhdhleathach eile lena ndéantar difear do leasanna airgeadais an Aontais.
3. Féadfar seiceálacha agus cigireachtaí ar an láthair a dhéanamh ar áitreabh aon duine nádúrtha a bhfuil cónaí air sa Bhoisnia agus sa Heirseagaivéin nó ar áitreabh aon eintitis dhlítheanaigh atá bunaithe sa Bhoisnia agus sa Heirseagaivéin agus a fhaigheann cistí ón Aontas, chomh maith le haon tríú páirtí atá rannpháirteach i gcur chun feidhme chistí an Aontais atá ina chónaí nó bunaithe sa Bhoisnia agus sa Heirseagaivéin.
4. Is é an Coimisiún Eorpach nó OLAF, i ndlúthchomhar le húdaráis inniúil na Boisnia agus na Heirseagaivéine arna ainmniú ag Comhairle Airí na Boisnia agus na Heirseagaivéine, a ullmhóidh agus a thabharfaidh i gcrích na seiceálacha agus na cigireachtaí ar an láthair. Tabharfar fógra, tréimhse réasúnach ama roimh ré, don údaráis ainmnithe faoi aidhm, cuspóir agus bunús dlí na seiceálacha agus na cigireachtaí, ionas go mbeidh sé in ann cúnaimh a thabhairt. Chuige sin, féadfaidh oifigigh údaráis inniúla na Boisnia agus na Heirseagaivéine páirt a ghlacadh sna seiceálacha agus sna cigireachtaí ar an láthair.
5. Arna iarraidh sin d'údaráis na Boisnia agus na Heirseagaivéine, féadfar na seiceálacha agus na cigireachtaí ar an láthair a dhéanamh go comhpháirteach leis an gCoimisiún Eorpach nó le OLAF.

6. Beidh rochtain ag gníomhairí an Choimisiúin agus ag baill foirne OLAF ar an bhfaisnéis agus ar an doiciméadacht uile, lena n-áirítear sonraí ríomhaireachta, maidir leis na hoibríochtaí lena mbaineann, atá riachtanach chun na seiceálacha agus na cigireachtaí ar an láthair a dhéanamh mar is cuí. Féadfaidh siad, go háirithe, doiciméid ábhartha a chóipeáil.

7. I gcás ina gcuireann duine, eintiteas nó tríú páirtí eile i gcoinne seiceáil nó cigireacht ar an láthair, tabharfaidh údarás na Boisnia agus na Heirseagaivéine cúnaimh, ag gníomhú dóibh i gcomhréir le rialacha agus rialacháin náisiúnta, don Choimisiún Eorpach nó do OLAF, ionas gur féidir leo a ndualgas a chomhlíonadh maidir le seiceáil nó cigireacht ar an láthair a dhéanamh. Áireofar leis an gcúnaimh sin na bearta réamhchúraim iomchuí a dhéanamh faoin dlí náisiúnta, go háirithe chun fianaise a chosaint.

8. Cuirfidh an Coimisiún Eorpach nó OLAF údarás inniúla na Boisnia agus na Heirseagaivéine ar an eolas faoi thoradh na seiceálacha agus na cigireachtaí sin. Tuairisceoidh an Coimisiún Eorpach nó OLAF, go háirithe, a luaithe is féidir d'údarás inniúil na Boisnia agus na Heirseagaivéine maidir le haon fhíoras nó aon amhras a bhaineann le neamhrialtacht atá tugtha faoi deara acu le linn na seiceála nó na cigireachta ar an láthair.

9. Gan dochar do chur i bhfeidhm dhlí coiriúil na Boisnia agus na Heirseagaivéine, féadfaidh an Coimisiún Eorpach bearta agus pionóis riaracháin a fhorchur ar dhaoine dlítheanacha nó ar dhaoine nádúrtha de chuid na Boisnia agus na Heirseagaivéine a ghlacann páirt i gcur chun feidhme cláir nó gníomhaíochta i gcomhréir le reachtaíocht an Aontais Eorpaigh.

10. Chun críocha chur chun feidhme cuí an Airteagail seo, déanfaidh an Coimisiún Eorpach nó OLAF agus údarás inniúla na Boisnia agus na Heirseagaivéine faisnéis a mhalartú go rialta agus, arna iarraidh sin do cheann de na páirtithe sa Chomhaontú seo, rachaidh siad i gcomhairle le chéile.

11. Chun comhar agus malartú faisnéise éifeachtach le OLAF a éascú, ainmneoidh an Bhoisnia agus an Heirseagaivéin pointe teagmhála.

12. An malartú faisnéise a dhéanfar idir an Coimisiún Eorpach nó OLAF agus údarás inniúla na Boisnia agus na Heirseagaivéine, déanfar é agus aird chuí á tabhairt ar na ceanglais rúndachta. Na sonraí pearsanta a áireofar sa mhalartú faisnéise, cosnófar iad i gcomhréir leis na rialacha is infheidhme.

13. Oibreoidh údarás na Boisnia agus na Heirseagaivéine i gcomhar le hOifig an Ionchúisitheora Phoiblí Eorpaigh ionas go mbeidh siad in ann a ndualgas a chomhlíonadh maidir le déantóirí cionta coiriúla, agus a gcomhchoirithe, i gcionta coiriúla a dhéanann dífead do leasanna airgeadais an Aontais Eorpaigh, a imscrúdú, a ionchúiseamh agus a thabhairt chun breithiúnais i gcomhréir leis an reachtaíocht is infheidhme.

Airteagal 3

Aisghabháil agus forfheidhmiú

1. Cinntí arna nglacadh ag an gCoimisiún Eorpach lena bhforchuirtear oibleagáid airgid ar dhaoine dlítheanacha nó nádúrtha seachas Stáit i ndáil le haon éileamh a eascraíonn as an gClár Fis Eorpach, beidh siad in-fhorfheidhmithe sa Bhoisnia agus sa Heirseagaivéin. Beidh an t-ordú maidir lena fhorfheidhmiú i gceangal leis an gcinneadh, gan aon fhoirmiúlacht eile seachas fíorú ar bharántúlacht an chinnidh ag an údarás náisiúnta arna ainmniú chun na críche sin ag Comhairle Airí na Boisnia agus na Heirseagaivéine. Cuirfidh Comhairle Airí na Boisnia agus na Heirseagaivéine a húdarás náisiúnta ainmnithe in iúl don Choimisiún agus do Chúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh. I gcomhréir le hAirteagal 4, beidh an Coimisiún Eorpach i dteideal fógra maidir le cinntí in-fhorfheidhmithe den sórt sin a thabhairt go díreach do dhaoine a bhfuil cónaí orthu sa Bhoisnia agus sa Heirseagaivéin agus d'eintitis dhlítheanacha atá bunaithe sa Bhoisnia agus sa Heirseagaivéin. Déanfar an forfheidhmiú i gcomhréir le dlí agus rialacha nós imeachta na Boisnia agus na Heirseagaivéine.

2. I gcás breithiúnais agus orduithe ó Chúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh a thugtar i gcur i bhfeidhm clásail eadrána atá i gconradh nó i gcomhaontú i ndáil le cláir, gníomhaíochtaí, gníomhartha nó tionscadail an Aontais, beidh siad in-fhorfheidhmithe sa Bhoisnia agus sa Heirseagaivéin ar an gcaoi chéanna le cinntí ón gCoimisiún Eorpach dá dtagraítear i mír (1).

3. Beidh dlínse ag Cúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh chun athbhreithniú a dhéanamh ar dhlíthiúlacht an chinnidh ón gCoimisiún dá dtagraítear i mír 1 agus forfheidhmiú an chinnidh sin a chur ar fionraí. Beidh dlínse ag Cúirteanna na Boisnia agus na Heirseagaivéine, áfach, ar ghearáin á rá go bhfuil an forfheidhmiú á dhéanamh ar bhealach neamhrialtach.

*Airteagal 4***Cumarsáid agus malartú faisnéise**

Institiúidí agus comhlachtaí an Aontais Eorpaigh atá rannpháirteach i gcur chun feidhme an Chláir Fís Eorpach, nó i rialú an chláir sin, beidh siad i dteideal cumarsáid a dhéanamh go díreach, lena n-áirítear trí chórais malartaithe leictreonaigh, le haon duine nádúrtha a bhfuil cónaí air sa Bhoisnia agus sa Heirseagaivéin nó le haon eintiteas dlítheanach atá bunaithe inti agus a fhaigheann cistí ón Aontas, chomh maith le haon tríú páirtí atá rannpháirteach i gcur chun feidhme chistí an Aontais agus a bhfuil cónaí air sa Bhoisnia agus sa Heirseagaivéin nó atá bunaithe inti. Féadfaidh na daoine, na heintitis agus na páirtithe sin an fhaisnéis agus an doiciméadacht ábhartha uile a chur go díreach faoi bhráid institiúidí agus comhlachtaí an Aontais Eorpaigh, ar faisnéis agus doiciméadacht iad a cheanglaítear orthu a chur isteach ar bhonn reachtaíocht an Aontais Eorpaigh is infheidhme maidir le clár an Aontais agus ar bhonn na gconarthaí nó na gcomhaontuithe arna dtabhairt i gcrích chun an clár sin a chur chun feidhme.

COMHAONTÚ IDIRNÁISIÚNTA**idir an tAontas Eorpach, de pháirt, agus an Chosaiv*, den pháirt eile, maidir le rannpháirtíocht na Cosaive i gclár an Aontais, Fís Eorpach — an Clár Réime um Thaighde agus um Nuálaíocht**

An Coimisiún Eorpach (dá ngairtear “an Coimisiún” anseo feasta), thar ceann an Aontais Eorpaigh,

de pháirt,

agus

Rialtas na Cosaive (dá ngairtear “an Chosaiv” anseo feasta),

den pháirt eile,

(dá ngairtear “na Páirtithe” anseo feasta),

DE BHRÍ go sonraítear sa Chreat-Chomhaontú idir an tAontas Eorpach agus an Chosaiv maidir leis na prionsabail ghinearálta i dtaca le rannpháirtíocht na Cosaive i gclár an Aontais⁽¹⁾, de bhrí go sonraítear ann go ndéanfar na téarmaí agus na coinníollacha sonracha maidir le rannpháirtíocht na Cosaive i ngach clár sonracha, go háirithe an ranníocaíocht airgeadais is iníoctha, a chinneadh trí chomhaontú idir an Coimisiún Eorpach agus údaráis inniúla na Cosaive;

DE BHRÍ gur bunaíodh clár an Aontais Eorpaigh, Fís Eorpach - an Clár Réime um Thaighde agus um Nuálaíocht, le Rialachán (AE) 2021/695 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle⁽²⁾ (dá ngairtear “an Clár Fís Eorpach” anseo feasta);

I BHFIANÁISE iarrachtaí an Aontais Eorpaigh an fhreagairt a stiúradh trí dhul i gcomhar lena chomhpháirtithe idirnáisiúnta chun aghaidh a thabhairt ar dhúshláin dhomhanda i gcomhréir leis an bplean gníomhaíochta ar mhaithe le daoine, an pláinéad agus an rathúnas i gClár Oibre na Náisiún Aontaithe “I mbun athraithe: Clár Oibre 2030 don Fhorbairt Inbhuanaithe”, agus á admháil dóibh gur uirlisí fíor-riachtanacha iad na taighde agus an nuálaíocht agus gurb iad is mó a spreagann an fás inbhuanaithe a bheidh á threorú ag an nuálaíocht, an t-iomaíocht agus an tarraingteacht eacnamaíoch;

AG AITHINT DÓIBH na bprionsabail ginearálta mar a leagtar amach i Rialachán (AE) 2021/695;

AG ADMHÁIL DÓIBH chuspóirí an Limistéir Eorpaigh Taighde athnuaithe chun limistéar coiteann eolaíoch agus teicneolaíoch a fhorbairt, margadh aonair don taighde agus don nuálaíocht a chruthú, an comhar idir ollscoileanna agus malartú dea-chleachtas agus gairmeacha taighde tarraingteacha a chothú agus a éascú, soghluaisteacht trasteorann agus idirearnálach taighdeoirí a éascú, saorghluaiseacht eolais eolaíoch agus nuálaíochta eolaíche a chothú, an urraim don tsaoirse acadúil agus do shaoirse an taighde eolaíoch a chur chun cinn, tacú le hoideachas eolaíochta agus gníomhaíochtaí cumarsáide, agus iomaíocht agus tarraingteacht na ngeilleagar rannpháirteach a spreagadh, agus ag admháil dóibh gur príomh-chomhpháirtithe iad na Tíortha Comhlachaithe san iarracht sin;

AG CUR I dTÁBHACHT ról na gComhpháirtíochtaí Eorpacha a thugann aghaidh ar roinnt de na dúshláin is práinní atá san Eoraip trí thionscnaimh chomhbheartaithe taighde agus nuálaíochta lena rannchuidítear go mór le tosaíochtaí an Aontais Eorpaigh i réimse an taighde agus na nuálaíochta ina bhfuil gá le mais chriticiúil agus fíis fhadtéarmach agus tábhacht rannpháirtíocht na dtíortha Comhlachaithe sna Comhpháirtíochtaí sin;

I BHFIANÁISE gur léir go bhfuil an taighde agus an nuálaíocht thar a bheith tábhachtach i réigiún na mBalcán Thiar i dtaca leis an gcomhar agus le tionscadail chomhpháirteacha taighde agus nuálaíochta a chistiú lena gcumasófar rochtain chomhpháirteach ar bharr feabhais, eolas, nuálaíocht, líonra agus acmhainní taighde. Tá deiseanna luachmhara curtha ar fáil aige don fhorbairt dhaonna, rud a chuirfidh go mór leis an dóchúlacht go n-éireoidh leis teacht ar réitigh chomhpháirteacha ar dhúshláin réigiúnacha agus dhomhanda;

* Tá an t-ainmniú sin gan dochar do sheasaimh ar stádas, agus tá sé i gcomhréir le Rún 1244/1999 ó Chomhairle Slándála na Náisiún Aontaithe agus le Tuairim na Cúirte Breithiúnais Idirnáisiúnta (CBI) maidir le dearbhú neamhspleáchais na Cosaive.

⁽¹⁾ An Creat-Chomhaontú idir an tAontas Eorpach agus an Chosaiv* maidir leis na prionsabail ghinearálta i dtaca le rannpháirtíocht na Cosaive i gclár an Aontais (IO L 195, 27.7.2017, lch. 3.).

⁽²⁾ Rialachán (AE) 2021/695 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 28 Aibreán 2021 lena mbunaítear Fís Eorpach – an Clár Réime um Thaighde agus um Nuálaíocht, lena leagtar síos a rialacha maidir le rannpháirtíocht agus scaipeadh, agus lena n-aisghairtear Rialachán (AE) Uimh. 1290/2013 agus (AE) Uimh. 1291/2013 (IO L 170, 12.5.2021, lch. 1.).

AG FÉACHAINT le coinníollacha comhthairbheacha a bhunú chun poist a chruthú, éiceachórais nuálaíochta na bPáirtithe a neartú agus tacú leo trí chabhrú le fiontair nuálaíocht agus méadú a dhéanamh i margáí na bPáirtithe agus trí ghlacadh na nuálaíochta, mar aon le cur in úsáid agus inrochtaineacht na nuálaíochta, a éascú, lena n-áirítear gníomhaíochtaí fothaithe acmhainneacha;

AG AITHINT DÓIBH gur heart go dtiocfadh sochair fhrithpháirteacha as rannpháirtíocht chómhálartach i gcláir thaighde agus nuálaíochta a chéile; agus á admháil dóibh go bhforchoimeádann na Páirtithe a gceart chun teorainn nó coinníoll a chur le rannpháirtíocht ina gcláir thaighde agus nuálaíochta; lena n-áirítear, go háirithe, i gcás gníomhaíochtaí a bhaineann lena sócmhainní straitéiseacha, leasanna, neamhspleáchas nó slándáil;

I BHFIANAISE spriocanna coiteanna, luachanna agus naisc láidre na bPáirtithe i réimse an taighde agus na nuálaíochta, agus ag aithint dóibh mhian chomhchoiteann na bPáirtithe a gcaidreamh agus an comhar eatarthu a fhorbairt, a neartú, a spreagadh agus a shíneadh a thuilleadh ann,

TAR ÉIS COMHAONTÚ MAR A LEANAS:

Airteagal 1

Raon feidhme an chomhlachais

1. Glacfaidh an Chosaiv páirt mar Thír Chomhlachaithe i ngach cuid den Chlár Fís Eorpach - an Clár Réime um Thaighde agus um Nuálaíocht (an Clár Fís Eorpach), agus rannchuideoidh sí le gach cuid de, dá dtagraítear in Airteagal 4 de Rialachán (AE) 2021/695 agus a chuirtear chun feidhme trí bhithin an chláir shonraigh arna bhunú le Cinneadh (AE) 2021/764 ⁽³⁾, sna leaganacha is cothroime le dáta díobh, agus trí bhithin ranníocaíocht airgeadais leis an Institiúid Eorpach um Nuálaíocht agus Teicneolaíocht.

2. Beidh feidhm ag Rialachán (AE) 2021/819 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle ⁽⁴⁾, agus Cinneadh (AE) 2021/820 ⁽⁵⁾, sna leaganacha is cothroime le dáta díobh; beidh feidhm acu maidir le rannpháirtíocht eintitis dhlítheanacha na Cosaive i bPobail Eolais agus Nuálaíochta.

Airteagal 2

Téarmaí agus coinníollacha sonracha na rannpháirtíochta sa Chlár Fís Eorpach

1. Glacfaidh an Chosaiv páirt sa Chlár Fís Eorpach i gcomhréir leis na coinníollacha a leagtar síos sa Chreat-Chomhaontú idir an tAontas Eorpach agus an Chosaiv maidir leis na prionsabail ghinearálta i dtaca le rannpháirtíocht na Cosaive i gcláir an Aontais agus faoi na téarmaí agus na coinníollacha a leagtar amach sa Chomhaontú seo, sna gníomhartha dlí dá dtagraítear in Airteagal 1 den Chomhaontú seo, agus in aon riail eile a bhaineann le cur chun feidhme an Chláir Fís Eorpach, sna leaganacha is cothroime le dáta díobh.

2. Mura bhforáiltear a mhalairt sna téarmaí agus sna coinníollacha dá dtagraítear i mír 1 den Airteagal seo, lena n-áirítear i gcur chun feidhme Airteagal 22(5) de Rialachán (AE) 2021/695, féadfaidh eintitis dhlítheanacha atá bunaithe sa Chosaiv páirt a ghlacadh i ngníomhaíochtaí indíreacha an Chláir Fís Eorpach faoi choinníollacha atá coibhéiseach leis na coinníollacha is infheidhme maidir le heintitis dhlítheanacha atá bunaithe san Aontas Eorpach, lena n-áirítear urraim do bhearta sriantacha an Aontais Eorpaigh ⁽⁶⁾.

3. Sula ndéanfar cinneadh maidir le cé acu atá nó nach bhfuil eintitis dhlítheanacha atá bunaithe sa Chosaiv incháilithe chun páirt a ghlacadh i ngníomhaíocht a bhaineann le sócmhainní straitéiseacha, leasanna, neamhspleáchas nó slándáil an Aontais Eorpaigh faoi Airteagal 22(5) de Rialachán (AE) 2021/695, féadfaidh an Coimisiún faisnéis nó dearbhuithe sonracha a iarraidh, amhail:

a) faisnéis maidir le cé acu a deonaíodh nó a dheonófar rochtain chómhálartach d'eintitis dhlítheanacha atá bunaithe san Aontas Eorpach ar chláir, ar thionscadail agus ar ghníomhartha na Cosaive, nó codanna díobh, atá ann cheana agus atá beartaithe, ar cláir, tionscadail agus gníomhartha iad atá coibhéiseach leis an ngníomhaíocht Fís Eorpach lena mbaineann;

⁽³⁾ Cinneadh (AE) 2021/764 ón gComhairle an 10 Bealtaine 2021 lena mbunaítear an Clár Sonrach lena gcuirtear chun feidhme Fís Eorpach - an Clár Réime um Thaighde agus um Nuálaíocht, agus lena n-aisghairtear Cinneadh 2013/743/AE (IO L 167 I, 12.5.2021, lch. 1.).

⁽⁴⁾ Rialachán (AE) Uimh. 2021/819 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 20 Bealtaine 2021 maidir leis an Institiúid Eorpach um Nuálaíocht agus Teicneolaíocht (athmhúnlú) (IO L 189, 28.5.2021, lch. 61).

⁽⁵⁾ Cinneadh (AE) 2021/820 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 20 Bealtaine 2021 maidir le Clár Oibre Straitéiseach um Nuálaíocht na hInstitiúide Eorpaí um Nuálaíocht agus Teicneolaíocht (EIT) 2021-2027: Borradh a chur faoi Thallann Nuálaíochta agus faoi Chumas Nuálaíochta na hEorpa agus lena n-aisghairtear Cinneadh Uimh. 1312/2013/AE (IO L 189, 28.5.2021, lch. 91.).

⁽⁶⁾ Glactar bearta sriantacha an Aontais Eorpaigh de bhun Airteagal 29 den Chonradh ar an Aontas Eorpach nó de bhun Airteagal 215 den Chonradh ar Fheidhmiú an Aontais Eorpaigh.

- b) faisnéis maidir le cé acu atá nó nach bhfuil sásra um scagadh ar infheistíocht ag an gCosaiv agus dearbhuithe go ndéanfaidh údarais na Cosaive tuairisciú chuig an gCoimisiún agus go rachaidh siad i gcomhairle leis maidir le haon chás féideartha i gcás, agus sásra den chineál sin á chur i bhfeidhm, ina bhfaighidh siad eolas faoi infheistíocht eachtrach/táthcheangal atá beartaithe ag eintiteas atá bunaithe lasmuigh den Chosaiv, nó atá á rialú ó lasmuigh di, ar eintiteas dlítheanach de chuid na Cosaive, a fuair cistiú ó Fhís Eorpach i ngníomhaíochtaí a bhaineann le sócmhainní straitéiseacha, leasanna, neamhspleáchas nó slándáil an Aontais, ar choinníoll go soláthróidh an Coimisiún don Chosaiv liosta de na heintitis dhlítheanacha ábhartha atá bunaithe sa Chosaiv tar éis shíniú na gcomhaontuithe deontais leis na heintitis sin; agus
- c) dearbhuithe nach mbeidh aon cheann de na torthaí, na teicneolaíochtaí, na seirbhísí nó na táirgí arna bhforbairt faoi na gníomhaíochtaí lena mbaineann ag eintitis atá bunaithe sa Chosaiv faoi réir srianta ar a n-onnmhairiú chuig Ballstáit an Aontais Eorpaigh le linn na gníomhaíochta agus ar feadh 4 bliana tar éis dheireadh na gníomhaíochta. Roinnfidh an Chosaiv liosta cothrom le dáta de na hábhair maidir le srianta ar onnmhairiú ar bhonn bliantúil, le linn na gníomhaíochta agus ar feadh 4 bliana tar éis dheireadh na gníomhaíochta.

4. Féadfaidh eintitis dhlítheanacha atá bunaithe sa Chosaiv páirt a ghlacadh i ngníomhaíochtaí an Airmheáin Chomhpháirtigh Taighde (JRC), faoi théarmaí agus coinníollacha atá coibhéiseach leis na téarmaí agus na coinníollacha is infheidhme maidir le heintitis dhlítheanacha atá bunaithe san Aontas Eorpach ach amháin má tá gá le teorainneacha chun comhsheasmhacht a áirithiú le raon feidhme na rannpháirtíochta a eascraíonn as cur chun feidhme mhír 2 agus 3 den Airteagal seo.

5. I gcás ina gcuirfidh an tAontas Eorpach an Clár Fís Eorpach chun feidhme trí Airteagal 185 agus Airteagal 187 den Chonradh ar Fheidhmiú an Aontais Eorpaigh a chur i bhfeidhm, féadfaidh an Chosaiv agus eintitis dhlítheanacha na Cosaive páirt a ghlacadh sna struchtúir dhlíthiúla a chruthaítear faoi na forálacha sin, i gcomhréir le gníomhartha dlí de chuid an Aontais Eorpaigh a ghlacadh nó a ghlacfar chun na struchtúir dhlíthiúla sin a bhunú.

6. Beidh sé de cheart ag ionadaithe na Cosaive páirt a ghlacadh mar bhreathnóirí sa choiste dá dtagraítear in Airteagal 14 de Chinneadh (AE) 2021/764, gan cearta vótála agus le haghaidh pointí a bhaineann leis an gCosaiv.

Tiocfaidh na coistí seo le chéile gan ionadaithe na Cosaive a bheith i láthair tráth na vótála.

Cuirfear an Chosaiv ar an eolas faoin toradh.

An fhoirm a bheidh ar an rannpháirtíocht dá dtagraítear sa mhír seo, lena n-áirítear nósanna imeachta maidir le faisnéis agus doiciméadacht a fháil, beidh sí ar aon fhoirm leis an bhfoirm is infheidhme maidir le hionadaithe ó Bhallstáit an Aontais Eorpaigh.

7. Na cearta is infheidhme maidir le Tíortha Comhlachaithe, sin iad na cearta ionadaíochta agus rannpháirtíochta a bheidh ag an gCosaiv sa Choiste um an Limistéar Eorpach Taighde agus ina fhoghrúpaí.

8. Beidh sé de cheart ag ionadaithe na Cosaive páirt a ghlacadh mar bhreathnóirí ar Bhord Gobharnóirí JRC, gan cearta vótála a bheith acu. Faoi réir an choinníll sin, rialófar an rannpháirtíocht sin leis na rialacha agus na nósanna imeachta céanna is infheidhme maidir le hionadaithe Bhallstáit an Aontais Eorpaigh, lena n-áirítear cearta labhartha agus nósanna imeachta maidir le faisnéis agus doiciméadacht a fháil i ndáil le pointe a bhaineann leis an gCosaiv.

9. Féadfaidh an Chosaiv páirt a ghlacadh i gCuibhreannas don Bhonneagar Taighde Eorpach (ERIC) i gcomhréir le Rialachán (CE) Uimh. 723/2009 ón gComhairle (⁽⁷⁾), sa leagan is cothroime le dáta de, agus leis an ngníomh dlí lena mbunaítear ERIC.

10. Na costais taistil agus na speansais chothaithe a thabhóidh ionadaithe agus saineolaithe na Cosaive as bheith páirteach mar bhreathnóirí in obair an choiste dá dtagraítear in Airteagal 14 de Chinneadh (AE) 2021/764, nó i gcruinnithe eile a bhaineann le cur chun feidhme an Chláir Fís Eorpach, aisíocfaidh an tAontas Eorpach iad ar an mbonn céanna agus i gcomhréir leis na nósanna imeachta atá i bhfeidhm le haghaidh ionadaithe Bhallstáit an Aontais Eorpaigh.

11. Déanfaidh na Páirtithe gach iarracht, laistigh de chreat na bhforálacha atá ann cheana, chun saorghluaiseacht agus áit chónaithe na n-eolaithe a ghlacann páirt sna gníomhaíochtaí a chumhdaítear leis an gComhaontú seo a éascú agus chun gluaiseacht trasteorann earraí agus seirbhísí atá ceaptha lena n-úsáid i ngníomhaíochtaí den sórt sin a éascú.

(⁷) Rialachán (CE) Uimh. 723/2009 ón gComhairle an 25 Meitheamh 2009 maidir le Creat dlíthiúil an Chomhphobail maidir le Cuibhreannas don Bhonneagar Taighde Eorpach (ERIC) (IO L 206, 8.8.2009, lch. 1.).

12. Déanfaidh an Chosaiv na bearta uile is gá, mar is iomchuí, chun a áirithiú go mbeidh earraí agus seirbhísí, a cheannófar sa Chosaiv nó a allmhaireofar isteach sa Chosaiv, arb earraí agus seirbhísí iad a mhaoinítear i bpáirt nó go hiomlán de bhun na gcomhaontuithe deontais agus/nó na gconarthaí a tugadh i gcrích chun na gníomhaíochtaí a bhaint amach i gcomhréir leis an gComhaontú seo, go mbeidh siad díolmhaithe ó dhleachtanna custaim, ó dhleachtanna allmhairiúcháin agus ó mhuirir fhioscacha eile, lena n-áirítear CBL, is infheidhme sa Chosaiv.

Airteagal 3

Ranníocaíocht airgeadais

1. Rannpháirtíocht na Cosaive nó rannpháirtíocht eintitis dhlítheanacha na Cosaive sa Chlár Fís Eorpach, beidh sí faoi réir ranníocaíocht airgeadais ón gCosaiv leis an gClár agus leis na costais ghaolmhara bhainistíochta, chur i bhfeidhm agus oibriúcháin faoi bhuiséad ginearálta an Aontais Eorpaigh (dá ngairtear “buiséad an Aontais” anseo feasta).

2. Is éard a bheidh sa ranníocaíocht airgeadais suim na méideanna seo a leanas:

a) ranníocaíocht oibríochtúil; agus

b) táille rannpháirtíochta.

3. Beidh an ranníocaíocht airgeadais i bhfoirm íocaíochta bliantúla a dhéanfar in dhá thráthchuid, agus beidh sí le híoc i mí na Bealtaine agus i mí Iúil ar a dhéanaí.

4. Cumhdófar leis an ranníocaíocht oibríochtúil caiteachas oibríochtúil agus caiteachas tacaíochta an Chláir agus beidh sí sa bhreis, i gcás leithreasuithe faoi chomhair gealltanais agus leithreasuithe íocaíochta araon, ar na méideanna arna n-iontráil i mbuiséad an Aontais Eorpaigh arna ghlacadh go cinntitheach le haghaidh an Chláir Fís Eorpach, lena n-áirítear aon leithreasú a chomhfhreagraíonn do ghealltanais saortha a chuirtear ar fáil arís dá dtagraítear in Airteagal 15(3) de Rialachán (AE, Euratom) 2018/1046 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle ⁽⁸⁾, sa leagan is cothroime le dáta de (dá ngairtear “an Rialachán Airgeadais” anseo feasta), agus arna méadú le hioncam sannta seachtrach nach n-eascaíonn as ranníocaíochtaí airgeadais leis an gClár Fís Eorpach ó dheontóirí eile ⁽⁹⁾.

I gcás ioncam sannta seachtrach a leithdháiltear ar an gClár Fís Eorpach faoi Airteagal 3.1 de Rialachán (AE) 2020/2094 ón gComhairle lena mbunaítear Ionstraim Théarnaimh de chuid an Aontais Eorpaigh chun tacú leis an téarnamh i ndiaidh ghéarchéim COVID-19 ⁽¹⁰⁾, comhfhreagróidh an méadú seo do na leithreasuithe bliantúla a léirítear sna doiciméid a ghabhann leis an Dréachtbhuiséad maidir leis an gClár Fís Eorpach.

5. Beidh an ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh bunaithe ar threoir ranníoca arna sainiú mar an cóimheas idir Olltáirgeacht Intíre (OTI) na Cosaive ag praghsanna an mhargaidh agus OTI an Aontais Eorpaigh ag praghsanna an mhargaidh. Is iad seirbhísí tiomnaithe an Choimisiúin a chinneadh na OTInna ag praghsanna an mhargaidh a bheidh le cur i bhfeidhm bunaithe ar na sonraí staidrimh is déanaí atá ar fáil do ríomhanna buiséid sa bhliain roimh an mbliain ina mbeidh an íocaíocht bhliantúil le híoc. De mhaolú air sin, le haghaidh 2021, is ar OTI na bliana 2019 ag praghsanna an mhargaidh a bheidh an ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh bunaithe. Leagtar síos coigeartuithe ar an treoir ranníoca sin in Iarscríbhinn I.

6. Ríomhfar an ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh tríd an treoir ranníoca, arna coigeartú, a chur i bhfeidhm ar na leithreasuithe faoi chomhair gealltanais tosaigh arna n-iontráil i mbuiséad an Aontais Eorpaigh a ghlacfar go cinntitheach i leith na bliana is infheidhme chun an Clár Fís Eorpach a mhaoiniú, leithreasuithe a mhéadófar i gcomhréir le mír 4 den Airteagal seo.

7. Is 4 % den ranníocaíocht oibríochtúil bhliantúil tosaigh a bheidh sa táille rannpháirtíochta, táille a ríomhfar i gcomhréir le mír 5 agus 6 den Airteagal seo, agus déanfar í a chéimniú isteach mar a leagtar amach in Iarscríbhinn I. Ní bheidh an táille rannpháirtíochta faoi réir coigeartuithe ná ceartuithe cúlghabhálacha.

8. Féadfar an ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh le haghaidh bhliain N a choigeartú suas nó síos go cúlghabhálach i mbliain amháin nó níos mó blianta ina dhiaidh sin ar bhonn na ngealltanais buiséadach a dhéanfar maidir leis na leithreasuithe faoi chomhair gealltanais le haghaidh bhliain N sin, ranníocaíocht a mhéadófar i gcomhréir le mír 4 den Airteagal seo, agus ar bhonn chur chun feidhme a ngealltanais dlíthiúil agus a ngealltanais saortha. Leagtar amach na forálacha mionsonraithe maidir le cur chun feidhme an Airteagail seo in Iarscríbhinn I.

⁽⁸⁾ Rialachán (AE, Euratom) 2018/1046 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 18 Iúil 2018 maidir leis na rialacha airgeadais is infheidhme maidir le buiséad ginearálta an Aontais, lena leasaítear Rialachán (AE) Uimh. 1296/2013, (AE) Uimh. 1301/2013, (AE) Uimh. 1303/2013, (AE) Uimh. 1304/2013, (AE) Uimh. 1309/2013, (AE) Uimh. 1316/2013, (AE) Uimh. 223/2014, (AE) Uimh. 283/2014, agus Cinneadh Uimh. 541/2014/AE agus lena n-aisghairtear Rialachán (AE, Euratom) Uimh. 966/2012 (IO L 193, 30.7.2018, lch. 1).

⁽⁹⁾ Áirítear leis seo go háirithe na hacmhainní ó Ionstraim Théarnaimh an Aontais Eorpaigh arna bunú le Rialachán (AE) 2020/2094 ón gComhairle an 14 Nollaig 2020 lena mbunaítear Ionstraim Théarnaimh an Aontais Eorpaigh chun tacú leis an téarnamh i ndiaidh ghéarchéim COVID-19 (IO L 433 I, 22.12.2020, lch. 23.).

⁽¹⁰⁾ IO L 433 I, 22.12.2020, lch. 23.

9. Soláthróidh an tAontas Eorpach don Chosaiv faisnéis i ndáil lena rannpháirtíocht airgeadais mar a áirítear san fhaisnéis bhuiséadach, chuntasaíochta, feidhmíochta agus mheastóireachta arna soláthar d'údaráis bhuiséadacha agus d'údaráis um urscaoileadh an Aontais Eorpaigh maidir leis an gClár Fis Eorpach. Soláthrófar an fhaisnéis sin agus aird chuí á tabhairt do rialacha rúndachta agus cosanta sonraí an Aontais Eorpaigh agus na Cosaive agus beidh sí gan dochar don fhaisnéis atá an Chosaiv i dteideal a fháil faoi Iarscríbhinn III.

10. Is in euro a dhéanfar ranníocaíochtaí uile na Cosaive nó na híocaíochtaí uile ón Aontas Eorpach agus is in euro a ríomhfar na méideanna a bheidh dlite nó le fáil.

Airteagal 4

Sásra ceartúcháin uathoibríoch

1. Beidh feidhm ag sásra ceartúcháin uathoibríoch ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh na Cosaive le haghaidh bhliain N, a choigeartófar i gcomhréir le hAirteagal 3(8), agus déanfar é a ríomh i mbliain N+2. Beidh sé bunaithe ar fheidhmíocht na Cosaive agus ar fheidhmíocht eintitis dhlítheanacha na Cosaive sna codanna sin den Chlár Fis Eorpach a chuirtear chun feidhme trí dheontais iomaíocha a mhaoinítear le leithreasuithe faoi chomhair gealltanais na bliana N, a mhéadófar i gcomhréir le hAirteagal 3(4).

Déanfar méid an cheartúcháin uathoibríoch a ríomh bunaithe ar an difríocht idir:

- a) méideanna tosaigh na ngealltanais dlíthiúil le haghaidh deontais iomaíocha a dhéanfar iarbhír leis an gCosaiv nó le heintitis dhlítheanacha na Cosaive a mhaoinítear le leithreasuithe faoi chomhair gealltanais na bliana N, leithreasuithe a mhéadófar i gcomhréir le hAirteagal 3(4); agus
- b) an ranníocaíocht oibríochtúil chomhfhreagrach do bhliain N a íocfaidh an Chosaiv de réir a choigeartófar de bhun Airteagal 3(8), cé is moite de chostais neamh-idirghabhálacha arna maoiniú le leithreasuithe faoi chomhair gealltanais ó bhliain N, leithreasuithe a mhéadófar i gcomhréir le hAirteagal 3(4).

2. I gcás inar mó an méid dá dtagraítear i mír 1, cibé acu atá an méid sin dearfach nó diúltach, ná 8 % den ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh chomhfhreagrach arna coigeartú de bhun Airteagal 3(8), ceartófar ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh na Cosaive le haghaidh bhliain N. Is é an méid a sháraíonn an tairseach 8 % sin an méid a bheidh dlite nó le fáil ag an gCosaiv mar ranníocaíocht bhreise nó mar laghdú ar ranníocaíocht na Cosaive faoin sásra ceartúcháin uathoibríoch. Ní chuirfear an méid faoin tairseach 8 % sin san áireamh agus an ranníocaíocht bhreise atá dlite nó le cúiteamh á ríomh.

3. Leagtar síos rialacha mionsonraithe maidir leis an sásra ceartúcháin uathoibríoch in Iarscríbhinn I.

Airteagal 5

Cómhalartacht

1. Féadfaidh eintitis dhlítheanacha atá bunaithe san Aontas Eorpach páirt a ghlacadh i gcláir, i dtionscadail agus i ngníomhartha na Cosaive, nó i gcodanna díobh, atá coibhéiseach leis an gClár Fis Eorpach, i gcomhréir le dlíthe agus rialacháin na Cosaive.

2. Soláthraítear liosta neamh-uileghabhálach de chláir, de thionscadail agus de ghníomhartha coibhéiseacha na Cosaive, nó codanna díobh, in Iarscríbhinn II.

3. Beidh cistiú ó eintitis dhlítheanacha na Cosaive atá bunaithe san Aontas Eorpach faoi réir reachtaíocht na Cosaive lena rialaítear oibriú na gclár, na dtionscadal agus na ngníomhartha taighde agus nuálaíochta, nó codanna díobh. I gcás nach soláthrófar cistiú, féadfaidh eintitis dhlítheanacha atá bunaithe san Aontas páirt a ghlacadh trí bhíthin a gcuid acmhainní féin.

Airteagal 6

An Eolaíocht Oscailte

Déanfaidh na Páirtithe cleachtais eolaíochta oscailte a chur chun cinn agus a spreagadh go frithphárteach ina gcuid clár, tionscadal agus gníomhartha, nó codanna díobh, i gcomhréir le rialacha an Chláir Fis Eorpach agus le dlíthe agus rialacháin na Cosaive.

*Airteagal 7***Faireachán, Meastóireacht agus Tuairisciú**

1. Gan dochar do fhreagrachtaí an Choimisiúin, na hOifige Eorpaí Frith-Chalaoise (OLAF) agus Chúirt Iniúchóirí an Aontais Eorpaigh i ndáil le faireachán agus meastóireacht a dhéanamh ar an gClár Fís Eorpach, déanfar faireachán leanúnach ar rannpháirtíocht na Cosaive sa Chlár sin ar bhonn comhpháirtíochta lena mbeidh baint ag an gCoimisiún agus ag an gCosaiv.
2. Leagtar síos in Iarscríbhinn III na rialacha maidir leis an mbainistíocht fhóna airgeadais, lena n-áirítear bearta rialaithe airgeadais, na bearta téarnaimh agus na bearta frithchalaoise eile i ndáil le cistiú ón Aontas Eorpach faoin gComhaontú seo.

*Airteagal 8***Comhchoiste idir an tAontas Eorpach agus an Chosaiv um Thaighde agus um Nuálaíocht**

1. Bunaítear leis seo an Comhchoiste idir an tAontas Eorpach agus an Chosaiv um Thaighde agus um Nuálaíocht (dá ngairtear “an Comhchoiste idir an tAontas Eorpach agus an Chosaiv” anseo feasta). Áireofar an méid seo a leanas i gcúraimí an Chomhchoiste idir an tAontas Eorpach agus an Chosaiv:
 - a) measúnú, meastóireacht agus athbhreithniú a dhéanamh ar chur chun feidhme an Chomhaontaithe seo, go háirithe:
 - (i) rannpháirtíocht agus feidhmíocht eintitis dhlítheanacha na Cosaive sa Chlár Fís Eorpach;
 - (ii) leibhéal oscailteachta (frithpháirtí) na n-eintiteas dlítheanach atá bunaithe i ngach Páirtí páirt a ghlacadh i gcláir, i dtionscadail agus i ngníomhartha an Pháirtí eile, nó i gcodanna díobh;
 - (iii) cur chun feidhme an tsásra ranníocaíochta airgeadais agus an tsásra ceartúcháin uathoibríoch i gcomhréir le hAirteagal 3 agus 4;
 - (iv) malartú faisnéise agus scrúdú a dhéanamh ar aon cheist a d’fhéadfadh a bheith ann maidir le saothrú torthaí, lena n-áirítear cearta maoine intleachtúla;
 - b) plé a dhéanamh, arna iarraidh sin do cheachtar Páirtí, ar shrianta arna gcur i bhfeidhm nó atá beartaithe ag na Páirtithe ar an rochtain ar a gcláir thaighde agus nuálaíochta féin, lena n-áirítear go háirithe i gcás gníomhaíochtaí a bhaineann lena sócmhainní straitéiseacha, leasanna, neamhspleáchas nó slándáil;
 - c) scrúdú a dhéanamh ar an gcaoi ar féidir comhar a fheabhsú agus a fhorbairt;
 - d) plé comhpháirteach a dhéanamh ar threoshuíomhanna agus ar thosaíochtaí na mbeartas a bheidh ann amach anseo a bhaineann leis an taighde agus an nuálaíocht agus le pleanáil taighde leasa choitinn; agus
 - e) malartú faisnéise, *inter alia*, maidir le reachtaíocht nua, cinntí nua nó cláir thaighde agus nuálaíochta nua atá ábhartha maidir le cur chun feidhme an Chomhaontaithe seo.
2. Déanfaidh an Comhchoiste idir an tAontas Eorpach agus an Chosaiv, ar a mbeidh ionadaithe an Aontais Eorpaigh agus na Cosaive, a Rialacha Nós Imeachta a ghlacadh.
3. Féadfaidh an Comhchoiste idir an tAontas Eorpach agus an Chosaiv a chinneadh aon mheitheal/aon chomhlacht comhairleach a bhunú ar bhonn *ad hoc* ar leibhéal na saineolaithe a bheidh in ann cúnamh a thabhairt an Comhaontú seo a chur chun feidhme.
4. Tiocfaidh an Comhchoiste idir an tAontas Eorpach agus an Chosaiv le chéile uair amháin sa bhliain ar a laghad, agus, i gcás ina n-éileofar sin le himthosca speisialta, arna iarraidh sin d’aon Pháirtí. Déanfaidh an tAontas Eorpach agus an Chosaiv na cruinnithe a eagrú agus a óstáil ar bhonn idirbhallartach.
5. Oibreoidh an Comhchoiste idir an tAontas Eorpach agus an Chosaiv ar bhonn leanúnach trí fhaisnéis ábhartha a mhalartú trí bhíthin aon mhodh cumarsáide; go háirithe a mhéid a bhaineann le rannpháirtíocht/feidhmíocht eintitis dhlítheanacha na Cosaive. Féadfaidh an Comhchoiste idir an tAontas Eorpach agus an Chosaiv, go háirithe, a chuid cúraimí a dhéanamh i scríbhinn aon uair is gá.

*Airteagal 9***Forálacha críochnaitheacha**

1. Tiocfaidh an Comhaontú seo i bhfeidhm ar an dáta a thabharfaidh an dá Pháirtí fógra dá chéile gur cuireadh i gcrích a nósanna imeachta inmheánacha is gá chun na críche sin.
2. Beidh feidhm ag an gComhaontú seo ón 1 Eanáir 2021. Fanfaidh sé i bhfeidhm chomh fada agus is gá chun go dtabharfar i gcrích na tionscadail nó na gníomhartha uile, nó codanna díobh, a mhaoineofar ón gClár Eorpach Fís, na gníomhartha uile is gá chun leasanna airgeadais an Aontais Eorpaigh a chosaint agus na hoibleagáidí airgeadais uile a eascraíonn as cur chun feidhme an Comhaontaithe seo idir na Páirtithe.
3. Féadfaidh an tAontas Eorpach agus an Chosaiv an Comhaontú seo a chur i bhfeidhm go sealadach i gcomhréir lena gcuid nósanna imeachta inmheánacha agus reachtaíochta féin. Tosóidh an cur i bhfeidhm sealadach ar an dáta a thabharfaidh an dá Pháirtí fógra dá chéile gur cuireadh i gcrích a nósanna imeachta inmheánacha is gá chun na críche sin.
4. Sa chás go dtabharfaidh an Chosaiv fógra don Choimisiún, ag feidhmiú dó thar ceann an Aontais Eorpaigh, nach gcuirfidh siad i gcrích a nósanna imeachta inmheánacha is gá le haghaidh theacht i bhfeidhm an Chomhaontaithe seo, scoirfidh an Comhaontú seo d'fheidhm shealadach a bheith aige ar an dáta a gheobhaidh an Coimisiún an fógra sin, arb éard a bheidh sa dáta sin an dáta scoir chun críoche an Chomhaontaithe seo.
5. Féadfaidh an tAontas Eorpach cur i bhfeidhm an Chomhaontaithe seo a chur ar fionraí i gcás neamhíocaíocht pháirteach nó neamhíocaíocht iomlán na ranníocaíochta airgeadais atá dlite ag an gCosaiv faoin gComhaontú seo.

I gcás neamhíocaíocht a d'fhéadfadh cur chun feidhme agus bainistiú an Chláir Fís Eorpach a chur i mbaol go mór, seolfaidh an Coimisiún litir mheabhrúcháin fhoirmiúil. I gcás nach ndéanfar aon íocaíocht laistigh de 20 lá oibre tar éis na litreach meabhrúcháin foirmiúla, tabharfaidh an Coimisiún fógra don Chosaiv maidir le cur ar fionraí chur i bhfeidhm an Chomhaontaithe seo trí litir fógra fhoirmiúil, fionraí a thiocfaidh i bhfeidhm 15 lá tar éis don Chosaiv an fógra sin a fháil.

I gcás ina gcuirfear cur i bhfeidhm an Comhaontaithe seo ar fionraí, ní bheidh eintitis dhlítheanacha atá bunaithe sa Chosaiv incháilithe páirt a ghlacadh i nósanna imeachta dámhachtana nach bhfuil tugtha i gcrích go fóill nuair a chuirfear an fhionraí i bhfeidhm. Measfar nós imeachta dámhachtana a bheith tugtha i gcrích nuair a ghlacfar gealltanais dhlíthiúla de lámh mar thoradh ar an nós imeachta sin.

Leis an bhfionraí, ní dhéanfar difear do na gealltanais dhlíthiúla arna ndéanamh de lámh leis na heintitis dhlítheanacha atá bunaithe sa Chosaiv sular tháinig an fhionraí i bhfeidhm. Leanfaidh an Comhaontú seo d'fheidhm a bheith aige maidir le gealltanais dhlíthiúla den sórt sin.

Tabharfaidh an tAontas Eorpach fógra láithreach don Chosaiv a luaithe a gheobhaidh an tAontas Eorpach méid iomlán na ranníocaíochta airgeadais atá dlite. Cuirfear deireadh leis an bhfionraí le héifeacht láithreach ar an bhfógra sin a thabhairt.

Ón dáta a chuirfear deireadh leis an bhfionraí, beidh eintitis dhlítheanacha na Cosaive incháilithe arís le haghaidh nósanna imeachta dámhachtana a sheolfar tar éis an dáta sin agus le haghaidh nósanna imeachta dámhachtana a seoladh roimh an dáta sin, ar nósanna imeachta dámhachtana iad nach bhfuil na sprioc-amanna chun iarratais a chur isteach dulta in éag.

6. Féadfaidh ceachtar Páirtí an Comhaontú seo a fhoirceannadh tráth ar bith trí fhógra i scríbhinn a thabhairt go bhfuil sé beartaithe é a fhoirceannadh. Tiocfaidh an foirceannadh i bhfeidhm trí mhí féilire tar éis an dáta a gheobhaidh an seolaí an fógra i scríbhinn. Is éard a bheidh sa dáta foirceanta chun críoche an Chomhaontaithe seo, an dáta a thiocfaidh an foirceannadh i bhfeidhm.

7. I gcás ina scoirfidh an Comhaontú seo d'fheidhm shealadach a bheith aige i gcomhréir le mír 4 den Airteagal seo nó i gcás ina ndéanfar é a fhoirceannadh i gcomhréir le mír 6 den Airteagal seo, comhaontaíonn na Páirtithe gurb amhlaidh:

- (a) leanfar le tionscadail agus gníomhartha, nó codanna díobh, a ndearnadh gealltanais dhlíthiúla a ghlacadh de lámh ina leith le linn chur i bhfeidhm sealadach agus/nó tar éis theacht i bhfeidhm an Chomhaontaithe seo, agus sula scoirfidh an Comhaontú seo d'fheidhm a bheith aige nó sula ndéanfar é a fhoirceannadh, leanfar leo go dtí go dtabharfar i gcrích iad faoi na coinníollacha a leagtar síos sa Chomhaontú seo;

- (b) íocfar ina hiomláine i gcomhréir le hAirteagal 3 ranníocaíocht airgeadais bhliantúil bhliain N, ar lena linn a scoirfidh an Comhaontú seo d'fheidhm shealadach a bheith aige nó a dhéanfar é a fhoirceannadh. Déanfar ranníocaíocht oibríochtúil bhliain N a choigeartú i gcomhréir le hAirteagal 3(8) agus a cheartú i gcomhréir le hAirteagal 4 den Chomhaontú seo. Ní dhéanfar an táille rannpháirtíochta a íocfar le haghaidh bhliain N a choigeartú ná a cheartú;
- (c) tar éis na bliana ar lena linn a scoirfidh an Comhaontú seo d'fheidhm shealadach a bheith aige nó a dhéanfar é a fhoirceannadh, déanfar na ranníocaíochtaí oibríochtúla tosaigh, a íocadh le haghaidh na mblianta ar lena linn a bhí feidhm ag an gComhaontú seo, a choigeartú i gcomhréir le hAirteagal 3(8) agus ceartófar go huathoibríoch iad i gcomhréir le hAirteagal 4 den Chomhaontú seo.

Socróidh na Páirtithe de chomhthoil aon iarmhairt eile a ghabhann le cur i bhfeidhm sealadach an Chomhaontaithe seo a fhoirceannadh nó a scor.

8. Ní fhéadfar an Comhaontú seo a leasú ach amháin i scríbhinn de chomhthoil na bPáirtithe. Leanfaidh teacht i bhfeidhm na leasuithe an nós imeachta céanna is infheidhme maidir le teacht i bhfeidhm an Chomhaontaithe seo.

9. Cuid dhílis den Chomhaontú seo a bheidh sna hlarscríbhinní a ghabhann leis.

Dréachtófar an Comhaontú seo i ndúblach i mBéarla.

Arna dhéanamh sa Bhruiséil, an 7^ú lá seo de Nollaig, agus i bPristine, an 23^ú day of November in the year 2021.

*Thar ceann an Choimisiúin Eorpaigh, thar ceann
an Aontais Eorpaigh,*

Mariya GABRIEL,

*An Coimisinéir um Nuálaíocht, um Thaighde, um
Chultúr, um Oideachas agus um an Óige*

Thar ceann na Cosaive,

Arbërie NAGAVCI,

*An tAire Oideachais, Eolaíochta, Teicneolaíochta
agus Nuálaíochta*

IARSCRÍBHINN I

Rialacha lena rialaítear ranníocaíocht airgeadais na Cosaive leis an gClár Fís Eorpach (2021-2027)**I. Ranníocaíocht airgeadais na cosaive a ríomh**

1. Déanfar ranníocaíocht airgeadais na Cosaive leis an gClár Fís Eorpach a bhunú ar bhonn bliantúil i gcomhréir leis an méid a bheidh ar fáil gach bliain i mbuiséad an Aontais le haghaidh leithreasuithe faoi chomhair gealltanais is gá chun an Clár Fís Eorpach a bhainistiú, a chur i bhfeidhm agus a oibriú, agus beidh an ranníocaíocht sin sa bhreis ar an méid sin, méid a mhéadófar i gcomhréir le hAirteagal 3(4) den Chomhaontú seo.

2. An táille rannpháirtíochta dá dtagraítear in Airteagal 3(7) den Chomhaontú seo, déanfar í a chéimniú isteach mar a leanas:

— 2021: 0,5 %;

— 2022: 1 %;

— 2023: 1,5 %;

— 2024: 2 %;

— 2025: 2,5 %;

— 2026: 3 %;

— 2027: 4 %.

3. I gcomhréir le hAirteagal 3(5) den Chomhaontú seo, déanfar an ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh atá le híoc ag an gCosaiv maidir lena rannpháirtíocht sa Clár Fís Eorpach a ríomh le haghaidh na mblianta airgeadais faoi seach trí choigeartú a chur i bhfeidhm ar an treoir ranníoca.

Is éard a bheidh sa choigeartú ar an treoir ranníoca:

$$\text{Contribution Key Adjusted} = \text{Contribution Key} \times \text{Coefficient}$$

Is 0,09 a bheidh sa chomhéifeacht a úsáidfeá sa ríomh thuasluaite chun an treoir ranníoca a choigeartú.

4. I gcomhréir le hAirteagal 3(8) den Chomhaontú seo, sa bhliain N+1 a dhéanfar an chéad choigeartú a bhaineann le cur chun feidhme an bhuiséid le haghaidh bhliain N nuair a choigeartófar ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh bhliain N suas nó síos de réir na difríochta idir:

a) ranníocaíocht choigeartaithe arna ríomh tríd an treoir ranníoca a choigeartófar le haghaidh bhliain N a chur i bhfeidhm maidir le suim:

i. mhéid na ngealltanais buiséadach a rinneadh maidir le leithreasuithe faoi chomhair gealltanais a údaráidh le haghaidh bhliain N faoi bhuiséad an Aontais Eorpaigh ar vótáladh ina fhabhar agus maidir le leithreasuithe faoi chomhair gealltanais a chomhfhreagraíonn do ghealltanais saortha a chuirtear ar fáil arís; agus

ii. aon leithreasú faoi chomhair gealltanais atá bunaithe ar ioncam sannta seachtrach nach dtagann as ranníocaíochtaí airgeadais leis an gClár Fís Eorpach ó dheontóirí eile agus a bhí ar fáil ag deireadh bhliain N ⁽¹⁾. I gcás ioncam sannta seachtrach a shanntar d'Fhís Eorpach faoi Airteagal 3(1) de Rialachán (AE) 2020/2094 ón gComhairle lena mbunaítear Ionstraim Théarnaimh de chuid an Aontais Eorpaigh chun tacú leis an téarnamh i ndiaidh ghéarchéim COVID-19 ⁽²⁾, úsáidfeá na méideanna táscaha ilbhliantúla i gclársceidealú CAI chun an ranníocaíocht choigeartaithe a ríomh.

⁽¹⁾ Áirítear leis seo go háirithe na hacmhainní ó Ionstraim Théarnaimh an Aontais Eorpaigh arna bunú le Rialachán (AE) 2020/2094 ón gComhairle an 14 Nollaig 2020 lena mbunaítear Ionstraim Théarnaimh an Aontais Eorpaigh chun tacú leis an téarnamh i ndiaidh ghéarchéim COVID-19 (IO L 433 I, 22.12.2020, lch. 27.).

⁽²⁾ IO L 433 I, 22.12.2020, lch. 23.

b) agus ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh bhliain N.

Ag tosú i mbliain N+2, agus gach bliain ina dhiaidh sin, go dtí go mbeidh na gealltanais bhuiséadacha uile a mhaoinítear faoi leithreasaithe faoi chomhair gealltanais a thionscnaítear ó bhliain N, arna méadú i gcomhréir le hAirteagal 3(4) den Chomhaontú seo, íoctha nó saortha, agus 3 bliana ar a dhéanaí tar éis dheireadh an Chláir Fís Eorpach, ríomhfaidh an tAontas coigeartú ar ranníocaíocht oibríochtúil bhliain N trí ranníocaíocht oibríochtúil na Cosaive a laghdú faoin méid a fuarthas tríd an treoir ranníoca, arna coigeartú le haghaidh bhliain N, a chur i bhfeidhm maidir leis na gealltanais saortha a rinneadh gach bliain maidir le gealltanais bhliain N a mhaoinítear faoi bhuiséad an Aontais nó ó ghealltanais saortha a chuirtear ar fáil arís.

I gcás ina gcuirfeadh ar ceal na méideanna a eascraíonn as ioncam sannta seachtrach bhliain N (chun leithreasuithe faoi chomhair gealltanais, agus, i gcás méideanna faoi Rialachán (AE) 2020/2094 ón gComhairle, na méideanna táscaha ilbhliantúla i gclársceidealú CAI, a áireamh) nach dtagann as ranníocaíochtaí airgeadais leis an gClár Fís Eorpach ó dheontóirí eile, déanfar ranníocaíocht oibríochtúil na Cosaive a laghdú faoin méid a fuarthas tríd an treoir ranníoca, arna coigeartú le haghaidh bhliain N, a chur i bhfeidhm maidir leis an méid a cuireadh ar ceal.

II. Ranníocaíocht oibríochtúil na cosaive a cheartú go huathoibríoch

1. Chun an ceartúchán uathoibríoch dá dtagraítear in Airteagal 4 den Chomhaontú seo a ríomh, beidh feidhm ag na módúlachtaí seo a leanas:

- a) ciallaíonn “deontais iomaíocha” deontais a dhámhtar trí ghlaonna ar thograí inar féidir na tairbhíthe deiridh a shainaitheint tráth a ríomhtar an ceartúchán uathoibríoch. Eisiatar tacaíocht airgeadais do thrú páirtithe mar a shainmhínítear in Airteagal 204 den Rialachán Airgeadais;
- b) i gcás ina síneofar gealltanais dlíthiúil le cuibhreas, is iad na méideanna carnacha a leithdháiltear ar thairbhíthe is eintitis ón gCosaiv na méideanna a úsáidfeadh chun méideanna tosaigh an ghealltanais dlíthiúil a bhunú i gcomhréir le miondealú tásach buiséid an chomhaontaithe deontais;
- c) bunófar méideanna uile na ngealltanais dlíthiúil a chomhfhreagraíonn do dheontais iomaíocha trí úsáid a bhaint as córas leictreonach an Choimisiúin Eorpach, eCorda, agus asbhainfeadh iad ar an dara Céadaoin i mí Feabhra na bliana N+2;
- d) ciallaíonn “costais neamh-idirghabhálacha” costais an Chláir seachas deontais iomaíocha, lena n-áirítear caiteachas tacaíochta, riarachán clárshonrach, gníomhaíochtaí eile ⁽³⁾;
- e) measfar gur costais neamh-idirghabhálacha iad na méideanna a leithdháiltear ar eagraíochtaí idirnáisiúnta mar eintitis dhlítheanacha arb iad an tairbhí deiridh ⁽⁴⁾ iad.

2. Cuirfeadh an sásra i bhfeidhm mar a leanas:

- a) Ceartúcháin uathoibríocha le haghaidh bhliain N i ndáil le forghníomhú leithreasuithe faoi chomhair gealltanais i leith bhliain N, arna méadú i gcomhréir le hAirteagal 3(4) den Chomhaontú seo, cuirfeadh i bhfeidhm iad bunaithe ar shonraí bhliain N agus ar shonraí bhliain N+1 ó eCorda dá dtagraítear i bpointe (c) de mhír (1) de phointe (II) den Iarscríbhinn seo i mbliain N+2 tar éis aon choigeartú i gcomhréir le hAirteagal 3(8) den Chomhaontú seo a chur i bhfeidhm maidir le ranníocaíocht na Cosaive leis an gClár Fís Eorpach. Is é an méid a bhreithneofar méid na ndeontas iomaíoch a bhfuil sonraí ar fáil ina leith, tráth a ríomhtar an ceartúchán.
- b) Ag tosú i mbliain N+2 agus suas go dtí 2029, déanfar méid an cheartúcháin uathoibríoch a ríomh le haghaidh bhliain N tríd an difríocht idir na nithe seo a leanas a ghlacadh:
 - i. méid iomlán na ndeontas iomaíoch arna gcionroinnt ar an gCosaiv nó ar eintitis dhlítheanacha ón gCosaiv mar ghealltanais arna ndéanamh maidir le leithreasuithe buiséid le haghaidh bhliain N; agus

⁽³⁾ I measc na ngníomhaíochtaí eile, go háirithe, tá soláthar, duaiseanna, ionstraimí airgeadais, gníomhaíochtaí díreacha an Airmheáin Chomhpháirtigh Taighde, Síntiúis (an Eagraíocht um Chomhar agus Forbairt Eacnamaíochta, Eureka, an Chomhpháirtíocht Idirnáisiúnta um Chomhar in Éifeachtúlacht Fuinnimh, an Ghníomhaireacht Idirnáisiúnta Fuinnimh, ...), saíneolaithe (meastóirí, faireachán ar thionscadail) etc.

⁽⁴⁾ Ní mheasfar gur costais neamh-idirghabhálacha iad eagraíochtaí idirnáisiúnta ach amháin más tairbhíthe deiridh iad. Ní bheidh feidhm aige sin i gcás inar comhordaitheoir ar thionscadal í an eagraíocht idirnáisiúnta (agus cistí á ndáileadh ar chomhordaitheoirí eile).

ii. méid ranníocaíocht oibríochtúil choigeartaithe na Cosaive le haghaidh bhliain N arna iolrú faoin gcóimheas idir:

A. méid na ndeontas iomaíoch arna dtabhairt ar leithreasuithe faoi chomhair gealltanais do bhliain N, arna méadú i gcomhréir le hAirteagal 3(4) den Chomhaontú seo; agus

B. iomlán na leithreasuithe buiséadacha údaraithe faoi chomhair gealltanais le haghaidh bhliain N, lena n-áirítear costais neamh-idirghabhálacha.

III. Íocaíocht ranníocaíocht airgeadais na Cosaive, íocaíocht na coigeartuithe a rinneadh ar ranníocaíocht oibríochtúil na Cosaive, agus íocaíocht an cheartúcháin uathoibríoch is infheidhme maidir le ranníocaíocht oibríochtúil na Cosaive

1. Cuirfidh an Coimisiún an fhaisnéis seo a leanas in iúl don Chosaiv a luaithe is féidir agus tráth nach déanaí ná tráth eisiúna an chéad ghlaio ar chistí na bliana airgeadais:

a. na méideanna i leithreasuithe faoi chomhair gealltanais i mbuiséad an Aontais arna nglacadh go críochnaitheach le haghaidh na bliana i gceist do na línte buiséid lena gcumhdaítear rannpháirtíocht na Cosaive sa Chlár Fís Eorpach, méideanna a mhéadófar, más ábhartha, i gcomhréir le hAirteagal 3(4) den Chomhaontú seo;

b. méid na táille rannpháirtíochta dá dtagraítear in Airteagal 3(7) den Chomhaontú seo;

c. ó bhliain N+1 de chur chun feidhme an Chláir Fís Eorpach, cur chun feidhme leithreasuithe faoi chomhair gealltanais a chomhfhreagraíonn do bhliain bhuiséadach N, leithreasuithe a mhéadófar i gcomhréir le hAirteagal 3(4) den Chomhaontú seo, agus leibhéal na ngealltanais saortha;

d. maidir leis an gcuid den Chlár Fís Eorpach ina bhfuil gá leis an bhfaisnéis sin chun an ceartúchán uathoibríoch, leibhéal na ngealltanais a tugadh i bhfabhar eintitis dhlítheanacha na Cosaive arna miondealú de réir bhliain chomhfhreagrach na leithreasuithe buiséadacha agus leibhéal iomlán gaolmhar na ngealltanais a ríomh.

Ar bhonn a Dhréachtbhuiséid, soláthróidh an Coimisiún meastachán ar fhaisnéis le haghaidh na bliana dár gcionn faoi phointe (a) agus pointe (b) a luaithe is féidir, agus, faoin 1 Meán Fómhair den bhliain airgeadais ar a dhéanaí.

2. I mí Aibreáin agus i mí an Mheithimh gach bliain airgeadais ar a dhéanaí, eiseoidh an Coimisiún glao ar chistí chuig an gCosaiv a chomhfhreagraíonn dá ranníocaíocht faoin gComhaontú seo.

Le gach glao ar chistí, déanfar foráil maidir le híocaíocht sé dhódhéagú de ranníocaíocht na Cosaive tráth nach déanaí ná 30 lá tar éis eisiúint an ghlaio ar chistí.

I gcás na chéad bhliana de chur chun feidhme an Chomhaontaithe seo, eiseoidh an Coimisiún aon ghlaio amháin ar chistí laistigh de 60 lá tar éis an dáta ar a dtosóidh éifeachtaí dlíthiúla ag gabháil leis an gComhaontú seo.

3. Gach bliain ó 2023 amach, léireofar sa ghlaio ar chistí méid an cheartúcháin uathoibríoch is infheidhme maidir leis an ranníocaíocht oibríochtúil a íocfar le haghaidh bhliain n-2.

Féadfar a áireamh freisin sa ghlaio ar chistí a eiseofar i mí Aibreáin ar a dhéanaí, coigeartuithe ar an ranníocaíocht airgeadais a íocfaidh an Chosaiv as cur chun feidhme, bainistiú agus oibriú an Chláir nó na gClár Réime um Thaighde agus um Nuálaíocht a bhí ann roimhe ar ghlac an Chosaiv páirt iontu.

I gcás gach ceann de na blianta airgeadais 2028, 2029 agus 2030, an méid a eascraíonn as an gceartúchán uathoibríoch a chur i bhfeidhm maidir leis na ranníocaíochtaí oibríochtúla a íocfaidh an Chosaiv sa bhliain 2026 agus sa bhliain 2027, nó an méid a eascraíonn as na coigeartuithe a dhéanfar i gcomhréir le hAirteagal 3(8) den Chomhaontú seo, beidh sé dlite don Chosaiv nó dlite uaidh.

4. Íocfaidh an Chosaiv a ranníocaíocht airgeadais faoin gComhaontú seo i gcomhréir le pointe (III) den Iarscríbhinn seo. In éagmais íocaíocht na Cosaive faoin dáta dlite, seolfaidh an Coimisiún litir mheabhúrúcháin fhoirmiúil.

Is é an toradh a bheidh ar aon mhoill ar íocaíocht na ranníocaíochta go n-íocfaidh an Chosaiv ús mainneachtana ar an méid atá gan íoc ón dáta dlite.

Is é an ráta úis ar mhéideanna is infhaighte nach n-íoctar ar an dáta dlite an ráta arna chur i bhfeidhm ag an mBanc Ceannais Eorpach ar a phríomhoibríochtaí athmhaoinithe, arna fhoilsiú i sraith C d'Iris Oifigiúil an Aontais Eorpaigh, a bheidh i bhfeidhm ar an gcéad lá féilire den mhí ina mbeidh an dáta dlite, agus é sin méadaithe faoi aon phointe céatadain go leith.

IARSCRÍBHINN II

Liosta neamh-uileghabhálach de chláir, de thionscadail agus de ghníomhartha coibhéseacha na Cosaive, nó codanna díobh

Is mar chláir, tionscadail, gníomhartha agus gníomhaíochtaí na Cosaive atá coibhéseach leis an gClár Fís Eorpach a mheasfar an liosta neamh-uileghabhálach seo a leanas:

1. Deontais soghluaisteachta gearrthéarmacha

Á rialáil ag Treoir Riaracháin MESTI Uimh. 28/2016 ⁽¹⁾

Leis an scéim, cuirtear tacaíocht ar fáil le haghaidh ghearrfhanachtaí thaighdeoirí na Cosaive in institiúidí acadúla agus taighde lasmuigh den Chosaiv, agus le haghaidh rannpháirtíocht thaighdeoirí na Cosaive i gcomhdhálacha idirnáisiúnta a thionólfar lasmuigh den Chosaiv.

2. Scéim um dheontas taighde beag

Á rialáil ag Treoir Riaracháin MESTI Uimh. 26/2016 ⁽²⁾

Leis an scéim, cuirtear cistiú ar fáil d'eintitis taighde na Cosaive le haghaidh tionscadail bheaga taighde atá 6-12 mhí ar fad, suas le EUR 10 000 san iomlán luach an deontais. Éileofar leis an scéim go nglacfaidh saineolaithe idirnáisiúnta páirt i gcáil comhairleoirí.

3. Tacaíocht airgeadais d'fhoilseacháin eolaíochta

Á rialáil ag Treoir Riaracháin MESTI Uimh. 27/2016 ⁽³⁾

Leis an scéim, cuirtear cistiú suas le EUR 3 000 ar fáil chun monagraif eolaíochta a fhoilsiú. Tá an scéim oscailte faoi láthair le haghaidh eintitis dhlítheanacha agus daoine nádúrtha atá gníomhach sa Chosaiv.

4. Tacaíocht airgeadais d'fhoilseacháin in irisí a bhfuil factóir tionchair acu

Á rialáil ag Treoir Riaracháin MESTI Uimh. 1/2017 ⁽⁴⁾

Leis an scéim, cuirtear cistiú ar fáil chun páipéir a thagann ó thaighde a dhéantar sa Chosaiv a fhoilsiú in irisí atá innéacsaithe in Web of Science agus in Scopus. Leis an scéim cumhdaítear suas le 80 % den chostas foilsitheoireachta.

⁽¹⁾ <https://masht.rks-gov.net/uploads/2017/01/28-ua-masht-nr-28-per-grandet-afatshkurta-te-mobiliteteve-rotated.pdf>

⁽²⁾ <https://masht.rks-gov.net/uploads/2017/01/ua-per-aplikim-ne-projektet-e-vogla-shkencore-rotated-1.pdf>

⁽³⁾ <https://masht.rks-gov.net/uploads/2016/12/rotated-1.pdf>

⁽⁴⁾ <https://masht.rks-gov.net/uploads/2017/08/1-2017-ua-per-publikime-dhe-botime-shkencore-rotated.pdf>

IARSCRÍBHINN III

Bainistíocht Fhóna Airgeadais

Leasanna airgeadais a chosaint agus a aisghabháil

*Airteagal 1***Athbhreithnithe agus iniúchtaí**

1. Beidh sé de cheart ag an Aontas Eorpach, i gcomhréir leis na gníomhartha is infheidhme ó cheann amháin nó níos mó d'institiúidí nó comhlachtaí an Aontais agus mar a fhoráiltear i gcomhaontuithe agus/nó i gconarthaí ábhartha, athbhreithnithe agus iniúchtaí teicniúla, eolaíocha, airgeadais, nó cineálacha eile athbhreithnithe agus iniúchtaí, a dhéanamh ar áitreabh aon duine nádúrtha a bhfuil cónaí air sa Chosaiv nó ar áitreabh aon eintitis dhlítheanaigh atá bunaithe sa Chosaiv agus a fhaigheann cistiú ón Aontas Eorpach, chomh maith le haon tríú páirtí atá rannpháirteach i gcur chun feidhme chistí an Aontais atá ina chónaí nó bunaithe sa Chosaiv. Féadfaidh gníomhairí institiúidí agus comhlachtaí an Aontais Eorpaigh, go háirithe gníomhairí an Choimisiúin Eorpaigh agus Chúirt Iniúchóirí na hEorpa na hathbhreithnithe agus na hiniúchtaí sin a dhéanamh, nó féadfaidh daoine eile, ar thug an Coimisiún Eorpach sainordú dóibh, iad a dhéanamh.

2. Beidh rochtain iomchuí ag gníomhairí institiúidí agus comhlachtaí an Aontais, go háirithe gníomhairí an Choimisiúin Eorpaigh agus Chúirt Iniúchóirí na hEorpa, agus na daoine eile ar thug an Coimisiún Eorpach sainordú dóibh, ar láithreáin, oibreacha agus doiciméid (idir leaganacha leictreonacha agus leaganacha páipéir) agus ar an bhfaisnéis uile is gá chun na hiniúchtaí sin a dhéanamh, lena n-áirítear an ceart chun cóip fhisiceach/leictreonach d'aon doiciméad nó d'ábhar aon mheáin sonraí, agus sleachta ó na doiciméid sin, atá ag an duine nádúrtha nó dlítheanach atá faoi iniúchadh nó ag an tríú páirtí atá faoi iniúchadh.

3. Ní chuirfidh an Chosaiv cosc ná aon bhac ar leith ar an gceart iontrála sa Chosaiv ná ar rochtain ar áitreabh na ngníomhairí agus na ndaoine eile dá dtagraítear i mír 2 ar fhorais fheidhmiú a ndualgas dá dtagraítear san Airteagal seo.

4. Féadfar na hathbhreithnithe agus na hiniúchtaí a dhéanamh freisin, tar éis chur i bhfeidhm an Chomhaontaithe seo a chur ar fionraí, de bhun Airteagal 9(5) de, tar éis scor an chur i bhfeidhm shealadaigh nó tar éis fhoirceannadh an Chomhaontaithe seo, ar bhonn na dtéarmaí a leagtar síos sna gníomhartha is infheidhme ó cheann amháin nó níos mó d'institiúidí nó comhlachtaí an Aontais agus dá bhforáiltear i gcomhaontuithe agus/nó i gconarthaí ábhartha i ndáil le haon ghealltanais dlíthiúil lena gcuirtear chun feidhme buiséad an Aontais Eorpaigh ar gealltanais é a bheidh déanta ag an Aontas Eorpach roimh an dáta óna ngabhfaidh éifeacht le fionraí chur i bhfeidhm an Chomhaontaithe seo de bhun Airteagal 9(5) ann, le scor an chur i bhfeidhm shealadaigh nó le fhoirceannadh an Chomhaontaithe seo.

*Airteagal 2***An comhrac i gcoinne neamhrialtachtaí, calaoise agus cionta coiriúla eile a dhéanann difear do leasanna airgeadais an Aontais**

1. Údarófar don Choimisiún Eorpach agus don Oifig Eorpach Frith-Chalaoise (OLAF) imscrúduithe riaracháin a dhéanamh i gcóir na Cosaive, lena n-áirítear seiceálacha agus cigireachtaí ar an láthair. Déanfar na himscrúduithe sin i gcomhréir leis na téarmaí agus na coinníollacha arna mbunú leis na gníomhartha is infheidhme ó cheann amháin nó níos mó d'institiúidí an Aontais.

2. Cuirfidh na húdaráis inniúla ón gCosaiv an Coimisiún Eorpach nó OLAF ar an eolas laistigh de thréimhse réasúnach ama faoi aon fhíoras nó amhras atá tugtha faoi deara acu i ndáil le neamhrialtacht, calaois nó gníomhaíocht neamhdhleathach eile lena ndéantar difear do leasanna airgeadais an Aontais.

3. Féadfar seiceálacha agus cigireachtaí ar an láthair a dhéanamh ar áitreabh aon duine nádúrtha a bhfuil cónaí air sa Chosaiv nó ar áitreabh aon eintitis dhlítheanaigh atá bunaithe sa Chosaiv agus a fhaigheann cistí ón Aontas, chomh maith le haon tríú páirtí atá rannpháirteach i gcur chun feidhme chistí an Aontais atá ina chónaí nó bunaithe sa Chosaiv.

4. Is é an Coimisiún Eorpach nó OLAF, i ndlúthchomhar leis an údarás inniúil ón gCosaiv arna ainmniú ag rialtas na Cosaive, a ullmhóidh agus a thabharfaidh i gcóir na seiceálacha agus na cigireachtaí ar an láthair. Tabharfar fógra, tréimhse réasúnach ama roimh ré, don údarás ainmnithe faoi aidhm, cuspóir agus bunús dlí na seiceálacha agus na cigireachtaí, ionas go mbeidh sé in ann cúnaimh a thabhairt. Chuige sin, féadfaidh oifigigh údaráis inniúla na Cosaive páirt a ghlacadh sna seiceálacha agus sna cigireachtaí ar an láthair.

5. Arna iarraidh sin do na húdaráis ón gCosaiv, féadfar na seiceálacha agus na cigireachtaí ar an láthair a dhéanamh go comhpháirteach leis an gCoimisiún Eorpach nó le OLAF.

6. Beidh rochtain ag gníomhairí an Choimisiúin agus ag baill foirne OLAF ar an bhfaisnéis agus ar an doiciméadacht uile, lena n-áirítear sonraí ríomhaireachta, maidir leis na hoibríochtaí lena mbaineann, atá riachtanach chun na seiceálacha agus na cigireachtaí ar an láthair a dhéanamh mar is cuí. Féadfaidh siad, go háirithe, doiciméid ábhartha a chóipeáil.

7. I gcás ina gcuireann duine, eintiteas nó tríú páirtí eile i gcoinne seiceáil nó cigireacht ar an láthair, tabharfaidh údarás na Cosaive cúnaimh, ag gníomhú dóibh i gcomhréir le rialacha agus rialacháin na Cosaive, don Choimisiún Eorpach nó do OLAF, ionas gur féidir leo a ndualgas a chomhlíonadh maidir le seiceáil nó cigireacht ar an láthair a dhéanamh. Áireofar leis an gcúnaimh sin na bearta réamhchúraim iomchuí a dhéanamh faoi dhlí na Cosaive, go háirithe chun fianaise a chosaint.

8. Cuirfidh an Coimisiún Eorpach nó OLAF údarás na Cosaive ar an eolas faoi thoradh na seiceálacha agus na cigireachtaí sin. Tuairisceoidh an Coimisiún Eorpach nó OLAF, go háirithe, a luaithe is féidir don údarás inniúil ón gCosaiv maidir le haon fhíoras nó aon amhras a bhaineann le neamhrialtacht atá tugtha faoi deara acu le linn na seiceála nó na cigireachta ar an láthair.

9. Gan dochar do chur i bhfeidhm dhlí coiriúil na Cosaive, féadfaidh an Coimisiún Eorpach bearta agus pionóis riaracháin a fhorchur ar dhaoine dlítheanacha nó ar dhaoine nádúrtha de chuid na Cosaive a ghlacann páirt i gcur chun feidhme cláir nó gníomhaíochta i gcomhréir le reachtaíocht an Aontais Eorpaigh.

10. Chun críocha chur chun feidhme cuí an Airteagail seo, déanfaidh an Coimisiún Eorpach nó OLAF agus na húdarás inniúla ón gCosaiv faisnéis a mhalartú go rialta agus, arna iarraidh sin do cheann de na páirtithe sa Chomhaontú seo, rachaidh siad i gcomhairle le chéile.

11. Chun comhar agus malartú faisnéise éifeachtach le OLAF a éascú, ainmneoidh an Chosaiv pointe teagmhála.

12. An malartú faisnéise a dhéanfar idir an Coimisiún Eorpach nó OLAF agus na húdarás inniúla ón gCosaiv, déanfar é agus aird chuí á tabhairt ar na ceanglais rúndachta. Na sonraí pearsanta a áireofar sa mhalartú faisnéise, cosnófar iad i gcomhréir leis na rialacha is infheidhme.

13. Oibreoidh údarás na Cosaive i gcomhar le hOifig an Ionchúisitheora Phoiblí Eorpaigh ionas go mbeidh siad in ann a ndualgas a chomhlíonadh maidir le déantóirí cionta coiriúla, agus a gcomhchoirithe, i gcionta coiriúla a dhéanann difear do leasanna airgeadais an Aontais Eorpaigh, a imscrúdú, a ionchúiseamh agus a thabhairt chun breithiúnais i gcomhréir leis an reachtaíocht is infheidhme.

Airteagal 3

Aisghabháil agus forfheidhmiú

1. Cinntí arna nglacadh ag an gCoimisiún Eorpach lena bhforchuirtear oibleagáid airgid ar dhaoine dlítheanacha nó nádúrtha seachas Stáit i ndáil le haon éileamh a eascraíonn as an gClár Fís Eorpach, beidh siad in-fhorfheidhmithe sa Chosaiv. Beidh an t-ordú maidir lena fhorfheidhmiú i gceangal leis an gcinneadh, gan aon fhoirmiúlacht eile seachas fíorú ar bharántúlacht an chinnidh ag údarás na Cosaive arna ainmniú chun na críche sin ag rialtas na Cosaive. Cuirfidh rialtas na Cosaive a údarás ainmnithe in iúl don Choimisiún agus do Chúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh. I gcomhréir le hAirteagal 4, beidh an Coimisiún Eorpach i dteideal fógra maidir le cinntí in-fhorfheidhmithe den sórt sin a thabhairt go díreach do dhaoine a bhfuil cónaí orthu sa Chosaiv agus d'eintitis dhlítheanacha atá bunaithe sa Chosaiv. Déanfar an forfheidhmiú i gcomhréir le dlí agus rialacha nós imeachta na Cosaive.

2. I gcás breithiúnais agus orduithe ó Chúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh a thugtar i gcur i bhfeidhm clásail eadrána atá i gconradh nó i gcomhaontú i ndáil le cláir, gníomhaíochtaí, gníomhartha nó tionscadail an Aontais, beidh siad in-fhorfheidhmithe sa Chosaiv ar an gcaoi chéanna le cinntí ón gCoimisiún Eorpach dá dtagraítear i mír (1).

3. Beidh dlínse ag Cúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh chun athbhreithniú a dhéanamh ar dhlíthiúlacht an chinnidh ón gCoimisiún dá dtagraítear i mír 1 agus forfheidhmiú an chinnidh sin a chur ar fionraí. Beidh dlínse ag Cúirteanna na Cosaive, áfach, ar ghearáin á rá go bhfuil an forfheidhmiú á dhéanamh ar bhealach neamhrialta.

*Airteagal 4***Cumarsáid agus malartú faisnéise**

Institiúidí agus comhlachtaí an Aontais Eorpaigh atá rannpháirteach i gcur chun feidhme an Chláir Fís Eorpach, nó i rialú an chláir sin, beidh siad i dteideal cumarsáid a dhéanamh go díreach, lena n-áirítear trí chórais malartaíthe leictreonaigh, le haon duine nádúrtha a bhfuil cónaí air sa Chosaiv nó le haon eintiteas dlítheanach atá bunaithe inti agus a fhaigheann cistí ón Aontas, chomh maith le haon tríú páirtí atá rannpháirteach i gcur chun feidhme chistí an Aontais agus a bhfuil cónaí air sa Chosaiv nó atá bunaithe inti. Féadfaidh na daoine, na heintitis agus na páirtithe sin an fhaisnéis agus an doiciméadacht ábhartha uile a chur go díreach faoi bhráid institiúidí agus comhlachtaí an Aontais Eorpaigh, ar faisnéis agus doiciméadacht iad a cheanglaítear orthu a chur isteach ar bhonn reachtaíocht an Aontais Eorpaigh is infheidhme maidir le clár an Aontais agus ar bhonn na gconarthaí nó na gcomhaontuithe arna dtabhairt i gcrích chun an clár sin a chur chun feidhme.

COMHAONTÚ IDIRNÁISIÚNTA

idir an tAontas Eorpach, de pháirt, agus Montainéagró, den pháirt eile, maidir le rannpháirtíocht Mhontainéagró i gclár an Aontais, Fís Eorpach — an Clár Réime um Thaighde agus um Nuálaíocht

An Coimisiún Eorpach (dá ngairtear “an Coimisiún” anseo feasta), thar ceann an Aontais Eorpaigh,

de pháirt,

agus

Rialtas Mhontainéagró (dá ngairtear “Montainéagró” anseo feasta),

den pháirt eile,

(dá ngairtear “na Páirtithe” anseo feasta),

DE BHRÍ go sonraítear i bPrótacal 8 a ghabhann leis an gComhaontú Cobhsaíochta agus Comhlachais idir na Comhphobail Eorpacha agus a mBallstáit, de pháirt, agus Poblacht Mhontainéagró, den pháirt eile, maidir leis na prionsabail ghinearálta i dtaca le rannpháirtíocht Mhontainéagró i gclár Chomhphobail⁽¹⁾ de bhrí go sonraítear ann go ndéanfar na téarmaí agus na coinníollacha sonracha maidir le rannpháirtíocht Mhontainéagró i ngach clár sonrach, go háirithe an ranníocaíocht airgeadais is iníoctha, a chinneadh trí chomhaontú, i bhfoirm Meabhráin Tuisceana⁽²⁾, idir an Coimisiún Eorpach, ag gníomhú dó thar ceann an Chomhphobail, agus Montainéagró;

DE BHRÍ gur bunaíodh clár an Aontais Eorpaigh, Fís Eorpach - an Clár Réime um Thaighde agus um Nuálaíocht, le Rialachán (AE) 2021/695 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle⁽³⁾ (dá ngairtear “an Clár Fís Eorpach” anseo feasta);

I BHFIAINISE iarrachtaí an Aontais Eorpaigh an fhreagairt a stiúradh trí dhul i gcomhar lena chomhpháirtithe idirnáisiúnta chun aghaidh a thabhairt ar dhúshláin dhomhanda i gcomhréir leis an bplean gníomhaíochta ar mhaithe le daoine, an pláinéad agus an rathúnas i gClár Oibre na Náisiún Aontaithe “I mbun athraithe: Clár Oibre 2030 don Fhorbairt Inbhuanaithe”, agus á admháil dóibh gur uirlisí fíor-riachtanacha iad an taighde agus an nuálaíocht agus gurb iad is mó a spreagann an fás inbhuanaithe a bheidh á threorú ag an nuálaíocht, an t-iomaíochas agus an tarraingteacht eacnamaíoch;

AG AITHINT DÓIBH na bprionsabal ginearálta mar a leagtar amach i Rialachán (AE) 2021/695;

AG ADMHÁIL DÓIBH chuspóirí an Limistéir Eorpaigh Taighde athnuaithe chun limistéar coiteann eolaíoch agus teicneolaíoch a fhorbairt, margadh aonair don taighde agus don nuálaíocht a chruthú, an comhar idir ollscoileanna agus malartú dea-chleachtas agus gairmeacha taighde tarraingteacha a chothú agus a éascú, soghluaisteacht trasteorann agus idirearnálach taighdeoirí a éascú, saorghluaiseacht eolais eolaíoch agus nuálaíochta eolaíche a chothú, an urraim don tsaoirse acadúil agus do shaoirse an taighde eolaíoch a chur chun cinn, tacú le hoideachas eolaíochta agus gníomhaíochtaí cumarsáide, agus iomaíochas agus tarraingteacht na ngeilleagar rannpháirteach a spreagadh, agus ag admháil dóibh gur príomh-chomhpháirtithe iad na tíortha comhlachaithe san iarracht sin;

AG CUR I dTÁBHACHT ról na gComhpháirtíochtaí Eorpacha a thugann aghaidh ar roinnt de na dúshláin is práinní atá san Eoraip trí thionscnaimh chomhbheartaithe taighde agus nuálaíochta lena rannchuidítear go mór le tosaíochtaí an Aontais Eorpaigh i réimse an taighde agus na nuálaíochta ina bhfuil gá le mais chriticiúil agus fíis fhadtéarmach agus tábhacht rannpháirtíocht na dtíortha comhlachaithe sna Comhpháirtíochtaí sin;

I BHFIAINISE gur léir go bhfuil an taighde agus an nuálaíocht thar a bheith tábhachtach i réigiún na mBalcán Thiar i dtaca leis an gcomhar agus le tionscadail chomhpháirteacha taighde agus nuálaíochta a chistiú lena gcumasófar rochtain chomhpháirteach ar bharr feabhais, eolas, nuálaíocht, líonra agus acmhainní taighde. Tá deiseanna luachmhara curtha ar fáil aige don fhorbairt dhaonna, rud a chuirfidh go mór leis an dóchúlacht go n-éireoidh leis teacht ar réitigh chomhpháirteacha ar dhúshláin réigiúnacha agus dhomhanda;

(1) IO L 108, 29.4.2010, lch. 1.

(2) Is Meabhrán Tuisceana atá sa Chomhaontú seo a bhfuil na héifeachtaí dlíthiúla céanna aige agus atá ag an Meabhrán Tuisceana a shonraítear faoi Phrótacal 8 a ghabhann leis an gComhaontú Cobhsaíochta agus Comhlachais idir na Comhphobail Eorpacha agus a mBallstáit, de pháirt, agus Poblacht Mhontainéagró, den pháirt eile, maidir leis na prionsabail ghinearálta i dtaca le rannpháirtíocht Mhontainéagró i gclár an Aontais.

(3) Rialachán (AE) 2021/695 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 28 Aibreán 2021 lena mbunaítear Fís Eorpach - an Clár Réime um Thaighde agus um Nuálaíocht, lena leagtar síos na rialacha maidir le rannpháirtíocht agus leathadh, agus lena leasaítear Rialachán (AE) Uimh. 1290/2013 agus (AE) Uimh. 1291/2013, IO L 170, 12.5.2021, lch. 1.

AG FÉACHAINT le coinníollacha comhthairbheacha a bhunú chun poist chuibhiúla a chruthú, éiceachórais nuálaíochta na bPáirtithe a neartú agus tacú leo trí chabhrú le fiontair nuálaíocht agus méadú a dhéanamh i margáí na bPáirtithe agus trí ghlacadh na nuálaíochta, mar aon le cur in úsáid agus inrochtaineacht na nuálaíochta, a éascú, lena n-áirítear gníomhaíochtaí fothaithe acmhainneachta;

AG AITHINT DÓIBH gur cheart go dtiocfadh sochair fhrithpháirteacha as rannpháirtíocht chómhálartach i gcláir thaighde agus nuálaíochta a chéile; agus á admháil dóibh go bhforchoimeádann na Páirtithe a gceart chun teorainn nó coinníoll a chur le rannpháirtíocht ina gcláir thaighde agus nuálaíochta; lena n-áirítear, go háirithe, i gcás gníomhaíochtaí a bhaineann lena sócmhainní straitéiseacha, leasanna, neamhspleáchas nó slándáil;

I BHFIANAISE spriocanna coiteanna, luachanna agus naisc láidre na bPáirtithe i réimse an taighde agus na nuálaíochta, arna mbunú san am a chuaigh thart trí na Comhaontuithe Comhlachais a ghabh leis na Clár Réime ina dhiaidh sin, agus ag aithint dóibh mian chomhchoiteann na bPáirtithe a gcaidreamh agus an comhar eatarthu a fhorbairt, a neartú, a spreagadh agus a shíneadh a thuilleadh ann,

TAR ÉIS COMHAONTÚ MAR A LEANAS:

Airteagal 1

Raon feidhme an chomhlachais

1. Glacfaidh Montainéagró páirt mar thír chomhlachaithe i ngach cuid den Chlár Fís Eorpach - an Clár Réime um Thaighde agus um Nuálaíocht (an Clár Fís Eorpach), agus rannchuideoidh sí le gach cuid de, dá dtagraítear in Airteagal 4 de Rialachán (AE) 2021/695 agus a chuirtear chun feidhme trí bhíthin an chlár shonraigh arna bhunú le Cinneadh (AE) 2021/764 ⁽⁴⁾, sna leaganacha is cothroime le dáta díobh, agus trí bhíthin ranníocaíocht airgeadais leis an Institiúid Eorpach um Nuálaíocht agus Teicneolaíocht.
2. Beidh feidhm ag Rialachán (AE) 2021/819 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle ⁽⁵⁾, agus Cinneadh (AE) 2021/820 ⁽⁶⁾, sna leaganacha is cothroime le dáta díobh; beidh feidhm acu maidir le rannpháirtíocht eintitis dhlítheanacha Mhontainéagró i bPobail Eolais agus Nuálaíochta.

Airteagal 2

Téarmaí agus coinníollacha sonracha na rannpháirtíochta sa Chlár Fís Eorpach

1. Glacfaidh Montainéagró páirt sa Chlár Fís Eorpach i gcomhréir leis na coinníollacha a leagtar síos i bPrótacal 8 a ghabhann leis an gComhaontú Cobhsaíochta agus Comhlachais idir na Comhphobail Eorpacha agus a mBallstáit, de pháirt, agus Poblacht Mhontainéagró, den pháirt eile, maidir leis na príonsabail ghinearálta i dtaca le rannpháirtíocht Mhontainéagró i gcláir Chomhphobail agus faoi na téarmaí agus na coinníollacha a leagtar amach sa Chomhaontú seo, sna gníomhartha dlí dá dtagraítear in Airteagal 1 den Chomhaontú seo, agus in aon riail eile a bhaineann le cur chun feidhme an Chlár Fís Eorpach, sna leaganacha is cothroime le dáta díobh.
2. Mura bhforáiltear a mhalairt sna téarmaí agus sna coinníollacha dá dtagraítear i mír 1 den Airteagal seo, lena n-áirítear i gcur chun feidhme Airteagal 22(5) de Rialachán (AE) 2021/695, féadfaidh eintitis dhlítheanacha atá bunaithe i Montainéagró páirt a ghlacadh i ngníomhaíochtaí indíreacha an Chlár Fís Eorpach faoi choinníollacha atá coibhéiseach leis na coinníollacha is infheidhme maidir le heintitis dhlítheanacha atá bunaithe san Aontas Eorpach, lena n-áirítear urraim do bhearta sriantacha an Aontais Eorpaigh ⁽⁷⁾.
3. Sula ndéanfar cinneadh maidir le cé acu atá nó nach bhfuil eintitis dhlítheanacha atá bunaithe i Montainéagró incháilithe chun páirt a ghlacadh i ngníomhaíocht a bhaineann le sócmhainní straitéiseacha, leasanna, neamhspleáchas nó slándáil an Aontais Eorpaigh faoi Airteagal 22(5) de Rialachán (AE) 2021/695, féadfaidh an Coimisiún faisnéis nó dearbhuithe sonracha a iarraidh, amhail:
 - a) faisnéis maidir le cé acu a deonaíodh nó a dheonófar rochtain chómhálartach d'eintitis dhlítheanacha atá bunaithe san Aontas Eorpach ar chláir, ar thionscadail, ar ghníomhartha agus ar ghníomhaíochtaí Mhontainéagró, nó codanna díobh, atá ann cheana agus atá beartaithe, ar cláir, tionscadail agus gníomhartha iad atá coibhéiseach leis an ngníomhaíocht Fís Eorpach lena mbaineann;

⁽⁴⁾ Cinneadh (AE) 2021/764 ón gComhairle an 10 Bealtaine 2021 maidir leis an gclár sonracha a bhunú chun Fís Eorpach – an Clár Réime um Thaighde agus um Nuálaíocht a chur chun feidhme, agus lena n-aisghairtear Cinneadh 2013/743/AE (IO L 167 I, 12.5.2021, lch. 1).

⁽⁵⁾ Rialachán (AE) Uimh. 2021/819 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 20 Bealtaine 2021 maidir leis an Institiúid Eorpach um Nuálaíocht agus Teicneolaíocht (athmhúnlú) (IO L 189, 28.5.2021, lch. 61).

⁽⁶⁾ Cinneadh (AE) 2021/820 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 20 Bealtaine 2021 maidir le Clár Oibre Straitéiseach um Nuálaíocht na hInstitiúide Eorpaí um Nuálaíocht agus Teicneolaíocht (EIT) 2021-2027: Borradh a chur faoi Thallann Nuálaíochta agus faoi Chumas Nuálaíochta na hEorpa agus lena n-aisghairtear Cinneadh Uimh. 1312/2013/AE (IO L 189, 28.5.2021, lch. 91.).

⁽⁷⁾ Glactar bearta sriantacha an Aontais Eorpaigh de bhun Airteagal 29 den Chonradh ar an Aontas Eorpach nó de bhun Airteagal 215 den Chonradh ar Fheidhmiú an Aontais Eorpaigh.

- b) faisnéis maidir le cé acu atá nó nach bhfuil sásra náisiúnta um scagadh ar infheistíocht ag Montainéagró agus dearbhuithe go ndéanfaidh údaráis Mhontainéagró tuairisciú chuig an gCoimisiún agus go rachaidh siad i gcomhairle leis maidir le haon chás féideartha i gcás, agus sásra den chineál sin á chur i bhfeidhm, ina bhfaighidh siad eolas faoi infheistíocht eachtrach/táthcheangal atá beartaithe ag eintiteas atá bunaithe lasmuigh de Mhontainéagró, nó atá á rialú ó lasmuigh de, ar eintiteas dlítheanach de chuid Mhontainéagró, a fuair cistiú ó Fhís Eorpach i ngníomhaíochtaí a bhaineann le sócmhainní straitéiseacha, leasanna, neamhspleáchas nó slándáil an Aontais, ar choinníoll go soláthróidh an Coimisiún do Mhontainéagró liosta de na heintitis dhlítheanacha ábhartha atá bunaithe i Montainéagró tar éis shíniú na gcomhaontuithe deontais leis na heintitis sin; agus
- c) dearbhuithe nach mbeidh aon cheann de na torthaí, na teicneolaíochtaí, na seirbhísí nó na táirgí arna bhforbairt faoi na gníomhaíochtaí lena mbaineann ag eintitis atá bunaithe i Montainéagró faoi réir srianta ar a n-onnmhairiú chuig Ballstáit an Aontais Eorpaigh le linn na gníomhaíochta agus ar feadh 4 bliana tar éis dheireadh na gníomhaíochta. Roinnfidh Montainéagró liosta cothrom le dáta de na hábhair maidir le srianta náisiúnta ar onnmhairiú ar bhonn bliantúil, le linn na gníomhaíochta agus ar feadh 4 bliana tar éis dheireadh na gníomhaíochta.
4. Féadfaidh eintitis dhlítheanacha atá bunaithe i Montainéagró páirt a ghlacadh i ngníomhaíochtaí an Airmheáin Chomhpháirtigh Taighde (JRC), faoi théarmaí agus coinníollacha atá coibhéiseach leis na téarmaí agus na coinníollacha is infheidhme maidir le heintitis dhlítheanacha atá bunaithe san Aontas Eorpach ach amháin má tá gá le teorainneacha chun comhsheasmhacht a áirithiú le raon feidhme na rannpháirtíochta a eascraíonn as cur chun feidhme mhír 2 agus 3 den Airteagal seo.
5. I gcás ina gcuirfidh an tAontas Eorpach an Clár Fís Eorpach chun feidhme trí Airteagal 185 agus Airteagal 187 den Chonradh ar Fheidhmiú an Aontais Eorpaigh a chur i bhfeidhm, féadfaidh Montainéagró agus eintitis dhlítheanacha Mhontainéagró páirt a ghlacadh sna struchtúir dhlíthiúla a chruthaítear faoi na forálacha sin, i gcomhréir le gníomhartha dlí de chuid an Aontais Eorpaigh a glacadh nó a ghlacfar chun na struchtúir dhlíthiúla sin a bhunú.
6. Beidh sé de cheart ag ionadaithe Mhontainéagró páirt a ghlacadh mar bhreathnóirí sa choiste dá dtagraítear in Airteagal 14 de Chinneadh (AE) 2021/764, gan cearta vótála agus le haghaidh pointí a bhaineann le Montainéagró.
- Tiocfaidh na coistí seo le chéile gan ionadaithe Mhontainéagró a bheith i láthair tráth na vótála. Cuirfear Montainéagró ar an eolas faoin toradh.
- An fhoirm a bheidh ar an rannpháirtíocht dá dtagraítear sa mhír seo, lena n-áirítear nósanna imeachta maidir le faisnéis agus doiciméadacht a fháil, beidh sí ar aon fhoirm leis an bhfoirm is infheidhme maidir le hionadaithe Bhallstáit an Aontais Eorpaigh.
7. Na cearta is infheidhme maidir le tíortha comhlachaithe, sin iad na cearta ionadaíochta agus rannpháirtíochta a bheidh ag Montainéagró sa Choiste um an Limistéar Eorpach Taighde agus ina fhoghrúpaí.
8. Beidh sé de cheart ag ionadaithe Mhontainéagró páirt a ghlacadh mar bhreathnóirí ar Bhord Gobharnóirí JRC, gan cearta vótála a bheith acu. Faoi réir an choinníll sin, rialófar an rannpháirtíocht sin leis na rialacha agus na nósanna imeachta céanna is infheidhme maidir le hionadaithe Bhallstáit an Aontais Eorpaigh, lena n-áirítear cearta labhartha agus nósanna imeachta maidir le faisnéis agus doiciméadacht a fháil i ndáil le pointe a bhaineann le Montainéagró.
9. Féadfaidh Montainéagró páirt a ghlacadh i gCuibhreannas don Bhonneagar Taighde Eorpach (ERIC) i gcomhréir le Rialachán (CE) Uimh. 723/2009 ón gComhairle⁽⁸⁾, sa leagan is cothroime le dáta de, agus leis an ngníomh dlí lena mbunaítear ERIC.
10. Na costais taistil agus na speansais chothaithe a thabhoídh ionadaithe agus saineolaithe Mhontainéagró as bheith páirteach mar bhreathnóirí in obair an choiste dá dtagraítear in Airteagal 14 de Chinneadh (AE) 2021/764, nó i gcruinnithe eile a bhaineann le cur chun feidhme an Chláir Fís Eorpach, aisíocfaidh an tAontas Eorpach iad ar an mbonn céanna agus i gcomhréir leis na nósanna imeachta atá i bhfeidhm le haghaidh ionadaithe Bhallstáit an Aontais Eorpaigh.
11. Déanfaidh na Páirtithe gach iarracht, laistigh de chreat na bhforálacha atá ann cheana, chun saorghluaiseacht agus áit chónaithe na n-eolaithe a ghlacann páirt sna gníomhaíochtaí a chumhdaítear leis an gComhaontú seo a éascú agus chun gluaiseacht trasteorann earraí agus seirbhísí atá ceaptha lena n-úsáid i ngníomhaíochtaí den sórt sin a éascú.

⁽⁸⁾ Rialachán (CE) Uimh. 723/2009 ón gComhairle an 25 Meitheamh 2009 maidir le Creat dlíthiúil an Chomhphobail maidir le Cuibhreannas don Bhonneagar Taighde Eorpach (ERIC) (IO L 206, 8.8.2009, lch. 1.).

12. Déanfaidh Montainéagró na bearta uile is gá, mar is iomchuí, chun a áirithiú go mbeidh earraí agus seirbhísí, a cheannófar i Montainéagró nó a allmhaireofar isteach i Montainéagró, arb earraí agus seirbhísí iad a mhaoinítear i bpáirt nó go hiomlán de bhun na gcomhaontuithe deontais agus/nó na gconarthaí a tugadh i gcrích chun na gníomhaíochtaí a bhaint amach i gcomhréir leis an gComhaontú seo, go mbeidh siad díolmhaithe ó dhleachtanna custaim, ó dhleachtanna allmhairiúcháin agus ó mhuirir fhioscacha eile, lena n-áirítear CBL, is infheidhme i Montainéagró.

Airteagal 3

Ranníocaíocht airgeadais

1. Rannpháirtíocht Mhontainéagró nó rannpháirtíocht eintitis dhlítheanacha Mhontainéagró sa Chlár Fís Eorpach, beidh sí faoi réir ranníocaíocht airgeadais ó Mhontainéagró leis an gClár agus leis na costais ghaolmhara bhainistíochta, chur i bhfeidhm agus oibríúcháin faoi bhuiséad ginearálta an Aontais Eorpaigh (dá ngairtear “buiséad an Aontais” anseo feasta).

2. Is éard a bheidh sa ranníocaíocht airgeadais suim na méideanna seo a leanas:

a) ranníocaíocht oibríochtúil; agus

b) táille rannpháirtíochta.

3. Beidh an ranníocaíocht airgeadais i bhfoirm íocaíochta bliantúla a dhéanfar in dhá thráthchuid, agus beidh sí le híoc i mí na Bealtaine agus i mí Iúil ar a dhéanaí.

4. Cumhdófar leis an ranníocaíocht oibríochtúil caiteachas oibríochtúil agus caiteachas tacaíochta an Chláir agus beidh sí sa bhreis, i gcás leithreasuithe faoi chomhair gealltanais agus leithreasuithe íocaíochta araon, ar na méideanna arna n-iontráil i mbuiséad an Aontais Eorpaigh arna ghlacadh go cinntitheach le haghaidh an Cháir Fís Eorpach, lena n-áirítear aon leithreasú a chomhfhreagraíonn do ghealltanais saortha a chuirtear ar fáil arís dá dtagraítear in Airteagal 15(3) de Rialachán (AE, Euratom) 2018/1046 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle (?), sa leagan is cothroime le dáta de (dá ngairtear “an Rialachán Airgeadais” anseo feasta), agus arna méadú le hioncam sannta seachtrach nach n-eascraíonn as ranníocaíochtaí airgeadais leis an gClár Fís Eorpach ó dheontóirí ⁽¹⁰⁾ eile.

I gcás ioncam sannta seachtrach a leithdháiltear ar an gClár Fís Eorpach faoi Airteagal 3.1 de Rialachán (AE) 2020/2094 ón gComhairle lena mbunaítear Ionstraim Théarnaimh de chuid an Aontais Eorpaigh chun tacú leis an téarnamh i ndiaidh ghéarchéim COVID-19 ⁽¹¹⁾, comhfhreagróidh an méadú seo do na leithreasuithe bliantúla a léirítear sna doiciméid a ghabhann leis an Dréachtbuiséad maidir leis an gClár Fís Eorpach.

5. Beidh an ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh bunaithe ar threoir ranníoca arna sainiú mar an cóimheas idir Olltáirgeacht Intíre (OTI) Mhontainéagró ag praghsanna an mhargaidh agus OTI an Aontais Eorpaigh ag praghsanna an mhargaidh. Is iad seirbhísí tiomnaithe an Choimisiúin a chinneadh na OTInna ag praghsanna an mhargaidh a bheidh le cur i bhfeidhm bunaithe ar na sonraí staidrimh is déanaí atá ar fáil do ríomhanna buiséid sa bhliain roimh an mbliain ina mbeidh an íocaíocht bhliantúil le híoc. De mhaolú air sin, le haghaidh 2021, is ar OTI na bliana 2019 ag praghsanna an mhargaidh a bheidh an ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh bunaithe. Leagtar síos coigeartuithe ar an treoir ranníoca sin in Iarscríbhinn I.

6. Ríomhfar an ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh tríd an treoir ranníoca, arna coigeartú, a chur i bhfeidhm ar na leithreasuithe faoi chomhair gealltanais tosaigh arna n-iontráil i mbuiséad an Aontais Eorpaigh a ghlacfar go cinntitheach i leith na bliana is infheidhme chun an Clár Fís Eorpach a mhaoiniú, leithreasuithe a mhéadófar i gcomhréir le mír 4 den Airteagal seo.

7. Is 4 % den ranníocaíocht oibríochtúil bhliantúil tosaigh a bheidh sa táille rannpháirtíochta, táille a ríomhfar i gcomhréir le mír 5 agus 6 den Airteagal seo, agus déanfar í a chéimniú isteach mar a leagtar amach in Iarscríbhinn I. Ní bheidh an táille rannpháirtíochta faoi réir coigeartuithe ná ceartuithe cúlghabhálacha.

8. Féadfar an ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh le haghaidh bhliain N a choigeartú suas nó síos go cúlghabhálach i mbliain amháin nó níos mó blianta ina dhiaidh sin ar bhonn na ngealltanais buiséadach a dhéanfar maidir leis na leithreasuithe faoi chomhair gealltanais le haghaidh bhliain N sin, ranníocaíocht a mhéadófar i gcomhréir le mír 4 den Airteagal seo, agus ar bhonn chur chun feidhme a ngealltanais dlíthiúil agus a ngealltanais saortha. Leagtar amach na forálacha mionsonraithe maidir le cur chun feidhme an Airteagail seo in Iarscríbhinn I.

⁽⁹⁾ Rialachán (AE, Euratom) 2018/1046 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 18 Iúil 2018 maidir leis na rialacha airgeadais is infheidhme maidir le buiséad ginearálta an Aontais, lena leasaítear Rialachán (AE) Uimh. 1296/2013, (AE) Uimh. 1301/2013, (AE) Uimh. 1303/2013, (AE) Uimh. 1304/2013, (AE) Uimh. 1309/2013, (AE) Uimh. 1316/2013, (AE) Uimh. 223/2014, (AE) Uimh. 283/2014, agus Cinneadh Uimh. 541/2014/AE agus lena n-aisghairtear Rialachán (AE, Euratom) Uimh. 966/2012 (IO L 193, 30.7.2018, lch. 1).

⁽¹⁰⁾ Áirítear leis seo go háirithe na hacmhainní ó Ionstraim Théarnaimh an Aontais Eorpaigh arna bunú le Rialachán (AE) 2020/2094 ón gComhairle an 14 Nollaig 2020 lena mbunaítear Ionstraim Théarnaimh an Aontais Eorpaigh chun tacú leis an téarnamh i ndiaidh ghéarchéim COVID-19 (IO L 433 I, 22.12.2020, lch. 23.).

⁽¹¹⁾ IO L 433 I, 22.12.2020, lch. 23.

9. Soláthróidh an tAontas Eorpach do Mhontainéagró faisnéis i ndáil lena rannpháirtíocht airgeadais mar a áirítear san fhaisnéis bhuiséadach, chuntasaíochta, feidhmíochta agus mheastóireachta arna soláthar d'údaráis bhuiséadacha agus d'údaráis um urscaoileadh an Aontais Eorpaigh maidir leis an gClár Fís Eorpach.

Soláthrófar an fhaisnéis sin agus aird chuí á tabhairt do rialacha rúndachta agus cosanta sonraí an Aontais Eorpaigh agus Mhontainéagró agus beidh sí gan dochar don fhaisnéis atá Montainéagró i dteideal a fháil faoi Iarscríbhinn III.

10. Is in euro a dhéanfar ranníocaíochtaí uile Mhontainéagró nó na híocaíochtaí uile ón Aontas Eorpach agus is in euro a ríomhfar na méideanna a bheidh dlite nó le fáil.

Airteagal 4

Sásra ceartúcháin uathoibríoch

1. Beidh feidhm ag sásra ceartúcháin uathoibríoch ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh Mhontainéagró le haghaidh bhliain N, a choigeartófar i gcomhréir le hAirteagal 3(8), agus déanfar é a ríomh i mbliain N+2. Beidh sé bunaithe ar fheidhmíocht Mhontainéagró agus ar fheidhmíocht eintitis dhlítheanacha Mhontainéagró sna codanna sin den Chlár Fís Eorpach a chuirtear chun feidhme trí dheontais iomaíocha a mhaoineáir le leithreasuithe faoi chomhair gealltanais na bliana N, a mhéadófar i gcomhréir le hAirteagal 3(4).

Déanfar méid an cheartúcháin uathoibríoch a ríomh bunaithe ar an difríocht idir:

- a) méideanna tosaigh na ngealltanais dlíthiúil le haghaidh deontais iomaíocha a dhéanfar iarbhír le Montainéagró nó le heintitis dhlítheanacha Mhontainéagró a mhaoineofar le leithreasuithe faoi chomhair gealltanais na bliana N, leithreasuithe a mhéadófar i gcomhréir le hAirteagal 3(4); agus
- b) an ranníocaíocht oibríochtúil chomhfhreagrach do bhliain N a íocfaidh Montainéagró de réir a choigeartófar de bhun Airteagal 3(8), cé is moite de chostais neamh-idirghabhálacha arna maoiniú le leithreasuithe faoi chomhair gealltanais ó bhliain N, leithreasuithe a mhéadófar i gcomhréir le hAirteagal 3(4).

2. I gcás inar mó an méid dá dtagraítear i mír 1, cibé acu atá an méid sin dearfach nó diúltach, ná 8 % den ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh chomhfhreagrach arna coigeartú de bhun Airteagal 3(8), ceartófar ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh Mhontainéagró le haghaidh bhliain N. Is é an méid a sháraíonn an tairseach 8 % sin an méid a bheidh dlite nó le fáil ag Montainéagró mar ranníocaíocht bhreise nó mar laghdú ar ranníocaíocht Mhontainéagró faoin sásra ceartúcháin uathoibríoch. Ní chuirfear an méid faoin tairseach 8 % sin san áireamh agus an ranníocaíocht bhreise atá dlite nó le cúiteamh á ríomh.

3. Leagtar síos rialacha mionsonraithe maidir leis an sásra ceartúcháin uathoibríoch in Iarscríbhinn I.

Airteagal 5

Cómhalartacht

1. Féadfaidh eintitis dhlítheanacha atá bunaithe san Aontas Eorpach páirt a ghlacadh i gcláir, tionscadail, gníomhartha agus gníomhaíochtaí Mhontainéagró, nó codanna díobh, atá coibhéiseach leis an gClár Fís Eorpach, i gcomhréir le dlíthe agus rialacháin Mhontainéagró.

2. Soláthraítear liosta neamh-uileghabhálach de chláir, tionscadail, gníomhartha agus gníomhaíochtaí coibhéiseacha Mhontainéagró, nó codanna díobh, in Iarscríbhinn II.

3. Beidh cistiú ó eintitis dhlítheanacha Mhontainéagró atá bunaithe san Aontas Eorpach faoi réir dhlíthe agus rialacháin Mhontainéagró lena rialaítear oibriú na gclár, na dtionscadal, na ngníomhartha agus na ngníomhaíochtaí taighde agus nuálaíochta, nó codanna díobh. I gcás nach soláthrófar cistiú, féadfaidh eintitis dhlítheanacha atá bunaithe san Aontas páirt a ghlacadh trí bhíthin a gcuid acmhainní féin.

Airteagal 6

An Eolaíocht Oscailte

Déanfaidh na Páirtithe cleachtais eolaíochta oscailte a chur chun cinn agus a spreagadh go frithpháirteach ina gcuid clár, tionscadal, gníomhartha agus gníomhaíochtaí, nó codanna díobh, i gcomhréir le rialacha an Chláir Fís Eorpach agus le dlíthe agus rialacháin Mhontainéagró.

*Airteagal 7***Faireachán, Meastóireacht agus Tuairisciú**

1. Gan dochar do fhreagrachtaí an Choimisiúin, na hOifige Eorpaí Frith-Chalaoise (OLAF) agus Chúirt Iniúchóirí an Aontais Eorpach i ndáil le faireachán agus meastóireacht a dhéanamh ar an gClár Fís Eorpach, déanfar faireachán leanúnach ar rannpháirtíocht Mhontainéagró sa Chlár sin ar bhonn comhpháirtíochta lena mbeidh baint ag an gCoimisiún agus ag Montainéagró.
2. Leagtar síos in Iarscríbhinn III na rialacha maidir leis an mbainistíocht fhóna airgeadais, lena n-áirítear bearta rialaithe airgeadais, na bearta téarnaimh agus na bearta frithchalaoise eile i ndáil le cistiú ón Aontas Eorpach faoin gComhaontú seo.

*Airteagal 8***Comhchoiste idir an tAontas Eorpach agus Montainéagró um Thaighde agus um Nuálaíocht**

1. Bunaítear leis seo an Comhchoiste idir an tAontas Eorpach agus Montainéagró um Thaighde agus um Nuálaíocht (dá ngairtear “an Comhchoiste idir an tAontas Eorpach agus Montainéagró” anseo feasta). Áireofar an méid seo a leanas i gcúraimí an Chomhchoiste idir an tAontas Eorpach agus Montainéagró:
 - a) measúnú, meastóireacht agus athbhreithniú a dhéanamh ar chur chun feidhme an Chomhaontaithe seo, go háirithe:
 - (i) rannpháirtíocht agus feidhmíocht eintitis dhlítheanacha Mhontainéagró sa Chlár Fís Eorpach;
 - (ii) leibhéal oscailteachta (frithpháirtí) na n-eintiteas dlítheanach atá bunaithe i ngach Páirtí páirt a ghlacadh i gcláir, tionscadail, gníomhartha agus gníomhaíochtaí an Pháirtí eile, nó codanna díobh;
 - (iii) cur chun feidhme an tsásra ranníocaíochta airgeadais agus an tsásra ceartúcháin uathoibríoch i gcomhréir le hAirteagal 3 agus 4;
 - (iv) malartú faisnéise agus scrúdú a dhéanamh ar aon cheist a d’fhéadfadh a bheith ann maidir le saothrú torthaí, lena n-áirítear cearta maoine intleachtúla;
 - b) plé a dhéanamh, arna iarraidh sin do cheachtar Páirtí, ar shrianta arna gcur i bhfeidhm nó atá beartaithe ag na Páirtithe ar an rochtain ar a gcláir thaighde agus nuálaíochta féin, lena n-áirítear go háirithe i gcás gníomhaíochtaí a bhaineann lena sócmhainní straitéiseacha, leasanna, neamhspleáchas nó slándáil;
 - c) scrúdú a dhéanamh ar an gcaoi ar féidir comhar a fheabhsú agus a fhorbairt;
 - d) plé comhpháirteach a dhéanamh ar threoshuíomhanna agus ar thosaíochtaí na mbeartas a bheidh ann amach anseo a bhaineann leis an taighde agus an nuálaíocht agus le pleanáil taighde leasa choitinn; agus
 - e) malartú faisnéise, *inter alia*, maidir le reachtaíocht nua, cinntí nua nó cláir thaighde agus nuálaíochta náisiúnta nua atá ábhartha maidir le cur chun feidhme an Chomhaontaithe seo.
2. Déanfaidh an Comhchoiste idir an tAontas Eorpach agus Montainéagró, ar a mbeidh ionadaithe an Aontais Eorpaigh agus Mhontainéagró, a Rialacha Nós Imeachta a ghlacadh.
3. Féadfaidh an Comhchoiste idir an tAontas Eorpach agus Montainéagró a chinneadh aon mheitheal/aon chomhlacht comhairleach a bhunú ar bhonn *ad hoc* ar leibhéal na saineolaithe a bheidh in ann cúnaimh a thabhairt an Comhaontú seo a chur chun feidhme.
4. Tiocfaidh an Comhchoiste idir an tAontas Eorpach agus Montainéagró le chéile uair amháin sa bhliain ar a laghad, agus, i gcás ina n-éileofar sin le himthosca speisialta, arna iarraidh sin d’aon Pháirtí. Déanfaidh an tAontas Eorpach agus Udarás Náisiúnta Mhontainéagró atá i gceannas ar an Eolaíocht agus an Taighde na cruinnithe a eagrú agus a óstáil ar bhonn idir-mhalartach.
5. Oibreoidh an Comhchoiste idir an tAontas Eorpach agus Montainéagró ar bhonn leanúnach trí fhaisnéis ábhartha a mhalartú trí bhíthin aon mhodh cumarsáide; go háirithe a mhéid a bhaineann le rannpháirtíocht/feidhmíocht eintitis dhlítheanacha Mhontainéagró. Féadfaidh an Comhchoiste idir an tAontas Eorpach agus Montainéagró, go háirithe, a chuid cúraimí a dhéanamh i scríbhinn aon uair is gá.

*Airteagal 9***Forálacha críochnaitheacha**

1. Tiocfaidh an Comhaontú seo i bhfeidhm ar an dáta a thabharfaidh an dá Pháirtí fógra dá chéile gur cuireadh i gcrích a nósanna imeachta inmheánacha is gá chun na críche sin.
2. Beidh feidhm ag an gComhaontú seo ón 1 Eanáir 2021. Fanfaidh sé i bhfeidhm chomh fada agus is gá chun go dtabharfar i gcrích na tionscadail, na gníomhartha agus na gníomhaíochtaí uile, nó codanna díobh, a mhaoineofar ón gClár Eorpach Fís, na gníomhartha uile is gá chun leasanna airgeadais an Aontais Eorpaigh a chosaint agus na hoibleagáidí airgeadais uile a eascraíonn as cur chun feidhme an Comhaontaithe seo idir na Páirtithe.
3. Féadfaidh an tAontas Eorpach agus Montainéagró an Comhaontú seo a chur i bhfeidhm go sealadach i gcomhréir lena gcuid nósanna imeachta inmheánacha agus reachtaíochta féin. Tosóidh an cur i bhfeidhm sealadach ar an dáta a thabharfaidh an dá Pháirtí fógra dá chéile gur cuireadh i gcrích a nósanna imeachta inmheánacha is gá chun na críche sin.
4. Sa chás go dtabharfaidh Montainéagró fógra don Choimisiún, ag feidhmiú dó thar ceann an Aontais Eorpaigh, nach gcuirfidh siad i gcrích a nósanna imeachta inmheánacha is gá le haghaidh theacht i bhfeidhm an Chomhaontaithe seo, scoirfidh an Comhaontú seo d'fheidhm shealadach a bheith aige ar an dáta a gheobhaidh an Coimisiún an fógra sin, arb éard a bheidh sa dáta sin an dáta scoir chun críoche an Chomhaontaithe seo.
5. Féadfaidh an tAontas Eorpach cur i bhfeidhm an Chomhaontaithe seo a chur ar fionraí i gcás neamhíocaíocht pháirteach nó neamhíocaíocht iomlán na ranníocaíochta airgeadais atá dlite ag Montainéagró faoin gComhaontú seo.

I gcás neamhíocaíocht a d'fhéadfadh cur chun feidhme agus bainistiú an Chláir Fís Eorpach a chur i mbaol go mór, seolfaidh an Coimisiún litir mheabhrúcháin fhoirmiúil. I gcás nach ndéanfar aon íocaíocht laistigh de 20 lá oibre tar éis na litreach meabhrúcháin foirmiúla, tabharfaidh an Coimisiún fógra do Mhontainéagró maidir le cur ar fionraí chur i bhfeidhm an Chomhaontaithe seo trí litir fógra fhoirmiúil agus tiocfaidh an fhionraí i bhfeidhm 15 lá tar éis do Mhontainéagró an fógra sin a fháil.

I gcás ina gcuirfear cur i bhfeidhm an Comhaontaithe seo ar fionraí, ní bheidh eintitis dhlítheanacha atá bunaithe i Montainéagró incháilithe páirt a ghlacadh i nósanna imeachta dámhachtana nach bhfuil tugtha i gcrích go fóill nuair a chuirfear an fhionraí i bhfeidhm. Measfar nós imeachta dámhachtana a bheith tugtha i gcrích nuair a ghlacfar gealltanais dhlíthiúla de láimh mar thoradh ar an nós imeachta sin.

Leis an bhfionraí, ní dhéanfar difear do na gealltanais dhlíthiúla arna ndéanamh de láimh leis na heintitis dhlítheanacha atá bunaithe i Montainéagró sular tháinig an fhionraí i bhfeidhm. Leanfaidh an Comhaontú seo d'fheidhm a bheith aige maidir le gealltanais dhlíthiúla den sórt sin.

Tabharfaidh an tAontas Eorpach fógra láithreach do Mhontainéagró a luaithe a gheobhaidh an tAontas Eorpach méid iomlán na ranníocaíochta airgeadais atá dlite. Cuirfear deireadh leis an bhfionraí le héifeacht láithreach ar an bhfógra sin a thabhairt.

Ón dáta a chuirfear deireadh leis an bhfionraí, beidh eintitis dhlítheanacha Mhontainéagró incháilithe arís le haghaidh nósanna imeachta dámhachtana a sheolfar tar éis an dáta sin agus le haghaidh nósanna imeachta dámhachtana a seoladh roimh an dáta sin, ar nósanna imeachta dámhachtana iad nach bhfuil na sprioc-amanna chun iarratais a chur isteach dulta in éag.

6. Féadfaidh ceachtar Páirtí an Comhaontú seo a fhoirceannadh tráth ar bith trí fhógra i scríbhinn a thabhairt go bhfuil sé beartaithe é a fhoirceannadh. Tiocfaidh an foirceannadh i bhfeidhm trí mhí féilire tar éis an dáta a gheobhaidh an seolaí an fógra i scríbhinn. Is éard a bheidh sa dáta foirceanta chun críoche an Chomhaontaithe seo, an dáta a thiocfaidh an foirceannadh i bhfeidhm.

7. I gcás ina scoirfidh an Comhaontú seo d'fheidhm shealadach a bheith aige i gcomhréir le mír 4 den Airteagal seo nó i gcás ina ndéanfar é a fhoirceannadh i gcomhréir le mír 6 den Airteagal seo, comhaontaíonn na Páirtithe gurb amhlaidh:

- (a) leanfar le tionscadail, gníomhartha agus gníomhaíochtaí, nó codanna díobh, a ndearnadh gealltanais dhlíthiúla a ghlacadh de láimh ina leith le linn chur i bhfeidhm sealadach agus/nó tar éis theacht i bhfeidhm an Chomhaontaithe seo, agus sula scoirfidh an Comhaontú seo d'fheidhm a bheith aige nó sula ndéanfar é a fhoirceannadh, leanfar leo go dtí go dtabharfar i gcrích iad faoi na coinníollacha a leagtar síos sa Chomhaontú seo;

- (b) íocfar ina hiomláine i gcomhréir le hAirteagal 3 ranníocaíocht airgeadais bhliantúil bhliain N, ar lena linn a scoirfidh an Comhaontú seo d'fheidhm shealadach a bheith aige nó a dhéanfar é a fhoirceannadh. Déanfar ranníocaíocht oibríochtúil bhliain N a choigeartú i gcomhréir le hAirteagal 3(8) agus a cheartú i gcomhréir le hAirteagal 4 den Chomhaontú seo. Ní dhéanfar an táille rannpháirtíochta a íocfar le haghaidh bhliain N a choigeartú ná a cheartú; agus
- (c) tar éis na bliana ar lena linn a scoirfidh an Comhaontú seo d'fheidhm shealadach a bheith aige nó a dhéanfar é a fhoirceannadh, déanfar na ranníocaíochtaí oibríochtúla tosaigh, a íocadh le haghaidh na mblianta ar lena linn a bhí feidhm ag an gComhaontú seo, a choigeartú i gcomhréir le hAirteagal 3(8) agus ceartófar go huathoibríoch iad i gcomhréir le hAirteagal 4 den Chomhaontú seo.

Socróidh na Páirtithe de chomhthoil aon iarmhairt eile a ghabhann le cur i bhfeidhm sealadach an Chomhaontaithe seo a fhoirceannadh nó a scor.

Ní fhéadfar an Comhaontú seo a leasú ach amháin i scríbhinn de chomhthoil na bPáirtithe. Leanfaidh teacht i bhfeidhm na leasuithe an nós imeachta céanna is infheidhme maidir le teacht i bhfeidhm an Chomhaontaithe seo.

8. Cuid dhílis den Chomhaontú seo a bheidh sna hlarscríbhinní a ghabhann leis.

Dréachtófar an Comhaontú seo i ndúblach i mBéarla agus sa Mhontainéigris, agus comhúdarás ag gach téacs. I gcás ina mbeidh éagsúlacht sa léirmhíniú, is ag an téacs Béarla a bheidh an forlámhas.

Arna dhéanamh sa Bhruiséil, an 6^ú lá seo de Nollaig, agus i bPodgairtse, an 3^ú lá seo de Nollaig sa bhliain 2021.

*Thar ceann an Choimisiúin, thar ceann an
Aontais Eorpaigh,
Mariya GABRIEL
An Coimisinéir um Nuálaíocht, um Thaighde, um
Chultúr, um Oideachas agus um an Óige*

*Thar ceann Rialtas Mhontainéagró,
Vesna BRATIC
An tAire Oideachais, Eolaíochta, Cultúir agus
Spóirt*

IARSCRÍBHINN I

Rialacha lena rialáítear ranníocaíocht airgeadais Mhontainéagró leis an gClár Fís Eorpach (2021-2027)**I. Ranníocaíocht airgeadais Mhontainéagró a ríomh**

1. Déanfar ranníocaíocht airgeadais Mhontainéagró leis an gClár Fís Eorpach a bhunú ar bhonn bliantúil i gcomhréir leis an méid a bheidh ar fáil gach bliain i mbuiséad an Aontais le haghaidh leithreasuithe faoi chomhair gealltanais is gá chun an Clár Fís Eorpach a bhainistiú, a chur i bhfeidhm agus a oibriú, agus beidh an ranníocaíocht sin sa bhreis ar an méid sin, méid a mhéadófar i gcomhréir le hAirteagal 3(4) den Chomhaontú seo.

2. An táille rannpháirtíochta dá dtagraítear in Airteagal 3(7) den Chomhaontú seo, déanfar í a chéimniú isteach mar a leanas:

— 2021: 0,5 %;

— 2022: 1 %;

— 2023: 1,5 %;

— 2024: 2 %;

— 2025: 2,5 %;

— 2026: 3 %;

— 2027: 4 %.

3. I gcomhréir le hAirteagal 3(5) den Chomhaontú seo, déanfar an ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh atá le híoc ag Montainéagró maidir lena rannpháirtíocht sa Chlár Fís Eorpach a ríomh le haghaidh na mblianta airgeadais faoi seach trí choigeartú a chur i bhfeidhm ar an treoir ranníoca.

Is éard a bheidh sa choigeartú ar an treoir ranníoca:

$$\text{Contribution Key Adjusted} = \text{Contribution Key} \times \text{Coefficient}$$

Is 0,18 a bheidh sa chomhéifeacht a úsáidfear sa ríomh thuasluaite chun an treoir ranníoca a choigeartú.

4. I gcomhréir le hAirteagal 3(8) den Chomhaontú seo, sa bhliain N+1 a dhéanfar an chéad choigeartú a bhaineann le cur chun feidhme an bhuiséid le haghaidh bhliain N nuair a choigeartófar ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh bhliain N suas nó síos de réir na difríochta idir:

a) ranníocaíocht choigeartaithe arna ríomh tríd an treoir ranníoca a choigeartófar le haghaidh bhliain N a chur i bhfeidhm maidir le suim:

i. mhéid na ngealltanais buiséadach a rinneadh maidir le leithreasuithe faoi chomhair gealltanais a údaráidh le haghaidh bhliain N faoi bhuiséad an Aontais Eorpaigh ar vótáladh ina fhabhar agus maidir le leithreasuithe faoi chomhair gealltanais a chomhfhreagraíonn do ghealltanais saortha a chuirtear ar fáil arís; agus

ii. aon leithreasú faoi chomhair gealltanais atá bunaithe ar ioncam sannta seachtrach nach dtagann as ranníocaíochtaí airgeadais leis an gClár Fís Eorpach ó dheontóirí eile agus a bhí ar fáil ag deireadh bhliain N ⁽¹⁾. I gcás ioncam sannta seachtrach a shanntar d'Fhís Eorpach faoi Airteagal 3(1) de Rialachán (AE) 2020/2094 ón gComhairle lena mbunaítear Ionstraim Théarnaimh de chuid an Aontais Eorpaigh chun tacú leis an téarnamh i ndiaidh ghéarchéim COVID-19 ⁽²⁾, úsáidfear na méideanna táscaha ilbhliantúla i gclársceidealú CAI chun an ranníocaíocht choigeartaithe a ríomh.

⁽¹⁾ Áirítear leis seo go háirithe na hacmhainní ó Ionstraim Théarnaimh an Aontais Eorpaigh arna bunú le Rialachán (AE) 2020/2094 ón gComhairle an 14 Nollaig 2020 lena mbunaítear Ionstraim Théarnaimh an Aontais Eorpaigh chun tacú leis an téarnamh i ndiaidh ghéarchéim COVID-19 (IO L 433 I, 22.12.2020, lch. 23.).

⁽²⁾ IO L 433 I, 22.12.2020, lch. 23.

b) agus ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh bhliain N.

Ag tosú i mbliain N+2, agus gach bliain ina dhiaidh sin, go dtí go mbeidh na gealltanais bhuiséadacha uile a mhaoinítear faoi leithreasaithe faoi chomhair gealltanais a thionscnaítear ó bhliain N, arna méadú i gcomhréir le hAirteagal 3(4) den Chomhaontú seo, íoctha nó saortha, agus 3 bliana ar a dhéanaí tar éis dheireadh an Chláir Fís Eorpach, ríomhfaidh an tAontas coigeartú ar ranníocaíocht oibríochtúil bhliain N trí ranníocaíocht oibríochtúil Mhontainéagró a laghdú faoin méid a fuarthas tríd an treoir ranníoca, arna coigeartú le haghaidh bhliain N, a chur i bhfeidhm maidir leis na gealltanais saortha a rinneadh gach bliain maidir le gealltanais bhliain N a mhaoinítear faoi bhuiséad an Aontais nó ó ghealltanais saortha a chuirtear ar fáil arís.

I gcás ina gcuirfeadh ar ceal na méideanna a eascraíonn as ioncam sannta seachtrach bhliain N (chun leithreasuithe faoi chomhair gealltanais, agus, i gcás méideanna faoi Rialachán (AE) 2020/2094 ón gComhairle, na méideanna táscaha ilbhliantúla i gclársceidealú CAI, a áireamh) nach dtagann as ranníocaíochtaí airgeadais leis an gClár Fís Eorpach ó dheontóirí eile, déanfar ranníocaíocht oibríochtúil Mhontainéagró a laghdú faoin méid a fuarthas tríd an treoir ranníoca, arna coigeartú le haghaidh bhliain N, a chur i bhfeidhm maidir leis an méid a cuireadh ar ceal.

II. Ranníocaíocht oibríochtúil Mhontainéagró a cheartú go huathoibríoch

1. Chun an ceartúchán uathoibríoch dá dtagraítear in Airteagal 4 den Chomhaontú seo a ríomh, beidh feidhm ag na módúlachtaí seo a leanas:

- a) ciallaíonn “deontais iomaíocha” deontais a dhámhtar trí ghlaonna ar thograí inar féidir na tairbhíthe deiridh a shainaitheint tráth a ríomhtar an ceartúchán uathoibríoch. Eisiatar tacaíocht airgeadais do thrú páirtithe mar a shainmhínítear in Airteagal 204 den Rialachán Airgeadais;
- b) i gcás ina síneofar gealltanais dlíthiúil le cuibhreas, is iad na méideanna carnacha a leithdháiltear ar thairbhíthe is eintitis de chuid Mhontainéagró na méideanna a úsáidfeadh chun méideanna tosaigh an ghealltanais dhlíthiúil a bhunú i gcomhréir le miondealú tásach buiséid an chomhaontaithe deontais;
- c) bunófar méideanna uile na ngealltanais dlíthiúil a chomhfhreagraíonn do dheontais iomaíocha trí úsáid a bhaint as córas leictreonach an Choimisiúin Eorpach, eCorda, agus asbhainfeadh iad ar an dara Céadaoin i mí Feabhra na bliana N+2;
- d) ciallaíonn “costais neamh-idirghabhálacha” costais an Chláir seachas deontais iomaíocha, lena n-áirítear caiteachas tacaíochta, riarachán clárshonrach, gníomhaíochtaí eile ⁽³⁾;
- e) measfar gur costais neamh-idirghabhálacha iad na méideanna a leithdháiltear ar eagraíochtaí idirnáisiúnta mar eintitis dhlítheanacha arb iad an tairbhí deiridh ⁽⁴⁾ iad.

2. Cuirfeadh an sásra i bhfeidhm mar a leanas:

- a) Ceartúcháin uathoibríocha le haghaidh bhliain N i ndáil le forghníomhú leithreasuithe faoi chomhair gealltanais i leith bhliain N, arna méadú i gcomhréir le hAirteagal 3(4) den Chomhaontú seo, cuirfeadh i bhfeidhm iad bunaithe ar shonraí bhliain N agus ar shonraí bhliain N+1 ó eCorda dá dtagraítear i bpointe (c) de mhír (1) de phointe (II) den Iarscríbhinn seo i mbliain N+2 tar éis aon choigeartú i gcomhréir le hAirteagal 3(8) den Chomhaontú seo a chur i bhfeidhm maidir le ranníocaíocht Mhontainéagró leis an gClár Fís Eorpach. Is é an méid a bhreithneofar méid na ndeontais iomaíoch a bhfuil sonraí ar fáil ina leith, tráth a ríomhtar an ceartúchán.
- b) Ag tosú i mbliain N+2 agus suas go dtí 2029, déanfar méid an cheartúcháin uathoibríoch a ríomh le haghaidh bhliain N tríd an difríocht idir na nithe seo a leanas a ghlacadh:
 - i. méid iomlán na ndeontais iomaíoch arna gcionroinnt ar Mhontainéagró nó ar eintitis dhlítheanacha Mhontainéagró mar ghealltanais arna ndéanamh maidir le leithreasuithe buiséid le haghaidh bhliain N; agus

⁽³⁾ I measc na ngníomhaíochtaí eile, go háirithe, tá soláthar, duaiseanna, ionstraimí airgeadais, gníomhaíochtaí díreacha an Airmheáin Chomhpháirtigh Taighde, Síntiúis (an Eagraíocht um Chomhar agus Forbairt Eacnamaíochta, Eureka, an Chomhpháirtíocht Idirnáisiúnta um Chomhar in Éifeachtúlacht Fuinnimh, an Ghníomhaireacht Idirnáisiúnta Fuinnimh, ...), saíneolaithe (meastóirí, faireachán ar thionscadail) etc.

⁽⁴⁾ Ní mheasfar gur costais neamh-idirghabhálacha iad eagraíochtaí idirnáisiúnta ach amháin más tairbhíthe deiridh iad. Ní bheidh feidhm aige sin i gcás inar comhordaitheoir ar thionscadal í an eagraíocht idirnáisiúnta (agus cistí á ndáileadh ar chomhordaitheoirí eile).

ii. méid ranníocaíocht oibríochtúil choigeartaithe Mhontainéagró le haghaidh bhliain N arna iolrú faoin gcóimheas idir:

A. méid na ndeontas iomaíoch arna dtabhairt ar leithreasuithe faoi chomhair gealltanais do bhliain N, arna méadú i gcomhréir le hAirteagal 3(4) den Chomhaontú seo; agus

B. iomlán na leithreasuithe buiséadacha údaraithe faoi chomhair gealltanais le haghaidh bhliain N, lena n-áirítear costais neamh-idirghabhálacha.

III. Íocaíocht ranníocaíocht airgeadais Mhontainéagró, íocaíocht na coigeartuithe a rinneadh ar ranníocaíocht oibríochtúil Mhontainéagró, agus íocaíocht an cheartúcháin uathoibríoch is infheidhme maidir le ranníocaíocht oibríochtúil Mhontainéagró

1. Cuirfidh an Coimisiún an fhaisnéis seo a leanas in iúl do Mhontainéagró a luaithe is féidir agus tráth nach déanaí ná tráth eisiúna an chéad ghlaio ar chistí na bliana airgeadais:

a. na méideanna i leithreasuithe faoi chomhair gealltanais i mbuiséad an Aontais arna nglacadh go críochnaitheach le haghaidh na bliana i gceist do na línte buiséid lena gcumhdaítear rannpháirtíocht Mhontainéagró sa Chlár Fís Eorpach, méideanna a mhéadófar, más ábhartha, i gcomhréir le hAirteagal 3(4) den Chomhaontú seo;

b. méid na táille rannpháirtíochta dá dtagraítear in Airteagal 3(7) den Chomhaontú seo;

c. ó bhliain N+1 de chur chun feidhme an Chláir Fís Eorpach, cur chun feidhme leithreasuithe faoi chomhair gealltanais a chomhfhreagraíonn do bhliain buiséadach N, leithreasuithe a mhéadófar i gcomhréir le hAirteagal 3(4) den Chomhaontú seo, agus leibhéal na gealltanais saortha;

d. maidir leis an gcuid den Chlár Fís Eorpach ina bhfuil gá leis an bhfaisnéis sin chun an ceartúchán uathoibríoch, leibhéal na ngealltanais a tugadh i bhfabhar eintitis dhlítheanacha Mhontainéagró arna miondealú de réir bhliain chomhfhreagrach na leithreasuithe buiséadacha agus leibhéal iomlán gaolmhar na ngealltanais a ríomh.

Ar bhonn a Dhréachtbhuiséid, soláthróidh an Coimisiún meastachán ar fhaisnéis le haghaidh na bliana dár gcionn faoi phointe (a) agus pointe (b) a luaithe is féidir, agus, faoin 1 Meán Fómhair den bhliain airgeadais ar a dhéanaí.

2. I mí Aibreáin agus i mí an Mheithimh gach bliain airgeadais ar a dhéanaí, eiseoidh an Coimisiún glao ar chistí chuig Montainéagró a chomhfhreagraíonn dá ranníocaíocht faoin gComhaontú seo.

Le gach glao ar chistí, déanfar foráil maidir le híocaíocht sé dhódhéagú de ranníocaíocht Mhontainéagró tráth nach déanaí ná 30 lá tar éis eisiúint an ghlaio ar chistí.

I gcás na chéad bhliana de chur chun feidhme an Chomhaontaithe seo, eiseoidh an Coimisiún aon ghlaio amháin ar chistí laistigh de 60 lá tar éis an dáta ar a dtosóidh éifeachtaí dlíthiúla ag gabháil leis an gComhaontú seo.

3. Gach bliain ó 2023 amach, léireofar sna glaonna ar chistí méid an cheartúcháin uathoibríoch is infheidhme maidir leis an ranníocaíocht oibríochtúil a íocfar le haghaidh bhliain n-2.

Féadfar a áireamh freisin sa ghlaio ar chistí a eiseofar i mí Aibreáin ar a dhéanaí, coigeartuithe ar an ranníocaíocht airgeadais a íocfaidh Montainéagró as cur chun feidhme, bainistiú agus oibriú an Chláir nó na gClár Réime um Thaighde agus um Nuálaíocht a bhí ann roimhe ar ghlac Montainéagró páirt iontu.

I gcás gach ceann de na blianta airgeadais 2028, 2029 agus 2030, an méid a eascraíonn as an gceartúchán uathoibríoch a chur i bhfeidhm maidir leis na ranníocaíochtaí oibríochtúla a íocfaidh Montainéagró sa bhliain 2026 agus sa bhliain 2027, nó an méid a eascraíonn as na coigeartuithe a dhéanfar i gcomhréir le hAirteagal 3(8) den Chomhaontú seo, beidh sé dlite do Mhontainéagró nó dlite uaidh.

4. Íocfaidh Montainéagró a ranníocaíocht airgeadais faoin gComhaontú seo i gcomhréir le cuid III den Iarscríbhinn seo. In éagmais íocaíocht Mhontainéagró faoin dáta dlite, seolfaidh an Coimisiún litir mheabhrúcháin fhoirmiúil.

Is é an toradh a bheidh ar aon mhoill ar íocaíocht na ranníocaíochta go n-íocfaidh Montainéagró ús mainneachtana ar an méid atá gan íoc ón dáta dlite.

Is é an ráta úis ar mhéideanna is infhaighte nach n-íoctar ar an dáta dlite an ráta arna chur i bhfeidhm ag an mBanc Ceannais Eorpach ar a phríomhoibríochtaí athmhaoinithe, arna fhoilsiú i sraith C d'Iris Oifigiúil an Aontais Eorpaigh, a bheidh i bhfeidhm ar an gcéad lá féilire den mhí ina mbeidh an dáta dlite, agus é sin méadaithe faoi aon phointe céatadán go leith.

IARSCRÍBHINN II

Liosta neamh-uileghabhálach de chláir, de tionscadail, de ghníomhartha agus de ghníomhaíochtaí Mhontainéagró, nó codanna díobh

Is mar chláir, tionscadail, gníomhartha agus ghníomhaíochtaí Mhontainéagró atá coibhéiseach leis an gClár Fís Eorpach a mheasfar an liosta neamh-uileghabhálach seo a leanas:

- An Clár um Ionaid Barr Feabhais;
 - Deontais chun tionscadail taighde eolaíochta a mhaoiniú;
 - Clár comhoibríoch um an nuálaíocht 2019-2024;
 - Clár réamh-luasghéaraithe le haghaidh gnólachtaí nuathionscanta.
-

IARSCRÍBHINN III

Bainistíocht Fhóna Airgeadais

Leasanna airgeadais a chosaint agus a aisghabháil

*Airteagal 1***Athbhreithnithe agus iniúchtaí**

1. Beidh sé de cheart ag an Aontas Eorpach, i gcomhréir leis na gníomhartha is infheidhme ó cheann amháin nó níos mó d'institiúidí nó comhlachtaí an Aontais agus mar a fhoráiltear i gcomhaontuithe agus/nó i gconarthaí ábhartha, athbhreithnithe agus iniúchtaí teicniúla, eolaíocha, airgeadais, nó cineálacha eile athbhreithnithe agus iniúchtaí, a dhéanamh ar áitreabh aon duine nádúrtha a bhfuil cónaí air i Montainéagró nó ar áitreabh aon eintitis dhlítheanaigh atá bunaithe i Montainéagró agus a fhaigheann cistí ón Aontas Eorpach, chomh maith le haon tríú páirtí atá rannpháirteach i gcur chun feidhme chistí an Aontais atá ina chónaí nó bunaithe i Montainéagró. Féadfaidh gníomhairí institiúidí agus comhlachtaí an Aontais Eorpaigh, go háirithe gníomhairí an Choimisiúin Eorpaigh agus Chúirt Iniúchóirí na hEorpa na hathbhreithnithe agus na hiniúchtaí sin a dhéanamh, nó féadfaidh daoine eile, ar thug an Coimisiún Eorpach sainordú dóibh, iad a dhéanamh.
2. Beidh rochtain iomchuí ag gníomhairí institiúidí agus comhlachtaí an Aontais, go háirithe gníomhairí an Choimisiúin Eorpaigh agus Chúirt Iniúchóirí na hEorpa, agus na daoine eile ar thug an Coimisiún Eorpach sainordú dóibh, ar láithreáin, oibreacha agus doiciméid (idir leaganacha leictreonacha agus leaganacha páipéir) agus ar an bhfaisnéis uile is gá chun na hiniúchtaí sin a dhéanamh, lena n-áirítear an ceart chun cóip fhisiceach/leictreonach d'aon doiciméad nó d'ábhar aon mheáin sonraí, agus sleachta ó na doiciméid sin, atá ag an duine nádúrtha nó dlítheanach atá faoi iniúchadh nó ag an tríú páirtí atá faoi iniúchadh.
3. Ní chuirfidh Montainéagró cosc ná aon bhac ar leith ar an gceart iontrála i Montainéagró ná ar rochtain ar áitreabh na ngníomhairí agus na ndaoine eile dá dtagraítear i mír 2 ar fhorais fheidhmiú a ndualgas dá dtagraítear san Airteagal seo.
4. Féadfar na hathbhreithnithe agus na hiniúchtaí a dhéanamh freisin, tar éis chur i bhfeidhm an Chomhaontaithe seo a chur ar fionraí, de bhun Airteagal 9(5) de, tar éis scor an chur i bhfeidhm shealadaigh nó tar éis fhoirceannadh an Chomhaontaithe seo, ar bhonn na dtéarmaí a leagtar síos sna gníomhartha is infheidhme ó cheann amháin nó níos mó d'institiúidí nó comhlachtaí an Aontais agus dá bhforáiltear i gcomhaontuithe agus/nó i gconarthaí ábhartha i ndáil le haon ghealltanais dlíthiúil lena gcuirtear chun feidhme buiséad an Aontais Eorpaigh ar gealltanais é a bheidh déanta ag an Aontas Eorpach roimh an dáta óna ngabhfaidh éifeacht le fionraí chur i bhfeidhm an Chomhaontaithe seo de bhun Airteagal 9(5) ann, le scor an chur i bhfeidhm shealadaigh nó le foirceannadh an Chomhaontaithe seo.

*Airteagal 2***An comhrac i gcoinne neamhrialtachtaí, calaoise agus cionta coiriúla eile a dhéanann difear do leasanna airgeadais an Aontais**

1. Údarófar don Choimisiún Eorpach agus don Oifig Eorpach Frith-Chalaoise (OLAF) imscrúduithe riaracháin a dhéanamh i gcríoch Mhontainéagró, lena n-áirítear seiceálacha agus cigireachtaí ar an láthair. Déanfar na himscrúduithe sin i gcomhréir leis na téarmaí agus na coinníollacha arna mbunú leis na gníomhartha is infheidhme ó cheann amháin nó níos mó d'institiúidí an Aontais.
2. Cuirfidh údaráis inniúla Mhontainéagró an Coimisiúin Eorpaigh nó OLAF ar an eolas laistigh de thréimhse réasúnach ama faoi aon fhíoras nó amhras atá tugtha faoi deara acu i ndáil le neamhrialtacht, calaois nó gníomhaíocht neamhdhleathach eile lena ndéantar difear do leasanna airgeadais an Aontais.
3. Féadfar seiceálacha agus cigireachtaí ar an láthair a dhéanamh ar áitreabh aon duine nádúrtha a bhfuil cónaí air i Montainéagró nó ar áitreabh aon eintitis dhlítheanaigh atá bunaithe i Montainéagró agus a fhaigheann cistí ón Aontas, chomh maith le haon tríú páirtí atá rannpháirteach i gcur chun feidhme chistí an Aontais atá ina chónaí nó bunaithe i Montainéagró.
4. Is é an Coimisiún Eorpach nó OLAF, i ndlúthchomhar le húdarás inniúil Mhontainéagró arna ainmniú ag rialtas Mhontainéagró, a ullmhóidh agus a thabharfaidh i gcrích na seiceálacha agus na cigireachtaí. Tabharfar fógra, tréimhse réasúnach ama roimh ré, don údarás ainmnithe faoi aidhm, cuspóir agus bunús dlí na seiceálacha agus na gcigireachtaí, ionas go mbeidh sé in ann cúnaimh a thabhairt. Chuige sin, féadfaidh oifigigh údaráis inniúla Mhontainéagró páirt a ghlacadh sna seiceálacha agus sna cigireachtaí ar an láthair.
5. Arna iarraidh sin d'údaráis Mhontainéagró, féadfar na seiceálacha agus na cigireachtaí ar an láthair a dhéanamh go comhpháirteach leis an gCoimisiún Eorpach nó le OLAF.

6. Beidh rochtain ag gníomhairí an Choimisiúin agus ag baill foirne OLAF ar an bhfaisnéis agus ar an doiciméadacht uile, lena n-áirítear sonraí ríomhaireachta, maidir leis na hoibríochtaí lena mbaineann, atá riachtanach chun na seiceálacha agus na cigireachtaí ar an láthair a dhéanamh mar is cuí. Féadfaidh siad, go háirithe, doiciméid ábhartha a chóipeáil.
7. I gcás ina gcuireann duine, eintiteas nó tríú páirtí eile i gcoinne seiceáil nó cigireacht ar an láthair, tabharfaidh údarás Mhontainéagró cúnaimh, ag gníomhú dóibh i gcomhréir le rialacha agus rialacháin náisiúnta, don Choimisiún Eorpach nó do OLAF, ionas gur féidir leo a ndualgas a chomhlíonadh maidir le seiceáil nó cigireacht ar an láthair a dhéanamh. Áireofar leis an gcúnaimh sin na bearta réamhchúraim iomchuí a dhéanamh faoin dlí náisiúnta, go háirithe chun fianaise a chosaint.
8. Cuirfidh an Coimisiún Eorpach nó OLAF údarás Mhontainéagró ar an eolas faoi thoradh na seiceálacha agus na cigireachtaí sin. Tuairisceoidh an Coimisiún Eorpach nó OLAF, go háirithe, a luaithe is féidir d'údarás inniúil Mhontainéagró maidir le haon fhíoras nó aon amhras a bhaineann le neamhrialtacht atá tugtha faoi deara acu le linn na seiceála nó na cigireachta ar an láthair.
9. Gan dochar do chur i bhfeidhm dhlí coiriúil Mhontainéagró, féadfaidh an Coimisiún Eorpach bearta agus pionóis riaracháin a fhorchur ar dhaoine dlítheanacha nó ar dhaoine nádúrtha de chuid Mhontainéagró a ghlacann páirt i gcur chun feidhme cláir nó gníomhaíochta i gcomhréir le reachtaíocht an Aontais Eorpaigh.
10. Chun críocha chur chun feidhme cuí an Airteagail seo, déanfaidh an Coimisiún Eorpach nó OLAF agus údarás inniúla Mhontainéagró faisnéis a mhalartú go rialta agus, arna iarraidh sin do cheann de na páirtithe sa Chomhaontú seo, rachaidh siad i gcomhairle le chéile.
11. Chun comhar agus malartú faisnéise éifeachtach le OLAF a éascú, ainmneoidh Montainéagró pointe teagmhála.
12. An malartú faisnéise a dhéanfar idir an Coimisiún Eorpach nó OLAF agus údarás inniúla Mhontainéagró, déanfar é agus aird chuí á tabhairt ar na ceanglais rúndachta. Na sonraí pearsanta a áireofar sa mhalartú faisnéise, cosnófar iad i gcomhréir leis na rialacha is infheidhme.
13. Oibreoidh údarás Mhontainéagró i gcomhar le hOifig an Ionchúisitheora Phoiblí Eorpaigh ionas go mbeidh siad in ann a ndualgas a chomhlíonadh maidir le déantóirí cionta coiriúla, agus a gcomhchoirithe, i gcionta coiriúla a dhéanann dífead do leasanna airgeadais an Aontais Eorpaigh, a imscrúdú, a ionchúiseamh agus a thabhairt chun breithiúnais i gcomhréir leis an reachtaíocht is infheidhme.

Airteagal 3

Aisghabháil agus forfheidhmiú

1. Cinntí arna nglacadh ag an gCoimisiún Eorpach lena bhforchuirtear oibleagáid airgid ar dhaoine dlítheanacha nó nádúrtha seachas Stáit i ndáil le haon éileamh a easraíonn as an gClár Fís Eorpach, beidh siad in-fhorfheidhmithe i Montainéagró. Beidh an t-ordú maidir lena fhorfheidhmiú i gceangal leis an gcinneadh, gan aon fhoirmiúlacht eile seachas fíorú ar bharántúlacht an chinnidh ag an údarás náisiúnta arna ainmniú chun na críche sin ag Montainéagró. Cuirfidh rialtas Mhontainéagró a údarás náisiúnta ainmnithe in iúl don Choimisiún agus do Chúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh. I gcomhréir le hAirteagal 4, beidh an Coimisiún Eorpach i dteideal fógra maidir le cinntí in-fhorfheidhmithe den sórt sin a thabhairt go díreach do dhaoine a bhfuil cónaí orthu i Montainéagró agus d'eintitis dhlítheanacha atá bunaithe i Montainéagró. Déanfar an forfheidhmiú i gcomhréir le dlí agus rialacha nós imeachta Mhontainéagró.
2. I gcás breithiúnais agus orduithe ó Chúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh a thugtar i gcur i bhfeidhm clásail eadrána atá i gconradh nó i gcomhaontú i ndáil le cláir, gníomhaíochtaí, gníomhartha nó tionscadail an Aontais, beidh siad in-fhorfheidhmithe i Montainéagró ar an gcaoi chéanna le cinntí ón gCoimisiún Eorpach dá dtagraítear i mír (1).
3. Beidh dlínse ag Chúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh chun athbhreithniú a dhéanamh ar dhlíthiúlacht an chinnidh ón gCoimisiún dá dtagraítear i mír 1 agus forfheidhmiú an chinnidh sin a chur ar fionraí. Beidh dlínse ag Cúirteanna Mhontainéagró, áfach, ar ghearáin á rá go bhfuil an forfheidhmiú á dhéanamh ar bhealach neamhrialta.

*Airteagal 4***Cumarsáid agus malartú faisnéise**

Institiúidí agus comhlachtaí an Aontais Eorpaigh atá rannpháirteach i gcur chun feidhme an Chláir Fís Eorpach, nó i rialú an chláir sin, beidh siad i dteideal cumarsáid a dhéanamh go díreach, lena n-áirítear trí chórais malartaithe leictreonaigh, le haon duine nádúrtha a bhfuil cónaí air i Montainéagró nó le haon eintiteas dlítheanach atá bunaithe ann agus a fhaigheann cistí ón Aontas, chomh maith le haon tríú páirtí atá rannpháirteach i gcur chun feidhme chistí an Aontais agus a bhfuil cónaí air i Montainéagró nó atá bunaithe ann. Féadfaidh na daoine, na heintitis agus na páirtithe sin an fhaisnéis agus an doiciméadacht ábhartha uile a chur go díreach faoi bhráid institiúidí agus comhlachtaí an Aontais Eorpaigh, ar faisnéis agus doiciméadacht iad a cheanglaítear orthu a chur isteach ar bhonn reachtaíocht an Aontais Eorpaigh is infheidhme maidir le clár an Aontais agus ar bhonn na gconarthaí nó na gcomhaontuithe arna dtabhairt i gcrích chun an clár sin a chur chun feidhme.

COMHAONTÚ IDIRNÁISIÚNTA

idir an tAontas Eorpach, de pháirt, agus Poblacht na Macadóine Thuaidh, den pháirt eile, maidir le rannpháirtíocht na Macadóine Thuaidh i gclár an Aontais, Fís Eorpach — an Clár Réime um Thaighde agus um Nuálaíocht

An Coimisiún Eorpach (dá ngairtear “an Coimisiún” anseo feasta), thar ceann an Aontais Eorpach,

de pháirt,

agus

Rialtas Phoblacht na Macadóine Thuaidh (dá ngairtear “an Mhacadóin Thuaidh” anseo feasta),

den pháirt eile,

(dá ngairtear “na Páirtithe” anseo feasta),

DE BHRÍ go sonraítear sa Phrótacal a ghabhann leis an gComhaontú Cobhsaíochta agus Comhlachais idir na Comhphobail Eorpacha agus a mBallstáit, de pháirt, agus Poblacht iar-lúgslavach na Macadóine, den pháirt eile, maidir le Creat-Chomhaontú idir an Comhphobal Eorpach agus Poblacht iar-lúgslavach na Macadóine maidir leis na prionsabail ghinearálta i dtaca le rannpháirtíocht Phoblacht iar-lúgslavach na Macadóine i gclár Chomhphobail ⁽¹⁾, de bhíri go sonraítear ann go ndéanfar na téarmaí agus na coinníollacha sonracha maidir le rannpháirtíocht na Macadóine Thuaidh i ngach clár sonracha, go háirithe an ranníocaíocht airgeadais is iníoctha, a chinneadh trí chomhaontú, i bhfoirm Meabhráin Tuisceana ⁽²⁾, idir an Coimisiún agus údaráis inniúla na Macadóine Thuaidh;

DE BHRÍ gur bunaíodh clár an Aontais Eorpach, Fís Eorpach – an Clár Réime um Thaighde agus um Nuálaíocht, le Rialachán (AE) 2021/695 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle ⁽³⁾ (dá ngairtear “an Clár Fís Eorpach” anseo feasta);

I bhFIANAISE iarrachtaí an Aontais Eorpach an fhreagairt a stiúradh trí dhul i gcomhar lena chomhpháirtithe idirnáisiúnta chun aghaidh a thabhairt ar dhúshlán dhomhanda i gcomhréir leis an bplean gníomhaíochta ar mhaithe le daoine, an pláinéad agus an rathúnas i gClár Oibre na Náisiún Aontaithe “I mbun athraithe: Clár Oibre 2030 don Fhorbairt Inbhuanaithe”, agus á admháil dóibh gur uirlisí fíor-riachtanacha iad an taighde agus an nuálaíocht agus gurb iad is mó a spreagann an fás inbhuanaithe a bheidh á threorú ag an nuálaíocht, an t-iomaíochas agus an tarraingteacht eacnamaíoch;

AG AITHINT DÓIBH na bprionsabail ginearálta mar a leagtar amach i Rialachán (AE) 2021/695;

AG ADMHÁIL DÓIBH chuspóirí an Limistéir Eorpach Taighde athnuaithe chun limistéar coiteann eolaíoch agus teicneolaíoch a fhorbairt, margadh aonair don taighde agus don nuálaíocht a chruthú, an comhar idir ollscoileanna agus malartú dea-chleachtas agus gairmeacha taighde tarraingteacha a chothú agus a éascú, soghluaisteacht trasteorann agus idirearnálach taighdeoirí a éascú, saorghluaiseacht eolais eolaíoch agus nuálaíochta eolaíche a chothú, an urraim don tsaoirse acadúil agus do shaoirse an taighde eolaíoch a chur chun cinn, tacú le hoideachas eolaíochta agus gníomhaíochtaí cumarsáide, agus iomaíochas agus tarraingteacht na ngeilleagar rannpháirteach a spreagadh, agus ag admháil dóibh gur príomh-chomhpháirtithe iad na tíortha comhlachaithe san iarracht sin;

⁽¹⁾ IO L 192, 22.7.2005, lch. 23.

⁽²⁾ Is Meabhrán Tuisceana atá sa Chomhaontú seo a bhfuil na héifeachtaí dlíthiúla céanna aige agus atá ag an Meabhrán Tuisceana a shonraítear faoin bPrótacal a ghabhann leis an gComhaontú Cobhsaíochta agus Comhlachais idir na Comhphobail Eorpacha agus a mBallstáit, de pháirt, agus Poblacht iar-lúgslavach na Macadóine, den pháirt eile, maidir le Creat-Chomhaontú idir an Comhphobal Eorpach agus Poblacht iar-lúgslavach na Macadóine maidir leis na prionsabail ghinearálta i dtaca le rannpháirtíocht Phoblacht iar-lúgslavach na Macadóine i gclár Chomhphobail.

⁽³⁾ Rialachán (AE) 2021/695 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 28 Aibreán 2021 lena mbunaítear Fís Eorpach – an Clár Réime um Thaighde agus um Nuálaíocht, lena leagtar síos na rialacha maidir le rannpháirtíocht agus leathadh, agus lena leasaítear Rialachán (AE) Uimh. 1290/2013 agus (AE) Uimh. 1291/2013 (IO L 170, 12.5.2021, lch. 1).

AG CUR I dTÁBHACHT ról na gComhpháirtíochtaí Eorpacha a thugann aghaidh ar roinnt de na dúshláin is práinní atá san Eoraip trí thionscnaimh chomhbheartaithe taighde agus nuálaíochta lena rannchuidítear go mór le tosaíochtaí an Aontais Eorpaigh i réimse an taighde agus na nuálaíochta ina bhfuil gá le mais chriticiúil agus fis fhadtéarmach agus tábhacht rannpháirtíocht na dtíortha comhlachaithe sna Comhpháirtíochtaí sin;

I bhFIANAISE gur léir go bhfuil an taighde agus an nuálaíocht thar a bheith tábhachtach i réigiún na mBalcán Thiar i dtaca leis an gcomhar agus le tionscadail chomhphárteacha taighde agus nuálaíochta a chistiú lena gcumasófar rochtain chomhphárteach ar bharr feabhais, eolas, nuálaíocht, líonra agus acmhainní taighde. Tá deiseanna luachmhara curtha ar fáil aige don fhorbairt dhaonna, rud a chuirfidh go mór leis an dóchúlacht go n-éireoidh leis teacht ar réitigh chomhphárteacha ar dhúshláin réigiúnacha agus dhomhanda.

AG FÉACHAINT le coinníollacha comhthairbheacha a bhunú chun poist chuibhiúla a chruthú, éiceachórais nuálaíochta na bPáirtithe a neartú agus tacú leo trí chabhrú le fiontair nuálaíocht agus méadú a dhéanamh i margatá na bPáirtithe agus trí ghlacadh na nuálaíochta, mar aon le cur in úsáid agus inrochtaineacht na nuálaíochta, a éascú, lena n-áirítear gníomhaíochtaí fothaithe acmhainneachta;

AG AITHINT DÓIBH gur cheart go dtiocfadh sochair fhrithphárteacha as rannpháirtíocht chómhalartach i gcláir taighde agus nuálaíochta a chéile; agus á admháil dóibh go bhforchoimeádann na Páirtithe a gceart chun teorainn nó coinníoll a chur le rannpháirtíocht ina gcláir taighde agus nuálaíochta; lena n-áirítear, go háirithe, i gcás gníomhaíochtaí a bhaineann lena sócmhainní straitéiseacha, leasanna, neamhspleáchas nó slándáil;

I bhFIANAISE spriocanna coiteanna, luachanna agus naisc láidre na bPáirtithe i réimse an taighde agus na nuálaíochta, arna mbunú san am a chuaigh thart trí na Comhaontuithe Comhlachais a ghabh leis na Cláir Réime ina dhiaidh sin, agus ag aithint dóibh mian chomhchoiteann na bPáirtithe a gcaidreamh agus an comhar eatarthu a fhorbairt, a neartú, a spreagadh agus a shíneadh a thuilleadh ann,

TAR ÉIS COMHAONTÚ MAR A LEANAS:

Airteagal 1

Raon feidhme an chomhlachais

1. Glacfaidh an Mhacadóin Thuaidh páirt mar thír chomhlachaithe i ngach cuid den Chlár Fís Eorpach – an Clár Réime um Thaighde agus um Nuálaíocht (an Clár Fís Eorpach), agus rannchuideoidh sí le gach cuid de, dá dtagraítear in Airteagal 4 de Rialachán (AE) 2021/695 agus a chuirtear chun feidhme trí bhíthin an chláir shonraigh arna bhunú le Cinneadh (AE) 2021/764 ⁽⁴⁾, sna leaganacha is cothroime le dáta díobh, agus trí bhíthin ranníocaíocht airgeadais leis an Institiúid Eorpach um Nuálaíocht agus Teicneolaíocht.

2. Beidh feidhm ag Rialachán (AE) 2021/819 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle ⁽⁵⁾, agus Cinneadh (AE) 2021/820 ⁽⁶⁾, sna leaganacha is cothroime le dáta díobh; beidh feidhm acu maidir le rannpháirtíocht eintitis dhlítheanacha na Macadóine Thuaidh i bPobail Eolais agus Nuálaíochta.

Airteagal 2

Téarmaí agus coinníollacha sonracha na rannpháirtíochta sa Chlár Fís Eorpach

1. Glacfaidh an Mhacadóin Thuaidh páirt sa Chlár Fís Eorpach i gcomhréir leis na coinníollacha a leagtar síos sa Phrótocal a ghabhann leis an gComhaontú Cobhsaíochta agus Comhlachais idir na Comhphobail Eorpacha agus a mBallstáit, de pháirt, agus Poblacht iar-Iúgslavach na Macadóine, den pháirt eile, maidir le Creat-Comhaontú idir an Comhphobal Eorpach agus Poblacht iar-Iúgslavach na Macadóine maidir leis na príonsabail ghinearálta i dtaca le rannpháirtíocht Phoblacht iar-Iúgslavach na Macadóine i gcláir Chomhphobail agus faoi na téarmaí agus na coinníollacha a leagtar amach sa Chomhaontú seo, sna gníomhartha dlí dá dtagraítear in Airteagal 1 den Chomhaontú seo, agus in aon riail eile a bhaineann le cur chun feidhme an Chláir Fís Eorpach, sna leaganacha is cothroime le dáta díobh.

⁽⁴⁾ Cinneadh (AE) 2021/764 ón gComhairle an 10 Bealtaine 2021 maidir leis an gclár sonracha a bhunú chun Fís Eorpach – an Clár Réime um Thaighde agus um Nuálaíocht a chur chun feidhme, agus lena n-aisghairtear Cinneadh 2013/743/AE (IO L 167 I, 12.5.2021, lch. 1).

⁽⁵⁾ Rialachán (AE) 2021/819 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 20 Bealtaine 2021 maidir leis an Institiúid Eorpach um Nuálaíocht agus Teicneolaíocht (athmhúnlú), (IO L 189, 28.5.2021, lch. 61.).

⁽⁶⁾ Cinneadh (AE) 2021/820 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 20 Bealtaine 2021 maidir le Clár Oibre Straitéiseach um Nuálaíocht na hInstitiúide Eorpaí um Nuálaíocht agus Teicneolaíocht (EIT) 2021-2027: Borradh a chur faoi Thallann Nuálaíochta agus faoi Chumas Nuálaíochta na hEorpa agus lena n-aisghairtear Cinneadh Uimh. 1312/2013/AE (IO L 189, 28.5.2021, lch. 91.).

2. Mura bhforáiltear a mhalairt sna téarmaí agus sna coinníollacha dá dtagraítear i mír 1 den Airteagal seo, lena n-áirítear i gcur chun feidhme Airteagal 22(5) de Rialachán (AE) 2021/695, féadfaidh eintitis dhlítheanacha atá bunaithe sa Mhacadóin Thuaidh páirt a ghlacadh i ngníomhaíochtaí indíreacha an Chláir Fís Eorpach faoi choinníollacha atá coibhéiseach leis na coinníollacha is infheidhme maidir le heintitis dhlítheanacha atá bunaithe san Aontas Eorpach, lena n-áirítear urraim do bhearta sriantacha an Aontais Eorpaigh (7).

3. Sula ndéanfar cinneadh maidir le cé acu atá nó nach bhfuil eintitis dhlítheanacha atá bunaithe sa Mhacadóin Thuaidh incháilithe chun páirt a ghlacadh i ngníomhaíocht a bhaineann le sócmhainní straitéiseacha, leasanna, neamhspleáchas nó slándáil an Aontais Eorpaigh faoi Airteagal 22(5) de Rialachán (AE) 2021/695, féadfaidh an Coimisiún faisnéis nó dearbhuithe sonracha a iarraidh, amhail:

- a) faisnéis maidir le cé acu a deonaíodh nó a dheonófar rochtain chómhalartach d'eintitis dhlítheanacha atá bunaithe san Aontas Eorpach ar chláir, bearta, tionscadaíl agus ionstraimí na Macadóine Thuaidh, nó codanna díobh, atá ann cheana agus atá beartaithe, ar cláir, bearta, tionscadaíl agus ionstraimí iad atá coibhéiseach leis an ngníomhaíocht Fís Eorpach lena mbaineann;
- b) faisnéis maidir le cé acu atá nó nach bhfuil sásra náisiúnta um scagadh ar infheistíocht ag an Macadóin Thuaidh agus dearbhuithe go ndéanfaidh údarás na Macadóine Thuaidh tuairisciú chuig an gCoimisiún agus go rachaidh siad i gcomhairle leis maidir le haon chás féideartha i gcás, agus sásra den chineál sin á chur i bhfeidhm, ina bhfaighidh siad eolas faoi infheistíocht eachtrach/táthcheangal atá beartaithe ag eintiteas atá bunaithe lasmuigh den Mhacadóin Thuaidh, nó atá á rialú ó lasmuigh di, ar eintiteas dlítheanach atá bunaithe sa Mhacadóin Thuaidh, a fuair cistiú ó Fhís Eorpach i ngníomhaíochtaí a bhaineann le sócmhainní straitéiseacha, leasanna, neamhspleáchas nó slándáil an Aontais, ar choinníoll go soláthróidh an Coimisiún don Mhacadóin Thuaidh liosta de na heintitis dhlítheanacha ábhartha atá bunaithe sa Mhacadóin Thuaidh tar éis shíniú na gcomhaontuithe deontais leis na heintitis sin; agus
- c) dearbhuithe nach mbeidh aon cheann de na torthaí, na teicneolaíochtaí, na seirbhísí nó na táirgí arna bhforbairt faoi na gníomhaíochtaí lena mbaineann ag eintitis atá bunaithe sa Mhacadóin Thuaidh faoi réir srianta ar a n-onnmhairiú chuig Ballstáit an Aontais Eorpaigh le linn na gníomhaíochta agus ar feadh 4 bliana tar éis dheireadh na gníomhaíochta. Roinnfidh an Mhacadóin Thuaidh liosta cothrom le dáta de na hábhair maidir le srianta náisiúnta ar onnmhairiú ar bhonn bliantúil, le linn na gníomhaíochta agus ar feadh 4 bliana tar éis dheireadh na gníomhaíochta.

4. Féadfaidh eintitis dhlítheanacha atá bunaithe sa Mhacadóin Thuaidh páirt a ghlacadh i ngníomhaíochtaí an Airmheáin Chomhpháirtigh Taighde (JRC), faoi théarmaí agus coinníollacha atá coibhéiseach leis na téarmaí agus na coinníollacha is infheidhme maidir le heintitis dhlítheanacha atá bunaithe san Aontas Eorpach ach amháin má tá gá le teorainneacha chun comhsheasmhacht a áirithiú le raon feidhme na rannpháirtíochta a eascraíonn as cur chun feidhme mhír 2 agus 3 den Airteagal seo.

5. I gcás ina gcuirfidh an tAontas Eorpach an Clár Fís Eorpach chun feidhme trí Airteagal 185 agus Airteagal 187 den Chonradh ar Fheidhmiú an Aontais Eorpaigh a chur i bhfeidhm, féadfaidh an Mhacadóin Thuaidh agus eintitis dhlítheanacha na Macadóine Thuaidh páirt a ghlacadh sna struchtúir dhlíthiúla a chruthaítear faoi na forálacha sin, i gcomhréir le gníomhartha dlí de chuid an Aontais Eorpaigh a ghlacadh nó a ghlacfar chun na struchtúir dhlíthiúla sin a bhunú.

6. Beidh sé de cheart ag ionadaithe na Macadóine Thuaidh páirt a ghlacadh mar bhreathnóirí sa choiste dá dtagraítear in Airteagal 14 de Chinneadh (AE) 2021/764, gan cearta vótála agus le haghaidh pointí a bhaineann leis an Macadóin Thuaidh.

Tiocfaidh na coistí seo le chéile gan ionadaithe na Macadóine Thuaidh a bheith i láthair tráth na vótála. Cuirfear an Mhacadóin Thuaidh ar an eolas faoin toradh.

An fhoirm a bheidh ar an rannpháirtíocht dá dtagraítear sa mhír seo, lena n-áirítear nósanna imeachta maidir le faisnéis agus doiciméadacht a fháil, beidh sí ar aon fhoirm leis an bhfoirm is infheidhme maidir le hionadaithe Bhallstáit an Aontais Eorpaigh.

7. Na cearta is infheidhme maidir le tíortha comhlachaithe, sin iad na cearta ionadaíochta agus rannpháirtíochta a bheidh ag an Macadóin Thuaidh sa Choiste um an Limistéar Eorpach Taighde agus ina fhoghrúpaí.

(7) Glactar bearta sriantacha an Aontais Eorpaigh de bhun Airteagal 29 den Chonradh ar an Aontas Eorpach nó de bhun Airteagal 215 den Chonradh ar Fheidhmiú an Aontais Eorpaigh.

8. Beidh sé de cheart ag ionadaithe na Macadóine Thuaidh páirt a ghlacadh mar bhreathnóirí ar Bhord Gobharnóirí JRC, gan cearta vótála a bheith acu. Faoi réir an choinníll sin, rialófar an rannpháirtíocht sin leis na rialacha agus na nósanna imeachta céanna is infheidhme maidir le hionadaithe Bhallstáit an Aontais Eorpaigh, lena n-áirítear cearta labhartha agus nósanna imeachta maidir le faisnéis agus doiciméadacht a fháil i ndáil le pointe a bhaineann leis an Macadóin Thuaidh.
9. Féadfaidh an Mhacadóin Thuaidh páirt a ghlacadh i gCuibhreannas don Bhonneagar Taighde Eorpach (ERIC) i gcomhréir le Rialachán (CE) Uimh 723/2009 ón gComhairle ⁽⁸⁾, sa leagan is cothroime le dáta de, agus leis an ngníomh dlí lena mbunaítear ERIC.
10. Na costais taistil agus na speansais chothaithe a thabhoídh ionadaithe agus saineolaithe na Macadóine Thuaidh as bheith páirteach mar bhreathnóirí in obair an choiste dá dtagraítear in Airteagal 14 de Chinneadh (AE) 2021/764, nó i gcruinnithe eile a bhaineann le cur chun feidhme an Chláir Fís Eorpach, aisíocfaidh an tAontas Eorpach iad ar an mbonn céanna agus i gcomhréir leis na nósanna imeachta atá i bhfeidhm le haghaidh ionadaithe Bhallstáit an Aontais Eorpaigh.
11. Déanfaidh na Páirtithe gach iarracht, laistigh de chreat na bhforálacha atá ann cheana, chun saorghluaiseacht agus áit chónaithe na n-eolaithe a ghlacann páirt sna gníomhaíochtaí a chumhdaítear leis an gComhaontú seo a éascú agus chun gluaiseacht trasteorann earraí agus seirbhísí atá ceaptha lena n-úsáid i ngníomhaíochtaí den sórt sin a éascú.
12. Déanfaidh an Mhacadóin Thuaidh na bearta uile is gá, mar is iomchuí, chun a áirithiú go mbeidh earraí agus seirbhísí, a cheannófar sa Mhacadóin Thuaidh nó a allmhaireofar isteach sa Mhacadóin Thuaidh, arb earraí agus seirbhísí iad a mhaoinítear i bpáirt nó go hiomlán de bhun na gcomhaontuithe deontais agus/nó na gconarthaí a tugadh i gcrích chun na gníomhaíochtaí a bhaint amach i gcomhréir leis an gComhaontú seo, go mbeidh siad díolmhaithe ó dhleachtanna custaim, ó dhleachtanna allmhairiúcháin agus ó mhuirir fhioscacha eile, lena n-áirítear CBL, is infheidhme sa Mhacadóin Thuaidh.

Airteagal 3

Ranníocaíocht airgeadais

1. Rannpháirtíocht na Macadóine Thuaidh nó rannpháirtíocht eintitis dhlítheanacha na Macadóine Thuaidh sa Chlár Fís Eorpach, beidh sí faoi réir ranníocaíocht airgeadais ón Macadóin Thuaidh leis an gClár agus leis na costais ghaolmhara bhainistíochta, chur i bhfeidhm agus oibriúcháin faoi bhuiséad ginearálta an Aontais Eorpaigh (dá ngairtear “buiséad an Aontais” anseo feasta).
2. Is éard a bheidh sa ranníocaíocht airgeadais suim na méideanna seo a leanas:
 - a) ranníocaíocht oibríochtúil; agus
 - b) táille rannpháirtíochta.
3. Beidh an ranníocaíocht airgeadais i bhfoirm íocaíochta bliantúla a dhéanfar i dtráthchuid amháin, agus beidh sí le híoc i mí na Bealtaine ar a dhéanaí.
4. Cumhdófar leis an ranníocaíocht oibríochtúil caiteachas oibríochtúil agus caiteachas tacaíochta an Chláir agus beidh sí sa bhreis, i gcás leithreasuithe faoi chomhair gealltanais agus leithreasuithe íocaíochta araon, ar na méideanna arna n-iontráil i mbuiséad an Aontais Eorpaigh arna ghlacadh go cinntitheach le haghaidh an Chláir Fís Eorpach, lena n-áirítear aon leithreasú a chomhfhreagraíonn do ghealltanais saortha a chuirtear ar fáil arís dá dtagraítear in Airteagal 15(3) de Rialachán (AE, Euratom) 2018/1046 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle ⁽⁹⁾, sa leagan is cothroime le dáta de (dá ngairtear “an Rialachán Airgeadais” anseo feasta), agus arna méadú le hioncam sannta seachtrach nach n-eascaíonn as ranníocaíochtaí airgeadais leis an gClár Fís Eorpach ó dheontóirí ⁽¹⁰⁾ eile.

I gcás ioncam sannta seachtrach a leithdháiltear ar an gClár Fís Eorpach faoi Airteagal 3.1 de Rialachán (AE) 2020/2094 ón gComhairle lena mbunaítear Ionstraim Théarnaimh de chuid an Aontais Eorpaigh chun tacú leis an téarnamh i ndiaidh ghéarchéim COVID-19 ⁽¹¹⁾, comhfhreagróidh an méadú seo do na leithreasuithe bliantúla a léirítear sna doiciméid a ghabhann leis an Dréachtbhuiséad maidir leis an gClár Fís Eorpach.

⁽⁸⁾ Rialachán (CE) Uimh. 723/2009 ón gComhairle an 25 Meitheamh 2009 maidir le Creat dlíthiúil an Chomhphobail maidir le Cuibhreannas don Bhonneagar Taighde Eorpach (ERIC) (IO L 206, 8.8.2009, lch. 1.).

⁽⁹⁾ Rialachán (AE, Euratom) 2018/1046 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 18 Iúil 2018 maidir leis na rialacha airgeadais is infheidhme maidir le buiséad ginearálta an Aontais, lena leasaítear Rialachán (AE) Uimh. 1296/2013, (AE) Uimh. 1301/2013, (AE) Uimh. 1303/2013, (AE) Uimh. 1304/2013, (AE) Uimh. 1309/2013, (AE) Uimh. 1316/2013, (AE) Uimh. 223/2014, (AE) Uimh. 283/2014, agus Cinneadh Uimh. 541/2014/AE agus lena n-aisghairtear Rialachán (AE, Euratom) Uimh. 966/2012 (IO L 193, 30.7.2018, lch. 1).

⁽¹⁰⁾ Áirítear leis seo go háirithe na hacmhainní ó Ionstraim Théarnaimh an Aontais Eorpaigh arna bunú le Rialachán (AE) 2020/2094 ón gComhairle an 14 Nollaig 2020 lena mbunaítear Ionstraim Théarnaimh an Aontais Eorpaigh chun tacú leis an téarnamh i ndiaidh ghéarchéim COVID-19 (IO L 433 I, 22.12.2020, lch. 23.).

⁽¹¹⁾ IO L 433 I, 22.12.2020, lch. 23.

5. Beidh an ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh bunaithe ar threoir ranníoca arna sainiú mar an cóimheas idir Olltáirgeacht Intíre (OTI) na Macadóine Thuaidh ag praghsanna an mhargaidh agus OTI an Aontais Eorpaigh ag praghsanna an mhargaidh. Is iad seirbhísí tiomnaithe an Choimisiúin a chinnfidh na OTInna ag praghsanna an mhargaidh a bheidh le cur i bhfeidhm bunaithe ar na sonraí staidrimh is déanaí atá ar fáil do ríomhanna buiséid sa bhliain roimh an mbliain ina mbeidh an íocaíocht bhliantúil le híoc. De mhaolú air sin, le haghaidh 2021, is ar OTI na bliana 2019 ag praghsanna an mhargaidh a bheidh an ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh bunaithe. Leagtar síos coigeartuithe ar an treoir ranníoca sin in Iarscríbhinn I.

6. Ríomhfar an ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh tríd an treoir ranníoca, arna coigeartú, a chur i bhfeidhm ar na leithreasuithe faoi chomhair gealltanais tosaigh arna n-iontráil i mbuiséad an Aontais Eorpaigh a ghlacfar go cinntitheach i leith na bliana is infheidhme chun an Clár Fís Eorpach a mhaoiniú, leithreasuithe a mhéadófar i gcomhréir le mír 4 den Airteagal seo.

7. Is 4 % den ranníocaíocht oibríochtúil bhliantúil tosaigh a bheidh sa táille rannpháirtíochta, táille a ríomhfar i gcomhréir le mír 5 agus 6 den Airteagal seo, agus déanfar í a chéimniú isteach mar a leagtar amach in Iarscríbhinn I. Ní bheidh an táille rannpháirtíochta faoi réir coigeartuithe ná ceartuithe cúlghabhálacha.

8. Féadfar an ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh le haghaidh bhliain N a choigeartú suas nó síos go cúlghabhálach i mbliain amháin nó níos mó blianta ina dhiaidh sin ar bhonn na ngealltanais buiséadach a dhéanfar maidir leis na leithreasuithe faoi chomhair gealltanais le haghaidh bhliain N sin, ranníocaíocht a mhéadófar i gcomhréir le mír 4 den Airteagal seo, agus ar bhonn chur chun feidhme a ngealltanais dlíthiúil agus a ngealltanais saortha. Leagtar amach na forálacha mionsonraithe maidir le cur chun feidhme an Airteagail seo in Iarscríbhinn I.

9. Soláthróidh an tAontas Eorpach don Mhacadóin Thuaidh faisnéis i ndáil lena rannpháirtíocht airgeadais mar a áirítear san fhaisnéis bhuiséadach, chuntasaíochta, feidhmíochta agus mheastóireachta arna soláthar d'údarais bhuiséadacha agus d'údarais um urscaoileadh an Aontais Eorpaigh maidir leis an gClár Fís Eorpach. Soláthrófar an fhaisnéis sin agus aird chuí á tabhairt do rialacha rúndachta agus cosanta sonraí an Aontais Eorpaigh agus na Macadóine Thuaidh agus beidh sí gan dochar don fhaisnéis atá an Mhacadóin Thuaidh i dteideal a fháil faoi Iarscríbhinn III.

10. Is in euro a dhéanfar ranníocaíochtaí uile na Macadóine Thuaidh nó na híocaíochtaí uile ón Aontas Eorpach agus is in euro a ríomhfar na méideanna a bheidh dlite nó le fáil.

Airteagal 4

Sásra ceartúcháin uathoibríoch

1. Beidh feidhm ag sásra ceartúcháin uathoibríoch ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh na Macadóine Thuaidh le haghaidh bhliain N, a choigeartófar i gcomhréir le hAirteagal 3(8), agus déanfar é a ríomh i mbliain N+2. Beidh sé bunaithe ar fheidhmíocht na Macadóine Thuaidh agus ar fheidhmíocht eintitis dhlítheanacha na Macadóine Thuaidh sna codanna sin den Chlár Fís Eorpach a chuirtear chun feidhme trí dheontais iomaíochta a mhaoinítear le leithreasuithe faoi chomhair gealltanais na bliana N, a mhéadófar i gcomhréir le hAirteagal 3(4).

Déanfar méid an cheartúcháin uathoibríoch a ríomh bunaithe ar an difríocht idir:

- a) méideanna tosaigh na ngealltanais dlíthiúil le haghaidh deontais iomaíochta a dhéanfar iarbhír leis an Macadóin Thuaidh nó le heintitis dhlítheanacha na Macadóine Thuaidh a mhaoiníofar le leithreasuithe faoi chomhair gealltanais na bliana N, leithreasuithe a mhéadófar i gcomhréir le hAirteagal 3(4); agus
- b) an ranníocaíocht oibríochtúil chomhfhreagrach do bhliain N a íocfaidh an Mhacadóin Thuaidh de réir a choigeartófar de bhun Airteagal 3(8), cé is moite de chostais neamh-idirghabhálacha arna maoiniú le leithreasuithe faoi chomhair gealltanais ó bhliain N, leithreasuithe a mhéadófar i gcomhréir le hAirteagal 3(4).

2. I gcás inar mó an méid dá dtagraítear i mír 1, cibé acu atá an méid sin dearfach nó diúltach, ná 8 % den ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh chomhfhreagrach arna coigeartú de bhun Airteagal 3(8), ceartófar ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh na Macadóine Thuaidh le haghaidh bhliain N. Is é an méid a sháraíonn an tairseach 8 % sin an méid a bheidh dlite nó le fáil ag an Macadóin Thuaidh mar ranníocaíocht bhreise nó mar laghdú ar ranníocaíocht na Macadóine Thuaidh faoin sásra ceartúcháin uathoibríoch. Ní chuirfear an méid faoin tairseach 8 % sin san áireamh agus an ranníocaíocht bhreise atá dlite nó le cúiteamh á ríomh.

3. Leagtar síos rialacha mionsonraithe maidir leis an sásra ceartúcháin uathoibríoch in Iarscríbhinn I.

Airteagal 5

Cómhalartacht

1. Féadfaidh eintitis dhlítheanacha atá bunaithe san Aontas Eorpach páirt a ghlacadh i gcláir, bearta, tionscadail agus ionstraimí na Macadóine Thuaidh, nó codanna díobh, atá coibhéiseach leis an gClár Fís Eorpach, i gcomhréir le rialacháin reachtacha inmheánacha na Macadóine Thuaidh.

2. Soláthraítear liosta neamh-uileghabhálach de chláir, bearta, tionscadail agus ionstraimí na Macadóine Thuaidh, nó codanna díobh, in Iarscríbhinn II.

3. Beidh cistiú ó eintitis dhlítheanacha na Macadóine Thuaidh atá bunaithe san Aontas faoi réir reachtaíocht na Macadóine Thuaidh lena rialáítear oibriú na gclár, na mbearta, na dtionscadal agus na n-ionstraimí taighde agus nuálaíochta, nó codanna díobh. I gcás nach soláthrófar cistiú, féadfaidh eintitis dhlítheanacha atá bunaithe san Aontas páirt a ghlacadh trí bhíthin a gcuid acmhainní féin.

Airteagal 6

An Eolaíocht Oscailte

Déanfaidh na Páirtithe cleachtais eolaíochta oscailte a chur chun cinn agus a spreagadh go frithpháirteach ina gcuid clár, beart, tionscadal agus ionstraimí i gcomhréir le rialacha an Chláir Fís Eorpach agus le rialacháin reachtacha inmheánacha na Macadóine Thuaidh.

Airteagal 7

Faireachán, Meastóireacht agus Tuairisciú

1. Gan dochar do fhreagrachtaí an Choimisiúin, na hOifige Eorpaí Frith-Chalaoise (OLAF) agus Chúirt Iniúchóirí an Aontais Eorpaigh i ndáil le faireachán agus meastóireacht a dhéanamh ar an gClár Fís Eorpach, déanfar faireachán leanúnach ar rannpháirtíocht na Macadóine Thuaidh sa Chlár sin ar bhonn comhpháirtíochta lena mbeidh baint ag an gCoimisiún agus ag an Macadóin Thuaidh.

2. Leagtar síos in Iarscríbhinn III na rialacha maidir leis an mbainistíocht fhóna airgeadais, lena n-áirítear bearta rialaithe airgeadais, na bearta téarnaimh agus na bearta frithchalaoise eile i ndáil le cistiú ón Aontas Eorpach faoin gComhaontú seo.

Airteagal 8

Comhchoiste idir an tAontas Eorpach agus an Mhacadóin Thuaidh um Thaighde agus um Nuálaíocht

1. Bunaítear leis seo an Comhchoiste idir an tAontas Eorpach agus an Mhacadóin Thuaidh um Thaighde agus um Nuálaíocht (dá ngairtear “an Comhchoiste idir an tAontas Eorpach agus an Mhacadóin Thuaidh” anseo feasta). Áireofar an méid seo a leanas i gcúraimí an Chomhchoiste idir an tAontas Eorpach agus an Mhacadóin Thuaidh:

a) measúnú, meastóireacht agus athbhreithniú a dhéanamh ar chur chun feidhme an Chomhaontaithe seo, go háirithe:

(i) rannpháirtíocht agus feidhmíocht eintitis dhlítheanacha na Macadóine Thuaidh sa Chlár Fís Eorpach;

(ii) leibhéal oscailteachta (frithpháirtí) na n-eintiteas dlítheanach atá bunaithe i ngach Páirtí páirt a ghlacadh i gcláir, bearta, tionscadail agus ionstraimí an Pháirtí eile, nó codanna díobh;

- (iii) cur chun feidhme an tsásra ranníocaíochta airgeadais agus an tsásra ceartúcháin uathoibríoch i gcomhréir le hAirteagal 3 agus 4;
 - (iv) malartú faisnéise agus scrúdú a dhéanamh ar aon cheist a d'fhéadfadh a bheith ann maidir le saothrú torthaí, lena n-áirítear cearta maoinne intleachtúla;
- b) plé a dhéanamh, arna iarraidh sin do cheachtar Páirtí, ar shrianta arna gcur i bhfeidhm nó atá beartaithe ag na Páirtithe ar an rochtain ar a gclár thaighde agus nuálaíochta féin, lena n-áirítear go háirithe i gcás gníomhaíochtaí a bhaineann lena sócmhainní straitéiseacha, leasanna, neamhspleáchas nó slándáil;
 - c) scrúdú a dhéanamh ar an gcaoi ar féidir comhar a fheabhsú agus a fhorbairt;
 - d) plé comhpháirteach a dhéanamh ar threoshuíomhanna agus ar thosaíochtaí na mbeartas a bheidh ann amach anseo a bhaineann leis an taighde agus an nuálaíocht agus le pleanáil taighde leasa choitinn; agus
 - e) malartú faisnéise, *inter alia*, maidir le reachtaíocht nua, cinntí nua nó clár thaighde agus nuálaíochta náisiúnta nua atá ábhartha maidir le cur chun feidhme an Chomhaontaithe seo.
2. Déanfaidh an Comhchoiste idir an tAontas Eorpach agus an Mhacadóin Thuaidh, ar a mbeidh ionadaithe an Aontais Eorpaigh agus na Macadóine Thuaidh, a Rialacha Nós Imeachta a ghlacadh.
 3. Féadfaidh an Comhchoiste idir an tAontas Eorpach agus an Mhacadóin Thuaidh a chinneadh aon mheitheal/aon chomhlacht comhairleach a bhunú ar bhonn *ad hoc* ar leibhéal na saineolaithe a bheidh in ann cúnamh a thabhairt an Comhaontú seo a chur chun feidhme.
 4. Tiocfaidh an Comhchoiste idir an tAontas Eorpach agus an Mhacadóin Thuaidh le chéile uair amháin sa bhliain ar a laghad, agus, i gcás ina n-éileofar sin le himthosca speisialta, arna iarraidh sin d'aon Pháirtí. Déanfaidh an tAontas Eorpach agus Údarás Náisiúnta na Macadóine Thuaidh atá freagrach na cruinnithe a eagrú agus a óstáil ar bhonn idir-mhalartach.
 5. Oibreoidh an Comhchoiste idir an tAontas Eorpach agus an Mhacadóin Thuaidh ar bhonn leanúnach trí fhaisnéis ábhartha a mhalartú trí bhíthin aon mhodh cumarsáide; go háirithe a mhéid a bhaineann le rannpháirtíocht/feidhmíocht eintitis dhlítheanacha na Macadóine Thuaidh. Féadfaidh an Comhchoiste idir an tAontas Eorpach agus an Mhacadóin Thuaidh, go háirithe, a chuid cúraimí a dhéanamh i scríbhinn aon uair is gá.

Airteagal 9

Forálacha críochnaitheacha

1. Tiocfaidh an Comhaontú seo i bhfeidhm ar an dáta a thabharfaidh an dá Pháirtí fógra dá chéile gur cuireadh i gcrích a nósanna imeachta inmheánacha is gá chun na críche sin.
2. Beidh feidhm ag an gComhaontú seo ón 1 Eanáir 2021. Fanfaidh sé i bhfeidhm chomh fada agus is gá chun go dtabharfar i gcrích na tionscadail, na gníomhartha agus na gníomhaíochtaí uile, nó codanna díobh, a mhaoineofar ón gClár Eorpach Fís, na gníomhartha uile is gá chun leasanna airgeadais an Aontais Eorpaigh a chosaint agus na hoibleagáidí airgeadais uile a eascraíonn as cur chun feidhme an Comhaontaithe seo idir na Páirtithe.
3. Féadfaidh an tAontas Eorpach agus an Mhacadóin Thuaidh an Comhaontú seo a chur i bhfeidhm go sealadach i gcomhréir lena gcuid nósanna imeachta inmheánacha agus reachtaíochta féin. Tosóidh an cur i bhfeidhm sealadach ar an dáta a thabharfaidh an dá Pháirtí fógra dá chéile gur cuireadh i gcrích a nósanna imeachta inmheánacha is gá chun na críche sin.
4. Sa chás go dtabharfaidh an Mhacadóin Thuaidh fógra don Choimisiún, ag feidhmiú dó thar ceann an Aontais Eorpaigh, nach gcuirfidh siad i gcrích a nósanna imeachta inmheánacha is gá le haghaidh theacht i bhfeidhm an Chomhaontaithe seo, scoirfidh an Comhaontú seo d'fheidhm shealadach a bheith aige ar an dáta a gheobhaidh an Coimisiún an fógra sin, arb éard a bheidh sa dáta sin an dáta scoir chun críoche an Chomhaontaithe seo.

5. Féadfaidh an tAontas Eorpach cur i bhfeidhm an Chomhaontaithe seo a chur ar fionraí i gcás neamhíocaíocht pháirteach nó neamhíocaíocht iomlán na ranníocaíochta airgeadais atá dlite ag an Macadóin Thuaidh faoin gComhaontú seo.

I gcás neamhíocaíocht a d'fhéadfadh cur chun feidhme agus bainistiú an Chláir Fís Eorpach a chur i mbaol go mór, seolfaidh an Coimisiún litir mheabhrúcháin fhoirmiúil. I gcás nach ndéanfar aon íocaíocht laistigh de 20 lá oibre tar éis na litreach meabhrúcháin foirmiúla, tabharfaidh an Coimisiún fógra don Mhacadóin Thuaidh maidir le cur ar fionraí chur i bhfeidhm an Chomhaontaithe seo trí litir fógra fhoirmiúil, fionraí a thiocfaidh i bhfeidhm 15 lá tar éis don Mhacadóin Thuaidh an fógra sin a fháil.

I gcás ina gcuirfear cur i bhfeidhm an Comhaontaithe seo ar fionraí, ní bheidh eintitis dhlítheanacha atá bunaithe sa Mhacadóin Thuaidh incháilithe páirt a ghlacadh i nósanna imeachta dámhachtana nach bhfuil tugtha i gcrích go fóill nuair a chuirfear an fhionraí i bhfeidhm. Measfar nós imeachta dámhachtana a bheith tugtha i gcrích nuair a ghlacfar gealltanais dhlíthiúla de láimh mar thoradh ar an nós imeachta sin.

Leis an bhfionraí, ní dhéanfar difear do na gealltanais dhlíthiúla arna ndéanamh de láimh leis na heintitis dhlítheanacha atá bunaithe sa Mhacadóin Thuaidh sular tháinig an fhionraí i bhfeidhm. Leanfaidh an Comhaontú seo d'fheidhm a bheith aige maidir le gealltanais dhlíthiúla den sórt sin.

Tabharfaidh an tAontas Eorpach fógra láithreach don Mhacadóin Thuaidh a luaithe a gheobhaidh an tAontas Eorpach méid iomlán na ranníocaíochta airgeadais atá dlite. Cuirfear deireadh leis an bhfionraí le héifeacht láithreach ar an bhfógra sin a thabhairt.

Ón dáta a chuirfear deireadh leis an bhfionraí, beidh eintitis dhlítheanacha na Macadóine Thuaidh incháilithe arís le haghaidh nósanna imeachta dámhachtana a sheolfar tar éis an dáta sin agus le haghaidh nósanna imeachta dámhachtana a seoladh roimh an dáta sin, ar nósanna imeachta dámhachtana iad nach bhfuil na sprioc-amanna chun iarratais a chur isteach dulta in éag.

6. Féadfaidh ceachtar Páirtí an Comhaontú seo a fhoirceannadh tráth ar bith trí fhógra i scríbhinn a thabhairt go bhfuil sé beartaithe é a fhoirceannadh. Tiocfaidh an foirceannadh i bhfeidhm trí mhí féilire tar éis an dáta a gheobhaidh an seolaí an fógra i scríbhinn. Is éard a bheidh sa dáta foirceanta chun críocha an Chomhaontaithe seo, an dáta a thiocfaidh an foirceannadh i bhfeidhm.

7. I gcás ina scoirfidh an Comhaontú seo d'fheidhm shealadach a bheith aige i gcomhréir le mír 4 den Airteagal seo nó i gcás ina ndéanfar é a fhoirceannadh i gcomhréir le mír 6 den Airteagal seo, comhaontaíonn na Páirtithe gurb amhlaidh:

- (a) leanfar le tionscadail, gníomhartha agus gníomhaíochtaí, nó codanna díobh, a ndearnadh gealltanais dhlíthiúla a ghlacadh de láimh ina leith le linn chur i bhfeidhm sealadach agus/nó tar éis theacht i bhfeidhm an Chomhaontaithe seo, agus sula scoirfidh an Comhaontú seo d'fheidhm a bheith aige nó sula ndéanfar é a fhoirceannadh, leanfar leo go dtí go dtabharfar i gcrích iad faoi na coinníollacha a leagtar síos sa Chomhaontú seo;
- (b) íocfar ina hiomláine i gcomhréir le hAirteagal 3 ranníocaíocht airgeadais bhliantúil bhliain N, ar lena linn a scoirfidh an Comhaontú seo d'fheidhm shealadach a bheith aige nó a dhéanfar é a fhoirceannadh. Déanfar ranníocaíocht oibríochtúil bhliain N a choigeartú i gcomhréir le hAirteagal 3(8) agus a cheartú i gcomhréir le hAirteagal 4 den Chomhaontú seo. Ní dhéanfar an táille rannpháirtíochta a íocfar le haghaidh bhliain N a choigeartú ná a cheartú;
- (c) tar éis na bliana ar lena linn a scoirfidh an Comhaontú seo d'fheidhm shealadach a bheith aige nó a dhéanfar é a fhoirceannadh, déanfar na ranníocaíochtaí oibríochtúla tosaigh, a íocadh le haghaidh na mblianta ar lena linn a bhí feidhm ag an gComhaontú seo, a choigeartú i gcomhréir le hAirteagal 3(8) agus ceartófar go huathoibríoch iad i gcomhréir le hAirteagal 4 den Chomhaontú seo.

Socróidh na Páirtithe de chomhthoil aon iarmhairt eile a ghabhann le cur i bhfeidhm sealadach an Chomhaontaithe seo a fhoirceannadh nó a scor.

8. Ní fhéadfar an Comhaontú seo a leasú ach amháin i scríbhinn de chomhthoil na bPáirtithe. Leanfaidh teacht i bhfeidhm na leasuithe an nós imeachta céanna is infheidhme maidir le teacht i bhfeidhm an Chomhaontaithe seo.

9. Cuid dhílis den Chomhaontú seo a bheidh sna hlarscríbhinní a ghabhann leis.

Dréachtófar an Comhaontú seo i ndúblach i mBéarla agus sa Mhacadóinis, agus comhúdarás ag gach téacs. I gcás ina mbeidh éagsúlacht sa léirmhíniú, is ag an téacs Béarla a bheidh an forlámhas.

Arna dhéanamh sa Bhruiséil, an 6^ú lá de mhí na Nollag agus in Skopje, an 30^ú lá de mhí na Samhna sa bhliain 2021.

*Thar ceann an Choimisiúin, thar ceann an
Aontais Eorpaigh,
Mariya GABRIEL*

*An Coimisinéir um Nuálaíocht, um Thaighde, um
Chultúr, um Oideachas agus um an Óige*

*Thar ceann Rialtas na Macadóine Thuaidh,
Mila CAROVSKA
An tAire Oideachais agus Eolaíochta*

IARSCRÍBHINN I

Rialacha lena rialáítear ranníocaíocht airgeadais na Macadóine Thuaidh leis an gClár Fís Eorpach (2021-2027)**I. Ranníocaíocht airgeadais na Macadóine Thuaidh a ríomh**

1. Déanfar ranníocaíocht airgeadais na Macadóine Thuaidh leis an gClár Fís Eorpach a bhunú ar bhonn bliantúil i gcomhréir leis an méid a bheidh ar fáil gach bliain i mbuiséad an Aontais le haghaidh leithreasuithe faoi chomhair gealltanais is gá chun an Clár Fís Eorpach a bhainistiú, a chur i bhfeidhm agus a oibriú, agus beidh an ranníocaíocht sin sa bhreis ar an méid sin, méid a mhéadófar i gcomhréir le hAirteagal 3(4) den Chomhaontú seo.

2. An táille rannpháirtíochta dá dtagraítear in Airteagal 3(7) den Chomhaontú seo, déanfar í a chéimniú isteach mar a leanas:

— 2021: 0,5 %;

— 2022: 1 %;

— 2023: 1,5 %;

— 2024: 2 %;

— 2025: 2,5 %;

— 2026: 3 %;

— 2027: 4 %.

3. I gcomhréir le hAirteagal 3(5) den Chomhaontú seo, déanfar an ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh atá le híoc ag an Macadóin Thuaidh maidir lena rannpháirtíocht sa Chlár Fís Eorpach a ríomh le haghaidh na mblianta airgeadais faoi seach trí choigeartú a chur i bhfeidhm ar an treoir ranníoca.

Is éard a bheidh sa choigeartú ar an treoir ranníoca:

$$\text{An Treoir Ranníocha arna Choigeartú} = \text{An Treoir Ranníoca} \times \text{Comhéifeacht}$$

Is 0.2 a bheidh sa chomhéifeacht a úsáidfear sa ríomh thuasluaite chun an treoir ranníoca a choigeartú.

4. I gcomhréir le hAirteagal 3(8) den Chomhaontú seo, sa bhliain N+1 a dhéanfar an chéad choigeartú a bhaineann le cur chun feidhme an bhuiséid le haghaidh bhliain N nuair a choigeartófar ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh bhliain N suas nó síos de réir na difríochta idir:

a) ranníocaíocht choigeartaithe arna ríomh tríd an treoir ranníoca a choigeartófar le haghaidh bhliain N a chur i bhfeidhm maidir le suim:

i. mhéid na ngealltanais buiséadach a rinneadh maidir le leithreasuithe faoi chomhair gealltanais a údaráidh le haghaidh bhliain N faoi bhuiséad an Aontais Eorpaigh ar vótáladh ina fhabhar agus maidir le leithreasuithe faoi chomhair gealltanais a chomhfhreagraíonn do ghealltanais saortha a chuirtear ar fáil arís; agus

ii. aon leithreasú faoi chomhair gealltanais atá bunaithe ar ioncam sannta seachtrach nach dtagann as ranníocaíochtaí airgeadais leis an gClár Fís Eorpach ó dheontóirí eile agus a bhí ar fáil ag deireadh bhliain N ⁽¹⁾. I gcás ioncam sannta seachtrach a shanntar d'Fhís Eorpach faoi Airteagal 3(1) de Rialachán (AE) 2020/2094 ón gComhairle lena mbunaítear Ionstraim Théarnaimh de chuid an Aontais Eorpaigh chun tacú leis an téarnamh i ndiaidh ghéarchéim COVID-19 ⁽²⁾, úsáidfear na méideanna táscaha ilbhliantúla i gclársceidealú CAI chun an ranníocaíocht choigeartaithe a ríomh.

⁽¹⁾ Áirítear leis seo go háirithe na hacmhainní ó Ionstraim Théarnaimh an Aontais Eorpaigh arna bunú le Rialachán (AE) 2020/2094 ón gComhairle an 14 Nollaig 2020 lena mbunaítear Ionstraim Théarnaimh an Aontais Eorpaigh chun tacú leis an téarnamh i ndiaidh ghéarchéim COVID-19 (IO L 433 I, 22.12.2020, lch. 23.).

⁽²⁾ IO L 433 I, 22.12.2020, lch. 23.

b) agus ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh bhliain N.

Ag tosú i mbliain N+2, agus gach bliain ina dhiaidh sin, go dtí go mbeidh na gealltanais bhuiséadacha uile a mhaoinítear faoi leithreasaithe faoi chomhair gealltanais a thionscnaítear ó bhliain N, arna méadú i gcomhréir le hAirteagal 3(4) den Chomhaontú seo, íoctha nó saortha, agus 3 bliana ar a dhéanaí tar éis dheireadh an Chláir Fís Eorpach, ríomhfaidh an tAontas coigeartú ar ranníocaíocht oibríochtúil bhliain N trí ranníocaíocht oibríochtúil na Macadóine Thuaidh a laghdú faoin méid a fuarthas tríd an treoir ranníoca, arna coigeartú le haghaidh bhliain N, a chur i bhfeidhm maidir leis na gealltanais saortha a rinneadh gach bliain maidir le gealltanais bhliain N a mhaoinítear faoi bhuiséad an Aontais nó ó ghealltanais saortha a chuirtear ar fáil arís.

I gcás ina gcuirfead ar ceal na méideanna a eascraíonn as ioncam sannta seachtrach bhliain N (chun leithreasuithe faoi chomhair gealltanais, agus, i gcás méideanna faoi Rialachán (AE) 2020/2094 ón gComhairle, na méideanna táscaha ilbhliantúla i gclársceidealú CAI, a áireamh) nach dtagann as ranníocaíochtaí airgeadais leis an gClár Fís Eorpach ó dheontóirí eile, déanfar ranníocaíocht oibríochtúil na Macadóine Thuaidh a laghdú faoin méid a fuarthas tríd an treoir ranníoca, arna coigeartú le haghaidh bhliain N, a chur i bhfeidhm maidir leis an méid a cuireadh ar ceal.

II. Ranníocaíocht oibríochtúil na Macadóine Thuaidh a cheartú go huathoibríoch

1. Chun an ceartúchán uathoibríoch dá dtagraítear in Airteagal 4 den Chomhaontú seo a ríomh, beidh feidhm ag na módúlachtaí seo a leanas:

- a) ciallaíonn “deontais iomaíocha” deontais a dhámhtar trí ghlaonna ar thograí inar féidir na tairbhíthe deiridh a shainaitheint tráth a ríomhtar an ceartúchán uathoibríoch. Eisiatar tacaíocht airgeadais do thrú páirtithe mar a shainmhínítear in Airteagal 204 den Rialachán Airgeadais;
- b) i gcás ina síneofar gealltanais dlíthiúil le cuibhreannas, is iad na méideanna carnacha a leithdháiltear ar thairbhíthe is eintitis atá bunaithe sa Mhacadóin Thuaidh na méideanna a úsáidfead chun méideanna tosaigh an ghealltanais dhlíthiúil a bhunú i gcomhréir le miondealú táscach buiséid an chomhaontaithe deontais;
- c) bunófar méideanna uile na ngealltanais dlíthiúil a chomhfhreagraíonn do dheontais iomaíocha trí úsáid a bhaint as córas leictreonach an Choimisiúin Eorpaigh, eCorda, agus asbhainfead iad ar an dara Céadaoin i mí Feabhra na bliana N+2;
- d) ciallaíonn “costais neamh-idirghabhálacha” costais an Chláir seachas deontais iomaíocha, lena n-áirítear caiteachas tacaíochta, riarachán clárshonrach, gníomhaíochtaí eile ⁽³⁾;
- e) measfar gur costais neamh-idirghabhálacha iad na méideanna a leithdháiltear ar eagraíochtaí idirnáisiúnta mar eintitis dhlítheanacha arb iad an tairbhí deiridh ⁽⁴⁾ iad.

2. Cuirfead an sásra i bhfeidhm mar a leanas:

- a) Ceartúcháin uathoibríocha le haghaidh bhliain N i ndáil le forghníomhú leithreasuithe faoi chomhair gealltanais i leith bhliain N, arna méadú i gcomhréir le hAirteagal 3(4) den Chomhaontú seo, cuirfead i bhfeidhm iad bunaithe ar shonraí bhliain N agus ar shonraí bhliain N+1 ó e-Corda dá dtagraítear i bpointe (c) de mhír (1) de phointe (II) den Iarscríbhinn seo i mbliain N+2 tar éis aon choigeartú i gcomhréir le hAirteagal 3(8) den Chomhaontú seo a chur i bhfeidhm maidir le ranníocaíocht na Macadóine Thuaidh leis an gClár Fís Eorpach. Is é an méid a bhreithneofar méid na ndeontas iomaíoch a bhfuil sonraí ar fáil ina leith, tráth a ríomhtar an ceartúchán.

⁽³⁾ I measc na ngníomhaíochtaí eile, go háirithe, tá soláthar, duaiseanna, ionstraimí airgeadais, gníomhaíochtaí díreacha an Airmheáin Chomhpháirtigh Taighde, Síntiúis (an Eagraíocht um Chomhar agus Forbairt Eacnamaíochta, Eureka, an Chomhpháirtíocht Idirnáisiúnta um Chomhar in Éifeachtúlacht Fuinnimh, an Ghníomhaireacht Idirnáisiúnta Fuinnimh, ...), saineolaithe (meastóirí, faireachán ar thionscadail) etc.

⁽⁴⁾ Ní mheasfar gur costais neamh-idirghabhálacha iad eagraíochtaí idirnáisiúnta ach amháin más tairbhíthe deiridh iad. Ní bheidh feidhm aige sin i gcás inar comhordaitheoir ar thionscadal í an eagraíocht idirnáisiúnta (agus cistí á ndáileadh ar chomhordaitheoirí eile).

b) Ag tosú i mbliain N+2 agus suas go dtí 2029, déanfar méid an cheartúcháin uathoibríoch a ríomh le haghaidh bhliain N tríd an difríocht idir na nithe seo a leanas a ghlacadh:

i. méid iomlán na ndeontas iomaíoch arna gcionroinnt ar an Macadóin Thuaidh nó ar eintitis dhlítheanacha atá bunaithe sa Mhacadóin Thuaidh/eintitis dhlítheanacha na Macadóine Thuaidh mar ghealltanais arna ndéanamh maidir le leithreasuithe buiséid le haghaidh bhliain N; agus

ii. méid ranníocaíocht oibríochtúil choigeartaithe na Macadóine Thuaidh le haghaidh bhliain N arna iolrú faoin gcóimheas idir:

A. méid na ndeontas iomaíoch arna dtabhairt ar leithreasuithe faoi chomhair gealltanais do bhliain N, arna méadú i gcomhréir le hAirteagal 3(4) den Chomhaontú seo; agus

B. iomlán na leithreasuithe buiséadacha údaraithe faoi chomhair gealltanais le haghaidh bhliain N, lena n-áirítear costais neamh-idirghabhálacha.

III. **Íocaíocht ranníocaíocht airgeadais na Macadóine Thuaidh, íocaíocht na gcoigeartuithe a rinneadh ar ranníocaíocht oibríochtúil na Macadóine Thuaidh, agus íocaíocht an cheartúcháin uathoibríoch is infheidhme maidir le ranníocaíocht oibríochtúil na Macadóine Thuaidh**

1. Cuirfidh an Coimisiún an fhaisnéis seo a leanas in iúl don Mhacadóin Thuaidh a luaithe is féidir agus tráth nach déanaí ná tráth eisiúna an chéad ghlaio ar chistí na bliana airgeadais:

a. na méideanna i leithreasuithe faoi chomhair gealltanais i mbuiséad an Aontais arna nglacadh go críochnaitheach le haghaidh na bliana i gceist do na línte buiséid lena gcumhdaítear rannpháirtíocht na Macadóine Thuaidh sa Chlár Fís Eorpach, méideanna a mhéadófar, más ábhartha, i gcomhréir le hAirteagal 3(4) den Chomhaontú seo;

b. méid na táille rannpháirtíochta dá dtagraítear in Airteagal 3(7) den Chomhaontú seo;

c. ó bhliain N+1 de chur chun feidhme an Chláir Fís Eorpach, cur chun feidhme leithreasuithe faoi chomhair gealltanais a chomhfhreagraíonn do bhliain bhuiséadach N, leithreasuithe a mhéadófar i gcomhréir le hAirteagal 3(4) den Chomhaontú seo, agus leibhéal na ngealltanais saortha;

d. maidir leis an gcuid den Chlár Fís Eorpach ina bhfuil gá leis an bhfaisnéis sin chun an ceartúchán uathoibríoch, leibhéal na ngealltanais a tugadh i bhfabhar eintitis dhlítheanacha na Macadóine Thuaidh arna miondealú de réir bhliain chomhfhreagrach na leithreasuithe buiséadacha agus leibhéal iomlán gaolmhar na ngealltanais a ríomh.

Ar bhonn a Dhréachtbhuiséid, soláthróidh an Coimisiún meastachán ar fhaisnéis le haghaidh na bliana dár gcionn faoi phointe (a) agus pointe (b) a luaithe is féidir, agus, faoin 1 Meán Fómhair den bhliain airgeadais ar a dhéanaí.

2. I mí Aibreáin gach bliain airgeadais ar a dhéanaí, eiseoidh an Coimisiún glao ar chistí chuig an Macadóin Thuaidh a chomhfhreagraíonn dá ranníocaíocht faoin gComhaontú seo.

Le gach glao ar chistí, déanfar foráil maidir le híocaíocht ranníocaíocht na Macadóine Thuaidh tráth nach déanaí ná 30 lá tar éis eisiúint an ghlaio ar chistí.

I gcás na chéad bhliana de chur chun feidhme an Chomhaontaithe seo, eiseoidh an Coimisiún aon ghlaio amháin ar chistí laistigh de 60 lá tar éis an dáta ar a dtosóidh éifeachtaí dlíthiúla ag gabháil leis an gComhaontú seo.

3. Gach bliain ó 2023 amach, léireofar sa ghlaio ar chistí méid an cheartúcháin uathoibríoch is infheidhme maidir leis an ranníocaíocht oibríochtúil a íocfar le haghaidh bhliain N-2.

Féadfar a áireamh freisin sa ghlaio ar chistí a eiseofar i mí Aibreáin ar a dhéanaí, coigeartuithe ar an ranníocaíocht airgeadais a íocfaidh an Mhacadóin Thuaidh as cur chun feidhme, bainistiú agus oibriú an Chláir nó na gClár Réime um Thaighde agus um Nuálaíocht a bhí ann roimhe ar ghlac an Mhacadóin Thuaidh páirt iontu.

I gcás gach ceann de na blianta airgeadais 2028, 2029 agus 2030, an méid a eascraíonn as an gceartúchán uathoibríoch a chur i bhfeidhm maidir leis na ranníocaíochtaí oibríochtúla a íocfaidh an Mhacadóin Thuaidh sa bhliain 2026 agus sa bhliain 2027, nó an méid a eascraíonn as na coigeartuithe a dhéanfar i gcomhréir le hAirteagal 3(8) den Chomhaontú seo, beidh sé dlite don Mhacadóin Thuaidh nó dlite uaidh

4. Íocfaidh an Mhacadóin Thuaidh a ranníocaíocht airgeadais faoin gComhaontú seo i gcomhréir le pointe (III) den Iarscríbhinn seo. In éagmais íocaíocht na Macadóine Thuaidh faoin dáta dlite, seolfaidh an Coimisiún litir mheabhrúcháin fhoirmiúil.

Is é an toradh a bheidh ar aon mhoill ar íocaíocht na ranníocaíochta go n-íocfaidh an Mhacadóin Thuaidh ús mainneachtana ar an méid atá gan íoc ón dáta dlite.

Is é an ráta úis ar mhéideanna is infhaighte nach n-íoctar ar an dáta dlite an ráta arna chur i bhfeidhm ag an mBanc Ceannais Eorpach ar a phríomhoibríochtaí athmhaoinithe, arna fhoilsiú i sraith C d'Iris Oifigiúil an Aontais Eorpaigh, a bheidh i bhfeidhm ar an gcéad lá féilire den mhí ina mbeidh an dáta dlite, agus é sin méadaithe faoi aon phointe céatadán go leith.

IARSCRÍBHINN II

Liosta neamh-uileghabhálach de chláir, bearta, tionscadail agus ionstraimí coibhéiseacha na Macadóine Thuaidh, nó codanna díobh

Is mar chláir, bearta, tionscadail agus ionstraimí na Macadóine Thuaidh, nó codanna díobh, atá coibhéiseach leis an gClár Fís Eorpach a mheasfar an liosta neamh-uileghabhálach seo a leanas:

- *Clár um Ghníomhaíochtaí Eolaíochta agus Taighde (An Aireacht Oideachais agus Eolaíochta)*
 - Leithdháileadh cistí chun tionscadail taighde eolaíochta na nInstitiúidí Eolaíochta a mhaoiniú (Ollscoileanna, institiúidí taighde)
 - *Ciste um Nuálaíocht agus Forbairt Teicneolaíochta (FITD)*
 - Deontais chómhaoinithe le haghaidh Thráchtálú na Nuálaíochta
 - Deontais le haghaidh fheabhsú an chomhair idir an earnáil acadúil agus an earnáil thionsclaíoch Deontais chómhaoinithe le haghaidh bunú, oibriú agus infheistiú luasairí teicneolaíochta gnólachta
 - *Clár Iomaíochais, Nuálaíochta agus Fiontraíochta (an Aireacht Geilleagair)*
 - Forbairt agus tacaíocht d'idirnáisiúnú micreaghnothas agus gnóthas beag agus meánmhéide (forbairt agus tacaíocht do micreaghnothais agus do ghnóthais bheaga agus mheánmhéide)
 - Tacaíocht chun méadú a dhéanamh ar iomaíochas eintiteas gnó ón tionscal próiseála (Cur chun feidhme an bheartais thionsclaíoch)
 - Cómhoiniú a dhéanamh ar chuid de na costais le haghaidh an chomhair i gcás tionscadail idir cuideachtaí na hearnála próiseála agus institiúidí acadúla agus taighde, a thagraíonn d'fhíorú na dtionscadal agus do bhunú comhpháirtíochtaí maidir leis an gcomhar sa speisialú cliste, sa chlaochlú digiteach agus i nglasú na hearnála próiseála (Cur chun feidhme an bheartais thionsclaíoch)
-

IARSCRÍBHINN III

Bainistíocht Fhónta Airgeadais

Leasanna airgeadais a chosaint agus a aisghabháil

*Airteagal 1***Athbhreithnithe agus iniúchtaí**

1. Beidh sé de cheart ag an Aontas Eorpach, i gcomhréir leis na gníomhartha is infheidhme ó cheann amháin nó níos mó d'institiúidí nó comhlachtaí an Aontais agus mar a fhoráiltear i gcomhaontuithe agus/nó i gconarthaí ábhartha, athbhreithnithe agus iniúchtaí teicniúla, eolaíocha, airgeadais, nó cineálacha eile athbhreithnithe agus iniúchtaí, a dhéanamh ar áitreabh aon duine nádúrtha a bhfuil cónaí air sa Mhacadóin Thuaidh nó ar áitreabh aon eintitis dhlítheanaigh atá bunaithe sa Mhacadóin Thuaidh agus a fhaigheann cistiú ón Aontas Eorpach, chomh maith le haon tríú páirtí atá rannpháirteach i gcur chun feidhme chistí an Aontais atá ina chónaí nó bunaithe sa Mhacadóin Thuaidh. Féadfaidh gníomhairí institiúidí agus comhlachtaí an Aontais Eorpaigh, go háirithe gníomhairí an Choimisiúin Eorpaigh agus Chúirt Iniúchóirí na hEorpa na hathbhreithnithe agus na hiniúchtaí sin a dhéanamh, nó féadfaidh daoine eile, ar thug an Coimisiún Eorpach sainordú dóibh, iad a dhéanamh.
2. Beidh rochtain iomchuí ag gníomhairí institiúidí agus comhlachtaí an Aontais, go háirithe gníomhairí an Choimisiúin Eorpaigh agus Chúirt Iniúchóirí na hEorpa, agus na daoine eile ar thug an Coimisiún Eorpach sainordú dóibh, ar láithreáin, oibreacha agus doiciméid (idir leaganacha leictreonacha agus leaganacha páipéir) agus ar an bhfaisnéis uile is gá chun na hiniúchtaí sin a dhéanamh, lena n-áirítear an ceart chun cóip fhisiceach/leictreonach d'aon doiciméad nó d'ábhar aon mheáin sonraí, agus sleachta ó na doiciméid sin, atá ag an duine nádúrtha nó dlítheanach atá faoi iniúchadh nó ag an tríú páirtí atá faoi iniúchadh.
3. Ní chuirfidh an Mhacadóin Thuaidh cosc ná aon bhac ar leith ar an gceart iontrála sa Mhacadóin Thuaidh ná ar rochtain ar áitreabh na ngníomhairí agus na ndaoine eile dá dtagraítear i mír 2 ar fhorais fheidhmiú a ndualgas dá dtagraítear san Airteagal seo.
4. Féadfar na hathbhreithnithe agus na hiniúchtaí a dhéanamh freisin, tar éis chur i bhfeidhm an Chomhaontaithe seo a chur ar fionraí, de bhun Airteagal 9(5) de, tar éis scor an chur i bhfeidhm shealadaigh nó tar éis fhoirceannadh an Chomhaontaithe seo, ar bhonn na dtéarmaí a leagtar síos sna gníomhartha is infheidhme ó cheann amháin nó níos mó d'institiúidí nó comhlachtaí an Aontais agus dá bhforáiltear i gcomhaontuithe agus/nó i gconarthaí ábhartha i ndáil le haon ghealltanais dlíthiúil lena gcuirtear chun feidhme buiséad an Aontais Eorpaigh ar gealltanais é a bheidh déanta ag an Aontas Eorpach roimh an dáta óna ngabhfaidh éifeacht le fionraí chur i bhfeidhm an Chomhaontaithe seo de bhun Airteagal 9(5) ann, le scor an chur i bhfeidhm shealadaigh nó le foirceannadh an Chomhaontaithe seo.

*Airteagal 2***An comhrac i gcoinne neamhrialtachtaí, calaoise agus cionta coiriúla eile a dhéanann difear do leasanna airgeadais an Aontais**

1. Údarófar don Choimisiún Eorpach agus don Oifig Eorpach Frith-Chalaoise (OLAF) imscrúduithe riaracháin a dhéanamh i gcríoch na Macadóine Thuaidh, lena n-áirítear seiceálacha agus cigireachtaí ar an láthair. Déanfar na himscrúduithe sin i gcomhréir leis na téarmaí agus na coinníollacha arna mbunú leis na gníomhartha is infheidhme ó cheann amháin nó níos mó d'institiúidí an Aontais.
2. Cuirfidh údaráis inniúla na Macadóine Thuaidh an Coimisiún Eorpach nó OLAF ar an eolas laistigh de thréimhse réasúnach ama faoi aon fhíoras nó amhras atá tugtha faoi deara acu i ndáil le neamhrialtacht, calaois nó gníomhaíocht neamhdhleathach eile lena ndéantar difear do leasanna airgeadais an Aontais.
3. Féadfar seiceálacha agus cigireachtaí ar an láthair a dhéanamh ar áitreabh aon duine nádúrtha a bhfuil cónaí air sa Mhacadóin Thuaidh nó ar áitreabh aon eintitis dhlítheanaigh atá bunaithe sa Mhacadóin Thuaidh agus a fhaigheann cistiú ón Aontas, chomh maith le haon tríú páirtí atá rannpháirteach i gcur chun feidhme chistí an Aontais atá ina chónaí nó bunaithe sa Mhacadóin Thuaidh.
4. Is é an Coimisiún Eorpach nó OLAF, i ndlúthchomhar le húdarás inniúil na Macadóine Thuaidh arna ainmniú ag Rialtas na Macadóine Thuaidh, a ullmhóidh agus a thabharfaidh i gcrích na seiceálacha agus na cigireachtaí ar an láthair. Tabharfar fógra, tréimhse réasúnach ama roimh ré, don údarás ainmnithe faoi aidhm, cuspóir agus bunús dlí na seiceálacha agus na cigireachtaí, ionas go mbeidh sé in ann cúnaimh a thabhairt. Chuige sin, féadfaidh oifigigh údaráis inniúla na Macadóine Thuaidh páirt a ghlacadh sna seiceálacha agus sna cigireachtaí ar an láthair.
5. Arna iarraidh sin d'údaráis na Macadóine Thuaidh, féadfar na seiceálacha agus na cigireachtaí ar an láthair a dhéanamh go comhpháirteach leis an gCoimisiún Eorpach nó le OLAF.

6. Beidh rochtain ag gníomhairí an Choimisiúin agus ag baill foirne OLAF ar an bhfaisnéis agus ar an doiciméadacht uile, lena n-áirítear sonraí ríomhaireachta, maidir leis na hoibríochtaí lena mbaineann, atá riachtanach chun na seiceálacha agus na cigireachtaí ar an láthair a dhéanamh mar is cuí. Féadfaidh siad, go háirithe, doiciméid ábhartha a chóipeáil.
7. I gcás ina gcuireann duine, eintiteas nó tríú páirtí eile i gcoinne seiceáil nó cigireacht ar an láthair, tabharfaidh údarás na Macadóine Thuaidh cúnamh, ag gníomhú dóibh i gcomhréir le rialacha agus rialacháin náisiúnta, don Choimisiún Eorpach nó do OLAF, ionas gur féidir leo a ndualgas a chomhlíonadh maidir le seiceáil nó cigireacht ar an láthair a dhéanamh. Áireofar leis an gcúnamh sin na bearta réamhchúraim iomchuí a dhéanamh faoin dlí náisiúnta, go háirithe chun fianaise a chosaint.
8. Cuirfidh an Coimisiún Eorpach nó OLAF údarás inniúla na Macadóine Thuaidh ar an eolas faoi thoradh na seiceálacha agus na cigireachtaí sin. Tuairisceoidh an Coimisiún Eorpach nó OLAF, go háirithe, a luaithe is féidir d'údarás inniúil na Macadóine Thuaidh maidir le haon fhóras nó aon amhras a bhaineann le neamhrialtacht atá tugtha faoi deara acu le linn na seiceála nó na cigireachta ar an láthair.
9. Gan dochar do chur i bhfeidhm reachtaíocht dlí choiriúil na Macadóine Thuaidh, féadfaidh an Coimisiún Eorpach bearta agus pionóis riaracháin a fhorchur ar dhaoine dlítheanacha nó ar dhaoine nádúrtha de chuid na Macadóine Thuaidh a ghlacann páirt i gcur chun feidhme cláir nó gníomhaíochta i gcomhréir le reachtaíocht an Aontais Eorpaigh.
10. Chun críocha chur chun feidhme cuí an Airteagail seo, déanfaidh an Coimisiún Eorpach nó OLAF agus údarás inniúla na Macadóine Thuaidh faisnéis a mhalartú go rialta agus, arna iarraidh sin do cheann de na páirtithe sa Chomhaontú seo, rachaidh siad i gcomhairle le chéile.
11. Chun comhar agus malartú faisnéise éifeachtach le OLAF a éascú, ainmneoidh an Mhacadóin Thuaidh pointe teagmhála.
12. An malartú faisnéise a dhéanfar idir an Coimisiún Eorpach nó OLAF agus údarás inniúla na Macadóine Thuaidh, déanfar é agus aird chuí á tabhairt ar na ceanglais rúndachta. Na sonraí pearsanta a áireofar sa mhalartú faisnéise, cosnófar iad i gcomhréir leis na rialacha is infheidhme.
13. Oibreoidh údarás na Macadóine Thuaidh i gcomhar le hOifig an Ionchúisitheora Phoiblí Eorpaigh ionas go mbeidh siad in ann a ndualgas a chomhlíonadh maidir le déantóirí cionta coiriúla, agus a gcomhchoirithe, i gcionta coiriúla a dhéanann difear do leasanna airgeadais an Aontais Eorpaigh, a imscrúdú, a ionchúiseamh agus a thabhairt chun breithiúnais i gcomhréir leis an reachtaíocht is infheidhme.

Airteagal 3

Aisghabháil agus forfheidhmiú

1. Cinntí arna nglacadh ag an gCoimisiún Eorpach lena bhforchuirtear oibleagáid airgid ar dhaoine dlítheanacha nó nádúrtha seachas Stáit i ndáil le haon éileamh a eascraíonn as an gClár Fís Eorpach, beidh siad in-fhorfheidhmithe sa Mhacadóin Thuaidh. Beidh an t-ordú maidir lena fhorfheidhmiú i gceangal leis an gcinneadh, gan aon fhoirmiúlacht eile seachas fóru ar bharántúlacht an chinnidh ag an údarás náisiúnta arna ainmniú chun na críche sin ag Rialtas na Macadóine Thuaidh. Cuirfidh rialtas na Macadóine Thuaidh a údarás náisiúnta ainmnithe in iúl don Choimisiún agus do Chúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh. I gcomhréir le hAirteagal 4, beidh an Coimisiún Eorpach i dteideal fógra maidir le cinntí in-fhorfheidhmithe den sórt sin a thabhairt go díreach do dhaoine a bhfuil cónaí orthu sa Mhacadóin Thuaidh agus d'eintitis dhlítheanacha atá bunaithe sa Mhacadóin Thuaidh. Déanfar an forfheidhmiú i gcomhréir le dlí agus rialacha nós imeachta na Macadóine Thuaidh.
2. I gcás breithiúnais agus orduithe ó Chúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh a thugtar i gcur i bhfeidhm clásail eadrána atá i gconradh nó i gcomhaontú i ndáil le cláir, gníomhaíochtaí, gníomhartha nó tionscadail an Aontais, beidh siad in-fhorfheidhmithe sa Mhacadóin Thuaidh ar an gcaoi chéanna le cinntí ón gCoimisiún Eorpach dá dtagraítear i mír (1).
3. Beidh dlínse ag Cúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh chun athbhreithniú a dhéanamh ar dhlíthiúlacht an chinnidh ón gCoimisiún dá dtagraítear i mír 1 agus forfheidhmiú an chinnidh sin a chur ar fionraí. Beidh dlínse ag Cúirteanna na Macadóine Thuaidh, áfach, ar ghearáin á rá go bhfuil an forfheidhmiú á dhéanamh ar bhealach neamhrialta.

*Airteagal 4***Cumarsáid agus malartú faisnéise**

Institiúidí agus comhlachtaí an Aontais Eorpaigh atá rannpháirteach i gcur chun feidhme an Chláir Fís Eorpach, nó i rialú an chláir sin, beidh siad i dteideal cumarsáid a dhéanamh go díreach, lena n-áirítear trí chórais malartaíthe leictreonaigh, le haon duine nádúrtha a bhfuil cónaí air sa Mhacadóin Thuaidh nó le haon eintiteas dlítheanach atá bunaithe inti agus a fhaigheann cistí ón Aontas, chomh maith le haon tríú páirtí atá rannpháirteach i gcur chun feidhme chistí an Aontais agus a bhfuil cónaí air sa Mhacadóin Thuaidh nó atá bunaithe inti. Féadfaidh na daoine, na heintitis agus na páirtithe sin an fhaisnéis agus an doiciméadacht ábhartha uile a chur go díreach faoi bhráid institiúidí agus comhlachtaí an Aontais Eorpaigh, ar faisnéis agus doiciméadacht iad a cheanglaítear orthu a chur isteach ar bhonn reachtaíocht an Aontais Eorpaigh is infheidhme maidir le clár an Aontais agus ar bhonn na gconarthaí nó na gcomhaontuithe arna dtabhairt i gcrích chun an clár sin a chur chun feidhme.

COMHAONTÚ**idir an tAontas Eorpach, de pháirt, agus Iosrael, den pháirt eile, maidir le rannpháirtíocht Iosrael i gclár an Aontais, Fís Eorpach — an Clár Réime um Thaighde agus um Nuálaíocht**

An Coimisiún Eorpach (dá ngairtear “an Coimisiún” anseo feasta), thar ceann an Aontais Eorpaigh,

de pháirt,

agus

Rialtas Stát Iosrael (dá ngairtear “Iosrael” anseo feasta),

den pháirt eile,

(dá ngairtear “na Páirtithe” anseo feasta),

DE BHRÍ go mbunaítear leis an bPrótacal ⁽¹⁾ a ghabhann leis an gComhaontú Eora-Mheánmhara ⁽²⁾ idir na Comhphobail Eorpacha agus a mBallstáit, de pháirt, agus Stát Iosrael, den pháirt eile, maidir le Creat-Chomhaontú idir an Comhphobal Eorpach agus Stát Iosrael maidir leis na prionsabail ghinearálta lena rialaítear rannpháirtíocht Stát Iosrael i gclár Chomhphobail, dá ngairtear “an Prótacal a ghabhann leis an gComhaontú Eora-Mheánmhara” anseo feasta, de bhrí go mbunaítear leis na prionsabail ghinearálta i dtaca le rannpháirtíocht Stát Iosrael i gclár an Aontais, agus fágadh faoin gCoimisiún agus faoi údarais inniúla Iosrael na téarmaí agus na coinníollacha sonracha, lena n-áirítear ranniocaíochtaí airgeadais, a chinneadh maidir le rannpháirtíocht den sórt sin i ngach clár sonrach ⁽³⁾;

DE BHRÍ gur bunaíodh clár an Aontais Eorpaigh, Fís Eorpach - an Clár Réime um Thaighde agus um Nuálaíocht, le Rialachán (AE) 2021/695 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle ⁽⁴⁾ (dá ngairtear “an Clár Fís Eorpach” anseo feasta);

I BHFIANNAISE iarrachtaí an Aontais Eorpaigh an fhreagairt a stiúradh trí dhul i gcomhar lena chomhpháirtithe idirnáisiúnta chun aghaidh a thabhairt ar dhúshláin dhomhanda i gcomhréir leis an bplean gníomhaíochta ar mhaithe le daoine, an pláinéad agus an rathúnas i gClár Oibre na Náisiún Aontaithe “I mbun athraithe: Clár Oibre 2030 don Fhorbairt Inbhuanaithe”, agus á admháil dóibh gur uirlisí fíor-riachtanacha iad an taighde agus an nuálaíocht agus gurb iad is mó a spreagann an fás inbhuanaithe a bheidh á threorú ag an nuálaíocht, an t-iomaíochas agus an tarraingteacht eacnamaíoch;

AG AITHINT DÓIBH na bprionsabail ginearálta mar a leagtar amach i Rialachán (AE) 2021/695;

AG ADMHÁIL DÓIBH chuspóirí an Limistéir Eorpaigh Taighde athnuaite chun limistéar coiteann eolaíoch agus teicneolaíoch a fhorbairt, margadh aonair don taighde agus don nuálaíocht a chruthú, an comhar idir ollscoileanna agus malartú dea-chleachtas agus gairmeacha taighde tarraingteacha a chothú agus a éascú, soghluaisteacht trasteorann agus idirearnálach taighdeoirí a éascú, saorghluaiseacht eolais eolaíoch agus nuálaíochta eolaíche a chothú, an urraim don tsaoirse acadúil agus do shaoirse an taighde eolaíoch a chur chun cinn, tacú le hoideachas eolaíochta agus gníomhaíochtaí cumarsáide, agus iomaíochas agus tarraingteacht na ngeilleagar rannpháirteach a spreagadh, agus ag admháil dóibh gur príomh-chomhpháirtithe iad na tíortha comhlachaithe san iarracht sin;

AG CUR I dTÁBHACHT ról na gComhpháirtíochtaí Eorpacha a thugann aghaidh ar roinnt de na dúshláin is práinní atá san Eoraip trí thionscnaimh chomhbheartaithe taighde agus nuálaíochta lena rannchuidítear go mór le tosaíochtaí an Aontais Eorpaigh i réimse an taighde agus na nuálaíochta ina bhfuil gá le mais chriticiúil agus fíis fhadtéarmach agus tábhacht rannpháirtíocht na dtíortha comhlachaithe sna Comhpháirtíochtaí sin;

AG FÉACHAINT le coinníollacha comhthairbheacha a bhunú chun poist chuibhiúla a chruthú, éiceachórais nuálaíochta na bPáirtithe a neartú agus tacú leo trí chabhrú le fiontair nuálaíocht agus méadú a dhéanamh i margáí na bPáirtithe agus trí ghlacadh na nuálaíochta, mar aon le cur in úsáid agus inrochtaineacht na nuálaíochta, a éascú, lena n-áirítear gníomhaíochtaí fothaithe acmhainneachta;

⁽¹⁾ IO L 129, 17.5.2008, lch. 40.

⁽²⁾ IO L 147/3, 21.6.2000, lch. 3.

⁽³⁾ Is Meabhrán Tuisceana atá sa Chomhaontú seo a bhfuil na héifeachtaí dlíthiúla céanna aige agus atá ag an Meabhrán Tuisceana a shonraítear faoin bPrótacal a ghabhann leis an gComhaontú Eora-Mheánmhara maidir leis na prionsabail ghinearálta i dtaca le rannpháirtíocht Iosrael i gclár Chomhphobail.

⁽⁴⁾ Rialachán (AE) 2021/695 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 28 Aibreán 2021 lena mbunaítear Fís Eorpach - an Clár Réime um Thaighde agus um Nuálaíocht, lena leagtar síos na rialacha maidir le rannpháirtíocht agus leathadh, agus lena leasaítear Rialachán (AE) Uimh. 1290/2013 agus (AE) Uimh. 1291/2013 (IO L 170, 12.5.2021, lch. 1).

AG AITHINT DÓIBH gur cheart go dtiocfadh sochair fhrithpháirteacha as rannpháirtíocht chómhálartach i gcláir thaighde agus nuálaíochta a chéile; agus á admháil dóibh go bhforchoimeádann na Páirtithe a gceart chun teorainn nó coinníoll a chur le rannpháirtíocht ina gcláir thaighde agus nuálaíochta; lena n-áirítear, go háirithe, i gcás gníomhaíochtaí a bhaineann lena sócmhainní straitéiseacha, leasanna, neamhspleáchas nó slándáil;

I BHFIANAISE spriocanna coiteanna, luachanna agus naisc láidre na bPáirtithe i réimse an taighde agus na nuálaíochta, arna mbunú san am a chuaigh thart trí na Comhaontuithe Comhlachais maidir leis na Clár Réime ina dhiaidh sin, agus ag aithint dóibh mian chomhchoiteann na bPáirtithe a gcaidreamh agus an comhar eatarthu a fhorbairt, a neartú, a spreagadh agus a shíneadh a thuilleadh ann,

TAR ÉIS COMHAONTÚ MAR A LEANAS:

Airteagal 1

Raon feidhme an chomhlachais

1. Glacfaidh Iosrael páirt mar thír chomhlachaithe i ngach cuid den Chlár Fís Eorpach - an Clár Réime um Thaighde agus um Nuálaíocht (an Clár Fís Eorpach), agus rannchuideoidh sí le gach cuid de, dá dtagraítear in Airteagal 4 de Rialachán (AE) 2021/695 agus a chuirtear chun feidhme trí bhíthin an chláir shonraigh arna bhunú le Cinneadh (AE) 2021/764 ⁽⁵⁾, sna leaganacha is cothroime le dáta díobh, agus trí bhíthin ranníocaíocht airgeadais leis an Institiúid Eorpach um Nuálaíocht agus Teicneolaíocht.
2. Beidh feidhm ag Rialachán (AE) 2021/819 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle ⁽⁶⁾ agus Cinneadh (AE) 2021/820 ⁽⁷⁾, sna leaganacha is cothroime le dáta díobh; beidh feidhm acu maidir le rannpháirtíocht eintitis dhlítheanacha Iosrael i bPobail Eolais agus Nuálaíochta.

Airteagal 2

Téarmaí agus coinníollacha sonracha na rannpháirtíochta sa Chlár Fís Eorpach

1. Glacfaidh Iosrael páirt sa Chlár Fís Eorpach i gcomhréir leis na coinníollacha a leagtar síos sa Phrótacal a ghabhann leis an gComhaontú Eora-Mheánmhara, agus faoi na téarmaí agus na coinníollacha a leagtar amach sa Chomhaontú seo, sna gníomhartha dlí dá dtagraítear in Airteagal 1 den Chomhaontú seo, agus in aon riail eile a bhaineann le cur chun feidhme an Chláir Fís Eorpach, sna leaganacha is cothroime le dáta díobh.
2. Mura bhforáiltear a mhalairt sna téarmaí agus sna coinníollacha dá dtagraítear i mír 1 den Airteagal seo, lena n-áirítear i gcur chun feidhme Airteagal 22(5) de Rialachán (AE) 2021/695, féadfaidh eintitis dhlítheanacha atá bunaithe in Iosrael páirt a ghlacadh i ngníomhaíochtaí indíreacha an Chláir Fís Eorpach faoi théarmaí agus coinníollacha atá coibhéiseach leis na coinníollacha is infheidhme maidir le heintitis dhlítheanacha atá bunaithe san Aontas Eorpach, lena n-áirítear urraim do bhearta sriantacha an Aontais Eorpaigh ⁽⁸⁾.
3. Sula ndéanfar cinneadh maidir le cé acu atá nó nach bhfuil eintitis dhlítheanacha atá bunaithe in Iosrael incháilithe chun páirt a ghlacadh i ngníomhaíocht a bhaineann le sócmhainní straitéiseacha, leasanna, neamhspleáchas nó slándáil an Aontais Eorpaigh faoi Airteagal 22(5) de Rialachán (AE) 2021/695, féadfaidh an Coimisiún faisnéis nó dearbhuithe sonracha a iarraidh, amhail:
 - a) faisnéis maidir le cé acu a deonaíodh nó a dheonófar rochtain chómhálartach d'eintitis dhlítheanacha atá bunaithe san Aontas Eorpach ar chláir agus ar thionscadail Iosrael, nó codanna díobh, atá ann cheana agus atá beartaithe, ar cláir agus tionscadail iad atá coibhéiseach leis an ngníomhaíocht Fís Eorpach lena mbaineann;
 - b) faisnéis maidir le cé acu atá nó nach bhfuil sásra náisiúnta um scagadh ar infheistíocht ag Iosrael agus dearbhuithe go ndéanfaidh údarais Iosrael tuairisciú chuig an gCoimisiún agus go rachaidh siad i gcomhairle leis maidir le haon chás féideartha i gcás, agus sásra den chineál sin á chur i bhfeidhm, ina bhfaighidh siad eolas faoi infheistíocht eachtrach/táthcheangal atá beartaithe ag eintiteas atá bunaithe lasmuigh d'Iosrael, nó atá á rialú ó lasmuigh de, ar eintiteas dlítheanach de chuid Iosrael, a fuair cistiú ó Fhís Eorpach i ngníomhaíochtaí a bhaineann le sócmhainní straitéiseacha, leasanna, neamhspleáchas nó slándáil an Aontais, ar choinníoll go soláthróidh an Coimisiún d'Iosrael liosta de na heintitis dhlítheanacha ábhartha atá bunaithe in Iosrael tar éis shíniú na gcomhaontuithe deontais leis na heintitis sin; agus

⁽⁵⁾ Cinneadh (AE) 2021/764 ón gComhairle an 10 Bealtaine 2021 maidir leis an gclár sonracha a bhunú chun Fís Eorpach – an Clár Réime um Thaighde agus um Nuálaíocht a chur chun feidhme, agus lena n-aisghairtear Cinneadh 2013/743/AE (IO L 167 I, 12.5.2021, lch. 1).

⁽⁶⁾ Rialachán (AE) Uimh. 2021/819 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 20 Bealtaine 2021 maidir leis an Institiúid Eorpach um Nuálaíocht agus Teicneolaíocht (athmhúnlú) (IO L 189, 28.5.2021, lch. 61).

⁽⁷⁾ Cinneadh (AE) 2021/820 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 20 Bealtaine 2021 maidir le Clár Oibre Straitéiseach um Nuálaíocht na hInstitiúide Eorpaí um Nuálaíocht agus Teicneolaíocht (EIT) 2021-2027: Borradh a chur faoi Thallann Nuálaíochta agus faoi Chumas Nuálaíochta na hEorpa agus lena n-aisghairtear Cinneadh Uimh. 1312/2013/AE (IO L 189, 28.5.2021, lch. 91.).

⁽⁸⁾ Glactar bearta sriantacha an Aontais Eorpaigh de bhun Airteagal 29 den Chonradh ar an Aontas Eorpach nó de bhun Airteagal 215 den Chonradh ar Fheidhmiú an Aontais Eorpaigh.

c) dearbhuithe nach mbeidh aon cheann de na torthaí, na teicneolaíochtaí, na seirbhísí nó na táirgí arna bhforbairt faoi na gníomhaíochtaí lena mbaineann ag eintitis atá bunaithe in Iosrael faoi réir srianta ar a n-onnmhairiú chuig Ballstáit an Aontais Eorpaigh le linn na gníomhaíochta agus ar feadh 4 bliana tar éis dheireadh na gníomhaíochta. Roinnfidh Iosrael liosta cothrom le dáta de na hábhair maidir le srianta náisiúnta ar onnmhairiú ar bhonn bliantúil, le linn na gníomhaíochta agus ar feadh 4 bliana tar éis dheireadh na gníomhaíochta.

4. Féadfaidh eintitis dhlítheanacha atá bunaithe in Iosrael páirt a ghlacadh i ngníomhaíochtaí an Airmheáin Chomhpháirtigh Taighde (JRC), faoi théarmaí agus coinníollacha atá coibhéiseach leis na téarmaí agus na coinníollacha is infheidhme maidir le heintitis dhlítheanacha atá bunaithe san Aontas Eorpach ach amháin má tá gá le teorainneacha chun comhsheasmhacht a áirithiú le raon feidhme na rannpháirtíochta a eascraíonn as cur chun feidhme mhír 2 agus 3 den Airteagal seo.

5. I gcás ina gcuirfidh an tAontas Eorpach an Clár Fís Eorpach chun feidhme trí Airteagal 185 agus Airteagal 187 den Chonradh ar Fheidmiú an Aontais Eorpaigh a chur i bhfeidhm, féadfaidh Iosrael agus eintitis dhlítheanacha Iosrael páirt a ghlacadh sna struchtúir dhlíthiúla a chruthaítear faoi na forálacha sin, i gcomhréir le gníomhartha dlí de chuid an Aontais Eorpaigh a ghlacadh nó a ghlacfar chun na struchtúir dhlíthiúla sin a bhunú.

6. Beidh sé de cheart ag ionadaithe Iosrael páirt a ghlacadh mar bhreathnóirí sa choiste dá dtagraítear in Airteagal 14 de Chinneadh (AE) 2021/764, gan cearta vótála agus le haghaidh pointí a bhaineann le hIosrael.

Tiocfaidh na coistí seo le chéile gan ionadaithe Iosrael a bheith i láthair tráth na vótála. Cuirfear Iosrael ar an eolas faoin toradh.

An fhoirm a bheidh ar an rannpháirtíocht dá dtagraítear sa mhír seo, lena n-áirítear nósanna imeachta maidir le faisnéis agus doiciméadacht a fháil, beidh sí ar aon fhoirm leis an bhfoirm is infheidhme maidir le hionadaithe ó Ballstáit an Aontais Eorpaigh.

7. Na cearta is infheidhme maidir le tíortha comhlachaithe, sin iad na cearta ionadaíochta agus rannpháirtíochta a bheidh ag Iosrael sa Choiste um an Limistéar Eorpach Taighde agus ina fhoghrúpaí.

8. Beidh sé de cheart ag ionadaithe Iosrael páirt a ghlacadh mar bhreathnóirí ar Bhord Gobharnóirí JRC, gan cearta vótála a bheith acu. Faoi réir an choinníll sin, rialófar an rannpháirtíocht sin leis na rialacha agus na nósanna imeachta céanna is infheidhme maidir le hionadaithe Bhallstáit an Aontais Eorpaigh, lena n-áirítear cearta labhartha agus nósanna imeachta maidir le faisnéis agus doiciméadacht a fháil i ndáil le pointe a bhaineann le hIosrael.

9. Féadfaidh Iosrael páirt a ghlacadh i gCuibhreannas don Bhonneagar Taighde Eorpach (ERIC) i gcomhréir le Rialachán (CE) Uimh. 723/2009 ón gComhairle ⁽⁹⁾, sa leagan is cothroime le dáta de, agus leis an ngníomh dlí lena mbunaítear ERIC.

10. Na costais taistil agus na speansais chothaithe a thabhoídh ionadaithe agus saineolaithe Iosrael as bheith páirteach mar bhreathnóirí in obair an choiste dá dtagraítear in Airteagal 14 de Chinneadh (AE) 2021/764, nó i gcruinnithe eile a bhaineann le cur chun feidhme an Chláir Fís Eorpach, aisíocfaidh an tAontas Eorpach iad ar an mbonn céanna agus i gcomhréir leis na nósanna imeachta atá i bhfeidhm le haghaidh ionadaithe Bhallstáit an Aontais Eorpaigh.

11. Déanfaidh na Páirtithe gach iarracht, laistigh de chreat na bhforálacha atá ann cheana, lena n-áirítear i gcomhréir leis na dlíthe agus na rialacha nós imeachta a bhaineann le dul isteach dleathach agus le fanacht dleathach in Iosrael nó san Aontas Eorpach, de réir mar is infheidhme, chun saorghluaiseacht agus áit chónaithe na n-eolaithe a ghlacann páirt sna gníomhaíochtaí a chumhdaítear leis an gComhaontú seo a éascú agus chun gluaiseacht trasteorann earraí agus seirbhísí atá ceaptha lena n-úsáid i ngníomhaíochtaí den sórt sin a éascú.

Airteagal 3

Ranníocaíocht airgeadais

1. Rannpháirtíocht Iosrael nó rannpháirtíocht eintitis dhlítheanacha Iosrael sa Chlár Fís Eorpach, beidh sí faoi réir ranníocaíocht airgeadais ó Iosrael leis an gClár agus leis na costais ghaolmhara bhainistíochta, chur i bhfeidhm agus oibriúcháin faoi bhuiséad gearrálta an Aontais Eorpaigh (dá ngairtear “buiséad an Aontais” anseo feasta).

⁽⁹⁾ Rialachán (CE) Uimh. 723/2009 ón gComhairle an 25 Meitheamh 2009 maidir le Creat dlíthiúil an Chomhphobail maidir le Cuibhreannas don Bhonneagar Taighde Eorpach (ERIC) (IO L 206, 8.8.2009, lch. 1.).

2. Is éard a bheidh sa ranníocaíocht airgeadais suim na méideanna seo a leanas:
 - a) ranníocaíocht oibríochtúil; agus
 - b) táille rannpháirtíochta.
3. Beidh an ranníocaíocht airgeadais i bhfoirm íocaíochta bliantúla a dhéanfar i dtráthchuid amháin, agus beidh sí le híos i mí na Bealtaine ar a dhéanaí.
4. Cumhdófar leis an ranníocaíocht oibríochtúil caiteachas oibríochtúil agus caiteachas tacaíochta an Chláir agus beidh sí sa bhreis, i gcás leithreasuithe faoi chomhair gealltanais agus leithreasuithe íocaíochta araon, ar na méideanna arna n-iontráil i mbuiséad an Aontais Eorpaigh arna ghlacadh go cinntitheach le haghaidh an Cháir Fís Eorpach, lena n-áirítear aon leithreasú a chomhfhreagraíonn do ghealltanais saortha a chuirtear ar fáil arís dá dtagraítear in Airteagal 15(3) de Rialachán (AE, Euratom) 2018/1046 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle⁽¹⁰⁾, sa leagan is cothroime le dáta de (dá ngairtear “an Rialachán Airgeadais” anseo feasta), agus arna méadú le hioncam sannta seachtrach nach n-eascaíonn as ranníocaíochtaí airgeadais leis an gClár Fís Eorpach ó dheontóirí⁽¹¹⁾ eile.

I gcás ioncam sannta seachtrach a leithdháiltear ar an gClár Fís Eorpach faoi Airteagal 3.1 de Rialachán (AE) 2020/2094 ón gComhairle lena mbunáitear Ionstraim Théarnaimh de chuid an Aontais Eorpaigh chun tacú leis an téarnamh i ndiaidh ghéarchéim COVID-19⁽¹²⁾, comhfhreagróidh an méadú seo do na leithreasuithe bliantúla a léirítear sna doiciméid a ghabhann leis an Dréachtbuiséad le haghaidh an Chláir Fís Eorpach.
5. Beidh an ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh bunaithe ar threoir ranníoca arna sainiú mar an cóimheas idir Olltáirgeacht Intíre (OTI) Iosrael ag praghsanna an mhargaidh agus OTI an Aontais Eorpaigh ag praghsanna an mhargaidh. Is iad seirbhísí tiomnaithe an Choimisiúin a chinneadh na OTInna ag praghsanna an mhargaidh a bheidh le cur i bhfeidhm bunaithe ar na sonraí staidrimh is déanaí atá ar fáil do ríomhanna buiséid sa bhliain roimh an mbliain ina mbeidh an íocaíocht bhliantúil le híos. De mhaolú air sin, le haghaidh 2021, is ar OTI na bliana 2019 ag praghsanna an mhargaidh a bheidh an ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh bunaithe. Leagtar síos coigeartuithe ar an treoir ranníoca sin in Iarscríbhinn I.
6. Ríomhfar an ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh tríd an treoir ranníoca, arna coigeartú, a chur i bhfeidhm ar na leithreasuithe faoi chomhair gealltanais tosaigh arna n-iontráil i mbuiséad an Aontais Eorpaigh a ghlacfar go cinntitheach i leith na bliana is infheidhme chun an Clár Fís Eorpach a mhaoiniú, leithreasuithe a mhéadófar i gcomhréir le mír 4 den Airteagal seo.
7. Is 4 % den ranníocaíocht oibríochtúil bhliantúil tosaigh a bheidh sa táille rannpháirtíochta, táille a ríomhfar i gcomhréir le mír 5 agus 6 den Airteagal seo, agus déanfar í a chéimniú isteach mar a leagtar amach in Iarscríbhinn I. Ní bheidh an táille rannpháirtíochta faoi réir coigeartuithe ná ceartuithe cúlghabhálacha.
8. Féadfar an ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh le haghaidh bhliain N a choigeartú suas nó síos go cúlghabhálach i mbliain amháin nó níos mó blianta ina dhiaidh sin ar bhonn na ngealltanais buiséadach a dhéanfar maidir leis na leithreasuithe faoi chomhair gealltanais le haghaidh bhliain N sin, ranníocaíocht a mhéadófar i gcomhréir le mír 4 den Airteagal seo, agus ar bhonn chur chun feidhme a ngealltanais dlíthiúil agus a ngealltanais saortha. Leagtar amach na forálacha mionsonraithe maidir le cur chun feidhme an Airteagail seo in Iarscríbhinn I.
9. Soláthróidh an tAontas Eorpach d'Iosrael faisnéis i ndáil lena rannpháirtíocht airgeadais mar a áirítear san fhaisnéis bhuiséadach, chuntasaíochta, feidhmíochta agus mheastóireachta arna soláthar d'údaráis bhuiséadacha agus d'údaráis um urscaoileadh an Aontais Eorpaigh maidir leis an gClár Fís Eorpach. Soláthrófar an fhaisnéis sin agus aird chuif á tabhairt do rialacha rúndachta agus cosanta sonraí an Aontais Eorpaigh agus Iosrael agus beidh sí gan dochar don fhaisnéis atá Iosrael i dteideal a fháil faoi Iarscríbhinn III.
10. Is in euro a dhéanfar ranníocaíochtaí uile Iosrael nó na híocaíochtaí uile ón Aontas Eorpach agus is in euro a ríomhfar na méideanna a bheidh dlíte nó le fáil.

⁽¹⁰⁾ Rialachán (AE, Euratom) 2018/1046 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 18 Iúil 2018 maidir leis na rialacha airgeadais is infheidhme maidir le buiséad ginearálta an Aontais, lena leasaítear Rialachán (AE) Uimh. 1296/2013, (AE) Uimh. 1301/2013, (AE) Uimh. 1303/2013, (AE) Uimh. 1304/2013, (AE) Uimh. 1309/2013, (AE) Uimh. 1316/2013, (AE) Uimh. 223/2014, (AE) Uimh. 283/2014, agus Cinneadh Uimh. 541/2014/AE agus lena n-aisghairtear Rialachán (AE, Euratom) Uimh. 966/2012 (IO L 193, 30.7.2018, lch. 1.).

⁽¹¹⁾ Áirítear leis seo go háirithe na hacmhainní ó Ionstraim Théarnaimh an Aontais Eorpaigh arna bunú le Rialachán (AE) 2020/2094 ón gComhairle an 14 Nollaig 2020 lena mbunáitear Ionstraim Théarnaimh an Aontais Eorpaigh chun tacú leis an téarnamh i ndiaidh ghéarchéim COVID-19 (IO L 433 I, 22.12.2020, lch. 23.).

⁽¹²⁾ IO L 433 I, 22.12.2020, lch. 23.

*Airteagal 4***Sásra ceartúcháin uathoibríoch**

1. Beidh feidhm ag sásra ceartúcháin uathoibríoch ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh Iosrael le haghaidh bhliain N, a choigeartófar i gcomhréir le hAirteagal 3(8), agus déanfar é a ríomh i mbliain N+2. Beidh sé bunaithe ar fheidhmíocht Iosrael agus ar fheidhmíocht eintitis dhlítheanacha Iosrael sna codanna sin den Chlár Fís Eorpach a chuirtear chun feidhme trí dheontais iomaíocha a mhaoinítear le leithreasuithe faoi chomhair gealltanais na bliana N, a mhéadófar i gcomhréir le hAirteagal 3(4).

Déanfar méid an cheartúcháin uathoibríoch a ríomh bunaithe ar an difríocht idir:

a) méideanna tosaigh na ngealltanais dlíthiúil le haghaidh deontais iomaíocha a dhéanfar iarbhrí le hIosrael nó le heintitis dhlítheanacha Iosrael a mhaoineofar le leithreasuithe faoi chomhair gealltanais na bliana N, leithreasuithe a mhéadófar i gcomhréir le hAirteagal 3(4);

agus

b) an ranníocaíocht oibríochtúil chomhfhreagrach do bhliain N a íocfaidh Iosrael de réir a choigeartófar de bhun Airteagal 3(8), cé is moite de chostais neamh-idirghabhálacha arna maoiniú le leithreasuithe faoi chomhair gealltanais ó bhliain N, leithreasuithe a mhéadófar i gcomhréir le hAirteagal 3(4).

2. I gcás inar mó an méid dá dtagraítear i mír 1, cibé acu atá an méid sin dearfach nó diúltach, ná 8 % den ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh chomhfhreagrach arna coigeartú de bhun Airteagal 3(8), ceartófar ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh Iosrael le haghaidh bhliain N. Is é an méid a sháraíonn an tairseach 8 % sin an méid a bheidh dlite nó le fáil ag Iosrael mar ranníocaíocht bhreise nó mar laghdú ar ranníocaíocht Iosrael faoin sásra ceartúcháin uathoibríoch. Ní chuirfeadh an méid faoin tairseach 8 % sin san áireamh agus an ranníocaíocht bhreise atá dlite nó le cúiteamh á ríomh.

3. Leagtar síos rialacha mionsonraithe maidir leis an sásra ceartúcháin uathoibríoch in Iarscríbhinn I.

*Airteagal 5***Cómhalartacht**

1. Féadfaidh eintitis dhlítheanacha atá bunaithe san Aontas Eorpach páirt a ghlacadh i gcláir agus i dtionscadail Iosrael, nó codanna díobh, atá coibhéiseach leis an gClár Fís Eorpach, i gcomhréir le dlíthe, rialacháin, treoracha rialtais, nósanna imeachta, rialacha, cláir, pleananna sochair agus sásraí de chuid Iosrael, lena n-áirítear na cinn siúd lena rialaítear oibriú na gclár agus na dtionscadal sin, nó codanna díobh.

2. Soláthraítear an liosta de chláir agus de thionscadail choibhéiseacha Iosrael, nó codanna díobh, atá oscailte le haghaidh rannpháirtíochta na n-eintiteas dlítheanach atá bunaithe san Aontas Eorpach i gCuid I d'Iarscríbhinn II. Glacfaidh Iosrael na bearta atá riachtanach chun a gcuid clár agus tionscadal, nó codanna díobh, a shainiú agus a gCuid II d'Iarscríbhinn II, a oscailt de réir a chéile maidir le rannpháirtíocht na n-eintiteas dlítheanach atá bunaithe san Aontas Eorpach.

3. Beidh cistiú ó eintitis dhlítheanacha Iosrael atá bunaithe san Aontas Eorpach faoi réir dhlíthe, rialacháin, threoracha rialtais, nósanna imeachta, rialacha, chlár, pleananna sochair agus shásraí Iosrael, lena n-áirítear na cinn siúd lena rialaítear oibriú na gclár agus na dtionscadal taighde agus nuálaíochta, nó codanna díobh. I gcás nach soláthrófar cistiú, féadfaidh eintitis dhlítheanacha atá bunaithe san Aontas Eorpach páirt a ghlacadh trí bhíthin a gcuid acmhainní féin.

*Airteagal 6***An Eolaíocht Oscailte**

Déanfaidh na Páirtithe cleachtais eolaíochta oscailte a chur chun cinn agus a spreagadh go frithpháirteach ina gcuid clár agus tionscadal, nó i gcodanna díobh, i gcomhréir le rialacha an Chláir Fís Eorpach agus le dlíthe, rialacháin, treoracha rialtais, nósanna imeachta, rialacha, cláir, pleananna sochair agus sásraí Iosrael, lena n-áirítear na cinn siúd lena rialaítear oibriú na gclár agus na dtionscadal sin, nó codanna díobh.

*Airteagal 7***Faireachán, Meastóireacht agus Tuairisciú**

1. Gan dochar do fhreagrachtaí an Choimisiúin, na hOifige Eorpaí Frith-Chalaoise (OLAF) agus Chúirt Iniúchóirí an Aontais Eorpaigh i ndáil le faireachán agus meastóireacht a dhéanamh ar an gClár Fís Eorpach, déanfar faireachán leanúnach ar rannpháirtíocht Iosrael sa Chlár sin ar bhonn comhpháirtíochta lena mbeidh baint ag an gCoimisiún agus ag Iosrael.

2. Leagtar síos in Iarscríbhinn III na rialacha maidir leis an mbainistíocht fhóna airgeadais, lena n-áirítear bearta rialaithe airgeadais, na bearta téarnaimh agus na bearta frithchhalaoise eile i ndáil le cistiú ón Aontas Eorpach faoin gComhaontú seo.

Airteagal 8

Comhchoiste idir an tAontas Eorpach agus Iosrael um Thaighde agus um Nuálaíocht

1. Bunaítear leis seo an Comhchoiste idir an tAontas Eorpach agus Iosrael um Thaighde agus um Nuálaíocht (dá ngairtear “an Comhchoiste idir an tAontas Eorpach agus Iosrael” anseo feasta). Áireofar an méid seo a leanas i gcúraimí an Chomhchoiste idir an tAontas Eorpach agus Iosrael:

- a) measúnú, meastóireacht agus athbhreithniú a dhéanamh ar chur chun feidhme an Chomhaontaithe seo, go háirithe:
 - (i) rannpháirtíocht agus feidhmíocht eintitis dhlítheanacha Iosrael sa Chlár Fís Eorpach;
 - (ii) leibhéal oscailteachta (frithpháirtí) na n-eintiteas dlítheanach atá bunaithe i ngach Páirtí páirt a ghlacadh i gcláir agus i dtionscail an Pháirtí eile, nó i gcodanna díobh;
 - (iii) cur chun feidhme an tsásra ranníocaíochta airgeadais agus an tsásra ceartúcháin uathoibríoch i gcomhréir le hAirteagal 3 agus 4;
 - (iv) malartú faisnéise agus scrúdú a dhéanamh ar aon cheist a d’fhéadfadh a bheith ann maidir le saothrú torthaí, lena n-áirítear cearta maoinne intleachtúla;
- b) plé a dhéanamh, arna iarraidh sin do cheachtar Páirtí, ar shrianta arna gcur i bhfeidhm nó atá beartaithe ag na Páirtithe ar an rochtain ar a gcláir thaighde agus nuálaíochta féin, lena n-áirítear go háirithe i gcás gníomhaíochtaí a bhaineann lena sócmhainní straitéiseacha, leasanna, neamhspleáchas nó slándáil;
- c) scrúdú a dhéanamh ar an gcaoi ar féidir comhar a fheabhsú agus a fhorbairt;
- d) plé comhpháirteach a dhéanamh ar threoshuíomhanna agus ar thosaíochtaí na mbeartas a bheidh ann amach anseo a bhaineann leis an taighde agus an nuálaíocht agus le pleanáil taighde leasa choitinn; agus
- e) malartú faisnéise, *inter alia*, maidir le reachtaíocht nua, cinntí nua nó cláir thaighde agus nuálaíochta náisiúnta nua atá ábhartha maidir le cur chun feidhme an Chomhaontaithe seo.

2. Déanfaidh an Comhchoiste idir an tAontas Eorpach agus Iosrael, ar a mbeidh ionadaithe an Aontais Eorpaigh agus Iosrael, a Rialacha Nós Imeachta a ghlacadh.

3. Féadfaidh an Comhchoiste idir an tAontas Eorpach agus Iosrael a chinneadh aon mheitheal/aon chomhlacht comhairleach a bhunú ar bhonn *ad hoc* ar leibhéal na saineolaithe a bheidh in ann cúnaimh a thabhairt an Comhaontú seo a chur chun feidhme.

4. Tiocfaidh an Comhchoiste idir an tAontas Eorpach agus Iosrael le chéile uair amháin sa bhliain ar a laghad, agus, i gcás ina n-éileofar sin le himthosca speisialta, arna iarraidh sin d’aon Pháirtí. Déanfaidh an tAontas Eorpach agus an tÚdarás Náisiúnta Stát Iosrael um Nuálaíocht Theicneolaíoch na cruinnithe a eagrú agus a óstáil ar bhonn idirghalartach.

5. Oibreoidh an Comhchoiste idir an tAontas Eorpach agus Iosrael ar bhonn leanúnach trí fhaisnéis ábhartha a mhalartú trí bhíthin aon mhodh cumarsáide; go háirithe a mhéid a bhaineann le rannpháirtíocht/feidhmíocht eintitis dhlítheanacha Iosrael. Féadfaidh an Comhchoiste idir an tAontas Eorpach agus Iosrael, go háirithe, a chuid cúraimí a dhéanamh i scríbhinn aon uair is gá.

Airteagal 9

Forálacha críochnaitheacha

1. Tiocfaidh an Comhaontú seo i bhfeidhm ar an dáta a thabharfaidh an dá Pháirtí fógra dá chéile gur cuireadh i gcrích a nósanna imeachta inmheánacha is gá chun na críche sin.

2. Beidh feidhm ag an gComhaontú seo ón 1 Eanáir 2021. Fanfaidh sé i bhfeidhm chomh fada agus is gá chun go dtabharfar i gcrích na tionscail, na gníomhartha agus na gníomhaíochtaí uile, nó codanna díobh, a mhaoineofar ón gClár Eorpach Fís, na gníomhartha uile is gá chun leasanna airgeadais an Aontais Eorpaigh a chosaint agus na hoibleagáidí airgeadais uile a eascraíonn as cur chun feidhme an Comhaontaithe seo idir na Páirtithe.

3. Féadfaidh an tAontas Eorpach cur i bhfeidhm an Chomhaontaithe seo a chur ar fionraí i gcás neamhíocaíocht pháirteach nó neamhíocaíocht iomlán na ranníocaíochta airgeadais atá dlite ag Iosrael faoin gComhaontú seo.

I gcás neamhíocaíocht a d’fhéadfadh cur chun feidhme agus bainistiú an Chláir Fís Eorpach a chur i mbaol go mór, seolfaidh an Coimisiún litir mheabhrúcháin fhoirmiúil. I gcás nach ndéanfar aon íocaíocht laistigh de 20 lá oibre tar éis na litreach meabhrúcháin foirmiúla, tabharfaidh an Coimisiún fógra d’Iosrael maidir le cur ar fionraí chur i bhfeidhm an Chomhaontaithe seo trí litir fógra fhoirmiúil, fionraí a thiocfaidh i bhfeidhm 15 lá tar éis d’Iosrael an fógra sin a fháil.

I gcás ina gcuirfead cur i bhfeidhm an Comhaontaithe seo ar fionraí, ní bheidh eintitis dhlítheanacha atá bunaithe in Iosrael incháilithe páirt a ghlacadh i nósanna imeachta dámhachtana nach bhfuil tugtha i gcrích go fóill nuair a chuirfead an fhionraí i bhfeidhm. Measfar nós imeachta dámhachtana a bheith tugtha i gcrích nuair a ghlacfar gealltanais dhlíthiúla de láimh mar thoradh ar an nós imeachta sin.

Leis an bhfionraí, ní dhéanfar difear do na gealltanais dhlíthiúla arna ndéanamh de láimh leis na heintitis dhlítheanacha atá bunaithe in Iosrael sular tháinig an fhionraí i bhfeidhm. Leanfaidh an Comhaontú seo d'fheidhm a bheith aige maidir le gealltanais dhlíthiúla den sórt sin.

Tabharfaidh an tAontas Eorpach fógra láithreach d'Iosrael a luaithe a gheobhaidh an tAontas Eorpach méid iomlán na ranníocaíochta airgeadais atá dlite. Cuirfead deireadh leis an bhfionraí le héifeacht láithreach ar an bhfógra sin a thabhairt.

Ón dáta a chuirfead deireadh leis an bhfionraí, beidh eintitis dhlítheanacha Iosrael incháilithe arís le haghaidh nósanna imeachta dámhachtana a sheolfar tar éis an dáta sin agus le haghaidh nósanna imeachta dámhachtana a seoladh roimh an dáta sin, ar nósanna imeachta dámhachtana iad nach bhfuil na sprioc-amanna chun iarratais a chur isteach dultha in éag.

4. Féadfaidh ceachtar Páirtí an Comhaontú seo a fhoirceannadh tráth ar bith trí fhógra i scríbhinn a thabhairt go bhfuil sé beartaithe é a fhoirceannadh. Tiocfaidh an foirceannadh i bhfeidhm trí mhí féilire tar éis an dáta a gheobhaidh an seolaí an fógra i scríbhinn. Is éard a bheidh sa dáta foirceanta chun críocha an Chomhaontaithe seo, an dáta a thiocfaidh an foirceannadh i bhfeidhm.

5. I gcás ina ndéanfar an Comhaontú seo a fhoirceannadh i gcomhréir le mír 4 den Airteagal seo, comhaontaíonn na Páirtithe an méid seo a leanas:

- leanfar le tionscadail, gníomhartha agus gníomhaíochtaí, nó codanna díobh, a ndéanadh gealltanais dhlíthiúla a ghlacadh de láimh ina leith tar éis theacht i bhfeidhm an Chomhaontaithe seo agus sula ndéanfar an Comhaontú seo a fhoirceannadh, leanfar leo go dtí go dtabharfar i gcrích iad faoi na coinníollacha a leagtar síos sa Chomhaontú seo;
- íocfar ina hiomláine i gcomhréir le hAirteagal 3 ranníocaíocht airgeadais bhliantúil bhliain N, ar lena linn a dhéanfar an Comhaontú seo a fhoirceannadh. Déanfar ranníocaíocht oibríochtúil bhliain N a choigeartú i gcomhréir le hAirteagal 3(8) agus a cheartú i gcomhréir le hAirteagal 4 den Chomhaontú seo. Ní dhéanfar an táille rannpháirtíochta a íocfar le haghaidh bhliain N a choigeartú ná a cheartú; agus
- tar éis na bliana ar lena linn a dhéanfar an Comhaontú seo a fhoirceannadh, déanfar na ranníocaíochtaí oibríochtúla tosaigh, a íocadh le haghaidh na mblianta ar lena linn a bhí feidhm ag an gComhaontú seo, a choigeartú i gcomhréir le hAirteagal 3(8) agus ceartófar go huathoibríoch iad i gcomhréir le hAirteagal 4 den Chomhaontú seo.

Socróidh na Páirtithe de chomhthoil aon iarmhairt eile a eascraíonn as foirceannadh an Chomhaontaithe seo.

6. Ní fhéadfar an Comhaontú seo a leasú ach amháin i scríbhinn de chomhthoil na bPáirtithe. Leanfaidh teacht i bhfeidhm na leasuithe an nós imeachta céanna is infheidhme maidir le teacht i bhfeidhm an Chomhaontaithe seo.

7. Cuid dhílis den Chomhaontú seo a bheidh sna hlarscríbhinní a ghabhann leis.

8. I gcomhréir le beartas an Aontais, ní bheidh feidhm ag an gcomhaontú seo maidir leis na limistéir gheografacha a tháinig faoi riarachán Stát Iosrael tar éis an 5 Meitheamh 1967. Níor cheart an seasamh seo a fhorléiriú mar sheasamh a dhéanann dochar do sheasamh prionsabálta Iosrael maidir leis an ábhar seo. Dá réir sin, comhaontaíonn na Páirtithe go bhfuil cur i bhfeidhm an chomhaontaithe seo gan dochar do stádas na limistéar sin.

Dréachtófar an Comhaontú seo i ndúblach i mBéarla agus san Eabhras, agus comhúdarás ag gach téacs. I gcás ina mbeidh éagsúlacht sa léirmhíniú, is ag an téacs Béarla a bheidh an forlámhas.

Arna dhéanamh sa Bhruiséil, an 6^ú lá de Nollaig sa bhliain 2021 a chomhfhreagraíonn don 2^ú lá de Tevet sa bhliain 5782 san fhéilire Eabhrach.

*Thar ceann an Choimisiúin Eorpaigh, thar ceann
an Aontais Eorpaigh*

Mariya GABRIEL

*An Coimisinéir um Nuálaíocht, um Thaighde,
um Chultúr, um Oideachas agus um an Óige*

Thar ceann Rialtas Stát Iosrael

Haim REGEV

Ambasadóir

*Stát Iosrael chuig an Aontas Eorpach agus chuig
Eagraíocht Chonradh an Atlantaigh Thuaidh*

IARSCRÍBHINN I

Rialacha lena rialaítear ranníocaíocht airgeadais Iosrael leis an gClár Fís Eorpach (2021-2027)**I. Ranníocaíocht airgeadais Iosrael a ríomh**

1. Déanfar ranníocaíocht airgeadais Iosrael leis an gClár Fís Eorpach a bhunú ar bhonn bliantúil i gcomhréir leis an méid a bheidh ar fáil gach bliain i mbuiséad an Aontais le haghaidh leithreasuithe faoi chomhair gealltanais is gá chun an Clár Fís Eorpach a bhainistiú, a chur i bhfeidhm agus a oibriú, agus beidh an ranníocaíocht sin sa bhreis ar an méid sin, méid a mhéadófar i gcomhréir le hAirteagal 3(4) den Chomhaontú seo.

2. An táille rannpháirtíochta dá dtagraítear in Airteagal 3(7) den Chomhaontú seo, déanfar í a chéimniú isteach mar a leanas:

— 2021: 0,5 %;

— 2022: 1 %;

— 2023: 1,5 %;

— 2024: 2 %;

— 2025: 2,5 %;

— 2026: 3 %;

— 2027: 4 %.

3. I gcomhréir le hAirteagal 3(5) den Chomhaontú seo, déanfar an ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh atá le híoc ag Iosrael maidir lena rannpháirtíocht sa Chlár Fís Eorpach a ríomh le haghaidh na mblianta airgeadais faoi seach trí choigeartú a chur i bhfeidhm ar an treoir ranníoca.

Is éard a bheidh sa choigeartú ar an treoir ranníoca:

$$\text{Contribution Key Adjusted} = \text{Contribution Key} \times \text{Coefficient}$$

Is 0,93 a bheidh sa chomhéifeacht a úsáidfeadh sa ríomh thuasluaite chun an treoir ranníoca a choigeartú.

4. I gcomhréir le hAirteagal 3(8) den Chomhaontú seo, sa bhliain N+1 a dhéanfar an chéad choigeartú a bhaineann le cur chun feidhme an bhuiséid le haghaidh bhliain N nuair a choigeartófar ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh bhliain N suas nó síos de réir na difríochta idir:

a) ranníocaíocht choigeartaithe arna ríomh tríd an treoir ranníoca a choigeartófar le haghaidh bhliain N a chur i bhfeidhm maidir le suim:

i. mhéid na ngealltanais buiséadach a rinneadh maidir le leithreasuithe faoi chomhair gealltanais a údaraíodh le haghaidh bhliain N faoi bhuiséad an Aontais Eorpaigh ar vótáladh ina fhabhar agus maidir le leithreasuithe faoi chomhair gealltanais a chomhfhreagraíonn do ghealltanais saortha a chuirtear ar fáil arís; agus

ii. aon leithreasú faoi chomhair gealltanais atá bunaithe ar ioncam sannta seachtrach nach dtagann as ranníocaíochtaí airgeadais leis an gClár Fís Eorpach ó dheontóirí eile agus a bhí ar fáil ag deireadh bhliain N ⁽¹⁾. I gcás ioncam sannta seachtrach a shanntar d'Fhís Eorpach faoi Airteagal 3(1) de Rialachán (AE) 2020/2094 ón gComhairle lena mbunaítear Ionstraim Théarnaimh de chuid an Aontais Eorpaigh chun tacú leis an téarnamh i ndiaidh ghéarchéim COVID-19 ⁽²⁾, úsáidfeadh na méideanna táscaha ilbhliantúla i gclársceidealú CAI chun an ranníocaíocht choigeartaithe a ríomh.

⁽¹⁾ Áirítear leis seo go háirithe na hacmhainní ó Ionstraim Théarnaimh an Aontais Eorpaigh arna bunú le Rialachán (AE) 2020/2094 ón gComhairle an 14 Nollaig 2020 lena mbunaítear Ionstraim Théarnaimh an Aontais Eorpaigh chun tacú leis an téarnamh i ndiaidh ghéarchéim COVID-19 (IO L 433 I, 22.12.2020, lch. 23.).

⁽²⁾ IO L 433 I, 22.12.2020, lch. 23.

b) agus ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh bhliain N.

Ag tosú i mbliain N+2, agus gach bliain ina dhiaidh sin, go dtí go mbeidh na gealltanais bhuiséadacha uile a mhaoinítear faoi leithreasaithe faoi chomhair gealltanais a thionscnaítear ó bhliain N, arna méadú i gcomhréir le hAirteagal 3(4) den Chomhaontú seo, íoctha nó saortha, agus 3 bliana ar a dhéanaí tar éis dheireadh an Chláir Fís Eorpach, ríomhfaidh an tAontas coigeartú ar ranníocaíocht oibríochtúil bhliain N trí ranníocaíocht oibríochtúil Iosrael a laghdú faoin méid a fuarthas tríd an treoir ranníoca, arna coigeartú le haghaidh bhliain N, a chur i bhfeidhm maidir leis na gealltanais saortha a rinneadh gach bliain maidir le gealltanais bhliain N a mhaoinítear faoi bhuiséad an Aontais nó ó ghealltanais saortha a chuirtear ar fáil arís.

I gcás ina gcuirfeadh ar ceal na méideanna a eascraíonn as ioncam sannta seachtrach bhliain N (chun leithreasuithe faoi chomhair gealltanais, agus, i gcás méideanna faoi Rialachán (AE) 2020/2094 ón gComhairle, na méideanna táscaha ilbhliantúla i gclársceidealú CAI, a áireamh) nach dtagann as ranníocaíochtaí airgeadais leis an gClár Fís Eorpach ó dheontóirí eile, déanfar ranníocaíocht oibríochtúil Iosrael a laghdú faoin méid a fuarthas tríd an treoir ranníoca, arna coigeartú le haghaidh bhliain N, a chur i bhfeidhm maidir leis an méid a cuireadh ar ceal.

II. Ranníocaíocht oibríochtúil Iosrael a cheartú go huathoibríoch

1. Chun an ceartúchán uathoibríoch dá dtagraítear in Airteagal 4 den Chomhaontú seo a ríomh, beidh feidhm ag na módúlachtaí seo a leanas:

- a) ciallaíonn “deontais iomaíocha” deontais a dhámhtar trí ghlaonna ar thograí inar féidir na tairbhíthe deiridh a shainaitheint tráth a ríomhtar an ceartúchán uathoibríoch. Eisiatar tacaíocht airgeadais do thrú páirtithe mar a shainmhínítear in Airteagal 204 den Rialachán Airgeadais;
- b) i gcás ina síneofar gealltanais dlíthiúil le cuibhreas, is iad na méideanna carnacha a leithdháiltear ar thairbhíthe is eintitis de chuid Iosrael na méideanna a úsáidfeadh chun méideanna tosaigh an ghealltanais dhlíthiúil a bhunú i gcomhréir le miondealú táscach buiséid an chomhaontaithe deontais;
- c) bunófar méideanna uile na ngealltanais dlíthiúil a chomhfhreagraíonn do dheontais iomaíocha trí úsáid a bhaint as córas leictreonach an Choimisiúin Eorpach, eCorda, agus asbhainfeadh iad ar an dara Céadaoin i mí Feabhra na bliana N+2;
- d) ciallaíonn “costais neamh-idirghabhálacha” costais an Chláir seachas deontais iomaíocha, lena n-áirítear caiteachas tacaíochta, riarachán clárshonrach, gníomhaíochtaí eile ⁽³⁾;
- e) measfar gur costais neamh-idirghabhálacha iad na méideanna a leithdháiltear ar eagraíochtaí idirnáisiúnta mar eintitis dhlítheanacha arb iad an tairbhí deiridh ⁽⁴⁾ iad.

2. Cuirfeadh an sásra i bhfeidhm mar a leanas:

a) Ceartúcháin uathoibríocha le haghaidh bhliain N i ndáil le forghníomhú leithreasuithe faoi chomhair gealltanais i leith bhliain N, arna méadú i gcomhréir le hAirteagal 3(4) den Chomhaontú seo, cuirfeadh i bhfeidhm iad bunaithe ar shonraí bhliain N agus ar shonraí bhliain N+1 ó eCorda dá dtagraítear i bpointe (II), mír (1), pointe (c), den Iarscríbhinn seo i mbliain N+2 tar éis aon choigeartú i gcomhréir le hAirteagal 3(8) den Chomhaontú seo a chur i bhfeidhm maidir le ranníocaíocht Iosrael leis an gClár Fís Eorpach. Is é an méid a bhreithneofar méid na ndeontas iomaíoch a bhfuil sonraí ar fáil ina leith, tráth a ríomhtar an ceartúchán.

b) Ag tosú i mbliain N+2 agus suas go dtí 2029, déanfar méid an cheartúcháin uathoibríoch a ríomh le haghaidh bhliain N tríd an difríocht idir na nithe seo a leanas a ghlacadh:

- i. méid iomlán na ndeontas iomaíoch arna gcionroinnt ar Iosrael nó ar eintitis dhlítheanacha Iosrael mar ghealltanais arna ndéanamh maidir le leithreasuithe buiséid le haghaidh bhliain N; agus

⁽³⁾ I measc na ngníomhaíochtaí eile, go háirithe, tá soláthar, duaiseanna, ionstraimí airgeadais, gníomhaíochtaí díreacha an Airmheáin Chomhpháirtigh Taighde, Síntiúis (an Eagraíocht um Chomhar agus Forbairt Eacnamaíochta, Eureka, an Chomhpháirtíocht Idirnáisiúnta um Chomhar in Éifeachtúlacht Fuinnimh, an Ghníomhaireacht Idirnáisiúnta Fuinnimh, ...), saíneolaithe (meastóirí, faireachán ar thionscadail) etc.

⁽⁴⁾ Ní mheasfar gur costais neamh-idirghabhálacha iad eagraíochtaí idirnáisiúnta ach amháin más tairbhíthe deiridh iad. Ní bheidh feidhm aige sin i gcás inar comhordaitheoir ar thionscadal í an eagraíocht idirnáisiúnta (agus cistí á ndáileadh ar chomhordaitheoirí eile).

ii. méid ranníocaíocht oibríochtúil choigeartaithe Iosrael le haghaidh bhliain N arna iolrú faoin gcóimheas idir:

A. méid na ndeontas iomaíoch arna dtabhairt ar leithreasuithe faoi chomhair gealltanais do bhliain N, arna méadú i gcomhréir le hAirteagal 3(4) den Chomhaontú seo; agus

B. iomlán na leithreasuithe buiséadacha údaraithe faoi chomhair gealltanais le haghaidh bhliain N, lena n-áirítear costais neamh-idirghabhálacha.

III. **Íocaíocht ranníocaíocht airgeadais Iosrael, íocaíocht na gcoigeartuithe a rinneadh ar ranníocaíocht oibríochtúil Iosrael, agus íocaíocht an cheartúcháin uathoibríoch is infheidhme maidir le ranníocaíocht oibríochtúil Iosrael**

1. Cuirfidh an Coimisiún an fhaisnéis seo a leanas in iúl d'Iosrael a luaithe is féidir agus tráth nach déanaí ná tráth eisiúna an chéad ghlaio ar chistí na bliana airgeadais:

a. na méideanna i leithreasuithe faoi chomhair gealltanais i mbuiséad an Aontais arna nglacadh go críochnaitheach le haghaidh na bliana i gceist do na línte buiséid lena gcumhdaítear rannpháirtíocht Iosrael sa Chlár Fís Eorpach, méideanna a mhéadófar, más ábhartha, i gcomhréir le hAirteagal 3(4) den Chomhaontú seo;

b. méid na táille rannpháirtíochta dá dtagraítear in Airteagal 3(7) den Chomhaontú seo;

c. ó bhliain N+1 de chur chun feidhme an Chláir Fís Eorpach, cur chun feidhme leithreasuithe faoi chomhair gealltanais a chomhfhreagraíonn do bhliain bhuiséadach N, leithreasuithe a mhéadófar i gcomhréir le hAirteagal 3(4) den Chomhaontú seo, agus leibhéal na ngealltanais saortha;

d. maidir leis an gcuid den Chlár Fís Eorpach ina bhfuil gá leis an bhfaisnéis sin chun an ceartúchán uathoibríoch, leibhéal na ngealltanais a tugadh i bhfabhar eintitis dhlítheanacha Iosrael arna miondealú de réir bhliain chomhfhreagrach na leithreasuithe buiséadacha agus leibhéal iomlán gaolmhar na ngealltanais a ríomh.

Ar bhonn a Dhréachtbhuiséid, soláthróidh an Coimisiún meastachán ar fhaisnéis le haghaidh na bliana dár gcionn faoi phointe (a) agus pointe (b) a luaithe is féidir, agus, faoin 1 Meán Fómhair den bhliain airgeadais ar a dhéanaí.

2. I mí Aibreáin gach bliain airgeadais ar a dhéanaí, eiseoidh an Coimisiún glao ar chistí chuig Iosrael a chomhfhreagraíonn dá ranníocaíocht faoin gComhaontú seo.

Le gach glao ar chistí, déanfar foráil maidir le híocaíocht ranníocaíocht Iosrael tráth nach déanaí ná 30 lá tar éis eisiúint an ghlaio ar chistí.

I gcás na chéad bhliana de chur chun feidhme an Chomhaontaithe seo, eiseoidh an Coimisiún aon ghlaio amháin ar chistí laistigh de 60 lá ó shíniú an Chomhaontaithe seo.

3. Gach bliain ó 2023 amach, léireofar sa ghlaio ar chistí méid an cheartúcháin uathoibríoch is infheidhme maidir leis an ranníocaíocht oibríochtúil a íocfar le haghaidh bhliain N-2.

Féadfar a áireamh freisin sa ghlaio ar chistí a eiseofar i mí Aibreáin ar a dhéanaí, coigeartuithe ar an ranníocaíocht airgeadais a íocfaidh Iosrael as cur chun feidhme, bainistiú agus oibriú an Chláir nó na gClár Réime um Thaighde agus um Nuálaíocht a bhí ann roimhe ar ghlac Iosrael páirt iontu.

I gcás gach ceann de na blianta airgeadais 2028, 2029 agus 2030, an méid a eascraíonn as an gceartúchán uathoibríoch a chur i bhfeidhm maidir leis na ranníocaíochtaí oibríochtúla a íocfaidh Iosrael sa bhliain 2026 agus sa bhliain 2027, nó an méid a eascraíonn as na coigeartuithe a dhéanfar i gcomhréir le hAirteagal 3(8) den Chomhaontú seo, beidh sé dlite d'Iosrael nó dlite uaidh.

4. Íocfaidh Iosrael a ranníocaíocht airgeadais faoin gComhaontú seo i gcomhréir le pointe (III) den Iarscríbhinn seo. In éagmais íocaíocht Iosrael faoin dáta dlite, seolfaidh an Coimisiún litir mheabhrúcháin fhoirmiúil.

Is é an toradh a bheidh ar aon mhoill ar íocaíocht na ranníocaíochta go n-íocfaidh Iosrael ús mainneachtana ar an méid atá gan íoc ón dáta dlite.

Is é an ráta úis ar mhéideanna is infhaighte nach n-íoctar ar an dáta dlite an ráta arna chur i bhfeidhm ag an mBanc Ceannais Eorpach ar a phríomhoibríochtaí athmhaoinithe, arna fhoilsiú i sraith C d'Iris Oifigiúil an Aontais Eorpaigh, a bheidh i bhfeidhm ar an gcéad lá féilire den mhí ina mbeidh an dáta dlite, agus é sin méadaithe faoi aon phointe céatadán go leith.

—

IARSCRÍBHINN II

Liosta de chlár agus de thionscadail choibhéiseacha Iosrael, nó codanna díobh**I. Liosta de chlár agus de thionscadail Iosrael, nó codanna díobh, atá coibhéiseach leis an gClár Fís Eorpach, atá oscailte le haghaidh rannpháirtíocht na n-eintiteas dlítheanach atá bunaithe san Aontas Eorpach ⁽¹⁾:**

- Deontais taighde phearsanta á soláthar ag ISF (Fondúireacht Eolaíochta Iosrael);
- Clár um thaighde agus forbairt thionsclaíoch an Údaráis Náisiúnta um Nuálaíocht Theicneolaíoch Stát Iosrael (“IIA”):
 - Cuibhreannas um thaighde agus forbairt teicneolaíochtaí cineálacha (Conair 5a den IIA);
 - Aistriú eolais ón earnáil acadúil chuig an earnáil tionsclaíochta (Conair 5d de IIA);
 - Taighde agus forbairt chomhoibríoch – nós imeachta IIA maidir le cur chun feidhme comhaontuithe idirnáisiúnta i dtaighde agus i bhforbairt thionsclaíoch:
 - Comhar taighde agus forbartha le Comhlachtaí Ilnáisiúnta;
 - Clár Dhéthaobhacha a bhfuil tacaíocht chomhthreomhar acu
- Clár Náisiúnta Iosrael um Thionscnamh Candamach:
 - An Ciste Taighde Acadúil Dhírigh (lena dtacaítear faoi dheontais taighde phearsanta ISF);
 - Cuibhreannais Braite Chandamaigh (lena dtacaítear faoi Chonair 5a de IIA);
 - Cuibhreannais Cumarsáide Chandamaí (lena dtacaítear faoi Chonair 5a de IIA).

II. Liosta de chlár agus de thionscadail, nó codanna díobh, a ndéanfaidh Iosrael bearta atá riachtanach ina leith ionas go dtabharfar deis de réir a chéile d’eintitis dhlítheanacha atá bunaithe san Aontas Eorpach a bheith páirteach sna clár agus sna tionscadail atá ar an liosta sin ⁽¹⁾:

- Glaonna ar thograí le haghaidh taighde agus forbairt in earnáil an spáis (lena dtacaítear faoi Chonair 2 de IIA);
- Taighde eolaíoch i dteicneolaíochtaí spáis (na hAireachta Nuálaíochta, Eolaíochta agus Teicneolaíochta);
- Sonraí bunaithe ar UltraSat, satailít um réalteolaíocht dhíomuan ultraivialait a bhfuil réimse radhairc leathan aici (Ghníomhaireacht spáis Iosrael i gcomhar le hInstitiúid Weizmann um Thaighde, DESY na Gearmáine agus NASA).

⁽¹⁾ Soiléirítear gur faoi réir Airteagal 5 den Chomhaontú atá rannpháirtíocht na n-eintiteas Eorpach sna clár agus sna tionscadail sin de chuid Iosrael, nó i gcodanna díobh.

IARSCRÍBHINN III

Bainistíocht Fhóna Airgeadais

Leasanna airgeadais a chosaint agus a aisghabháil

*Airteagal 1***Athbhreithnithe agus iniúchtaí**

1. Beidh sé de cheart ag an Aontas Eorpach, i gcomhréir leis na gníomhartha is infheidhme ó cheann amháin nó níos mó d'institiúidí nó comhlachtaí an Aontais agus mar a fhoráiltear i gcomhaontuithe agus/nó i gconarthaí ábhartha, athbhreithnithe agus iniúchtaí teicniúla, eolaíocha, airgeadais, nó cineálacha eile athbhreithnithe agus iniúchtaí, a dhéanamh ar áitreabh aon duine nádúrtha a bhfuil cónaí air in Iosrael nó ar áitreabh aon eintitis dhlítheanaigh atá bunaithe in Iosrael agus a fhaigheann cistiú ón Aontas Eorpach, chomh maith le haon tríú páirtí atá rannpháirteach i gcur chun feidhme chistí an Aontais atá ina chónaí nó bunaithe in Iosrael. Féadfaidh gníomhairí institiúidí agus chomhlachtaí an Aontais Eorpaigh, go háirithe gníomhairí an Choimisiúin Eorpaigh agus Chúirt Iniúchóirí na hEorpa na hathbhreithnithe agus na hiniúchtaí sin a dhéanamh, nó féadfaidh daoine eile, ar thug an Coimisiún Eorpach sainordú dóibh, iad a dhéanamh.
2. Beidh rochtain iomchuí ag gníomhairí institiúidí agus chomhlachtaí an Aontais, go háirithe gníomhairí an Choimisiúin Eorpaigh agus Chúirt Iniúchóirí na hEorpa, agus na daoine eile ar thug an Coimisiún Eorpach sainordú dóibh, ar láithreáin, oibreacha agus doiciméid (idir leaganacha leictreonacha agus leaganacha páipéir) agus ar an bhfaisnéis uile is gá chun na hiniúchtaí sin a dhéanamh, lena n-áirítear an ceart chun cóip fhisiceach/leictreonach d'aon doiciméad nó d'ábhar aon mheáin sonraí, agus sleachta ó na doiciméid sin, atá ag an duine nádúrtha nó dlítheanach atá faoi iniúchadh nó ag an tríú páirtí atá faoi iniúchadh.
3. Ní chuirfidh Iosrael cosc ná aon bhac ar leith ar an gceart iontrála in Iosrael ná ar rochtain ar áitreabh na ngníomhairí agus na ndaoine eile dá dtagraítear i mír 2 ar fhorais fheidhmiú a ndualgas dá dtagraítear san Airteagal seo.
4. Féadfar na hathbhreithnithe agus na hiniúchtaí a dhéanamh freisin, tar éis chur i bhfeidhm an Chomhaontaithe seo a chur ar fionraí, de bhun Airteagal 9(5) de, nó tar éis fhoirceannadh an Chomhaontaithe seo, ar bhonn na dtéarmaí a leagtar síos sna gníomhartha is infheidhme ó cheann amháin nó níos mó d'institiúidí nó comhlachtaí an Aontais agus dá bhforáiltear i gcomhaontuithe agus/nó i gconarthaí ábhartha i ndáil le haon ghealltanais dlíthiúil lena gcuirtear chun feidhme buiséad an Aontais Eorpaigh ar gealltanais é a bheidh déanta ag an Aontas Eorpach roimh an dáta óna ngabhfaidh éifeacht le fionraí chur i bhfeidhm an Chomhaontaithe seo de bhun Airteagal 9(5) ann nó le foirceannadh an Chomhaontaithe seo.

*Airteagal 2***An comhrac i gcoinne neamhrialtachtaí, calaoise agus cionta coiriúla eile a dhéanann difear do leasanna airgeadais an Aontais**

1. Údarófar don Choimisiún Eorpach agus don Oifig Eorpach Frith-Chalaoise (OLAF) imscrúduithe riaracháin a dhéanamh i gcríoch Iosrael, lena n-áirítear seiceálacha agus cigireachtaí ar an láthair. Déanfar na himscrúduithe sin i gcomhréir leis na téarmaí agus na coinníollacha arna mbunú leis na gníomhartha is infheidhme ó cheann amháin nó níos mó d'institiúidí an Aontais.
2. Cuirfidh údaráis inniúla Iosrael an Coimisiún Eorpach nó OLAF ar an eolas laistigh de thréimhse réasúnach ama faoi aon fhíoras nó amhras atá tugtha faoi deara acu i ndáil le neamhrialtacht, calaois nó gníomhaíocht neamhdhleathach eile lena ndéantar difear do leasanna airgeadais an Aontais.
3. Féadfar seiceálacha agus cigireachtaí ar an láthair a dhéanamh ar áitreabh aon duine nádúrtha a bhfuil cónaí air in Iosrael nó ar áitreabh aon eintitis dhlítheanaigh atá bunaithe in Iosrael agus a fhaigheann cistí ón Aontas, chomh maith le haon tríú páirtí atá rannpháirteach i gcur chun feidhme chistí an Aontais atá ina chónaí nó bunaithe in Iosrael.
4. Is é an Coimisiún Eorpach nó OLAF, i ndlúthchomhar le húdarás inniúil Iosrael arna ainmniú ag rialtas Iosrael, a ullmhóidh agus a thabharfaidh i gcrích na seiceálacha agus na cigireachtaí ar an láthair. Tabharfar fógra, tréimhse réasúnach ama roimh ré, don údarás ainmnithe faoi aidhm, cuspóir agus bunús dlí na seiceálacha agus na gcigireachtaí, ionas go mbeidh sé in ann cúnaimh a thabhairt. Chuige sin, féadfaidh oifigigh údaráis inniúla Iosrael páirt a ghlacadh sna seiceálacha agus sna cigireachtaí ar an láthair.
5. Arna iarraidh sin d'údaráis Iosrael, féadfar na seiceálacha agus na cigireachtaí ar an láthair a dhéanamh go comhpháirteach leis an gCoimisiún Eorpach nó le OLAF.

6. Beidh rochtain ag gníomhairí an Choimisiúin agus ag baill foirne OLAF ar an bhfaisnéis agus ar an doiciméadacht uile, lena n-áirítear sonraí ríomhaireachta, maidir leis na hoibríochtaí lena mbaineann, atá riachtanach chun na seiceálacha agus na cigireachtaí ar an láthair a dhéanamh mar is cuí. Féadfaidh siad, go háirithe, doiciméid ábhartha a chóipeáil.
7. I gcás ina gcuireann duine, eintiteas nó tríú páirtí eile i gcoinne seiceáil nó cigireacht ar an láthair, tabharfaidh údarás Iosrael cúnaimh, ag gníomhú dóibh i gcomhréir le rialacha agus rialacháin náisiúnta, don Choimisiún Eorpach nó do OLAF, ionas gur féidir leo a ndualgas a chomhlíonadh maidir le seiceáil nó cigireacht ar an láthair a dhéanamh. Áireofar leis an gcúnaimh sin na bearta réamhchúraim iomchuí a dhéanamh faoin dlí náisiúnta, go háirithe chun fianaise a chosaint.
8. Cuirfidh an Coimisiún Eorpach nó OLAF údarás inniúla Iosrael ar an eolas faoi thoradh na seiceálacha agus na cigireachtaí sin. Tuairisceoidh an Coimisiún Eorpach nó OLAF, go háirithe, a luaithe is féidir d'údarás inniúil Iosrael maidir le haon fhíoras nó aon amhras a bhaineann le neamhrialtacht atá tugtha faoi deara acu le linn na seiceála nó na cigireachta ar an láthair.
9. Gan dochar do chur i bhfeidhm dhlí coiriúil Iosrael, féadfaidh an Coimisiún Eorpach bearta agus pionóis riaracháin a fhorchur ar dhaoine dlítheanacha nó ar dhaoine nádúrtha de chuid Iosrael a ghlacann páirt i gcur chun feidhme cláir nó gníomhaíochta i gcomhréir le reachtaíocht an Aontais Eorpaigh.
10. Chun críocha chur chun feidhme cuí an Airteagail seo, déanfaidh an Coimisiún Eorpach nó OLAF agus údarás inniúla Iosrael faisnéis a mhalartú go rialta agus, arna iarraidh sin do cheann de na páirtithe sa Chomhaontú seo, rachaidh siad i gcomhairle le chéile.
11. Chun comhar agus malartú faisnéise éifeachtach le OLAF a éascú, ainmneoidh Iosrael pointe teagmhála.
12. An malartú faisnéise a dhéanfar idir an Coimisiún Eorpach nó OLAF agus údarás inniúla Iosrael, déanfar é agus aird chuí á tabhairt ar na ceanglais rúndachta. Na sonraí pearsanta a áireofar sa mhalartú faisnéise, cosnófar iad i gcomhréir leis na rialacha is infheidhme.
13. Oibreoidh údarás Iosrael i gcomhar le hOifig an Ionchúisitheora Phoiblí Eorpaigh ionas go mbeidh siad in ann a ndualgas a chomhlíonadh maidir le déantóirí cionta coiriúla, agus a gcomhchoirithe, i gcionta coiriúla a dhéanann dífear do leasanna airgeadais an Aontais Eorpaigh, a imscrúdú, a ionchúiseamh agus a thabhairt chun breithiúnais i gcomhréir leis an reachtaíocht is infheidhme.

Airteagal 3

Aisghabháil agus forfheidhmiú

1. Cinntí arna nglacadh ag an gCoimisiún Eorpach lena bhforchuirtear oibleagáid airgid ar dhaoine dlítheanacha nó nádúrtha seachas Stáit i ndáil le haon éileamh a eascraíonn as an gClár Fís Eorpach, beidh siad in-fhorfheidhmithe in Iosrael. Má iarrann an Coimisiún air amhlaidh, déanfaidh an t-údarás arna ainmniú ag Rialtas Stát Iosrael imeachtaí a thionscnadh chun an cinneadh a fhorfheidhmiú thar ceann an Choimisiúin. Sa chás sin, cuirfear an cinneadh ón gCoimisiún faoi bhráid Chúirt Iosrael, gan aon fhoirmiúlacht eile a bheith ann seachas fíorú ar bharántúlacht an chinnidh sin, agus is údarás arna ainmniú chun na críche sin ag Rialtas Stát Iosrael, a chuirfidh an Coimisiún ar an eolas faoin ainmniú, a chuirfidh faoina bráid é. I gcomhréir le hAirteagal 4, beidh an Coimisiún Eorpach i dteideal fógra maidir le cinní in-fhorfheidhmithe den sórt sin a thabhairt go díreach do dhaoine a bhfuil cónaí orthu in Iosrael agus d'eintitis dhlítheanacha atá bunaithe in Iosrael. Déanfar an forfheidhmiú i gcomhréir le dlí agus rialacha nós imeachta Iosrael.
2. I gcás breithiúnais agus ordúithe ó Chúirt Bheithiúnais an Aontais Eorpaigh a thugtar i gcur i bhfeidhm clásail eadrána atá i gconradh nó i gcomhaontú i ndáil le cláir, gníomhaíochtaí, gníomhartha nó tionscadail an Aontais, beidh siad in-fhorfheidhmithe in Iosrael i gcomhréir le dlí agus rialacha nós imeachta Iosrael.
3. Beidh dlínse ag Cúirt Bheithiúnais an Aontais Eorpaigh chun athbheithniú a dhéanamh ar dhlíthiúlacht an chinnidh ón gCoimisiún dá dtagraítear i mír 1 agus forfheidhmiú an chinnidh sin a chur ar fionraí. Beidh dlínse ag Cúirteanna Iosrael, áfach, ar ghearáin á rá go bhfuil an forfheidhmiú á dhéanamh ar bhealach neamhrialtach.

*Airteagal 4***Cumarsáid agus malartú faisnéise**

Institiúidí agus comhlachtaí an Aontais Eorpaigh atá rannpháirteach i gcur chun feidhme an Chláir Fís Eorpach, nó i rialú an chláir sin, beidh siad i dteideal cumarsáid a dhéanamh go díreach, lena n-áirítear trí chórais malartaíthe leictreonaigh, le haon duine nádúrtha a bhfuil cónaí air in Iosrael nó le haon eintiteas dlítheanach atá bunaithe ann agus a fhaigheann cistí ón Aontas, chomh maith le haon tríú páirtí atá rannpháirteach i gcur chun feidhme chistí an Aontais agus a bhfuil cónaí air in Iosrael nó atá bunaithe ann. Féadfaidh na daoine, na heintitis agus na páirtithe sin an fhaisnéis agus an doiciméadacht ábhartha uile a chur go díreach faoi bhráid institiúidí agus comhlachtaí an Aontais Eorpaigh, ar faisnéis agus doiciméadacht iad a cheanglaítear orthu a chur isteach ar bhonn reachtaíocht an Aontais Eorpaigh is infheidhme maidir le clár an Aontais agus ar bhonn na gconarthaí nó na gcomhaontuithe arna dtabhairt i gcrích chun an clár sin a chur chun feidhme.

COMHAONTÚ IDIRNÁISIÚNTA**idir an tAontas Eorpach, de pháirt, agus an tSeoirsia, den pháirt eile, maidir le rannpháirtíocht na Seoirsia i gclár an Aontais, Fís Eorpach - an Clár Réime um Thaighde agus um Nuálaíocht**

An Coimisiún Eorpach (dá ngairtear “an Coimisiún” anseo feasta), thar ceann an Aontais Eorpaigh,

de pháirt,

agus

an tSeoirsia (dá ngairtear “an tSeoirsia” anseo feasta),

den pháirt eile,

(dá ngairtear “na Páirtithe” anseo feasta),

DE BHRÍ go sonraítear i bPrótacal III den Chomhaontú Comhlachais idir an tAontas Eorpach agus an Comhphobal Eorpach do Fluinneamh Adamhach agus a mBallstáit, de pháirt, agus an tSeoirsia, den pháirt eile⁽¹⁾, maidir le comhaontú réime idir an tAontas Eorpach agus an tSeoirsia maidir leis na prionsabail ghinearálta i dtaca le rannpháirtíocht na Seoirsia i gclár an Aontais (dá ngairtear “Prótacal III” anseo feasta), de bhrí go sonraítear ann go ndéanfar na téarmaí agus na coinníollacha sonracha maidir le rannpháirtíocht na Seoirsia i ngach clár sonracha, go háirithe an ranníocaíocht airgeadais is iníoctha, chomh maith le nósanna imeachta tuairiscithe agus meastóireachta, a chinneadh trí chomhaontú idir an Coimisiún Eorpach agus údaráis inniúla na Seoirsia ar bhonn na gcritéar arna mbunú leis na cláir lena mbaineann;

DE BHRÍ gur bunaíodh clár an Aontais Eorpaigh, Fís Eorpach - an Clár Réime um Thaighde agus um Nuálaíocht, le Rialachán (AE) 2021/695 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle⁽²⁾ (dá ngairtear “an Clár Fís Eorpach” anseo feasta);

I bhFIANAISE iarrachtaí an Aontais Eorpaigh an fhreagairt a stiúradh trí dhul i gcomhar lena chomhpháirtithe idirnáisiúnta chun aghaidh a thabhairt ar dhúshlán dhomhanda i gcomhréir leis an bplean gníomhaíochta ar mhaithe le daoine, an pláinéad agus an rathúnas i gClár Oibre na Náisiún Aontaithe “I mbun athraithe: Clár Oibre 2030 don Fhorbairt Inbhuanaithe”, agus á admháil dóibh gur uirlisí fíor-riachtanacha iad an taighde agus an nuálaíocht agus gurb iad is mó a spreagann an fás inbhuanaithe a bheidh á threorú ag an nuálaíocht, an t-iomaíochas agus an tarraingteacht eacnamaíoch;

AG AITHINT DÓIBH na bprionsabal ginearálta mar a leagtar amach i Rialachán (AE) 2021/695;

AG ADMHÁIL DÓIBH chuspóirí an Limistéir Eorpaigh Taighde athnuaite chun limistéar coiteann eolaíoch agus teicneolaíoch a fhorbairt, margadh aonair don taighde agus don nuálaíocht a chruthú, an comhar idir ollscoileanna agus malartú dea-chleachtas agus gairmeacha taighde tarraingteacha a chothú agus a éascú, soghluaisteacht trasteorann agus idirearnálach taighdeoirí a éascú, saorghluaiseacht eolais eolaíoch agus nuálaíochta eolaíche a chothú, an urraim don tsaoirse acadúil agus do shaoirse an taighde eolaíoch a chur chun cinn, tacú le hoideachas eolaíochta agus gníomhaíochtaí cumarsáide, agus iomaíochas agus tarraingteacht na ngeilleagar rannpháirteach a spreagadh, agus ag admháil dóibh gur príomh-chomhpháirtithe iad na tíortha comhlachaithe san iarracht sin;

AG CUR I dTÁBHACHT ról na gComhpháirtíochtaí Eorpacha a thugann aghaidh ar roinnt de na dúshláin is práinní atá san Eoraip trí thionscnaimh chomhbheartaithe taighde agus nuálaíochta lena rannchuidítear go mór le tosaíochtaí an Aontais Eorpaigh i réimse an taighde agus na nuálaíochta ina bhfuil gá le mais chriticiúil agus fíis fhadtéarmach agus tábhacht rannpháirtíocht na dtíortha comhlachaithe sna Comhpháirtíochtaí sin;

⁽¹⁾ IO L 261, 30.8.2014, lch. 4.

⁽²⁾ Rialachán (AE) 2021/695 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 28 Aibreán 2021 lena mbunaítear Fís Eorpach – an Clár Réime um Thaighde agus um Nuálaíocht, lena leagtar síos a rialacha maidir le rannpháirtíocht agus scaipeadh, agus lena n-aisghairtear Rialachán (AE) Uimh. 1290/2013 agus (AE) Uimh. 1291/2013 (IO L 170, 12.5.2021, lch. 1.).

AG FÉACHAINT le coinníollacha comhthairbheacha a bhunú chun poist chuibhiúla a chruthú, éiceachórais nuálaíochta na bPáirtithe a neartú agus tacú leo trí chabhrú le fiontair nuálaíocht agus méadú a dhéanamh i margáí na bPáirtithe agus trí ghlacadh na nuálaíochta, mar aon le cur in úsáid agus inrochtaineacht na nuálaíochta, a éascú, lena n-áirítear gníomhaíochtaí fothaithe acmhainneachta;

AG AITHINT DÓIBH gur cheart go dtiocfadh sochair fhrithpháirteacha as rannpháirtíocht chómhálartach i gcláir thaighde agus nuálaíochta a chéile; agus á admháil dóibh go bhforchoimeádan na Páirtithe a gceart chun teorainn nó coinníoll a chur le rannpháirtíocht ina gcláir thaighde agus nuálaíochta; lena n-áirítear, go háirithe, i gcás gníomhaíochtaí a bhaineann lena sócmhainní straitéiseacha, leasanna, neamhspleáchas nó slándáil;

I bhFIANAISE spriocanna coiteanna, luachanna agus naisc láidre na bPáirtithe i réimse an taighde agus na nuálaíochta, arna mbunú san am a chuaigh thart tríd an gComhaontú Comhlachais maidir le Fís 2020, agus ag aithint dóibh mian chomhchoiteann na bPáirtithe a gcaidreamh agus an comhar eatarthu a fhorbairt, a neartú, a spreagadh agus a shíneadh a thuilleadh ann,

TAR ÉIS COMHAONTÚ MAR A LEANAS:

Airteagal 1

Raon feidhme an chomhlachais

1. Glacfaidh an tSeoirsia páirt mar thír chomhlachaithe i ngach cuid den Chlár Fís Eorpach - an Clár Réime um Thaighde agus um Nuálaíocht (an Clár Fís Eorpach), agus rannchuideoidh sí le gach cuid de, dá dtagraítear in Airteagal 4 de Rialachán (AE) 2021/695 agus a chuirtear chun feidhme trí bhithin an chlár shonraigh arna bhunú le Cinneadh (AE) 2021/764 ⁽³⁾, sna leaganacha is cothroime le dáta díobh, agus trí bhithin ranníocaíocht airgeadais leis an Institiúid Eorpach um Nuálaíocht agus Teicneolaíocht.
2. Beidh feidhm ag Rialachán (AE) 2021/819 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle ⁽⁴⁾, agus Cinneadh (AE) 2021/820 ⁽⁵⁾, sna leaganacha is cothroime le dáta díobh; beidh feidhm acu maidir le rannpháirtíocht eintitis dhlítheanacha na Seoirsia i bPobail Eolais agus Nuálaíochta.

Airteagal 2

Téarmaí agus coinníollacha sonracha na rannpháirtíochta sa Chlár Fís Eorpach

1. Glacfaidh an tSeoirsia páirt sa Chlár Fís Eorpach i gcomhréir leis na coinníollacha a leagtar síos sa Chomhaontú Comhlachais idir an tAontas Eorpach agus an Comhphobal Eorpach do Fhuinneamh Adamhach agus a mBallstáit, de pháirt, agus an tSeoirsia, den pháirt eile, agus a leagtar síos freisin sa Phrótacal III a ghabhann leis an gComhaontú Comhlachais maidir le comhaontú réime idir an tAontas Eorpach agus an tSeoirsia maidir leis na príonsabail ghinearálta i dtaca le rannpháirtíocht na Seoirsia i gcláir an Aontais agus faoi na téarmaí agus na coinníollacha a leagtar amach sa Chomhaontú seo, sna gníomhartha dlí dá dtagraítear in Airteagal 1 den Chomhaontú seo, agus in aon rialí eile a bhaineann le cur chun feidhme an Chlár Fís Eorpach, sna leaganacha is cothroime le dáta díobh.
2. Mura bhforáiltear a mhalairt sna téarmaí agus sna coinníollacha dá dtagraítear i mír 1 den Airteagal seo, lena n-áirítear i gcur chun feidhme Airteagal 22(5) de Rialachán (AE) 2021/695, féadfaidh eintitis dhlítheanacha atá bunaithe sa tSeoirsia páirt a ghlacadh i ngníomhaíochtaí indíreacha an Chlár Fís Eorpach faoi choinníollacha atá coibhéiseach leis na coinníollacha is infheidhme maidir le heintitis dhlítheanacha atá bunaithe san Aontas Eorpach, lena n-áirítear urraim do bhearta sriantacha an Aontais Eorpaigh ⁽⁶⁾.
3. Sula ndéanfar cinneadh maidir le cé acu atá nó nach bhfuil eintitis dhlítheanacha atá bunaithe sa tSeoirsia incháilithe chun páirt a ghlacadh i ngníomhaíocht a bhaineann le sócmhainní straitéiseacha, leasanna, neamhspleáchas nó slándáil an Aontais Eorpaigh faoi Airteagal 22(5) de Rialachán (AE) 2021/695, féadfaidh an Coimisiún faisnéis nó dearbhuithe sonracha a iarraidh, amhail:
 - a) faisnéis maidir le cé acu a deonaíodh nó a dheonófar rochtain chómhálartach d'eintitis dhlítheanacha atá bunaithe san Aontas Eorpach ar chláir agus ar thionscadail na Seoirsia atá ann cheana agus atá beartaithe, ar cláir agus tionscadail iad atá coibhéiseach leis an ngníomhaíocht Fís Eorpach lena mbaineann;

⁽³⁾ Cinneadh (AE) 2021/764 ón gComhairle an 10 Bealtaine 2021 lena mbunaítear an Clár Sonrach lena gcuirtear chun feidhme Fís Eorpach - an Clár Réime um Thaighde agus um Nuálaíocht, agus lena n-aisghairtear Cinneadh 2013/743/AE (IO L 167 I, 12.5.2021, lch. 1.).

⁽⁴⁾ Rialachán (AE) 2021/819 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 20 Bealtaine 2021 maidir leis an Institiúid Eorpach um Nuálaíocht agus Teicneolaíocht (athmhúnlú) (IO L 189, 28.5.2021, lch. 61.).

⁽⁵⁾ Cinneadh (AE) 2021/820 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 20 Bealtaine 2021 maidir le Clár Oibre Straitéiseach um Nuálaíocht na hInstitiúide Eorpaí um Nuálaíocht agus Teicneolaíocht (EIT) 2021-2027: Borradh a chur faoi Thallann Nuálaíochta agus faoi Chumas Nuálaíochta na hEorpa agus lena n-aisghairtear Cinneadh Uimh. 1312/2013/AE (IO L 189, 28.5.2021, lch. 91.).

⁽⁶⁾ Glactar bearta sriantacha an Aontais Eorpaigh de bhun Airteagal 29 den Chonradh ar an Aontas Eorpach nó de bhun Airteagal 215 den Chonradh ar Fheidhmiú an Aontais Eorpaigh.

b) faisnéis maidir le cé acu atá nó nach bhfuil sásra náisiúnta um scagadh ar infheistíocht ag an tSeoirsia agus dearbhuithe go ndéanfaidh údarais na Seoirsia tuairisciú chuig an gCoimisiún agus go rachaidh siad i gcomhairle leis maidir le haon chás féideartha i gcás, agus sásra den chineál sin á chur i bhfeidhm, ina bhfaighidh siad eolas faoi infheistíocht eachtrach/táthcheangal atá beartaithe ag eintiteas atá bunaithe lasmuigh den tSeoirsia, nó atá á rialú ó lasmuigh di, ar eintiteas dlítheanach de chuid na Seoirsia, a fuair cistiú ó Fhís Eorpach i ngníomhaíochtaí a bhaineann le sócmhainní straitéiseacha, leasanna, neamhspleáchas nó slándáil an Aontais, ar choinníoll go soláthróidh an Coimisiún don tSeoirsia liosta de na heintitis dhlítheanacha ábhartha atá bunaithe sa tSeoirsia tar éis shíniú na gcomhaontuithe deontais leis na heintitis sin; agus

c) dearbhuithe nach mbeidh aon cheann de na torthaí, na teicneolaíochtaí, na seirbhísí nó na táirgí arna bhforbairt faoi na gníomhaíochtaí lena mbaineann ag eintitis atá bunaithe sa tSeoirsia faoi réir srianta ar a n-onnmhairiú chuig Ballstáit an Aontais Eorpaigh le linn na gníomhaíochta agus ar feadh 4 bliana tar éis dheireadh na gníomhaíochta. Roinnfidh an tSeoirsia liosta cothrom le dáta de na hábhair maidir le srianta náisiúnta ar onnmhairiú ar bhonn bliantúil, le linn na gníomhaíochta agus ar feadh 4 bliana tar éis dheireadh na gníomhaíochta.

4. Féadfaidh eintitis dhlítheanacha atá bunaithe sa tSeoirsia páirt a ghlacadh i ngníomhaíochtaí an Airmheáin Chomhpháirtigh Taighde (JRC), faoi théarmaí agus coinníollacha atá coibhéiseach leis na téarmaí agus na coinníollacha is infheidhme maidir le heintitis dhlítheanacha atá bunaithe san Aontas Eorpach ach amháin má tá gá le teorainneacha chun comhsheasmhacht a áirithiú le raon feidhme na rannpháirtíochta a eascraíonn as cur chun feidhme mhír 2 agus 3 den Airteagal seo.

5. I gcás ina gcuirfidh an tAontas Eorpach an Clár Fís Eorpach chun feidhme trí Airteagail 185 agus 187 den Chonradh ar Fheidhmiú an Aontais Eorpaigh a chur i bhfeidhm, féadfaidh an tSeoirsia agus eintitis dhlítheanacha na Seoirsia páirt a ghlacadh sna struchtúir dhlíthiúla a chruthaítear faoi na forálacha sin, i gcomhréir le gníomhartha dlí de chuid an Aontais Eorpaigh a ghlacadh nó a ghlacfar chun na struchtúir dhlíthiúla sin a bhunú.

6. Beidh sé de cheart ag ionadaithe na Seoirsia páirt a ghlacadh mar bhreathnóirí sa choiste dá dtagraítear in Airteagal 14 de Chinneadh (AE) 2021/764, gan cearta vótála agus le haghaidh pointí a bhaineann leis an tSeoirsia.

Tiocfaidh na coistí seo le chéile gan ionadaithe na Seoirsia a bheith i láthair tráth na vótála. Cuirfear an tSeoirsia ar an eolas faoin toradh.

An fhoirm a bheidh ar an rannpháirtíocht dá dtagraítear sa mhír seo, lena n-áirítear nósanna imeachta maidir le faisnéis agus doiciméadacht a fháil, beidh sí ar aon fhoirm leis an bhfoirm is infheidhme maidir le hionadaithe ó Bhallstáit an Aontais Eorpaigh.

7. Na cearta is infheidhme maidir le tíortha comhlachaithe, sin iad na cearta ionadaíochta agus rannpháirtíochta a bheidh ag an tSeoirsia sa Choiste um an Limistéar Eorpach Taighde agus ina fhoghrúpaí.

8. Beidh sé de cheart ag ionadaithe na Seoirsia páirt a ghlacadh mar bhreathnóirí ar Bhord Gobharnóirí JRC, gan cearta vótála a bheith acu. Faoi réir an choinníll sin, rialófar an rannpháirtíocht sin leis na rialacha agus na nósanna imeachta céanna is infheidhme maidir le hionadaithe Bhallstáit an Aontais Eorpaigh, lena n-áirítear cearta labhartha agus nósanna imeachta maidir le faisnéis agus doiciméadacht a fháil i ndáil le pointe a bhaineann leis an tSeoirsia.

9. Féadfaidh an tSeoirsia páirt a ghlacadh i gCuibhreannas don Bhonneagar Taighde Eorpach (ERIC) i gcomhréir le Rialachán (CE) Uimh. 723/2009 ón gComhairle ⁽⁷⁾, sa leagan is cothroime le dáta de, agus leis an ngníomh dlí lena mbunaítear ERIC.

10. Na costais taistil agus na speansais chothaithe a thabhoídh ionadaithe agus saineolaithe na Seoirsia as bheith páirteach mar bhreathnóirí in obair an choiste dá dtagraítear in Airteagal 14 de Chinneadh (AE) 2021/764, nó i gcruinnithe eile a bhaineann le cur chun feidhme an Chláir Fís Eorpach, aisíocfaidh an tAontas Eorpach iad ar an mbonn céanna agus i gcomhréir leis na nósanna imeachta atá i bhfeidhm le haghaidh ionadaithe Bhallstáit an Aontais Eorpaigh.

11. Déanfaidh na Páirtithe gach iarracht, laistigh de chreat na bhforálacha atá ann cheana, chun saorghluaiseacht agus áit chónaithe na n-eolaithe a ghlacann páirt sna gníomhaíochtaí a chumhdaítear leis an gComhaontú seo a éascú agus chun gluaiseacht trasteorann earraí agus seirbhísí atá ceaptha lena n-úsáid i ngníomhaíochtaí den sórt sin a éascú.

⁽⁷⁾ Rialachán (CE) Uimh. 723/2009 ón gComhairle an 25 Meitheamh 2009 maidir le Creat dlíthiúil an Chomhphobail maidir le Cuibhreannas don Bhonneagar Taighde Eorpach (ERIC) (IO L 206, 8.8.2009, lch. 1.).

12. Déanfaidh an tSeoirsia na bearta uile is gá, mar is iomchuí, chun a áirithiú go mbeidh earraí agus seirbhísí, a cheannófar sa tSeoirsia nó a allmhaireofar isteach sa tSeoirsia, arb earraí agus seirbhísí iad a mhaoineáir i bpáirt nó go hiomlán de bhun na gcomhaontuithe deontais agus/nó na gconarthaí a tugadh i gcrích chun na gníomhaíochtaí a bhaint amach i gcomhréir leis an gComhaontú seo, go mbeidh siad díolmhaithe ó dhleachtanna custaim, ó dhleachtanna allmhairiúcháin agus ó mhuirir fhioscacha eile, lena n-áirítear CBL, is infheidhme sa tSeoirsia.

Airteagal 3

Ranníocaíocht airgeadais

1. Rannpháirtíocht na Seoirsia nó rannpháirtíocht eintitis dhlítheanachana Seoirsia sa Chlár Fís Eorpach, beidh sí faoi réir ranníocaíocht airgeadais ón tSeoirsia leis an gClár agus leis na costais ghaolmhara bhainistíochta, chur i bhfeidhm agus oibriúcháin faoi bhuiséad ginearálta an Aontais Eorpaigh (dá ngairtear “buiséad an Aontais” anseo feasta).

2. Is éard a bheidh sa ranníocaíocht airgeadais suim na méideanna seo a leanas:

a) ranníocaíocht oibríochtúil; agus

b) táille rannpháirtíochta.

3. Beidh an ranníocaíocht airgeadais i bhfoirm íocaíochta bliantúla a dhéanfar i dtráthchuid amháin, agus beidh sí le híoc i mí na Bealtaine ar a dhéanaí.

4. Cumhdófar leis an ranníocaíocht oibríochtúil caiteachas oibríochtúil agus caiteachas tacaíochta an Chláir agus beidh sí sa bhreis, i gcás leithreasuithe faoi chomhair gealltanais agus leithreasuithe íocaíochta araon, ar na méideanna arna n-iontráil i mbuiséad an Aontais Eorpaigh arna ghlacadh go cinntitheach le haghaidh an Cháir Fís Eorpach, lena n-áirítear aon leithreasú a chomhfhreagraíonn do ghealltanais saortha a chuirtear ar fáil arís dá dtagraítear in Airteagal 15(3) de Rialachán (AE, Euratom) 2018/1046 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle ⁽⁸⁾, sa leagan is cothroime le dáta de (dá ngairtear “an Rialachán Airgeadais” anseo feasta), agus arna méadú le hioncam sannta seachtrach nach n-eascaíonn as ranníocaíochtaí airgeadais leis an gClár Fís Eorpach ó dheontóirí ⁽⁹⁾ eile.

I gcás ioncam sannta seachtrach a leithdháiltear ar an gClár Fís Eorpach faoi Airteagal 3(1) de Rialachán (AE) 2020/2094 ón gComhairle lena mbunaítear Ionstraim Théarnaimh de chuid an Aontais Eorpaigh chun tacú leis an téarnamh i ndiaidh ghéarchéim COVID-19 ⁽¹⁰⁾, comhfhreagróidh an méadú seo do na leithreasuithe bliantúla a léirítear sna doiciméid a ghabhann leis an Dréachtbuiséad maidir leis an gClár Fís Eorpach.

5. Beidh an ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh bunaithe ar threoir ranníoca arna sainiú mar an cóimheas idir Olltáirgeacht Intíre (OTI) na Seoirsia ag praghsanna an mhargaidh agus OTI an Aontais Eorpaigh ag praghsanna an mhargaidh. Is iad seirbhísí tiomnaithe an Choimisiúin a chinneadh na OTIanna ag praghsanna an mhargaidh a bheidh le cur i bhfeidhm bunaithe ar na sonraí staidrimh is déanaí atá ar fáil do ríomhanna buiséid sa bhliain roimh an mbliain ina mbeidh an íocaíocht bhliantúil le híoc. Leagtar síos coigeartuithe ar an treoir ranníoca sin in Iarscríbhinn I.

6. Ríomhfar an ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh tríd an treoir ranníoca, arna coigeartú, a chur i bhfeidhm ar na leithreasuithe faoi chomhair gealltanais tosaigh arna n-iontráil i mbuiséad an Aontais Eorpaigh a ghlacfar go cinntitheach i leith na bliana is infheidhme chun an Clár Fís Eorpach a mhaoiniú, leithreasuithe a mhéadófar i gcomhréir le mír 4 den Airteagal seo.

7. Is 4 % den ranníocaíocht oibríochtúil bhliantúil tosaigh a bheidh sa táille rannpháirtíochta, táille a ríomhfar i gcomhréir le mír 5 agus 6 den Airteagal seo, agus déanfar í a chéimniú isteach mar a leagtar amach in Iarscríbhinn I. Ní bheidh an táille rannpháirtíochta faoi réir coigeartuithe ná ceartuithe cúlghabhálacha.

8. Féadfar an ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh le haghaidh bhliain N a choigeartú suas nó síos go cúlghabhálach i mbliain amháin nó níos mó blianta ina dhiaidh sin ar bhonn na ngealltanais buiséadach a dhéanfar maidir leis na leithreasuithe faoi chomhair gealltanais le haghaidh bhliain N sin, ranníocaíocht a mhéadófar i gcomhréir le mír 4 den Airteagal seo, agus ar bhonn chur chun feidhme a ngealltanais dlíthiúil agus a ngealltanais saortha. Leagtar amach na forálacha mionsonraithe maidir le cur chun feidhme an Airteagail seo in Iarscríbhinn I.

⁽⁸⁾ Rialachán (AE, Euratom) 2018/1046 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 18 Iúil 2018 maidir leis na rialacha airgeadais is infheidhme maidir le buiséad ginearálta an Aontais, lena leasaítear Rialachán (AE) Uimh. 1296/2013, (AE) Uimh. 1301/2013, (AE) Uimh. 1303/2013, (AE) Uimh. 1304/2013, (AE) Uimh. 1309/2013, (AE) Uimh. 1316/2013, (AE) Uimh. 223/2014, (AE) Uimh. 283/2014, agus Cinneadh Uimh. 541/2014/AE agus lena n-aisghairtear Rialachán (AE, Euratom) Uimh. 966/2012 (IO L 193, 30.7.2018, lch. 1).

⁽⁹⁾ Áirítear leis seo go háirithe na hacmhainní ó Ionstraim Théarnaimh an Aontais Eorpaigh arna bunú le Rialachán (AE) 2020/2094 ón gComhairle an 14 Nollaig 2020 lena mbunaítear Ionstraim Théarnaimh an Aontais Eorpaigh chun tacú leis an téarnamh i ndiaidh ghéarchéim COVID-19 (IO L 433 I, 22.12.2020, lch. 23).

⁽¹⁰⁾ IO L 433 I, 22.12.2020, lch. 23.

9. Soláthróidh an tAontas Eorpach don tSeoirsia faisnéis i ndáil lena rannpháirtíocht airgeadais mar a áirítear san fhaisnéis bhuiséadach, chuntasaíochta, feidhmíochta agus mheastóireachta arna soláthar d'údarás bhuiséadacha agus d'údarás um urscaoileadh an Aontais Eorpaigh maidir leis an gClár Fis Eorpach. Soláthrófar an fhaisnéis sin agus aird chuí á tabhairt do rialacha rúndachta agus cosanta sonraí an Aontais Eorpaigh agus na Seoirsia agus beidh sí gan dochar don fhaisnéis atá an tSeoirsia i dteideal a fháil faoi larscríbhinn III.

10. Is in euro a dhéanfar ranníocaíochtaí uile na Seoirsia nó na híocaíochtaí uile ón Aontas Eorpach agus is in euro a ríomhfar na méideanna a bheidh dlite nó le fáil.

Airteagal 4

Sásra ceartúcháin uathoibríoch

1. Beidh feidhm ag sásra ceartúcháin uathoibríoch ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh na Seoirsia le haghaidh bhliain N, a choigeartófar i gcomhréir le hAirteagal 3(8), agus déanfar é a ríomh i mbliain N+2. Beidh sé bunaithe ar fheidhmíocht na Seoirsia agus ar fheidhmíocht eintitis dhlítheanacha na Seoirsia sna codanna sin den Chlár Fis Eorpach a chuirtear chun feidhme trí dheontais iomaíocha a mhaoineáir le leithreasuithe faoi chomhair gealltanais na bliana N, a mhéadófar i gcomhréir le hAirteagal 3(4).

Déanfar méid an cheartúcháin uathoibríoch a ríomh bunaithe ar an difríocht idir:

- a) méideanna tosaigh na ngealltanais dlíthiúil le haghaidh deontais iomaíocha a dhéanfar iarbhír leis an tSeoirsia nó le heintitis dhlítheanacha na Seoirsia a mhaoineofar le leithreasuithe faoi chomhair gealltanais na bliana N, leithreasuithe a mhéadófar i gcomhréir le hAirteagal 3(4); agus
- b) an ranníocaíocht oibríochtúil chomhfhreagrach do bhliain N a íocfaidh an tSeoirsia de réir a choigeartófar de bhun Airteagal 3(8), cé is moite de chostais neamh-idirghabhálacha arna maoiniú le leithreasuithe faoi chomhair gealltanais ó bhliain N, leithreasuithe a mhéadófar i gcomhréir le hAirteagal 3(4).

2. I gcás inar mó an méid dá dtagraítear i mír 1, cibé acu atá an méid sin dearfach nó diúltach, ná 8 % den ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh chomhfhreagrach arna coigeartú de bhun Airteagal 3(8), ceartófar ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh na Seoirsia le haghaidh bhliain N. Is é an méid a sháraíonn an tairseach 8 % sin an méid a bheidh dlite nó le fáil ag an tSeoirsia mar ranníocaíocht bhreise nó mar laghdú ar ranníocaíocht na Seoirsia faoin sásra ceartúcháin uathoibríoch. Ní chuirfear an méid faoin tairseach 8 % sin san áireamh agus an ranníocaíocht bhreise atá dlite nó le cúiteamh á ríomh.

3. Leagtar síos rialacha mionsonraithe maidir leis an sásra ceartúcháin uathoibríoch in larscríbhinn I.

Airteagal 5

Cómhalartacht

1. Féadfaidh eintitis dhlítheanacha atá bunaithe san Aontas Eorpach páirt a ghlacadh i gcláir agus i dtionscadail na Seoirsia atá coibhéiseach leis an gClár Fis Eorpach, i gcomhréir le reachtaíocht na Seoirsia.

2. Soláthraítear liosta neamh-uileghabhálach de chláir agus tionscadail choibhéiseacha na Seoirsia in larscríbhinn II.

3. Beidh cistiú ó eintitis dhlítheanacha na Seoirsia atá bunaithe san Aontas Eorpach faoi réir reachtaíocht na Seoirsia lena rialaítear oibriú na gclár agus na dtionscadal taighde agus nuálaíochta. I gcás nach soláthrófar cistiú, féadfaidh eintitis dhlítheanacha atá bunaithe san Aontas páirt a ghlacadh trí bhíthin a gcuid acmhainní féin.

Airteagal 6

An Eolaíocht Oscailte

Déanfaidh na Páirtithe cleachtais eolaíochta oscailte a chur chun cinn agus a spreagadh go frithpháirteach ina gcuid clár agus tionscadal i gcomhréir le rialacha an Chláir Fis Eorpach agus le reachtaíocht na Seoirsia.

*Airteagal 7***Faireachán, Meastóireacht agus Tuairisciú**

1. Gan dochar de fhreagrachtaí an Choimisiúin, na hOifige Eorpaí Frith-Chalaoise (OLAF) agus Chúirt Iniúchóirí an Aontais Eorpach i ndáil le faireachán agus meastóireacht a dhéanamh ar an gClár Fís Eorpach, déanfar faireachán leanúnach ar rannpháirtíocht na Seoirsia sa Chlár sin ar bhonn comhpháirtíochta lena mbeidh baint ag an gCoimisiún agus ag an tSeoirsia.
2. Leagtar síos in Iarscríbhinn III na rialacha maidir leis an mbainistíocht fhóna airgeadais, lena n-áirítear bearta rialaithe airgeadais, na bearta téarnaimh agus na bearta frithchalaoise eile i ndáil le cistiú ón Aontas Eorpach faoin gComhaontú seo.

*Airteagal 8***Comhchoiste idir an tAontas Eorpach agus an tSeoirsia um Thaighde agus um Nuálaíocht**

1. Bunaítear leis seo an Comhchoiste idir an tAontas Eorpach agus an tSeoirsia um Thaighde agus um Nuálaíocht (dá ngairtear “an Comhchoiste idir an tAontas Eorpach agus an tSeoirsia” anseo feasta). Áireofar an méid seo a leanas i gcúraimí an Chomhchoiste idir an tAontas Eorpach agus an tSeoirsia:
 - a) measúnú, meastóireacht agus athbhreithniú a dhéanamh ar chur chun feidhme an Chomhaontaithe seo, go háirithe:
 - (i) rannpháirtíocht agus feidhmíocht eintitis dhlítheanacha na Seoirsia sa Chlár Fís Eorpach;
 - (ii) leibhéal oscailteachta (frithpháirtí) na n-eintiteas dlítheanach atá bunaithe i ngach Páirtí páirt a ghlacadh i gcláir agus i dtionscail an Pháirtí eile;
 - (iii) cur chun feidhme an tsásra ranníocaíochta airgeadais agus an tsásra ceartúcháin uathoibríoch i gcomhréir le hAirteagal 3 agus 4;
 - (iv) malartú faisnéise agus scrúdú a dhéanamh ar aon cheist a d’fhéadfadh a bheith ann maidir le saothrú torthaí, lena n-áirítear cearta maoine intleachtúla;
 - b) plé a dhéanamh, arna iarraidh sin do cheachtar Páirtí, ar shrianta arna gcur i bhfeidhm nó atá beartaithe ag na Páirtithe ar an rochtain ar a gcláir thaighde agus nuálaíochta féin, lena n-áirítear go háirithe i gcás gníomhaíochtaí a bhaineann lena sócmhainní straitéiseacha, leasanna, neamhspleáchas nó slándáil;
 - c) scrúdú a dhéanamh ar an gcaoi ar féidir comhar a fheabhsú agus a fhorbairt;
 - d) plé comhpháirteach a dhéanamh ar threoshuíomhanna agus ar thosaíochtaí na mbeartas a bheidh ann amach anseo a bhaineann leis an taighde agus an nuálaíocht agus le pleanáil taighde leasa choitinn; agus
 - e) malartú faisnéise, *inter alia*, maidir le reachtaíocht nua, cinntí nua nó cláir thaighde agus nuálaíochta náisiúnta nua atá ábhartha maidir le cur chun feidhme an Chomhaontaithe seo.
2. Déanfaidh an Comhchoiste idir an tAontas Eorpach agus an tSeoirsia, ar a mbeidh ionadaithe an Aontais Eorpaigh agus na Seoirsia, a Rialacha Nós Imeachta a ghlacadh.
3. Féadfaidh an Comhchoiste idir an tAontas Eorpach agus an tSeoirsia a chinneadh aon mheitheal/aon chomhlacht comhairleach a bhunú ar bhonn *ad hoc* ar leibhéal na saineolaithe a bheidh in ann cúnamh a thabhairt an Comhaontú seo a chur chun feidhme.
4. Tiocfaidh an Comhchoiste idir an tAontas Eorpach agus an tSeoirsia le chéile uair amháin sa bhliain ar a laghad, agus, i gcás ina n-éileofar sin le himthosca speisialta, arna iarraidh sin d’aon Pháirtí. Déanfaidh an tAontas Eorpach agus Rialtas na Seoirsia na cruinnithe a eagrú agus a óstáil ar bhonn idir-mhalartach.
5. Oibreoidh an Comhchoiste idir an tAontas Eorpach agus an tSeoirsia ar bhonn leanúnach trí fhaisnéis ábhartha a mhalartú trí bhíthin aon mhodh cumarsáide; go háirithe a mhéid a bhaineann le rannpháirtíocht/feidhmíocht eintitis dhlítheanacha na Seoirsia. Féadfaidh an Comhchoiste idir an tAontas Eorpach agus an tSeoirsia, go háirithe, a chuid cúraimí a dhéanamh i scríbhinn aon uair is gá.

*Airteagal 9***Forálacha críochnaitheacha**

1. Tiocfaidh an Comhaontú seo i bhfeidhm ar an dáta a thabharfaidh an dá Pháirtí fógra dá chéile gur cuireadh i gcrích a nósanna imeachta inmheánacha is gá chun na críche sin.
2. Beidh feidhm ag an gComhaontú seo ón 1 Eanáir 2021. Fanfaidh sé i bhfeidhm chomh fada agus is gá chun go dtabharfar i gcrích na tionscadail, na gníomhartha agus na gníomhaíochtaí uile, nó codanna díobh, a mhaoiníofar ón gClár Eorpach Fís, na gníomhartha uile is gá chun leasanna airgeadais an Aontais Eorpaigh a chosaint agus na hoibleagáidí airgeadais uile a eascraíonn as cur chun feidhme an Comhaontaithe seo idir na Páirtithe.
3. Féadfaidh an tAontas Eorpach agus an tSeoirsia an Comhaontú seo a chur i bhfeidhm go sealadach i gcomhréir lena gcuid nósanna imeachta inmheánacha agus reachtaíochta féin. Tosóidh an cur i bhfeidhm sealadach ar an dáta a thabharfaidh an dá Pháirtí fógra dá chéile gur cuireadh i gcrích a nósanna imeachta inmheánacha is gá chun na críche sin.
4. Sa chás go dtabharfaidh an tSeoirsia fógra don Choimisiún, ag feidhmiú dó thar ceann an Aontais Eorpaigh, nach gcuirfidh siad i gcrích a nósanna imeachta inmheánacha is gá le haghaidh theacht i bhfeidhm an Chomhaontaithe seo, scoirfidh an Comhaontú seo d'fheidhm shealadach a bheith aige ar an dáta a gheobhaidh an Coimisiún an fógra sin, arb éard a bheidh sa dáta sin an dáta scoir chun críoche an Chomhaontaithe seo.
5. Féadfaidh an tAontas Eorpach cur i bhfeidhm an Chomhaontaithe seo a chur ar fionraí i gcás neamhíocaíocht pháirteach nó neamhíocaíocht iomlán na ranníocaíochta airgeadais atá dlite ag an tSeoirsia faoin gComhaontú seo.

I gcás neamhíocaíocht a d'fhéadfadh cur chun feidhme agus bainistiú an Chláir Fís Eorpach a chur i mbaol go mór, seolfaidh an Coimisiún litir mheabhrúcháin fhoirmiúil. I gcás nach ndéanfar aon íocaíocht laistigh de 20 lá oibre tar éis na litreach meabhrúcháin foirmiúla, tabharfaidh an Coimisiún fógra don tSeoirsia maidir le cur ar fionraí chur i bhfeidhm an Chomhaontaithe seo trí litir fógra fhoirmiúil, fionraí a thiocfaidh i bhfeidhm 15 lá tar éis don tSeoirsia an fógra sin a fháil.

I gcás ina gcuirfear cur i bhfeidhm an Comhaontaithe seo ar fionraí, ní bheidh eintitis dhlítheanacha atá bunaithe sa tSeoirsia incháilithe páirt a ghlacadh i nósanna imeachta dámhachtana nach bhfuil tugtha i gcrích go fóill nuair a chuirfear an fhionraí i bhfeidhm. Measfar nós imeachta dámhachtana a bheith tugtha i gcrích nuair a ghlacfar gealltanais dhlíthiúla de lámh mar thoradh ar an nós imeachta sin.

Leis an bhfionraí, ní dhéanfar difear do na gealltanais dhlíthiúla arna ndéanamh de lámh leis na heintitis dhlítheanacha atá bunaithe sa tSeoirsia sular tháinig an fhionraí i bhfeidhm. Leanfaidh an Comhaontú seo d'fheidhm a bheith aige maidir le gealltanais dhlíthiúla den sórt sin.

Tabharfaidh an tAontas Eorpach fógra láithreach don tSeoirsia a luaithe a gheobhaidh an tAontas Eorpach méid iomlán na ranníocaíochta airgeadais atá dlite. Cuirfear deireadh leis an bhfionraí le héifeacht láithreach ar an bhfógra sin a thabhairt.

Ón dáta a chuirfear deireadh leis an bhfionraí, beidh eintitis dhlítheanacha na Seoirsia incháilithe arís le haghaidh nósanna imeachta dámhachtana a sheolfar tar éis an dáta sin agus le haghaidh nósanna imeachta dámhachtana a seoladh roimh an dáta sin, ar nósanna imeachta dámhachtana iad nach bhfuil na sprioc-amanna chun iarratais a chur isteach dulta in éag.

6. Féadfaidh ceachtar Páirtí an Comhaontú seo a fhoirceannadh tráth ar bith trí fhógra i scríbhinn a thabhairt go bhfuil sé beartaithe é a fhoirceannadh. Tiocfaidh an foirceannadh i bhfeidhm trí mhí féilire tar éis an dáta a gheobhaidh an seolaí an fógra i scríbhinn. Is éard a bheidh sa dáta foirceanta chun críoche an Chomhaontaithe seo, an dáta a thiocfaidh an foirceannadh i bhfeidhm.

7. I gcás ina scoirfidh an Comhaontú seo d'fheidhm shealadach a bheith aige i gcomhréir le mír 4 den Airteagal seo nó i gcás ina ndéanfar é a fhoirceannadh i gcomhréir le mír 6 den Airteagal seo, comhaontaíonn na Páirtithe gurb amhlaidh:

- (a) leanfar le tionscadail, gníomhartha agus gníomhaíochtaí, nó codanna díobh, a ndearnadh gealltanais dhlíthiúla a ghlacadh de lámh ina leith le linn chur i bhfeidhm sealadach agus/nó tar éis theacht i bhfeidhm an Chomhaontaithe seo, agus sula scoirfidh an Comhaontú seo d'fheidhm a bheith aige nó sula ndéanfar é a fhoirceannadh, leanfar leo go dtí go dtabharfar i gcrích iad faoi na coinníollacha a leagtar síos sa Chomhaontú seo;

- (b) íocfar ina hiomláine i gcomhréir le hAirteagal 3 ranníocaíocht airgeadais bhliantúil bhliain N, ar lena linn a scoirfidh an Comhaontú seo d'fheidhm shealadach a bheith aige nó a dhéanfar é a fhoirceannadh. Déanfar ranníocaíocht oibríochtúil bhliain N a choigeartú i gcomhréir le hAirteagal 3(8) agus a cheartú i gcomhréir le hAirteagal 4 den Chomhaontú seo. Ní dhéanfar an táille rannpháirtíochta a íocfar le haghaidh bhliain N a choigeartú ná a cheartú; agus
- (c) tar éis na bliana ar lena linn a scoirfidh an Comhaontú seo d'fheidhm shealadach a bheith aige nó a dhéanfar é a fhoirceannadh, déanfar na ranníocaíochtaí oibríochtúla tosaigh, a íocadh le haghaidh na mblianta ar lena linn a bhí feidhm ag an gComhaontú seo, a choigeartú i gcomhréir le hAirteagal 3(8) agus ceartófar go huathoibríoch iad i gcomhréir le hAirteagal 4 den Chomhaontú seo.

Socróidh na Páirtithe de chomhthoil aon iarmhairt eile a ghabhann le cur i bhfeidhm sealadach an Chomhaontaithe seo a fhoirceannadh nó a scor.

8. Ní fhéadfar an Comhaontú seo a leasú ach amháin i scríbhinn de chomhthoil na bPáirtithe. Leanfaidh teacht i bhfeidhm na leasuithe an nós imeachta céanna is infheidhme maidir le teacht i bhfeidhm an Chomhaontaithe seo.

9. Cuid dhílis den Chomhaontú seo a bheidh sna hIarscríbhinní a ghabhann leis.

Dréachtófar an Comhaontú seo i ndúblach i mBéarla agus sa tSeoirsis, agus comhúdarás ag gach téacs. I gcás ina mbeidh éagsúlacht sa léirmhíniú, is ag an téacs Béarla a bheidh an forlámhas.

Arna dhéanamh sa Bhruiséil, an seachtú lá de mhí na Nollag sa bhliain 2021 in dhá chóip bhunaidh, i mBéarla agus sa tSeoirsis.

*Thar ceann an Choimisiúin,
thar ceann an Aontais Eorpaigh,*

Mariya GABRIEL

*An Coimisinéir um Nuálaíocht, um Thaighde,
um Chultúr, um Oideachas agus um an Óige*

Thar ceann na Seoirsia,

Dr. Mikheil CHKHENKELI

*An tAire
Oideachais agus Eolaíochta*

IARSCRÍBHINN I

Rialacha lena rialáítear ranníocaíocht airgeadais na Seoirsia leis an gClár Fís Eorpach (2021-2027)**I. Ranníocaíocht airgeadais na Seoirsia a ríomh**

1. Déanfar ranníocaíocht airgeadais na Seoirsia leis an gClár Fís Eorpach a bhunú ar bhonn bliantúil i gcomhréir leis an méid a bheidh ar fáil gach bliain i mbuiséad an Aontais le haghaidh leithreasuithe faoi chomhair gealltanais is gá chun an Clár Fís Eorpach a bhainistiú, a chur i bhfeidhm agus a oibriú, agus beidh an ranníocaíocht sin sa bhreis ar an méid sin, méid a mhéadófar i gcomhréir le hAirteagal 3(4) den Chomhaontú seo.

2. An táille rannpháirtíochta dá dtagraítear in Airteagal 3(7) den Chomhaontú seo, déanfar í a chéimniú isteach mar a leanas:

— 2021: 0,5 %;

— 2022: 1 %;

— 2023: 1,5 %;

— 2024: 2 %;

— 2025: 2,5 %;

— 2026: 3 %;

— 2027: 4 %.

3. I gcomhréir le hAirteagal 3(5) den Chomhaontú seo, déanfar an ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh atá le híoc ag an tSeoirsia maidir lena rannpháirtíocht sa Chlár Fís Eorpach a ríomh le haghaidh na mblianta airgeadais faoi seach trí choigeartú a chur i bhfeidhm ar an treoir ranníoca.

Is éard a bheidh sa choigeartú ar an treoir ranníoca:

$$\text{Contribution Key Adjusted} = \text{Contribution Key} \times \text{Coefficient}$$

Is 0,12 a bheidh sa chomhéifeacht a úsáidfeá sa ríomh thuasluaite chun an treoir ranníoca a choigeartú.

4. I gcomhréir le hAirteagal 3(8) den Chomhaontú seo, sa bhliain N+1 a dhéanfar an chéad choigeartú a bhaineann le cur chun feidhme an bhuiséid le haghaidh bhliain N nuair a choigeartófar ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh bhliain N suas nó síos de réir na difríochta idir:

a) ranníocaíocht choigeartaithe arna ríomh tríd an treoir ranníoca a choigeartófar le haghaidh bhliain N a chur i bhfeidhm maidir le suim:

i. mhéid na ngealltanais buiséadach a rinneadh maidir le leithreasuithe faoi chomhair gealltanais a údaráidh le haghaidh bhliain N faoi bhuiséad an Aontais Eorpaigh ar vótáladh ina fhabhar agus maidir le leithreasuithe faoi chomhair gealltanais a chomhfhreagraíonn do ghealltanais saortha a chuirtear ar fáil arís; agus

ii. aon leithreasú faoi chomhair gealltanais atá bunaithe ar ioncam sannta seachtrach nach dtagann as ranníocaíochtaí airgeadais leis an gClár Fís Eorpach ó dheontóirí eile agus a bhí ar fáil ag deireadh bhliain N ⁽¹⁾. I gcás ioncam sannta seachtrach a shanntar d'Fhís Eorpach faoi Airteagal 3(1) de Rialachán (AE) 2020/2094 ón gComhairle lena mbunaítear Ionstraim Théarnaimh de chuid an Aontais Eorpaigh chun tacú leis an téarnamh i ndiaidh ghéarchéim COVID-19 ⁽²⁾, úsáidfeá na méideanna táscaha ilbhliantúla i gclársceidealú CAI chun an ranníocaíocht choigeartaithe a ríomh.

⁽¹⁾ Áirítear leis seo go háirithe na hacmhainní ó Ionstraim Théarnaimh an Aontais Eorpaigh arna bunú le Rialachán (AE) 2020/2094 ón gComhairle an 14 Nollaig 2020 lena mbunaítear Ionstraim Théarnaimh an Aontais Eorpaigh chun tacú leis an téarnamh i ndiaidh ghéarchéim COVID-19 (IO L 433 I, 22.12.2020, lch. 23.).

⁽²⁾ IO L 433 I, 22.12.2020, lch. 23.

b) agus ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh bhliain N.

Ag tosú i mbliain N+2, agus gach bliain ina dhiaidh sin, go dtí go mbeidh na gealltanais bhuiséadacha uile a mhaoinítear faoi leithreasaithe faoi chomhair gealltanais a thionscnaítear ó bhliain N, arna méadú i gcomhréir le hAirteagal 3(4) den Chomhaontú seo, íoctha nó saortha, agus 3 bliana ar a dhéanaí tar éis dheireadh an Chláir Fís Eorpach, ríomhfaidh an tAontas coigeartú ar ranníocaíocht oibríochtúil bhliain N trí ranníocaíocht oibríochtúil na Seoirsia a laghdú faoin méid a fuarthas tríd an treoir ranníoca, arna coigeartú le haghaidh bhliain N, a chur i bhfeidhm maidir leis na gealltanais saortha a rinneadh gach bliain maidir le gealltanais bhliain N a mhaoinítear faoi bhuiséad an Aontais nó ó ghealltanais saortha a chuirtear ar fáil arís.

I gcás ina gcuirfead ar ceal na méideanna a eascraíonn as ioncam sannta seachtrach bhliain N (chun leithreasuithe faoi chomhair gealltanais, agus, i gcás méideanna faoi Rialachán (AE) 2020/2094 ón gComhairle, na méideanna táscaha ilbhliantúla i gclársceidealú CAI, a áireamh) nach dtagann as ranníocaíochtaí airgeadais leis an gClár Fís Eorpach ó dheontóirí eile, déanfar ranníocaíocht oibríochtúil na Seoirsia a laghdú faoin méid a fuarthas tríd an treoir ranníoca, arna coigeartú le haghaidh bhliain N, a chur i bhfeidhm maidir leis an méid a cuireadh ar ceal.

II. Ranníocaíocht oibríochtúil na Seoirsia a cheartú go huathoibríoch

1. Chun an ceartúchán uathoibríoch dá dtagraítear in Airteagal 4 den Chomhaontú seo a ríomh, beidh feidhm ag na módúlachtaí seo a leanas:

- a) ciallaíonn ‘deontais iomaíocha’ deontais a dhámhtar trí ghlaonna ar thograí inar féidir na tairbhíthe deiridh a shainaitheint tráth a ríomhtar an ceartúchán uathoibríoch. Eisiatar tacaíocht airgeadais do thrú páirtithe mar a shainmhínítear in Airteagal 204 den Rialachán Airgeadais;
- b) i gcás ina síneofar gealltanais dlíthiúil le cuibhreas, is iad na méideanna carnacha a leithdháiltear ar thairbhíthe is eintitis de chuid na Seoirsia na méideanna a úsáidfead chun méideanna tosaigh an ghealltanais dhlíthiúil a bhunú i gcomhréir le miondealú táscach buiséid an chomhaontaithe deontais;
- c) bunófar méideanna uile na ngealltanais dlíthiúil a chomhfhreagraíonn do dheontais iomaíocha trí úsáid a bhaint as córas leictreonach an Choimisiúin Eorpaigh, eCorda, agus asbhainfead iad ar an dara Céadaoin i mí Feabhra na bliana N+2;
- d) ciallaíonn ‘costais neamh-idirghabhálacha’ costais an Chláir seachas deontais iomaíocha, lena n-áirítear caiteachas tacaíochta, riarachán clárshonrach, gníomhaíochtaí eile ⁽³⁾;
- e) measfar gur costais neamh-idirghabhálacha iad na méideanna a leithdháiltear ar eagraíochtaí idirnáisiúnta mar eintitis dhlítheanacha arb iad an tairbhí deiridh ⁽⁴⁾ iad.

2. Cuirfead an sásra i bhfeidhm mar a leanas:

- a) Ceartúcháin uathoibríocha le haghaidh bhliain N i ndáil le forghníomhú leithreasuithe faoi chomhair gealltanais i leith bhliain N, arna méadú i gcomhréir le hAirteagal 3(4) den Chomhaontú seo, cuirfead i bhfeidhm iad bunaithe ar shonraí bhliain N agus ar shonraí bhliain N+1 ó eCorda dá dtagraítear i bpointe (c) de mhír (1) de phointe (II) den Iarscríbhinn seo i mbliain N+2 tar éis aon choigeartú i gcomhréir le hAirteagal 3(8) den Chomhaontú seo a chur i bhfeidhm maidir le ranníocaíocht na Seoirsia leis an gClár Fís Eorpach. Is é an méid a bhreithneofar méid na ndeontas iomaíoch a bhfuil sonraí ar fáil ina leith, tráth a ríomhtar an ceartúchán.
- b) Ag tosú i mbliain N+2 agus suas go dtí 2029, déanfar méid an cheartúcháin uathoibríoch a ríomh le haghaidh bhliain N tríd an difríocht idir na nithe seo a leanas a ghlacadh:
 - i. méid iomlán na ndeontas iomaíoch arna gcionroinnt ar an tSeoirsia nó ar eintitis dhlítheanacha na Seoirsia mar ghealltanais arna ndéanamh maidir le leithreasuithe buiséid le haghaidh bhliain N; agus

⁽³⁾ I measc na ngníomhaíochtaí eile, go háirithe, tá soláthar, duaiseanna, ionstraimí airgeadais, gníomhaíochtaí díreacha an Airmheáin Chomhpháirtigh Taighde, Síntiúis (an Eagraíocht um Chomhar agus Forbairt Eacnamaíochta, Eureka, an Chomhpháirtíocht Idirnáisiúnta um Chomhar in Éifeachtúlacht Fuinnimh, an Ghníomhaireacht Idirnáisiúnta Fuinnimh, ...), saíneolaithe (meastóirí, faireachán ar thionscadail) etc.

⁽⁴⁾ Ní mheasfar gur costais neamh-idirghabhálacha iad eagraíochtaí idirnáisiúnta ach amháin más tairbhíthe deiridh iad. Ní bheidh feidhm aige sin i gcás inar comhordaitheoir ar thionscadal í an eagraíocht idirnáisiúnta (agus cistí á ndáileadh ar chomhordaitheoirí eile).

ii. méid ranníocaíocht oibríochtúil choigeartaithe na Seoirsia le haghaidh bhliain N arna iolrú faoin gcóimheas idir:

- A. méid na ndeontas iomaíoch arna dtabhairt ar leithreasuithe faoi chomhair gealltanais do bhliain N, arna méadú i gcomhréir le hAirteagal 3(4) den Chomhaontú seo; agus
- B. iomlán na leithreasuithe buiséadacha údaraithe faoi chomhair gealltanais le haghaidh bhliain N, lena n-áirítear costais neamh-idirghabhálacha.

III. Íocaíocht ranníocaíocht airgeadais na Seoirsia, íocaíocht na coigeartuithe a rinneadh ar ranníocaíocht oibríochtúil na Seoirsia, agus íocaíocht an cheartúcháin uathoibríoch is infheidhme maidir le ranníocaíocht oibríochtúil na Seoirsia

1. Cuirfidh an Coimisiún an fhaisnéis seo a leanas in iúl don tSeoirsia a luaithe is féidir agus tráth nach déanaí ná tráth eisiúna an chéad ghlaio ar chistí na bliana airgeadais:

- a. na méideanna i leithreasuithe faoi chomhair gealltanais i mbuiséad an Aontais arna nglacadh go críochnaitheach le haghaidh na bliana i gceist do na línte buiséid lena gcumhdaítear rannpháirtíocht na Seoirsia sa Chlár Fís Eorpach, méideanna a mhéadófar, más ábhartha, i gcomhréir le hAirteagal 3(4) den Chomhaontú seo;
- b. méid na táille rannpháirtíochta dá dtagraítear in Airteagal 3(7) den Chomhaontú seo;
- c. ó bhliain N+1 de chur chun feidhme an Chláir Fís Eorpach, cur chun feidhme leithreasuithe faoi chomhair gealltanais a chomhfhreagraíonn do bhliain bhuiséadach N, leithreasuithe a mhéadófar i gcomhréir le hAirteagal 3(4) den Chomhaontú seo, agus leibhéal na ngealltanais saortha;
- d. maidir leis an gcuid den Chlár Fís Eorpach ina bhfuil gá leis an bhfaisnéis sin chun an ceartúchán uathoibríoch, leibhéal na ngealltanais a tugadh i bhfabhar eintitis dhlítheanacha na Seoirsia arna miondealú de réir bhliain chomhfhreagrach na leithreasuithe buiséadacha agus leibhéal iomlán gaolmhar na ngealltanais a ríomh.

Ar bhonn a Dhréachtbhuiséid, soláthróidh an Coimisiún meastachán ar fhaisnéis le haghaidh na bliana dár gcionn faoi phointí (a) agus (b) a luaithe is féidir, agus, faoin 1 Meán Fómhair den bhliain airgeadais ar a dhéanaí.

2. I mí Aibreáin gach bliain airgeadais ar a dhéanaí, eiseoidh an Coimisiún glao ar chistí chuig an tSeoirsia a chomhfhreagraíonn dá ranníocaíocht faoin gComhaontú seo.

Le gach glao ar chistí, déanfar foráil maidir le híocaíocht ranníocaíocht na Seoirsia tráth nach déanaí ná 30 lá tar éis eisiúint an ghlaio ar chistí.

I gcás na chéad bhliana de chur chun feidhme an Chomhaontaithe seo, eiseoidh an Coimisiún aon ghlaio amháin ar chistí laistigh de 60 lá ó shíniú an Chomhaontaithe seo.

3. Gach bliain ó 2023 amach, léireofar sa ghlaio ar chistí méid an cheartúcháin uathoibríoch is infheidhme maidir leis an ranníocaíocht oibríochtúil a íocfar le haghaidh bhliain N-2.

Féadfar a áireamh freisin sa ghlaio ar chistí a eiseofar i mí Aibreáin ar a dhéanaí, coigeartuithe ar an ranníocaíocht airgeadais a íocfaidh an tSeoirsia as cur chun feidhme, bainistiú agus oibriú an Chláir nó na gClár Réime um Thaighde agus um Nuálaíocht a bhí ann roimhe ar ghlac an tSeoirsia páirt iontu.

I gcás gach ceann de na blianta airgeadais 2028, 2029 agus 2030, an méid a eascraíonn as an gceartúchán uathoibríoch a chur i bhfeidhm maidir leis na ranníocaíochtaí oibríochtúla a íocfaidh an tSeoirsia sa bhliain 2026 agus sa bhliain 2027, nó an méid a eascraíonn as na coigeartuithe a dhéanfar i gcomhréir le hAirteagal 3(8) den Chomhaontú seo, beidh sé dlite don tSeoirsia nó dlite uaidh.

4. Íocfaidh an tSeirsia a ranníocaíocht airgeadais faoin gComhaontú seo i gcomhréir le pointe (III) den Iarscríbhinn seo. In éagmais íocaíocht na Seirsia faoin dáta dlite, seolfaidh an Coimisiún litir mheabhrúcháin fhoirmiúil.

Is é an toradh a bheidh ar aon mhoill ar íocaíocht na ranníocaíochta go n-íocfaidh an tSeirsia ús mainneachtana ar an méid atá gan íoc ón dáta dlite.

Is é an ráta úis ar mhéideanna is infhaighte nach n-íoctar ar an dáta dlite an ráta arna chur i bhfeidhm ag an mBanc Ceannais Eorpach ar a phríomhoibríochtaí athmhaoinithe, arna fhoilsiú i sraith C d'Iris Oifigiúil an Aontais Eorpaigh, a bheidh i bhfeidhm ar an gcéad lá féilire den mhí ina mbeidh an dáta dlite, agus é sin méadaithe faoi aon phointe céatadán go leith.

IARSCRÍBHINN II

Liosta neamh-uileghabhálach de chlár agus de thionscadail choibhéiseacha na Seoirsia

Is mar chlár agus tionscadail atá coibhéiseach leis an gClár Fís Eorpach sa tSeoirsia a mheasfar an liosta neamh-uileghabhálach seo a leanas:

- An Clár um Thaighde Bunúsach (FR) – á riar ag Fondúireacht Náisiúnta Eolaíochta Shota Rustaveli sa tSeoirsia;
 - An Clár um Thaighde Feidhmeach (AR) – á riar ag Fondúireacht Náisiúnta Eolaíochta Shota Rustaveli sa tSeoirsia;
 - Taighde le rannpháirtíocht ó chomhthírigh atá ina gcónaí ar an gcoigríoch (DI) – á riar ag Fondúireacht Náisiúnta Eolaíochta Shota Rustaveli sa tSeoirsia.
-

IARSCRÍBHINN III

Bainistíocht Fhóna Airgeadais

Leasanna airgeadais a chosaint agus a aisghabháil

*Airteagal 1***Athbhreithnithe agus iniúchtaí**

1. Beidh sé de cheart ag an Aontas Eorpach, i gcomhréir leis na gníomhartha is infheidhme ó cheann amháin nó níos mó d'institiúidí nó comhlachtaí an Aontais agus mar a fhoráiltear i gcomhaontuithe agus/nó i gconarthaí ábhartha, athbhreithnithe agus iniúchtaí teicniúla, eolaíocha, airgeadais, nó cineálacha eile athbhreithnithe agus iniúchtaí, a dhéanamh ar áitreabh aon duine nádúrtha a bhfuil cónaí air sa tSeoirsia nó ar áitreabh aon eintitis dhlítheanaigh atá bunaithe sa tSeoirsia agus a fhaigheann cistiú ón Aontas Eorpach, chomh maith le haon tríú páirtí atá rannpháirteach i gcur chun feidhme chistí an Aontais atá ina chónaí nó bunaithe sa tSeoirsia. Féadfaidh gníomhairí institiúidí agus comhlachtaí an Aontais Eorpaigh, go háirithe gníomhairí an Choimisiúin Eorpaigh agus Chúirt Iniúchóirí na hEorpa na hathbhreithnithe agus na hiniúchtaí sin a dhéanamh, nó féadfaidh daoine eile, ar thug an Coimisiún Eorpach sainordú dóibh, iad a dhéanamh.

2. Beidh rochtain iomchuí ag gníomhairí institiúidí agus comhlachtaí an Aontais, go háirithe gníomhairí an Choimisiúin Eorpaigh agus Chúirt Iniúchóirí na hEorpa, agus na daoine eile ar thug an Coimisiún Eorpach sainordú dóibh, ar láithreáin, oibreacha agus doiciméid (idir leaganacha leictreonacha agus leaganacha páipéir) agus ar an bhfaisnéis uile is gá chun na hiniúchtaí sin a dhéanamh, lena n-áirítear an ceart chun cóip fhisiceach/leictreonach d'aon doiciméad nó d'ábhar aon mheáin sonraí, agus sleachta ó na doiciméid sin, atá ag an duine nádúrtha nó dlítheanach atá faoi iniúchadh nó ag an tríú páirtí atá faoi iniúchadh.

3. Ní chuirfidh an tSeoirsia cosc ná aon bhac ar leith ar an gceart iontrála sa tSeoirsia ná ar rochtain ar áitreabh na ngníomhairí agus na ndaoine eile dá dtagraítear i mír 2 ar fhorais fheidhmiú a ndualgas dá dtagraítear san Airteagal seo.

4. Féadfar na hathbhreithnithe agus na hiniúchtaí a dhéanamh freisin, tar éis chur i bhfeidhm an Chomhaontaithe seo a chur ar fionraí, de bhun Airteagal 9(5) de, tar éis scor an chur i bhfeidhm shealadaigh nó tar éis fhoirceannadh an Chomhaontaithe seo, ar bhonn na dtéarmaí a leagtar síos sna gníomhartha is infheidhme ó cheann amháin nó níos mó d'institiúidí nó comhlachtaí an Aontais agus dá bhforáiltear i gcomhaontuithe agus/nó i gconarthaí ábhartha i ndáil le haon ghealltanais dlíthiúil lena gcuirtear chun feidhme buiséad an Aontais Eorpaigh ar gealltanais é a bheidh déanta ag an Aontas Eorpach roimh an dáta óna ngabhfaidh éifeacht le fionraí chur i bhfeidhm an Chomhaontaithe seo de bhun Airteagal 9(5) ann, le scor an chur i bhfeidhm shealadaigh nó le fhoirceannadh an Chomhaontaithe seo.

*Airteagal 2***An comhrac i gcoinne neamhrialtachtaí, calaoise agus cionta coiriúla eile a dhéanann difear do leasanna airgeadais an Aontais**

1. Údarófar don Choimisiún Eorpach agus don Oifig Eorpach Frith-Chalaoise (OLAF) imscrúduithe riaracháin a dhéanamh i gcríoch na Seoirsia, lena n-áirítear seiceálacha agus cigireachtaí ar an láthair. Déanfar na himscrúduithe sin i gcomhréir leis na téarmaí agus na coinníollacha arna mbunú leis na gníomhartha is infheidhme ó cheann amháin nó níos mó d'institiúidí an Aontais.

2. Cuirfidh údaráis inniúla na Seoirsia an Coimisiún Eorpach nó OLAF ar an eolas laistigh de thréimhse réasúnach ama faoi aon fhíoras nó amhras atá tugtha faoi deara acu i ndáil le neamhrialtacht, calaois nó gníomhaíocht neamhdhleathach eile lena ndéantar difear do leasanna airgeadais an Aontais.

3. Féadfar seiceálacha agus cigireachtaí ar an láthair a dhéanamh ar áitreabh aon duine nádúrtha a bhfuil cónaí air sa tSeoirsia nó ar áitreabh aon eintitis dhlítheanaigh atá bunaithe sa tSeoirsia agus a fhaigheann cistí ón Aontas, chomh maith le haon tríú páirtí atá rannpháirteach i gcur chun feidhme chistí an Aontais atá ina chónaí nó bunaithe sa tSeoirsia.

4. Is é an Coimisiún Eorpach nó OLAF, i ndlúthchomhar le húdaráis inniúil na Seoirsia arna ainmniú ag rialtas na Seoirsia, a ullmhóidh agus a thabharfaidh i gcrích na seiceálacha agus na cigireachtaí. Tabharfar fógra, tréimhse réasúnach ama roimh ré, don údaráis ainmnithe faoi aidhm, cuspóir agus bunús dlí na seiceálacha agus na cigireachtaí, ionas go mbeidh sé in ann cúnaimh a thabhairt. Chuige sin, féadfaidh oifigigh údaráis inniúla na Seoirsia páirt a ghlacadh sna seiceálacha agus sna cigireachtaí ar an láthair.

5. Arna iarraidh sin d'údaráis na Seoirsia, féadfar na seiceálacha agus na cigireachtaí ar an láthair a dhéanamh go comhpháirteach leis an gCoimisiún Eorpach nó le OLAF.

6. Beidh rochtain ag gníomhairí an Choimisiúin agus ag baill foirne OLAF ar an bhfaisnéis agus ar an doiciméadacht uile, lena n-áirítear sonraí ríomhaireachta, maidir leis na hoibríochtaí lena mbaineann, atá riachtanach chun na seiceálacha agus na cigireachtaí ar an láthair a dhéanamh mar is cuí. Féadfaidh siad, go háirithe, doiciméid ábhartha a chóipeáil.
7. I gcás ina gcuireann duine, eintiteas nó tríú páirtí eile i gcoinne seiceáil nó cigireacht ar an láthair, tabharfaidh údarás na Seoirsia cúnaimh, ag gníomhú dóibh i gcomhréir le rialacha agus rialacháin náisiúnta, don Choimisiún Eorpach nó do OLAF, ionas gur féidir leo a ndualgas a chomhlíonadh maidir le seiceáil nó cigireacht ar an láthair a dhéanamh. Áireofar leis an gcúnaimh sin na bearta réamhchúraim iomchuí a dhéanamh faoin dlí náisiúnta, go háirithe chun fianaise a chosaint.
8. Cuirfidh an Coimisiún Eorpach nó OLAF údarás inniúla na Seoirsia ar an eolas faoi thoradh na seiceálacha agus na gcigireachtaí sin. Tuairisceoidh an Coimisiún Eorpach nó OLAF, go háirithe, a luaithé is féidir d'údarás inniúil na Seoirsia maidir le haon fhíoras nó aon amhras a bhaineann le neamhrialtacht atá tugtha faoi deara acu le linn na seiceála nó na cigireachta ar an láthair.
9. Gan dochar do chur i bhfeidhm dhlí coiriúil na Seoirsia, féadfaidh an Coimisiún Eorpach bearta agus pionóis riaracháin a fhorchur ar dhaoine dlítheanacha nó ar dhaoine nádúrtha de chuid na Seoirsia a ghlacann páirt i gcur chun feidhme cláir nó gníomhaíochta i gcomhréir le reachtaíocht an Aontais Eorpaigh.
10. Chun críocha chur chun feidhme cuí an Airteagail seo, déanfaidh an Coimisiún Eorpach nó OLAF agus údarás inniúla na Seoirsia faisnéis a mhalartú go rialta agus, arna iarraidh sin do cheann de na páirtithe sa Chomhaontú seo, rachaidh siad i gcomhairle le chéile.
11. Chun comhar agus malartú faisnéise éifeachtach le OLAF a éascú, ainmneoidh an tSeoirsia pointe teagmhála.
12. An malartú faisnéise a dhéanfar idir an Coimisiún Eorpach nó OLAF agus údarás inniúla na Seoirsia, déanfar é agus aird chuí á tabhairt ar na ceanglais rúndachta. Na sonraí pearsanta a áireofar sa mhalartú faisnéise, cosnófar iad i gcomhréir leis na rialacha is infheidhme.
13. Oibreoidh údarás na Seoirsia i gcomhar le hOifig an Ionchúisitheora Phoiblí Eorpaigh ionas go mbeidh siad in ann a ndualgas a chomhlíonadh maidir le déantóirí cionta coiriúla, agus a gcomhchoirithe, i gcionta coiriúla a dhéanann difear do leasanna airgeadais an Aontais Eorpaigh, a imscrúdú, a ionchúiseamh agus a thabhairt chun breithiúnais i gcomhréir leis an reachtaíocht is infheidhme.

Airteagal 3

Aisghabháil agus forfheidhmiú

1. Cinntí arna nglacadh ag an gCoimisiún Eorpach lena bhforchuirtear oibleagáid airgid ar dhaoine dlítheanacha nó nádúrtha seachas Stáit i ndáil le haon éileamh a eascraíonn as an gClár Fís Eorpach, beidh siad in-fhorfheidhmithe sa tSeoirsia. Beidh an t-ordú maidir lena fhorfheidhmiú i gceangal leis an gcinneadh, gan aon fhoirmiúlacht eile seachas fíorú ar bharántúlacht an chinnidh ag an údarás náisiúnta arna ainmniú chun na críche sin ag an tSeoirsia. Cuirfidh rialtas na Seoirsia a údarás náisiúnta ainmnithe in iúl don Choimisiún agus do Chúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh. I gcomhréir le hAirteagal 4, beidh an Coimisiún Eorpach i dteideal fógra maidir le cinntí in-fhorfheidhmithe den sórt sin a thabhairt go díreach do dhaoine a bhfuil cónaí orthu sa tSeoirsia agus d'eintitis dhlítheanacha atá bunaithe sa tSeoirsia. Déanfar an forfheidhmiú i gcomhréir le dlí agus rialacha nós imeachta na Seoirsia.
2. I gcás breithiúnais agus ordúithe ó Chúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh a thugtar i gcur i bhfeidhm clásail eadrána atá i gconradh nó i gcomhaontú i ndáil le cláir, gníomhaíochtaí, gníomhartha nó tionscadail an Aontais, beidh siad in-fhorfheidhmithe sa tSeoirsia ar an gcaoi chéanna le cinntí ón gCoimisiún Eorpach dá dtagraítear i mír (1).
3. Beidh dlínse ag Cúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh chun athbheithniú a dhéanamh ar dhlíthiúlacht an chinnidh ón gCoimisiún dá dtagraítear i mír 1 agus forfheidhmiú an chinnidh sin a chur ar fionraí. Beidh dlínse ag Cúirteanna na Seoirsia, áfach, ar ghearáin á rá go bhfuil an forfheidhmiú á dhéanamh ar bhealach neamhrialta.

*Airteagal 4***Cumarsáid agus malartú faisnéise**

Institiúidí agus comhlachtaí an Aontais Eorpaigh atá rannpháirteach i gcur chun feidhme an Chláir Fís Eorpach, nó i rialú an chláir sin, beidh siad i dteideal cumarsáid a dhéanamh go díreach, lena n-áirítear trí chórais malartaíthe leictreonaigh, le haon duine nádúrtha a bhfuil cónaí air sa tSeoirsia nó le haon eintiteas dlítheanach atá bunaithe inti agus a fhaigheann cistí ón Aontas, chomh maith le haon tríú páirtí atá rannpháirteach i gcur chun feidhme chistí an Aontais agus a bhfuil cónaí air sa tSeoirsia nó atá bunaithe inti. Féadfaidh na daoine, na heintitis agus na páirtithe sin an fhaisnéis agus an doiciméadacht ábhartha uile a chur go díreach faoi bhráid institiúidí agus comhlachtaí an Aontais Eorpaigh, ar faisnéis agus doiciméadacht iad a cheanglaítear orthu a chur isteach ar bhonn reachtaíocht an Aontais Eorpaigh is infheidhme maidir le clár an Aontais agus ar bhonn na gconarthaí nó na gcomhaontuithe arna dtabhairt i gcrích chun an clár sin a chur chun feidhme.

COMHAONTÚ IDIRNÁISIÚNTA

idir an tAontas Eorpach, de pháirt, agus Comhairle Airí Phoblacht na hAlbáine, den pháirt eile, maidir le rannpháirtíocht Phoblacht na hAlbáine i gclár an Aontais, Fís Eorpach — an Clár Réime um Thaighde agus um Nuálaíocht

An Coimisiún Eorpach (dá ngairtear “an Coimisiún” anseo feasta), thar ceann an Aontais Eorpaigh,

de pháirt,

agus

Comhairle Airí Phoblacht na hAlbáine (dá ngairtear “an Albáin” anseo feasta),

den pháirt eile,

(dá ngairtear “na Páirtithe” anseo feasta),

DE BHRÍ go sonraítear sa Chreat-Chomhaontú idir an Comhphobal Eorpach agus Poblacht na hAlbáine maidir leis na prionsabail ghinearálta i dtaca le rannpháirtíocht Phoblacht na hAlbáine i gclár Chomhphobail ⁽¹⁾, de bhrí go sonraítear ann go ndéanfar na téarmaí agus na coinníollacha sonracha maidir le rannpháirtíocht na hAlbáine i ngach clár sonrach, go háirithe an ranníocaíocht airgeadais is infíochta, a chinneadh trí chomhaontú, i bhfoirm Meabhráin Tuisceana, idir an Coimisiún, ag gníomhú dó thar ceann an Chomhphobail, agus Rialtas na hAlbáine ⁽²⁾;

DE BHRÍ gur bunaíodh clár an Aontais Eorpaigh, Fís Eorpach - an Clár Réime um Thaighde agus um Nuálaíocht, le Rialachán (AE) 2021/695 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle ⁽³⁾ (dá ngairtear “an Clár Fís Eorpach” anseo feasta);

I bhFIANAISE iarrachtaí an Aontais Eorpaigh an fhreagairt a stiúradh trí dhul i gcomhar lena chomhpháirtithe idirnáisiúnta chun aghaidh a thabhairt ar dhúshláin dhomhanda i gcomhréir leis an bplean gníomhaíochta ar mhaithe le daoine, an pláinéad agus an rathúnas i gClár Oibre na Náisiún Aontaithe “I mbun athraithe: Clár Oibre 2030 don Fhorbairt Inbhuanaithe”, agus á admháil dóibh gur uirlisí fíor-riachtanacha iad an taighde agus an nuálaíocht agus gurb iad is mó a spreagann an fás inbhuanaithe a bheidh á threorú ag an nuálaíocht, an t-iomaíochas agus an tarraingteacht eacnamaíoch;

AG AITHINT DÓIBH na bprionsabail ginearálta mar a leagtar amach i Rialachán (AE) 2021/695;

AG ADMHÁIL DÓIBH chuspóirí an Limistéir Eorpaigh Taighde athnuaithe chun limistéar coiteann eolaíoch agus teicneolaíoch a fhorbairt, margadh aonair don taighde agus don nuálaíocht a chruthú, an comhar idir ollscoileanna agus malartú dea-chleachtas agus gairmeacha taighde tarraingteacha a chothú agus a éascú, soghluaisteacht trasteorann agus idirearnálach taighdeoirí a éascú, saorghluaiseacht eolais eolaíoch agus nuálaíochta eolaíche a chothú, an urraim don tsaoirse acadúil agus do shaoirse an taighde eolaíoch a chur chun cinn, tacú le hoideachas eolaíochta agus gníomhaíochtaí cumarsáide, agus iomaíochas agus tarraingteacht na ngeilleagar rannpháirteach a spreagadh, agus ag admháil dóibh gur príomh-chomhpháirtithe iad na tíortha comhlachaithe san iarracht sin;

AG CUR I dTÁBHACHT ról na gComhpháirtíochtaí Eorpacha a thugann aghaidh ar roinnt de na dúshláin is práinní atá san Eoraip trí thionscnaimh chomhbheartaithe taighde agus nuálaíochta lena rannchuidítear go mór le tosaíochtaí an Aontais Eorpaigh i réimse an taighde agus na nuálaíochta ina bhfuil gá le mais chriticiúil agus fis fhadtéarmach agus tábhacht rannpháirtíocht na dtíortha comhlachaithe sna Comhpháirtíochtaí sin;

I bhFIANAISE gur léir go bhfuil an taighde agus an nuálaíocht thar a bheith tábhachtach i réigiún na mBalcán Thiar i dtaca leis an gcomhar agus le tionscadail chomhpháirteacha taighde agus nuálaíochta a chistiú lena gcumasófar rochtain chomhpháirteach ar bharr feabhais, eolas, nuálaíocht, líonra agus acmhainní taighde. Tá deiseanna luachmhara curtha ar fáil aige don fhorbairt dhaonna, rud a chuirfidh go mór leis an dóchúlacht go n-eireoidh leis teacht ar réitigh chomhpháirteacha ar dhúshláin réigiúnacha agus dhomhanda;

⁽¹⁾ IO L 192, 22.7.2005, lch. 2.

⁽²⁾ Is Meabhrán Tuisceana atá sa Chomhaontú seo a bhfuil na héifeachtaí dlíthiúla céanna aige agus atá ag an Meabhrán Tuisceana a shonraítear faoin gCreat-Chomhaontú idir an Comhphobal Eorpach agus Poblacht na hAlbáine maidir leis na prionsabail ghinearálta i dtaca le rannpháirtíocht Phoblacht na hAlbáine i gclár Chomhphobail.

⁽³⁾ Rialachán (AE) 2021/695 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 28 Aibreán 2021 lena mbunaítear Fís Eorpach – an Clár Réime um Thaighde agus um Nuálaíocht, lena leagtar síos a rialacha maidir le rannpháirtíocht agus scaipeadh agus lena n-aisghairtear Rialachán (AE) Uimh. 1290/2013 agus (AE) Uimh. 1291/2013 (IO L 170, 12.5.2021, lch. 1).

AG FÉACHAINT le coinníollacha comhthairbheacha a bhunú chun poist chuibhiúla a chruthú, éiceachórais nuálaíochta na bPáirtithe a neartú agus tacú leo trí chabhrú le fiontair nuálaíocht agus méadú a dhéanamh i margaí na bPáirtithe agus trí ghlacadh na nuálaíochta, mar aon le cur in úsáid agus inrochtaineacht na nuálaíochta, a éascú, lena n-áirítear gníomhaíochtaí fothaithe acmhainneachta;

AG AITHINT DÓIBH gur cheart go dtiocfadh sochair fhrithpháirteacha as rannpháirtíocht chómhálartach i gcláir thaighde agus nuálaíochta a chéile; agus á admháil dóibh go bhforchoimeádan na Páirtithe a gceart chun teorainn nó coinníoll a chur le rannpháirtíocht ina gcláir thaighde agus nuálaíochta; lena n-áirítear, go háirithe, i gcás gníomhaíochtaí a bhaineann lena sócmhainní straitéiseacha, leasanna, neamhspleáchas nó slándáil;

I bhFIANAISE spriocanna coiteanna, luachanna agus naisc láidre na bPáirtithe i réimse an taighde agus na nuálaíochta, arna mbunú san am a chuaigh thart trí na Comhaontuithe Comhlachais a ghabh leis na Clár Réime ina dhiaidh sin, agus ag aithint dóibh mian chomhchoiteann na bPáirtithe a gcaidreamh agus an comhar eatarthu a fhorbairt, a neartú, a spreagadh agus a shíneadh a thuilleadh ann,

TAR ÉIS COMHAONTÚ MAR A LEANAS:

Airteagal 1

Raon feidhme an chomhlachais

1. Glacfaidh an Albáin páirt mar thír chomhlachaithe i ngach cuid den Chlár Fís Eorpach - an Clár Réime um Thaighde agus um Nuálaíocht (an Clár Fís Eorpach), agus rannchuideoidh sí le gach cuid de, dá dtagraítear in Airteagal 4 de Rialachán (AE) 2021/695 agus a chuirtear chun feidhme trí bhithin an chlár shonraigh arna bhunú le Cinneadh (AE) 2021/764 ⁽⁴⁾, sna leaganacha is cothroime le dáta díobh, agus trí bhithin ranníocaíocht airgeadais leis an Institiúid Eorpach um Nuálaíocht agus Teicneolaíocht.
2. Beidh feidhm ag Rialachán (AE) 2021/819 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle ⁽⁵⁾, agus Cinneadh (AE) 2021/820 ⁽⁶⁾, sna leaganacha is cothroime le dáta díobh; beidh feidhm acu maidir le rannpháirtíocht eintitis dhlítheanacha na hAlbáine i bPobail Eolais agus Nuálaíochta.

Airteagal 2

Téarmaí agus coinníollacha sonracha na rannpháirtíochta sa Chlár Fís Eorpach

1. Glacfaidh an Albáin páirt sa Chlár Fís Eorpach i gcomhréir leis na coinníollacha a leagtar síos sa Chreat-Chomhaontú idir an Comhphobal Eorpach agus Poblacht na hAlbáine maidir leis na prionsabail ghinearálta i dtaca le rannpháirtíocht Phoblacht na hAlbáine i gcláir Chomhphobail, agus faoi na téarmaí agus na coinníollacha a leagtar amach sa Chomhaontú seo, sna gníomhartha dlí dá dtagraítear in Airteagal 1 den Chomhaontú seo, agus in aon riail eile a bhaineann le cur chun feidhme an Chlár Fís Eorpach, sna leaganacha is cothroime le dáta díobh.
2. Mura bhforáiltear a mhalairt sna téarmaí agus sna coinníollacha dá dtagraítear i mír 1 den Airteagal seo, lena n-áirítear i gcur chun feidhme Airteagal 22(5) de Rialachán (AE) 2021/695, féadfaidh eintitis dhlítheanacha atá bunaithe san Albáin páirt a ghlacadh i ngníomhaíochtaí indíreacha an Chlár Fís Eorpach faoi choinníollacha atá coibhéiseach leis na coinníollacha is infheidhme maidir le heintitis dhlítheanacha atá bunaithe san Aontas Eorpach, lena n-áirítear urraim do bhearta sriantacha an Aontais Eorpaigh ⁽⁷⁾.
3. Sula ndéanfar cinneadh maidir le cé acu atá nó nach bhfuil eintitis dhlítheanacha atá bunaithe san Albáin incháilithe chun páirt a ghlacadh i ngníomhaíocht a bhaineann le sócmhainní straitéiseacha, leasanna, neamhspleáchas nó slándáil an Aontais Eorpaigh faoi Airteagal 22(5) de Rialachán (AE) 2021/695, féadfaidh an Coimisiún faisnéis nó dearbhuithe sonracha a iarraidh, amhail:
 - a) faisnéis maidir le cé acu a deonaíodh nó a dheonófar rochtain chómhálartach d'eintitis dhlítheanacha atá bunaithe san Aontas Eorpach ar chlár agus ar thionscadail na hAlbáine atá ann cheana agus atá beartaithe atá coibhéiseach leis an ngníomhaíocht Fís Eorpach lena mbaineann;

⁽⁴⁾ Cinneadh (AE) 2021/764 ón gComhairle an 10 Bealtaine 2021 lena mbunaítear an Clár Sonrach lena gcuirtear chun feidhme Fís Eorpach - an Clár Réime um Thaighde agus um Nuálaíocht, agus lena n-aisghairtear Cinneadh 2013/743/AE (IO L 167 I, 12.5.2021, lch. 1.).

⁽⁵⁾ Rialachán (AE) 2021/819 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 20 Bealtaine 2021 maidir leis an Institiúid Eorpach um Nuálaíocht agus Teicneolaíocht (athmhúnlú) (IO L 189, 28.5.2021, lch. 61.).

⁽⁶⁾ Cinneadh (AE) 2021/820 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 20 Bealtaine 2021 maidir le Clár Oibre Straitéiseach um Nuálaíocht na hInstitiúide Eorpaí um Nuálaíocht agus Teicneolaíocht (EIT) 2021-2027: Borradh a chur faoi Thallann Nuálaíochta agus faoi Chumas Nuálaíochta na hEorpa agus lena n-aisghairtear Cinneadh Uimh. 1312/2013/AE (IO L 189, 28.5.2021, lch. 91.).

⁽⁷⁾ Glactar bearta sriantacha an Aontais Eorpaigh de bhun Airteagal 29 den Chonradh ar an Aontas Eorpach nó de bhun Airteagal 215 den Chonradh ar Fheidhmiú an Aontais Eorpaigh.

- b) faisnéis maidir le cé acu atá nó nach bhfuil sásra náisiúnta um scagadh ar infheistíocht ag an Albáin agus dearbhuithe go ndéanfaidh údarás na hAlbáine tuairisciú chuig an gCoimisiún agus go rachaidh siad i gcomhairle leis maidir le haon chás féideartha i gcás, agus sásra den chineál sin á chur i bhfeidhm, ina bhfaighidh siad eolas faoi infheistíocht eachtrach/táthcheangal atá beartaithe ag eintiteas atá bunaithe lasmuigh den Albáin, nó atá á rialú ó lasmuigh di, ar eintiteas dlítheanach de chuid na hAlbáine, a fuair cistiú ó Fhís Eorpach i ngníomhaíochtaí a bhaineann le sócmhainní straitéiseacha, leasanna, neamhspleáchas nó slándáil an Aontais, ar choinníoll go soláthróidh an Coimisiún don Albáin liosta de na heintitis dhlítheanacha ábhartha atá bunaithe san Albáin tar éis shíniú na gcomhaontuithe deontais leis na heintitis sin; agus
- c) dearbhuithe nach mbeidh aon cheann de na torthaí, na teicneolaíochtaí, na seirbhísí nó na táirgí arna bhforbairt faoi na gníomhaíochtaí lena mbaineann ag eintitis atá bunaithe san Albáin faoi réir srianta ar a n-onnmhairiú chuig Ballstáit an Aontais Eorpaigh le linn na gníomhaíochta agus ar feadh 4 bliana tar éis dheireadh na gníomhaíochta. Roinnídh an Albáin liosta cothrom le dáta de na hábhair maidir le srianta náisiúnta ar onnmhairiú ar bhonn bliantúil, le linn na gníomhaíochta agus ar feadh 4 bliana tar éis dheireadh na gníomhaíochta.
4. Féadfaidh eintitis dhlítheanacha atá bunaithe san Albáin páirt a ghlacadh i ngníomhaíochtaí an Airmheáin Chomhpháirtigh Taighde (JRC), faoi théarmaí agus coinníollacha atá coibhéiseach leis na téarmaí agus na coinníollacha is infheidhme maidir le heintitis dhlítheanacha atá bunaithe san Aontas Eorpach ach amháin má tá gá le teorainneacha chun comhsheasmhacht a áirithiú le raon feidhme na rannpháirtíochta a eascraíonn as cur chun feidhme mhír 2 agus 3 den Airteagal seo.
5. I gcás ina gcuirfidh an tAontas Eorpach an Clár Fís Eorpach chun feidhme trí Airteagail 185 agus 187 den Chonradh ar Fheidhmiú an Aontais Eorpaigh a chur i bhfeidhm, féadfaidh an Albáin agus eintitis dhlítheanacha na hAlbáine páirt a ghlacadh sna struchtúir dhlíthiúla a chruthaítear faoi na forálacha sin, i gcomhréir le gníomhartha dlí de chuid an Aontais Eorpaigh a ghlacadh nó a ghlacfar chun na struchtúir dhlíthiúla sin a bhunú.
6. Beidh sé de cheart ag ionadaithe na hAlbáine páirt a ghlacadh mar bhreathnóirí sa choiste dá dtagraítear in Airteagal 14 de Chinneadh (AE) 2021/764, gan cearta vótála agus le haghaidh pointí a bhaineann leis an Albáin.
- Tiocfaidh na coistí seo le chéile gan ionadaithe na hAlbáine a bheith i láthair tráth na vótála. Cuirfear an Albáin ar an eolas faoin toradh. An fhoirm a bheidh ar an rannpháirtíocht dá dtagraítear sa mhír seo, lena n-áirítear nósanna imeachta maidir le faisnéis agus doiciméadacht a fháil, beidh sí ar aon fhoirm leis an bhfoirm is infheidhme maidir le hionadaithe Bhallstáit an Aontais Eorpaigh.
7. Na cearta is infheidhme maidir le tíortha comhlachaithe, sin iad na cearta ionadaíochta agus rannpháirtíochta a bheidh ag an Albáin sa Choiste um an Limistéar Eorpach Taighde agus ina fhoghrúpaí.
8. Beidh sé de cheart ag ionadaithe na hAlbáine páirt a ghlacadh mar bhreathnóirí ar Bhord Gobharnóirí JRC, gan cearta vótála a bheith acu. Faoi réir an choinníll sin, rialófar an rannpháirtíocht sin leis na rialacha agus na nósanna imeachta céanna is infheidhme maidir le hionadaithe Bhallstáit an Aontais Eorpaigh, lena n-áirítear cearta labhartha agus nósanna imeachta maidir le faisnéis agus doiciméadacht a fháil i ndáil le pointe a bhaineann leis an Albáin.
9. Féadfaidh an Albáin páirt a ghlacadh i gCuibhreannas don Bhonneagar Taighde Eorpach (ERIC) i gcomhréir le Rialachán (CE) Uimh. 723/2009 ón gComhairle ⁽⁸⁾, sa leagan is cothroime le dáta de, agus leis an ngníomh dlí lena mbunaítear ERIC.
10. Na costais taistil agus na speansais chothaithe a thabhoídís ionadaithe agus saineolaithe na hAlbáine as bheith páirteach mar bhreathnóirí in obair an choiste dá dtagraítear in Airteagal 14 de Chinneadh (AE) 2021/764, nó i gcruinnithe eile a bhaineann le cur chun feidhme an Chláir Fís Eorpach, aisíocfaidh an tAontas Eorpach iad ar an mbonn céanna agus i gcomhréir leis na nósanna imeachta atá i bhfeidhm le haghaidh ionadaithe Bhallstáit an Aontais Eorpaigh.
11. Déanfaidh na Páirtithe gach iarracht, laistigh de chreat na bhforálacha atá ann cheana, chun saorghluaiseacht agus áit chónaithe na n-eolaithe a ghlacann páirt sna gníomhaíochtaí a chumhdaítear leis an gComhaontú seo a éascú agus chun gluaiseacht trasteorann earraí agus seirbhísí atá ceaptha lena n-úsáid i ngníomhaíochtaí den sórt sin a éascú.

⁽⁸⁾ Rialachán (CE) Uimh. 723/2009 ón gComhairle an 25 Meitheamh 2009 maidir le Creat dlíthiúil an Chomhphobail maidir le Cuibhreannas don Bhonneagar Taighde Eorpach (ERIC) (IO L 206, 8.8.2009, lch. 1.).

12. Déanfaidh an Albáin na bearta uile is gá, mar is iomchuí, chun a áirithiú go mbeidh earraí agus seirbhísí, a cheannófar san Albáin nó a allmhaireofar isteach san Albáin, arb earraí agus seirbhísí iad a mhaoinítear i bpáirt nó go hiomlán de bhun na gcomhaontuithe deontais agus/nó na gconarthaí a tugadh i gcrích chun na gníomhaíochtaí a bhaint amach i gcomhréir leis an gComhaontú seo, go mbeidh siad díolmhaithe ó dhleachtanna custaim, ó dhleachtanna allmhairiúcháin agus ó mhuirir fhioscacha eile, lena n-áirítear CBL, is infheidhme san Albáin.

Airteagal 3

Ranníocaíocht airgeadais

1. Rannpháirtíocht na hAlbáine nó rannpháirtíocht eintitis dhlítheanacha na hAlbáine sa Chlár Fís Eorpach, beidh sí faoi réir ranníocaíocht airgeadais ón Albáin leis an gClár agus leis na costais ghaolmhara bhainistíochta, chur i bhfeidhm agus oibriúcháin faoi bhuiséad ginearálta an Aontais Eorpaigh (dá ngairtear “buiséad an Aontais” anseo feasta).

2. Is éard a bheidh sa ranníocaíocht airgeadais suim na méideanna seo a leanas:

a) ranníocaíocht oibríochtúil; agus

b) táille rannpháirtíochta.

3. Beidh an ranníocaíocht airgeadais i bhfoirm íocaíochta bliantúla a dhéanfar in dhá thráthchuid, agus beidh sí le híoc i mí an Mheithimh agus mí Mheán Fómhair ar a dhéanaí.

4. Cumhdófar leis an ranníocaíocht oibríochtúil caiteachas oibríochtúil agus caiteachas tacaíochta an Chláir agus beidh sí sa bhreis, i gcás leithreasuithe faoi chomhair gealltanais agus leithreasuithe íocaíochta araon, ar na méideanna arna n-ontráil i mbuiséad an Aontais Eorpaigh arna ghlacadh go cinntitheach le haghaidh an Chláir Fís Eorpach, lena n-áirítear aon leithreasú a chomhfhreagraíonn do ghealltanais saortha a chuirtear ar fáil arís dá dtagraítear in Airteagal 15(3) de Rialachán (AE, Euratom) 2018/1046 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle ⁽⁹⁾, sa leagan is cothroime le dáta de (dá ngairtear “an Rialachán Airgeadais” anseo feasta), agus arna méadú le hioncam sannta seachtrach nach n-eascaíonn as ranníocaíochtaí airgeadais leis an gClár Fís Eorpach ó dheontóirí eile ⁽¹⁰⁾.

I gcás ioncam sannta seachtrach a leithdháiltear ar an gClár Fís Eorpach faoi Airteagal 3.1 de Rialachán (AE) 2020/2094 ón gComhairle lena mbunaítear Ionstraim Théarnaimh de chuid an Aontais Eorpaigh chun tacú leis an téarnamh i ndiaidh ghéarchéim COVID-19 ⁽¹¹⁾, comhfhreagróidh an méadú seo do na leithreasuithe bliantúla a léirítear sna doiciméid a ghabhann leis an Dréachtbuiséad maidir leis an gClár Fís Eorpach.

5. Beidh an ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh bunaithe ar threoir ranníoca arna sainiú mar an cóimheas idir Olltáirgeacht Intíre (OTI) na hAlbáine ag praghsanna an mhargaidh agus OTI an Aontais Eorpaigh ag praghsanna an mhargaidh. Is iad seirbhísí tiomnaithe an Choimisiúin a chinneadh na OTInna ag praghsanna an mhargaidh a bheidh le cur i bhfeidhm bunaithe ar na sonraí staidrimh is déanaí atá ar fáil do ríomhanna buiséid sa bhliain roimh an mbliain ina mbeidh an íocaíocht bhliantúil le híoc. De mhaolú air sin, le haghaidh 2021, is ar OTI na bliana 2019 ag praghsanna an mhargaidh a bheidh an ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh bunaithe. Leagtar síos coigeartuithe ar an treoir ranníoca sin in Iarscríbhinn I.

6. Ríomhfar an ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh tríd an treoir ranníoca, arna coigeartú, a chur i bhfeidhm ar na leithreasuithe faoi chomhair gealltanais tosaigh arna n-iontráil i mbuiséad an Aontais Eorpaigh a ghlacfar go cinntitheach i leith na bliana is infheidhme chun an Clár Fís Eorpach a mhaoiniú, leithreasuithe a mhéadófar i gcomhréir le mír 4 den Airteagal seo.

7. Is 4 % den ranníocaíocht oibríochtúil bhliantúil tosaigh a bheidh sa táille rannpháirtíochta, táille a ríomhfar i gcomhréir le mír 5 agus 6 den Airteagal seo, agus déanfar í a chéimniú isteach mar a leagtar amach in Iarscríbhinn I. Ní bheidh an táille rannpháirtíochta faoi réir coigeartuithe ná ceartuithe cúlghabhálacha.

8. Féadfar an ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh le haghaidh bhliain N a choigeartú suas nó síos go cúlghabhálach i mbliain amháin nó níos mó blianta ina dhiaidh sin ar bhonn na ngealltanais buiséadach a dhéanfar maidir leis na leithreasuithe faoi chomhair gealltanais le haghaidh bhliain N sin, ranníocaíocht a mhéadófar i gcomhréir le mír 4 den Airteagal seo, agus ar bhonn chur chun feidhme a ngealltanais dlíthiúil agus a ngealltanais saortha. Leagtar amach na forálacha mionsonraithe maidir le cur chun feidhme an Airteagail seo in Iarscríbhinn I.

⁽⁹⁾ Rialachán (AE, Euratom) 2018/1046 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 18 Iúil 2018 maidir leis na rialacha airgeadais is infheidhme maidir le buiséad ginearálta an Aontais, lena leasaítear Rialachán (AE) Uimh. 1296/2013, (AE) Uimh. 1301/2013, (AE) Uimh. 1303/2013, (AE) Uimh. 1304/2013, (AE) Uimh. 1309/2013, (AE) Uimh. 1316/2013, (AE) Uimh. 223/2014, (AE) Uimh. 283/2014, agus Cinneadh Uimh. 541/2014/AE agus lena n-aisghairtear Rialachán (AE, Euratom) Uimh. 966/2012 (IO L 193, 30.7.2018, lch. 1.).

⁽¹⁰⁾ Áirítear leis seo go háirithe na hacmhainní ó Ionstraim Théarnaimh an Aontais Eorpaigh arna bunú le Rialachán (AE) 2020/2094 ón gComhairle an 14 Nollaig 2020 lena mbunaítear Ionstraim Théarnaimh an Aontais Eorpaigh chun tacú leis an téarnamh i ndiaidh ghéarchéim COVID-19 (IO L 433 I, 22.12.2020, lch. 23.).

⁽¹¹⁾ IO L 433 I, 22.12.2020, lch. 23.

9. Soláthróidh an tAontas Eorpach don Albáin faisnéis i ndáil lena rannpháirtíocht airgeadais mar a áirítear san fhaisnéis bhuiséadach, chuntasaíochta, feidhmíochta agus mheastóireachta arna soláthar d'údarás bhuiséadacha agus d'údarás um urscaoileadh an Aontais Eorpaigh maidir leis an gClár Fis Eorpach. Soláthrófar an fhaisnéis sin agus aird chuí á tabhairt do rialacha rúndachta agus cosanta sonraí an Aontais Eorpaigh agus na hAlbáine agus beidh sí gan dochar don fhaisnéis atá an Albáin i dteideal a fháil faoi Iarscríbhinn III.

10. Is in euro a dhéanfar ranníocaíochtaí uile na hAlbáine nó na híocaíochtaí uile ón Aontas Eorpach agus is in euro a ríomhtar na méideanna a bheidh dlite nó le fáil.

Airteagal 4

Sásra ceartúcháin uathoibríoch

1. Beidh feidhm ag sásra ceartúcháin uathoibríoch ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh na hAlbáine le haghaidh bhliain N, a choigeartófar i gcomhréir le hAirteagal 3(8), agus déanfar é a ríomh i mbliain N+2. Beidh sé bunaithe ar fheidhmíocht na hAlbáine agus ar fheidhmíocht eintitis dhlítheanacha na hAlbáine sna codanna sin den Chlár Fis Eorpach a chuirtear chun feidhme trí dheontais iomaíocha a mhaoinítear le leithreasuithe faoi chomhair gealltanais na bliana N, a mhéadófar i gcomhréir le hAirteagal 3(4).

Déanfar méid an cheartúcháin uathoibríoch a ríomh bunaithe ar an difríocht idir:

- a) méideanna tosaigh na ngealltanais dlíthiúil le haghaidh deontais iomaíocha a dhéanfar iarbhir leis an Albáin nó le heintitis dhlítheanacha na hAlbáine a mhaoiníofar le leithreasuithe faoi chomhair gealltanais na bliana N, leithreasuithe a mhéadófar i gcomhréir le hAirteagal 3(4); agus
- b) an ranníocaíocht oibríochtúil chomhfhreagrach do bhliain N a íocfaidh an Albáin de réir a choigeartófar de bhun Airteagal 3(8), cé is moite de chostais neamh-idirghabhálacha arna maoiniú le leithreasuithe faoi chomhair gealltanais ó bhliain N, leithreasuithe a mhéadófar i gcomhréir le hAirteagal 3(4).

2. I gcás inar mó an méid dá dtagraítear i mír 1, cibé acu atá an méid sin dearfach nó diúltach, ná 8 % den ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh chomhfhreagrach arna coigeartú de bhun Airteagal 3(8), ceartófar ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh na hAlbáine le haghaidh bhliain N. Is é an méid a sháraíonn an tairseach 8 % sin an méid a bheidh dlite nó le fáil ag an Albáin mar ranníocaíocht bhreise faoin sásra ceartúcháin uathoibríoch. Ní chuirfeadh an méid faoin tairseach 8 % sin san áireamh agus an ranníocaíocht bhreise atá dlite nó le cúiteamh á ríomh.

3. Leagtar síos rialacha mionsonraithe maidir leis an sásra ceartúcháin uathoibríoch in Iarscríbhinn I.

Airteagal 5

Cómhalartacht

1. Féadfaidh eintitis dhlítheanacha atá bunaithe san Aontas Eorpach páirt a ghlacadh i gclár agus i dtionscadail na hAlbáine atá coibhéiseach leis an gClár Fis Eorpach, i gcomhréir le reachtaíocht na hAlbáine.

2. Soláthraítear liosta neamh-uileghabhálach de chlár agus de thionscadail choibhéiseacha na hAlbáine in Iarscríbhinn II.

3. Beidh cistiú ó eintitis dhlítheanacha na hAlbáine atá bunaithe san Aontas Eorpach faoi réir reachtaíocht na hAlbáine lena rialaítear oibriú na gclár agus/nó na dtionscadal taighde agus nuálaíochta. I gcás nach soláthrófar cistiú, féadfaidh eintitis dhlítheanacha atá bunaithe san Aontas páirt a ghlacadh trí bhíthin a gcuid acmhainní féin.

Airteagal 6

An Eolaíocht Oscailte

Déanfaidh na Páirtithe cleachtais eolaíochta oscailte a chur chun cinn agus a spreagadh go frithpháirteach ina gcuid clár agus tionscadal i gcomhréir le rialacha an Chláir Fis Eorpach agus le reachtaíocht na hAlbáine.

Airteagal 7

Faireachán, Meastóireacht agus Tuairisciú

1. Gan dochar de fhreagrachtaí an Choimisiúin, na hOifige Eorpaí Frith-Chalaoise (OLAF) agus Chúirt Iniúchóirí an Aontais Eorpaigh i ndáil le faireachán agus meastóireacht a dhéanamh ar an gClár Fis Eorpach, déanfar faireachán leanúnach ar rannpháirtíocht na hAlbáine sa Chlár sin ar bhonn comhpháirtíochta lena mbeidh baint ag an gCoimisiún agus ag an Albáin.

2. Leagtar síos in Iarscríbhinn III na rialacha maidir leis an mbainistíocht fhóna airgeadais, lena n-áirítear bearta rialaithe airgeadais, na bearta téarnaimh agus na bearta frithchalaoise eile i ndáil le cistiú ón Aontas Eorpach faoin gComhaontú seo.

*Airteagal 8***Comhchoiste idir an tAontas Eorpach agus an Albáin um Thaighde agus um Nuálaíocht**

1. Bunaítear leis seo an Comhchoiste idir an tAontas Eorpach agus an Albáin um Thaighde agus um Nuálaíocht (dá ngairtear “an Comhchoiste idir an tAontas Eorpach agus an Albáin” anseo feasta). Áireofar an méid seo a leanas i gcúraimí an Chomhchoiste idir an tAontas Eorpach agus an Albáin:

- a) measúnú, meastóireacht agus athbhreithniú a dhéanamh ar chur chun feidhme an Chomhaontaithe seo, go háirithe:
 - (i) rannpháirtíocht agus feidhmíocht eintitis dhlítheanacha na hAlbáine sa Chlár Fís Eorpach;
 - (ii) leibhéal oscailteachta (frithpháirtí) na n-eintiteas dlítheanach atá bunaithe i ngach Páirtí páirt a ghlacadh i gcláir agus i dtionscadail an Pháirtí eile;
 - (iii) cur chun feidhme an tsásra ranníocaíochta airgeadais agus an tsásra ceartúcháin uathoibríoch i gcomhréir le hAirteagal 3 agus 4;
 - (iv) malartú faisnéise agus scrúdú a dhéanamh ar aon cheist a d’fhéadfadh a bheith ann maidir le saothrú torthaí, lena n-áirítear cearta maoine intleachtúla;
- b) plé a dhéanamh, arna iarraidh sin do cheachtar Páirtí, ar shrianta arna gcur i bhfeidhm nó atá beartaithe ag na Páirtithe ar an rochtain ar a gcláir thaighde agus nuálaíochta féin, lena n-áirítear go háirithe i gcás gníomhaíochtaí a bhaineann lena sócmhainní straitéiseacha, leasanna, neamhspleáchas nó slándáil;
- c) scrúdú a dhéanamh ar an gcaoi ar féidir comhar a fheabhsú agus a fhorbairt;
- d) plé comhpháirteach a dhéanamh ar threoshuíomhanna agus ar thosaíochtaí na mbeartas a bheidh ann amach anseo a bhaineann leis an taighde agus an nuálaíocht agus le planáil taighde leasa choitinn; agus
- e) malartú faisnéise, *inter alia*, maidir le reachtaíocht nua, cinntí nua nó cláir thaighde agus nuálaíochta náisiúnta nua atá ábhartha maidir le cur chun feidhme an Chomhaontaithe seo.

2. Déanfaidh an Comhchoiste idir an tAontas Eorpach agus an Albáin, ar a mbeidh ionadaithe an Aontais Eorpaigh agus na hAlbáine, a Rialacha Nós Imeachta a ghlacadh.

3. Féadfaidh an Comhchoiste idir an tAontas Eorpach agus an Albáin a chinneadh aon mheitheal/aon chomhlacht comhairleach a bhunú ar bhonn ad hoc ar leibhéal na saineolaithe a bheidh in ann cúnamh a thabhairt an Comhaontú seo a chur chun feidhme.

4. Tiocfaidh an Comhchoiste idir an tAontas Eorpach agus an Albáin le chéile uair amháin sa bhliain ar a laghad, agus, i gcás ina n-éileofar sin le himthosca speisialta, arna iarraidh sin d’aon Pháirtí. Déanfaidh an tAontas Eorpach agus an Aireacht atá freagrach as Eolaíocht na hAlbáine na cruinnithe a eagrú agus a óstáil ar bhonn idirmhalartach.

5. Oibreoidh an Comhchoiste idir an tAontas Eorpach agus an Albáin ar bhonn leanúnach trí fhaisnéis ábhartha a mhalartú trí bhíthin aon mhodh cumarsáide; go háirithe a mhéid a bhaineann le rannpháirtíocht/feidhmíocht eintitis dhlítheanacha na hAlbáine. Féadfaidh an Comhchoiste idir an tAontas Eorpach agus an Albáin, go háirithe, a chuid cúraimí a dhéanamh i scríbhinn aon uair is gá.

*Airteagal 9***Forálacha críochnaitheacha**

1. Tiocfaidh an Comhaontú seo i bhfeidhm ar an dáta a thabharfaidh an dá Pháirtí fógra dá chéile gur cuireadh i gcrích a nósanna imeachta inmheánacha is gá chun na críche sin.

2. Beidh feidhm ag an gComhaontú seo ón 1 Eanáir 2021. Fanfaidh sé i bhfeidhm chomh fada agus is gá chun go dtabharfar i gcrích na tionscadail, na gníomhartha agus na gníomhaíochtaí uile, nó codanna díobh, a mhaoineofar ón gClár Eorpach Fís, na gníomhartha uile is gá chun leasanna airgeadais an Aontais Eorpaigh a chosaint agus na hoibleagáidí airgeadais uile a eascraíonn as cur chun feidhme an Comhaontaithe seo idir na Páirtithe.

3. Féadfaidh an tAontas Eorpach cur i bhfeidhm an Chomhaontaithe seo a chur ar fionraí i gcás neamhíocaíocht pháirteach nó neamhíocaíocht iomlán na ranníocaíochta airgeadais atá dlite ag an Albáin faoin gcomhaontú seo.

I gcás neamhíocaíocht a d'fhéadfadh cur chun feidhme agus bainistiú an Chláir Fís Eorpach a chur i mbaol go mór, seolfaidh an Coimisiún litir mheabhriúcháin fhoirmiúil. I gcás nach ndéanfar aon íocaíocht laistigh de 20 lá oibre tar éis na litreach meabhriúcháin foirmiúla, tabharfaidh an Coimisiún fógra don Albáin maidir le cur ar fionraí chur i bhfeidhm an Chomhaontaithe seo trí litir fógra fhoirmiúil agus tiocfaidh an fhionraí i bhfeidhm 15 lá tar éis don Albáin an fógra sin a fháil.

I gcás ina gcuirfear cur i bhfeidhm an Comhaontaithe seo ar fionraí, ní bheidh eintitis dhlítheanacha atá bunaithe san Albáin incháilithe páirt a ghlacadh i nósanna imeachta dámhachtana nach bhfuil tugtha i gcrích go fóill nuair a chuirfear an fhionraí i bhfeidhm. Measfar nós imeachta dámhachtana a bheith tugtha i gcrích nuair a ghlacfar gealltanais dhlíthiúla de láimh mar thoradh ar an nós imeachta sin.

Leis an bhfionraí, ní dhéanfar difear do na gealltanais dhlíthiúla arna ndéanamh de láimh leis na heintitis dhlítheanacha atá bunaithe san Albáin sular tháinig an fhionraí i bhfeidhm. Leanfaidh an Comhaontú seo d'fheidhm a bheith aige maidir le gealltanais dhlíthiúla den sórt sin.

Tabharfaidh an tAontas Eorpach fógra láithreach don Albáin a luaite a gheobhaidh an tAontas Eorpach méid iomlán na ranníocaíochta airgeadais atá dlite. Cuirfear deireadh leis an bhfionraí le héifeacht láithreach ar an bhfógra sin a thabhairt.

Ón dáta a chuirfear deireadh leis an bhfionraí, beidh eintitis dhlítheanacha na hAlbáine incháilithe arís le haghaidh nósanna imeachta dámhachtana a sheolfar tar éis an dáta sin agus le haghaidh nósanna imeachta dámhachtana a seoladh roimh an dáta sin, ar nósanna imeachta dámhachtana iad nach bhfuil na sprioc-amanna chun iarratais a chur isteach dulta in éag.

4. Féadfaidh ceachtar Páirtí an Comhaontú seo a fhoirceannadh tráth ar bith trí fhógra i scríbhinn a thabhairt go bhfuil sé beartaithe é a fhoirceannadh. Tiocfaidh an foirceannadh i bhfeidhm trí mhí féilire tar éis an dáta a gheobhaidh an seolaí an fógra i scríbhinn. Is éard a bheidh sa dáta foirceanta chun críoche an Chomhaontaithe seo, an dáta a thiocfaidh an foirceannadh i bhfeidhm.

5. I gcás ina ndéanfar an Comhaontú seo a fhoirceannadh i gcomhréir le mír 4, comhaontaíonn na Páirtithe an méid seo a leanas:

- (a) leanfar le tionscadail, gníomhartha agus gníomhaíochtaí, nó codanna díobh, a ndearnadh gealltanais dhlíthiúla a ghlacadh de láimh ina leith tar éis theacht i bhfeidhm an Chomhaontaithe seo, agus sula ndéanfar an Comhaontú seo a fhoirceannadh, leanfar leo go dtí go dtabharfar i gcrích iad faoi na coinníollacha a leagtar síos sa Chomhaontú seo;
- (b) íocfar ina hiomláine i gcomhréir le hAirteagal 3 ranníocaíocht airgeadais bhliantúil bhliain N, ar lena linn a dhéanfar an Comhaontú seo a fhoirceannadh. Déanfar ranníocaíocht oibríochtúil bhliain N a choigeartú i gcomhréir le hAirteagal 3(8) agus a cheartú i gcomhréir le hAirteagal 4 den Chomhaontú seo. Ní dhéanfar an táille rannpháirtíochta a íocfar le haghaidh bhliain N a choigeartú ná a cheartú;
- (c) tar éis na bliana ar lena linn a dhéanfar an Comhaontú seo a fhoirceannadh, déanfar na ranníocaíochtaí oibríochtúla tosaigh, a íocadh le haghaidh na mblianta ar lena linn a bhí feidhm ag an gComhaontú seo, a choigeartú i gcomhréir le hAirteagal 3(8) agus ceartófar go huathoibríoch iad i gcomhréir le hAirteagal 4 den Chomhaontú seo.

Socróidh na Páirtithe de chomhthoil aon iarmhairt eile a ghabhann le foirceannadh an Chomhaontaithe seo.

6. Ní fhéadfar an Comhaontú seo a leasú ach amháin i scríbhinn de chomhthoil na bPáirtithe. Leanfaidh teacht i bhfeidhm na leasuithe an nós imeachta céanna is infheidhme maidir le teacht i bhfeidhm an Chomhaontaithe seo.

7. Cuid dhílis den Chomhaontú seo a bheidh sna hlarscríbhinní a ghabhann leis.

Dréachtófar an Comhaontú seo i ndúblach i mBéarla agus san Albáinis, agus comhúdarás ag gach téacs. I gcás ina mbeidh éagsúlacht sa léirmhíniú, is ag an téacs Béarla a bheidh an forlámhas.

Arna dhéanamh sa Bhruiséil, an chéad lá de mhí Feabhra sa bhliain 2022, agus in Tirana, an 9^ú lá de mhí Feabhra, 2022.

*Thar ceann an Choimisiúin,
thar ceann an Aontais Eorpaigh,*

Mariya GABRIEL

*An Coimisinéir um Nuálaíocht,
um Thaighde, um Chultúr,
um Oideachas agus um an Óige*

*Thar ceann Chomhairle Airí Phoblacht na
hAlbáine,*

Evis KUSHI

An tAire Oideachais agus Spórt

IARSCRÍBHINN I

Rialacha lena rialaítear ranníocaíocht airgeadais na hAlbáine leis an gClár Fís Eorpach (2021-2027)**I. Ranníocaíocht airgeadais na hAlbáine a ríomh**

1. Déanfar ranníocaíocht airgeadais na hAlbáine leis an gClár Fís Eorpach a bhunú ar bhonn bliantúil i gcomhréir leis an méid a bheidh ar fáil gach bliain i mbuiséad an Aontais le haghaidh leithreasuithe faoi chomhair gealltanais is gá chun an Clár Fís Eorpach a bhainistiú, a chur i bhfeidhm agus a oibriú, agus beidh an ranníocaíocht sin sa bhreis ar an méid sin, méid a mhéadófar i gcomhréir le hAirteagal 3(4) den Chomhaontú seo.

2. An táille rannpháirtíochta dá dtagraítear in Airteagal 3(7) den Chomhaontú seo, déanfar í a chéimniú isteach mar a leanas:

— 2021: 0,5 %;

— 2022: 1 %;

— 2023: 1,5 %;

— 2024: 2 %;

— 2025: 2,5 %;

— 2026: 3 %;

— 2027: 4 %.

3. I gcomhréir le hAirteagal 3(5) den Chomhaontú seo, déanfar an ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh atá le híoc ag an Albáin maidir lena rannpháirtíocht sa Chlár Fís Eorpach a ríomh le haghaidh na mblianta airgeadais faoi seach trí choigeartú a chur i bhfeidhm ar an treoir ranníoca.

Is éard a bheidh sa choigeartú ar an treoir ranníoca:

$$\text{an treoir ranníoca arna choigeartú} = \text{an treoir ranníoca} \times \text{Comhéifeacht}^1$$

Is 0,01 a bheidh sa chomhéifeacht a úsáidfeá sa ríomh thuasluaite chun an treoir ranníoca a choigeartú.

4. I gcomhréir le hAirteagal 3(8) den Chomhaontú seo, sa bhliain N+1 a dhéanfar an chéad choigeartú a bhaineann le cur chun feidhme an bhuiséid le haghaidh bhliain N nuair a choigeartófar ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh bhliain N suas nó síos de réir na difríochta idir:

a) ranníocaíocht choigeartaithe arna ríomh tríd an treoir ranníoca a choigeartófar le haghaidh bhliain N a chur i bhfeidhm maidir le suim:

i. mhéid na ngealltanais buiséadach a rinneadh maidir le leithreasuithe faoi chomhair gealltanais a údaráidh le haghaidh bhliain N faoi bhuiséad an Aontais Eorpaigh ar vótáladh ina fhabhar agus maidir le leithreasuithe faoi chomhair gealltanais a chomhfhreagraíonn do ghealltanais saortha a chuirtear ar fáil arís; agus

ii. aon leithreasú faoi chomhair gealltanais atá bunaithe ar ioncam sannta seachtrach nach dtagann as ranníocaíochtaí airgeadais leis an gClár Fís Eorpach ó dheontóirí eile agus a bhí ar fáil ag deireadh bhliain N ⁽¹⁾. I gcás ioncam sannta seachtrach a shanntar d'Fhís Eorpach faoi Airteagal 3(1) de Rialachán (AE) 2020/2094 ón gComhairle lena mbunaítear Ionstraim Théarnaimh de chuid an Aontais Eorpaigh chun tacú leis an téarnamh i ndiaidh ghéarchéim COVID-19 ⁽²⁾, úsáidfeá na méideanna táscaha ilbhliantúla i gclársceidealú CAI chun an ranníocaíocht choigeartaithe a ríomh.

⁽¹⁾ Áirítear leis seo go háirithe na hacmhainní ó Ionstraim Théarnaimh an Aontais Eorpaigh arna bunú le Rialachán (AE) 2020/2094 ón gComhairle an 14 Nollaig 2020 lena mbunaítear Ionstraim Théarnaimh an Aontais Eorpaigh chun tacú leis an téarnamh i ndiaidh ghéarchéim COVID-19 (IO L 433 I, 22.12.2020, lch. 23.).

⁽²⁾ IO L 433 I, 22.12.2020, lch. 23.

b) agus ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh bhliain N.

Ag tosú i mbliain N+2, agus gach bliain ina dhiaidh sin, go dtí go mbeidh na gealltanais bhuiséadacha uile a mhaoineáir faoi leithreasaithe faoi chomhair gealltanais a thionscnaítear ó bhliain N, arna méadú i gcomhréir le hAirteagal 3(4) den Chomhaontú seo, íoctha nó saortha, agus 3 bliana ar a dhéanaí tar éis dheireadh an Chláir Fís Eorpach, ríomhfaidh an tAontas coigeartú ar ranníocaíocht oibríochtúil bhliain N trí ranníocaíocht oibríochtúil na hAlbáine a laghdú faoin méid a fuarthas tríd an treoir ranníoca, arna coigeartú le haghaidh bhliain N, a chur i bhfeidhm maidir leis na gealltanais saortha a rinneadh gach bliain maidir le gealltanais bhliain N a mhaoineáir faoi bhuiséad an Aontais nó ó ghealltanais saortha a chuirtear ar fáil arís.

I gcás ina gcuirfead ar ceal na méideanna a eascraíonn as ioncam sannta seachtrach bhliain N (chun leithreasuithe faoi chomhair gealltanais, agus, i gcás méideanna faoi Rialachán (AE) 2020/2094 ón gComhairle, na méideanna táscaha ilbhliantúla i gclársceidealú CAI, a áireamh) nach dtagann as ranníocaíochtaí airgeadais leis an gClár Fís Eorpach ó dheontóirí eile, déanfar ranníocaíocht oibríochtúil na hAlbáine a laghdú faoin méid a fuarthas tríd an treoir ranníoca, arna coigeartú le haghaidh bhliain N, a chur i bhfeidhm maidir leis an méid a cuireadh ar ceal.

II. Ranníocaíocht oibríochtúil na hAlbáine a cheartú go huathoibríoch

1. Chun an ceartúchán uathoibríoch dá dtagraítear in Airteagal 4 den Chomhaontú seo a ríomh, beidh feidhm ag na módúlachtaí seo a leanas:

- a) ciallaíonn “deontais iomaíocha” deontais a dhámhtar trí ghlaonna ar thograí inar féidir na tairbhíthe deiridh a shainaitheint tráth a ríomhtar an ceartúchán uathoibríoch. Eisiatar tacaíocht airgeadais do thríú páirtithe mar a shainmhínítear in Airteagal 204 den Rialachán Airgeadais;
- b) i gcás ina síneofar gealltanais dlíthiúil le cuibhreas, is iad na méideanna carnacha a leithdháiltear ar thairbhíthe is eintitis de chuid na hAlbáine na méideanna a úsáidfead chun méideanna tosaigh an ghealltanais dlíthiúil a bhunú i gcomhréir le miondealú táscach buiséid an chomhaontaithe deontais;
- c) bunófar méideanna uile na ngealltanais dlíthiúil a chomhfhreagraíonn do dheontais iomaíocha trí úsáid a bhaint as córas leictreonach an Choimisiúin Eorpach, eCorda, agus asbhainfead iad ar an dara Céadaoin i mí Feabhra na bliana N+2;
- d) ciallaíonn “costais neamh-idirghabhálacha” costais an Chláir seachas deontais iomaíocha, lena n-áirítear caiteachas tacaíochta, riarachán clárshonrach, gníomhaíochtaí eile ⁽³⁾;
- e) measfar gur costais neamh-idirghabhálacha iad na méideanna a leithdháiltear ar eagraíochtaí idirnáisiúnta mar eintitis dhlítheanacha arb iad an tairbhí deiridh ⁽⁴⁾ iad.

2. Cuirfead an sásra i bhfeidhm mar a leanas:

- a) Ceartúcháin uathoibríocha le haghaidh bhliain N i ndáil le forghníomhú leithreasuithe faoi chomhair gealltanais i leith bhliain N, arna méadú i gcomhréir le hAirteagal 3(4) den Chomhaontú seo, cuirfead i bhfeidhm iad bunaithe ar shonraí bhliain N agus ar shonraí bhliain N+1 ó eCorda dá dtagraítear i bpointe (c) de mhír (1) de phointe (II) den Iarscríbhinn seo i mbliain N+2 tar éis aon choigeartú i gcomhréir le hAirteagal 3(8) den Chomhaontú seo a chur i bhfeidhm maidir le ranníocaíocht na hAlbáine leis an gClár Fís Eorpach. Is é an méid a bhreithneofar méid na ndeontas iomaíoch a bhfuil sonraí ar fáil ina leith, tráth a ríomhtar an ceartúchán.
- b) Ag tosú i mbliain N+2 agus suas go dtí 2029, déanfar méid an cheartúcháin uathoibríoch a ríomh le haghaidh bhliain N tríd an difríocht idir na nithe seo a leanas a ghlacadh:
 - i. méid iomlán na ndeontas iomaíoch arna gcionroinnt ar an Albáin nó ar eintitis dhlítheanacha na hAlbáine mar ghealltanais arna ndéanamh maidir le leithreasuithe buiséid le haghaidh bhliain N; agus

⁽³⁾ I measc na ngníomhaíochtaí eile, go háirithe, tá soláthar, duaiseanna, ionstraimí airgeadais, gníomhaíochtaí díreacha an Airmheáin Chomhpháirtigh Taighde, Síntiúis (an Eagraíocht um Chomhar agus Forbairt Eacnamaíochta, Eureka, an Chomhpháirtíocht Idirnáisiúnta um Chomhar in Éifeachtúlacht Fuinnimh, an Ghníomhaireacht Idirnáisiúnta Fuinnimh, ...), saíneolaithe (meastóirí, faireachán ar thionscadail) etc.

⁽⁴⁾ Ní mheasfar gur costais neamh-idirghabhálacha iad eagraíochtaí idirnáisiúnta ach amháin más tairbhíthe deiridh iad. Ní bheidh feidhm aige sin i gcás inar comhordaitheoir ar thionscadal í an eagraíocht idirnáisiúnta (agus cistí á ndáileadh ar chomhordaitheoirí eile).

ii. méid ranníocaíocht oibríochtúil choigeartaithe na hAlbáine le haghaidh bhliain N arna iolrú faoin gcóimheas idir:

A. méid na ndeontas iomaíoch arna dtabhairt ar leithreasuithe faoi chomhair gealltanais do bhliain N, arna méadú i gcomhréir le hAirteagal 3(4) den Chomhaontú seo; agus

B. iomlán na leithreasuithe buiséadacha údaraithe faoi chomhair gealltanais le haghaidh bhliain N, lena n-áirítear costais neamh-idirghabhálacha.

III. Íocaíocht ranníocaíocht airgeadais na hAlbáine, íocaíocht na coigeartuithe a rinneadh ar ranníocaíocht oibríochtúil na hAlbáine, agus íocaíocht an cheartúcháin uathoibríoch is infheidhme maidir le ranníocaíocht oibríochtúil na hAlbáine

1. Cuirfidh an Coimisiún an fhaisnéis seo a leanas in iúl don Albáin a luaithe is féidir agus tráth nach déanaí ná tráth eisiúna an chéad ghlaio ar chistí na bliana airgeadais:

a. na méideanna i leithreasuithe faoi chomhair gealltanais i mbuiséad an Aontais arna nglacadh go críochnaitheach le haghaidh na bliana i gceist do na línte buiséid lena gcumhdaítear rannpháirtíocht na hAlbáine sa Chlár Fís Eorpach, méideanna a mhéadófar, más ábhartha, i gcomhréir le hAirteagal 3(4) den Chomhaontú seo;

b. méid na táille rannpháirtíochta dá dtagraítear in Airteagal 3(7) den Chomhaontú seo;

c. ó bhliain N+1 de chur chun feidhme an Chláir Fís Eorpach, cur chun feidhme leithreasuithe faoi chomhair gealltanais a chomhfhreagraíonn do bhliain bhuiséadach N, leithreasuithe a mhéadófar i gcomhréir le hAirteagal 3(4) den Chomhaontú seo, agus leibhéal na ngealltanais saortha;

d. maidir leis an gcuid den Chlár Fís Eorpach ina bhfuil gá leis an bhfaisnéis sin chun an ceartúchán uathoibríoch, leibhéal na ngealltanais a tugadh i bhfabhar eintitis dlítheanacha na hAlbáine arna miondealú de réir bhliain chomhfhreagrach na leithreasuithe buiséadacha agus leibhéal iomlán gaolmhar na ngealltanais a ríomh.

Ar bhonn a Dhréachtbhuiséid, soláthróidh an Coimisiún meastachán ar fhaisnéis le haghaidh na bliana dár gcionn faoi phointí (a) agus (b) a luaithe is féidir, agus, faoin 1 Meán Fómhair den bhliain airgeadais ar a dhéanaí.

2. I mí Aibreáin agus i mí an Mheithimh gach bliain airgeadais ar a dhéanaí, eiseoidh an Coimisiún glao ar chistí chuig an Albáin a chomhfhreagraíonn dá ranníocaíocht faoin gComhaontú seo.

Le gach glao ar chistí, déanfar foráil maidir le híocaíocht sé dhódhéagú de ranníocaíocht na hAlbáine tráth nach déanaí ná 45 lá tar éis eisiúint an ghlaio ar chistí.

I gcás na chéad bhliana de chur chun feidhme an Chomhaontaithe seo, eiseoidh an Coimisiún aon ghlaio amháin ar chistí laistigh de 60 lá tar éis an dáta ar a dtosóidh éifeachtaí dlíthiúla ag gabháil leis an gComhaontú seo.

3. Gach bliain ó 2023 amach, léireofar sna glaonna ar chistí méid an cheartúcháin uathoibríoch is infheidhme maidir leis an ranníocaíocht oibríochtúil a íocfar le haghaidh bhliain N-2.

Féadfar a áireamh freisin sa ghlaio ar chistí a eiseofar i mí Aibreáin ar a dhéanaí, coigeartuithe ar an ranníocaíocht airgeadais a íocfaidh an Albáin as cur chun feidhme, bainistíú agus oibriú an Chláir nó na gClár Réime um Thaighde agus um Nuálaíocht a bhí ann roimhe ar ghlac an Albáin páirt iontu.

I gcás gach ceann de na blianta airgeadais 2028, 2029 agus 2030, an méid a eascraíonn as an gceartúchán uathoibríoch a chur i bhfeidhm maidir leis na ranníocaíochtaí oibríochtúla a íocfaidh an Albáin sa bhliain 2026 agus sa bhliain 2027, nó an méid a eascraíonn as na coigeartuithe a dhéanfar i gcomhréir le hAirteagal 3(8) den Chomhaontú seo, beidh sé dlite don Albáin nó dlite uaidh

4. Íocfaidh an Albáin a ranníocaíocht airgeadais faoin gComhaontú seo i gcomhréir le pointe (III) den Iarscríbhinn seo. In éagmais íocaíocht na hAlbáine faoin dáta dlite, seolfaidh an Coimisiún litir mheabhrúcháin fhoirmiúil.

Is é an toradh a bheidh ar aon mhoill ar íocaíocht na ranníocaíochta go n-íocfaidh an Albáin ús mainneachtana ar an méid atá gan íoc ón dáta dlite.

Is é an ráta úis ar mhéideanna is infhaighte nach n-íoctar ar an dáta dlite an ráta arna chur i bhfeidhm ag an mBanc Ceannais Eorpach ar a phríomhoibríochtaí athmhaoinithe, arna fhoilsiú i sraith C d'Iris Oifigiúil an Aontais Eorpaigh, a bheidh i bhfeidhm ar an gcéad lá féilire den mhí ina mbeidh an dáta dlite, agus é sin méadaithe faoi aon phointe céatadán go leith.

*IARSCRÍBHINN II***Liosta neamh-uileghabhálach de chlár agus de thionscadail choibhéiseacha na hAlbáine**

Is mar chlár agus tionscadail na hAlbáine atá coibhéiseach leis an gClár Fís Eorpach a mheasfar an liosta neamh-uileghabhálach seo a leanas:

— An Clár Náisiúnta Taighde agus Forbartha.

IARSCRÍBHINN III

Bainistíocht Fhónta Airgeadais

Leasanna airgeadais a chosaint agus a aisghabháil

*Airteagal 1***Athbhreithnithe agus iniúchtaí**

1. Beidh sé de cheart ag an Aontas Eorpach, i gcomhréir leis na gníomhartha is infheidhme ó cheann amháin nó níos mó d'institiúidí nó comhlachtaí an Aontais agus mar a fhoráiltear i gcomhaontuithe agus/nó i gconarthaí ábhartha, athbhreithnithe agus iniúchtaí teicniúla, eolaíocha, airgeadais, nó cineálacha eile athbhreithnithe agus iniúchtaí, a dhéanamh ar áitreabh aon duine nádúrtha a bhfuil cónaí air san Albáin nó ar áitreabh aon eintitis dhlítheanaigh atá bunaithe san Albáin agus a fhaigheann cistiú ón Aontas Eorpach, chomh maith le haon tríú páirtí atá rannpháirteach i gcur chun feidhme chistí an Aontais atá ina chónaí nó bunaithe san Albáin. Féadfaidh gníomhairí institiúidí agus comhlachtaí an Aontais Eorpaigh, go háirithe gníomhairí an Choimisiúin Eorpaigh agus Chúirt Iniúchóirí na hEorpa na hathbhreithnithe agus na hiniúchtaí sin a dhéanamh, nó féadfaidh daoine eile, ar thug an Coimisiún Eorpach sainordú dóibh, iad a dhéanamh.
2. Beidh rochtain iomchuí ag gníomhairí institiúidí agus comhlachtaí an Aontais, go háirithe gníomhairí an Choimisiúin Eorpaigh agus Chúirt Iniúchóirí na hEorpa, agus na daoine eile ar thug an Coimisiún Eorpach sainordú dóibh, ar láithreáin, oibreacha agus doiciméid (idir leaganacha leictreonacha agus leaganacha páipéir) agus ar an bhfaisnéis uile is gá chun na hiniúchtaí sin a dhéanamh, lena n-áirítear an ceart chun cóip fhisiceach/leictreonach d'aon doiciméad nó d'ábhar aon mheáin sonraí, agus sleachta ó na doiciméid sin, atá ag an duine nádúrtha nó dlítheanach atá faoi iniúchadh nó ag an tríú páirtí atá faoi iniúchadh.
3. Ní chuirfidh an Albáin cosc ná aon bhac ar leith ar an gceart iontrála san Albáin ná ar rochtain ar áitreabh na ngníomhairí agus na ndaoine eile dá dtagraítear i mír 2 ar fhorais fheidhmiú a ndualgas dá dtagraítear san Airteagal seo.
4. Féadfar na hathbhreithnithe agus na hiniúchtaí a dhéanamh freisin, tar éis chur i bhfeidhm an Chomhaontaithe seo a chur ar fionraí, de bhun Airteagal 9(3) de, nó tar éis fhoirceannadh an Chomhaontaithe seo, ar bhonn na dtéarmaí a leagtar síos sna gníomhartha is infheidhme ó cheann amháin nó níos mó d'institiúidí nó comhlachtaí an Aontais agus dá bhforáiltear i gcomhaontuithe agus/nó i gconarthaí ábhartha i ndáil le haon ghealltanais dlíthiúil lena gcuirtear chun feidhme buiséad an Aontais Eorpaigh ar gealltanais é a bheidh déanta ag an Aontas Eorpach roimh an dáta óna ngabhfaidh éifeacht le fionraí chur i bhfeidhm an Chomhaontaithe seo de bhun Airteagal 9(3) ann nó le foirceannadh an Chomhaontaithe seo.

*Airteagal 2***An comhrac i gcoinne neamhrialtachtaí, calaoise agus cionta coiriúla eile a dhéanann difear do leasanna airgeadais an Aontais**

1. Údarófar don Choimisiún Eorpach agus don Oifig Eorpach Frith-Chalaoise (OLAF) imscrúduithe riaracháin a dhéanamh i gcríoch na hAlbáine, lena n-áirítear seiceálacha agus cigireachtaí ar an láthair. Déanfar na himscrúduithe sin i gcomhréir leis na téarmaí agus na coinníollacha arna mbunú leis na gníomhartha is infheidhme ó cheann amháin nó níos mó d'institiúidí an Aontais.
2. Cuirfidh údaráis inniúla na hAlbáine an Coimisiún Eorpach nó OLAF ar an eolas laistigh de thréimhse réasúnach ama faoi aon fhíoras nó amhras atá tugtha faoi deara acu i ndáil le neamhrialtacht, calaois nó gníomhaíocht neamhdhleathach eile lena ndéantar difear do leasanna airgeadais an Aontais.
3. Féadfar seiceálacha agus cigireachtaí ar an láthair a dhéanamh ar áitreabh aon duine nádúrtha a bhfuil cónaí air san Albáin nó ar áitreabh aon eintitis dhlítheanaigh atá bunaithe san Albáin agus a fhaigheann cistí ón Aontas, chomh maith le haon tríú páirtí atá rannpháirteach i gcur chun feidhme chistí an Aontais atá ina chónaí nó bunaithe san Albáin.
4. Is é an Coimisiún Eorpach nó OLAF, i ndlúthchomhar le húdarás inniúil na hAlbáine arna ainmniú ag Comhairle Airí na hAlbáine, a ullmhóidh agus a thabharfaidh i gcrích na seiceálacha agus na cigireachtaí. Tabharfar fógra, tréimhse réasúnach ama roimh ré, don údarás ainmnithe faoi aidhm, cuspóir agus bunús dlí na seiceálacha agus na gcigireachtaí, ionas go mbeidh sé in ann cúnaimh a thabhairt. Chuige sin, féadfaidh oifigigh údaráis inniúla na hAlbáine páirt a ghlacadh sna seiceálacha agus sna cigireachtaí ar an láthair.
5. Arna iarraidh sin d'údaráis na hAlbáine, féadfar na seiceálacha agus na cigireachtaí ar an láthair a dhéanamh go comhpháirteach leis an gCoimisiún Eorpach nó le OLAF.

6. Beidh rochtain ag gníomhairí an Choimisiúin agus ag baill foirne OLAF ar an bhfaisnéis agus ar an doiciméadacht uile, lena n-áirítear sonraí ríomhaireachta, maidir leis na hoibríochtaí lena mbaineann, atá riachtanach chun na seiceálacha agus na cigireachtaí ar an láthair a dhéanamh mar is cuí. Féadfaidh siad, go háirithe, doiciméid ábhartha a chóipeáil.
7. I gcás ina gcuireann duine, eintiteas nó tríú páirtí eile i gcoinne seiceáil nó cigireacht ar an láthair, tabharfaidh údarás na hAlbáine cúnaimh, ag gníomhú dóibh i gcomhréir le rialacha agus rialacháin náisiúnta, don Choimisiún Eorpach nó do OLAF, ionas gur féidir leo a ndualgas a chomhlíonadh maidir le seiceáil nó cigireacht ar an láthair a dhéanamh. Áireofar leis an gcúnaimh sin na bearta réamhchúraim iomchuí a dhéanamh faoin dlí náisiúnta, go háirithe chun fianaise a chosaint.
8. Cuirfidh an Coimisiún Eorpach nó OLAF údarás inniúla na hAlbáine ar an eolas faoi thoradh na seiceálacha agus na gcigireachtaí sin. Tuairisceoidh an Coimisiún Eorpach nó OLAF, go háirithe, a luaithe is féidir d'údarás inniúil na hAlbáine maidir le haon fhíoras nó aon amhras a bhaineann le neamhrialtacht atá tugtha faoi deara acu le linn na seiceála nó na cigireachta ar an láthair.
9. Gan dochar do chur i bhfeidhm dhlí coiriúil na hAlbáine, féadfaidh an Coimisiún Eorpach bearta agus pionóis riaracháin a fhorchur ar dhaoine dlítheanacha nó ar dhaoine nádúrtha de chuid na hAlbáine a ghlacann páirt i gcur chun feidhme cláir nó gníomhaíochta i gcomhréir le reachtaíocht an Aontais Eorpaigh.
10. Chun críocha chur chun feidhme cuí an Airteagail seo, déanfaidh an Coimisiún Eorpach nó OLAF agus údarás inniúla na hAlbáine faisnéis a mhalartú go rialta agus, arna iarraidh sin do cheann de na páirtithe sa Chomhaontú seo, rachaidh siad i gcomhairle le chéile.
11. Chun comhar agus malartú faisnéise éifeachtach le OLAF a éascú, ainmneoidh an Albáin pointe teagmhála.
12. An malartú faisnéise a dhéanfar idir an Coimisiún Eorpach nó OLAF agus údarás inniúla na hAlbáine, déanfar é agus aird chuí á tabhairt ar na ceanglais rúndachta. Na sonraí pearsanta a áireofar sa mhalartú faisnéise, cosnófar iad i gcomhréir leis na rialacha is infheidhme.
13. Oibreoidh údarás na hAlbáine i gcomhar le hOifig an Ionchúisitheora Phoiblí Eorpaigh ionas go mbeidh siad in ann a ndualgas a chomhlíonadh maidir le déantóirí cionta coiriúla, agus a gcomhchoirithe, i gcionta coiriúla a dhéanann difear do leasanna airgeadais an Aontais Eorpaigh, a imscrúdú, a ionchúiseamh agus a thabhairt chun breithiúnais i gcomhréir leis an reachtaíocht is infheidhme.

Airteagal 3

Aisghabháil agus forfheidhmiú

1. Cinntí arna nglacadh ag an gCoimisiún Eorpach lena bhforchuirtear oibleagáid airgid ar dhaoine dlítheanacha nó nádúrtha seachas Stáit i ndáil le haon éileamh a eascraíonn as an gClár Fís Eorpach, beidh siad in-fhorfheidhmithe san Albáin. Beidh an t-ordú maidir lena fhorfheidhmiú i gceangal leis an gcinneadh, gan aon fhoirmiúlacht eile seachas fíorú ar bharántúlacht an chinnidh ag an údarás náisiúnta arna ainmniú chun na críche sin ag Comhairle Airí na hAlbáine. Cuirfidh Comhairle Airí na hAlbáine a húdarás náisiúnta ainmnithe in iúl don Choimisiún agus do Chúirt Bheithiúnais an Aontais Eorpaigh. I gcomhréir le hAirteagal 4, beidh an Coimisiún Eorpach i dteideal fógra maidir le cinntí in-fhorfheidhmithe den sórt sin a thabhairt go díreach do dhaoine a bhfuil cónaí orthu san Albáin agus d'eintitis dhlítheanacha atá bunaithe san Albáin. Déanfar an forfheidhmiú i gcomhréir le dlí agus rialacha nós imeachta na hAlbáine.
2. I gcás breithiúnais agus orduithe ó Chúirt Bheithiúnais an Aontais Eorpaigh a thugtar i gcur i bhfeidhm clásail eadrána atá i gconradh nó i gcomhaontú i ndáil le cláir, gníomhaíochtaí, gníomhartha nó tionscadail an Aontais, beidh siad in-fhorfheidhmithe san Albáin ar an gcaoi chéanna le cinntí ón gCoimisiún Eorpach dá dtagraítear i mír 1.
3. Beidh dlínse ag Cúirt Bheithiúnais an Aontais Eorpaigh chun athbheithniú a dhéanamh ar dhlíthiúlacht an chinnidh ón gCoimisiún dá dtagraítear i mír 1 agus forfheidhmiú an chinnidh sin a chur ar fionraí. Beidh dlínse ag Cúirteanna na hAlbáine, áfach, ar ghearáin á rá go bhfuil an forfheidhmiú á dhéanamh ar bhealach neamhrialtach.

*Airteagal 4***Cumarsáid agus malartú faisnéise**

Institiúidí agus comhlachtaí an Aontais Eorpaigh atá rannpháirteach i gcur chun feidhme an Chláir Fís Eorpach, nó i rialú an chláir sin, beidh siad i dteideal cumarsáid a dhéanamh go díreach, lena n-áirítear trí chórais malartaíthe leictreonaigh, le haon duine nádúrtha a bhfuil cónaí air san Albáin nó le haon eintiteas dlítheanach atá bunaithe inti agus a fhaigheann cistí ón Aontas, chomh maith le haon tríú páirtí atá rannpháirteach i gcur chun feidhme chistí an Aontais agus a bhfuil cónaí air san Albáin nó atá bunaithe inti. Féadfaidh na daoine, na heintitis agus na páirtithe sin an fhaisnéis agus an doiciméadacht ábhartha uile a chur go díreach faoi bhráid institiúidí agus comhlachtaí an Aontais Eorpaigh, ar faisnéis agus doiciméadacht iad a cheanglaítear orthu a chur isteach ar bhonn reachtaíocht an Aontais Eorpaigh is infheidhme maidir le clár an Aontais agus ar bhonn na gconarthaí nó na gcomhaontuithe arna dtabhairt i gcrích chun an clár sin a chur chun feidhme.

ISSN 1977-0839 (leagan leictreonach)
ISSN 1725-2571 (leagan páipéir)

Oifig Foilseachán an Aontais Eorpaigh
L-2985, Lúcsamburg
LÚCSAMBURG

